

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Güray ÜNVER

YAZITLAR IŞIĞINDA
KARIA KENTLERİNDE YURTTAŞLARIN KENT İMARINA KATILIMLARI
(MÖ I. – MS III. YÜZYIL)

Eskiçağ Dilleri ve Kùltürleri Ana Bilim Dalı

Doktora Tezi

Antalya 2012

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Güray ÜNVER

YAZITLAR IŞIĞINDA
KARIA KENTLERİNDE YURTTAŞLARIN KENT İMARINA KATILIMLARI
(MÖ I. – MS III. YÜZYIL)

Danışman
Prof. Dr. Sencer ŞAHİN

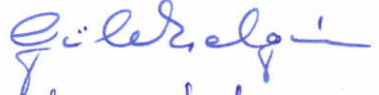

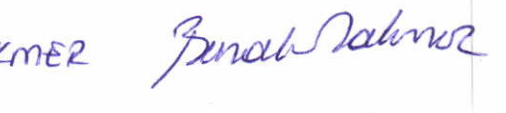
Eskiçağ Dilleri ve Kùltürleri Ana Bilim Dalı

Doktora Tezi

Antalya 2012

Akdeniz Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

Güray ÜNVER'in bu çalışması jürimiz tarafından Eskiçağ Dilleri ve Kültürleri Ana Bilim Dalı Doktora Programı tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Prof. Dr. Güler ÇELGİN
Üye (Danışmanı) : Prof. Dr. Sencer ŞAHİN
Üye : Prof. Dr. Mustafa ADAK
Üye : Prof. Dr. Ahmet Vedat ÇELGİN
Üye : Yrd. Doç. Dr. Burak TAKMER

Tez Konusu: "Yazıtlar Işığında Karia Kentlerinde Yurttaşların
Kent İmarına Katımları"

Onay : Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Tez Savunma Tarihi : 17.02./2012

Mezuniyet Tarihi : 01.03./2012

Prof. Dr. Mehmet ŞEN
Müdür

.....

Καρία τῆ γλυκυτάτη θυγατρί.

İÇİNDEKİLER

HARİTA VE TABLOLAR LİSTESİ.....	vi
KISALTMALAR LİSTESİ	vii
YUNANCA KELİMELERİN VE ÖZEL İSİMLERİN TRANSLİTERASYONUNA İLİŞKİN LİSTE	viii
ÖZET	ix
SUMMARY	x
ÖNSÖZ	xi
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

TEMEL TANIMLAR

1.1. <i>Arkhe</i> ve <i>Leitourgia</i>	6
1.1.1. Kent Memuriyetlerinde Kadınlar.....	11
1.2. <i>Summa Honoraria</i>	13
1.2.1. Para Ödemeleri	14
1.2.2. Hizmet ve Performanslar	15

İKİNCİ BÖLÜM

EUERGESIA VE KİŞİSEL MOTİVASYON

2.1. <i>Euergesia</i> 'nın “Doğası” Hakkında	17
2.1.1. Hellenistik Çağ'da <i>Euergesia</i>	17
2.1.2. Roma Çağı'nda <i>Euergesia</i>	21
2.1.3. <i>Euergesia</i> 'da Gönüllülük ve Baskı.....	23
2.1.4. <i>Euergesia</i> 'da Karşılıklılık Prensipleri	27
2.2. Kent Ekonomisi ve <i>Euergesia</i>	29
2.2.1. <i>Polis</i> , <i>Demos</i> ve Kent İmarının Diğer Paydaşları.....	33
2.3. Sosyal Yapı: Elitler ve Diğerleri.	35

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YURTTAŞLARIN KENT İMARINA KATILIMLARI

3.1. Yapı – Yazıt İlişkisi: Yapı Yazıtları ve Yazıt Taşıyıcılar	51
3.2. Yurttaşların Kent İmarına Katılım Şekilleri	53
3.2.1. Kent İmarına Yönelik Bağışlar	54
3.2.2. İmar Amaçlı Vakıflar	61
3.2.3. İmar Amaçlı Vasiyetnameler	63
3.2.4. Doğrudan İmar Faaliyetleri	64
3.2.4.1. İmar Faaliyetlerinde Finans Kaynakları	65
3.2.4.2. İmar Faaliyetlerinde Nitel Çeşitlilik	66
3.2.4.2.1. Bir Yapının Tümüyle İnşası	68
3.2.4.2.2. Kısmi Katılımlar: Ekleme, Yenileme ve Onarım Faaliyetleri	73
3.3. Aile Bağlamında İmar Faaliyetleri	78
3.3.1. Müşterek İmar Faaliyetleri	78
3.3.2. Dolaylı Katılımcılar	81
3.3.2.1. <i>Epimeletai</i> ve <i>Ergepistatai</i>	86
3.3.3. Ardıllar, Mirasçılar ve Mirasla Gelen Yükümlülükler	89
3.3.4. Kent İmarında Farklı Nesillerde Süregelen Ailevi Etkinlik	92
3.4. Kent İmarında Kadınlar	96
3.5. <i>Ktistai</i>	99
3.6. Onurlandırma Gerekçesi Olarak İmar Faaliyetleri	102
3.7. Sade Yurttaşlar ve İmar Faaliyetleri	106
3.8. İmar Faaliyetlerinde Kent Memurlarının Etkinliği	108
3.8.1. <i>Stephanephoroi</i>	112
3.8.2. <i>Gymnasiarkhoi</i>	115
3.8.3. <i>Agoranomoi</i>	117
3.8.4. Yerel Kült Rahipleri	118

3.8.5. Başrahipler.....	123
3.8.6. Diğer Memuriyetler	128

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

PROJELENDİRME VE İNŞA MALİYETİ

4.1. Projelendirme ve Yükleniciler.....	130
4.2. İnşa Maliyeti	130

BEŞİNCİ BÖLÜM

YURTTAŞLARIN KENT İMARINA KATILIMLARI KAPSAMINDAKİ YAPI TÜRLERİ

5.1. <i>Agora</i>	134
5.2. <i>Stoa</i>	135
5.3. Tapınak	137
5.4. Hamam – <i>gymnasion</i>	140
5.5. Tiyatro	144
5.6. Su Temini ve Sunumu ile İlişkili Yapılar	146
5.7. Diğer Yapı Türleri	148
5.8. <i>Incerta</i>	149
SONUÇ	150
KATALOG.....	170
MÖ I – MS III. Yüzyıl Yazıtları.....	170
Aphrodisias.....	170
Alabanda.....	239
Apollonia Salbake	241
Attouda	245
Euromos.....	249
Halikarnassos.....	254
Herakleia Salbake	255

Hydisos	260
Hyllarima	262
Iasos	264
Kaunos	278
Keramos	279
Labraunda	289
Lagina	295
Mylasa	312
Myndos	317
Nysa	318
Panamara	320
Phoiniks	355
Sebastopolis	356
Stratonikeia	357
Tabai	360
Tralleis	361
Tarihlendirilemeyen Yazıtlar	369
Alabanda	369
Bargyilia	369
Herakleia Latmia	371
Herakleia Salbake	372
Iasos	373
Kidrama	377
Nysa	378
Sebastopolis	380
Stratonikeia	381
Tralleis	382

ANTİK KAYNAKLARA İLİŞKİN KISALTMALAR	384
MODERN KAYNAKÇA VE KAYNAKÇA KISALTMALARI	387
HARİTA VE TABLOLAR	432
DİZİNLER	447
ÖZGEÇMİŞ	493

HARİTA VE TABLOLAR LİSTESİ

Haritalar:

Harita 1: Yazıtları Katalog Kapsamına Dahil Edilen Karia Kentleri	432
(BATL harita 61 ve 65'den yeniden)	

Tablolar:

Tablo 1: Katalogu Oluşturan Tarihlendirilebilir Yazıtların Yüzyıllara Göre Dağılımı	433
Tablo 2: Bir Yüzyıl veya Altındaki Zaman Dilimine Tarihlenen İmar Faaliyetlerinin Yüzyıllara (MS I - III) Göre Dağılımı	439
Tablo 3: <i>Agora</i> 'lara, <i>Agora</i> 'ları Çevreleyen <i>Stoa</i> 'lara ve <i>Agora</i> 'ların Genel Donanımına Yönelik İmar Faaliyetleri	441
Tablo 4: <i>Stoa</i> 'lara (<i>Agora</i> ile İlişkili Olanlar Hariç) Yönelik İmar Faaliyetleri.....	442
Tablo 5a: Yerel Kültürel Hizmet Eden Yapılara Yönelik İmar Faaliyetleri	443
Tablo 5b: İmparatorluk Kültüne Hizmet Eden Yapılara Yönelik İmar Faaliyetleri	444
Tablo 6: Hamam ve <i>Gymnasion</i> Yapılarına Yönelik İmar Faaliyetleri	445
Tablo 7: Tiyatrolara Yönelik İmar Faaliyetleri	446
Tablo 8: Su Temini ve Sunumu ile İlişkili Yapılara Yönelik İmar Faaliyetleri.....	446

KISALTMALAR LİSTESİ

<i>bkz.</i>	Bakınız	<i>id.</i>	<i>idem</i> (aynı kişi)
<i>ca.</i>	<i>circa</i> (yaklaşık)	Krş.	Karşılaştırınız
Ç.	Çap	Lev.	Levha
Çe.	Çeyrek/çeyreği	MÖ	Milattan önce
Çev.	Çevirmen	MS	Milattan sonra
D.	Derinlik	no.	Numara
<i>dat.</i>	Dativus	Pl.	Plate (Levha)
dn.	Dipnot	s.	Sayfa
Ed.	Editör/Editörler	sat.	Satır
<i>et al.</i>	<i>et alii</i> (ve diğerleri)	vd.	ve devamı
Fr.	Fragment	vdd.	ve devamının devamı
Fig.	Figür	Vol.	Cilt / sayı
G.	Genişlik	Y.	Yükseklik
<i>gen.</i>	genetivus	y.	Yarı/yarısı
Hy.	Harf yüksekliği	ykl.	yaklaşık
<i>ibid.</i>	<i>ibidem</i> (aynı yer)	yy	yüzyıl

**YUNANCA KELİMELERİN VE ÖZEL İSİMLERİN TRANSLİTERASYONUNA
İLİŞKİN LİSTE**

α	= a	ε	= e	μ	= m	σ / ζ	= s
αι	= ai	ει	= ei	ν	= n	τ	= t
αυ	= au	ευ	= eu	ξ	= ks	υ	= y
β	= b	ζ	= z	ο	= o	φ	= ph
γ	= g	η	= e	οι	= oi	χ	= kh
γγ	= ng	θ	= th	ου	= ou	ψ	= ps
γκ	= nk	ι	= i	π	= p	ω	= o
γχ	= nkh	κ	= k	ρ	= r	·	= h
δ	= d	λ	= l	ρ	= rh		

ÖZET

Bu tez çalışması ile MÖ I. yüzyıl başından MS III. yüzyıl sonuna kadar geçen süre içinde yurttaşların kent imarına katkılarının yazıtlardan elde edilen bilgiler ışığında incelenmesi ve önceki yüzyıllar ile karşılaştırılması amaçlanmaktadır. Coğrafi bölge olarak nitelikli ve çok sayıda epigrafik belge sunması nedeniyle Karia bölgesi seçilmiş ve çalışma bu bölge ile sınırlı tutulmuştur. Çalışmada araştırma konusunun gereklilikleri doğrultusunda Hellenistik Çağ ve Roma Çağı'nda kentlerin sosyal, ekonomik ve politik durumları, hayırseverlik (*euergesia*) olgusu ve bu olgunun kent ekonomisi, kent politikası ve toplumun sosyal yapısına etkileri hakkında genel bilgiler verilmiştir. Ardından yurttaşları kent imarına katkıda bulunma yönünde motive eden etkenler irdelemiştir. Kent imarına yönelik bu katkılar yalnızca gerçekleştirilme şekilleri, nitelik ve nicelikleri açılarından değil aynı zamanda gerçekleştiren kişi veya kişilerin bu katkı sırasındaki veya öncesindeki son memuriyetleri ve bu katkılarda hangi yapıların tercih edildiği gibi kriterler uyarınca sınıflandırılmıştır. Bu sınıflandırmalar kapsamında Hellenistik Çağ ve Roma Çağı arasındaki farklılıklar da ortaya konulmuştur. Ayrıca hayırseverlik olgusunun ailevi bağlamı ve itibar stratejileri kapsamında yurttaşların kent imarına yönelik katkılarında aile kavramı incelenmiştir. Böylece aynı aileye mensup fertlerin bir imar faaliyetinin masraflarını karşılamaya yönelik finansal etkinlikleri de sorgulanmıştır. Çalışmanın temel kaynaklarını oluşturan yazıtlar Türkçe tercümeleriyle birlikte katalog başlığı altında sunulmuştur. Ayrıca çalışmanın amacına hizmet eden sekiz adet tablo ve bir adet harita tez çalışması kapsamında yer almaktadır.

SUMMARY

THE CONTRIBUTIONS OF THE CITIZENS OF CARIAN CITIES TO CITY DEVELOPMENT, AS REFLECTED IN THE INSCRIPTIONS (1ST CENTURY B.C – 3RD CENTURY A.D.)

This thesis seeks to examine, in the light of the information gathered from ancient inscriptions, how citizens contributed to city development in the period of time between the first century B.C. and the end of the third century A.D., at the same time making a comparison with previous centuries. The region of Caria was chosen for the study due to the numerous and high-quality epigraphic documentation that is available in this geographical area and was limited to that area alone. By its nature, the study explores and provides general information on the social, economic and political situation in the Hellenistic and Roman Eras, as well as on the phenomenon of *euergesia*, or benevolence, and the effect this had on the city's economic, political and societal structure. This is followed by an analysis of the factors that motivated citizens to contribute to city building and development. These contributions have been reviewed in terms of form, quality and quantity of implementation, and also classified in terms of criteria such as the station or vocation of the contributing persons during or before the execution of the development and which structures were chosen for these efforts. The differences between the Hellenistic and Roman Eras in this context have also been investigated. Further, the nature of the phenomenon of benevolence in the context of the family and in terms of prestige strategies, and how the concept of family played a role in the contributions of citizens to the development of the city have been analyzed. In so doing, an inquiry was also made into the financial activities that persons of the same family engaged in to be able to meet the expenses of building and development. The inscriptions that were the fundamental resources that form the basis for the study have been presented as a catalog together with their Turkish translations. Additionally, eight tables and a map that have provided insight have been included and presented in the study.

ÖNSÖZ

Günümüze ulaşabilen yazıtlar, antik kentlerde birçok yapının inşa ve onarımında özel şahısların önemli finansal katkıları bulunduğu yönünde bilgiler verirler. Bu finansal katkıların *Pax Romana* ile MS I. yüzyılda artarak MS II. yüzyılda nitelik ve nicelik açılarından doruk noktasına ulaştığı görülür. Kent imarına yönelik bu katkılar hem antik çağ kent sosyolojisi, hem de kent ekonomisi açısından dikkate değer bir önem arz etmektedir. Bu özelliği nedeniyle konu, çok sayıda modern araştırmacının ilgisini çekmiş olmakla birlikte hayırseverlik olgusu veya kent ekonomisi konularında yapılmış çalışmaların içinde sıkça kısmen değinilmiştir veya bir alt bölüm altında genel bir bakış ile incelenmiştir. Bu çalışma ile araştırma konusu ilk kez kapsamlı olarak ele alınmış ve kitapların satır aralarından çıkartılarak sistemli bir sınıflandırma ile bilim dünyasının takdirine sunulmuştur.

Tarafımda hazırlanmış bu çalışmada bana yol gösteren, ilham ve cesaret veren kişilerin de önemli katkıları bulunmaktadır. Öncelikle bu tez çalışmasının konusunu öneren ve çalışmalarım boyunca değerli görüş ve önerilerini benimle paylaşan tez danışmanın Sayın Prof. Dr. Sencer Şahin'e teşekkür etmeyi borç bilirim. Yararlandığım Almanca ve Fransızca eserlerin tercümesinde bana yardımcı olan ve esin verici görüşlerini tartışmalarımızda benimle paylaşan Kaan İren'e ve Burak Takmer'e, özellikle mimari konusunda sıkça danıştığım ve konu üzerindeki eleştiri ve yorumları ile tezin oluşmasında katkısı bulunan A. Kadir Baran'a, haritanın oluşturulması konusundaki yardımları nedeniyle Şahin Gümüş'e, ayrıca tezimin zorlu yazım süreci içinde daima beni destekleyen ve motive eden eşim Ayşe Oğuz Ünver'e teşekkür ederim.

Güray Ünver

Muğla 2012

GİRİŞ

Araştırmanın Amacı ve Kapsamı

Yazıtlar, kentlerde özel şahısların MÖ III. yüzyıldan itibaren kent imarına çeşitli şekillerde katkılarda bulduklarına dair bilgiler sunarlar. Bu katkının niteliği ve niceliği MS I. ve II. yüzyıllarda en üst seviyeye ulaşır. Özellikle Anadolu'nun batısı ve güneyinden ele geçen yazıtların son derece zengin içeriğine karşın özel şahısların kent imarına katılımları konusu kapsamlı olarak incelenmemiştir. Bu çalışmanın amacı MÖ I. – MS III. yüzyıllar arasında özel şahısların kent imarına katılım konusundaki etkinliğini sorgulamak, MS I. ve II. yüzyıllarda görülen önemli artışın sosyal ve ekonomik nedenlerini araştırmaktır. Ayrıca özel şahısların kent imarına yönelik olarak yaptıkları harcamaların öncelikli gerekçeleri ve sonuçları konusunda Hellenistik Çağ ile Roma Çağı arasında temel farklılıkları ortaya koymaktır. Çalışma, konu hakkında zengin ve çeşitli epigrafik kaynaklar sunması nedeniyle coğrafi mekan olarak Karia bölgesiyle, zaman açısından ise konuya ilişkin epigrafik kaynakların yoğunlaştığı Principatus Dönemi'ni (MÖ 27- MS 283) kapsamı amacıyla MÖ I. – MS III. yüzyıllar ile sınırlandırılmıştır.

Yöntem ve Kuruluş Düzeni

“Yazıtlar Işığında Karia Kentlerinde Yurttaşların Kent İmarına Katılımları” başlıklı doktora tez çalışması beş bölümden oluşmaktadır. Çalışmanın birinci bölümü “Temel Tanımlar” başlığını taşımaktadır ve bu bölüm altında tez konusu ile ilgili temel kavramlar ve terminoloji ortaya konmakta ve okuyucuya tanıtılmaktadır. Ayrıca bu bölüm altında kent yönetimi, kent memuriyetleri ve bu memuriyetlerin üstlenilme prosedürü hakkında bilgiler verilmektedir. İkinci bölüm “*Euergesia* ve Kişisel Motivasyon” başlığını taşımaktadır. Bu bölüm altında *euergesia* olgusunun Hellenistik Çağ'dan itibaren gelişimine, genel niteliklerine ve kentlerin sosyal ve politik yaşamındaki önemine değinilmektedir. Bu bölüm altında ayrıca hayırseverlik (*euergesia*) olgusunun kent ekonomileri üzerinde etkileri değerlendirilmektedir. Bu şekilde kent imarına katkıda bulunmuş özel şahısların sosyal ve politik açılardan kent içindeki konumlarının ve bu konumların gerekçelerinin ortaya konması amaçlanmaktadır. “Yurttaşların Kent İmarına Katılımları” başlıklı üçüncü bölüm, çalışmanın temel konusunun kapsamlı olarak işlendiği bölümdür. Bu bölümün çeşitli alt başlıkları altında özel şahısların kent imarına katılımları gerçekleştirilme şekilleri açısından sınıflandırılmış ve imar faaliyetlerinin nitelikleri kapsamlı olarak incelenmiştir. Ayrıca *euergesia* olgusuna paralel olarak imar faaliyeti gerçekleştirme kapsamında aile kavramı ve bu kapsamda

kadınların kent imarına yönelik katkıları incelenmiş ve değerlendirmelerde bulunulmuştur. Yine aynı bölümün alt başlıkları altında kent imarına katılmış yurttaşların üstlenmiş oldukları memuriyetler incelenmiş ve son memuriyetler ışığında bazı kent memuriyetlerini üstlenen yurttaşların kent imarındaki etkinliği saptanmıştır. Çalışmanın dördüncü bölümü “Projelendirme ve İnşa Maliyeti” başlığını taşımaktadır. Bu başlık altında inşa edilen yapıların tahmini maliyetleri konusunda görüş ve değerlendirmeler sunulmuştur. “Yurttaşların Kent İmarına Katılımları Kapsamındaki Yapı Türleri” başlığı altındaki beşinci bölümde, yurttaşların kent imarına katılımda tercih ettikleri yapıların tespiti ve yorumlamaları yapılmıştır. Bu şekilde özellikle bazı yapı türlerinin tercih edilmesi ışığında kent imarına katılımların gerekçelerine de katkıda bulunulması amaçlanmaktadır.

Araştırmanın birinci derece kaynakları olan yazıtlar “Katalog” başlığı altında sunulmuştur. Yazıtlar, katalog içinde *titulus* kelimesinin kısaltması olan “T.” harfini takiben numaralanmış ve Türkçe tercümeleri ile birlikte verilmiştir. Katalog iki bölüme oluşmaktadır; Birinci bölüm MÖ I. yüzyıldan başlayarak MS III. yüzyıl sonuna kadar geçen zaman dilimine tarihlendirilebilen yazıtları içerir. Bu nedenle MÖ II. yüzyıl ve öncesine tarihlenen yazıtlara, ayrıca MS IV. yüzyıl ve sonrasına tarihlenen yazıtlara katalogda yer verilmemiştir, buna karşın MÖ II. - I. yüzyıl şeklinde, bir yüzyıldan geniş bir süreye tarihlendirilebilen yazıtlar katalogun tarihsel sınırlaması içinde kalmasının mümkün olduğundan yola çıkılarak dahil edilmiştir. Zaman sınırlaması dışında kalan yazıtlara ise metin içinde, değerlendirmeler ve karşılaştırmalar sırasında gerektiği ölçüde değinilmiştir. Katalogun ikinci bölümünde ise tarihlendirilemeyen yazıtlar bulunmaktadır. Katalogun kapsamı genel olarak kent yurttaşı olan özel şahısların kent imarına katkıları konusunda doğrudan veya dolaylı bilgi veren yazıtlar ile sınırlandırılmıştır. Buna karşın çalışmanın konusu açısından önemli olduğu düşünülen bazı yazıtlar (T.30, T.87, T.147, T.150 ve T.170) genel sınırlandırmanın dışında olmalarına karşın katalog içinde bulunmaktadır. Kentin yurttaşı olmaları durumunda Roma eyalet memurlarının imar faaliyetlerine ilişkin yazıtlar da katalog kapsamına dahil edilmiştir. Katalog içinde okuyucunun yazıtlara kolay erişimini sağlamak amacıyla yazıt sunan kentlerin sıralanmasında coğrafi düzen yerine alfabetik sıralama tercih edilmiştir. Her kent başlığı altındaki yazıtlar ise mümkün olduğu ölçüde kronolojik olarak sıralanmıştır. Katalog içinde aynı imar faaliyetine ilişkin ve metin olarak aynı veya büyük benzerlik taşıyan yazıtlar tek katalog numarası altında ele alınmış ve katalog numarasının yanına eklenen küçük Roma rakamları ile belirtilmiştir. Buna karşın aynı kişinin aynı imar faaliyetine ilişkin farklı nitelikteki yazıtlar - örneğin bir yapı yazıtı ve aynı imar faaliyetini anan bir de onurlandırma yazıtı bulunması durumunda - ayrı katalog numaraları

altında verilmiştir. Katalogu oluşturan yazıtların sunumunda buluntu yeri, tarih ve yayın dışında araştırmanın konusu gereği yapının türü, yazıt taşıyıcı, yaptıran ve ithaf maddeleri yer almaktadır. Yazıt taşıyıcıların tanımları ve metre cinsinden ölçülerinin katalog içinde verilmesine özellikle özen gösterilmiştir. Yayın maddesi altında bir *corpus* kapsamında yayınlanmış yazıtların erken yayınlarına gerek görülmedikçe yer verilmemiştir. Yayın maddesi altında birden fazla kaynağın bulunmasının gerekli olduğu durumda ise temel alınan kaynak yanına eklenen * işareti ile belirtilmiştir. Ayrıca yazıtlarda kent imarına katkıda bulunduğu tespit edilen kişilerin kent içindeki sosyal ve politik konumunun değerlendirilebilmesi amacıyla prosopografya bilgilerine de yer verilmiştir. Prosopografya bilgileri araştırmanın temel amacına hizmet edecek şekilde sınırlanmıştır ve şahsın tüm aile ilişkilerini öncesi ve sonrasıyla birlikte içermeyebilir.

Tez çalışması kapsamında bir adet harita ve sekiz adet tablo bulunmaktadır. Harita üzerinde katalog kapsamına dahil edilen yazıtların ait oldukları kentler gösterilmiştir. Tablolar aracılığıyla da yurttaşların kent imarına katılımlarının yoğunlaştığı dönem veya yüzyılların tespiti, ayrıca yurttaşlar tarafından tercih edilen yapı türlerinin genel dağılımının sunulması amaçlanmaktadır. Tablolara ilişkin açıklamalar, “Giriş” bölümü içinde “Tablolara İlişkin Açıklamalar” başlığı altında sunulmuştur.

Bilgi ve kavramlara kolay ulaşımın sağlanması amacıyla üç adet dizin okuyucuya sunulmaktadır; “Antik Eserler Dizini” tez çalışması kapsamında değinilen antik literatür eserlerinin, “Epigrafik Eserler Dizini” ise katalogda yer alan yazıtların tez kapsamında değinilen yayınlarını içeren birer çapraz liste niteliğindedir. “Kent İmarına İlişkin Yunanca Kelimeler Dizini” ise katalogda yer alan yazıtlarda geçen ve imar faaliyetlerinde kullanılan terminolojiye ilişkin Yunanca isim, sıfat ve fiilleri içermektedir.

Teknik Notlar

Katalog kapsamına alınacak Karia kentleri konusunda Supplementum Epigraphicum Graecum’un (SEG) coğrafi sınırlaması esas alınmıştır. Yunanca kelime ve özel isimlerde orijinal yazıma sadık kalınmak suretiyle transliterasyon tercih edilmiştir, fakat η (eta) ve ω (omega) harflerinin uzunluk niceliği belirtilmemiştir. Transliterasyonda kullanılan harf karşılıkları “Yunanca Kelime ve Özel İsimlerin Transliterasyonuna İlişkin Liste” başlığı altında verilmiştir. Latince kelime ve özel isimler ise değişiklik yapılmaksızın alınmıştır. Tez çalışması içinde geçen kent yönetimine ilişkin memuriyet isimleri ve arkeoloji terminolojisi

içinde Yunanca ve Latince'den transliterasyon ile Türkçe alfabeyle aktarılan kelimeler ve terimlerin eklerinden ayrılmasına ve italik yazılmasına özen gösterilmiştir.

Çalışmada kaynak olarak kullanılan modern ve antik kaynaklara ilişkin kısaltmalar ayrı listeler halinde verilmiştir. Antik kaynakların kısaltmalarında *Der Neue Pauly*'de (NP) sunulan liste esas alınmıştır ve “Antik kaynaklara İlişkin Kısaltmalar” başlığı altında alfabetik sıra ile listelenmiştir.

Tablolara İlişkin Açıklamalar

Tablo 1: Katalogu oluşturan tüm yazıtların tarihlerini gösterir. Koyu renkli yüzey ile işaretlenmiş yazıtlar, belli bir yıl veya döneme kesin olarak tarihlendirilebilmiş yazıtlardır. Tablolarda yer alan \leq işareti ile belirlenebilen *terminus post quem* ve *terminus ante quem* tarihler verilmiştir. Yazıtlar katalogda yer aldığı sıra ve numaraları ile listelenmiştir.

Tablo 2: MS I – MS III yüzyıla tarihlenen yazıtların içinde yalnızca bir yüzyıl veya daha az bir zaman dilimine tarihlenen yazıtlara ilişkin tablodur. Koyu renkli yüzey ile işaretlenmiş yazıtlar, belli bir yıl veya döneme kesin olarak tarihlendirilebilmiş yazıtlardır. Tablolarda yer alan \leq işareti ile belirlenebilen *terminus post quem* ve *terminus ante quem* tarihler verilmiştir. Tablo üç sütundan oluşmaktadır. Birinci sütun MS I yüzyıl, ikinci sütun MS II. yüzyıl, üçüncü sütun ise MS III. yüzyıla tarihlendirilen yazıtlara ilişkindir ve her bir sütun içinde yazıtlar, kronolojik sıra ile listelenmiştir.

Tablo 3: *Agora*'lara, *agora*'ları çevreleyen *stoa*'lara ve *agora*'ların genel donanımına yönelik imar faaliyetlerine ilişkin tablodur. Yazıtlar katalogda yer aldığı sıra ve numaraları ile listelenmiştir. Faaliyeti gerçekleştiren kişinin belirlenebilen son memuriyeti tablonun son sütununda belirtilmiştir.

Tablo 4: *Stoa*'lara yönelik imar faaliyetlerine ilişkin tablodur. *Agora*'ları çevreleyen *stoa*'lar ile ilişkili imar faaliyetleri Tablo 3 kapsamında ele alındığından bu tabloya dahil edilmemiştir. Yazıtlar katalogda yer aldığı sıra ve numaraları ile listelenmiştir. Faaliyeti gerçekleştiren kişinin belirlenebilen son memuriyeti tablonun son sütununda belirtilmiştir.

Tablo 5a: Yerel kültlere hizmet eden yapılara yönelik imar faaliyetlerine ilişkin tablodur. Tapınakların genel yapısı ve çevre yapılarına yönelik imar faaliyetlerini kapsamaktadır. Kutsal alanlar dahilinde bulunan *stoa*, hamam, *gymnasion* yapıları, çeşmeler ve *hydragogia* liste kapsamına alınmamıştır. Yazıtlar katalogda yer aldığı sıra ve numaraları

ile listelenmiştir. Faaliyeti gerçekleştiren kişinin belirlenebilen son memuriyeti tablonun son sütununda belirtilmiştir.

Tablo 5b: İmparatorluk kültüne hizmet eden tapınak yapılarına yönelik imar faaliyetlerine ilişkin tablodur. Yazıtlar katalogda yer aldığı sıra ve numaraları ile listelenmiştir. Faaliyeti gerçekleştiren kişinin belirlenebilen son memuriyeti tablonun son sütununda belirtilmiştir.

Tablo 6: Hamam ve *gymnasion* yapılarına yönelik imar faaliyetlerine ilişkin tablodur. Kutsal alanlar dahilinde bulunan hamam ve *gymnasion* yapıları da liste kapsamına dahildir. Yazıtlar katalogda yer aldığı sıra ve numaraları ile listelenmiştir. Faaliyeti gerçekleştiren kişinin belirlenebilen son memuriyeti tablonun son sütununda belirtilmiştir.

Tablo 7: Tiyatro yapılarına yönelik imar faaliyetlerine ilişkin tablodur. Yazıtlar katalogda yer aldığı sıra ve numaraları ile listelenmiştir. Faaliyeti gerçekleştiren kişinin belirlenebilen son memuriyeti tablonun son sütununda belirtilmiştir.

Tablo 8: Su temini ve sunumu ile ilişkili yapılara yönelik imar faaliyetlerine ilişkin tablodur. Kutsal alan kapsamında bulunan *hydragogia* ve dinsel nitelikli çeşme yapıları da tablonun kapsamına dahildir. Yazıtlar katalogda yer aldığı sıra ve numaraları ile listelenmiştir. Faaliyeti gerçekleştiren kişinin belirlenebilen son memuriyeti tablonun son sütununda belirtilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

TEMEL TANIMLAR

1.1. *Arkhe ve Leitourgia*

Hellenistik Çağ'da iç Karia kentleri kısmen Hellenleşme sürecinden etkilenmeyerek çoğunluğu kasaba ölçeğindeki yerleşimlerin oluşturduğu yerel birlikler¹ aracılığı ile yönetilirken kıyı Karia kentleri Hellenleşme sürecini büyük ölçüde tamamlamış ve diğer birçok batı Anadolu kenti gibi *demokratia* ve *isonomia* ilkeleri üzerine kurulu bir yönetim sistemini benimsemişti. Kısmen geleneksel, kısmen de Hellenistik ya da Klasik Dönem'den köklenen bu yerel yönetim sistemine² göre resmi olarak kent kütüğüne kayıtlı yetişkin erkeklerden oluşan *demos* (halk / halk meclisi), *demokratia* ilkesi uyarınca yönetim otoritesini elinde bulunduruyordu. Kentte yerleşmiş bile olsalar yabancılar *politai* değildi ve *demos* içerisinde bulunmuyordu³.

Bir kentin işlerinin fiili yönetimi, idamesi ve yasaların yürütülmesi çok sayıdaki görevliye⁴ verilmişti⁵. Yunan örneklerine göre kurulu bir *polis*'in yönetiminde görev almak günümüz anlayışı ile bir "meslek" değil, söz konusu görevler için ekonomik, sosyal ve ahlaki yeterliliği bulunan yurttaşların hakkı veya yükümlülüğü idi çünkü kent yönetimi sisteminde günümüzün modern memuriyetleri ve kurumları bulunmuyordu.

Hellenistik Çağ'da yönetim otoritesini elinde bulunduran *demos*, yaptığı toplantılar (*ekklesia*) sırasında memurlarını seçerdi ve kentlerin yönetimi bu memurların oluşturdukları kurullar aracılığıyla sağlanırdı⁶. Kentler, günümüz kavramları ile yasama, yürütme ve yargı yetkilerini ellerinde bulundurur, kendi kanunlarını kendileri yapıp uygularlar (*autonomia*), kendi gelir kaynaklarını kullanarak maliyelerini yönetirler⁷ ve mümkün olduğunca kendi kendilerine yetmeye (*autarkeia*) çalışırlardı⁸.

¹ Karia *koinon*'ları ve *koinon* kavramı hakkında bkz. P. Debord, *Cité grecque - village carien. Des usages du mot koinon*, şurada: B. Virgilio (ed.) *Studi ellenistici*, 15 (2003), s. 115–180.

² Stephan, *Honoratioren*, s. 59vd; Hekatomnid'ler öncesi Karia için bkz. Ruzicka, *Dynasty*, s. 5-14.

³ A.H.M. Jones, *Greek City*, s. 164 vd; Magie, *Roman Rule*, s. 57vd.

⁴ Memuriyetler ve sorumlulukları ile ilişkili olarak bkz. Magie, *Roman Rule*, s. 58 – 63; Dmitriev, *City Government*, s. 23 – 33 (Hellenistik) ve s. 189 – 245 (Roma). Ayrıca bkz. aşağıda s. 108-130.

⁵ A.H.M. Jones, *Greek City*, s. 162 vd; Magie, *Roman Rule*, s. 58.

⁶ Küçük Asya'da Hellenistik Çağ ve Roma Çağı'nda kent yönetimi ve memuriyetler için genel olarak bkz. Dmitriev, *City Government*, s. 13-246.

⁷ Kentin gelirleri, dolaylı vergiler ve türleri için bkz. Magie, *Roman Rule*, s. 63vd, özellikle dn. 39; Cramme, *Euergetismus*, s. 38-52. Krş. Zuiderhoek, *Politics of munificence*, s. 45 – 49.

⁸ Akdoğu Arca, *euergetes*, s. 79.

Kent yönetiminin temelini oluşturan yüksek kamu görevleri ἀρχαῖ (*arkhai*) olarak isimlendiriliyordu. Yunanca'da yöneticiyi ifade eden ἄρχων ismi gibi ἄρχω fiilinden türemiş olan ἀρχή (*arkhe*) ismi de anlaşılacağı gibi temel anlamda “yönetimsel görevleri ve yönetimin üst kademelerini” ifade etmektedir⁹. *Arkhe* kavramının içinde yönetimin türü ile ilgili bilinçli bir ayırım yoktu¹⁰ ve geç Hellenistik Çağ'da, günümüz kavramları ile yürütme, yasama, askeri ve yargı görevleri ve hatta dini görevler de bu kapsam altında görülmekteydi¹¹. Küçük Asya kentlerinde *boule* (danışma meclisi) üyeliği de bir *arkhe* olarak kabul edilmekteydi, bununla birlikte elçilikler, hekimlik ve öğretmenlik görevleri *arkhe* olarak nitelendirilmiyordu¹². Diğer Küçük Asya kentlerinde olduğu gibi Karia kentlerinde de *arkhe* üstlenen kamu memurlarının hizmetleri karşılığında maaş niteliğinde bir ödeme aldıkları yönünde bir kanıt bulunmamaktadır¹³. *Arkhe* niteliğinde olmayan öğretmenlik, elçilik, mimarlık ve askerlik gibi hizmetler karşılığında ise maaş niteliğinde para ödendiği bilinmektedir¹⁴.

MÖ II. yüzyıl ile birlikte kentlerde memurlar da üstlendikleri *arkhe*'leri, masraflarını kendi keselerinden karşılayarak üstlenmeye başladılar. Bu süreç *euergesia* olgusunun politik bir nitelik kazamasında son derece etkili oldu ve *euergesia*'nın yeni bir formu bu şekilde ortaya çıktı¹⁵. Bu değişim kısa süre içinde *arkhai*'ın liturjik kimlik kazanmasını sağladı, artık kent geleneksel olarak *arkhe* üstlenecek olan kişiden görevinin masraflarını karşılamasını bekler olmuştu¹⁶. Bu beklenti Hellenistik Çağ'ın sonlarında kent yönetiminin alt basamağındaki memuriyetlerde bile görülmekteydi. *Arkhe* üstlenmenin ekonomik yükünün artmasına karşın Hellenistik Çağ'da varlıklı yurttaşlar üzerinde masraflarını kendi kesesinden karşılamak suretiyle *arkhe* üstlenme konusunda “doğrudan” bir baskı bulunduğu dair yeterli

⁹ *Arkhe* ve onunla aynı kökten türemiş yönetimsel ifadelerin yazıtlarda kullanımı ve referanslar için bkz. Dmitriev, *City Government*, s. 14 ve dn. 4, 5, 6, 7.

¹⁰ Hellenistik Çağ'da *arkhe* anlayışı ve kapsamı için bkz. Dmitriev, *City Government*, s. 15 – 17.

¹¹ Dmitriev, askeri görevlerin *arkhe* olarak nitelendirilmesine ilişkin en erken tarihli delillerin MÖ erken III. yüzyıla ait olduğunu, dini görevlerin ise geç Hellenistik Çağ'dan itibaren *arkhe* kapsamında görüldüğünü ifade eder. Artık din işlerinin yönetimi de kent yönetiminin bir parçası haline gelmiştir. Bkz. Dmitriev, *City Government*, s. 15 ve dn.8.

¹² Dmitriev, *City Government*, s. 17 ve dn. 18.

¹³ *Agoranomos*, *gymnasiarkhos* ve *neopoios* gibi görevlilerin para cezası verme ve toplama yetkisi hakkında bkz. Dmitriev, *City Government*, s. 34vd. dn. 2 ve 4.

¹⁴ Dmitriev, *City Government*, s. 35 dn. 7 ve 8.

¹⁵ Dmitriev, *City Government*, s. 39, krş. Veyne, *Bread and Circuses*, s. 10vd; Veyne bu durum için *euergesia ab honorem* yani (memuriyet için gerçekleştirilen hayır işi) ifadesini kullanmakta ve *arkhe* ile birlikte gelen bir zorunluluk olduğunu belirtmektedir. Ayrıca bkz. aşağıda s. 26

¹⁶ Veyne, *Bread and Circuses*, s. 132vd; Stephan, *Honoratioren*, s. 68.

kanıt bulunmamaktadır¹⁷, bununla birlikte Hellenistik Çağ'a ait dekretlerin bitim kısmını oluşturan teşvik ifadeleri “dolaylı” baskı unsuru olarak kabul edilebilir¹⁸.

Hellenistik Çağ'dan itibaren Küçük Asya yazıtlarında kent yönetimi ile ilgili en sık rastlanan terimlerden birisi kuşkusuz (λειτουργία) *leitourgia*'dır. *Leiturgiai*, kentten kente farklılık gösterse de, çoğunlukla halka ziyafet verilmesi, festivaller, *agon*'lar, tiyatro ve müzik gösterileri düzenlenmesi, elçilik masraflarının ve *gymnasion*'ların bakımı ve işlerliği için gereksinimlerinin karşılanması gibi emekten ziyade para harcanmasını gerektiren yükümlülüklerdi¹⁹ ve kentin varlıklı ve önde gelen ailelerinin fertleri tarafından yerine getirilirdi.

Temelde “hizmet” anlamına gelen *leitourgia* kelimesi, bir *arkhe* ile ilişkili olarak kullanıldığında ise *arkhe*'nin üstlenilme biçimini ifade etmekte ve *arkhe*'nin gerektirdiği tüm masrafların, görevi üstlenen kişi tarafından karşılanacağı anlamına gelmekteydi²⁰. *Leitourgia*'nın bu tanımı, *arkhe* ile arasında - en azından Hellenistik Çağ için²¹ - hem üstlenme prosedürü hem de harcanan paranın kaynağı açısından ayırım getirmektedir. Bir hizmet yükümlülüğü olarak seçimsiz üstlenilen *leiturgiai*'ın aksine doğrudan kentin yönetimi ile ilişkili memuriyetleri ifade eden *arkhai* seçilmiş görevliler tarafından üstlenilmekte ve üstlenenin ekonomik durumu yeterli ise kendisinden *leitourgia* kapsamında *arkhe* masraflarını karşılaması ve hatta seçim öncesinde memuriyeti sırasında gerçekleştireceği *euergesiai* için resmi söz vermesi beklenmekteydi. Bu sözler, adaylar arasındaki rekabetin araçlarıydı ve aday tarafından bu tür sözler verilmesi zorunlu değildi, fakat adayın görevi üstlenme olasılığını arttırıyordu. Zira artık kentin beklentisi sadece *arkhe* masraflarının karşılanarak kent kasasındaki paranın korunması değil, memurun görevi sırasında da cömertliğini göstermesiydi. Ekonomik durumu yeterli olmayan bir kişinin *arkhe* için seçilmesi durumunda ise *arkhe*'nin gerektirdiği masraflar için kamu parası (δημόσιον)²² kullanılmaktaydı²³. Bu tanım ayrıca yazıtlarda rastlanan ve kavram kargaşası olarak

¹⁷ Dmitriev, *City Government*, s. 290. Krş. Kleijwegt, *Voluntarily*, s. 66vd. Ayrıca bkz. Migeotte, *théâtre à Iasos*, s. 274.

¹⁸ Kleijwegt, *Voluntarily*, s. 71. Hellenistik Çağ ve Roma Çağı'nda varlıklı elitler üzerindeki baskı için bkz. aşağıda s. 23-27.

¹⁹ Magie, *Roman Rule*, s. 61; Cramme, *Euergetismus*, s. 47vd; Stephan, *Honoratioren*, s. 68vd.

²⁰ Quass, *Honoratiorenschicht*, s. 274; Dmitriev, *City Government*, s. 18 ve dn. 26 (erken referanslar). *Leitourgia* ve ilişkili terimler için bkz. Lewis, "Leitourgia and Related Terms." GRBS 3 (1960) s. 175-184. ve *id.*, "Leitourgia and Related Terms (II)." GRBS 6 (1965) s. 227-230. *Leitourgia* için ayrıca bkz. Oehler, *Leitourgie*, s. 1871-1879.

²¹ Hellenistik Çağ'da *leiturgiai* için bkz. Quass, *Honoratiorenschicht*, s. 270vd.

²² Bkz. T.156 (sat. 15).

²³ Veyne, *Bread and Circuses*, s. 132; Bremen, *Women and wealth*, s. 224; Dmitriev, *City Government*, s. 44 ve 317. Kent kasası ve buna ait harcama kalemleri için Dmitriev, *City Government*, s. 36.

nitelendirilen²⁴ “τὰς ἀρχὰς λειτουργεῖν”, “λειτουργὸς ἀρχῆς πάσης”²⁵ ve benzeri ifadeleri²⁶ de “yönetimsel kamu görevini tüm masraflarını kendi cebinden karşılayacak şekilde üstlenme” anlamı ile anlaşılır kılmaktadır.

Leitourgia olgusu Küçük Asya kentlerine özgü değildir ve Klasik Çağ Atina’sında da varlığı dönemin önde gelen hatiplerinin sözleri ile belirlenebilmektedir²⁷. Klasik Çağ Atina’sında *leitourgia*, zengin yurttaşlarının kendi paralarıyla yerine getirmeleri beklenen kamusal bir yükümlülük, toplum için gerçekleştirilen bir hizmetti²⁸. MÖ I. yüzyıl ve sonrası için yapılan tanımlarda *leitourgia*, Latince’de yükümlülüğü ifade eden “*munus*” ile özdeş tutulmuştur²⁹. Genel olarak kabul gören tanıma göre ise *leitourgia*; üstlenen kişiye toplum içinde itibar kazandıran, yüklü bir harcama ve bazı durumlarda ciddi bir kişisel emek gerektiren kamu hizmetleridir³⁰. Hellenistik Çağ’da, *arkhe* niteliğindeki görevlerin giderek liturjik bir kimliğe bürünmesinin sonucunda MÖ I. yüzyılda *arkhe* ve *leitourgia* arasındaki farklılıklar azalmış ve Roma Çağı’nda pratikte fark kalmamıştı.³¹ Neredeyse her *arkhe*, *leitourgia* ile üstleniliyordu. Yine de bu her *leitourgia*’nın bir *arkhe*’nin üstlenilmesi ile ilişkili olduğu şeklinde anlaşılmalıdır. Zira *leitourgia* sadece *arkhe* olarak değerlendirilen yönetim görevlerinin değil, aynı zamanda *arkhe* kapsamına girmeyen elçilik, hekimlik gibi görevlerin üstlenilmesinde de kullanılmıştır³². Yazıtlarda her iki kelimenin halen yan yana görülmesi³³ de bu farklılığın yansıması olarak kabul edilebilir. Sonuç olarak iki kelime birbiri ile tam olarak aynı içeriğe sahip değildir ve birbirinin yerine kullanılmamalıdır³⁴.

MS I. yüzyıl ve sonrasında *arkhai*, kendi içinde bir hiyerarşi sahibi görünümündedir, fakat bu durum Roma’daki *cursus honorum* gibi sistemli bir memuriyet hiyerarşisine işaret etmemektedir³⁵. Bazı *arkhai*’ın bir diğeri veya diğerlerinden daha önemli ve üst düzey

²⁴ Dingil, *kadınlar*, s. 226.

²⁵ Blümel, EA 25 (1995) s. 61vd, no. 32 (sat. 6); SEG XLV (1995) no. 1535 (Roma İmp. Dön. - Nysa).

²⁶ Jones, *Greek City*, s. 168 ve dn. 25; Bremen, *Limits*, s. 20 ve dn. 30.

²⁷ Isokr., *or.*, VII, 25; Lys. XIX, 57-58; Demosth.. *or.*, XX, 18 - 21.

²⁸ Klasik Çağ Atina’sında *leitourgia* ve sistemin işleyişi için bkz. Veyne, *Bread and Circuses*, 71-83; Quass, *Honoratiorenschicht*, s. 19-21, krş. Finley, *Antik Çağ Ekonomisi*, s. 181vd.

²⁹ Rostovtzeff, *SEHRE*, s. 387 - 389; Macro, *Cities*, s. 677; krş. Drecoll, *Liturgien*, s. 237vd; Cramme, *Euergetismus*, s. 47.

³⁰ Magie, *Roman Rule*, s. 61 ve özellikle not. 35; Bremen, *Limits*, s. 21vd

³¹ Jones, *Greek City*, 339-340; Magie, *Roman Rule*, s. 61 ve 651; Gauthier, *cités grecques*, s. 118vd; Quass, *Honoratiorenschicht*, s. 41vd ve 270; Cramme, *Euergetismus*, s. 47vd; Rostovtzeff, *SEHRE*, s. 387; Veyne, *Bread and Circuses*, s. 134vd; Sartre, *Asie Mineure*, s. 224vd; Stephan, *Honoratioren*, s. 68; Dmitriev, *City Government*, s. 17 ve 114.

³² Dmitriev, *City Government*, s. 18 ve 116.

³³ Örnekler için bkz. *I.Aph.2007*, no. 4.101 = Reynolds, *Aphrodisias and Rome*, no. 41 (sat. 7) τὰς ἀρχαῖς καὶ λειτουργίαις; *I.Tralleis*, no. 112 (sat. 10-12) μετὰ πολλὰς ἀρχὰς καὶ λειτουργίας. Benzer ifadeler içeren Karia dışından Küçük Asya yazıtları ile ilişkili referanslar için bkz. Dmitriev, *City Government*, s. 116 dn. 41.

³⁴ Drecoll, *Liturgien*, s. 221vd; Macro, *Cities*, s. 677vd.

³⁵ Dmitriev, *City Government*, s. 331.

olduğunu vurgulayan “en önemli” veya “birinci sınıf” gibi epitheton’lar bu hiyerarşinin yansımasıdır³⁶. Bununla birlikte, “en onurlu”, “en parlak” ve “en dikkate değer” gibi statü belirleyici epitheton’lar da görülmektedir³⁷. Bu ifadeler, doğrudan kent yönetimini ilgilendiren üst düzey memuriyetler ile ilişkili olmalıdır ki bu memuriyetler sosyal açıdan en büyük önem ve itibara sahiptirler³⁸. *Leitourgia* yoluyla *arkhe* üstlenmenin yaygınlaşması ile itibar belirten bu tür *epitheton*’lar *leitourgiai* için de kullanılmıştır. Dion Khrysostomos da Prusa’lı yurttaşlarına seslenirken “sizler için en büyük *leitourgia*’ları üstlendim” demektedir³⁹.

Kentlerdeki tüm varlıklı yurttaşlar *leitourgia* üstlenmekle yükümlü değildi. Hellenistik Çağ’da bazı yurttaşlar kentlerinin “yasa uyarınca” verdikleri bir imtiyaz olarak *leitourgia* muafiyetine sahiptiler⁴⁰. Fakat bu kişiler yine de *leitourgia* üstlenebiliyorlardı. Roma Çağı’nda ise kent yönetiminin küçük bir elitler zümresinin eline geçmesiyle birlikte önemli mali yükler verilen ailelere Roma tarafından *leitourgia* muafiyeti (*aleitourgia*) verilebiliyordu⁴¹. Bu şekilde *aleitourgia* aile içinde babadan oğluna devir edilen bir nitelik kazandı⁴². Aslında bu muafiyet Roma yönetiminin bazı meslek gruplarına tanımış olduğu bir ayrıcalıktı ve belirli kurallara bağlanmıştı. Roma’ya erzak taşıma işiyle meşgul olan tüccarlar, sofistler, filozoflar, *rhetor*’lar, *grammaticus*’lar ve hekimler bu ayrıcalıklı hakka sahip olabilmekteydiler. Antoninus Pius Dönemi’nde, olasılıkla kentlerin iç işlerliğini sağlamak için *leitourgia* muafiyeti elde edecek kişilerin sayıları ile ilgili katı sınırlamalar getirilmiştir. Antoninus Pius’un düzenlemesine göre; küçük kentlerde, 5 hekim, 3 sofist, 3 *grammaticus*’a, orta büyüklükteki kentlerde 7 hekim, 4 sofist ve 4 *grammaticus*’a, en büyük kentlerde ise 10 hekim, 5 sofist ve 5 *grammaticus*’a bu ayrıcalık tanınmıştır⁴³.

³⁶ Küçük Asya’nın batısından erken örnek için bkz. *Sardis VII, 1*, no. 27, sat. 18-19 (MÖ 75-50?). τὰς μεγίστας ἀρχὰς πάσας için bkz. *I.Aph.2007*, no. 12.306, sat. 10 (MS I.-II. yüzyıl); τὰς πρώτας ἀρχὰς καὶ λειτουργίας için bkz. *I.Aph.2007*, no. 12.21, sat. 10 (MS II. - III. yüzyıl); *I.Aph.2007*, 12.22 sat. 15-16 (MS II.-III. yüzyıl).

³⁷ τὰς ἀρχὰς τιμωτάτας ἐν πάσαις için bkz. *Sardis VII, 1*, no. 8, sat. 122-123 (MÖ I. yüzyıl); τὴν λαμπροτάτην ἀρχὴν için bkz. *TAM V*, 2 no. 829 sat. 14-16 (Roma İmp., Attaleia, Lydia); τὰς ἐπισημοὺς ἀρχὰς καὶ λειτουργίας için bkz. *I.Side II*, no. 70 sat. 11-12 (MS II. yüzyıl)

³⁸ Dmitriev, *City Government*, s. 113; Dmitriev, haklı olarak bu *epitheton*’ların çoğul ifadelere de eklenmesinden yola çıkarak anlamının “*arkhon*” olamayacağı görüşündedir..

³⁹ Dio, *or.* XLVI, 6; “λελειτούργηκα δὲ ὑμῖν τὰς μεγίστας λειτουργίας”.

⁴⁰ ἀλειτούργητος ἐκ τῶ[ν νόμων] için bkz. *I.Mylasa*, no. 105 (sat. 9; MÖ II. yüzyıl) ve *ibid.*, no. 120 (sat. 7; Hellenistik).

⁴¹ Marcus Sempronius Clemens ve ailesinin sahip olduğu *ateleia* ve *aleitourgia* için (ἀτελεία καὶ ἀλειτουρησίᾳ ἐκ γένους τετετιμημένος) bkz. T.135 (sat. 12-13), T.137 (sat. 5-7), bu imtiyazların senato tarafından verilmesi hakkında bkz. T.140 (sat. 1-3) ἀτελεία καὶ ἀλειτουρησίᾳ τετετιμημένος δόγματι συγκλήτου ἐ]κ γένους.

⁴² Dmitriev, *City Government*, s. 318vd.

⁴³ Garnsey, *Aspects*, s. 236vd.

Roma Çağı'nda, Küçük Asya'da *arkhe* üstlenmek isteyen kişi, gönüllü adaylığını resmi bir söz ile (ἐπαγγελία, ὑπόσχεσις veya fiil biçimi ile ἐπαγγέλλομαι, ὑπισχνέομαι)⁴⁴ açıklıyordu ve memuriyeti elde etmesi durumunda bir miktar para (*summa honoraria*)⁴⁵ ödemek durumundaydı. Adayın, ahlaki karakter ve ekonomik yeterlilik gibi zorunlu özellikler taşımasının yanında, daha önce benzer görevleri üstlenmiş ve başarı ile tamamlamış olması da tercih nedeni olmalıydı. Genel olarak *boule*, adayların göreve uygunluğunu inceledikten sonra aday listelerini asar ve gizli bir oylama sonucunda memuriyeti üstlenecek kişi belirlenirdi⁴⁶.

1.1.1. Kent Memuriyetlerinde Kadınlar

Hellenistik Çağ'dan itibaren üstlenen kişinin servetinin cinsiyetinin önüne geçmesiyle birlikte kadınların da kentlerde bazı memuriyetler üstlendikleri görülür. Hellenistik Çağ'da kadınların üstlendikleri memuriyetler genellikle temsili niteliktedir ve aslen memuriyet için gerekli harcamaların karşılandığını ifade etmektedir⁴⁷. Bu şekilde kadınlar öncelikli olarak dini görevler üstlenmeye başladılar⁴⁸. Kent memuriyetlerini üstlenmenin ve buna ek olarak *euergesia*'lar gerçekleştirerek kent içinde prestij edinmenin ailevi stratejiler halini alması ile kadınlar kent yönetiminde daha çok görünür oldular. Kadınlar tarafından üstlenilen bu memuriyetler aslen liturjik nitelikteydi ve *euergesia*'ya açıldı⁴⁹. Böylece geç Hellenistik Çağ'da varlıklı ailelere mensup kadınlar, *stephanephoros* gibi *eponymos* memuriyetler ve *gymnasiarkhia* gibi *leitourgia*'ları üstlenebiliyorlardı. Kadınların, kent yönetiminin prestijli fakat yönetimde aktif rol oynamayan basmaklarında görülmeleriyle birlikte *euergesia*'lar gerçekleştirdikleri de görülmektedir. Kentlerin önde gelen varlıklı ailelerine mensup bu kadınların *euergesia* gerçekleştirmelerinde ya da diğer bir ifade ile onlardan *euergesia* gerçekleştirmelerinin beklenmesinde Hellenistik kralların eşlerinin armağanları önemli bir

⁴⁴ Quass, *Honoratiorenschicht*, s. 331 ve dn. 140; krş. Dmitriev, *City Government*, s. 39vd. Dmitriev, fiil biçimlerinin daha erken örneklerde görüldüğünü, bu ifadelerin MÖ IV. yüzyılda kentler arası anlaşmalar için kullanıldığını ve aynı yüzyılın sonlarında kentlerin iç işlerine ilişkin resmi sözler için kullanılır olduğunu ifade etmektedir.

⁴⁵ Kamu memuriyeti üstlenme karşılığında kente ödenen çeşitli tür ve miktarlardaki *summa honoraria* niteliğindeki paralar için bkz. Quass, *Honoratiorenschicht*, s. 328 – 334 ve 343 – 345; Cramme, *Euergetismus*, s. 42-47. Ayrıca bkz. Broughton, *Roman Asia Minor*, s. 802vd; Magie, *Roman Rule*, s. 650 ve s. 1519 not. 52; Veyne, *Bread and Circuses*, s. 139-143. Bithynia'da *boule* üyeliği için ödenen *summae honorariae* için bkz. Plin. *epist.* 10, 112, krş. *I.Ephesos*, no. 1487 ve 1488. Ayrıca bkz. aşağıda s. 13-16.

⁴⁶ Kleijwegt, *Voluntarily*, s. 64vd.

⁴⁷ Dmitriev, *City Government*, s. 55

⁴⁸ SIG³ no.1015 (Halikarnassos, MÖ III. yüzyıl), ayrıca bkz. Bremen, *Limits*, s. 27-29

⁴⁹ Dmitriev, *City Government*, s. 55vd.

etken olmalıdır⁵⁰. Sonuç olarak kentin ve halkın, memuriyet üstlenen kadınlardan beklentisi memuriyetleri sırasında Hellenistik kral eşleri gibi cömertliklerini sergilemeleridir⁵¹.

Roma Çağı'nda⁵² kadınların kent yönetimine katılımları mensup oldukları ailelerin kent yönetimindeki etkinliğine bağlı olarak artış göstermiştir⁵³. Bu çağda elit ailelere mensup kadın ve çocuklar da ailelerindeki yetişkin erkek fertler gibi⁵⁴ dini memuriyetlerin dışındaki diğer memuriyetlerde de görülür oldular⁵⁵. Aile geleneği olarak kent yönetiminde bulunan ailelerin kadın mensupları *eponymos* memuriyetleri (*stephanephoria*) ve *leitourgia*'ları üstlenmeye devam etmişlerdir. Bununla birlikte hastalık, ölüm veya *cursus honorum* içerisinde görev almış olmak gibi nedenlerle ailede memuriyeti üstlenecek erişkin erkek üyenin bulunmaması durumunda aile geleneğini sürdürmek kadınların yükümlülüğü olmuştur⁵⁶. Bu şekilde kadın ve çocuklar da ailevi gelenek çerçevesinde Hellenistik Çağ'ın bir uzantısı olarak yönetsel açıdan önemsiz fakat masraflı memuriyetleri üstlendiler⁵⁷. Bu sınırlama bazı memuriyetleri kadınlara kapatıyordu, örneğin kadınlar *logisteia*, *agoranomia*, *eirenarkhia*, *grammateia*, *sitionia*, *presbeia* üstlenemiyor, ayrıca *boule* veya *gerousia* üyesi de olamıyorlardı⁵⁸. Herakleia Salbake'den Glykon kızı Tate ise *gymnasiarkhia* ve *stephanephoria* üstlendikten sonra hayatı boyunca gösterdiği bilgeliği nedeniyle *gerousia* üyesi olmuştur⁵⁹. Tate, *gerousia* üyeliği elde etmiş tek kadın olarak bilinmektedir.

⁵⁰ Gauthier, *cités grecques*, s. 55vd ve 72-75. Kent memuriyetlerinde kadınların da eşlerinin yanında görülmesi ile Hellenistik kralların eşleri ile oluşturdukları aile figürünün ilişkisi hakkında bkz. Bremen, *Limits*, s. 140vd.

⁵¹ III. Antiokhos'un eşi Laodike'nin Iasos'ta yoksul kızların çeyiz masrafları için tahıl satışından elde edilecek olan para ile kurduğu fon (*strophion*) için bkz. *I.Iasos*, no. 4. Ayrıca bkz. Bringmann, *Grain*, s. 159.

⁵² Roma Çağı'nda kadınların kent yönetimine dahililiyeti ve etkinlikleri hakkında bkz. Magie, *Roman Rule*, s. 630-658 ve s. 1518-1521; R. MacMullen, "Women in Public in the Roman Empire." *Historia* 21 (1980) s. 208-218; Casarico, "Donne Ginnasiarco." *ZPE* 48 (1982) s. 117-123; J. Nolle, "Frauen wie Omphale? Überlegungen zu politischen Ämtern von Frauen im kaiserzeitlichen Kleinasien" şurada: *Reine Männersache? Frauen in Männerdomänen der antiken Welt*, Köln 1994, s. 229-259; F. Kirbihler, "Les femmes magistrates et liturges en Asie Mineure (II s. av. J.-C. - IIIe s. ap. J.-C.)" *Ktema* 19 (1994) s. 51-75; S. J. Friesen, "Ephesian women and men in public office during the Roman imperial period", şurada: *100 Jahre österreichische Forschungen in Ephesos*, Wien 1999, s. 107-113; Bremen, *Women and wealth*, s. 223 - 242; Bremen, *Limits*, s. 9-192; Dmitriev, *City Government*, s. 53-55 ve 178-188; Karia kentlerinde kadınların kent yönetimine katılımlarına ilişkin prosopografi çalışması için bkz. F. Dingil, *Principatus Devri Karia'sında Leiturgia ve Arkhe ve Üstlenen Kadınlar*, Ankara 2006 (Yayınlanmamış Doktora Tezi).

⁵³ Toplum yapısındaki oligarşik eğilim ve bu eğilimin kadınların politik yaşamda görünmeleri arasındaki ilişki için bkz. Bremen, *Women and wealth*, s. 236vd.

⁵⁴ Kadınların, erkeklerin işlerine öykünmeleri ve örnek almaları hakkında bkz. Bremen, *Women and wealth*, s. 235 ve dn. 69.

⁵⁵ R. van Bremen bu artışı artan Roma etkisine bağlamaktadır, bkz. Bremen, *Limits*, s. 57, krş. Dmitriev, *City Government*, s. 317vd.

⁵⁶ Ardıl ve mirasçılarının yükümlülükleri hakkında bkz. aşağıda s. 89-92.

⁵⁷ Dmitriev, *City Government*, s. 317vd. Kadınlar ve çocukların memuriyet üstlenmeleri arasındaki farklılıklar için bkz. Quass, *Honoratiorenschicht*, s. 338vd.

⁵⁸ Kadınların *arkhe* ve *leitourgia* üstlenmelerindeki sınırlamalar için bkz. Bremen, *Limits*, s. 55-59.

⁵⁹ Bkz. T.73.

Karia kentlerinden ele geçen yazıtlar MS I. yüzyıl ve sonrasında kent memuriyeti üstlenmiş çok sayıda kadının varlığına işaret ederler. Kentlerin varlıklı ve itibarlı ailelerine mensup bu kadınların büyük çoğunluğunun rahibelik veya imparatorluk kültü başrahibeliği gibi bir erkek ile müşterek üstlenilen memuriyetlerde görünmeleri bu etkinliğin ailevi bağlam içinde bulunduğunu gösterir.

1.2. *Summa Honoraria*

Öyle görünüyor ki Roma Çağı'nda kentlerin iyi kamu memuru hakkındaki görüşleri daha çok memurun, üstleneceği memuriyet karşılığında ne kadar ödeyeceği ve memuriyeti sırasında ne kadar masraflı hizmetler sunacağı ile ilgiliydi. Kentin ihtiyaçları doğrultusunda memuriyet adayları farklı türlerde ödemeler ve hizmetlerde bulunuyorlardı. Bu şekilde memuriyeti bir anlamda satın alıyorlardı veya kent tarafından satın almaya zorlanıyorlardı. Her memur bir şeyler vermeliydi, verilen şey üstlenilecek memuriyet ile ilişkili olmayabilirdi⁶⁰.

Yunanca yazıtlar, kamu memuriyeti üstlenme karşılığında kente ödenen paralar veya gerçekleştirilen hizmetlere ilişkin Yunanca bir terim sunmazlar. Bu nedenle bu kavram için Roma İmparatorluğu'nun batı kısmındaki⁶¹ ismi ile *summa honoraria* veya *summa legitima* terimleri kullanılmamıştır. Bu tür ödemeler ve hizmetler Yunanca yazıtlarda doğrudan yer almaz; varlığı çoğu zaman *ὑπὲρ* (uğruna)⁶² veya *ἀντί* (karşılığında)⁶³ *praepositio*'su ile kullanılan *genitivus casus*'daki bir *arkhe* ya da *leitourgia* adı ile⁶⁴ anlaşılmaktadır⁶⁵. Bu şekilde yapılan ödemenin ya da gerçekleştirilen hizmetin bir *arkhe* veya *leitourgia*'yı üstlenmenin karşılığı olduğu ifade edilmektedir.

Küçük Asya kentlerinde, Yunanca bir terim veya kavram ile karşılanmayan *summa honoraria*'nın varlığı Roma egemenliği altında belgelenmiştir, fakat bu durum doğrudan Roma'nın yerel yönetimler üzerindeki etkisine bağlanmamalıdır. Çünkü *eponymos* veya prestijli dinsel memuriyetleri satın alma yoluyla üstlenmek Küçük Asya kentlerinde

⁶⁰ Veyne, *Bread and Circuses*, s. 133.

⁶¹ İmparatorluk genelinde ödenen *summa honoraria* örnekleri için bkz. Liebenam, *Städteverwaltung*, s. 57-65.

⁶² Bkz. T.62 (sat. 5-6) *ὑπὲρ ἀγορανομίας*, T.158 *ὑπὲρ στεφανηφορίας*, T.83 (sat. 2) [*ὑπὲρ*] *τῆς στεφανηφορίας τοῦ υἱοῦ*, krş. T.148 (sat. 7-17) *ἔτι τε ὑπὲρ τῆς στρώσεως τῆς ἐξξέδρας τῆς ἐν τῷ τετραστύλῳ τοῦ γυμνασίου τειμαῖς εἰρηναρχικαῖς, πάλιν δὲ ὑπὲρ ἀναστάσεως τῆς Νείκης ἐκ τῶν ἰδίων τειμηθεῖς τειμαῖς διὰ νυκτὸς στρατηγικαῖς καὶ ἀποδοχὲς γενάμενος γ' * μυ(ρίων) ασ' καὶ ἀργυροταμίας * ,δ'.*

⁶³ Bkz. Pappakonstantinou, *Ai Trállεις*, no. 79 (sat. 11 – 13) *ἀντί τῆς ἰδίας αὐτοῦ τῆς πανηγυριαρχικῆς τιμῆς*. Robert, *La Carie*, no. 56 (sat. 10 – 11) [*ἀντί τῆς ἰδίας γυ]μνασιαρχίας*.

⁶⁴ Örnekler için bkz. Robert, BCH 60 (1936) s. 196.

⁶⁵ Quass, *Honoratiorenschicht*, s. 328 ve dn. 1403; Dmitriev, *City Government*, s. 152, krş. Cramme, *Euergetismus*, s. 42vd. *Summa honoraria* ile ilişkili diğer ifadeler için bkz. Quass, *Honoratiorenschicht*, s. 329 dn. 1404.

Hellenistik Çağ'dan itibaren görülmektedir ve bu tür bir faaliyet Yunan kent yönetimi prensiplerine pek de yabancı değildir⁶⁶. İmparatorluğun batısının aksine Yunan dünyasındaki kurumsallaşmamış *summa honoraria*'nın niteliği ve niceliği ile ilgili genel geçer kuralların varlığına ilişkin delil yoktur. *Summae honorariae*'in nitelik ve niceliği, F. Quass tarafından⁶⁷ erken dönem (Klasik – Hellenistik) *leitourgia* sisteminin esnekliği ile ilişkilendirilen farklılıklar göstermektedir.

Summae honorariae nitelik bakımından iki ana başlık altında toplanabilir⁶⁸: Bu sınıflandırma uyarınca para ödemeleri ile hizmet ve performanslar ayrı başlıklar altında incelenebilir. Bunların yanı sıra adaylık için bir rekabet söz konusu olduğunda veya olasılıkla ödemenin alışılmış normlara karşılık gelmemesi durumunda⁶⁹ ek sözler de verilebiliyordu.

I. 2. 1. Para Ödemeleri

Summae honorariae bir miktar paranın memuriyeti üstlenecek kişi tarafından ödenmesi şeklinde olabiliyordu⁷⁰. Bu paralar memuriyete ilişkin bir vakfin anaparasını oluşturabiliyordu⁷¹ veya kent tarafından heykellerin dikilmesi işlerinde kullanılabilirdi. Bununla birlikte *summa honoraria* niteliğindeki para ödemeleri, sıkça *demos* tarafından yürütülen inşa veya onarım faaliyetlerine yönelik bağış niteliğinde de olabiliyordu⁷². Hatta kimi zaman başka bir iş için söz verilen para, değişen ihtiyaçlar doğrultusunda bir imar faaliyetine aktarılabilirdi⁷³. Oldukça masraflı olan imar faaliyetlerinde kentin, varlıklı yurttaşlarının desteğini alması oldukça doğaldı ve bu süreç Yunan kent yaşamı için yabancı değildi. Hellenistik Çağ'dan itibaren yurttaşlar kentlerde yürütülen farklı ölçeklerdeki imar faaliyetine, kente ve topluma faydalı olma güdüsüyle para yardımında bulunurlardı⁷⁴.

⁶⁶ Sartre, *Asie Mineure*, s. 223; Veyne, *Bread and Circuses*, s. 131 ve 179vd dn.177; Bremen, *Limits*, s. 48; Dmitriev, *City Government*, s. 153 ve 331. *Summa honoraria*'nın olası kökeni ve MÖ II. yüzyıldan itibaren satın alınan *eponymos* memuriyetler için bkz. Quass, *Honoratiorenschicht*, s. 332vd. MÖ III. yüzyılda Theangela kültü olan Zeus Nemesios rahipliğinin Halikarnassoslu Aristeides tarafından ömür boyu satın alınması hakkında bkz. M.Ç.Şahin – Engelmann, ZPE 34 (1979) s. 211vdd no. 1 (sat. 1-6) [Ἀρι]στείδ[η]ς Ἱατροκλέος ἐπίρα[το] τὴν ἰερῆταιῶν τοῦ Διὸς τοῦ Νε[μεί]ου ἐν Θεαγγέλοις ἐπὶ ζωῆς τῆς αὐτοῦ κατὰ τάδε:

⁶⁷ Quass, *Honoratiorenschicht*, s. 331.

⁶⁸ Krş. Cramme, *Euergetismus*, s. 42.

⁶⁹ Quass, *Honoratiorenschicht*, s. 332.

⁷⁰ Bkz. Quass, *Honoratiorenschicht*, s. 328. Sebastopolis'te (MS 116-117) Publius Staius Hermas'ın farklı memuriyetler için yaptığı farklı miktarlarda para ödemeleri için bkz. T.148 (sat. 13-17).

⁷¹ Iasos'ta Gaius Maninius Synalasson tarafından *stephanephoria* karşılığında ödenen 5000 *denarii* ile gençlerin *gymnasion*'unun masraflarına yönelik kurulan vakıf için bkz. *I.Iasos*, no. 248, (sat. 12 – 15 ve 22 – 26), ayrıca bkz. Laum, *Stiftungen*, no. 124.

⁷² Quass, *Honoratiorenschicht*, s. 330 ve dn. 1406. Kent imarına yönelik bağışlar için ayrıca bkz. aşağıda s. 54-61.

⁷³ Bkz. T.73 (Herakleia Salbake, MS I. yüzyılın ikinci yarısı) Glykon kızı Tate, olasılıkla *stephanephoria* için *summa honoraria* olarak söz verdiği *tributum capitis* miktarı olan 2340 *denarii* parayı Herakleion'un inşasına aktarmıştır.

⁷⁴ Hellenistik Çağ'da bireysel ve toplu bağışlar için bkz. aşağıda s. 54-58.

I. 2. 2. Hizmet ve Performanslar

Summa honoraria her zaman yüklü bir miktar paranın ödenmesi şeklinde değildir, aynı zamanda memuriyet karşılığında gerçekleştirilen bir imar faaliyeti şeklinde de görülmektedir⁷⁵. Gerçekleştirilen bu tür faaliyetlerin niteliği üstlenilen memuriyetin değeri veya üstlenen kişinin zenginliği oranında farklılık gösterebilmekteydi⁷⁶ ve bazı durumlarda memuriyetin icra edildiği mekanın bakımı, onarımı ve hatta yeniden inşası ile de ilişkili olabilirdi. Ayrıca *summa honoraria* yiyecek ve para dağıtımı şeklinde de olabiliyordu⁷⁷. Bununla birlikte ziyafet verme veya bir mekan ısıtma gibi geçici bir iş veya bunun masrafları için verilen bir söz yerine kentin değişen ihtiyaçları doğrultusunda imar faaliyeti gibi kalıcı bir hizmet gerçekleştirilebiliyordu⁷⁸. Memurun, *summa honoraria* olarak söz verdiği ödeme veya hizmetin dışında, yükümlü olmadığı “karşılıksız” (ἀντ’ οὐδενός) hizmetleri de yerine getirmesi mümkündür⁷⁹.

Memuriyet için seçilmenin prensibi her şeyden önce adayın söz konusu memuriyette başarıyla görev yapıp yapamayacağı üzerine kuruluydu ve adaylar bu konudaki yeterliliklerini sergilemeye çalışırlardı. Principatus Dönemi’nde bir memuriyet için adaylık ve seçilme prosedürü genellikle şu şekildeydi; adaylık genellikle bir memuriyeti, belirlenen bir zamanda üstleneceğine dair kamu önünde verilen resmi nitelikteki bir söz ile gerçekleşiyordu⁸⁰. Üstlenilecek memuriyete ilişkin *summa honoraria*’nın niteliği ve niceliği aday ile kent arasında yapılan bir pazarlık ile belirleniyordu ve verilen resmi söz (ὀπόσχεσις / ἐπαγγελία) ile karara bağlanıyordu. Bu söz kimi zaman *summa honoraria*’nın yanı sıra ek vaatler de içerebiliyordu⁸¹. Verilen söz derhal resmi belgelere geçiriliyor ve kent arşivine konuyordu⁸². Bu şekilde söz veren kişinin ölmesi durumunda yükümlülük ardıllarına geçiyordu⁸³.

⁷⁵ Quass, *Honoratiorenschicht*, s. 330 ve dn. 1407, krş. Veyne, *Bread and Circuses*, s. 181 dn.191. Karia kentlerinden örnekler için bkz. T.62, T.83, T.124, T.148 (sat. 7-13), T.153, T.158.

⁷⁶ Bkz. aşağıda dn. 84 ve 85.

⁷⁷ Quass, *Honoratiorenschicht*, s. 330vd ve dn. 1408.

⁷⁸ *Peripatos*’un ısıtılmasına yönelik harcamalar yerine Nysa tiyatrosunda gerçekleştirilen imar faaliyeti için bkz. T.124. Ziyafet yerine su yolu inşası için bkz. Malay, *Researches in Lydia*, s. 115vd no. 127.

⁷⁹ Tiberius Iulius Claudianus’ün olasılıkla *grammateia* karşılığında *summa honoraria* olarak söz verdiği yirmi adet sütunun dışında ἀντ’ οὐδενός olarak yaptırdığı *eksedra* onarımı için bkz. T.153, ayrıca bkz. Krş. Cramme, *Euergetismus*, s. 46.

⁸⁰ Quass, *Honoratiorenschicht*, s. 331 ve dn. 1410.

⁸¹ Quass, *Honoratiorenschicht*, s. 332 ve dn. 1411 ve 1412, krş. Veyne, *Bread and Circuses*, s. 137vd.

⁸² Veyne, *Bread and Circuses*, s. 138.

⁸³ İmparator Traianus Dönemi’nde bu süreç yasa ile düzenlenmiş ve mirasçılar, ölmüş olan akrabalarının resmi sözlerini yerine getirme yükümlülüğü altına sokulmuştur. Bkz. *Dig. L.12.14* “Si quis sui alienive honoris causa opus facturum se in aliqua civitate promiserit, ad perficiendum tam ipse quam heres eius ex constitutione divi traiani obligatus est. sed si quis ob honorem opus facturum se civitate aliqua promiserit atque inchoaverit et priusquam perficeret, decesserit: heres eius extraneus quidem necesse habet aut perficere id aut partem quintam patrimonii relictis sibi ab eo, qui id opus facere instituerat, si ita mallet, civitati, in qua id opus fieri coeptum est,

Quass, *summa honoraria* ödemelerinin memuriyetin önemi ve kentin ihtiyaçları ile ilişkili olarak hangi koşullar altında üstlenildiğini gösterdiğini ifade etmektedir⁸⁴. Buna karşın Dmitriev, bu ödemelerin daima ödemeyi yapanın sosyal statüsünü gösterdiğini ve ödeme miktarının memuriyetin karakterine değil ödemeyi yapan kişinin ekonomik durumuna bağlı olduğunu öne sürmektedir⁸⁵. *Summa honoraria* ödemelerinin genel geçer kriterlerinin bulunmaması⁸⁶ Küçük Asya kentlerine, zenginler üzerinde baskı kurma olanağı sağlıyordu. Varlıklı elitler ise üst düzey memuriyetleri ellerinde tutarak ve saygı uyandıran hizmetlerde bulunarak kendilerini ve ailelerini toplum içinde yükseltmeye çalışıyorlardı. Bu şekilde kamu memuriyetleri kentin elitlere sattığı bir emtia halini almıştı fakat gönüllü alıcılar her zaman bulunmayabiliyordu. Aday eksikliği durumunda kent zenginleri doğrudan zorlamıyor fakat onları memuriyeti üstlenmeye teşvik eden dolaylı bir baskı uyguluyordu⁸⁷. Zira bu memuriyetleri üstlenmek elitlerin kente karşı ahlaki yükümlülüğü idi ve bunu reddetmeleri sonucunda doğacak olan utanca katlanmaları anlamına geliyordu⁸⁸. Ayrıca gönüllü olanlara verilen büyük övgülerden de mahrum kalacaklardı⁸⁹.

dare: is autem, qui ex numero liberorum est, si heres exstitit, non quintae partis, sed decimae concedendae necessitate adficitur. et haec divus antoninus constituit”.

⁸⁴ Quass, *Honoratiorenschicht*, s. 329.

⁸⁵ Dmitriev, *City Government*, s. 156.

⁸⁶ Krş. Quass, *Honoratiorenschicht*, s. 330. Quass, kentlerde, memuriyetleri üstlenmek için asgari ödemelerin belirlenmiş olması gerektiğini fakat yazıtlar aracılığı ile bilgi edindiğimiz ödemelerin büyük çoğunluğunun bu asgari ödemenin üzerinde bulunduğunu ifade etmektedir. Ayrıca bkz. Veyne, *Bread and Circuses*, s. 140; Cramme, *Euergetismus*, s. 42; Dmitriev, *City Government*, s. 154vd.

⁸⁷ Hellenistik Çağ’da yerel elitler üzerinde *arkhe* ve *leitourgia* üstlenme konusundaki baskı için bkz. Kleijwegt, *Voluntarily*, s. 70vdd.

⁸⁸ Veyne, *Bread and Circuses*, s. 136

⁸⁹ Gönüllülük belirten ifadeler için bkz. aşağıda s. 25vd.

İKİNCİ BÖLÜM

EUERGESIA VE KİŞİSEL MOTİVASYON

Yazıtlar, kentlerde varlıklı ve elit ailelere mensup kişilerin, *leitourgia* kapsamındaki yükümlülükleri dışında kalan, birkaç kez ya da ömür boyu *leitourgia* üstlenmek, sel, kuraklık, deprem gibi doğal afetler veya savaş nedeniyle ortaya çıkan kıtlık durumlarında para bağışları ve yiyecek yardımları yapmak, korunma ihtiyacı için sur inşası ve onarımını yaptırmak, para ya da arazi geliri bağışlamak suretiyle vakıflar oluşturmak, şenlikler ve ziyafetler düzenlemek, kamu yapılarının onarımını veya inşasını üstlenmek ve kentleri için defalarca elçilikler yapmak gibi oldukça masraflı hizmetler de verdiği dair çok sayıda delil sunmaktadır. Bu hizmetler ve harcamalar herhangi bir *leitourgia*'nın yükümlülüğü değildi ve - en azından görünüşte - kişinin kendi arzusu ile gerçekleşmekteydi. Bu şekilde topluma hizmet eden cömert kişiler kentlerde εὐεργέτης (*euergetes*) olarak nitelendirilmiştir. Gerçekleştirdikleri hayır hizmetlerine de εὐεργεσία (*euergesia*) adı verilmektedir. Yunanca olan εὐεργέτης (*euergetes*) ve εὐεργεσία (*euergesia*) ifadeleri “iyi” anlamına gelen εὖ zarfı ile “iş yapmak, çalışmak” anlamlarına gelen ἐργάζεσθαι fiilinin birleşiminden türemiştir⁹⁰ ve bu iki ismin dışında “*euergesia* gerçekleştirmek” anlamına gelen ve yine aynı şekilde türetilmiş εὐεργετῆν fiili de yazıtlarda sıkça görülmektedir.

2.1. *Euergesia*'nın “Doğası” Hakkında

2.1.1. Hellenistik Çağ'da *Euergesia*

Hayırsever (εὐεργέτης) ifadesi kentlerin elit yurttaşlarından önce Hellenistik krallar ve onların aile fertleri için kullanılmaktaydı. Hellenistik krallar kentlerin *arkhai* ve *leitourgiai* kapsamında yürüttüğü işlere mali destekler yapıyor, sur inşası ve gençlerin eğitim ihtiyaçları için para yardımlarına bulunuyorlardı. Aslen Hellenistik Kralların kentlere lütuflarda bulunmak gibi bir yükümlülüğü yoktu fakat kendiliğinden veya gelen bir talep üzerine lütuflarda bulunması beklenirdi⁹¹. Bu beklenti MÖ II. yüzyılda yaşamış ünlü tarihçi Polybios'un, çağdaşı olan Hellenistik kralları, ataları kadar cömert olmamaları nedeniyle eleştirmesi ile gün yüzüne çıkmaktadır⁹². Aslında Hellenistik Çağ'da kentlerin altında bulunduğu monarşi yönetimi *demokratia* üzerine kurulu Yunan düşüncesinin özgürlük prensibi ile ters düşmekteydi. Hellenistik krallar kentler üzerindeki bu monarşi güçlerinin aslen yönetim gücünü elinde bulunduran *demos* tarafından kabul edilmesi için onlara bazı

⁹⁰ Kelimenin kökeni ile ilişkili olarak bkz. Sartre, *Haut-Empire romain*, s.132.

⁹¹ Dmitriev, *City Government*, s. 176, krş. Dion Khrys., I, 23.

⁹² Pol., V, 90, 5-6.

şeyler vakfedip, vergilerini azaltarak lütuflarda bulunurlar, kentlerin imar faaliyetlerine yönelik para yardımları yapar ve onları himaye edip, gerekli durumlarda korurlardı⁹³. Bu şekilde Hellenistik krallar εὐεργέτης ve σωτήρ olarak ortaya çıkarlardı. Hellenistik monarşiler *euergetes* olma propagandası sayesinde kendi hâkimiyetlerinin oluşumu ile ilgili olarak Yunan tebaanın onayını kazanmış, hakimiyetlerinin kabul edilirliliğini ve sürekliliğini sağlamışlardır⁹⁴. Güçlü olanın koruyucu ve garantör olarak kabul edilmesi ve saygı görmesi Yunan kültürü için pek de yabancı değildi. Bununla birlikte, bir kralın lütufları ve hayırları için yapılan onurlandırmaların onun ölümünden ya da hanedanlığının sona ermesinden sonra nadiren görülmesi saygının genellikle kralın kendisi ile ilgili değil, bulunduğu makam ve elinde bulundurduğu güç ile ilgili olduğunu göstermektedir⁹⁵. Gauthier, kent yurttaşlarının *euergesia* gerçekleştirmelerinin temelinde Hellenistik kralların kentlere yönelik yardım ve armağanlarının bulunduğu işaret etmektedir⁹⁶. Kısa zaman içerisinde kentlerin varlıklı yurttaşlarının da krallar tarafından gerçekleştirilen⁹⁷ bu hayır işlerini taklit ederek “*euergetes*” ve hatta “*soter*”⁹⁸ olarak anılma ayrıcalığına erişmiş olmaları kuvvetle muhtemeldir. Bu şekilde MÖ III. yüzyılda⁹⁹ Hellenistik krallıkların güç kaybetmeye başlamaları ile birlikte kentlerin önde gelen varlıklı yurttaşları tarafından gerçekleştirilen *euergesiai*, kentin ihtiyaçlarına yönelik olarak Hellenistik krallardan doğan boşluğu doldurmuştur¹⁰⁰. Yunan kültürü ve *demokratia* ilkesi üzerine kurulu kent yönetimi anlayışı ile ilişkili olarak *euergesia* bu şekilde Hellenistik Çağ Yunan dünyasında ortaya çıkmış¹⁰¹, Yunan kültürünün tanınması ile birlikte Cumhuriyet Dönemi’nden itibaren Roma dünyasında da görülmeye başlamıştır¹⁰².

Hellenistik Çağ’da yurttaşlar tarafından gerçekleştirilen *euergesiai* genel olarak kentlerin temel ihtiyaçlarına yönelikti. Askeri harcamaların karşılanması, kamu yapılarının ve surların inşası, stellerin dikilmesi, elçilikler ve ihtiyaç durumunda yurttaşların beslenmesi

⁹³ Gehrke, *Hellenismus*, s. 50; Dmitriev, *City Government*, s. 176.

⁹⁴ Gehrke, *Hellenismus*, s. 63

⁹⁵ Gehrke, *Hellenismus*, s. 185.

⁹⁶ Gauthier, *cités grecques*, s. 55vd; Sartre, *Asie Mineure*, s. 65; Gehrke, *Hellenismus*, s. 50vd; Migeotte, *euergetisme*, 187vd; Dmitriev, *City Government*, s. 37 ve 45. Kadınların gerçekleştirdiği *euergesiai* ve Hellenistik kralların eşlerinin armağanlarının ilişkisi hakkında bkz. Bremen, *Limits*, s.140vd.

⁹⁷ Küçük Asya’da Hellenistik krallar tarafından gerçekleştirilen *euergesiai* için bkz. Dmitriev, *City Government*, s. 37vd. K. Bringmann - H. Steuben, *Schenkungen hellenistischer Herrscher an griechische Städte und Heiligtümer*. Teil 1, Zeugnisse und Kommentare, Berlin 1995; Bringmann, *Grain*, s. 155-162.

⁹⁸ Bkz. T.1 (sat. 9-10) εὐεργέτης τῆς πόλεως καὶ σωτήρ, krş. T.59 (sat. 9-11) κτίστην καὶ σωτήρα καὶ τῆς ἑαυτοῦ πατρίδος.

⁹⁹ Dmitriev, *City Government*, s. 37. Küçük Asya’da, kent yurttaşlarının *euergetes* olarak anılmasına dair en erken deliller MÖ III. yüzyıla tarihlenmektedir. Bilinen en erken tarihli yazıt ise Euromos, Zeus Lepsynos kutsal alanında bulunmuş bir dekrettir. MÖ 298-288 yılına tarihlenen yazıt için bkz. Errington, EA 21 (1993) s. 15 – 18 no. 1; SEG XLIII (1993) no. 703. MÖ III. yüzyıl ortasına tarihlenen bir Kyme yazıtı için bkz. *I.Kyme*, no. 4.

¹⁰⁰ Gehrke, *Euergetismus*, s. 228-230.

¹⁰¹ Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 13.

¹⁰² Roma egemenliği altındaki İtalya’da hayırseverlik ile ilgili genel olarak bkz. Lomas, K. - T. J. Cornell, *Bread and circuses: euergetism and municipal patronage in Roman Italy*. London, 2003.

yaygın olarak görülen *euergesia* şekilleriydi. Gerçekleştirilen bu *euergesia*'ların motivasyonunda ise kente ve yurttaşlar toplumuna karşı duyulan aidiyet duygusu yatmaktaydı. Kentin ve yurttaşlar topluluğunun bir parçası olmanın getirdiği sosyal ve ahlaki yükümlülükler ve karşılığında kente yardım etmenin getirdiği iç huzur, yurttaşları kent için faydalı olacak “iyi işler” gerçekleştirmeye motive ediyordu. Bunun yanında diğer bir etken de dindarlıktı; tanrılara kurbanlar sunmak, tapınaklara para bağışları yapmak, var olan tapınakların bakım ve onarımını karşılamak ve yeni tapınaklar inşa etmek *euergetes*'lerin kentte gerçekleştirdikleri hizmetler arasındaydı. Olasılıkla korunma ve sığınma içgüdüsü ile ilişkili olarak tanrılara sunulan kurbanlar ve inşa edilen tapınaklar ile kent çevresine inşa edilen surlar aynı amaca hizmet ediyordu. Tanrıların kent üzerinde sağlayacağı koruma görünmez surlar gibi kenti ve yurttaşlarını koruyor ayrıca kıtlık ve hastalıklar ve diğer felaketlerden uzak tutuyordu.

Hellenistik Çağ'da yurttaşların, kentler tarafından yürütülen kamusal veya dini yapıların inşaları veya onarımları, yurttaşlar için tahıl sağlama, krallar ve ailelerini onurlandırma masraflarının karşılanması yanında gençlerin eğitiminde kullanılmak üzere bireysel bağışlar yaptıkları görülmektedir¹⁰³. Bu tür bireysel para yardımlarının dışında özellikle Hellenistik Çağ'da sıkça katılım listeleri görülmektedir; kentlerin beklenmedik ihtiyaçları doğduğunda ayrıca kentte yürütülecek bir imar faaliyeti için karar alındığında veya yürütülmekte olan imar faaliyetleri sırasında ortaya çıkan acil para ihtiyacı durumlarında, üst ve orta gelir sınıfından çok sayıda yurttaş ve hatta ender olmakla birlikte kadınlar söz vererek çoklu katılım ile para bağışı yapmıştır¹⁰⁴. Bu şekilde ihtiyacın mali yükü, küçük parçalar halinde çok sayıda kişi tarafından üstlenilmiş oluyordu. Bağış listeleri, zengin bir yurttaşın bireysel olarak kente ve yurttaşlarına verdiği armağanlar gibi kenti korumak veya kente katkıda bulunmak güdüsünü yansıtıyordu; fakat bu güdünün tabana yayılan biçimini göstermekteydi. Listelerde vermiş oldukları resmi sözün ardından bağışta bulunan kişilerin isimleri genel olarak verdikleri miktara göre, en büyük miktarı verenden az miktarı verene doğru sıralanırdı. Her ne kadar en çok bağış yapanın ismi en başa yazılsa da toplu bir eyleme destek olgusu ile bu listeler bireysellik ve kişisel öne çıkma güdüsünden¹⁰⁵ büyük ölçüde uzaktı. Ayrıca bu listeler kent içinde kentlin ihtiyaçları için bağışta bulunabilecek kadar ekonomik refaha sahip kişilerin çokluğuna işaret etmektedir. Bu tür listeler eldeki bilgiler ışığında MÖ I. yüzyılda ortadan kalkmıştır. Bu listelerin artık tercih edilmiyor olmasının en

¹⁰³ Hellenistik Çağ Karia kentlerinde yurttaşların kent imarına yönelik bireysel para bağışları için bkz. aşağıda s..58vd.

¹⁰⁴ Hellenistik Çağ Karia kentlerinde kent imarına yönelik bağış listeleri ve bağışta bulunan kişiler için bkz. aşağıda s. 54-58.

¹⁰⁵ *Euergetes*'lerde bireysellik, “biz” ve “ben” anlayışları için bkz. Veyne, *Bread and Circuses*, s. 110.

önemli nedeni zenginliğin küçük bir elitler zümresinin elinde toplanması ve bunun bir sonucu olarak politik hayatın oligarşik yapıya geçişi olarak gösterilebilir¹⁰⁶. Zira artık “yönetmek ve armağan vermek”¹⁰⁷ birbiri ile ilişkili gereklilikler halini almıştır. Bu durum kişisel öne çıkışı destekleyerek toplu katılıma ilişkin listelerin azalmasına ve bireysel armağanların artışına neden olmuştur.

Hellenistik Çağ’da onurlandırma kararlarını içeren resmi belgelerin bir kopyası olan dekretlerin son kısmında genelde bir teşvik cümlesi bulunur. Bu cümle ile kentin kendisine yapılan iyiliklerin karşılığını verdiğini ve iyilik yapanın saygınlık kazandığı belirtilir ki başka kişiler de bu καλοκἀγαθοί (güzel ve iyi) kişilerin izlerini takip ederek ve hatta ötesine geçerek kente ve halka yardım etsinler¹⁰⁸. Bu şekilde kentler, bir taraftan “iyi şeyler” yapanları yüceltirken ve hizmetlerinin karşılığını onurlar ile verirken diğer taraftan da varlıklı yurttaşlarını *euergesia* gerçekleştirerek onurlar elde etmeleri konusunda bir yarışa davet etme yoluyla dolaylı bir baskı uyguluyordu¹⁰⁹. Bu şekilde *euergesia* kapsamında kente verilen armağanlar bir karşılık getiriyordu; onurlar ve bunlar sayesinde elde edilen saygınlık. Zira *arkhe* ve *leitourgia*’ları üstlenmek, onurlar elde edip kent içinde yükselerek seçkin ve ayrıcalıklı bir yer edinebilmek için tek başına yeterli değildi, daha fazlası gerekiyordu.

MÖ III. yüzyılda *arkhe* üstlenme ile *euergesia* gerçekleştirme arasındaki ilişki henüz oluşmuş değildi ve ekonomik durumu yeterli olan yurttaş veya yurttaşlar kenti korumak ve kente katkıda bulunmak güdüleriyle hareket ediyordu. MÖ II. yüzyılda ise kentlerde kamu memurları da *euergesia* için söz vermeye ve gerçekleştirmeye başladılar. Kamu memurlarının kent ekonomisine yaptıkları bu yeni katılımın yaygınlaşması ve sayısının artmasıyla birlikte *arkhe* ve *leitourgia* üstlenme ile *euergesia* gerçekleştirme arasındaki bağ da güçlenmiştir¹¹⁰. Bu şekilde *euergesia* olgusu *arkhai*, *leitourgiai* ve rahiplikler gibi kamu hizmetleri çerçevesinde gelişerek¹¹¹ geç Hellenistik Çağ’da politik bir nitelik kazanmaya başlamıştır. *Arkhe* ve *leitourgia* üstlenme prosedürü de adayları *euergesia* gerçekleştirmeye veya bunun için söz vermeye yönlendiriyordu. Adayın, kendisinden beklendiği gibi cömertliğini henüz

¹⁰⁶ Toplumun oligarşik yapıya geçişi için bkz. aşağıda s. 35-46.

¹⁰⁷ Veyne, *Bread and Circuses*, s. 130vd.

¹⁰⁸ Veyne, *Bread and Circuses*, s. 129. Teşvik ifadeleri ile ilgili olarak bkz. L. Robert, “Épigraphie grecque et géographie historique du monde hellénique” şurada: *École pratique des hautes études. 4e section, Sciences historiques et philologiques*. Annuaire 1968-1969 s. 165.

¹⁰⁹ Kleijwegt, *Voluntarily*, s. 71vd. Hellenistik Çağ’da yazıtlardaki teşvik ifadeleri ve dolaylı baskı için bkz. aşağıda s. 24.

¹¹⁰ Gauthier, *cités grecques*, s. 72; Dmitriev, *City Government*, s. 43 ve 147. Krş. Veyne, *Bread and Circuses*, s. 142vd.

¹¹¹ Veyne, *Bread and Circuses*, s. 142

seçilmeden göstermesi *arkhe* veya *leitourgia*'yı elde etme olasılığını önemli ölçüde arttırıyordu¹¹².

Hellenistik Çağ'da *euergesiai*, nitelik bakımından genel olarak kent ve yurttaşlık ile ilgilidir. Geç Hellenistik Çağ'dan başlayarak *euergesia*'nın bu niteliğinde para ve yiyecek dağıtımı gibi armağanlardan artık yerleşmecilerin (*metoikoi*) ve hatta yabancıların bile pay alabilmeleri gibi küçük değişiklikler görülmeye başlansa da¹¹³ bu durum yine de *euergesia*'nın genel olarak kent ve yurttaşlık ile ilgili niteliğini tümüyle kaybetmiş olduğu şeklinde anlaşılmalıdır¹¹⁴. Çünkü *euergesia* kent ekonomisine destek, yurttaşlara zor durumlarda hayatta kalabilmeleri için yiyecek sağlamaktadır.

Geç Hellenistik Çağ'da *arkhe* ve *leitourgia* üstlenmenin yanında *euergesia* gerçekleştirmek varlıklı ve seçkin ailelerin genç fertleri tarafından sürdürülen bir aile geleneği halini aldı. Kent yurttaşlarının ailevi cömertliği MÖ III. yüzyılda genel olarak rahipliklere yönelikti ve bu durum sadece aile fertlerinin dindarlığı ile de açıklanabilirdi. MÖ II. yüzyılda ise bu ailelerin fertleri *eponymos* memuriyetleri ve *leitourgia*'ları birden çok nesil üstlenme eğilimine girdiler. Bu yüzyılda onurlandırma yazıtları onurlandırılan kişinin atalarının *euergesia*'larını ve cömertlikle üstlendiği memuriyetleri de anmaya başladı. Bu şekilde MÖ geç II. yüzyılda seçkin ailelere mensup gençlerin, soylu atalarının izinden giderek kent içinde öne çıkması ve saygın bir konum elde etmesinin yolu da açılmış oluyordu¹¹⁵. Babalar, henüz ergenlik yaşındayken oğulları adına *euergesia*'lar gerçekleştirebiliyorlardı¹¹⁶ ve onları ileride atılacakları politik hayata hazırlıyorlardı. Bu şekilde seçkin ve varlıklı ailelerin genç nesilleri daha ergenlik yaşında bu sisteme dahil oluyorlardı¹¹⁷. Hellenistik Çağ ve sonrasında birçok onurlandırma yazıtı babasının ayak izlerini takip eden ve kente karşı aynı şekilde cömertliğini ve ünseverliğini gösteren kişilerden bahsetmektedir.

2.1.2. Roma Çağı'nda *Euergesia*

Actium Savaşını (MÖ 31) takip eden yıllarda oluşan barış ve huzur ortamı (*Pax Romana*) eyalet kentlerine aynı zamanda bir ölçüde refah da getirmişti. Özellikle MS I. ve II. yüzyıllarda, kent toplumunun üst tabakasını oluşturan yerel elit sınıfının büyük zenginliklere

¹¹² Dmitriev, *City Government*, s. 34vd.

¹¹³ Gauthier, *cités grecques*, s. 73; Dmitriev, *City Government*, s. 43; Bremen, *Limits*, s. 11vd.

¹¹⁴ Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 111.

¹¹⁵ Dmitriev, *City Government*, s. 290.

¹¹⁶ Özellikle bağış listeleri genç yaştaki oğulları adına bağış yapan babalara ait çok sayıda referans sunarlar, bkz. aşağıda s. 55 dn. 359 ve 360.

¹¹⁷ Hellenistik Çağ'da çocukların memuriyet üstlenmeleri ve *euergesia* sistemine dahililikleri için bkz. Dmitriev, *City Government*, s. 46-53.

ulaştığı ve bu zenginliklerinin önemli bir kısmını da¹¹⁸ kentlerinin güzelleşmesi ve yurttaşlarının Yunan-Roma kent yaşamının güzelliklerinden pay almaları için harcadıkları görülmektedir. Bu şekilde MS I. ve II. yüzyıllarda varlıklı yerel elitler, *euergetai* olarak ön plana çıkıp genel olarak imar faaliyetleri, para dağıtımları, ziyafetler, festivaller ve *agon*'lara yönelmişlerdir¹¹⁹. Kentlerin, askerlik masrafları ve güvenlik için sur inşası gibi yüksek maliyetli savunma ihtiyaçlarından kurtulmaları ve yerel elitlerin lehine artan ekonomik refah hem “alan” hem de “veren” açısından *euergesia*'nın doğasında önemli değişikliklere yol açmıştır¹²⁰. Deprem, sel, kıtlık gibi durumlardaki acil ihtiyaçlar halen devam etmekle birlikte kentlerin ve toplumların genel ihtiyaçlarındaki değişim *euergetes*'lerin armağanlarının niteliklerini de etkilemiştir.

Yazıtlar, MS I. ve II. yüzyıllarda *euergesia* kapsamında gerçekleştirilen hizmetlerin hem nicelik hem de nitelik açısından büyük bir artış gösterdiğini ortaya koymaktadır. Bu artışın nedenleri sadece *Pax Romana* ile birlikte gelen huzur ve ekonomik refah ile sınırlı olmamalıdır. Aynı yüzyıllarda kentlerin toplumsal yapıları da önemli değişikliklere sahne olmuştur. Armağanlar karşılığında elde edilen onurların sosyal ve politik yükseliş, toplum içinde öne çıkış sağlaması, bu onurları elde etmeye çalışan kişi sayısını da arttırmıştı. Karşılığını ödeyebilecek ekonomik refaha sahip yurttaşlar arasında oluşan onurlar elde etme mücadelesi gelecek *euergesiai* için ortam hazırlıyordu¹²¹. Üstelik oldukça uzakta ikamet eden imparatorlar da Hellenistik krallardan daha büyük lütuflarda bulunmuyorlar, kentlerin kendi iç imkânları ile işlerini idame ettirebilmelerini bekliyorlardı. Bu şekilde *euergesiai* seçkin ve varlıklı yurttaşların sosyal ve politik hayatının bir parçası haline geldi¹²². Sonuç olarak Roma Çağı'nda servetleri büyük ölçüde topraktan kaynaklanan¹²³ seçkin ailelerin mensupları - kendilerinden beklendiği gibi - üstlendikleri *arkhe* için ayrılmış kamu fonuna dokunmadan, gerekli tüm harcamaları kendi keselerinden yapıyor, kimi zaman abartılı boyutlardaki harcamalarla hem kendileri hem de aileleri için kent içinde sosyal ve politik ayrıcalık elde etmek için birbirleriyle yarışıyorlardı. Kuşkusuz yarışma ve mücadele olgusu Hellenistik kültürün ayrılmaz bir parçasıydı. Şölenlerde, spor oyunlarında birbirleri ile yarışan kişiler

¹¹⁸ Krş. Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 23vd. Zuiderhoek bu harcamaların elitlerin geliri için oldukça küçük bir yer tuttuğunu savunmaktadır.

¹¹⁹ Sartre, *Haut-Empire romain* s. 132; Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 77 (fig. 5.1). Atletizm oyunlar ve festivallerin elitlerin yükselişi ve bununla ilişkili olarak oligarşik toplum yapısına etkileri için bkz. Nijf, “Local heroes, athletics, festivals and elite self-fashioning in the Roman East”, şurada: S. Goldhill (ed.), *Being Greek under Rome: cultural identity, the Second Sophistic and the development of Empire*. Cambridge University Press. 2001, s. 306–334.

¹²⁰ Gauthier, *cités grecques*, s. 3

¹²¹ Sartre, *Haut-Empire romain* s. 146.

¹²² A.H.M. Jones, *Greek City*, s. 237.

¹²³ Bremen, *Women and wealth*, s. 224.

sosyal ve politik itibar mücadelesinde de benzer bir yarışa girmişlerdi, bu şekilde agonistik kültür *gymnasion* ve *stadion*'lardan kentin geneline yayıldı¹²⁴. Bu süreç Hellenistik Çağ'dan itibaren kent ve *demos* tarafından, onur dekretlerinde görülen teşvik ifadeleri aracılığı ile desteklenmekteydi¹²⁵. Kentlerdeki varlıklı aileler arasındaki bu itibar mücadelesine sadece erkekler değil, aynı zamanda kadınlar ve hatta çocuklar da dahil oldular. Bu sistem varlıklı seçkinlerin servetlerinin önemli bir kısmını bu şekilde politik kurumlar üzerinde nüfuz sahibi olma ve üst düzey kamu memuriyetlerini (*arkhai*) ailelerinin tekellerine alma uğrunda harcamalarını kaçınılmaz hale getirmişti. Böylece kentlerde az sayıdaki varlıklı elit ailenin yönetimde diğerlerine oranla daha çok söz sahibi olması toplumun oligarşik bir nitelik kazanmasında önemli rol oynadı.

Euergesia, toplumda öne çıkışın önemli bir aracı haline geldiğinde *euergetai*, yapılar, vakıflar ve bayramlar gibi kendi isimleri ile anılabilecek daha kalıcı armağanlara yöneldiler. Kalıcı armağanlar *euergetes*'in politik etkinliğini ifade ediyor, seçkin ve cömert bir yurttaş olarak anısını canlı tutuyordu¹²⁶. Özellikle imar faaliyetlerine yönelik eğilim dikkate değer ölçüde arttı zira yapılar her zaman göz önünde oldukları için en kalıcı armağanlar olarak görülüyordu¹²⁷. Bu şekilde imar faaliyetleri, vakıflar ve festivaller ölümsüzlük arayan elitlerin aracı haline geldi¹²⁸.

2.1.3. *Euergesia*'da Gönüllülük ve Baskı

P. Veyne, *euergesia*'nın doğasında bir çift yönlülüğe işaret etmektedir; *euergesia* hem *euergetes*'in cömertliği hem de geri kalanların beklentisi ve elitin kent içindeki konumu ile oluşan gayri resmi baskı ile ilişkidir¹²⁹. Yunan kültürü içinde zengin olan kişinin, parasını kamu yararına hizmetler için harcaması ahlaki bir yükümlülüktü¹³⁰. Kentler, yerel elitleri daha çok *euergesia* gerçekleştirmeye ve memuriyet üstlenmeye, bunun sonucu olarak da kent yönetiminin finansını üstlenmeye yöneltiyorlardı¹³¹. Elitlerin daha çok onur ve şöhrete yönelik artan arzuları da onları bu baskıya açık hale getiriyordu¹³². MÖ II. yüzyıl ortalarından

¹²⁴ Gauthier, biçimsel olarak *euergetai* yazıtlarında kullanılan terimlerin ve onurlandırma şekillerinin agonistik yazıtlarında kullanılan terimlerle benzerliklerine işaret etmektedir, bkz. Gauthier, *cités grecques*, s. 12.

¹²⁵ Hellenistik Çağ onurlandırma yazıtlarında sıkça görülen teşvik ifadeleri için bkz. aşağıda s. 24.

¹²⁶ Nijf, *Civic World*, s. 119vd.

¹²⁷ Veyne, *Bread and Circuses*, s. 107

¹²⁸ Veyne, *Bread and Circuses*, s. 112. Küçük Asya yazıtlarında belgelenmiş çeşitli amaçlara yönelik vakıflar için bkz. Laum, *Stiftungen*, s. 75-142 no. 65-204a.

¹²⁹ Veyne, *Bread and Circuses*, s. 103vd.

¹³⁰ Veyne, *Bread and Circuses*, s. 142; Kleijwegt, *Voluntarily*, s. 65.

¹³¹ Dmitriev, *City Government*, s. 174, krş. A.H.M. Jones, *Greek City*, s. 184; Garnsey, *Decline*, s. 4-15; Kleijwegt, *Voluntarily*, s. 65

¹³² Dmitriev, *City Government*, 175vd.

itibaren *euergesia*'nın ailevi niteliği ile kent ve halk için faydalı olmak ve karşılığında onurlar elde etmek birçok varlıklı elit ailenin geleneği halini aldı. Bu gelenek ve kentin beklentileri elit ailelerin yeni fertleri üzerinde atalarının hizmetlerini devam ettirme ve hatta daha ileriye taşıma konusunda bir baskı oluşturmaktaydı¹³³. Aksi halde Polybios'un, çağdaşı olan Hellenistik kralları ataları kadar cömert olmamakla eleştirmesi¹³⁴ gibi kentin ve onun politik organı *demos*'un da varlıklı bir genç yurttaşı eleştirmesi mümkündür. Zira yerel elitler Hellenistik krallardan doğan boşluğu doldurarak *euergesia*'nın politik ve sosyal döngüsüne dahil olmuşlardı. Böylece baskı MÖ II. yüzyıl ortalarında kentler ve yerel elitler arasındaki ilişkinin bir parçası olarak kent politikası ve ekonomisinde yerini aldı¹³⁵. Zira Roma Çağı'nda yurttaşlardan kent adına toplanan doğrudan vergilerin bulunmaması¹³⁶ kent işlerinin idame ettirilebilmesi için yeni kaynaklar bulunmasını gerekli kılıyordu. Varlıklı yurttaşlar ise geleneklere uygun olarak bu kaynakları sağlamaya yönlendirilebilirdi. Zira onlar hizmetleri ve armağanları karşılığında kendilerini sosyal ve politik açıdan öne çıkartan onurlar elde ediyorlardı. Kleijwegt, Hellenistik dekretlerin bitimlerindeki teşvik ifadelerinin diğer yurttaşları da onurlandırılan kişinin izinden gitme ve onurları hak etme yolunda teşvik ederken ahlaki yükümlülükleri ön plana çıkartarak bir ölçüde dolaylı baskı uyguladığına işaret etmektedir¹³⁷. Bununla ilişkili olarak Roma Çağı'nda teşvik ifadelerinin azalarak yok olması baskının gizliden aşıkâra doğru gidişi ve oligarşik toplum yapısı içinde yerel elitlerin baskıya daha açık olmaları ile ilişkidir. Böylece Roma Çağı'nda kent memuriyetleri pazarlık sonucu satılan bir emtia halini aldılar fakat alıcılar her zaman satın alma konusunda çok istekli değillerdi. Çoğu zaman onları ödeme yaparak satın almaya razı edecek yumuşak bir baskı uygulamak gerekliydi¹³⁸. Bu gayri resmi baskı yazıtlarda *προτρέπεσθαι* fiili¹³⁹ (razı olmak) ve *προτρέπη* (rıza) ismi ile kendini göstermekteydi. Sadece *arkhai* ve *leitourgiai* değil, *euergesiai* da bu baskının kapsamına dahildi. *Euergesia*, zengin yurttaşın kentine ve yurttaşlarına karşı bir ahlaki yükümlülüğü idi ve bu yükümlülüğü yerine getirmesi beklenirdi. Kent, varlıklı elit üzerinde doğrudan bir baskı uygulamak yerine onları söz konusu masraflı hizmeti kabul etmeye yönlendirirdi, varlıklı kişi servetini kenti ve halkı için kurban etmeliydi¹⁴⁰.

¹³³ Kleijwegt, *Voluntarily*, s. 67vd.

¹³⁴ Bkz. yukarıda s. 17 dn. 92.

¹³⁵ Sartre, *Haut-Empire romain*, s.142; Kleijwegt, *Voluntarily*, s. 66-68. Ayrıca bkz. Migeotte, *théâtre à Iasos*, s. 274, krş. Dmitriev, *City Government*, s. 290. Dmitriev, Hellenistik Çağ'da varlıklı aileler üzerinde memuriyet üstlenme konusunda bir baskının varlığına ilişkin yeterli delil bulunmadığı görüşündedir.

¹³⁶ Magie, *Roman Rule*, s. 63.

¹³⁷ Kleijwegt, *Voluntarily*, s. 71.

¹³⁸ Veyne, *Bread and Circuses*, s. 136vd ve 186vd not. 212; Kleijwegt, *Voluntarily*, s. 67vd.

¹³⁹ *Προτρέπεσθαι* için bkz. Robert, OMS I, s. 621vd.

¹⁴⁰ Veyne, *Bread and Circuses*, s. 137

Euergesia gerçekleştirmek ve bu kapsamda *arkhe* veya *leitourgia* üstlenme konusundaki isteksizlik ve bunun karşılığında ortaya çıkan baskı ile birlikte içten gelen ve gönüllü olarak üstlenilen görevler veya söz verilen adaylıklar büyük övgülerle karşılık buldular¹⁴¹. Bu gönüllülüğü ifade eden ἀθάρπετος¹⁴² (kendi arzusu / seçimi ile), ἑκούσιος (kendiliğinden), ἀτόκλητος (göreve çağırılmadan) gibi sıfatlar da yazıtlarda yer aldılar¹⁴³. Bu şekilde hizmet ve armağanlarını gönüllü ve kendiliğinden veren kişiler kendilerini diğerlerinden ayırıyorlardı. Baskının varlığı ve bu ifadeler aynı zamanda MS I. ve II. yüzyıllarda da *arkhe* ve *leitourgia* üstlenme konusunda zaman zaman gönülsüzlük ve aday eksikliği olduğuna işaret etmektedir¹⁴⁴. Gönüllü adayların eksikliği, verilmiş olan sözleri kent için son derece önemli kılıyordu¹⁴⁵. Bu nedenle bu resmi sözlere dair belgeler kent arşivinde saklanıyordu¹⁴⁶. Elitler üzerindeki baskı bir ölçüde de diğer elitlerden kaynaklanıyordu, zira elitler kendi aralarında bu ağır yükü bir diğerinin sırtına yüklemek veya onu üstlenmeye ikna etmek için çaba gösteriyorlardı¹⁴⁷.

Kleijwegt, elitler üzerindeki baskının gelişimini şu şekilde açıklar; MÖ II. yüzyıl öncesinde geniş bir tabana yayılan *euergetai*, kendi iradeleri ile hizmet ve armağan sunuyorlardı ve henüz *euergesia* gerçekleştirmeyi aile geleneği olarak benimsememişlerdi. MÖ II. yüzyıl ortalarından itibaren tüm *euergesia*'ları tekeline alan yeni bir *euergetes* sınıfı ortaya çıktı. Kentin genelinden servet bakımından ayrılmaları onları baskıya daha açık hale getirdi. MS I. yüzyılda ise bu yerel elit sınıfı kent içinde çok küçük bir zümreden oluşuyordu ve yine bu az sayıdaki kişinin *arkhe* ve *leitourgia*'ları üstlenmesi, ayrıca kent için *euergesia*'lar gerçekleştirmesi gerekiyordu. Aday listelerinin kullanımı ve *leitourgiai* için rotasyon sistemi buna ek olarak da eyalet valisinin aday gösterme konusundaki etkisi elitler için adaylıktan kaçış yollarını kapatıyordu. MS II. yüzyılda isteksizlik daha da arttı, dolayısıyla daha çok baskı gerekiyordu. Bu şekilde baskının artışı elitlerin *arkhe* ve *leitourgia* üstlenme konusundaki hevesinin de azalmasına neden oldu¹⁴⁸.

¹⁴¹ Veyne, *Bread and Circuses*, s. 137.

¹⁴² Veyne, *Bread and Circuses*, s. 137 ve 187 not. 214; Robert, OMS I, s. 288. Ayr. Bkz. T.90 (sat. 11-12) ve I.Tralleis, no. 80 (sat. 2-3).

¹⁴³ İfadelerin karşılaştırılması ve farkları için bkz. Kleijwegt, *Voluntarily*, s. 72vd. Kleijwegt, ἀθάρπετος ile ifade edilen bir memuriyetin gönüllülük içermesine karşın tam olarak kendiliğinden ortaya çıkmadığını, kentten gelen bir talep karşılığında gerçekleştiğini buna karşın ἀτόκλητος ifadesinin ise kendiliğinden ve gönüllü anlamında olduğunu ifade etmektedir.

¹⁴⁴ Kleijwegt, *Voluntarily*, s. 68 -72, özellikle 71vd, krş. A.H.M. Jones, *Greek City*, s. 184; Macro, *Cities*, s. 687; Sartre, *Orient romain*, s. 147; Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 43.

¹⁴⁵ Kleijwegt, *Voluntarily*, s. 65.

¹⁴⁶ Veyne, *Bread and Circuses*, s. 133.

¹⁴⁷ Veyne, *Bread and Circuses*, s. 139.

¹⁴⁸ Kleijwegt, *Voluntarily*, s. 73vd.

Aday eksikliği merkezi otoritenin yani Roma'nın da işine gelmiyordu zira eyaletlerde işlerin aksamasına neden olmaktaydı. *Arkhe* ve *leitourgia* üstlenme konusundaki isteksizliğe karşı kentlerin uyguladıkları bu baskı Roma yasaları tarafından da desteklenmekteydi. Amaç imparatorluğun her yerinde yerel yönetimlerin temel işlevlerinin yürütülmesi ve finansının sorunsuz olarak sağlanmasıydı¹⁴⁹. İmparatorlar Antoninus ve Lucius Verus¹⁵⁰ yayınladıkları edictum ile memurları miras olarak para bırakma yükümlülüğü altına soktular. Üstelik yalnızca magistratların kendilerini değil varislerini de bundan sorumlu kıldılar¹⁵¹.

Bir kişinin *euergetes* olarak anılması için bir kamu bağıışı yapmış olması yeterli değildi; verilen armağanın kent ve halk tarafından kabulü ve karşılığının bahşedilen onurlar ve heykeller gibi araçlarla verilmesi ile mümkündü¹⁵². Kimi zaman *euergetes*'in hizmetleri ile toplumun talepleri birbirini karşılamayabiliyordu, MS 145/146 yılına tarihlenen bir yazıtta Ephesoslular Vedius Antoninus'un kente armağan ettiği görkemli yapılara karşın hizmetlerinin karşılığı olan onurları elde edemediğini ve bu durumun İmparator Antoninus Pius'un Ephesos'a gönderdiği bir mektup sayesinde çözülebildiği anlaşılmaktadır¹⁵³. Antoninus Pius, Vedius Antoninus'u birçok politikacı gibi gösteriler, dağıtımlar ve *agon*'lar düzenlemek yerine kentine kalıcı armağanlar verdiği için övmektedir¹⁵⁴.

Veyne, *arkhe* veya *leitourgia*'nın gerektirdiği harcamalar ile *summa honoraria* niteliğindeki ödemeleri "*euergesia ob honorem*" olarak isimlendirmekte ve ahlaki veya yasal yükümlülükler olduklarına işaret ederek, bir yükümlülük ile ilişkili olmayıp kendiliğinden ve gönüllü olarak gerçekleştirilen diğerlerinden ayrı değerlendirilmesi gerektiğini¹⁵⁵, bununla birlikte bir *euergetes*'in üstlendiği *arkhe* ya da *leitourgia*'nın gerektirdiğinin ötesinde harcamalar gerektirdiği zaman bu hizmetinin kente veya yurttaşlara faydalı olma amacı

¹⁴⁹ Garnsey, *Decline*, s. 8-15; Dmitriev, *City Government*, s. 318vd.

¹⁵⁰ Dmitriev, *City Government*, s. 318.

¹⁵¹ Bkz. *Dig.* L.1.38.2: "Imperatores Antoninus et Verus rescripserunt ad magistratus officium pertinere exactionem pecuniae legatorum, et si cessaverint, ipsos vel heredes conveneri aut, si solvendo non sint, fideiussores eorum qui pro his caverunt." Ulpianus ise kent meclisi (*boule*) üyelerinin oğullarının masraflı meclis üyeliği için ilk adaylar olduğuna ve gönüllü adaylıkların yanında kimi zaman babalarının onların adaylığına karşı çıktıklarına değinir. Bkz. *Dig.* L.1.2pr.: "Quotiens filius familias voluntate patris decurio creatur, universis muneribus, quae decurioni filio iniunguntur, obstrictus est pater quasi fideiussor pro filio. consensisse autem pater decurionatui filii videtur, si praesens nominationi non contradixit. proinde quidquid in re publica filius gessit, pater ut fideiussor praestabit." Quass, *Honoratiorenschicht*, s. 379vd; Dmitriev, *City Government*, s. 318vd.

¹⁵² Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 11.

¹⁵³ *I.Ephesos*, no. 1491 (SIG³ no. 850). Yazıt için ayrıca bkz. Danker, *Benefactor*, s. 69vd; J.M. Reynolds, *Cities*, s. 27; Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 108vd.

¹⁵⁴ C.P. Jones, *Dio*, s. 111.

¹⁵⁵ Veyne, *Bread and Circuses*, s. 10 vd. Veyne'in bu ayrımı *euergesia*'nın genel olarak politik amaçlar uğruna gerçekleştirildiğini reddetmemektedir, krş. Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 113vd; Andreau, *et al.*, *Annales ESC* 33 (1978) s. 312.

güden gönüllü bir *euergesia*'ya dönüştüğünü ifade etmektedir¹⁵⁶. Fakat *arkhe*, *leitourgia* ve *euergesia*'nın iç içe girdiği Roma Çağı'nda varlıklı elitler üzerindeki baskı, *euergesia*'nın kendiliğinden ve gönüllü olarak gerçekleştirildiği konusunda soru işaretleri yaratmaktadır. Bununla birlikte verilmiş sözler ve gerçekleştirilmiş *euergesiai*, doğrudan bir *arkhe* veya *leitourgia* ile ilişkili görünmese de adaylık sırasında memuriyeti üstlenmeyi kolaylaştırma amacı ile gerçekleştirilmiş olabilir. Bu nedenlerle Veyne tarafından ortaya konan bu ayrımı yapmak kendisinin de kabul ettiği gibi Roma Çağı için birçok durumda olanaksızdır¹⁵⁷. Zira yazıtlar gerçekleştirilen hizmetin *arkhe* veya *leitourgia* yükümlülüklerinin dışında olduğuna dair oldukça ender bilgiler sunarlar.

2.1.4. *Euergesia*'da Karşılıklılık Prensipleri

Hesiodos, İşler ve Günler isimli eserinin insan ilişkilerinden bahsettiği bölümünde bir karşılık beklentisi için vermenin gerekliliğini "*Seni seveni çağır sofrana, sevmeyeni değil. Çağırdığın daha çok komşuların olsun. Köyde başına bir şey gelecek olursa komşuların hemen yardımına koşar, uzaktaki dostlarsa zor gelirler. (...) Komşudan ödünç aldığını tanesi tanesine say, tastamam da geri ver, mümkünse fazlasıyla. Böyle yaptın mı darlıkta yardım görürsün. (...) Verene ver, vermeyene verme, verene herkes verir, vermeyene kimse vermez. Vermek iyi kapmak kötüdür, ölüm getirir*" sözleriyle ön plana çıkartıyordu¹⁵⁸. Hesiodos ayrıca kişinin iç huzuruna da değiniyordu. Vermek ve karşılığında elde edilen iç huzur "*Gönülden veren ne kadar çok verse o kadar mutludur, vermek sevinç getirir yüreğine*"¹⁵⁹ dizesiyle yansıtıyordu eserine. Roma kültüründe ise benzer bir ifade "*do ut des*" (vermen için veriyorum) şeklinde kendisini göstermekteydi. Bu şekilde hem Yunan hem de Roma kültüründe var olan karşılıklılık üzerine kurulu düşünce, hem sosyal hem politik hem de dini yaşamda yerini almıştı¹⁶⁰. Verilen her şeyin bir karşılığı vardı, ya da diğer bir ifade ile verilen şey karşılığını almak için veriliyordu. *Euergesia* her ne kadar içtenliğin, yüceliğin,

¹⁵⁶ Veyne, *Bread and Circuses*, s. 11; Krş.; Cramme, *Euergetismus*, s. 19; Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 11 dn.17.

¹⁵⁷ Veyne, *Bread and Circuses*, s. 131 ve 134.

¹⁵⁸ Hes., *erg.*, 340-355; τὸν φιλέοντ' ἐπὶ δαίτα καλεῖν, τὸν δ' ἐχθρὸν εἶσαι: τὸν δὲ μάλιστα καλεῖν, ὅς τις σέθεν ἐγγύθι ναίει: εἰ γάρ τοι καὶ χρῆμ' ἐγχώριον ἄλλο γένηται, γείτονας ἄζωστοι ἔκιον, ζώσαντο δὲ πηοί. (...) εὖ μὲν μετρεῖσθαι παρὰ γείτονος, εὖ δ' ἀποδοῦναι, αὐτῷ τῷ μέτρῳ, καὶ λώιον, αἶ κε δύνηαι, ὡς ἂν χρηίζων καὶ ἐς ὕστερον ἄρκιον εὐρης. (...) καὶ δόμεν, ὅς κεν δῶ, καὶ μὴ δόμεν, ὅς κεν μὴ δῶ. δώτη μὲν τις ἔδωκεν, ἀδώτη δ' οὔτις ἔδωκεν. δῶς ἀγαθῆ, ἄρπαξ δὲ κακῆ, θανάτοιο δότεира. Çeviri: Eyüboğlu – Erhat, *Hesiodos*, s. 153.

¹⁵⁹ Hes., *erg.*, 355-360; ὅς μὲν γάρ κεν ἀνήρ ἐθέλων, ὃ γε, κεί μέγα δοίη, χαίρει τῷ δώρῳ καὶ τέρπεται ὄν κατὰ θυμόν. Çeviri: Eyüboğlu – Erhat, *Hesiodos*, s. 153.

¹⁶⁰ Akdoğu Arca, *Euergesia*, s. 141, krş. Gerkhe, *Euergetismus*, s. 228vdd.

cömertliğin ve karşılıksızlığın altına sığınır görünse de¹⁶¹ bir “armağan değiş tokuşu” olarak bu karşılıklılık düşüncesi üzerine kuruluydu¹⁶².

Hellenistik Çağ’da genel olarak kentin ve yurttaşlar topluluğunun bir parçası olmanın getirdiği sosyal ve ahlaki yükümlülükler ve dindarlık varlıklı yurttaşları *euergesia* gerçekleştirmeye yöneltiyordu. Özellikle kentin askeri harcamaları, savunma için sur inşası, kıtlık durumunda halkın beslenmesi gibi ihtiyaçları ertelenemez ve göz ardı edilemezdi. Kendisini, yaşadığı toplumun bir parçası olarak gören ve ekonomik gücü yeterli olan yurttaşların bu acil ve hayati ihtiyaçları karşılamak için harekete geçmesi de son derece doğaldı. Karşılığında kente yardım etmenin getirdiği iç huzurun yanında büyük övgü ve onurlar elde ediyorlardı. Hellenistik Çağ onurlandırma yazıtlarında sıkça görülen teşvik ifadeleri de onurları yapılan iyi işlerin karşılığı olarak gösteriyordu.

Özellikle Roma Çağı’nda *euergesia* için “karşılıksız” demek pek mümkün değildir. Aslen *euergesia* bir değiş tokuş süreci, *euergetes* ile yurttaşları veya kent halkını oluşturan diğer topluluklar arasındaki bir armağan alış verişiydi¹⁶³. *Euergetai*, hizmetleri ve armağanları karşılığında gözle görülür, elle tutulur armağanlar alıyorlardı; daha önce kendisi ya da atalarının yaptırdığı kamu yapısının yakınında¹⁶⁴ veya kentin en işlek yerinde kimi zaman bronzdan, kimi zaman altından yapılmış bir heykel ve bu heykelin kaidesinde hizmetlerinin övgü ve minnet ile yüceltildiği bir onurlandırma yazıtı, altın veya bronzdan bir çelenk, *proedria* gibi somut karşılıklar onların kent içindeki asıl kazançları olan ayrıcalıklı konumlarını simgeliyor ve bunu destekliyordu¹⁶⁵. Özellikle çelenkler ve *proedria* sosyal statü sembelleri olarak *euergetes*’i *demos*’un geri kalanından ayırarak öne çıkartıyordu. Onurlandırma yazıtları ise *euergetes*’in armağanlarının kent ve *demos* tarafından kabul edildiğini gösteren resmi belgelerdi ve bu niteliği ile kentlerdeki oligarşik toplum yapısının devamını sağlıyorlardı¹⁶⁶. Bu şekilde Roma Çağı’nda *euergetes* olarak öne çıkan yerel elitlerin büyük çoğunluğu kent politikasının önemli kişileri ve onların aile fertleriydi. Sosyal ve politik güç elde etmek veya elde edilmiş gücün devamını sağlamak için ödenen bedel

¹⁶¹ Sartre, *Haut-Empire romain*, s. 132; Gordon, *veil of power*, s. 230

¹⁶² Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 9.

¹⁶³ Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 6

¹⁶⁴ Bkz. T.86 (sat. 9-12), T.146 (sat. 43-45), ayrıca bkz. T.30

¹⁶⁵ Nijf, *Civic World*, s. 111-120 özellikle 119vd.

¹⁶⁶ Sartre, *Haut-Empire romain* s.146vd; Gordon, *veil of power*, s. 230vd; Migeotte, *évergétisme*, s.188vd. Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 114-153. Onurlandırma yazıtlarının kentlerde sosyal ve politik yapıya etkileri için bkz. aşağıda s. 43vd.

niteliğinde *euergesia* uyarınca *arkhe* ve *leitourgia* üstlenmek ile *euergesia*'lar gerçekleştirmek arasında geç Hellenistik Çağ'da oluşan¹⁶⁷ bağ daha da güçlenmiş oluyordu.

Euergetes kimiliğiyle öne çıkan yurttaşların bu armağanları *demos*'a ve kentte yaşayan diğer kişilere uygar bir kent yaşamının nimetlerinden üst düzeyde faydalanma imkanı sağlıyordu. Bir hamam, çeşme, su yolu inşası, *gymnasion*'ların işlerliği için kurulan vakıflar, düzenlenen şölen ve ziyafetler, hatta para ve yiyecek dağıtımları *demos*'un *euergesia* döngüsünden aldığı doğrudan veya dolaylı payların araçlarını oluşturuyordu. Bu döngünün diğer bir ayağında ise kentin çıkarları bulunuyordu; kent memuriyetlerinin elitler tarafından kendi keselerinden karşılanarak yürütülmesi ve aynı amaçla kurulan vakıflar kentin yönetsel işlerinin sorunsuz yürütmesini sağlıyordu. Kamu yapılarının inşa, onarım ve bakımlarının da kent elitleri tarafından *euergesia* kapsamında tümüyle veya belli bir oranda üstlenilmesi de kırılğan kent ekonomisini ayakta tutuyordu.

2. 2. Kent Ekonomisi ve *Euergesia*

Kentler, kendi yasalarını yapmanın ve memurlarını seçmenin yanında kendi maliyelerini de kendi kaynakları ile oluşturan ve bunları yöneten birimlerdi¹⁶⁸. Kent maliyesinin kontrolü aslen *boule*'nin göreviydi fakat gelirleri *boule* adına denetlemekle görevli bir memur olan *oikonomos* kentlerde bulunabiliyordu. Bununla birlikte kentlerin büyük çoğunluğunda *boule* ve *demos* adına kentin gelirlerini toplamak ve *boule* kararı uyarınca gerekli ödemeleri yapmakla görevli memur olan *tamias* veya bunların oluşturduğu bir kurul (*tamiai*) bulunuyordu¹⁶⁹. Bu şekilde kent ekonomisinin genel olarak 3 aşamalı bir sisteme dahil olduğu görülmektedir. *Boule*'nin kararı ve *demos*'un onayı ile alınmış finans ile ilgili kararların uygulaması iki memuriyet ile yürütülmektedir. *Tamiai* işlerin yürütülmesini sağlarken *oikonomos*, *boule* adına denetleme mercii olarak görev yapıyordu.

Hellenistik Çağ'da kentler yurttaşlarına, tehlike durumlarına konabilecek özel vergiler ve emlak vergileri dışında doğrudan vergi yüklememeye özen göstermiş ve iç vergilendirmeyi dolaylı vergi yoluyla toplama yolunu tercih etmiştir. Bu dolaylı vergiler kent içinde gerçekleştirilen alım-satım ve kiralama gibi çok çeşitli ekonomik faaliyetlerden toplanmıştır. Bu şekilde kentin en önemli gelirleri olarak kamu taşınmazlarının kiraya verilmesinden gelen kira gelirleri ve dolaylı vergiler karşımıza çıkmaktadır¹⁷⁰.

¹⁶⁷ Bkz. yukarıda s. 20vd.

¹⁶⁸ Magie, *Roman Rule*, s. 63. ve s. 860vdd not. 39.

¹⁶⁹ Magie, *Roman Rule*, s. 61 ve s. 850vd not. 34, ayrıca bkz. T.67 (sat. 3-4).

¹⁷⁰ Magie, *Roman Rule*, s. 63.

Yazıtlar, özellikle MS I. ve II. yüzyıllarda kentlerde yaygın bir refahın varlığına dair önemli ipuçları verirler. *Euergetes* kimliği ile yerel elitlerin kentleri için harcadıkları paralar şaşılacak ölçüde büyüktür. *Euergetai*, kentin ve halkın temel ihtiyaçlarının ötesinde gösteriş ve eğlence için de önemli harcamalar yapmaktadır. Bununla birlikte sadece yerel elitler değil aynı zamanda kentler de kendi gelirlerinden – kimi zaman yurttaşların da desteğini alarak – kentin imarını sürdürmektedir. Düzenli olarak Roma'ya vergi verme yükümlülüğündeki bu kentlerin içinde buldukları bu refah hem *Pax Romana*'nın sağladığı huzur ve güven ortamının hem de kent toplum yapısının değişmesiyle birlikte yerel elitlerin kent ekonomisine sağladıkları önemli katkının ortak bir sonucu olmalıdır. Bu şekilde savunma amaçlı ihtiyaçlara yönelik masraflardan kurtulan kentler, vergilerin kent kasasında yarattığı boşluğu *euergesiai*, *leitourgiai* ve *summae honorariae* ile kapattılar¹⁷¹ ve kamu hizmetlerini büyük oranda yerel elitlerin kendi paraları ile yerine getirmelerini desteklediler. P. Veyne kentlerin yerel elitlere olan bu bağımlılığının diğer bir nedeni olarak bütçe sistemlerinin yetersizliğine işaret etmektedir; Yunan kent kasası anlayışında birbirinden bağımsız birçok kalem bulunuyordu ve durum bütçenin verimli olarak kullanılabilmesini engelliyordu. Beklenmedik bir ihtiyaç doğduğunda kent kasasında hazır para bulunmuyordu ve tek yol aynı zamanda kent memuriyetlerini de yürüten zengin elitlere başvurmaktı¹⁷². Fakat elitlerin de yetersiz olduğu durumlar olabiliyordu. Özellikle deprem gibi yıkıcı ve önemli masraflara neden olan felaketler sonrasında elçi aracılığı ile imparatorun yardımı talep edilebiliyordu¹⁷³.

Son yıllarda bazı araştırmacılar *euergesia*, *leitourgia* ve *summa honoraria*'nın kent ekonomisi için genel olarak kabul edilen önemini sorgulamaya başlamıştır. H. Schwarz ve ardından A. Zuiderhoek, kent ekonomisi üzerinde *euergesia*'ya atfedilen bu büyük önemi reddetmektedir¹⁷⁴. Zuiderhoek, *euergesia*'nın kentlerin finansal durumları üzerindeki etkisinin yağ ve yiyecek sağlama gibi zorunlu ve pahalı kamu ihtiyaçları için kurulmuş vakıfları istisna tutarak¹⁷⁵, gereğinden fazla büyütüldüğünü öne sürmektedir. Bu sava göre yurttaşların kentin harcamalarına yaptığı katkının, kentin bu harcamaları yapacak yeterli geliri bulunmadığının delili olarak görülmesi hatalı bir varsayımdır¹⁷⁶. Schwarz, *summae honorariae* niteliğindeki ödeme ve hizmetler ile *leitourgiai*'ın da kent bütçesi için önemini de sorgulamakta ve

¹⁷¹ Liebenam, *Städteverwaltung*, s. 21; Abott – Johnson, *Municipal Administration*, s. 142vd; Broughton, *Roman Asia Minor*, s. 802vd; A.H.M. Jones, *Greek City*, s. 248; Sartre, *Orient romain*, s. 133; Veyne, *Bread and Circuses*, s. 126 ve 131-148.

¹⁷² Veyne, *Bread and Circuses*, s. 132.

¹⁷³ Bkz. aşağıda s. 35 dn. 209, 210 ve 211.

¹⁷⁴ Schwarz'ın eleştirisi ve yorumları için bkz. Schwarz, *Soll oder Haben?*, s. 1-23; Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 37-52. Karşı eleştiriler için bkz. Migeotte, *Gnomon* 76/4 (2004) s. 341 – 345.

¹⁷⁵ Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 45.

¹⁷⁶ Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 37.

bunların genel olarak kabul edilen aksine, birçok kentin bütçesinde sadece küçük bir kalem olduğu sonucuna varmaktadır¹⁷⁷. Schwarz ve Zuiderhoek'e göre kent ekonomisi içinde elitlerin *euergesia* ve *leitourgia* kapsamındaki katkılarını kamu gelirlerinden önde tutma, araştırmaya kaynak materyaller olan yazıtların doğası ile ilişkilidir ve mali yükün büyük oranda hayırsever yurttaşlar tarafından karşılandığı yanılığısına sevk etmektedir¹⁷⁸. Bu şekilde kamu gelirlerini ön plana çıkartan H. Schwarz ve A.Zuiderhoek, kentlerin finansal durumları ile ilgili genel olarak kabul gören görüşü reddetmektedir ve sağlam bir kanıt bulunmadığını öne sürmektedir¹⁷⁹. Schwarz, araştırmacıların genel olarak kabul ettikleri MS I. ve II yüzyıllarda kentlerin kronik bir gelir sıkıntısı içinde oldukları yönündeki savın aksine, özellikle MS II. yüzyılda Lykia, Bithynia ve Ephesos yazıtları ışığında yaygın bir ekonomik refahın varlığına işaret ederek kentlerin kamu hizmetlerinin büyük kısmını kamu kaynaklarından sağlayabildiğini, *euergesia* ve *leitourgia* olmaksızın da kentin kendi gelirleri ile işlerliğini sağlayabileceğini öne sürmektedir¹⁸⁰. Kendi gelirleri ile kendine yeten kentlerin en önemli geliri olarak vergileri gösteren Schwarz, Hellenistik Çağ'dan itibaren gelişen çifte vergi sistemi ile¹⁸¹ Roma'ya vergi ödeyen bu kentlerin kendilerinin de vergi topladığını söylemekte ve toplanan bu iç vergileri doğrudan¹⁸² ve dolaylı vergiler¹⁸³ olarak ikiye ayırmaktadır. Bu ayırım uyarınca *metoikoi*'dan ve kentin hâkimiyet alanı altındaki yerleşimlerden alınan vergileri doğrudan vergiler, kentte gerçekleştirilen ithalat, ihracat ve mal satışı gibi ekonomik faaliyetlerden elde edilen gelirleri ise dolaylı vergiler olarak nitelemektedir. Buna karşın, söz konusu iç vergilerin yaygın olarak varlığı¹⁸⁴ ve diğer gelirlerle birlikte kentlerin genel kamu harcamaları için yeterli olduğu konusunda yeterli kanıt bulunmamaktadır. Bu nedenle eldeki bilgiler ışığında kent ekonomisinin *euergesia* ve *leitourgia*'ya bağımlı olduğunu ve yurttaşların bu katkılarının kırılğan kent ekonomisini ayakta tutan önemli kaynaklar olduklarını kabul etmek yerinde olacaktır.

¹⁷⁷ Schwarz, *Soll oder Haben?*, s. 313-319 (*summa honoraria*); s. 319-325 (*leitourgia*); Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 44.

¹⁷⁸ Schwarz, *Soll oder Haben?*, s. 25; Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 41vd. Krş. Cramme, *Euergetismus*, s. 28.

¹⁷⁹ Schwarz, *Soll oder Haben?*, s. 13-20; Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 42.

¹⁸⁰ Schwarz, *Soll oder Haben?*, s. 51vd dn. 15, 16, 18. Yorumlar ve değerlendirmeler için bkz. Schwarz, *ibid.*, s. 176-186; Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 40-49. Özellikle s. 43vd.

¹⁸¹ Schwarz, *Soll oder Haben?*, s. 348vd; Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 45vd. Hellenistik Çağ'da dolaylı vergiler için ayrıca bkz. Magie, *Roman Rule*, s. 63vd.

¹⁸² Schwarz, *Soll oder Haben?*, s. 363 – 369.

¹⁸³ Dolaylı vergilere dair referanslar için bkz. Schwarz, *Soll oder Haben?*, s. 369-401; Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 46 – 49. Ayrıca bkz. Magie, *Roman Rule*, s. 63.

¹⁸⁴ Krş. Schwarz, *Soll oder Haben?*, s. 363. Schwarz'a göre, İmparatorluk Çağı'nda bu tür bir vergilendirmenin varlığına ilişkin somut delillerin bulunmamasından vergilendirmenin var olmadığına dair bir sonuç çıkartılmamalıdır.

Kentlerin gelirleri ve giderleri üzerinde yapılabilecek bir inceleme *euergesia* ve *leitourgia*'nın kent ekonomisi üzerindeki etkileri hakkında önemli ipuçları sunacaktır. MS I. ve II. yüzyıllarda, deprem, sel, salgın hastalık gibi öngörülemeyen olayların bulunmadığı bir yılda ortalama büyüklükte bir kentin giderleri¹⁸⁵ genel olarak şu şekilde olacaktır¹⁸⁶; İmar harcamaları (kamu yapılarının inşa ve bakım masrafları, su temin/taşıma sistemleri, heykeller, yazıtlar ve diğer dekoratif mimari elemanlara yönelik harcamalar), sosyal ve kültürel harcamalar (oyunlar, festivaller, ziyafetler ve dini ritüellerin hazırlığı ve yürütülmesi için gerekli harcamalar), beslenme ve kentin temel ihtiyaçları (halkın beslenmesi için tahıl sağlamaya ve *gymnasion*'lara ve hamamlara yönelik yağ sağlama¹⁸⁷ ve ısınma¹⁸⁸ giderleri), Roma'ya ödenen vergiler¹⁸⁹, memuriyetlerin yürütülmesi için gerekli harcamalara yönelik ödenekler, maaşlar¹⁹⁰ (hekimler, öğretmenler, retorlar ve emniyet görevlilerine ödenen ücretler) ve elçilik giderleri.

Gelirler muhakkak ki kentlerin konumu, territorium'larının genişliği, kiraya verilebilir ekilebilir toprak ve kamu taşınmazlarının çokluğu, doğal zenginlikleri, limanı varsa etkinliği, buna bağlı olarak pazarının işlerliği gibi kriterler uyarınca önemli değişiklikler gösterebiliyordu¹⁹¹; Genel olarak ortalama büyüklükteki bir kentin gelirleri şu şekildedir; Kira gelirleri (kamu arazileri ve dükkan, maden ocağı gibi taşınmaz mülklerin kiraya verilmesi karşılığında elde edilen gelirler)¹⁹², bağış ve ödemeler (*summa honoraria* niteliğindeki ödemeler, kente yönelik yapılan bağışlar ve miras olarak kente bırakılan paralar), ve diğer gelirler (vergiler, kamu tesislerini kullanma ücretleri, kent kasasına ödenen cezalar¹⁹³, gerekli durumlarda zengin yurttaşlardan alınan faizli veya faizsiz krediler).

Hiç kuşkusuz ki kentlerin özellikle en önemli giderleri imar harcamalarıdır. Elitlerin, kentler tarafından yürütülen imar projelerine katkıları ya da kendilerinin tüm masrafları

¹⁸⁵ Kentin giderleri ile ilişkili olarak bkz. Broughton, *Roman Asia Minor*, s. 804-812; Cramme, *Euergetismus*, s. 52-62; Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 43vd; Zuiderhoek, burada ortalama bir kurgusal kentin yıllık giderinin *leitourgia* ve *euergesia*'nın yokluğunda yaklaşık 50000 *denarii* olduğunu öne sürmektedir. Bu miktarın yaklaşık yarısını imar harcamaları ve sosyal ve kültürel harcamalar oluşturmaktadır.

¹⁸⁶ Harcamalar gerektirdiği para miktarı oranında sıralanmıştır.

¹⁸⁷ Bir *gymnasion* için yağ sağlama işinin yıllık masrafının tam olarak belirlenememesine karşın Iasos'tan Gaius Caninius Synallasson'un altı aylık bir süre için gençlerin *gymnasion*'una yağ sağlamak amacıyla 450 *denarii* ayırması önemli ölçüde fikir vermektedir. Bu miktar, Caninius'un gençlerin *gymnasion*'u için kurduğu 5000 *denarii* anaparalı vakfın gelirlerinden elde edilmektedir. Yazıt için bkz. *I.Iasos*, no. 248.

¹⁸⁸ Hamamların ısınmasına yönelik harcamalar için bkz. *Dig. L.4.18.5*: "*Cura quoque emendi frumenti olei nam harum specierum curatores, quos sitwnas et elaiwnas appellant, creari moris est) inter personalia munera in quibusdam civitatibus numerantur: et calefactio publici balinei, si ex redditibus alicuius civitatis curatorum pecunia subministratur.*" Ayrıca *peripatos*'un ısıtılması için bkz. T.124.

¹⁸⁹ Neesen, *Historia* 30 / 2 (1981) s. 203vd; Stephan, *Honoratioren*, s. 47vd.

¹⁹⁰ Kent yönetimi tarafından ödenen maaş ve ücretler için bkz. A.H.M. Jones, *Greek City*, s. 242vd ve dn. 58.

¹⁹¹ Kentin çeşitli gelirleri için bkz. Broughton, *Roman Asia Minor*, s. 797-803; Cramme, *Euergetismus*, s. 38-52.

¹⁹² Bkz. Broughton, *Roman Asia Minor*, s. 800; Magie, *Roman Rule*, s. 63vd; Cramme, *Euergetismus*, s. 38-41.

¹⁹³ Bkz. Cramme, *Euergetismus*, s. 49-52.

üstlenerek gerçekleştirdikleri masraflı inşaatlar da dikkate alınmalıdır. Elitlerin, kentlerde imar faaliyetlerine katılımları farklı ölçeklerde olabilir; yapıların sıvası, basit onarımlar, bir sütun ya da bir çatının inşası ekonomik açıdan kente büyük bir katkı sağlamazken bir hamamın, bir *gymnasion*'un, bir tiyatronun veya benzer ölçekte bir kamu yapısının temelinden itibaren tümüyle yaptırılması ya da inşasına ilişkin masrafların büyük kısmının karşılanmasının halka hizmet olduğu kadar kent kasasına da büyük bir destek olduğu dikkatten kaçmamalıdır.

2.2.1. Polis, Demos ve Kent İmarının Diğer Paydaşları

Günümüzde birçok antik kentte halen görülebilmekte olan gösterişli yapılar ve bunların kimler tarafından yaptırıldığına dair yazıtlar MS I. ve II. yüzyıllarda Küçük Asya'nın diğer bölgelerinde olduğu gibi Karia'da da kentsel gelişimin en üst seviyeye ulaşmış olduğuna ve bu gelişim içinde yerel elitlerin etkisine işaret etmektedir¹⁹⁴. Yurttaşların kent imarına daha çok katkı yapmaya yönelmeleri kentsel gelişimi önemli ölçüde hızlandırmıştır. Kentleşmenin bu denli hız kazanması söz konusu yüzyıllarda elit yurttaşların içinde bulunduğu refahın ve *euergesia* olgusu sayesinde kent ekonomilerindeki geçici düzelmelerin önemli bir kanıtıdır¹⁹⁵.

Kuşkusuz kentlerdeki tüm yapılar varlıklı yurttaşların eseri değildi¹⁹⁶; varlıklı yurttaşların kendi keselerinden gerçekleştirdikleri son derece masraflı imar faaliyetlerinin yanında *polis* ve kimi zaman yönetimdeki azalan rolüne karşın *demos* da¹⁹⁷ yazıtlarda bir imar faaliyetini kendi gelirleri ile gerçekleştiren kurum olarak görülebiliyordu¹⁹⁸. Yazıtlar imar faaliyetlerinin gerçekleştiricisi olarak tanrı ve tanrıçaları da gösterirler. Bu faaliyetler genel

¹⁹⁴ A.H.M. Jones, *Greek City*, s. 237.

¹⁹⁵ *Euergesia*'nın kent ekonomisine etkileri için bkz. yukarıda s. 29-33.

¹⁹⁶ Phoiniks'te *metoikos* Philoumenos'un depremde yıkılmış olan *andron*'u kendi kesesinden yaptırması ve bu nedenle *arkhon* olarak görev yaptığı bölge birliği tarafından onurlandırılması için bkz. T.147. Bir *metoikos*'un kent imarına yönelik katkıda bulunması oldukça sıra dışıdır. Iasos'ta (Hellenistik) *khoregia* harcamalarına yönelik bağış listelerinde yer alan *metoikoi* için bkz. *I.Iasos*, no. 178 (sat. 9), no. 184 (sat. 7), no. 185 (sat. 7), no. 190 (sat.6), no. 195 (sat. 21). Pergamon ve Ephesos'un imarı üzerine kapsamlı bir inceleme için bkz. H. Halfmann, *Städtebau und Bauherren im Römischen Kleinasien: Ein Vergleich zwischen Pergamon und Ephesos*. Tübingen: Ernst Wasmuth Verlag, 2001.

¹⁹⁷ Bkz. Cramme, *Euergetismus*, s. 70. Özellikle kent yönetiminde *demos*'un etkin gücünün *boule* karşısında azaldığı MS I. ve II. yüzyıllarda bu farklılığın nedenini anlayabilmek için yeterli kanıt yoktur.

¹⁹⁸ Halikarnassos'ta (MÖ 285-221) *demos* tarafından Apollon ve kral [Ptolemaios'a] adanan *stoa* için bkz. Newton, *Halikarnassos II*, s. 693 no. 3a; Migeotte, *emprunt public*, s. 323vd. Theangela'da *demos* tarafından belirlenemeyen bir krala adanan *palaestra* için bkz. Judeich, *MDAI(A)* 12 (1887) s. 334; Robert, *Coll. Froehner*, s. 65. Mylasa'da (MÖ 12-2) *demos* tarafından Augustus ve tanrıça Roma'ya adanan tapınak (?) için bkz. *I.Mylasa*, no. 31. Nysa'da (Principatus D.) *polis* tarafından, olasılıkla yurttaşların vakıf veya vasiyet yoluyla bıraktıkları paralardan inşa edilen yapı için bkz. Malay, *ZPE* 48 (1982) s. 257-258, no. 5. Physkos'ta (MÖ 27-MS 14) [*demos*?] tarafından adanan [*eksedra*?] için bkz. Fraser - Bean, *Rhodian Peraea*, no. 3, krş. *I.Peraia*, no. 505. Aphrodisias'ta *demos* tarafından Augustus'lar tarafından bahşedilmiş lütuftan ve Eusebios hamamının (Εὐσεβιανὸν βαλανεῖον) ahşap (mimari) malzemelerinden ve Menekrates kızı Attalis'in mal varlığından inşa ettirilen hamam ve *atreion* için bkz. T.36.

olarak tanrı/tanrıçanın kendi kesesi olarak ifade edilen tapınak kasasından¹⁹⁹ ve kimi zaman buna ek olarak tapınağa miras bırakılan paralardan finanse edilmekteydi²⁰⁰. Tanrı / tanrıça adına yürütülen bu imar faaliyetlerinde *epimeletes* olarak ise *neokoros*'ların isimleri yazılabiliyordu²⁰¹. Özel şahısların kendi kesesinden yapmış olduğu bir harcamaya ilişkin ifadelerden en yaygın olarak kullanılanı “ἐκ τῶν ἰδίων” aynı zamanda bir *polis*'in, bir *demos*'un²⁰² ve hatta bir tapınağın²⁰³ kendi gelirleri ile yaptığı bir harcamayı ifade etmek için de kullanılmıştı²⁰⁴.

Kentlerin kendi kaynaklarından karşıladığı bu imar faaliyetleri elitlerin bu işte yalnız olmadıklarını göstermekte ve elitlerin kent ekonomisine yaptıkları destek sayesinde kent kasasının artan refahına işaret etmektedir. Bununla birlikte imar faaliyetleri konusunda yapılacak bir çalışmanın merkezinde bulunan yazıtlar varlıklı yurttaşların imar faaliyetlerini sıkça anarken sıkça *demos* kimi zaman da *polis* tarafından gerçekleştirilen imar faaliyetlerine ilişkin az sayıda referans bulunmaktadır. Bunun nedeni de son derece pahalı olan bu faaliyetler için kentlerin çok sık ödenek ayıramaması ve kent imarına katkı konusunda *euergetes*'lerin çok gerisinde kalmaları olabilir. Diğer bir olası neden ise kaynak materyal olan yazıtların doğasında aranabilir, zira *demoi* veya *poleis*, kent imarına yönelik faaliyetlerinde zaten görevleri olan bir işi yaptıkları için *euergetes*'lerin armağanlarının karşılığında verilen büyük övgülerin gölgesinde kalmış olabilirler²⁰⁵.

¹⁹⁹ Tanrıça Aphrodite tarafından yürütülen imar faaliyetlerinde ἐκ τῶν ἰδίων προσόδων için bkz. *I.Aph.2007*, no. 12.914 (MS II. yüzyıl) ve ἐκ τῶν ἰδίων için bkz. *I.Aph.2007*, no 5.5 (MS 132-138). Yazıtlar hakkında ayrıca bkz. aşağıda s. 34 dn. 200 ve 201.

²⁰⁰ Aphrodeite tarafından İmparator Hadrianus'a adanan bezeme inşası için bkz. *I.Aph.2007*, no. 5.5 (MS 132-138); Yazıtın başlangıç kısmında *nominativus* olarak görülen Aphrodeite ismi, imparator isminden önce yazılması nedeniyle tanrıça olmalıdır. ἡ Ἀφροδείτη Ἀυτοκράτορι Καίσαρι Τραιανῶ Ἀδριανῶ Σεβαστῶ Ὀλυμπίῳ Πανελληνίῳ καὶ τῶ Δῆμῳ τὸν ἐπιφερόμενον τοῖς κείουσιν καὶ ταῖς κεφαλαῖς λευκόλιθον κόσμον πάντα ἐκ τῶν ἰδίων καὶ ἐκ τῶν καταλειφθέντων αὐτ[ῆ] ὑπὸ Ἐπιγ[όνου] τοῦ Διοσκουρίδου ἀνέθηκεν.

²⁰¹ *I.Aph.2007*, no. 12.914 (MS II. yüzyıl). Ἡ Ἀφροδείτη ἐκ τῶν ἰδίων προσόδων τὰς ἀνδριανοθήκας κατεσκεύασεν καὶ τὰς πυλίδας σὺν τοῖς ἐπιφερομένοις μετέθηκεν καὶ ἀνεστήσεν καὶ ἐλευκούργησεν ἐπιμεληθέντων Ζήνωνος τοῦ Ζήνωνος Μενάνδρου Ἀπολλωνίου γ' Πηλέως Εὐγενέτορος τοῦ Ἀττάλου Ἡρακλείδου τοῦ ΠΙΤΤΑ Πελοπίδου τοῦ Εὐνοῦ νεοποίων.

²⁰² Cramme, *Euergetismus*, s. 68. Mylasa'da *polis* veya *demos* tarafından kendi gelirleri ile yaptırılan imar faaliyeti için bkz. *I.Mylasa* no. 137 (sat. 9), krş. Blümel, EA 37 (2004) s. 35vd; SEG LIV (2004) no. 1087.

²⁰³ Bkz. yukarıda dn. 199.

²⁰⁴ Geç İmparatorluk Çağı'nda hem şahıslar hem de kamu kurumları için kendi kesesinden karşılama ifadesi için ἴδιος ile eş anlamlı olarak οἰκεῖος sıfatının da kullanıldığı görülmektedir. İmparator Valerianus heykelinin masrafları kent tarafından karşılanarak dikilmesi ile ilgili olarak ἐκ τῶν ἰδίων yerine ἐξ οἰκεῖων ἀναλωμάτων ifadesi için bkz. Robert, *La Carie*, no. 189 (Kidrama, MS 253-260). *Strategia* ve *sitionia* için gerekli olan masrafların Meliton tarafından [ἐξ οἰ]κειῶς δυναμέως karşılanması için bkz. Robert, *ibid.* no. 13 (Tabai, Roma İmparatorluk Çağı)

²⁰⁵ Schwarz, *Soll oder Haben?*, s. 25; Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 41vd, krş. Cramme, *Euergetismus*, s. 28.

Varlıklı yurttaşlar, *demos* ve *polis* dışında Roma imparatorları²⁰⁶, senatörler²⁰⁷ ve Roma eyalet memurları²⁰⁸ da kentlerin imarına katkıda bulunabiliyorlardı²⁰⁹. Kentlerin imarına yönelik imparatorluk yardımları özellikle deprem gibi beklenmedik ve büyük hasara neden olan bir afet sonrasında ve çoğu zaman bir elçilik²¹⁰ aracılığı ile gerçekleştiriliyordu²¹¹. Fakat bu yardımlar kentin yeniden imarına yönelik tüm masrafları karşılamak için yeterli olmayabiliyordu, eğer bir *euergetes* ortaya çıkmazsa kent yine kendi kaynaklarından harcamak zorunda kalıyordu²¹².

2.3. Sosyal Yapı: Elitler ve Diğerleri

Yazıtlar üzerinde yapılabilecek bir inceleme kısmen geleneksel, kısmen de Hellenistik ya da Klasik Çağ'dan köklenen kent idare sisteminin İmparatorluk Çağı'nda da eskiden olduğu gibi devam ettiğine dair bilgiler verecektir. Her kent bağımsız olarak kendisini diğer toplumlardan ayıran kendine özgü bir yapıya sahipti²¹³. Kentlerde genel olarak yerel yönetimi yürüten ve kararları alan kurumlar olarak danışma meclisi olan *boule* (βουλή) ve halk meclisi *demos* (δῆμος) öne çıkarlar²¹⁴. Fakat bu kurumların Roma İmparatorluk Çağı'ndaki politik güçleri ve yapılarına bakılacak olursa Hellenistik Çağ ile önemli farklılıklar bulunduğu görülür. İmparatorluk Çağı, Küçük Asya kentlerinde *demokratia* ilkesi uyarınca *demos*'un

²⁰⁶ İmparator Augustus tarafından yaptırılan Lagina Hekate tapınak alanına giriş kapısı için bkz. *I.Stratonikeia*, no. 511; Ἀυτοκράτωρ Καῖσαρ θεοῦ υἱὸς θεὸς Σεβαστὸς πατὴρ πατρίδος καὶ εὐσεβεία ἅπαντας διενέγκας, τῆς θεᾶς Ἐκάτης ἀσεβηθείσης, προενόησεν ὥστε κεκομισθαι [πα]ρ' αὐτοῦ καὶ αὐτὴν τὴν ἀπὸ τῆς ἀρχῆ[ς] ἐν τῷ βίῳ περὶ θεῶν ἐν ἀνθρώποις ἀληθιν[ήν] [π]ρόληψιν.

²⁰⁷ Roma senatörleri ve atlı sınıf mensuplarının eyalet kentlerinin imarına katılımları hakkında bkz. Quass, *Honoratiorenschicht*, s. 221 – 224.

²⁰⁸ Roma eyalet memurlarının eyalet kentlerinin imarına katkıları hakkında bkz. Quass, *Honoratiorenschicht*, s. 212-220. Karia kentlerinden örnekler için bkz. OGIS no. 525 (Halikarnassos); *I.Tralleis*, no. 148 ve 415.

²⁰⁹ Kentlerin imarına yönelik imparatorluk yardımları hakkında bkz. Broughton, *Roman Asia Minor*, s. 711-715; Quass, *Honoratiorenschicht*, s. 224-228; Winter, *Baupolitik*, s. 67-131; M. Horster, *Literarische Zeugnisse Kaiserlicher Bautätigkeit: Eine Studie Zu Baumassnahmen in Städten Des Römischen Reiches Während Des Prinzipats*. Stuttgart 1997; M. Horster, *Bauinschriften Römischer Kaiser: Untersuchungen Zu Inschriftenpraxis Und Bautätigkeit in Städten Des Westlichen Imperium Romanum in Der Zeit Des Prinzipats*. Stuttgart 2001. Konu hakkındaki son çalışma için bkz. M. Oktan, *Roma'nın Anadolu'daki Yapı Politikası*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Antalya 2011.

²¹⁰ Augustus Dönemi'nde (MÖ 27-25) Tralleis'te gerçekleşmiş deprem sonrasında Khairemon isimli kişinin elçiliği sonrasında gelen yardım için bkz. Agath. II, 17, 2-8. MS 138-141 yılında gerçekleşmiş bir deprem sonrasında bir elçilik aracılığı ile İmparator Antoninus Pius'un Stratonikeia kentine yaptığı 250.000 *denarii* bağış için bkz. *I.Stratonikeia* no. 1029, (sat. 5-11), ayrıca bkz. Varinlioğlu, EA 12 (1988) s. 83 no. 4. Antoninus Pius Dönemi'nde kentleri etkileyen deprem için ayrıca bkz. Paus., VIII, 43, 4.

²¹¹ Augustus'un Tralleis kentine yaptığı yardım için bkz. Strab., XII, 8, 18 (C 579); Agath. II, 17, 2. Olasılıkla Claudius ve Nero'nun Aphrodisias kentine yaptıkları yardım için bkz. T.36 (sat. 3-4) ἐκ τῆς ἐπιτραπέσιος ὑπὸ τῶν Σεβαστῶν χάριτος καὶ κτλ. Antoninus Pius'un Lykia ve Karia kentleri ile birlikte Kos ve Rhodos'a yaptığı yardım için bkz. Paus., VIII, 43, 4. Mimari faaliyetlerin politik önemi için bkz. Winter, *Baupolitik*, s. 24-53.

²¹² Termessos (Pisidia) kentinde imparator (olasılıkla Antoninus Pius) tarafından bağışlanan para ve kentin kendi gelirleri ile yaptırılan yapıya dair yazıt için bkz. İplikcioglu, *et. al. Termessos I*, s. 10-11, no. 2; SEG XLI (1991) no. 1255.

²¹³ Stephan, *Honoratioren*, s. 59.

²¹⁴ Nörr, *Imperium und Polis*, s. 34vd; Quass, *Honoratiorenschicht*, s. 373-394; Millar, *Greek City*, s. 241; A.H.M. Jones, *Greek City*, s. 174-179.

egemenliğine dayalı olması gereken yönetim, kelimenin tam anlamıyla bir demokrasi değildi. Diğer taraftan da bu yönetim biçimi tam bir oligarşi olarak da nitelendirilemez, daha çok her iki sistemin bir ara formu olan ve yerel aristokratların özel yetki ve ayrıcalıklara sahip olduğu bir sistemin varlığı söz konusudur²¹⁵; bu sistem elitist (seçkinci) demokrasi²¹⁶ veya Platon'un ifadesi ile timokrazi (τιμοκρατία) ve timarşi (τιμαρχία) olarak²¹⁷ isimlendirilebilir. Bu şekilde MS I. ve II. yüzyıllarda Küçük Asya kentlerinde zenginliğin ve politik gücün az sayıdaki yerel elit ailenin elinde toplanmasıyla elitler ve *demos*'un geri alanı arasındaki eşitsizlik önemli ölçüde artmıştı. Yazıtlar kentlerde *boule* üyeliklerinin, *leitourgiai*'ın ve memuriyetlerin birkaç ailenin fertleri tarafından nesiller boyunca yürütüldüğünü ve bu ailelerin fertlerinin *boule*, *demos* ve kimi zaman da *gerousia* ve *neoi* tarafından büyük övgülerle yüceltildiklerini göstermektedir. Bu önemli değişim aslında Hellenistik Çağ'dan beri devam eden bir sürecin sonucuydu. Hellenistik Çağ'da *demokratia* ilkesine karşın hiçbir zaman Atina gibi radikal bir demokrasi anlayışına sahip olmayan²¹⁸ Küçük Asya kentleri oldukça önemli sosyolojik değişimler geçirmeye başladılar²¹⁹; Krallar ile yakın ilişki içindeki yurttaşlar kentlerde prestij elde ederek elit bir tabaka oluşturdular, zira bunlar kraliyet yönetiminde de görev alabilen kişilerdi ve kralın dostları (φίλοι) idiler. Kraliyet ailesi ile iyi ilişkileri ve bunu kentleri yararına kullanmaları kısa sürede onları diğer yurttaşlardan ayırmıştı²²⁰. Zenginlikleri esasen toprak ve taşınmaz mülklere dayanan bu üst tabaka mensupları kent içinde artan sosyal ve politik nüfuslarının yanında ticaretin artması ve gelişen ulaşım imkanları sayesinde daha büyük bir zenginliğe ulaştılar. Bu zenginliğin bir kısmını da kent içindeki memuriyetler için harcayarak elde ettikleri konumu sağlamlaştırmaya çalışıyorlardı. Geç Hellenistik Çağ'da elitler, kent tarafından da desteklenen rekabet ile savunma giderlerine katkıda bulunma, kıtlık zamanında besin maddesi tedarik etme, *gymnasion*'ların ihtiyaçlarını karşılama, kentin dini bayramlarını düzenleme gibi doğrudan memuriyetlerle ilişkili olmayan alanlarda da cömertliklerini sergilemeye başladılar²²¹. Bu şekilde *euergesia* diğer bir ifade ile "sivil (kente ve yurttaşlara yönelik) cömertlik" toplumun sınıflaşmasının ve elit sınıf içindeki katmanlaşmanın önemli bir aracı haline geldi. Elit sınıf

²¹⁵ Quass, *Honoratiorenschicht*, s. 394-421; Pleket, *Political Culture*, s. 205-212; Stephan, *Honoratioren*, s. 59vdd.

²¹⁶ Stephan'ın "elitäre Demokratie" ifadesinin tercümesidir, bkz. Stephan, *Honoratioren*, s. 60.

²¹⁷ Plat., *polit.*, VIII, 545b-c; καὶ νῦν οὕτω πρῶτον μὲν τὴν φιλοτίμον σκεπτέον πολιτείαν, ὄνομα γὰρ οὐκ ἔχω λεγόμενον ἄλλο· ἢ τιμοκρατίαν ἢ τιμαρχίαν αὐτὴν κλητέον, "öyleyse şimdi ilk olarak onurseverlik üzerine kurulu devleti incelemeliyiz, zira (bu devlet sisteminin) başka bir ismini bilmiyorum, timokrazi veya timarşi denmelidir."

²¹⁸ Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 14

²¹⁹ Gehrke, *Hellenismus*, s. 181. Süreç için bkz. P. Hamon, *Elites dirigeants et processus d'aristocratisation à l'époque hellénistique*, şurada: H.L.Fernoux - Ch. Stein (Ed.). *Aristocratie antique: modèles et exemplarité sociale*. Dijon 2007, s. 79-100.

²²⁰ Gehrke, *Hellenismus*, s. 53.

²²¹ Gehrke, *Hellenismus*, s. 68.

mensupları aslında kralların ayak izlerini takip ediyorlardı; kralların, lütufları karşılığında esasen Yunan politik anlayışına ters düşen erkleri için tebaalarının rızasını kazanmaları gibi²²² elitler de cömertlik ve hizmetleri karşılığında kent içindeki sosyal ve politik üstünlüklerinin devamını sağlıyorlardı. *Isonomia* ilkesi uyarınca yasal ayrıcalıklara sahip olmayan elitler²²³, elde ettikleri ayrıcalıklı konumun devamı için çaba sarf etmeli ve bunu hak ettiklerini tekrar tekrar kanıtlamalıydılar.

Yapısal olarak yurttaşlar topluluğunun önemli alt birimleri olan *phyle* 'lere²²⁴ ayrılmış²²⁵ olan kent toplulukları içinde geç Hellenistik Çağ'da başlayan bu sınıflaşma Roma egemenliği altında çok daha açık şekilde gözlenir oldu. Bu sınıflaşma genel olarak, memuriyet üstlenebilenler ve üstlenemeyenler arasındaydı²²⁶. MS II. yüzyılda kentlerdeki *leitourgiai* ve yönetsel memuriyetlerin (*arkhai*) büyük kısmı birkaç ailenin fertleri tarafından nesillerce üstlenilir olmuştu. Bununla birlikte memuriyetlerin getirdiği sosyal itibar memuriyetin kent yönetimindeki önemi ile orantılı değildi²²⁷. Örneğin *stephanephoria* ve yerel kült rahiplikleri yüksek onur taşımalarına karşın yönetsel anlamda etkin memuriyetler değildi.

Kentlerde *boule* üyeleri varlıklı elit ailelerin fertlerinden oluşuyordu. Rostovtzeff tarafından burjuva olarak nitelendirilen bu küçük zümrenin egemenliği altındaki danışma meclisleri, Roma senatosu'nun yapısal prensiplerine uygun olarak değişim içine girdiler; *boule* üyeleri ve onların aileleri giderek *ordo decurionum* özellikleri göstermeye başladılar. Bu şekilde *boule* üyeliği bir görev ya da memuriyetten öte bir onur²²⁸ ve sosyal davranış biçimi haline aldı²²⁹. Bu şekilde kişiler üst üste *boule* üyeliği üstlendiler ve sonuç olarak bu

²²² Gehrke, *Hellenismus*, s. 63.

²²³ Dmitriev, *City Government*, s. 323.

²²⁴ Bkz. T. 40 sat. 21-22. *Phylai* için bkz. D. Roussel, *Tribu et cité, études sur les groupes sociaux dans les cités grecques aux époques archaïque et classique*. Paris, Les Belles lettres, 1976; P. Funke, *Stamm und Polis: Überlegungen zur Entstehung der griechischen Staatenwelt in den "dunklen Jahrhunderten"*, şurada: A. Heuss, - J. Bleicken (ed.), *Colloquium Aus Anlass Des 80. Geburtstages Von Alfred Heuss*. Kalmünz 1993, s. 29-48; H.J. Gehrke, "Community aspects of the polis: Ethnos, phyle, polis: Gemässigt unorthodoxe vermutungen" şurada: Flensted-Jensen, Pernille, Thomas H. Nielsen, Lene Rubinstein, Mogens H. Hansen (ed.), *Polis & Politics: Studies in Ancient Greek History*. Copenhagen: Museum Tusulanum Press, 2000, s. 157-176; Smarczyk, *phyle*, s. 982-985; Dmitriev, *City Government*, s. 30-33.

²²⁵ Mitchell, *Anatolia*, s. 200; Stephan, *Honoratioren*, s. 62vd. Stratonikeia'nın *phyle*'leri için bkz. Bremen, *The Demes and Phylai of Stratonikeia in Caria*, *Chiron* 30 (2000) s. 389-401. Iasos'un *phyle*'leri için bkz. R. Fabiani, "Magistrates and Phylai in Iasos" şurada: R. van Bremen - J.-M. Carbon (ed.) *Hellenistic Caria*, Proceedings of the First International Conference on Hellenistic Caria, Oxford, 29 June - 2 July 2006, Bordeaux 2010, s. 477-482.

²²⁶ Sarte, *Asie Mineure*, 252vd; Kleijwegt, *Ancient Youth*, s. 223; Dmitriev, *City Government*, s. 317, krş. Veyne, *Bread and Circuses*, s. 216.

²²⁷ Dmitriev, *City Government*, s. 317. Dmitriev birincil aileler olarak isimlendirdiği en üst sınıfın kentlerin *leitourgia*'larını tekeline almış olmalarına karşın MS II. yüzyılda henüz kentin yönetimini tümüyle ele geçirmiş olmadıklarını ifade etmektedir.

²²⁸ Birden çok kentte *boule* üyesi olan kişiler için bkz. Dmitriev, *City Government*, s. 154 dn. 85.

²²⁹ Dmitriev, *City Government*, s. 154vd; Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 61vd.

mevki ömür boyu süren bir nitelik kazandı²³⁰. *Bouleutes*'lerin oğulları da bu masraflı görev için ilk adaylar olarak görülüyorlardı²³¹. Bu değişim *boule* üyelerinin ve onların ailelerinin, Roma modelindeki gibi “*ordo*” niteliğinde toplumun en üst sınıfı halini almalarına katkıda bulunuyordu²³², böylece *boule* üyeliğinin de kapalı bir zümre içinde babadan oğula geçişi *de facto* bir ayrıcalık halini almıştı²³³. *Boule* üyeleri ve onların ailelerini kentin diğer nüfusundan ayıran yasal bir düzenleme Roma yasalarında bulunmasına karşın Küçük Asya kentlerinin kendi yasalarında bulunmamaktadır²³⁴. Eğer bu elit aileler ile *demos*'un geri kalanı arasında yasal bir ayırım varsa bu Roma yasalarının bir etkisidir. Roma, yerel elit ailelerin gelişimini destekleyerek ve onlara Roma yurttaşlık hakkı vererek aşamalı olarak kentin geri kalanından ayrılmalarına katkıda bulunmuştur²³⁵. Küçük Asya'nın bazı eyaletlerinde yapılan yasal düzenlemeler Roma'nın bu yöndeki bir değişimi desteklediğini göstermektedir; Plinius'un mektupları²³⁶ *Lex Pompeia* ile Bithynia ve Pontus kentlerinde danışma meclislerinin senato benzeri bir yapıya kavuşmasının yasal olarak desteklendiğini göstermektedir. Benzer şekilde, olasılıkla Vespasianus Dönemi'nde Lykia kentleri de Roma modelinde danışma meclislerine sahip oldular²³⁷. Karia'nın da içinde bulunduğu *Provincia Asia*'da ise bu yönde bir yasal düzenlemenin varlığına ilişkin kanıt bulunmamaktadır. Hellenistik Çağ'da olduğu gibi Roma İmparatorluk Çağı'nda da elitlerin kent içindeki bu üstün konumları yasal bir düzenlemeye tabi değildi, *de facto* olarak yürütülüyordu ve *demos* tarafından kabul görüyordu. Bu şekilde yurttaşların yasa önündeki eşitliği (*isonomia*) ilkesine de aykırı düşülmüyordu²³⁸.

Sınıflaşma birden çok aşama halinde gerçekleşmişti; memuriyet üstlenebilenler ve üstlenemeyenler arasındaki politik sınıflaşma, yönetimi artarak küçük bir zengin elitler zümresinin imtiyazı haline getirdi. Bu elitler önemli memuriyetleri üstlerine aldılar ve üyesi oldukları *boule*'yi, *demos*'un karşısında daha da güçlendirerek yönetimin en önemli organı

²³⁰ Referanslar için bkz. Quass, *Honoratiorenschicht*, s. 385 - 389

²³¹ *Dig.* L.1.2pr., ayrıca bkz. yukarıda s. 26 dn. 151.

²³² *Boule*'nin değişimi ve yeni bir sınıf teşkili için genel olarak bkz. A.H.M. Jones, *Greek City*, 167-191; Magie, *Roman Rule*, s. 640vd ve 1504vd not. 30; Pleket, *Sociale stratificatie*, 235vd; Pleket, *Political Culture*, s. 205vd; Quass, *Honoratiorenschicht*, s. 382-394; Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 60-70. Ayrıca bkz. Dio, *or.* XLVIII, 9-10.

²³³ Quass, *Honoratiorenschicht*, s. 387-293; A.H.M. Jones, *Greek City*, 179vd ve dn. 46; Pleket, *Political Culture*, s. 205vd.; Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 62vd.

²³⁴ Dmitriev, *City Government*, s. 331.

²³⁵ Dmitriev, *City Government*, s. 323.

²³⁶ Plin., *epist.*, X, 79; ... quod alioqui factitatum adhuc et esse necessarium dicitur, quia sit aliquanto melius honestorum hominum liberos quam e plebe in curiam admitti. “... elitlerin oğullarının kent meclisine kabul edilmesi plebs'in kabul edilmesinden daha iyi olduğu için, şimdiye kadar uygulanmakta olan bu kuralın gerekli olduğu söylenmektedir.”

²³⁷ Wörrle, *Stadt und Fest*, s. 96-100.

²³⁸ Veyne, *Bread and Circuses*, s. 130.

haline getirdiler²³⁹. Bu şekilde *demos* yönetimdeki etkin gücünü bir ölçüde kaybetmişti, fakat bu tamamıyla kent yönetimin dışına atıldığı anlamına da gelmiyordu²⁴⁰. Ardından *boule* üyesi elitler de kendi aralarında “iç katmanlaşma” yaşadılar. Bu şekilde birkaç aile diğer elitler arasında öne çıkarak yurttaşlarının *de facto* liderleri oldular²⁴¹. Yerel elitlerin iç katmanlaşmasının yansımalarına ait dolaylı bilgiler tiyatroların oturma düzenlerinde²⁴² ve imar faaliyetlerine ilişkin yazıtlarda görülebilir. Yerel elitlerin büyük çoğunluğunun kısmi katılımında bulunmalarına karşın sadece az sayıda elitin bir yapının tümüyle inşa ettirmiş olması elitler arasında da ekonomik anlamda farklılıklar olduğunu göstermektedir²⁴³. İmar faaliyetleri genellikle masraflı işlerdi, bir kamu binasının tümünü yaptırabilmek ise elitlerin içinde bile yalnızca en zenginlerin harcıydı²⁴⁴. Vakıflar da aynı şekilde bu katmanlaşmayı gösterir. Zira yüksek miktarda anapara gerektiren ve genelde dini amaçlar, memuriyet giderleri veya hamam ve *gymnasion*’ların işlerliğinin sağlanması gibi amaçlara yönelik vakıflar yine sadece en zengin elitler tarafından kurulabiliyordu. Roma’nın kentler içindeki bu sınıflaşmaya doğrudan katkısı vatandaşlık verme ile gerçekleşiyordu; Roma yurttaşı olmuş yerel elitlerin taşıdığı *trianomina* onları toplumun geri kalanından ve hatta bu hakkı elde edememiş elitlerden ayırıyordu. Çünkü Roma yurttaşlığı elde etmek elitin gücü ve kapasitesinin mutlak egemen olan imparator tarafından da tanındığının bir işaretiydi²⁴⁵. Bu şekilde MS I. ve II. yüzyıllarda yerel elitlerin büyük kısmı vatandaşlık hakkı elde ederek Romalılaşma sürecine dahil oldular. Bu şekilde yerel elitler üstün Romalılar ile bağ kurarak bir yandan kendilerinin ve ailelerinin kent içerisindeki sosyal ve politik konumlarını güçlendirerek en üst sınıfın daimi bir üyesi oluyorlardı²⁴⁶, diğer yandan da Roma *cursus honorum*’u içerisinde kariyer yapma hakkı elde ediyorlar ve hatta Roma senatosuna bile dahil olabiliyorlardı²⁴⁷. *Cursus honorum*’da elde edilen mevkiler nedeniyle kişi yurdundan uzaktayken kentteki akrabaları kent yönetiminde aktif rol alarak ailenin konumunu

²³⁹ Roma Çağı’nda Yunan kentlerinin toplumsal yapısı ve politik alanda güç dağılımı hakkında bkz. Zuiderhoek, GRBS 48 (2008) s. 417–445; Aphrodisias’ın Roma Çağı’nda toplumsal yapısı ve *demos*’un politik konumu hakkında bkz. A. Chaniotis, “Macht und Volk in den kaiserzeitlichen Inschriften von Aphrodisias” şurada: G. Urso (ed.), *Popolo e potere nel mondo antico: atti del convegno internazionale*, Cividale del Friuli, 23-25 settembre 2004, Pisa 2005, s. 47-61.

²⁴⁰ Quass, *Honoratiorenschicht*, 382-394; Stephan, *Honoratioren*, s. 59vd; Zuiderhoek, GRBS 48 (2008) s. 418.

²⁴¹ Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 60vd, krş. Pleket, *Political Culture*, s. 208-210.

²⁴² Zuiderhoek, GRBS 48 (2008) s. 425; D. B. Small, “Social Correlations to the Greek Cavea in the Roman Period” şurada: S. Macready - F. H. Thompson (ed.), *Roman Architecture in the Greek World*, London 1987, s. 85–93; Nijf, *Civic World*, s. 216–240.

²⁴³ Bir yapının tümüyle inşası ve tercih edilen yapı formları hakkında bkz. aşağıda s. 68-73.

²⁴⁴ Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 63vd.

²⁴⁵ Ferrary, *évergétisme*, s. 204.

²⁴⁶ Roma vatandaşlığı ve vatandaşlığın getirdiği itibar için genel olarak bkz. A. N. Sherwin-White, *The Roman Citizenship*, Oxford, 1939.

²⁴⁷ Quass, *Honoratiorenschicht*, s. 188-191. ayrıca bkz. T.51 (sat. 6-12) ve T.59 (sat. 5-6). Senatör sınıfına girmiş eyalet elitleri için genel olarak bkz. H. Halfmann, *Die Senatoren aus dem östlichen Teil des Imperium Romanum bis zum Ende des 2. Jahrhunderts n. Chr.* Göttingen, 1979,

güçlendirmek için çalışırlardı. İmparatorluk kariyerini tamamlayan elitler ise, vatanlarında daha büyük bir itibar elde etmek için geri dönerlerdi²⁴⁸. Yerel elitlerin bu şekilde Roma'ya yaklaşmaları ve vatandaşlık elde ederek imparatorluğun bir parçası haline gelmeleri yerel yönetimlerin yeni sosyal ve politik oluşum altında daha sorunsuz çalışması anlamına geliyordu²⁴⁹. Roma vatandaşlık hakkını yeni elde eden bir yerel elit, Roma *tribus*'larından birisine kaydedilmekte ve *trianomina* almaktaydı. Genelde bu hakkı aldıkları dönemdeki eyalet valisinin *nomen gentilicum*'unu alırlardı, bununla birlikte eğer imparator tarafından izin verilirse imparator'un *nomen gentilicum*'unu da taşıyabiliyorlardı²⁵⁰. MS I. ve II. yüzyıllarda birçok kişi Roma vatandaşlık hakkı alarak, Latince *praenomen* ve *nomen gentilicum*'un yanında Yunanca *cognomen* taşımışlardır. Bununla birlikte Roma vatandaşlığının getirdiği bu önemli farklılık MS 212 yılındaki *Constitutio Antoniniana* sonrasında yok oldu.

Roma yurttaşlığı elde eden yerel elitler üstlendikleri eyalet görevleri sayesinde bir üst sınıf oluşturarak eyalet elitlerini teşkil etmiştir; Bu şekilde eyalet ve kent aristokrasisini temsil eden Roma yurttaşı yerel elitler, yerel yönetimler ile imparatorluk yönetimi arasında bir köprü olarak hizmet ettiler. Bu işlevleri sayesinde de *soter*²⁵¹ veya *ktistes*²⁵² gibi unvanlar elde ettiler. Bu sınıfın oluşumu iç evliliklerle, evlat edinmelerle ve eyaletin farklı bölümlerinde edinilen taşınmaz mülklerle kolaylaşmıştır²⁵³. Ayrıca, *Provincia Asia*'nın kuruluşunu takiben Küçük Asya kentlerinde görülen Romalıların babadan oğula geçen patronluğu kapsamında Roma vatandaşı yerel elitler de ailevi *euergesia*'nın bir formu olarak *patron*²⁵⁴ olarak görülmeye başladılar²⁵⁵.

Ephesos'ta yaşayan ve Hadrianus Dönemi'nde Roma vatandaşlık hakkı elde eden hatip Aelius Aristides'in "*Vatandaşlık kavramınızın ihtişamı, en çok kayda değer ve en muhteşem şeydir. Yeryüzünde ona benzeyen başka bir şey yoktur. İmparatorluğun halkını -ki bunu söylerken tüm dünyayı kastediyorum – iki sınıfa ayırdınız: Birisi, daha kültürlü, daha soylu, daha güçlü hale getirdiğiniz Roma yurttaşları, diğeri ise geri kalan vasal ve de teba. Ne deniz ne de devasa karalar bir kişiyi vatandaşlıktan dışlayamaz. Bu bakımdan Asya ve Avrupa arasında hiç fark yoktur. - - - En iyi princeps ve yönetici olan tek kişi yönetiminde evrensel bir*

²⁴⁸ Quass, *Honoratiorenschicht*, s. 150; Stephan, *Honoratioren*, s. 66vd.

²⁴⁹ A.N. Sherwin- White, *Citizenship*, s. 182.

²⁵⁰ A.N. Sherwin- White, *Citizenship*, s. 168.

²⁵¹ Bkz. T.1 (sat.8-9); T.59 (sat. 9-11).

²⁵² Karia kentlerinde *ktistai* için bkz. aşağıda s. 99-101

²⁵³ Quass, *Honoratiorenschicht*, s. 40-56; Dmitriev, *City Government*, s. 323 ve 333-335.

²⁵⁴ Patronluk için bkz. J. Touloumakos, "Zum römischen Gemeindepatronat im griechischen Osten." *Hermes* 116/3 (1988) s. 304-324; Cl. Eilers, *Roman Patrons of Greek Cities*. Oxford 2002.

²⁵⁵ Dmitriev, *City Government*, s. 326 özellikle dn. 182 ve 183.

demokrasi vardır... ”²⁵⁶ sözleri Roma vatandaşlığının eyaletlerde yaşayan halk için önemini gözler önüne sermektedir.

Demos'un içinde yükselen varlıklı elitlerin iç katmanlaşmasına paralel olarak sosyal gruplar da kent içinde etkinlikleri ile görünür oldular. Elitlerin kendi içlerinde oluşturdukları en yaygın ve en etkin gruplar olarak karşımıza *neoi* ve *gerousia* çıkmaktadır; her ikisi de onurlandırma yazıtlarında onurlandırmayı yapan insiyatif sahipleri olarak karşımıza çıkabilmektedir²⁵⁷. Bunun dışında özellikle *gerousia* ve kimi zaman *neoi* birçok kentte *boule* ve *demos* ile birlikte dekret ve onurlandırma yazıtlarında da karar veren mercilerden birisi olarak görünür²⁵⁸. Her iki grup da tiyatrolarda kendileri için ayrılmış özel otuaklara sahipti²⁵⁹. Özellikle *gerousia*'nın, elitlerin kentte yaptığı para dağıtımlarından dikkate değer ölçüde faydalanması kent içindeki sosyal itibarını ve etkinliğini ortaya koymaktadır²⁶⁰. Esasen hem *neoi* hem de *gerousia* kent yönetimi çerçevesinde resmi kurumlar değildir, buna karşın onlar sadece toplumsal değil aynı zamanda da *de facto* nitelikte politik bir öneme sahiptirler. Her iki sosyal grubun da kendi gelirine²⁶¹ ve *grammateus*'a²⁶² sahip olduğu görünmektedir. Bir Aphrodisias yazıtı υιός νέων (*neoi*'un oğlu) şeklindeki bir unvanın varlığını göstermektedir²⁶³. Olasılıkla bu unvan kişinin *neoi* için büyük hizmetlerde bulunduğunu ifade etmekteydi. Yaşları 20 – 30 arasındaki yurttaşlardan oluşan *neoi*²⁶⁴ *gymnasion*'lar için de önemli bir sosyal gruptur zira *gymnasion*'lar içinde kendilerine ait bir bölüme (γυμνάσιον τῶν νέων)²⁶⁵ ve *gymnasiarkhos*'a²⁶⁶ sahiptirler. Yazıtlar, γυμνάσιον τῶν

²⁵⁶ Aristeid., XIV, 213; Lewis – Reinhold, *Civilization*, s.58.

²⁵⁷ *Neoi* tarafından yapılan onurlandırmalar için bkz. T. 25 (Aphrodisias), French, EA 4 (1984) s. 82, no. 3 (Halikarnassos), Haussoullier, BCH 4 (1880) s. 402vd no. 14 (Halikarnassos), *I.Mylasa*, no. 475 (Mylasa). *Neoi* ve *epheboi* tarafından yapılan onurlandırma için bkz. Bérard, BCH 15 (1891) s. 540 no. 5 (Alabanda). *Gerousia* tarafından yapılan onurlandırmalar için bkz. *I.Iasos*, no. 124, *I.Stratonikeia*, no. 1323, *I.Tralleis*, no. 35.

²⁵⁸ Onurlandıran olarak “*boule, demos, gerousia* ve *neoi*” için bkz. T. 42. Ayrıca bkz. *I.Aph.2007*, no. 12.312. “*Boule, demos*, kutsal *gerousia* birliği, Augustus dostu *neoi* ve Tralleis'teki Romalılar” için bkz. T.156 krş. *I.Iasos*, no. 90; “*demos, boule, gerousia* ve tapınakta yaşayanlar” için bkz. *I.Stratonikeia* no. 359. “*gerousia, boule* ve *demos*” için bkz. *I.Aph.2007*, no. 11.6. “*Boule, demos* ve *gerousia*” için bkz. T. 51 ve T. 73; “*demos, boula* ve *gerousia*” için bkz. T.137; Ayrıca bkz. Macro, *Cities*, s. 681; Wörrle, *Stadt und Fest*, 113vd; Stephan, *Honoratioren*, s. 63vd.

²⁵⁹ Rouché, *Performers*, s. 123vd.

²⁶⁰ Laum, *Stiftungen I*, s. 98-101.

²⁶¹ *Neoi*: *I.Iasos*, no. 248 (sat. 43; MS 117-138) ἐκ τῆς λοιπῆς προσόδου τῶν νέων; *Gerousia*: *I.Tralleis*, no. 41, (sat. 6; MS 98-102) ἢ γερούσια ἐκ τῶν ἰδίων καθιέρωσεν. Ayrıca bkz. *I.Iasos*, no. 245-246

²⁶² Bkz. T.153 (sat. 10-12) γραμματεύσαντα καὶ τῆς φιλοσεβάστου γερουσίας καὶ τῶν φιλοσεβάστων νέων καὶ Πομαίων.

²⁶³ Bkz. T.25 (sat. 6).

²⁶⁴ B.Dreyer, *Die Neoi im hellenistischen Gymnasion*, şurada: D. Zah – P. Scholz (ed.) *Das hellenische Gymnasion*, Berlin 2004, s. 211 – 236; Magie, *Roman Rule*, s. 854vd. *Gymnasion*'daki gruplar ve Beroia'da bulunan *gymnasiarkhos* yasası için bkz. P. Gauthier - V. C. Miltiades, *La loi gymnasiarchique de Beroia*. Athènes, 1993.

²⁶⁵ Bkz. T.37 (fr. d), ayrıca bkz. T.24, T.79 ve T.123.

²⁶⁶ T.82 (sat. 3-4).

véov ile ilişkili birçok imar faaliyetinin *neoi* için yapıldığını göstermektedir²⁶⁷. *Neoi* ve *gerousia*'nın bu imtiyazlı pozisyonları en azından elit sınıfa ait olmalarından da ileri geliyor olabilir. *Gerousia* üyelerinin de yaklaşık olarak *boule* üyeleri kadar yaygın olarak dağıtımlardan faydalanması²⁶⁸ ve *gerousia*'nın yazıtlarda bir karar mercii olarak görünmesi kent yönetimi içinde oldukça önemli bir kurum olduğuna işaret etmektedir. Aralarında yerel elit sınıfın yaşlı temsilcilerinin de bulunduğu bir dernekte bu çok da şaşırtıcı değildir²⁶⁹. *Gerousia* üyeleri tek bir istisna dışında erkeklerden oluşmaktaydı. Herakleia Salbake'den Glykon kızı Tate, hayatı boyunca gösterdiği bilgeliği nedeniyle yaşlıların en kutsal birliğine (*gerousia*) girmeye layık görülmüştü²⁷⁰.

Elitlerin kendi aralarındaki katmanlaşmalarının yanında diğer bir değişim de *demos* içinde yaşanmaktaydı. Öyle ki yönetimdeki gücü azalan *demos* da kendi içinde küçük sınıflar oluşturuyordu; bu şekilde gruplar toplum içinde çok daha belirgin oldular, kabul edildiler ve kurumlaştılar²⁷¹. *Boule* ve *demos*'un yanında dernekler, halk kurumları ve küçük birlikler de kentin politik düzenine dahil oldular. Elitlerin yaptığı para dağıtımları da bu durumu göstermektedir²⁷². Dağıtımlar çoğunlukla yurttaşlara yönelikti, fakat bazen miktarları düşük olmakla birlikte yurttaş olmayanlara da dağıtım yapılabiliyordu²⁷³. Bazen yurttaşlar içindeki bazı imtiyazlı gruplar da bu dağıtımlardan pay alıyorlardı ve hatta dağıtılan miktarlar normal vatandaşlara verilen miktarlardan daha çok olabiliyordu. Bu şekilde yönetim sistemi tam bir oligarşi olmasa da toplum, bu sınıflaşma nedeniyle oligarşik bir yapıya bürünmüştü.

Oluşan yeni sınıflaşma uyarınca bazı yurttaşlar diğerlerinden daha üstündüler ve yasa ile desteklenmeyen bu durumun haklı ve yerinde olduğunun inandırıcılığı için daha büyük erdem göstermeleri gerekiyordu. Yerel elitler onurseverliklerini her fırsatta göstermeli ve yurttaşlarına ve kentine destek olan iyi bir yönetici olarak meziyetlerini ortaya koymalıydı. Bu aslında kendiliğinden ortaya çıkan ve yazılı olmayan bir değiş tokuş anlaşmasıydı. *Boule* üyesi elitler *euergesia* ve *leitourgia* aracılığı ile diğer yurttaşların kamu hizmetlerinden bir

²⁶⁷ Bkz. T. 24 (sat. 2) τοῖς νέοις, T. 79 (sat. 3-4) τοῖς νέοις καὶ τῶι δῆμῳ, T. 123 (sat. 7-9) τῶ τε δῆμῳ καὶ Ἐρμῆι καὶ Ἡρακλεῖ καὶ τοῖς νέοις.

²⁶⁸ *Boule*'ye ve pek kutsal *gerousia*'ya honoraria dağıtımı için M. Ulpus Carminius Claudianus tarafından kurulan vakıf, ayrıca tüm *boule* ve *gerousia* için yapılan diğer dağıtımlar için bkz. T. 51 (sat. 32-34 ve 36-38); Ayrıca *gerousia*'nın ve yurttaşların içinde yemek yemeleri için yaptırılan şölen salonu için bkz. T. 40 (sat. 20-21)

²⁶⁹ Quass, *Honoratiorenschicht*, s. 418-421; Stephan, *Honoratioren*, s. 63vd

²⁷⁰ T. 73 (sat. 6-9). Yazıt Tate'nin "ilk" olduğunu özellikle ifade etmektedir. Tate'den sonra *gerousia*'ya girmiş bir kadının varlığına ilişkin delil yoktur.

²⁷¹ Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 60. *Neoi* ve *gerousia* için bkz. Stephan, *Honoratioren*, s. 62vd.

²⁷² Para ve yiyecek dağıtımları için bkz. Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 98-106, özellikle s. 100vd. tab.5.2

²⁷³ Dağıtımların alıcılara yönelik istatistiki çalışma için bkz. Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 102 fig.5.6.

Yunan-Roma kenti vatandaşı olarak pay almalarını sağladılar. Karşılığında, ara sıra olan tartışmalara karşın, hem kendileri hem de aileleri için kent içinde sosyal ve politik üstünlüğün devamı için *boule*, *demos* ve sosyal grupların onayını elde ettiler²⁷⁴. Hizmet ve armağanları karşılığında elitlere verilen onurlar da bu şekilde kentlerdeki sosyal ve politik sınıflaşmanın onaylanması için son derece önemli ideolojik unsurlar olarak kullanıldılar²⁷⁵. Geç Hellenistik Çağ'dan başlayarak *euergetes*'lere verilen onurların gittikçe daha görülür, kalıcı ve ayırım yaratıcı nitelikte olması da bunu desteklemektedir²⁷⁶. MS I. ve II. yüzyıllarda, kaidelerinde övgü dolu yazıtlar taşıyan heykeller kadar tiyatrolarda önde oturma hakkı (*proedria*) ve kent ile akrabalık ilişkisi ifade eden unvanlar da bu sınıflaşmaya katkıda bulunuyordu. Kentler, varlıklı elitleri kentin oğlu (*υἱὸς τῆς πόλεως*)²⁷⁷, kızı (*θυγάτηρ τῆς πόλεως*)²⁷⁸ ve hatta annesi (*μήτηρ τῆς πόλεως*)²⁷⁹ olarak niteleyerek ön plana çıkartıyor ve onları halkın temel ihtiyaçları üzerinde sorumluluk almaya yönlendiriyordu²⁸⁰. Politik kültürleri geleneksel olarak politik eşitlik üstüne kurulu olan bir toplumda, sınıflaşma ve ardından oligarşik bir düzenin oluşumundan sonra yasalar ile desteklenmeyen bu yeni sistemin istikrarlı kalmak ve uzun süre yaşayabilmek için tüm sınıfların onayına ihtiyacı vardı. Kamu yapılarının arşitravları üzerinde monumental harflerle yazılmış yapı yazıtları ve kamu alanlarında sergilenen onurlandırma yazıtları bu onaylama işlevinin resmi belgeleri olarak sosyal ayrımı ortaya çıkartıyor, yerel elitlere kendilerini sosyal ve politik alanlarda yaşadıkları toplumun önderleri olarak gösterebilecekleri bir platform sağlıyordu²⁸¹. Bu nazik değiş tokuş için kaidelerinde övgü dolu yazıtlar taşıyan heykellerin kentin en işlek yerine veya *euergetes*'in seçtiği bir yere dikilmesi geleneği de bu amaca hizmet etmekteydi. Hatta heykelin dikilmesine ait masraflar da onurlandırılan *euergetes* veya onun mirasçıları tarafından karşılanabiliyordu²⁸². Bu şekilde *euergetes* kent kasasını hiç masrafa uğratmadan amacı olan onurları elde ediyordu²⁸³. Ancak

²⁷⁴ Elitlerin üstünlüğünün *demos* tarafından kabulü ve karşılıklılık prensibi için bkz. Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 113-153.

²⁷⁵ Gordon, *veil of power*, s. 230; Nijf, *Civic World*, s. 111-120; Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 7vd, krş. Pauline Schmitt-Pantel, *Évergétisme et mémoire du mort*, s. 185vd. Atletizm oyunları ve festivallerin elitlerin yükselişi ve bununla ilişkili olarak oligarşik toplum yapısına etkileri için bkz. Nijf, *Local heroes*, s. 306-34.

²⁷⁶ Gauthier, *cités grecques*, s. 53-56; Sartre, *Haut-Empire romain*, s. 147vd.

²⁷⁷ Bkz. T.93 (sat. 1) Hermophantos oğlu Hierokles; T.131 (sat. 2) Tiberius Claudius Theophanes; T.132 (sat. 3) Titus Flavius Aeneas; T.141 (sat.2) Panaitios oğlu Hierokles; T.145 (sat. 3) Leon oğlu Drakon; T.150 (sat. 4-5) Tiberius Flavius Diomedes. Unvan için bkz. Giannakopoulos, *Honorary Titles*, s. 251 – 268.

²⁷⁸ Bkz. T.51 (sat. 7) Flavia Apphia; T.130 (sat. 3) Claudia Mamalon; T.141 (sat. 12) Ada. Ayrıca L. Robert'in tamamlama önerisi uyarınca Herakleia'da "kent'in kızı" unvanını alan ilk ve tek kişi olan Melition için bkz. Robert, *La Carie*, no. 65.

²⁷⁹ *L.Aph.2007*, 12.29ii (sat. 5); Diodoros kızı Tata.

²⁸⁰ Pleket, *Political Culture*, 213vdd.

²⁸¹ Veyne, *Bread and Circuses*, s. 130; Gordon, *veil of power*, s. 230; Sartre, *Haut-Empire romain*, s. 146vd; Migeotte, *évergétisme*, s. 188vd. Nijf, *Civic Memory*, s. 26; Nijf, *Civic World*, s. 119; Dmitriev, *City Government*, s. 176; Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 119.

²⁸² Bkz. T.82 (sat. 12-16), T.146 (sat. 45-48), T.156 (sat. 22-23), ayrıca bkz. T.72 (sat. 5-6), krş. T.86 (sat. 13-17), T.94 (sat. 13-16).

²⁸³ Veyne, *Bread and Circuses*, s. 125

yerel elitlere kent içerisinde üstün bir konum veya elde edilen konumun devamını sağlayan bu onurlandırma işlemleri için yalnızca kent kurumlarının kararları yeterli değildi. Eyalet valisinin de bu onurlandırma işlemi için onay vermesi gerekliydi²⁸⁴. Yazıtlar aracılığı ile yerel elitlerin ahlaki nitelikleri ve erdemleri ön plana çıkartılmaktaydı, iyi bir yurttaş olarak saygı görebilmenin temelinde ise cömert olmak yatıyordu. Onurlandırılan kişinin φιλοτιμία (onurseverlik), φιλοδοξία (ünseverlik), φιλοπατρία (vatanseverlik), μεγαλοπρέπεια (cömertlik), μεγαλοφροσύνη / μεγαλοψυχία (yüce ruhluluk) gibi özelliklerinin ifade edilmesinin yanında σεμνῶς (saygın – haşmetli), ἐνδόξως (şerefli), ἐπιφανῶς (parlak) λαμπρῶς (görkemli) bir şekilde hareket ettiği de sıkça belirtilirdi²⁸⁵. Ayrıca erdemler ve karakter nitelikleri σωτήρ, κτίστης veya ἐνεργέτης gibi onur unvanları ile de ifade edilebilirdi. Ahlaki nitelik ve erdemler üzerine kurulu bu övgüler güzel ve iyi (καλὸς καὶ ἀγαθός) bir kişinin tasviriydi²⁸⁶ ve bunları elde edebilmek için ekonomik yeterlilik gerekliydi. Sadece zenginler kendilerini “iyi yurttaş” olarak gösterecek cömertlikleri sergileyebiliyor ve kişisel servetlerinin bir kısmını toplumun yararına harcıyorlardı. Topluma yararlılığı ve ileride yararlı olma potansiyeli ile ilişkili olarak varlıklı kişi *utilis* kişiydi; fakat her varlıklı kişi ἀγαθός değildi. Kişi kent ve *demos* tarafından üzerine yüklenen *utilitas* uyarınca gereğini yapıp servetini bu yolda kullandığında ἀγαθός olabilirdi. Bu şekilde sosyal ve politik alandaki saygınlık ve üstünlük doğrudan zenginlikle ilişkiliydi²⁸⁷.

Yazıtlar, MS I. ve II. yüzyıllarda yerel elitlerin *euergesia* kapsamında gerçekleştirdiği hizmetlerin sadece sayısında değil²⁸⁸ aynı zamanda maliyetlerinde de eşi görülmemiş bir artış olduğunu²⁸⁹, bazı ailelerin fertlerinin ise Roma senatosuna girebildiğini²⁹⁰ göstermektedir. Bu gelişme kentlerde zenginliğin ağırlıklı olarak yerel elitlerin elinde toplandığına işaret etmektedir. Kent nüfusu içinde küçük bir zümre olan elitlerin bu büyük servetleri *demos*’un geri kalanı ile elitler arasında büyük bir ekonomik uçurumun oluşmasına neden olmuştur. Bu uçurum olasılıkla *territorium* içindeki arazilerin büyük kısmının birkaç varlıklı ailenin elinde

²⁸⁴ Magie, *Roman Rule*, s. 533vd.

²⁸⁵ Hellenistik Çağ ve Roma Çağı onurlandırma yazıtlarında kullanılan terminoloji için bkz. Quass, *Honoratiorenschicht*, s. 19 – 79. Onurlandırma yazıtlarındaki terminolojinin zamanla resmi bir ağız oluşturması ve iyi insandan ziyade iyi yöneticinin erdemlerini yansıtarak zengin elitlerin yönetimini desteklediğine ilişkin görüş için bkz. Zuiderhoek, *Politics of munificence*, s. 122-133, özellikle 128vd.

²⁸⁶ Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 123.

²⁸⁷ Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 121-133.

²⁸⁸ Küçük Asya’da *euergesia*’nın yıllara (MS I-IV yüzyıl) göre artışına ilişkin istatistikî çalışmalar ve tablolar için bkz. Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 18vd, fig. 1.2 ve fig. 1.3.

²⁸⁹ Küçük Asya’da tüm bir yapının inşasına ilişkin veya 1000 *denarii* üzerinde maliyeti bulunan *euergesia*’ların yüzyıllara (MS I-III yüzyıl) göre, genele oranı konusundaki çalışma ve tablo için bkz. Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 57, fig. 4.1. Zuiderhoek’in sonuçlarına göre toplam *euergesiai* içinde söz konusu oran MS. I. yüzyıl için %32,9, MS II. yüzyıl için %50,9, MS III. yüzyıl için ise %24,4’tür.

²⁹⁰ Roma senatosuna giren yerel elitlerin yüzyıllara göre (MS I-II. yüzyıl) artışına ilişkin tablo için bkz. Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 58, fig. 4.2.

toplantmasıyla oluşmuştu²⁹¹. Zuiderhoek, toplumun sınıfları arasındaki ekonomik uçurumun büyümesini şu nedenlere bağlar; Toprağın büyük kısmı zenginlerin elindeydi, kentlerde artan nüfus nedeniyle mevcut araziler yetersiz kalıyordu. Böylece toprağa olan talep arttı, buna karşın iş gücü ucuzlamıştı. Genelde yerel elitlerden oluşan geniş toprak sahipleri, kiralardan artmasıyla birlikte daha da iyi duruma geldiler. Küçük arazi sahibi olan çiftçiler ise elde ettikleri gelir ile zar zor geçiniyorlardı. Nüfusun artması ile aynı tarladan doyan boğaz sayısı artmış ya da ailelere düşen araziler miras gibi nedenlerle bölünerek küçülmüşlerdi. Bunun sonucunda kiracılar daha fazla kira ödemek zorunda kaldılar ve ücretli işçilerin ücretlerinde azalma oldu²⁹². Bu şekilde varlıklı elitler çok daha büyük zenginlik elde ettiler ve oluşmakta olan yeni toplum yapısının üst basamağındaki yerlerini korumak ve ardıllarına aktarmak için bu servetlerinin bir kısmını *euergesia* ve *leiturgia* aracılığı ile harcamaktan çekinmediler. MS II. yüzyılda, elit ve elit olmayan arasındaki zenginlik uçurumu toplumda daha da hissedilir oldu. Politik gücü de elinde bulunduran varlıklı elitler sosyal, politik ve ekonomik olarak *demos*'un geri kalanından ayrılarak bir üst kültür oluşturdular²⁹³. *Gymnasion* faaliyetleri, edebiyat, retorik ve *euergesia* bu yaşam tarzının temel öğeleri haline aldı ve elitlerle geri kalanlar arasında sosyal, ekonomik ve politik olanların yanına bir de kültürel duvarlar oluşmasını sağladı²⁹⁴. Elitler eşi görülmemiş bir zenginliğe ulaştılar, sosyal ve politik gelişmelerden huzursuz olan *demos*, elitlerin artan zenginliğinden pay alma talebindeydi. Kent içinde alt ve üst sınıflar arasındaki sosyal ve ekonomik uçurum büyüünce, *demos* ve *boule* arasında ihtilaf kaçınılmazdı²⁹⁵. Bu şekilde *euergesia*, zenginlik ve politik güç açısından eşitsizlik nedeniyle elit ile elit olmayan yurttaşlar arasında doğabilecek sosyal çatışmaları engelleme, kolaylaştırma veya üstesinden gelme işlevi görmekteydi²⁹⁶.

Boule üye sayıları kentten kente değişiyordu²⁹⁷. Örneğin Halikarnassos'ta 100²⁹⁸, Knidos'ta 60 üye Iasos'ta ise 74'ten fazla üye bulunmaktaydı. Bu üye sayısının azalması da bu durumda yük daha az kişinin sırtına yükleneceği için sadece *demos* için değil, *boule* üyeleri tarafından da istenmeyen bir durum olmalıydı. Üye sayıları genellikle eski üyelerin

²⁹¹ Pleket, *Political Culture*, s. 212; Quass, *Honoratiorenschicht*, s. 13

²⁹² Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 53vd.

²⁹³ Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 73vd.

²⁹⁴ Zuiderhoek, GRBS 48 (2008) s. 430.

²⁹⁵ Sartre, *Orient romain*, s. 187-190; Dion Khrysostomos'un söylevlerinde *boule* ve *demos* arasındaki çekişmelere dair yorum ve incelemeler için bkz. Salmeri, *Dio*, s. 71vdd.

²⁹⁶ Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 118.

²⁹⁷ Kentlerde *boule* üyelerinin sayıları için bkz. Liebenam, *Städteverwaltung*, s. 229 dn.5; Broughton, *Roman Asia Minor*, s. 814.

²⁹⁸ Dubois – Hauvette Besnault, BCH 5 (1881) s. 211-216 no. 6; Paton-Hicks, *I.Cos*, no. 13; Segre, *Iscrizioni di Cos*, no. 132b. (sat. 20-21) ψῆφοι ἐγγέ[vo]ντο ἐν τῆι βουλῆι ἑκατόν

oğullarının dahil edilmesi ile korunuyordu²⁹⁹; fakat kimi durumda bir ailenin *boule*'ye girecek oğullarının genç yaşta ölümü veya herhangi bir nedenle bir ailenin ekonomik gücünü yitirmesi gibi nedenlerle *boule* kendi sınıfı dışından üye alımında bulunmuş olabilir³⁰⁰. Zira *boule* üye sayılarının yüksek ölüm oranlarına sahip bir çağda sürekli sabit tutulması oldukça zordur³⁰¹. Olasılıkla fertleri atalarından beri *boule* üyesi olan elit ailelerin bu özelliklerinin onurlandırma yazıtlarında ısrarla ifade edilmesi³⁰² *boule* içinde bu tür yeni ailelerin varlığı ile ilişkilidir. MS II. yüzyılda onurlandırılan kişinin *euergetes* ataları anılırken, onların memuriyetleri de detaylı olarak anılmaya başlandı ve bu şekilde miras yoluyla memuriyet üstlenme ilk kez görüldü. Bu yüzyılda, kent memuriyetlerinin yürütülmesi için kurulan çok sayıda vakıf yazıtlar aracılığı ile bilinmektedir³⁰³. Onurlandırma yazıtlarında onurlandırılan kişinin atalarının başarılarının da ayrıntılı olarak vurgulanması, elitlerin güçte sosyal devamlılık talebi ile ilişkilidir³⁰⁴. Bu sayede onurlandırılan kişinin soyunun uzun süredir yönetici sınıfın bir parçası olduğu ifade edilmiş olur. Bu şekilde yeni *bouleutai* sınıfının oluşmasıyla ilişkili olarak kentlerde politik güç de babadan oğula aktarılan bir nitelik kazanmış oluyordu, fakat babadan devir alınan bu politik güç her zaman yanında *demos*'un nazarındaki saygınlığın devamını da getirmiyordu³⁰⁵. Her ne kadar *boule* üyeliği *de facto* olarak babadan oğula geçen bir nitelik kazanmışsa da, ailelerin yeni nesillerinde genç elitler atalarının politik ve sosyal başarılarının mirasını üstlenmeye layık olduklarını kanıtlayarak ailenin saygınlığını sürdürmeliydi. Bu şekilde bireysel saygınlık, onurlar aracılığı ile yeniden elde edilmeliydi.

²⁹⁹ Bkz. *Dig. L*, 1.2pr., krş. Plin., *epist.*, X, 79.

³⁰⁰ *Boule* üyeliği elde etme kriterleri hakkında bkz. Pleket, *Political Culture*, s. 209vd. Krş. Quass, *Honoratiorenschicht*, s. 389vd.

³⁰¹ Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 62vd. Elitlerin ortalama yaşam süresi ve bunun politik hayata ve *boule*'ye etkileri için bkz. Zuiderhoek, *ibid.* s. 134-137.

³⁰² Krş. T.153 (sat. 17-19) ἕκαστον βου[λ]ευ[τῆ]ν [τῆ] γενεθλίῳ αὐ]τοῦ.

³⁰³ Dmitriev, *City Government*, s. 318.

³⁰⁴ Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 140-146

³⁰⁵ Paul Veyne, elitlerin saygınlığını miras yolu ile ardıllara devredilemeyen bir tür soyluluk olarak nitelendirir, bkz. Veyne, *Bread and Circuses*, s. 130vd, krş. Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 140.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YURTTAŞLARIN KENT İMARINA KATILIMLARI

Karia kentlerinde özel şahısların MÖ III. yüzyıldan itibaren kent imarına katıldıkları yazıtlar aracılığıyla belgelenmektedir. Bu yüzyılda özel şahıslar kent imarına, genellikle *demos* tarafından yürütülen imar faaliyetlerine yönelik para bağışlarında bulunarak veya faizsiz borçlar vererek katkıda bulunmuşlardır. Yazıtlar, MÖ II. yüzyılda bu katkının önemli bir artış gösterdiğine işaret etmektedir. Kuşkusuz bu artışın nedenlerinden birisi de yüzyılın ilk yıllarında kuzey ve merkez Karia'yı önemli ölçüde etkileyen depremdir³⁰⁶. Bu yüzyılda sıkça görülen bağış listelerinin yanında yüksek miktarlarda bireysel bağışlar³⁰⁷ ve özel şahıslar tarafından finanse edilen doğrudan imar faaliyetleri görülür³⁰⁸. Yine aynı yüzyılda Iasoslu Epikrates oğlu Sopatros, Karia'nın bilinen ilk "büyük hayırseveri" karşımıza çıkar. Sopatros, MÖ II. yüzyılın ikinci çeyreğinde kentindeki önemli memuriyetleri üstlenmiş³⁰⁹, yaptığı bağışlarla³¹⁰ cömertliğini göstermiş ve kentinin imarına yönelik son derece önemli katkılarda bulunmuştur. Üstlendiği *gymnasiarkhia* sonrasında yaptırıp *neoi* ve *presbyteroi*'a adadığı *stoa*³¹¹ ve tiyatrodada gerçekleştirdiği masraflı imar faaliyeti³¹² Sopatros'u kendi çağı içinde ön plana çıkartmaktadır. MÖ I. yüzyılda ise yurttaşların kent imarına katılımı eldeki veriler itibarıyla bir önceki yüzyıla göre önemli ölçüde azalmaktadır. Bu yüzyılın özellikle ilk yarısında, Roma - Mithradates savaşlarının getirdiği sıkıntı ve tedirginlik ve hemen ardından bölgenin Provincia Asia'ya dahil edilmesi sürecinde hem kentlerin hem de yurttaşların kent imarına yönelik büyük harcamalarda bulunmamış olmaları kuvvetle muhtemeldir. MÖ I. yüzyıla tarihlenen yazıtların büyük kısmı Aphrodisias'tan ele geçmiştir ve yüzyılın sonlarına, Aphrodisias'ın *eleutheria* elde ettiği MÖ 39 yılı sonrasına aittir. Katalogu oluşturan yazıtlar ışığında özel şahısların kent imarına katılımının MS I. yüzyılda görülen önemli artışın ardından MS II. yüzyılda en üst düzeye çıktığı ve ardından MS III. yüzyılda ise birkaç örnek dışında nerdeyse yok olduğu gözlemlenebilir³¹³. MS IV yüzyılda ise kent yurttaşlarının kentleri ve yurttaşlarına yönelik cömertliklerini sergiledikleri *euergesia* sisteminin çöküşüyle

³⁰⁶ Bkz. aşağıda s. 130 dn. 907.

³⁰⁷ Hellenistik Çağ'da özel şahısların kent imarına yönelik bağışları ve faizsiz borçlar için bkz. aşağıda s. 54-58.

³⁰⁸ Hellenistik Çağ'da özel şahısların doğrudan imar faaliyetleri için bkz. aşağıda s. 64-78.

³⁰⁹ *Stephanephoros* için bkz. *I.Iasos*, no. 206, *khoregia*, *agonothesia* ve *stephanephoros* için bkz. *I.Iasos*, no. 249.

³¹⁰ *I.Iasos*, no. 170.

³¹¹ *I.Iasos*, no. 250.

³¹² Tiyatronun *analemma*'sı ve üzerindeki *kerkides* ve *bema*. *I.Iasos*, no. 249.

³¹³ Bkz. Tablo I ve Tablo II.

birlikte oluşan boşluk Roma eyalet memurları tarafından doldurulmuş³¹⁴ ve özellikle eyalet valilerinin kent imarına katılımı sıkça gözlenir olmuştur³¹⁵.

Hellenistik Çağ'da yurttaşlar tarafından gerçekleştirilen *euergesiai* kentin ve halkın ihtiyaçlarına yönelik olduğundan dar bir yelpaze içinde sınırlı çeşitlilik gösteriyordu. Memuriyet veya elçilik masraflarının karşılanması, savunma amaçlı olarak sur inşasına katkı, halk için yiyecek ya da yağ sağlanması, stellerin dikilmesi, dinsel tören ve festivallerin yürütülmesine ait masrafların karşılanması veya imar faaliyetlerine yönelik toplu bağışlar genel olarak göze çarpan çeşitler olarak karşımıza çıkmaktadır. Kentlerin *Pax Romana* sayesinde savunma ihtiyaçlarının getirdiği ağır ekonomik yükten kurtulduğu MS I. yüzyıl ile birlikte *euergetes*'lerin gerçekleştirdiği hizmet ve armağanların sayısının yanında çeşitliliği de önemli bir artış göstermektedir³¹⁶. Bu hizmet ve armağanları dört ana başlık altında incelemek mümkündür; Kamusal veya dini yapılarının inşa ve onarımları, dağıtımlar, oyun ve festivaller ve diğerleri³¹⁷. MS I. ve II. yüzyıllarda bu dört ana başlık içinde yapıların imarına yönelik harcamalar önemli şekilde öne çıkmaktadır³¹⁸. İmar faaliyetleri dışındaki alanlarda, özellikle festival ve oyunlar da dikkat çekici bir artış göstermektedir ki bu artış aslen kentlerin görkemli bir çehreye sahip olma istekleri ve halkın eğlenceye yönelik artan ilgileri ile ilişkilendirilmelidir³¹⁹.

Euergetes'lerin armağanlarında kamu yapılarına yönelik seçimlerinin birden çok nedeni olabilir. Birinci neden kentlerin özellikle MS I. ve II. yüzyıllarda önemli imar faaliyetleri içine girmiş olması ve bu faaliyetlere yönelik masrafların karşılanmasında yetersiz kalmış olmalarıdır. İkinci neden ise imar faaliyetlerinin, faaliyeti gerçekleştiren veya gerçekleştirilmesine katkıda bulunan kişiye üzerine adını yazabileceği ve hatta kimi zaman

³¹⁴ Aphrodisias'ta *curialis* Menandros tarafından kuzey *agora*'nın güney portiko'su ile ilişkili yaptırılan sütun için bkz. *I.Aph.2007*, 3.7 = Roueché, *ALA*, no. 30.

³¹⁵ Roueché, *ALA*, no. 28 = *I.Aph.2007*, no. 2.110 (*clarissimus praeses* Antonius Priskos), *I.Aph.2007*, no. 4.120 = Roueché, *ALA*, no. 17 ve *I.Aph.2007*, no. 5.118 = Roueché, *ALA*, no. 18, krş. *I.Aph.2007*, no. 1.131 = Roueché, *ALA*, no. 16 (*praeses* Helladios), *I.Aph.2007* no. 5.215 = Roueché, *ALA*, no. 14 (*comes falanca, ktistes*), *I.Aph.2007*, no. 12.1001 = Roueché, *ALA*, no. 19 (*perfectissimus praeses* Flavius Quintilius Eros Monaksios), *I.Aph.2007*, no. 8.405 = Roueché, *ALA*, no. 20 (*clarissimus praeses* Antonius Titanos), *I.Aph.2007*, no. 12.101(i) = Roueché, *ALA*, no. 22 ve *I.Aph.2007*, no. 6.4 = Roueché, *ALA*, no. 235 (*clarissimus praeses* Flavius Constantius), *I.Aph.2007*, 3.6 = Roueché, *ALA*, no. 29, *I.Tralleis*, no. 152 = Merkelbach – Stauber, *Steinepigramme*, no. 02/02/04 (*proconsul* Lucius Caelius Montius). Geç Roma İmparatorluğu'nda eyalet valileri ve *euergesia* için bkz. Slootjes, *Governor*, s. 77-104.

³¹⁶ Roma Çağı'nda Küçük Asya'nın varlıklı ailelerinin armağanlarına ilişkin listeler için bkz. Broughton, *Roman Asia Minor*, s. 715-734; Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 160-166 (appendix 1).

³¹⁷ Zuiderhoek, 529 adet *euergesia* üzerinde yaptığı araştırmada kamu yapılarına yönelik armağanların genelin yarısından daha fazla olduğuna (%58) dikkat çekmektedir. Dağıtımlar ise %17 ile ikinci sıradadır. Oyun ve festivaller %13 ile üçüncü sırayı almıştır. Bu üç türün dışında kalan *euergesiai* ise % 12lik bir dilim oluşturmaktadır, bkz. Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 77 (fig.5.1) Ayrıca bkz. Sartre, *Haut-Empire romain*, s. 168; armağanların masrafları ile ilişkili olarak bkz Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 122vd.

³¹⁸ *Euergetai* tarafından yaptırılan yapı türleri için bkz. Sartre *Haut-Empire romain*, s.135.

³¹⁹ Sartre, *Haut-Empire romain* s. 132.

kendi ismi ile anılacak kalıcı bir anıt bırakmasıdır. İmar faaliyetleri, *euergesia*'nın diğer alanlarından farklı olarak, karşılığında onurlandırma elde etmese bile, verilen armağanın karşılığında *euergetes*'e ismini kent dokusundaki bir yapının veya yapı elemanının üzerine yazarak anısını yaşatma olanağı veriyordu; Yapıtılan yapı ister bir sütun ister büyük bir hamam olsun, yaptıran ya da yapımına katkıda bulunan kişi yapının üzerine ismini yazmaya hak kazanıyordu³²⁰. Sütunların tamburları üzerinde düzlenmiş satırlar, lentolar, pilaster veya arşitravlar üzerine yazdırılan yapı yazıtları³²¹ kent imarına katkıda bulunan kişilerin isimlerini taşıyarak onların bu kalıcı hizmetlerinin uzun süre sergilenmesini sağlıyor ve onların toplum içindeki saygınlığını destekliyordu. Yapıların üzerinde bulunan yazıtlar, yapı ayakta durduğu sürece yerinde olacak ve inşasına veya onarımına katkıda bulunan kişilerin isimlerini taşıyarak onların anısını yaşatacaktı.

Kentlerin önde gelen elit ailelerinin fertleri ailevi prestijlerini korumak amacıyla kentlerin birçok yerinde isimlerinin yazılı olması için çaba gösterirlerdi. Aslen bu onların ailelerine karşı borcu ve görevi olarak adlediliyordu³²². Muhakkak ki bu isimleri taşıyan yazıtlar okunmaları için dikiliyordu. Bir sütun veya arşitrav üstündeki yapı yazıtı, kamu alanında onuruna dikilen bir heykel kaidesi ve hatta görkemli bir şekilde inşa edilmiş aile mezarının üzerindeki yazıt, bu ailenin veya fertlerinin anısını yaşatacak, kent için ne kadar önemli kişiler olduğunu her göz temasında halka anlatacaktı³²³. Fakat diğer taraftan yapı yazıtları ait oldukları yapıların, onurlandırma yazıtları ve dekretler ise resmi belgelerin birer kopyası olarak kent dokusunun parçası idiler. Yapı yazıtlarının konu ettiği imar faaliyetleri, bir onurlandırma için de gerekçe olabiliyordu. İmar faaliyeti aracılığı ile onurlandırma yazıtı veya bir heykel elde edebilmek için büyük bir armağan vermiş olmak ve kent veya halkın önemli bir ihtiyacını karşılamış olmak gerekliydi³²⁴. Buna karşın yapı yazıtları bir kişinin nispeten küçük ölçekli armağanlarla adını kent bir yerine yazdırmasının en kolay yoluydu. Sonuç olarak ister bir onurlandırma yazıtı ister bir yapı yazıtının hizmet ettiği amaç kişinin anısını yaşatmak, kendisi ve ailesinin kent içindeki konumunu desteklemektir.

³²⁰ *Dig. L.10.3.2. Inscribi autem nomen operi publico alterius quam principis aut eius, cuius pecunia id opus factum sit, non licet. (Bir kamu yapısının üzerine imparatorun ya da yapıyı kendi parasıyla yaptıranın ismi dışında bir isim yazılması yasaktır.)*

³²¹ Yazıt taşıyıcılar hakkında bkz. aşağıda s. 51-53.

³²² Veyne, *Bread and Circuses*, s. 127vd ve özellikle s. 178 dn. 172.

³²³ Veyne, yazıtların alçak sesle ve dışından okunduğunu bu şekilde ismi yazan kişi veya kişilerin anısının yaşatıldığını ifade eder, bkz. Veyne, *Bread and Circuses*, s. 127vd ve özellikle s. 178 not. 172. Ayrıca bkz. Rogers, *The sacred identity of Ephesos*, s. 21vd; Wörrle, *Stadt und Fest*, s. 69, krş. Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 126.

³²⁴ Onurlandırmalara gerekçe olan imar faaliyetleri için bkz. aşağıda s. 102-106.

Bir kent ve onu oluşturan kamu yapıları aslen kent halkının (*demos*) ortak mülkü ve aynı zamanda övünç kaynağı idi. Gelişmiş bir kentin yurttaşı olmak aynı zamanda temel ihtiyaçların ötesinde kamu yapılarına ve ihtişama sahip bir kentte yaşamak anlamına geliyordu. Kent ve medeniyet kavramları kuşkusuz yalnızca yapılar ile ilişkili değildi; festivaller, *agon*'lar ve kültler de bu kültürel yapının önemli unsurlarıydı. Fakat kentsel medeniyet için birincil derecede elzem olan kent ve halk için gerekli olan yapıların varlığıydı³²⁵. Pausanias Phokis'deki Panopeus isimli yerleşim ile ilişkili olarak, "arkheion'ları, bir *gymnasion*'u bulunmayan, tiyatroya, agora'ya sahip olmayan, çeşmesine su gelmeyen ve insanların, vadinin kenarındaki dağ oyukları gibi kulübelerde yaşadığı bir yere" kent (*polis*) denmesini ağır bir dille eleştirmektedir³²⁶. Bu eleştiri kentteki temel kamu yapılarının varlığının bir yerleşimin *polis* olarak nitelendirilebilmesi için elzem olduğunu göstermektedir. Kent olabilmenin temel gereklilikleri arasında kent yönetimine ilişkin *bouleuterion*, *arkheion*, hazine binası gibi kentlerin yönetim organlarının temel işlevlerini yürüttüğü yapıların yanında *gymnasion*, hamam, *stoa*, sütunlu yol, *agora*, tapınak, *stadion*, *hippodromos*, *hydragogion* ve çeşmeler gibi yapıların da bulunduğu açıktır³²⁷. Zira kent, vatandaşlarının toplumsal, politik, ekonomik, dini ve kültürel aktiviteleri için somut bir alan oluşturmalıdır. Kentin urbanistik yapısı hem toplumsal yaşamın bir sonucu hem de şartıdır. Bu sadece gerçek yaşam şartlarının ikincil yansıması değil, tersine birincil temeli oluşturan prensiptir³²⁸. Dion Khrysostomos'un vatani Prusa'yı ifade ederken kullandığı "güzel görünen bir şehir, havaya daha çok açık, açık alanlarıyla, yazın gölgelik, kışın korunaklı, sıradan ve çirkin yıkıntıların değil, büyük bir kente yakışır azametli yapıların şehri"³²⁹ ifadesi de görkemli yapıları büyük bir kent olmanın gerekliliklerinden birisi olarak ortaya koymaktadır. Hiç kuşkusuz kentlerdeki bu görkemli yapılar tüm yurttaşların övünç kaynağıdır.

³²⁵ Antik Çağ'da Yunan kent anlayışı için bkz. F. Kolb, *Die Stadt im Altertum*; München, 1984; M.H. Hansen, *Polis. as an Urban Centre and as a Political Community*. Copenhagen, 1997. Yunan kentlerinde kamusal alanların gelişimi için bkz. T. Hölscher, *Öffentliche Räume in frühen griechischen Städten*, Heidelberg 1998. Batı Anadolu'da kentleşme ve medeniyet ilişkisi için genel olarak bkz. Parrish - Abbasoglu, *Urbanism in Western Asia Minor: New Studies on Aphrodisias, Ephesos, Hierapolis, Perge and Xanthos*. Portsmouth, Rhode Island, 2001.

³²⁶ Paus., X, 4, 1; . . . εἶγε ὀνομάσι τις πόλιν καὶ οἷς γε οὐκ ἀρχεῖα οὐ γυμνάσιον ἐστίν, οὐ θέατρον οὐκ ἀγορὰν ἔχουσιν, οὐχ ὕδωρ κατερχόμενον ἐς κρήνην, ἀλλὰ ἐν στέγαις καίλαις κατὰ τὰς καλυβὰς μάλιστα τὰς ἐν τοῖς ὄρεσιν, ἐνταῦθα οἰκοῦσιν ἐπὶ χαράδα. Hellenistik Çağ ve Roma Çağı'nda Anadolu kentlerinde πόλις ve κώμη anlayışı için bkz. Schuler, *Ländliche Siedlungen*, s. 17-32.

³²⁷ A.H.M. Jones, *Greek City*, s. 236.

³²⁸ Hölscher, *Städten*, s. 11vd.

³²⁹ Bkz. Dion Khrys., XLVII, 15; Πόλεως δὲ ὄφελος [οὐδὲν] εὐπρεποῦς γιγνομένης, ἀέρα πλείονα λαμβανούσης, εὐρυχωρίαν, τοῦ μὲν θέρους σκιάν, τοῦ δὲ χειμῶνος ἥλιον ὑπὸ στέγῃ, ἀντι φαύλων καὶ ταπεινῶν ἐρειπιῶν οἰκήματα ὑψηλὰ καὶ μεγάλης πόλεως ἄξια.

3.1. Yapı – Yazıt İlişkisi: Yapı Yazıtları ve Yazıt Taşıyıcılar

Yapı yazıtları genel olarak ilişkili oldukları yapı veya mimari elemanın üzerine yazılıyordu. Bu şekilde yapı yazıtları kentlerdeki birçok yapının ayrılmaz bir parçasıydı. Yapı yazıtları, özenli bir işçilikle ve yerleştirildiği konumun yüksekliği ile ilişkili olarak büyük bir harf yüksekliği ile yazılırdı. Bu sayede okuyucu bulunduğu yerden kolayca yazıtı okuyabilirdi³³⁰. Bir kamu yapısının yapı yazıtında yer alacak bilgilere dair sınırlamalar da mevcuttu³³¹. İnşaatın kim veya kimler tarafından, hangi gerekçeyle, hangi imparator, tanrı veya kurum için yaptırıldığı bilgileri bir yapı yazıtının ihtiva ettiği bilgilerdi. İnşaatı yaptıran kişi, aslen o inşaatın masraflarının tümünü veya bir kısmını kendi kesesinden (ἐκ τῶν ἰδίων) karşılayan kişiydi. Bununla birlikte birçok örnekte inşaatı yaptıran kişi dışında genelde aynı aileye mensup kişi veya kişilerin de isimleri faaliyetin birlikte gerçekleştirildiğini ifade eden σύν³³² veya μετὰ³³³ praepositio'su ile yazılabiliyordu³³⁴. Fakat yaptıran kişinin önceki memuriyetlerinin tümü veya atalarının kente hizmetleri, onurlandırma yazıtlarının aksine yapı yazıtlarında yer almıyordu. Yapının bir nedenle zarar görmesinin ardından yaptıran kişinin bir akrabası veya ardılı tarafından onarımı veya yeniden dikilmesinden sonra ise yapı yazıtı hem ilk inşasını hem de onarımını kişilerin isimlerini taşıyabiliyordu³³⁵. Zira atalar tarafından yaptırılmış bir yapının bakım ve onarımının üstlenilmemesi o yapının bir başka kişi tarafından onarılması ve yeni yaptıran kişinin ismini taşımasına neden olabiliirdi. Bu durum elit bir ailenin saygınlığı ve ailevi gelenekleri açısından kabul edilemezdi³³⁶.

³³⁰ Krş. Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 126.

³³¹ Bkz. *Dig.* L.10.3.2. Inscripti autem nomen operi publico alterius quam principis aut eius, cuius pecunia id opus factum sit, non licet. (*Bir kamu yapısının üzerine imparatorun ya da yapıyı kendi parasıyla yaptıranın ismi dışında bir isim yazılması yasaktır.*) Kamu yapısının üstüne yaptıran kişinin isim yazma hakkı ile ilgili olarak ayrıca bkz. *Plut., Perik.*, XIV. 1; “μη τοίνυν,” εἶπεν, “ὄμῖν, ἀλλ’ ἐμοὶ δεδαπανήσθω, καὶ τῶν ἀναθημάτων ἰδίαν ἐμῶν τοῦ ποιήσομαι τὴν ἐπιγραφὴν.” Perikles *demos*'un kendisinin çok fazla harcama yaptığı konusunda Thoukydides ile aynı fikirde olduğunu öğrendiğinde “*Peki o zaman harcamalar sizin değil benim tarafımdan yapılınsın ve adaklarının yazıtlarını kendi ismimle yapacağım*” demiştir.

³³² Bkz. T.32 (sat. 1), T.33 (sat. 7-8) T.34 (sat. 2) T.52 (sat. 9-10), T. 53 (sat. 1), T.75 (sat. 2-4)..

³³³ Bkz. T.63 (sat. 3-4), T.80 (sat. 1) ayrıca bkz. T.166.

³³⁴ Özel şahısların imar faaliyetlerine dolaylı katılımında bulunanlar hakkında bkz. aşağıda s. 81-86.

³³⁵ Bkz. T.32. Eusebes, kardeşi Menandros ve Eusebes'in eşi Apphias Aphrodisias'ta *Sebasteion*'un kuzey portiko'sunu kendi keselerinden inşa etmişlerdir. Portiko'nun deprem nedeniyle yıkılıp kullanılmaz duruma gelmesinin ardından Apphias, kızı Tata, torunları Menandros ve Eusebes ile birlikte portiko'yu yeniden inşa ettirmiştir. Arşitrav üzerindeki yapı yazıtı hem portiko'yu ilk inşa ettiren kişilerin hem de onarım sonrasında yeniden inşa ettiren kişinin ismini içermektedir. Krş. T.18ii. Eumakhos Diogenes ve eşi Ammias Olympias tarafından Aphrodisias, Aphrodite tapınağının kuzey portiko'sunda yaptırılan üç sütundan ikisi MS erken I. yüzyıl, birisi ise II. yüzyıl harf karakteri ile yazılmıştır. *I.Aph.2007* editörleri Roueché ve Bodard, MS erken I. yüzyılda yaptırılan üç sütundan birisinin daha sonra, olasılıkla II. yüzyılda onarım gördüğünde orijinal yazıtın içeriği değiştirilmeden fakat farklı harf karakterleri ile yeniden yazdırılmış olabileceğine işaret etmektedir, bkz. *I.Aph.2007*, no. 1.6, krş. *I.Aph.2007*, no. 1.4 ve 1.5.

³³⁶ Veayne, *Bread and Circuses*, s. 197vd, not. 264.

Yapı yazıtlarını taşıyan mimari eleman, yaptırılan yapı veya yapı bölümü / elemanına göre değişiklik gösterebiliyordu. Kuşkusuz faaliyetin kapsamı ve söz konusu yapının inşa maliyetindeki payı da yazıtın bir yapı üzerinde yazılacağı yerin belirlenmesinde etkiliydi. En önemli imar yazıtlarının, ilişkili oldukları yapının arşitravı üzerine yazılmış olması da bu önem sırasına işaret etmektedir. İnşa yazıtları genellikle yapının yaptırılan kısmı ile ikişekli olan bir korniş³³⁷, arşitrav³³⁸ lento blokları³³⁹ tarafından taşınıyordu. Ayrıca ante başlığı³⁴⁰, frizler³⁴¹, yapı ile ilgili mimari bloklar³⁴² veya panel ve levhalar³⁴³ üzerine de bir yapı yazıtı yazılabiliyordu. Yazıtın yazılacağı yerin seçimi aslen görünebilirliği ile ilişkiliydi. Bir yapı veya mekan ile ilişkili bir veya birkaç sütunun inşası durumunda ise kimi zaman *tabulae ansatae* içindeki satırlar³⁴⁴ ile sütun tamburları veya sütun kaideleri³⁴⁵ yapı yazıtları için taşıyıcı olabiliyordu. Bir yapı yazıtının sütun üzerine yazdırılması için inşa edilenin sütun olması gerekli değildi. Örneğin Iasos'ta Hermaiskos, üstlendiği *paidonomia* sırasında *gymnasion*'un kapısında gerçekleştirdiği ekleme faaliyetine ilişkin yapı yazıtını bir sütun üzerine yazdırmıştı³⁴⁶. Olasılıkla Hermaiskos'un yaptırdığı θυρώματα, yazıtın üzerine yazılabilmesi için uygun bir satıh sunmuyordu, özellikle görünebilirlik açısından en uygun yüzey θυρώμα'nın tam ortasında duran ve kapıyı kullanan insanların yanından geçeceği iki sütundan birisiydi. Yapının kendisi veya yaptırılan kısmı arşitrav, lento, korniş veya sütun gibi yazıt taşıyıcı mimari elemanları içermediği durumlarda ise, yapı yazıtı yapıyı ve da yapının bölümünü oluşturan bloklardan olasılıkla yakınındaki yürüme alanından kolayca görülebilen bir blok üzerine yazdırılıyordu³⁴⁷. Kidrama'dan tarihlendirilemeyen bir yazıtta

³³⁷ Korniş bloğu veya blokları tarafından taşınan yapı yazıtları için bkz. T.29, T.41, T.104, Tarihlendirilemeyen bir Herakleia Salbake yazıtında Praksas'ın oğlu [-]es tarafından, oğlu Praksas ve Agathokles kızı Tatia ile birlikte adanan [-]ion için bkz. T.166.

³³⁸ Arşitrav bloğu veya blokları tarafından taşınan yapı yazıtları için bkz. T.2, T.3, T.5, T.6, T.7, T.8, T.9, T.10, T.11, T.12, T.13, T.14, T.15, T.16, T.20, T.21, T.23, T.31, T.32, T.34, T.37, T.38, T.48, T.49, T.50, T.53, T.75, T.77, T.78, T.79, T.80, T.81, T.87, T.91, T.93, T.95, T.100, T.101, T.103, T.118, T.149, T.151, T.155, T.158 (?), ayrıca bkz. T.162, T.163, T.165, T.173.

³³⁹ Lento bloğu veya blokları tarafından taşınan yapı yazıtları için bkz. T.4, T.22, T.30, T.33(?), T.39, T.96, T.99.

³⁴⁰ Titus Flavius Neon'un *stoa*'yı çatı ile örtmesine ilişkin yazıt ante başlığı üzerinde bulunmaktadır. Yazıt için bkz. T.98.

³⁴¹ Bkz. T.74.

³⁴² Bkz. T.57 (*orthostat*) M. Aurelius Menestheus Skopas Aphrodisias tiyatrosunun *podium* kaplamalarını yaptırmıştır.

³⁴³ T.26, T.28, T.36 (Aphrodisias *demos*'u yaptırıyor), T.67, T.89, T.122.

³⁴⁴ Sütunlar tarafından taşınan yazıtlar için bkz. T.18 (*tabula ansata*), T.19 (*tabula ansata*), T.43, T.44, T.45, T.46, T.60 (*tabula ansata*), T.61, T.62, T.68, T.69, T.70, T.79, T.115, T.116, T.120, T.160, Sütunlar tarafından taşınan tarihlendirilemeyen yapı yazıtları için bkz. T.161 (Alabanda, Apollon Isotimos tapınağı?), T.167 (Iasos, ?) T.168 ve T.169 (Iasos, Artemis Astias tapınağı?).

³⁴⁵ Sütun kaidesi tarafından taşınan yazıtlar için bkz. T.24, T.35, T.54 (?), T.55, T.84 (?).

³⁴⁶ Yazıt için bkz. T.88. Yazıt taşıyıcı sütun da Hermaiskos tarafından yaptırılmış olmalıdır fakat yazıt sütun inşasından bahsetmemektedir. Bu durumda sütunların θυρώματα'nın içeriğine dahil olduğu kabul edilebilir. Zira *pylon*'un her iki tarafında birer θυρώμα, her birinde ikişer adet toplam 4 adet sütun içeriyor olmalıdır. Aynı yazıtın bir kopyasının kapının diğer yönündeki bir sütun üzerinde duruyor olması da kuvvetle muhtemeldir.

Nearkhos oğlu Menanadros bezemesi, boyası ve resimlemesi ile birlikte bir ἐκθέτωσις yaptırdığı görülür³⁴⁸. Söz konusu yapının niteliği anlaşılamamıştır fakat yapı yazıtının bir blok taş üzerine yazdırılmış olması yapının yazıt için uygun bir yer sunmadığı ve bu nedenle yazıtın bir mimari blok üzerine yazdırılıp dış yüzeyde sergilendiği yönünde ipucu vermektedir. Fakat bu konuda kesin yargıda bulunmak mümkün değildir.

3.2. Yurttaşların Kent İmarına Katılım Şekilleri

Yurttaşlar kentlerde *hydragogia*, çeşmeler, portiko'lar, hamamlar, *gymnasion*'lar, monumental kapılar, tapınaklar, tiyatrolar, *stoa*'lar, *agora*'lar, *eksedra*'lar gibi birçok farklı türde yapı üzerinde çok farklı nitelikte imar faaliyetleri gerçekleştirmiş veya faaliyete katılımda bulunmuşlardır³⁴⁹. Bununla birlikte kent dışı yolların ve köprülerin inşası veya onarımı gibi işlerle ilgilenmemişlerdir³⁵⁰.

Tüm imar faaliyetleri yalnızca yeni binaların inşasından ibaret değildi. Var olan binalar üzerinde değişen ihtiyaçlar veya uzun süreli inşaat programı nedeniyle ekleme ve yeniden düzenleme çalışmaları da yapılmaktaydı. Var olan yapıların bakım ve onarımı da diğer bir faaliyet alanıydı. Yapıların dış cephelerinin bakım görmesi veya bir kısmının onarılması da gerekebiliyordu ve yurttaşlar bu tür imar faaliyetlerine de katılımda bulunuyordu. Diğer bir etken de depremlerdi. Depremler birçok kentte yapılara zarar vermekte ve önemli mali zararlara yol açmaktaydı³⁵¹.

Yurttaşların, kent imarına yönelik katkılarını, gerçekleştirilme biçimi bakımından bağışlar, vakıflar, vasiyetnemeler ve doğrudan imar faaliyetleri olmak üzere dört ana başlık altında incelemek mümkündür.

³⁴⁷ Aristokles Molossos'un vasiyetnamesi aracılığı ile Aphrodisias tiyatrosunda yaptırdığı *analemma* inşasına dair yazıt duvarı oluşturan bloklardan birisi üzerine yazdırılmıştır. Yazıt için bkz. T.27. Çeşme inşasına ilişkin blok taş üzerine yazdırılmış yazıtlar için bkz. T.92 (Keramos), T.119 (Stratonikeia), T.176, krş. T.104. Bir [*hydragogion*] inşasına ilişkin yazıt çeşme yapısının kornişini üzerine yazılmıştır.

³⁴⁸ Bkz. T.171.

³⁴⁹ Sartre *Haut-Empire romain*, s.135. Batı Anadolu'da yerel elitlerin yaptırdığı ya da inşasına katılımda bulunduğu yapılara ilişkin referans listesi için bkz. Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 160-166 (Appendix 1,A)

³⁵⁰ Maurice Sartre - Alain Tranoy, *La Méditerranée antique: 4 e siècle av. J.-C. / 3 e siècle apr. J.-C.*, Paris, 1990, s. 164.

³⁵¹ Karia kentlerinde deprem nedeniyle yıkılan binaların yeniden inşası ve onarımları için bkz. T.32, T.47(?), T.147, T.151. ayrıca bkz. aşağıda s. 131dn. 912.

3.2.1. Kent İmarına Yönelik Bağışlar

Yurttaşların, kentlerde yürütülen imar faaliyetlerine yönelik para bağışlarında bulunması aslen Hellenistik Çağ'dan beri görülmekteydi ve genel olarak tüm bağışlar ἐπαγγέλλεσθαι veya ἐπαγγελία ile ifade edilen resmi bir söz uyarınca gerçekleşiyordu³⁵². Hellenistik Çağ'da Karia kentlerinde hem bireysel bağışlara ait yazıtlara hem de çok sayıda kişinin imar faaliyetlerine yönelik yaptığı bağışlara ilişkin listelere rastlanmaktadır. Hellenistik Çağ'da sıkça görülen bu listelerde bağışta bulunmuş olan kişilerin isimleri bağış miktarları ile birlikte sıralanıyor ve yazıt bir stel veya inşa edilen yapı ile ilişkili bir mimari blok üzerine yazılarak ilan ediliyordu. Genel olarak bağış listeleri “*Şu kişiler gönüllü olarak, falanca yapının inşasına bağışta bulunmuştur*” şeklindeki bir giriş cümlesi ile başlıyordu ve bağışta bulunan kişilerin isimleri kimi zaman dahil oldukları *phyle* ile birlikte³⁵³ bu giriş cümlesinin ardından bir veya birden çok sütun halinde yazılıyordu³⁵⁴. Yapılan bağışların birer δωρεά (karşılıksız bağış) olduğu özellikle vurgulanabiliyordu³⁵⁵, kimi zaman da verilen para karşılıksız bir bağış değil, faizsiz olarak verilmiş borç şeklinde olabiliyordu³⁵⁶. Karşılıksız bağışlar ve faizsiz

³⁵² Bireysel bağışlarda söz verme ifadeleri için bkz. *I.Mylasa* no. 110 (sat. 10) ἐπαγγελίαν ποιησάμενος. *I.Peraia*, no. 303 = Bresson, *Pérée rhodienne*, no. 59 (sat. 20) [ἐπαγγέλλεται]. *I.Iasos*, no. 280 (sat. 7-8) ve no. 282 (sat. 4-5) ὄς ἐπηγγείλαντο. Bağış listelerinde söz verme ifadeleri için bkz. *I.Iasos*, no. 183 (sat. 2) οἶδε ἐπαγγειλάμενοι. *I.Iasos*, no. 179 (sat. 3) [οἶδε ἐπαγγειλάμενοι], *I.Keramos*, no. 4 (sat. 1-1) οἶδε ... τῶν ἐπαγγειλαμένων. *I.Mylasa*, no. 501 (sat. 1) Οἶδε ἐπηγγείλαντο. Debord – Varinlioğlu, *HTC*, s. 95 no. 1 (sat. 1-2) [οἶδε [- - -] ἐπαγγειλάμενοι. *I.Peraia*, no. 101 = Bresson, *Pérée rhodienne*, no. 149 (sat. 1-2) Τοῖδε ... ἐπαγγειλαντο. *I.Peraia*, no. 301 = Bresson, *Pérée rhodienne*, no. 58a (sat. 1-2) Τοῖδε ... ἐπαγγειλάμενοι. Isager, *Well of Aphrodite* (sat. 3) οἶδε ἐπηγγείλαντο. Krş. *I.Peraia*, no. 152 = Bresson, *Pérée rhodienne*, no. 122 (sat. 1-2).

³⁵³ Bağışta bulunan kişilerin isimlerinin *phyle* isimleri ile birlikte yazıldığı yazıtlar için bkz. *I.Mylasa*, no. 501, Debord – Varinlioğlu, *HTC*, s. 95 no. 1. *Phylai* için bkz. yukarıda s. 37 dn. 224. *Mylasa*'da Otorkondeis *phyle*'si tarafından *agora*'da inşa edilen *stoa* için bkz. *I.Mylasa*, no. 110 (sat. 9-11).

³⁵⁴ *I.Iasos*, no. 183 (sat. 2-3) οἶδε ἐπαγγειλάμενοι κατὰ τὸ διόρθωμα εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ θεάτρου ἀπέδωκαν. *I.Iasos*, no. 179 (sat. 3-4) [οἶδε ἐπαγγειλάμενοι κατὰ τὸ διόρθωμα] εἰς τὴν κα[τασκευ]ήν [τοῦ θεάτρου ἀπέδωκαν]. *I.Keramos*, no. 4 (sat. 1-3) οἶδε ἀπέδωκαν τῶν ἐπαγγειλαμένων εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ Σαραπειῶν. *I.Mylasa*, no. 501 (sat. 1-2) Οἶδε ἐπηγγείλαντο κα[ὶ ἐπ]έδωκαν εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς στοᾶς. Debord – Varinlioğlu, *HTC*, s. 95 no. 1; SEG LI (2001) no. 1533 (sat. 1-6) [οἶδε [- - -] ἐπαγγειλάμενοι τ[ῶ]ι δημοῖ [- - - εἰς τὴν τῶ]ν νεωρίων κατασκευὴν Δ[- - - καὶ βουλόμενοι φανεράν] ποιεῖν ἢν ἔχουσιν αἴρεσιν εἰς . . [- - - καὶ τὸ πλῆ]θος τὸ Πισυητῶν καὶ Πλαδασέ[ων τῶν μετὰ Πισυητῶν ἔδωκαν] χρήματα δωρεάν. *I.Peraia*, no. 101 = Bresson, *Pérée rhodienne*, no. 149 (sat. 1-2) Τοῖδε τοῦ δάμου ψαφιζαμένου κατασκευάσαι τὸν ναὸν τοῦ Διονύσου ἐπαγγείλαντο δώσειν χρήματα δωρεάν. *I.Peraia*, no. 301 = Bresson, *Pérée rhodienne*, no. 58a (sat. 1-3) Τοῖδε προαιρέυμενοι συνκατασκευάζειν τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἐπαγγειλάμενοι ἔδωκαν ἐς τὰν κατασκευὰν τᾶ[ς - - -]. *I.Peraia*, no. 152 = Bresson, *Pérée rhodienne*, no. 122 (sat. 1-2) Τοῖδε ἔδωκ[α]ν ἐς τ[ὰν?] ἐπισκευὰν τοῦ ναοῦ τᾶς] Ἀθάνας [Κ]αμ[ειράδος - - -]. Isager, *Well of Aphrodite* (sat. 3-4) οἶδε ἐπηγγείλαντο εἰς τὴν τοῦ φρέατος ὀρυχὴν καὶ ἐνοικοδομίαν

³⁵⁵ Bkz. Debord – Varinlioğlu, *HTC*, s. 95 no. 1 (sat. 5-6) [ἔδωκαν] χρήματα δωρεάν. *I.Peraia*, no. 101 = Bresson, *Pérée rhodienne*, no. 149 (sat. 2) ἐπαγγείλαντο δώσειν χρήματα δωρεάν.

³⁵⁶ Halikarnassos'ta, (MÖ 275-250?) Philonikos oğlu Diodotos, ilk toplandı *Philippeion gymnasion*'un onarımı için 10.000 *drakhme* ve tüm sözler sonrasında eksik kalan miktarı faizsiz olarak borç vermeye söz vermiştir, bkz. Migeotte, *emprunt public*, s. 319 – 322 no. 102; *id.*, *Souscriptions*, no. 77 (sat. 5-10) Διόδοτος Φιλονίκου πᾶσαν φιλοτιμίαν καὶ προθυμίαν παρέσχηται εἰς τὸ ἐπισκευασθῆναι τὸ γυμνάσιον τὸ Φιλίππειον ἐμ μὲν τῶ[ι] πρώτῳ ψηφίσματι ἐπαγγειλάμενος εἰς τὰ ἔργα μέχ[ρ]ι τῆς διπλῆς στοᾶς δώσειν ἄτοκον δραχμὰς μυρίας [καὶ τὸ] ἑλλεῖπον κατὰ τὰς ἐπαγγελίας πᾶν. *Epimeletes*'lerin kayıtlarına göre Diodotos'un verdiği faizsiz borç miktarı toplam 33.400 *drakhme*'dir, ayrıca başka kişileri de karşılıksız bağış yapmaya ikna etmiştir. Bkz. (sat. 17-21) ἐν τῶι λόγῳ φέρουσιν οἱ ἐπιμελητ[αῖ] εἰς τὰ ἔργα δεδωκότα Διόδοτον τὸ πᾶν ἄτοκον δραχμ[ᾶς] τρισμυρίας τρισχιλίας τετρακοσίας· οὐ μόνον δὲ [α]ὐτὸς ἔδωκεν, ἀλλὰ καὶ τινες τῶν δεδωκότων δωρε[ὰν] ἔπεισεν·

borçlar³⁵⁷ için ayrı listeler oluşturuluyordu ve isimlerin listeye yazılış sırası için yapılan bağışın büyüklüğü özellikle gözetiliyordu; en büyük bağışı yapanların isimleri listenin başına yazılıyor³⁵⁸ ve bağış miktarları bazı düzensizlikler dışında genel olarak liste boyunca azalüyordu. Bağış listelerinde, bağışı yapan kişilerin kendi adlarına yaptıkları bağışın yanında kimi zaman bir akrabalarının adına da ayrıca bağış yaptıklarını göstermektedir³⁵⁹. Bazı bağışçılar ise yaptıkları tek bağışı hem kendi adlarına hem de bir akrabaları adına yapmayı tercih etmiştir³⁶⁰. Bu akrabalar genellikle genç yaştaki oğullardır³⁶¹ ve listeye isimlerinin eklenmesiyle bu gençler babalarının yanında kente yardım eden birer yurttaş ve geleceğin *euergetes*'leri olarak gösterilirler.

Diodotos bu katkısı nedeniyle altın bir taç ve inşa edilen *gymnasion*'un önüne dikilen bronz bir heykel ile yüceltilmiştir. *Gymnasion*'un onarımı için alınan karar için bkz. Wilhelm, *JÖAI* 11 (1908) s. 56-61, no. 2-3; Migeotte, *emprunt public*, s. 316-319 no. 101. Yazıtlar ve *Philippeion gymnasion* hakkındaki yorumlar için ayrıca bkz. Isager, *Halikarnassos I*, s. 133 – 138. İnşa edilen yapıların onurlandırma mekanı olarak kullanımı için bkz. aşağıda s. 105.

³⁵⁷ Kentler, faizsiz borç olarak aldıkları bu paraları düzenli gelirlerinden ayırdığı paylar ile zamana yayarak geri ödüyordu. Halikarnassos'ta *stoa* inşasına borç veren kişilere yapılacak geri ödemelerin detaylı dökümü için bkz. Austin, *Hellenistic World*, no. 100; Migeotte, *emprunt public*, s. 322 – 325 no. 103 (sat. 9-22) ὅπως δ' ἂν κομισῶνται οἱ προδανεισταί, πόρους ὑποκεῖσθαι αὐτοῖς τοὺς τε ὑποτεθέντας εἰς τὸ βουλευτήριον, κομισαμένων οἷς πρότερον ὑπετέθησαν, ὑποκεῖσθαι δὲ αὐτοῖς καὶ τοὺς ὑποτεθέντας εἰς τὰς εἰκόνας, τὴν πεντηκοστὴν καὶ τὸ γραφίον τῶν ὄρκων, κομισαμένων οἷς πρότερον ἐνήφισται, ὑποκεῖσθαι δὲ αὐτοῖς καὶ ἐκ τῆς οἰκονομίας ἐκάστου ἐνιαυτοῦ τάλαντον ὅταν ἐκκομῶνται αὐτὸ καὶ τὸν τόκον οἱ δανείσαντες ἐπὶ τοῖς ὑποτεθείσιν αὐτοῖς ἀπὸ τῆς οἰκονομίας ἕξ ταλάντοις, τὰ δὲ λοιπὰ ὑπάρχειν εἰς τὴν οἰκονομίαν· προσυποκεῖσθαι δὲ καὶ τὸ γεννηθὲν ἐκ τῆς στοᾶς πραθέντων τῶν κίωνων καὶ τῶν ζύλων καὶ τοῦ κεράμιου καὶ τῶν πλίνθων, ἀποδόσθωσαν δὲ τοὺς μὲν κίονας τοὺς μέχρι τοῦ δικαστηρίου οἱ καὶ τὰ ἔργα μισθοῦν[τες ἐν] τῇ αὐτῇ ἐκκλησίαι, ὁ δὲ πρ[ι]άμενος ἐν ἡμέραις τρ[ι]άκοντα τὸ [ἀργύριον] καταβαλέτω τοῖς τ[α]μίαις· Ayrıca bkz. Isager, *Halikarnassos I*, s. 142.

³⁵⁸ Para bağışında bulunanların isimleri, faizsiz borç veren kişilerin isimlerinden ayrı yazılıyordu. Halikarnassos'ta *Philippeion gymnasion*'un onarımına ilişkin karar metni sınıflandırma ve sıralama konusunda önemli bilgiler vermektedir. Bkz. Wilhelm, *JÖAI* 11 (1908) s. 56-61, no. 2-3; Migeotte, *emprunt public*, s. 316-319 no. 101. (sat. 33-36) οἱ μὲν δωρεάν, οἱ δὲ ἄτοκα, ἀ[ναγράψαι δὲ ἐκα]τέρου εἶδους τὸν τὸ πλεῖστ[ιστον] δόν[τ]α πρῶτον καὶ τοὺς λοιποὺς [κατὰ τὸ ἐξῆ]ν?· ἀ[πογρα]φόντων δὲ αὐτῶν τὰ [ὀνόμα]τ[α]. Kıs. Austin, *Hellenistic World* no. 100; Migeotte, *emprunt public*, s. 322 – 325 no. 103 (sat. 5-9) ὅσοι ἂν προδανείσωσιν ἄτοκα μὴ ἔλασσαν (δραχμῶν) πε(ντακοσίω) ἀναγράψαι αὐτῶν τὰ ὀνόματα ἐν τῇ παραστάδι τῆς στοᾶς πατριστί, προσγράψαντας ὅτι οἶδε ἔδωκαν τῷ δήμω[ι] [ἄ]τοκα χρήματα εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς στοᾶς, ἀναγραφόντων δὲ πρῶτον τὸν πλεῖστον δόντα. Ayrıca bkz. Isager, *Halikarnassos I*, s. 133 – 143.

³⁵⁹ Isager, *Well of Aphrodite*, s. 153-158 (sat. 4-10) ὁ ἱερεὺς τῆς Ἀφροδείτης Ἄνδρων Μηνοδότου < ι' καὶ ὑπὲρ] τῶν υἱῶν Μ<η>νοδόρου καὶ Ἄνδρωνος < ι' , Μητρόδωρος Δημητρίου τοῦ Δημητρίου < [ε' ?] καὶ ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ Ἀπολλοφάνου < ε' , Ἡφαιστίων Στράτωνος < ε' καὶ ὑπὲρ [τοῦ] υἱοῦ Στράτωνος < ε' . Debord – Varinlioglu, *HTC*, s. 95 no. 1 (col. A sat. 9-14) Μένανδρος Μελάντα Κελμαρεὺς ρ' [κ]αὶ ὑπὲρ τῶν υἱῶν Μελάντα [κ]αὶ Θεοδώρου λ' , [Σ]τρατοκλῆς [Σ]τρατοκλέους Πιστι[ανός] ρ' καὶ ὑπὲρ τῶν υἱῶν Φιλάγρο[υ] καὶ [Σ]τρατοκλέους ν' . (col. D sat. 6-8) Φανίας Μενίππου Λευκοιδ[εύς] .] καὶ ὑπὲρ τῶν υἱῶν Μενίππου καὶ Ἰ<ε>ροκλέους λ' . (col. D sat. 21-22) Μενεκλῆς Ἀρτεμίδωρου Κελμα[ρεὺς] .] [- - - Πιστιαν[ός] λ' καὶ ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ κ' . (col. D. sat. 30-31) “Ἀρτεμίδωρος Ἰσοκράτου Πιστιαν[ός] . - - -] ἰ' καὶ ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ Λέοντος κ' .

³⁶⁰ Isager, *Well of Aphrodite*, s. 153-158 (sat. 14-15) Ἰεροκλῆς Παρθενίου καὶ ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ Παρθενίου < ε' . (Sat. 17-19) Διαγόρας Θεοδώρου καθ' ὕθεσ[ίαν] δὲ Ἀγαθοκλέους καὶ ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ Διαγ[ό]ρα < ε' . (sat. 21-23) Ἀθηναγόρας [Παρ]θενίου καὶ ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ Παρθενίου τεχνίτας ε' . *I.Peraia*, no. 101 = Bresson, *pérée rhodienne*, no. 149. (col. A sat. 7-8) Ἀγέμαχος Μενεμάχου ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ τῶν υἱῶν Η. (col. A sat. 12-13) Σμυλῖνος Μιννίωνος [Η] ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ τῶν υἱῶν Η. (col. A sat. 20-26) Πείσαρχος Πεισαγόρα ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ τῶν υἱῶν Η, Δαμοσθένης Ἰεροφάνεως ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ Μέγωνος καὶ Σίμου ^F , Σατυρίων Σελαγ[ε]νός ὑπὲρ Εὐφράνορος καὶ ὑπὲρ Τιμοτέλεως [- - ^F] . (col. A sat. 29-30) “[-] ΔΑ[-] Ἀλεξικ[ράτεως ὑπὲρ αὐτοῦ] καὶ τῶν υἱῶν [^F] . (col. A sat. 39-40) Δαμάτριος Ἀριστοβούλου ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ τῶν υἱῶν ^F . (col. B sat. 8-9) Τίμαρχος Εὐφράνορος ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ τῶν υἱῶν ΔΔΔ.

³⁶¹ Baba ve oğulların müşterek olarak inşa ettirdikleri sütunlar için bkz. *I.Tralleis*, no. 150.

Yapıların inşaları veya onarımlarının gerektirdiği büyük harcamalar, kentleri yurtttaşlardan yardım talep etmeye, yurtttaşları da bu imar faaliyetine ekonomik durumlarının imkan verdiği ölçüde yardım etmeye yönlendiriyordu. Hellenistik Çağ'da Karia kentlerinde sarnıç³⁶², tapınak³⁶³, *stoa*³⁶⁴, tersane³⁶⁵ veya tiyatro³⁶⁶ inşası ve onarımı gibi yüksek maliyetli imar faaliyetlerinde yurtttaşların toplu para bağışlarında buldukları ve bu bağışların yukarıda anlatılan formülasyona uygun olarak listeler halinde taş üzerine yazıldığı ve halka ilan edildiği bilinmektedir. Bununla birlikte Iasos'ta, depremde³⁶⁷ zarar görmüş tiyatronun yeniden inşasına yönelik bağışlar diğerlerinden bir ölçüde farklılık göstermektedir, zira yüksek maliyeti nedeniyle bir ἐπίδοσις kampanyası yapılmasına yönelik yasal bir düzenleme (διόρθωμα)³⁶⁸ gerektirmiştir³⁶⁹. Olasılıkla varlıklı yurtttaşları bağışta bulunma yükümlülüğü altına sokan bu kampanya uyarınca bağışta bulunların isimleri diğer örneklerde olduğu gibi uzun listeler halinde değil, ikişer kişinin ismini içeren kısa listeler halinde yazılmıştır³⁷⁰. Ayrıca bir listede ismi yazılan iki kişinin aynı miktarda bağışta bulunması da διόρθωμα

³⁶² Halikarnassos'ta (MÖ 201 – 196, SEG) bir sarnıç inşasına ilişkin bağış listesi için bkz. Wilhelm, JÖAI 11 (1908) s. 61-63, no. 4; SEG XLVII (1997) no. 1611; S. Isager, *Well of Aphrodite*; (SEG LII (2002) no. 1042). Ayrıca bkz. Migeotte, *souscriptions*, s. 251 – 253 no. 79; R. Descat, REA 99 (1997) s. 411 – 413.

³⁶³ Keramos'ta (MÖ geç III. – II. yüzyıl) Serapis tapınağı inşasına ilişkin bağış listesi için bkz. *I.Keramos*, no. 4, krş. Crampa, *Gnomon* 60 (1988) s. 605 (Sat. 36, 38 ve 39 için tamamlama önerisi). Yazıtta okunabilen bağışlar toplamı 2020 *drakhme*'dir. İki adet bağış miktarı (sat. 37 ve 40) ise okunamamaktadır. Okunamayan satırların da dahil olduğu yazıtın son altı satırı 10 veya 20 *drakhme*'lik nispeten düşük bağışları içermektedir. Bu durumda söz konusu toplam bağış 2040 veya 2060 *drakhme* olmalıdır. Phoiniks'te (MÖ III yüzyılın ilk yarısı) Dionysos tapınağı inşasına ilişkin bağış listesi için bkz. *I.Peraia*, no. 101; Bresson, *pérée rhodienne*, no. 149. Yazıtta, (sat. 1) tapınak inşasının *demos*'un kararı neticesinde gerçekleştiği özellikle ifade edilmiştir. “τοῦ δάμου ψαφιζομένου κατασκευάσαι τὸν ναὸν τοῦ Διονύσου”. Thyssanous'da (MÖ III. yüzyıl) Athena Kameiras tapınağının [onarımına?] ilişkin bağış listesi için bkz. *I.Peraia*, no. 152; Bresson, *Pérée rhodienne*, no. 122. Ayrıca Syrna'da (MÖ III yüzyılın ikinci yarısı – II. yüzyıl) birlikte inşa edilen (συνκατασκευάζειν) Asklepios tapınağı için bkz. *I.Peraia*, no. 301; Bresson, *Pérée rhodienne*, no. 58a. Olymos'ta (MÖ II yüzyılın ikinci yarısı) Leto tapınağının yıllık bakım ve onarımına dair karar metni ve onarım için bağışta bulunanların listesi için bkz. *I.Mylasa*, no. 896 ve 897 (=Blümel, EA 13 (1989) s. 8vd).

³⁶⁴ Mylasa'da (MÖ geç III. – erken II. yüzyıl) *stoa* inşasına ilişkin bağış listesi için bkz. *I.Mylasa*, no. 501. Yazıtta, okunabilen bağışlar toplamı 520 *drakhme*'dir. Miktarı okunamayan son bağış da (sat. 16) olasılıkla 80 *drakhme*'dir. Bu durumda toplam bağış miktarı 600 *drakhme* olacaktır.

³⁶⁵ Pisyeliler ve Pisyeliler ile birlikteki Pladasalılar tarafından yaptırılan (MÖ 275 – 226) tersane inşasına yönelik bağış listesi için bkz. Debord – Varinlioğlu, HTC, s. 95 no. 1; SEG LI (2001), no. 1533. Varinlioğlu, tersanenin yeri için Akbük'ü önermektedir.

³⁶⁶ Bkz. aşağıda dn. 369

³⁶⁷ MÖ II. yüzyılın ilk yıllarında Iasos'da büyük zarara yol açan deprem hakkında bkz. aşağıda s.130 dn. 907.

³⁶⁸ Terim için bkz. Migeotte, *théâtre à Iasos*, s. 287. ayrıca bkz. *I.Iasos*, s. 41vd no. 23.

³⁶⁹ Iasos'ta (MÖ. II. yüzyıl) tiyatronun yeniden inşasına διόρθωμα uyarınca yapılan bağışlara ilişkin listeler için bkz. *I.Iasos*, no. 179 ve no. 183. Iasos tiyatrosunun MÖ II. yüzyılda yeniden inşasının finansı hakkında bkz. L. Migeotte, *théâtre à Iasos*, s. 286 – 290; SEG XLIII (1993) no. 716. Tiyatronun (MÖ ca. 170) *analemma*'sı ve bunun üstünde kalan oturma bölümünün Epikrates oğlu Sopatros tarafından inşasına ilişkin yazıt için bkz. *I.Iasos*, no. 249. Sopatros'un *demos* ve *presbyteroi* için *gymnasion*'da yaptırdığı *stoa* için ayrıca bkz. *I.Iasos*, no. 250. Krş. Nafissi, *Sopatros*, s. 66-68 (İtalyanca), s. 126-128 (Türkçe) s. 186-188 (İngilizce) no. 5.

³⁷⁰ İki listede yer alan bağışların aynı yıl gerçekleşmediği giriş kısımlarındaki tarihleme ifadelerinden açıktır. Bununla birlikte iki listeye dair bağışlardan hangisinin daha önce gerçekleştirildiğini kesin olarak tespit etmek mümkün değildir, fakat bağışçıların isimleri belirlenemeyen liste (*I.Iasos*, no. 179) ile Theodotos oğlu P[-]tes'in *diorthoma* uyarınca yaptığı 1500 *drakhme* bağış (*I.Iasos*, no. 180) aynı yıl gerçekleşmiştir. Bu durumda Aristokritos oğlu Aristokritos'un *diorthoma* uyarınca yaptığı 506 *drakhme* bağış bir yıl sonra gerçekleşmiş olmalıdır.

uyarınca kentin talep ettiği bir asgari bağış miktarının bulunma olasılığına işaret etmektedir³⁷¹. Asgari bağış miktarının bulunması Karia kentleri için yabancı bir durum değildir. Halikarnassos'ta *Philippeion gymnasium*'un onarımı için alınan karar metninde yüceltilecek ve ismi listeye yazılacak olan kişilerin yapması gereken asgari bağış miktarı net olarak belirtilmiştir; “*karşılıksız olarak en az 500 drakhme bağışlayan veya faizsiz olarak 3.000 drakhme borç veren kişiler demos tarafından yüceltilecektir ve isimleri bu kararın alt kısmına, eksedra'nın anta'sı üzerine yazılacaktır*”³⁷².

Hellenistik Çağ'da, imar faaliyetlerine yönelik bağış listelerinde yer alan tüm bağışlar her zaman nakit para olmayabiliyordu; Phoiniks'te (MÖ III. yüzyılın ilk yarısı) Dionysos tapınağı inşasına ilişkin bağış listesinde ismi ilk sıraya yazılan kişi olan Nikagoras, tapınağın ve *temenos*'un üzerine inşa edildiği araziye bağışlamıştı³⁷³. Halikarnassos'taki (MÖ 201 – 196) sarnıç inşasına ilişkin bağış listesinde ise Parthenios oğlu Athenagoras'ın, oğlu Parthenios adına beş zanaatkâr, Sarapion oğlu Apollonios'un 30 işçi, Melanippos oğlu Theon'un ise belirlenemeyen sayıda işçi sağladığı görülmektedir³⁷⁴. Sağlanan iş gücüne ilişkin bu katkılar aslen zanaatkar ve işçilerin yevmiyelerini ödemek şeklindeydi ve yazıttaki yeri uyarınca bu yevmiyelerin bağış yapan kişiye maliyeti yaklaşık iki *drakhme* olmalıydı. Bir imar faaliyetine yönelik katılımların liste biçiminde verildiği yazıtlara sıra dışı bir örnek olarak Tralleis'teki sütun armağanları listesine de değinilmelidir. Tarihlendirilemeyen fakat

³⁷¹ Bkz. *I.Iasos*, no. 183 (sat. 4-5) Κυδικλῆς Κυδικλείους, Ποσιττᾶς Ἀριστοκράτου ἐκάτερος δραχμᾶς πεντακοσίας. Krş. *I.Iasos*, no. 179 (sat. 4-5). Asgari miktarın üzerindeki bağışlara ilişkin bireysel bağış yazıtları için ayrıca bkz. aşağıda dn. 372.

³⁷² Bkz. Wilhelm, *JÖAI* 11 (1908) s. 56-61, no. 2-3; Migeotte, *emprunt public*, s. 316-319 no. 101. (sat. 23-29) ὅσοι ἂν [δῶσιν ἀναπό]δοτα χρήματα μὴ ἔλασσον [δραχμῶν πε]ντακοσίων καὶ ὅσοι ἂν ἄτοκα[μὴ ἔλασσον δ]ραχμῶν τρισχιλίων, ἐπὶνῆσ[θαι αὐτο]ῦς ὑπὸ τοῦ δήμου καὶ ἀναγρά[ψαι αὐτοὺς ὑ]πογράψαντας τὸ ψήφισμα [τόδε ἐν τῇ π]αραστάδι τοῦ ἡμικοκλίου. Philonikos oğlu Diodotos'un *Philippeion gymnasium*'un onarımı için faizsiz olarak borç vermeye söz verdiği 10.000 *drakhme* ve bu katkısı nedeniyle yüceltilmesi için bkz. yukarıda s. 54 dn. 356. Asgari miktarlara diğer bir örnek yine Halikarnassos kentinin yapmayı, Apollo ve kral Ptolemaios'a adamayı planladığı bir *stoa* ile ilişkili karar metnidir; faizsiz borç para veren kişilerin en az 500 *drakhme* vermeleri koşuluyla listeye isim yazdırabilecekleri özellikle belirtilir. Bkz. Austin, *Hellenistic World* no. 100; Migeotte, *emprunt public*, s. 322 – 325 no. 103 (sat. 5-9) ὅσοι ἂν προδανείσωσιν ἄτοκα μὴ ἔλασσον (δραχμῶν) πε(ντακοσίων) ἀναγράψαι αὐτῶν τὰ ὀνόματα ἐν τῇ παραστάδι τῆς στοᾶς πατριστί, προσγράψαντας ὅτι οἶδε ἔδωκαν τῷ δήμῳ[ι] [ἄ]τοκα χρήματα εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς στοᾶς, ἀναγραφόντων δὲ πρῶτον τὸν πλεῖστον δόντα. Halikarnassos'ta inşa edilen ve Apollon'a adanan bir *stoa* için ayrıca bkz. Hirschfeld, *GIBM IV*, no. 897a. Isager, her iki yazıtta yer alan *stoa*'ların aynı olabileceğine işaret etmektedir. Bkz. Isager, *Halikarnassos I*, s. 141vd. Mylasa'da tespit edilemeyen bir tapınakta taştan bir masanın, bir *thyroma*'nın ve tapınağın *prodomos*'unda bir *dryphaktos*'u yaptıracak kişilerin yalnızca kendisinin değil, ayrıca bir akrabasının da heykelinin dikileceğine ilişkin tarihlendirilemeyen fakat olasılıkla Hellenistik karar metni için bkz. *I.Mylasa*, no. 502 (sat. 3-7) καὶ ἄνδρας τῶν συγγενῶν δύο μὲν οἵτινες ποιήσονται τὴν ἔγδοσιν τοῦ τε ἀγάλματος καὶ τῆς τραπέζης, δύο δὲ οἵτινες ἐγδώσ[ου]σιν τὴν βάσιν καὶ [τὸ θύρωμα καὶ] τὸν τρύφακτον τοῦ προδόμου κα[ὶ] τ]ὸν [βωμὸν . *Dryphaktos* (tapınağın kutsal bölümünü geri kalandan ayıran ve yalnızca rahiplerin geçebildiği engel) için bkz. Crampa, *Labraunda*, s. 121

³⁷³ Bkz. *I.Peraia*, no. 101; Bresson, *Pérée rhodienne*, no. 149 (col.1 sat. 4-5) Νικασαγόρας Βουλακρίνευς τὸν τόπον ἐν ᾧ ὁ ναὸς καὶ τὸ τέμενος κατεσκεύασται.

³⁷⁴ Migeotte, *souscriptions* s. 251 – 253 no. 79 (sat. 21-25) Ἀθηναγόρας [Παρ]θενίου καὶ ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ Παρθενίου τεχνίτας ε΄ Ἀπολλώνιος Σαραπίωνος ἐ[ρ]γάτας λ΄ . . . Θεῶν Μελανίππου ἐργάτας [.]

olasılıkla Hellenistik Çağ'a ait bu liste, yurttaşların kentte yürütülen bir imar faaliyetine kişi başı bir veya iki sütun yaptırmak suretiyle katıldığını göstermektedir³⁷⁵. Söz konusu sütunların günümüze ulaşmamış olması sütunların üzerinde bağışçıların isimlerini içeren yapı yazıtlarını taşıyıp taşımadıklarını belirlemeyi olanaksız kılmaktadır. Bununla birlikte bu tür bir listenin varlığı sütunların yazıtsız olma olasılığını düşündürmektedir. Sonuç olarak söz konusu liste Karia kentleri için tekil bir örnektir.

Hellenistik Çağ'da, çok sayıda kişinin ismini taşıyan bu bağış listeleri yanında az sayıda da olsa tek bir yurttaşın yaptığı ve miktar açısından daha büyük bağışlara ilişkin yazıtlar da görülmekteydi³⁷⁶. Hatta kimi zaman aynı imar faaliyeti için hem bir bağış listesi hem de bireysel bağışlara ilişkin yazıtlar bulunabiliyordu; Örneğin Iasos'ta διόρθωμα uyarınca tiyatronun yeniden inşası için yapılan bağışlara ilişkin ikişer isimli bağış listeleri³⁷⁷ dışında bireysel olarak daha yüksek miktarlarda bağışlar yapıldığı da bilinmektedir³⁷⁸. Yazıtların giriş kısmındaki tarihleme bölümlerinde bağışların *Apollon'un, Herakleides oğlu Demeos'un öz oğlu Leontides'le birlikte yaptığı ikinci*³⁷⁹ ve *üçüncü stephanephoria* sırasında gerçekleştiği ifade edilmektedir³⁸⁰. Bu ifade olasılıkla her iki bağışın birbirini takip eden yıllarda gerçekleştiğini göstermektedir.

Kent veya *demos* tarafından yürütülen imar faaliyetlerine yönelik para bağışlarına ilişkin listeler, bireyselliğin ön plana çıktığı, yerel elitler arasında kişisel ve ailevi prestij elde etme mücadelesinin kent yaşamının önemli bir parçası haline geldiği MÖ I. yüzyılda büyük ölçüde yok olmuştur. Bu duruma uygun olarak Karia kentlerinde de Roma Çağı'na tarihlenen ve imar faaliyetlerine yapılmış para bağışlarına ilişkin liste bilinmemektedir.

³⁷⁵ Bkz. *I.Tralleis*, no. 150. İnşa edilmekte olan yapıların veya hali hazırda var olan yapıların inşasına sütun yaptırmak suretiyle gerçekleştirilen kısmi katılımlar için bkz. aşağıda s. 75.

³⁷⁶ Mylasa'da (MÖ geç II. yüzyıl) Ouides oğlu Limnaios'un Otokondeis *phyle*'si tarafından *agora*'da yaptırılan *stoa*'nın inşasına yaptığı para bağışı için bkz. *I.Mylasa*, no. 110 (sat.9-11) φυλῆς κατασκευαζούσης ἐν [τῇ ἀγορᾷ στοῶν, καὶ αὐτὸς ἐπαγγελίαν ποιησάμενος ἐκ τῶν ἰδίων ἔδωκεν εἰς τὴν κ[ατασκευὴν τῆς] στοᾶς. Syrna'da, (MÖ III. yüzyılın ikinci yarısı – II. yüzyıl) Asklepios tapınağının inşasına da katkıda bulunmuş (sat. 4-6) Kleusthenes oğlu Euagis'in *temenos* inşasına yapmaya söz verdiği 500 *drakhme* bağış için bkz. *I.Peraia*, no. 303 = Bresson, *Pérée rhodienne*, no. 59 (sat. 19-21) εἰς τὰ[ν κ[ατασ[κ]εὺάν τοῦ τεμένε[υς], [ἐπαγγέλλεται δὲ ? εἰς] ταῦτα δραχμᾶς [ἰ]δίας πεντα[κοσίας] δῶσε[iv - -].

³⁷⁷ Bkz. yukarıda s. 56 dn. 369.

³⁷⁸ Iasos tiyatrosunun inşası için διόρθωμα uyarınca yapılan bireysel bağışlar için bkz. *I.Iasos*, no. 180 (Aristokritos oğlu Aristokritos, 506 *drakhme*). *I.Iasos*, no. 182 (Theudotos oğlu P[- -]tes, 1500 *drakhme*).

³⁷⁹ Iasos tiyatrosunun yeniden inşası için yapılmış ikili bağışlara ilişkin bir liste aynı yıla ait tarihtir. Yazıt için bkz. *I.Iasos*, no. 179, krş. *ibid.*, no. 180.

³⁸⁰ *I.Iasos*, no. 182 (sat. 1-3) ἐπὶ στεφανηφόρου Ἀπόλλωνος τοῦ δευτέρου μετὰ Λεοντιάδην Ἡρακλείδου, φύσει δὲ Δημέου, ἀγωνοθέτου δὲ Πανταίνου τοῦ Ἑστιαίου. Krş. *I.Iasos*, no. 179 (sat. 1-6) ἐπὶ στεφανηφόρου Ἀπόλλωνος τοῦ τρίτου μετὰ Λεοντιάδην Ἡρακλείδου, φύσει δὲ Δημέου, ἀγωνοθέτου δὲ Αντιγένους τοῦ Μενεκλείδου.

MS I. yüzyıl ile birlikte kent imarına yönelik bağış listelerinin azalıp yok olmasına karşın bireysel bağışların hem sayısal olarak hem de bağış miktarı açısından arttığı görülür. Genel olarak *denarius* veya *drakhme* birimi üzerinden belirtilen bağış miktarı³⁸¹ kimi zaman da gümüş olabilmektedir³⁸². İmar faaliyetlerine yönelik para bağışında bulunanlar kimi zaman başka bir hizmet için ayrılmış veya söz verilmiş parayı imar faaliyetine aktarabiliyorlardı. Herakleia Salbake'de (MS ca. 70) Herakles rahibi Glykon'un kızı Tate³⁸³, üstlendiği *stephanephoria* için *summa honoraria* niteliğindeki ödeme olarak söz verdiği *tributum capitis* yerine *Herakleion*'un inşasına 2.340 *denarii* bağışlamıştı³⁸⁴.

Bazı yazıtlarda, bağışçının aynı imar faaliyeti için birden çok kez para bağışladığı görülmektedir. Keramos'ta (MS II. yüzyıl) Hieron Hermodoros³⁸⁵, bir [ἀνδρ]έον βαλανεῖον³⁸⁶ inşası için iki kere belirlenemeyen miktarda gümüş para bağışlamıştır³⁸⁷. Birinci para bağışı hamamın inşasına yönelik verilmiş bir sözün ardından gerçekleşmiştir. İkinci bağış ise işin tamamlanmasına yönelik olarak ([εἰς τὴν συντελείωσιν] ve sözün kapsamı dışındaki bir lütuf olarak (χαρισάμενον) yüceruhlulukla ([μεγαλοψύ]χως) verilmiştir. Aynı yapının inşasına yapılan ikinci bağışlara diğer bir örnek Panamara'dan (MS I. yüzyılın ikinci yarısı – II. yüzyıl) Hekatodoros oğlu Flav[ianus]³⁸⁸ ve Apphia [Hie]rokleia'nın hem Hekate rahipliğini hem de başrahipliği yürütürken *Flaviane*³⁸⁹ olarak isimlendirilen *stoa*'nın inşasına yaptıkları gümüş para bağışıdır³⁹⁰. Hamamın ve *stoa*'nın inşa süreçleri sırasında yeniden para gerekmiş olması olasılıkla mimar tarafından inşaat öncesi öngörülen miktarın inşaat için yeterli gelmemesinden kaynaklanmaktadır³⁹¹.

³⁸¹ Bkz. T.73 (sat. 12-13) (δενάρια) δισχ[ί]λια τριακόσια τεσ[σα]ράκοντα (2340 *denarii*). T.113 (sat. 11) δηνάρια χεῖλια (1000 *denarii*). T.90 (sat. 25) δινά[ρια] ὀκτακόσια (800 *denarii*), söz konusu yazıtta bağış miktarının 10800 *denarii* olduğu yönündeki tamamlama önerisi için bkz. *I.Keramos*, no. 14 (sat. 25) δινά(ρια) [μύρια] ὀκτακόσια. T.103 (sat. 3-4) δ[ραχμὰς] μυρίας (10.000 *drakhme*), söz konusu yazıtta bağış miktarının 70.000 *drakhme* olabileceği yönündeki öneri için bkz. *I.Stratonikeia*, no. 662b. T.105 (sat. 3-4) δραχμὰς ἐξακισχίλιας (600 *drakhme*), T.106 (sat. 4-5) δρα[χμὰς - - - -].

³⁸² Bkz. T.94 (sat. 4-8) [ὑποσχόμε]νον δὲ κατασκευασθῆναι [τὸ ἀνδρ]έον βαλανεῖον καὶ δόντα εἰς [τὴν κατ]ασκευὴν αὐτοῦ ἀργύρια καὶ πάλιν εἰς τὴν συντελείωσιν χαρισάμενον [μεγαλοψύ]χως ἀργύρια. T.133 (sat. 6-9) ἐπεὶ τε δόσι ἀργυρίου καὶ πάλιν ἐπὶ τῆ κ[α]τασκευῆ στοᾶς τῆς κα[λου]μένης Φλαβιανῆς.

³⁸³ Tate, *gerousia* üyeliği elde etmiş tek kadın olarak bilinmektedir. Bkz. T.73 (sat. 6-9).

³⁸⁴ T.73 (sat. 10-13) δεδωκυῖαν ἰς τὴν κατασκευῆ[ν] τοῦ σεβαστοῦ Ἡρακλίου ὑπὲρ μὲν τοῦ ἐπ[ικε]φαλίου τῶν πολιτῶν (δενάρια) δισχ[ί]λια τριακόσια τεσ[σα]ράκοντα.

³⁸⁵ Hieron Hermodoros ve ailesi ile ilgili olarak bkz. *I.Keramos*, no. 25 ve 27; Soy acağı için bkz. *ibid.*, s. 37vd. Hermodoros'un oğlu Theodoros ve Eukleia Artemisia'nın yaptırdıkları niteliği bilinmeyen yapı için bkz. T.95.

³⁸⁶ Crampa'nın tamamlama önerisidir. Varinlioglu ise [τὸ καιν]ὸν βαλανεῖον tamamlamasını önermektedir.

³⁸⁷ Bkz. T.94 (sat. 4-8), ayrıca bkz. yukarıda dn. 382.

³⁸⁸ Hekatodoros oğlu Flavianus için ayrıca bkz. *I.Stratonikeia*, no. 1027; Laumonier, BCH 61 (1937) s. 268 no. 94.

³⁸⁹ *Stoa*'nın ismi hakkında bkz. T.133, ayrıca bkz. aşağıda s. 126. Yapıların, inşasını yaptıran veya yapımına büyük katkıda bulunan kişilerin ismi ile anılması hakkında bkz. aşağıda s. 68.

³⁹⁰ T.133 (sat. 6-9), ayrıca bkz. yukarıda dn. 382.

³⁹¹ Vitruvius'un mimarların maliyet hesaplamaları konusundaki eleştirileri için bkz. aşağıda s. 65 özellikle dn. 427 ve 428.

Bağışlar hem yeni inşaatlara hem de var olan yapılar üzerindeki onarım³⁹² ve ekleme faaliyetlerine³⁹³ yönelik olabiliyordu³⁹⁴. Kent imarına yönelik bağışlar genel olarak memuriyet üstlenmiş veya halen yürütmekte olan yurttaşlar tarafından yapılıyordu. Önemli olan halkın ve kentin hâlihazırdaki ihtiyaçlarının karşılanarak memuriyetin gerekliliklerinin yerine getirilmesi ya da bu gerekliliklerin ötesinde cömertliğin sergilenmesiydi. Para bağışı yapan yerel elitler arasında büyük çoğunluğu *stephanephoria* ve Hekate rahipliği (Lagina) üstlenen yurttaşlar oluşturuyordu³⁹⁵.

MS I. yüzyıl ve sonrasında, Karia kentlerinde kent imarına yönelik bağışta bulunanların tümü elit ailelerin erkek fertleri değildi. MS I. yüzyıldan itibaren değişen sosyal yapı ve gelişen ailevi stratejiler ile birlikte kadınların hem prestijli *eponymos* memuriyetleri üstlendikleri hem de *euergesia* döngüsünde yer aldıkları görülür. Bu gelişme, yerel elit sınıfa mensup kadınların da memuriyet üstlenmelerinin yanında kentlerde yürütülen imar faaliyetlerine para bağışı yaparak cömertliklerini sergilemelerine neden olmuştur. Bu, Karia kentleri için yeni bir durumdur zira Hellenistik Çağ'da, Karia kentlerinde imar faaliyetlerine yönelik tek başına bağışta bulunmuş bir kadın bilinmemektedir³⁹⁶. Bununla birlikte Apollodoros'un öz kızı Hermophantos oğlu Apollodoros'un üvey kızı Persis'in Keramos'ta Serapis tapınağı inşasına ilişkin bağış listesinde (MÖ geç III. – erken II. yüzyıl) yer alması Hellenistik Çağ Karia kentlerindeki tek örnektir³⁹⁷. Persis'in bağışladığı 200 *drakhme*'nin en büyük ikinci bağış olması da ayrıca dikkat çekmektedir. MS I. yüzyıldan itibaren ise Karia kentlerinde genel olarak *stephanephoria* üstlenen ve elitlerin içinde bile son derece ayrıcalıklı ailelere mensup kadınların tek başlarına yaptıkları para bağışlarına dair referanslar mevcuttur. Herakleia Salbake'de (MS ca. 70) Herakles rahibi Glykon'un kızı Tate³⁹⁸, olasılıkla üstlendiği *stephanephoria* için *summa honoraria* niteliğindeki ödeme olarak söz verdiği *tributum capitis* yerine Herakleion'un inşasına 2340 *denarii* bağışlamıştı³⁹⁹. Attouda'da Marcus Ulpius

³⁹² T.103 (tiyatro ve *pronaos*), T.113 (hamam), T.64 (?).

³⁹³ T.90 (*stoa*), T.105 (*stoa*), T.106 (*stoa*), T.92 (hamam), T.113 (hamam), T.73 (tapınak).

³⁹⁴ Tarihlendirilmeyen bir Sebastopolis yazıtında [Falaca kişinin] onurlandırılmasının gerekçelerinden birisi olarak [*agora*'nın] *tetrastoon*'unun (zemin?) kaplamasına ve belirlenemeyen diğer bir faaliyete yönelik para vermesi hakkında bkz. T.175 (sat. 13-16).

³⁹⁵ T.90 (*stephanephoros*), T.73 (*stephanephoros*), T.66 (*stephanephoros*, ana tanrıça ve Aphrodite rahibesi), T.103 (Hekate rahibi), T.105 (Hekate rahibi), T.106 (Hekate rahibi), T.133 (Hekate rahibi ve başrahip), T.113 (Hekate rahibi ve başrahip).

³⁹⁶ Buna karşın Pamphylia'da, ise iki sıradışı örnek görülmektedir. Her ikisi de Aspendos'ta *eponymos* memuriyet olan *demiourgia* yürüten Nevopolis (MÖ geç III. yüzyıl) ve Kourasio (MÖ II. yüzyıl) isimli kadınlar kentlerinde yürütülecek imar faaliyetleri için para bağışlarında bulunmuşlardır. Olasılıkla her iki kadın *demiurgos*'un bağışları da olağanüstü koşullar altında gerçekleşmiştir ve kentin savunmasına yönelik imar faaliyetleri ile ilişkilidir. Yazıtlar için bkz. Brixhe, *Dialecte*, no. 17 – 18, krş. Brandt, *Gesellschaft*, s. 45.

³⁹⁷ *I.Keramos*, no. 4 (sat. 8-10) Περσις Ἀπολλοδώρου κατὰ θυγατροποιάν δὲ Ἀπολλοδώρου τοῦ Ἑρμοφάντου [(δραχμᾶς)] σ'.

³⁹⁸ Glykon için bkz. Robert, *La Carie*, no. 219 – 220.

³⁹⁹ Bkz. T.73 (sat. 10-13).

Carminius Claudianus'un ikinci (?) eşi Carminia Ammia'nın (MS II. yüzyıl) *stephanephoria* yanında Ana Tanrıça ve Aphrodite rahibeliği üstlendiği sırada niteliği belirlenemeyen bir onarım faaliyetine para bağışladığı görülmektedir⁴⁰⁰. Kadınların tek başlarına yaptıkları bu bağışların dışında birlikte memuriyet üstlendikleri eşleriyle birlikte de kent imarına yönelik müşterek bağışlar yaptıkları bilinmektedir. *Heraion*'un rahibi Hekatodoros oğlu Flavianus ve eşi rahibe Apphia Hierokleia, şanlı bir şekilde Hekate rahipliği ve başrahiplik yaparlarken, *Flaviane* olarak adlandırılan *stoa*'nın inşası için birden çok kez gümüş bağışlamışlardır. Bu bağışta Apphia Hierokleia'nın da finansal katkısı, bağışlamaya ilişkin fiilin çoğul olması ile ifade edilmiştir⁴⁰¹. Lagina'dan diğer bir yazıtta ise Hekate rahibi Tiberius Claudius Aristeas Menandros ve eşi rahibe Aelia Glykinna'nın, Menadros'un dedesi Titus Flavius Aeneas tarafından yaptırılan *balaneion*'un onarımı ve inşa edilen yeni işleri için 1.000 *denarii* bağışladıkları anlaşılmaktadır⁴⁰². Çift, başrahipliği tamamlamış ve Hekate rahipliği üslenmiştir. Rahiplik yılı içinde yaptıkları bu bağışı oluşturan paranın Augusta günü ile ilişkisi özellikle ifade edilmiştir⁴⁰³.

Roma Çağı'ndaki para bağışlarının en önemli özelliği Hellenistik Çağ'ın aksine bireyselliğin ön plana çıkartılması ve bağışlar ile memuriyetler arasındaki bağın belirgin olmasıdır. Bağış yapanların bu bağışı veya bağış yapmaya ilişkin sözü hangi memuriyet sırasında verdiğinin yazıtlarda özellikle ifade edilmesi de bunu desteklemektedir⁴⁰⁴. Toplumun hem ekonomik hem de sosyal yapısındaki değişimler yerel elitlerin kendilerini halka göstermek için *euergesia*'yı kullanma eğilimini arttırmıştır fakat yerel elitlerin genel olarak imar faaliyetlerine yönelik para bağışları yapmak yerine yapılar üzerinde doğrudan imar faaliyeti gerçekleştirmeyi tercih ettiklerini söylemek mümkündür.

3.2.2. İmar Amaçlı Vakıflar

Vakıflar, yerel elitlerin kalıcı eserler bırakma yoluyla⁴⁰⁵ ölümsüzlük arayışının araçlarıydılar⁴⁰⁶. Zira bir vakıf kurmuş olan kişi ölümünden sonra da kimi zaman ἥρωϝ / ἥρωίϝ unvanları ile kentin sosyal ve politik yaşamının parçası olmaya, yazıtlarda isimlerini yazdırmaya devam edebiliyordu. Kentlerde yerel elitler birçok farklı amaca yönelik vakıflar

⁴⁰⁰ Bkz. T.66 (sat. 15-16).

⁴⁰¹ Bkz. T.133 (sat. 6-9).

⁴⁰² Bkz. T.113 (sat. 10-15).

⁴⁰³ Bkz. T.113 (sat. 10-12) ἔδωκαν δὲ καὶ τὰ τῆς Σεβαστῆς δηνάρια χεῖλια ἐν αὐτῷ τῷ τῆς ἱερωσύνης ἐνιαυτῷ. Augusta günü hakkında bkz. aşağıda s. 310 dn. 1371.

⁴⁰⁴ Bkz. T.90 (sat. 23-25) τοῦ τῆς στεφανηφορίας αὐτοῦ ἐνιαυτοῦ, T.133 (sat. 4-6) ἱερεῖς τ[ῆς] Ἐκάτης ἐνδόξως, ἀρχιερεῖς, ayrıca bkz. T.113 (sat. 11-12) ἐν αὐτῷ τῷ τῆς ἱερωσύνης ἐνιαυτῷ.

⁴⁰⁵ Nijf, *Civic World*, s. 119vd.

⁴⁰⁶ Veyne, *Bread and Circuses*, s. 112.

kurabiliyorlardı. Bunlar bir memuriyetin masraflarının⁴⁰⁷, *gymnasion* ve hamamların giderlerinin karşılanmasına, halkın yiyecek ihtiyacının giderilmesine, dinsel festivallerin düzenlenmesine, sunu ve adakların yerine getirilmesine⁴⁰⁸ yönelik olabileceği gibi spesifik olarak kentlerin imarına yönelik de olabiliyordu⁴⁰⁹. İmar faaliyetlerine yönelik vakıflar kentlerin önde gelen ailelerine mensup varlıklı elitler tarafından, halihazırda yürütülmekte olan veya yürütülecek imar faaliyetlerine, ayrıca var olan yapıların bakım ve onarımlarına yönelik olarak, bir miktar paranın bu amaç için sürekli adanması yoluyla kuruluyorlardı. M. Ulpius Carminius Claudianus⁴¹⁰, Aphrodisias'ta (MS 170-190) yapıların inşası için 105.000 *denarii* gibi büyük bir miktarı kente sürekli olarak adamıştı. Bu miktarın içinden 10.000 *denarii*'yi tiyatronun izleyici koltuklarının ve yazıt dikildiğinde inşaatı halen devam eden geniş yolun inşası için önceden vermişti. Daha sonra bu paraya eklediği 5.000 *denarii* ile birlikte kurduğu vakfın anaparası 110.000 *denarii* olmuştu⁴¹¹. Diğer bir örnekte ise Panamara'da, Philagros oğlu olan ve ismi belirlenemeyen rahibin, ölümünden önce söz verdiği ve tapınakla ilişkili olan fakat niteliği tam olarak belirlenemeyen inşa ve onarım faaliyetinde para kaynağının veya kaynaklarından birisinin sürekli olarak bırakılmış gümüş olduğu görülmektedir⁴¹².

Aphrodisias'tan diğer bir yazıtta (MS 69 – erken II. yüzyıl) *balaneion* ve *atreion*'un ó δῆμος ó Ἀφροδείσειέων tarafından yürütülen inşasının finansal kaynakları olarak “Augustus’lar tarafından bahşedilmiş lütuf, Εὐσεβιανὸν βαλανεῖον (Eusebios’un hamamı) olarak isimlendirilen yapının ahşap mimari malzemeleri ve Menekrates kızı Attalis’in mal varlığı” gösterilmiştir⁴¹³. Bu inşa faaliyeti için kente lütufta bulunmuş olan Augustus’lar olasılıkla Claudius ve Nero’dur. Yazıtta ayrıca Attalis Apphion’un mal varlığının *demos*

⁴⁰⁷ Menekrates kızı Attalis Apphion’un *stephanephoria* giderlerine yönelik kurduğu vakıf için bkz. T.40 (sat. 3-6), krş. T.83 (sat. 2). Ayrıca bkz. aşağıda s. 63 dn. 415.

⁴⁰⁸ Aphrodisias'ta (MS erken II. yüzyıl) Attalos Adrastos, vasiyetnamesi aracılığı ile Aphrodite’ye [yönelik sunu ve kurbanlar?] için 12.200 *denarii* adadığı bir vakıf kurmuş ve bu vakfın işlerinin yürütülmesi için azatlısı Onesimos’u görevlendirmiştir, bkz. *I.Aph.2007*, no. 12.26a (sat. 19-22) ve 12.26b (sat. 20-23). Ayrıca bkz. Laum, *Stiftungen*, no. 102.1-2.

⁴⁰⁹ Karia yazıtlarında belgelenmiş çeşitli amaçlara yönelik vakıflar için bkz. Laum, *Stiftungen* s. 100 – 123 no. 100-133. Vakıflar ve kapitalleri için ayrıca bkz. Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 167-169 (Appendix 2).

⁴¹⁰ M. Ulpius Carminius Claudianus için bk. PIR² C 433. Carminius Claudianus’un vatani Attouda’da yaptırdığı niteliği belirlenemeyen yapı için bkz. T.65. Carminius’un ikinci (?) eşi Carminia Ammia’nın Attouda’da niteliği belirlenemeyen bir onarım faaliyetine yaptığı para yardımı için bkz. T.66. Attoudalı Carminii ailesi için bkz. Thonemann – Ertuğrul, *The Carminii of Attouda*, EA 38 (2005) s. 75-86.

⁴¹¹ Bkz. T.51 (sat. 18-21 ve 45-46), ayrıca bkz. Laum, *Stiftungen*, no. 108. Carminius Claudianus’un vakıf parası dışında kendi kesesinden yaptırdığı imar faaliyetleri için bkz. T.51 (sat. 24-32).

⁴¹² Bkz. T.128 (sat. 9-10).

⁴¹³ Bkz. T.36 (sat. 3-6). Menekrates kızı Attalis’in *stephanephoria* masraflarına yönelik bir vakıf kurduğu bilinmektedir, bkz. aşağıda s. 63 dn. 415. Ölümünden sonra kurduğu vakıf aracılığı ile üstlendiği yedinci *stephanephoria* için bkz. T.40 (sat. 3-6). Nysa’da (Principatus D.) kent tarafından olasılıkla yurttaşlar (?) tarafından vakıf veya vasiyet yoluyla bırakılan paralardan inşa edilen yapı için bkz. Malay, *ZPE* 48 (1982) s. 257-258, no. 5. [- - κατεσκε]ύασεν ἢ πόλις ἐξ ἀπολε[ίψεως? - -].

tarafından nasıl kullanıldığı konusunda da bilgi yoktur. Attalis'in Tiberius Dönemi'nde (MS 14-37) hayatta olduğu göz önüne alındığında MS 69 yılında oldukça yaşlanmış ve Vespasianus Dönemi'nin ilk yılları içinde ölmüş olması muhtemeldir⁴¹⁴. Bu durumda yaşlılığında kendi adına yıllarca yürütülecek *stephanephoria* memuriyetinin yanı sıra⁴¹⁵ *demos*'un bir hamam inşa etme projesi söz konusu olduğunda bu amaç için bir miktar para adayarak bir vakıf kurmuş olma olasılığı dikkate alınmalıdır. Herakleia Salbake'de ise bir [kütüphane] inşasına ilişkin finansal kaynak olarak ölümünden sonra bir vakıf kurmuş olduğu ἥρωος unvanı sayesinde bilinen⁴¹⁶ [Titus Sta]tilius A[pollinarius'un? mal varlığı] görülmektedir⁴¹⁷.

Kentlerde, kent imarına yönelik tüm vakıflar doğrudan inşa ile ilişkili değildi. İnşa edilmiş olan yapıların bakımı için de düzenli bir gelirin sürekli olarak adanması yoluyla vakıf kurulabiliyordu. Bu tür bir vakıf yapıyı inşa ettiren kişi tarafından kurulduğunda yaptıran kişi eserinin korunarak varlığını sürdürmesini ve kendi ölümünden sonra da onun prestijini yaşatmasını garantiye almış oluyordu⁴¹⁸.

3.2.3. İmar Amaçlı Vasiyetnameler

Yerel elitler, hayatta iken gerçekleştirmeyi planladıkları bazı imar faaliyetlerini ölümleri sonrasında vasiyetnameleri aracılığı ile para bırakarak gerçekleştirmiştir. Bu şekilde gerçekleşen imar faaliyetinde işin yürütülmesi ve denetimi için görevli olan kişi de (*ergepistates*) vasiyet sahibi tarafından belirlenmektedir. Vasiyetler aracılığı ile bırakılan bu paraların sahipleri kentlerinin son derece önemli ve politik açıdan etkin ailelerine mensuptur. Vasiyetnameler olasılıkla daha fazla onur belki de ölümsüzlük çabalarının bir sonucudur. Aphrodisias'ta Aristokles Molossos vasiyetnamesi uyarınca tiyatrodan kapsamlı bir imar faaliyeti gerçekleştirmiştir, bu faaliyet Molossos'un beslemesi Hermas'ın denetimi altında yürütülmüştür⁴¹⁹. Aphrodisias'tan günümüze neredeyse tümüyle ulaşmış diğer bir yazıt Attalos Adrastos'un kendi ağzından yazmış olduğu vasiyetnamesini taşımaktadır⁴²⁰. Bu vasiyetnamede Adrastos, Aphrodite tapınağı ile ilişkili bir şölen salonu ve bunun

⁴¹⁴ Attalis Apphion'un hayatta iken gerçekleştirdiği imar faaliyetleri için bkz. T.19, T.21, T.23.

⁴¹⁵ Attalis Apphion'un *stephanephoria* memuriyetini en az onaltı kez üstlendiği yazıtlar aracılığı ile bilinmektedir. *Herois* unvanıyla *post mortem* üstlendiği yedinci *stephanephoria* için bkz. T.40 (sat. 3-6), dokuzuncu *stephanephoria* için bkz. *I.Aph.2007*, no.12.525 (sat. 14-15). Onaltıncı *stephanephoria* için bkz. *I.Aph.2007*, no. 13.154 (sat. 19-21).

⁴¹⁶ Robert, *La Carie*, no. 40, krş. Robert, *Hellenica III*, s. 10-28.

⁴¹⁷ Bkz. T.74 (Fr.C).

⁴¹⁸ Bkz. T.154 (sat. 5-8) ayrıca bkz. Laum, *Stiftungen*, no. 98.

⁴¹⁹ Bkz. T.27, T.28, T.29 ve T.31, ayrıca bkz. T. 26, krş. T.30

⁴²⁰ Vasiyetname metninin tümü için bkz. *I.Aph.2007*, no. 12.26.

çevresindekileri kendi kesesinden inşa etmeye yönelik söz vermiş olduğundan bahsetmektedir, fakat bu sözün yerine getirilmiş olduğuna dair bilgi yoktur⁴²¹. Söz konusu yapının inşası vasiyetnamede verilmiş fakat yerine henüz getirilememiş bir söz olarak yer almaktadır. Bu nedenle şölen salonunun inşası Adrastos'un ölümünden sonra gerçekleşmiş olmalıdır. Olasılıkla bu inşa faaliyeti de, Aphrodite'ye [yönelik sunu ve kurbanlar?] için 12.200 *denarii* adayarak kurduğu vakıf gibi⁴²² azatlısı Onesimos'un denetimi altında Attalos Adrastos adına yürütülmüştür⁴²³.

3.2.4. Doğrudan İmar Faaliyetleri

Çok sayıda yazıt yurttaşların kent imarına, bir inşa veya onarım faaliyetine ilişkin masrafları üstlenerek doğrudan katılımının diğer katılım türleri olan bağış ve vasiyetnelere göre çok daha sık gerçekleştiğini göstermektedir. Özellikle MS I. ve II. yüzyıllarda dikkate değer ölçüde artan bu faaliyetler Roma Çağı'na özgü değildi; yaşanan toplumsal değişimler ve bununla ilişkili olarak *euergesia*'nın yaygınlaşması doğrultusunda Hellenistik Çağ'dan itibaren görülmekteydi⁴²⁴. Bu şekilde imar faaliyeti gerçekleştiren yurttaşlar, mimar tarafından hazırlanmış proje uyarınca yüklenici tarafından⁴²⁵ fiziki olarak inşa edilen yapının bir kısmı veya tümünün inşasına, kimi zaman da yapı ile ilişkili diğer bir imar faaliyetine ilişkin masrafları ödemektedir. Sıkça, gerçekleştiren kişi veya kişilerin *demos* önünde vermiş olduğu⁴²⁶ resmi sözler uyarınca gerçekleşen doğrudan imar faaliyetleri aslen fiziksel bir çabayı gerektirmiyor, daha çok işin masraflarını karşılama ve yürütmeyi sağlama şeklinde gerçekleştiriliyordu.

Masrafları ödeyecek olan kişi veya kişiler gerçekleştirilecek imar faaliyetinin nitelikleri doğrultusunda mimardan inşaat öncesinde tahmini bir maliyet talep ediyor ve mimar, tahmini maliyeti tüm yapı için tek kalemde değil, yapının farklı bölümleri için farklı kalemlerde sunuyor olmalıdır. Bu şekilde yapının veya bölümlerinin inşasını/onarımını yaptırmaya söz

⁴²¹ Bkz. T.40 (sat. 12-15) [ὁ]πεσχημένος κατασκευάσει[v] θηηπολεῖον δειπνιστήριον[v] καὶ τὰ περὶ αὐτὸ οἰκήματα ἐκ τῶν ἐμῶν.

⁴²² *I.Aph.2007*, no. 12.26a (sat. 19-22). Ayrıca bkz. Laum, *Stiftungen*, no. 102.1

⁴²³ *I.Aph.2007*, no. 12.26b (sat. 20-23). Ayrıca bkz. Laum, *Stiftungen*, no. 102.2.

⁴²⁴ *I.Aph.2007*, no. 1. 9 (Aphrodisias, sütun); Strong - Jeppesen, *AArch* 35 (1964) s. 202-203 (Halikarnassos, *andron*); Isager, *Halicarnassos I*, s. 141vd no. 4b (Halikarnassos, *stoa* inşası); Robert, *À travers l'Asie Mineure*, s. 368 ve fig. 25 (Hyllarima, *gymnasion*'da? *pilaster* ve ...); *I.Iasos*, no. 259 (Iasos, tapınakta sütun); *I.Iasos*, no. 249 (Iasos, tiyatrodan *analemma*, *kerkis* ve *bema*); *I.Iasos* no. 250 (Iasos, *gymnasion*'da *stoa*) *I.Peraia*, no. 451 (Kastabos, *naos*) *I.Kaunos*, no. 49 (Kaunos, *eksedra*); *I.Labraunda*, no. 29 (Labraunda, *eksedra*); *I.Mylasa*, no. 336 (Mylasa, *oikos* ve *prodomos*), *I.Stratonikeia* no. 1013 (Stratonikeia, sütun); *I.Tralleis*, no. 153-154 (Tralleis, sur), ayrıca bkz. aşağıda s. 144 dn. 1020.

⁴²⁵ Iasos'ta olasılıkla *demos* tarafından *agora*'da gerçekleştirilen bir imar faaliyetinde yüklenici konumundaki Khares ve sözleşme metni için bkz. T.170, ayrıca bkz. aşağıda s. 130vd.

⁴²⁶ Zuiderhoek, *GRBS* 48 (2008) s. 419 – 421, krş. Quass, *Honoratiorenschicht*, s. 375vd.

verecek kişi veya kişilerin inşaat başlamadan önce kendileri tarafından ödenecek tahmini miktarı biliyor olması olasıdır. İmar faaliyetleri için hatırı sayılır miktarlarda paralar ödeyen yurttaşların inşaatı denetlemesi de kaçınılmazdı. İnşaat sahipleri paranın kötü kullanılması ve yetersiz gelmesi durumunda talebin yine kendilerine yönelik olacağına farkındaydılar. Mimarlar, kimi zaman özensizlik veya bilgisizlikten kimi zaman da bilinçli olarak maliyeti inşaat öncesinde düşük göstermektedir. Aksi taktirde öngörülen yüksek inşaat maliyetleri kentleri veya para verecek olan elitleri kolayca işten vazgeçmeye yönlendirebilmektedir. Vitruvius da⁴²⁷ bu konuya değinmekte ve mimarları sert bir dille eleştirmektedir. Zira mimarların öngördükleri inşaat maliyetlerinin inşaat sırasında aşılması inşaat sahiplerini öngörülenden daha büyük bir mali yükün altına sokmaktadır⁴²⁸. Bu durum hem kent kurumlarına hem de kişilere zarar vermekte hem de inşaatların yarım kalması nedeniyle büyük bir müsrifliğe yol açmaktadır⁴²⁹.

3.2.4.1. İmar Faaliyetlerinde Finans Kaynakları

Kent yurttaşlarının imar faaliyetlerine ilişkin yazıtlarda kimi zaman söz konusu faaliyetin masraflarının hangi kaynak veya kaynaklardan karşılandığı yönünde bilgiler bulunabilir. Kentlerde, yerel elitlerin gerçekleştirdiği imar faaliyetlerinde kullanılan kaynaklar genellikle inşaatı yaptıran kişi veya kişilerin kendi keseleridir. Özellikle “ἐκ τῶν ἰδίων” ifadesi bir yurttaşın, üstlendiği *arkhe* veya *leitourgia*'nın⁴³⁰ veya gerçekleştirdiği elçilik gibi bir hizmetin masraflarını kendi kesesinden ödemesinin yanında özel şahısların bir imar faaliyetinin masraflarını kendi kesesinden karşılamasını da ifade etmek için sıkça kullanılmıştır⁴³¹. Kuşkusuz “ἐκ τῶν ἰδίων” bu tür bir harcamaya yönelik tek ifade biçimi

⁴²⁷ Vitr., X, pr. 1-4.

⁴²⁸ Vitruvius, bu konuda Ephesos'ta bulunduğu söylenen ve mimarları öngörülen inşa maliyeti üzerinde yükümlülük altına sokan bir yasadaki bahseder. Bu yasa uyarınca mimarın bir kamu yapısının inşası öncesinde öngördüğü miktarın dörtte birinden fazla aşılması durumunda aradaki fark mimarın mal varlığından tahsil edilmektedir. Bkz. Vit. X, pr. 1. “Nobili Graecorum et ampla civitate Ephesi lex vetusta dicitur a maioribus dura condicione sed iure esse non iniquo constituta. nam architectus, cum publicum opus curandum recipit, pollicetur, quanto sumptu id sit futurum. tradita aestimatione magistratui bona eius obligantur, donec opus sit perfectum. absoluto autem, cum ad dictum impensa respondit, decretis et honoribus ornatur. item si non amplius quam quarta ad aestimationem est adicienda, de publico praestatur, neque ulla poena tenetur. cum vero amplius quam quarta in opere consumitur, ex eius bonis ad perficiendum pecunia exigitur.”

⁴²⁹ Lagina'da bilinmeyen bir nedenle yarım kalmış ve M. Ulpius Aleksandros Herakleitos ve eşi Ulpia Ammion tarafından tamamlanmış *stoa* için bkz. T.112 (sat. 9-10).

⁴³⁰ Bkz. T.135 (sat. 8), T.136 (sat. 6), T.137 (sat. 19-20).

⁴³¹ Karia kentlerinde yurttaşların imar faaliyetlerine ilişkin yazıtlarda ἐκ τῶν ἰδίων için bkz. T.32, T.35 (sat. 2), T.39 (sat. 3), T.41, T.44 (sat. 4-5), T.46 (sat. 6-7), T.52 (sat. 30), T.53 (sat. 1), T.55 (sat. 3), T.58 (sat. 20), T.62 (sat. 3), T.67 (sat. 5-6), T.76 (sat. 4-5), T.77 (sat. 3), T.80 (sat. 1), T.81 (sat. 2), T.82 (sat. 7), T.83 (sat. 2), T.87, T.91 (sat. 3), T.93 (sat. 3-4), T.96 (sat. 3), T.97 (sat. 9), T.100 (Fr. C), T.101, T.111 (sat. 11), T.112 (sat. 8), T.121 (sat. 2), T.134 (sat. 14), T.138 (sat. 7), T.140 (sat. 4), T.141 (sat. 10), T.147 (sat. 12), T.150 (sat. 11-12), T.159 (sat. 4-5), T.167 (sat. 6). İfadenin parayı veren kişinin ağzından söylenişi (kendi kesemden) için bkz. T.40 (sat. 14-15) ἐκ τῶν ἐμῶν.

değildir, “ἐκ τῶν ἰδίων ὑπαρχόντων” (kendi imkanları ile)⁴³², “ἐκ τῶν ἑαυτοῦ” (kendi gelirinden)⁴³³, “ἰδίοις ἀναλώμασιν” (kendi harcamaları ile)⁴³⁴ ve “παρ’ ἑαυτοῦ”⁴³⁵ (bizzat kendisi / kendi nezdinde)⁴³⁶ ifadeleri de faaliyeti gerçekleştiren kişinin kendi servetini veya mal varlığını kullanarak yaptığı bir harcamaya işaret etmektedir. Kimi zaman kent memurları sorumlulukları altındaki yapılar için daha önceden bir miktar para verilmiş olsa bile bir imar faaliyetini bu paraya dokunmadan bizzat kendileri yaptırabilmektedirler⁴³⁷. Ender olmakla birlikte bir memuriyet kapsamında yürütülen imar faaliyetinde memuriyeti için ayrılmış ödeneğin kalan kısmının kullanılması⁴³⁸ da mümkündür. Bununla birlikte, yapı yazıtları ve imar faaliyetlerini anan diğer yazıtlar her zaman bir imar faaliyetinin masraflarının yapıyı adayan kişi veya kişiler tarafından kendi servetinden karşılandığına dair bilgi vermezler.

3.2.4.2. İmar Faaliyetlerinde Nitel Çeşitlilik

Kentlerde yerel elitlerin gerçekleştirdiği imar faaliyetleri kentin halihazırdaki ihtiyaçları, imar faaliyetini gerçekleştiren kişinin ekonomik durumu, üstlendiği memuriyetin yükümlülükleri, mensup olduğu ailenin politik etkinliği ve itibarı ile orantılı olarak birçok farklı şekilde gerçekleşebiliyordu. Bir yurttaş kimi zaman bir yapının tümünü inşa ettirebiliyordu, kimi zaman da inşa edilmekte olan veya inşası tamamlanmış ve halen kullanılmakta olan bir yapı üzerinde herhangi bir imar faaliyeti yaptırabiliyordu. Bu imar faaliyeti yapıların ihtiyaçları uyarınca oldukça geniş bir yelpazede çeşitlilik gösteriyordu.⁴³⁹

⁴³² Bkz. T.33 (sat. 8-9).

⁴³³ Bkz. T.45 (sat. 9).

⁴³⁴ Bkz. T.136 (sat. 9). Marcus Sempronius Clemens, Hekate tapınağına suyu ἰδίοις ἀναλώμασιν (kendi harcaması ile) getirmiştir.

⁴³⁵ Karia kentlerinde yurttaşların imar faaliyetlerine ilişkin yazıtlarda παρ’ ἑαυτοῦ için bkz. T.123 (sat. 5), T.129 (sat. 2), T.145 (7-8), T.177 (sat. 3). İfadenin çoğul kullanımı παρ’ ἑαυτῶν için bkz. T.131 (sat. 11-12). Heykel dikilmesinde παρ’ ἑαυτοῦ için bkz. T.94 (sat. 16). Herhangi bir mali katkı ifade etmeyen “şahsen” anlamındaki ὑφ’ ἑαυτοῦ için bkz. T.52 (sat. 30) ἐκ τῶν ἰδίων ὑφ’ ἑαυτοῦ.

⁴³⁶ Hdt., II, 129, 3; “κατὰ τοῦτο μὲν νῦν τὸ ἔργον ἀπάντων ὅσοι ἤδη βασιλέες ἐγένοντο Αἰγυπτίων αἰνέουσι μάλιστα τοῦτον. τά τε ἄλλα γὰρ μιν κρίνειν εὔ, καὶ δὴ καὶ τῶ ἐπιμεφομένῳ ἐκ τῆς δίκης παρ’ ἑαυτοῦ διδόντα ἄλλα ἀποπιπλάναι αὐτοῦ τὸν θυμόν.” “*Bu nedenle o Mısırluların bugüne kadar gelen hükümdarları içinde en çok övgüyü kazandırmıştır. Zira sadece iyi bir şekilde karar vermesinin yanında, kararına karşı çıkan kişiye de zararını bizzat kendisi ödüyor, isteğini yerine getiriyordu*”. Hdt., VIII, 5, 1; “ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς τοὺς Ἕλληνας ἐπισχεῖν ὧδε ποιεῖ: Εὐρυβιάδῃ τούτων τῶν χρημάτων μεταδιδοῖ πέντε τάλαντα ὡς παρ’ ἑαυτοῦ δῆθεν διδούς.” “*Themistokles, Yunanlıların kalmalarını şu şekilde sağlar; Bu paranın içinden beş talent’i, kendisi veriyormuş gibi ayırıp Eurybiades’e verir.* Ayrıca bkz. Ksen., hell., VI, 1, 3; “καὶ ὅποτε μὲν ἐνδείσειε, παρ’ ἑαυτοῦ προσετίθει, ὅποτε δὲ περιγένοιτο τῆς προσόδου, ἀπελάμβανεν.” “*her ne zaman bir açık olsa bizzat kendisi kapatırdı ve gelir fazla olduğunda ise geri alırdı*”. Ayrıca bkz. H. G. Liddell - R. Scott. *A Greek-English Lexicon*, s.v. παρά, A, II, 2.

⁴³⁷ Panamara’da rahip Dionysios ve eşi rahibe Abbas Tryphaina’nın, yapılar için 900 *drakhme* verilmiş olmasına karşın (καὶ δημοσίᾳ ἐκδοθ[έν]των τῶν ἔργων δραχμῶν ἐν[α]κοσίω), rahiplikleri öncesinde çökmüş olan *apotheke*’yi παρ’ ἑαυτῶν (yeniden) inşa ettirmeleri hakkında bkz. T.131 (sat. 7-12).

⁴³⁸ Panamara’da (MÖ I. yüzyıl sonu – MS I. yüzyıl başı) Hekataios’un oğlu Koraiyalı [falanca] tarafından rahipliğinin bitiminde yaptırdığı [st]oa’ların mali kaynağı olarak “περίσσωμα” için bkz. T.125 (sat. 3) [τὰς στ]οὰς ἐκ τῶν περι[σ]σωμάτων, ayrıca bkz. aşağıda s. 119 dn. 829.

⁴³⁹ Kısmi katılımlar ve nitelikleri için bkz. aşağıda s. 73-78.

Yapıların imarına yönelik bu tür kısmi katılımlar, Anadolu'nun diğer bölgelerinde olduğu gibi⁴⁴⁰ Karia'da da yurttaşların gerçekleştirdiği imar faaliyetlerinin büyük bölümünü oluşturuyordu. Bununla birlikte bir yapının tümüyle inşası da ender olmakla birlikte görülmekteydi. Kuşkusuz böylesi bir armağan, yapının nitelikleri doğrultusunda çok büyük bir masraf gerektiriyordu ve aynı zamanda yerel elitler için son derece önemli bir prestij kaynağıydı ve yaptıran kişinin elitist (seçkin) demokrasi⁴⁴¹ piramidinin üst basamaklarına ait olduğunu gösteriyordu. Zira kentlerde varlıklı ve elit sınıfın içinde bile sadece birkaç aile bu denli büyük bir armağanı verebilecek ekonomik refaha sahipti.

İmar faaliyetleri konusunda kaynak oluşturan yazıtlarda genel olarak yeni bir yapının veya var olan bir yapının yeni bir kısmının inşasını⁴⁴² ifade etmek için κατασκευάζω⁴⁴³ ve κατασκευή⁴⁴⁴ sıkça kullanılmıştır⁴⁴⁵. Bu nedenle yapıların inşası ve adanmasına ilişkin yapı yazıtlarında da κατεσκεύασεν καὶ ἀνέθηκεν veya κατασκευάσας ἀνέθηκεν ifadesi oldukça yaygındır⁴⁴⁶. Bununla birlikte κατεσκεύασεν καὶ / κατασκευάσας ifadesinin ihmal edilip yalnızca ἀνέθηκεν adama ifadesinin yer aldığı çok sayıda referans bulunmaktadır⁴⁴⁷. Kimi yapı yazıtlarında ise inşa ve adama ifadelerinin tümü ihmal edilebilir⁴⁴⁸. Bu şekilde yazıt yalnızca yaptıran kişi, yaptırılan yapı ve faaliyetin kime yönelik olduğu/kime adandığı bilgilerini içerebilmektedir. Yaygın olarak kullanılan κατασκευάζω dışında ἀνίσθημι fiilinin de bir inşa çalışması için kullanıldığı referanslar mevcuttur⁴⁴⁹.

⁴⁴⁰ MS I. ve IV. yüzyıllar arasında Batı Anadolu'da yerel elitlerin yaptırdığı ya da inşasına katılımda bulunduğu yapılara ilişkin referans listesi için bkz. Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 160-166 (Appendix 1, A)

⁴⁴¹ Terim için bkz. yukarıda s. 36.

⁴⁴² Yeni inşaatlar ve onarımlar için bkz. Winter, *Baupolitik*, s. 188-192.

⁴⁴³ T.40 (sat. 12), T.51 (sat. 29 ve 32), T.82 (sat. 7-8), T.83 (sat. 2), T.85 (sat. 11), T.86 (sat. 8-9), T.90 (sat. 30-31). κατασκευάζω fiilinin onarım anlamında da kullanımını hakkında bkz. Cramme, *Euergetismus*, s. 82vd; Hellmann, *vocabulaire de l'architecture*, s. 196vd.

⁴⁴⁴ T.82 (sat. 5-9) τοὺς τε λιθίνους κανκέλλους τοῦ γυμνασίου ἐκ τῶν ἰδίων κατασκευάσαντα καὶ ἐπισκεύασαντα τὸν περὶ αὐτοὺς κόσμον. T. 85i (sat. 6-7) ἔργω[ν κατασκευ]ᾶς τε καὶ ἐπισκευ[ῆς]. T.113 (sat. 12-13) εἰς ἐπισκευὴν καὶ κατασκευὴν βαλανείου. T. 29 (sat. 2-3) τὴν ἐπισκευ[ὴν καὶ τὴν κατασκευ]ῆν τῶν ἐν [- - -]” Terim için ayrıca bkz. Ginouvès, *Dictionnaire* II, s. 7; Ginouvès, *Dictionnaire* III, s. 29-31.

⁴⁴⁵ İnşa faaliyetini ifade eden ve κατασκευάζω ile aynı anlamda kullanılan ποιέω için bkz. T.147 (sat. 8), ayrıca bkz. T.135 (sat. 10-11) ὑδραγωγία πεποηκότα καὶ ὕδατα εἰσαγειωκχότα εἰς τὸ ἱερὸν τῆς Ἐκάτης, krş. T.137 (sat. 24-26) κατεσκευακότα ὑδραγωγία καὶ ὕδατα εἰσαγειωκχότα εἰς τὸ ἱερὸν τῆς Ἐκάτης.

⁴⁴⁶ T.33 (sat. 7-8), T.41, T.63 (sat. 4-8), T.74, T.91 (sat. 2), T.92 (sat. 8), T.93 (sat. 4). Ayrıca bkz. T.53.

⁴⁴⁷ T.32, T.35 (sat. 2), T.39 (sat. 3), T.46 (sat. 7), T.55 (sat. 3), T.61 (sat. 3), T.62 (sat. 4), T.76 (sat. 5), T.77 (sat. 2), T.78 (sat. 2), T.96 (sat. 2), T.99 (sat. 2), ayrıca bkz. T.38 (fr. g), T.54 (sat. 2), T.97 (sat. 5-6) T.152 (sat. 4) ayrıca bkz. T.88 (sat. 7-8) ἀνατέθεικεν.

⁴⁴⁸ T.3, T.4, T.6, T.7, T.8, T.9, T.10, T.11, T.12, T.13, T.14, T.15, T.17, T.18, T.19, T.22, T.27, T.28, T.29, T.43, 44, 45, 57, 67, T.69, T.70, T.71, T.79, T.95.

⁴⁴⁹ Bkz. T.67 (sat.4-6) σ]ὺν παντὶ τῷ πε[ριόντι κό]σμῳ ἐκ τῶν ἰδί[ων ἀνέστη]σεν. Ayrıca bkz. T.65 (sat. 4)

3.2.4.2.1. Bir Yapının Tümüyle İnşası

Yazıtlar, yeni bir yapının inşasına ilişkin masrafların aynı kişi/kişiler tarafından inşaatın başlangıcından sonuna kadar tümüyle karşılanmasına ilişkin olarak “temelinden itibaren” (ἐκ θεμελίων veya ἀπὸ θεμελίων) ifadesini sunarlar⁴⁵⁰. Bu şekilde “temelinden itibaren” yapılan inşa faaliyetlerinin yazıtlarda özellikle ifade edilmesi söz konusu faaliyetin büyük masrafı ve zahmetinin göz önüne serilmesi açısından önem taşımaktadır⁴⁵¹. Ayrıca bu şekilde “temelinden itibaren” ifadesinin yer almadığı yapı yazıtlarında, inşa sürecinin farklı aşamalarında diğer katılımcıların bulunduğu veya yapının ana inşasının dışında kalan bezeme veya sütunlar gibi kısmi katkıların başka kişi veya kişiler tarafından yaptırılmış olabileceği düşünülmelidir⁴⁵².

Kentlerde, bir yapıyı tümüyle inşa ettirmiş olmak, kişiye kendisinin ve ardıllarının heykellerinin dikilebileceği bir onurlandırma mekanı sağlıyordu. Hatta kimi zaman bu yapı, yaptıran kişinin ismi ile anılıyordu⁴⁵³. Bu tür bir isimlendirme olasılıkla kentte birden çok

⁴⁵⁰ Aphrodisias'ta (MS 170-190) M. Ulpius Carminius Claudianus'un işlerin inşası için kurduğu vakfın parasından önceden vermiş olduğu para ile temelinden itibaren yaptırılan yol için bkz. T.51 (sat. 19-24) τὸ ἔργον δὲ τοῦτο τὸ τῆς πλατείας ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μέρων ἐξ ἀρχῆς μέχρι τέλους ἐκ θεμελίων μέχρι γείσους εὐτυχῶς γέγονε καὶ γενήσεται. Aphrodisias'ta (ca. MS 180-230) Iason Prabreus'un eşi Iulia Paula ile birlikte arşiv binası çevresinde temelinden itibaren tümüyle taştan inşa ettirdiği güney *stoa* ve temelinden itibaren taşıttığı doğu *stoa* için bkz. T.52 (sat. 10-16) τοῦ περ[ιστῶ]ου στοᾶς μεσημβρινῆς ἀπὸ θεμελίων τὸ [λιθι]κὸν πᾶν καὶ τὸν ἐν αὐτῇ οἶκον σὺν περιφλι[ώμασιν] ... καὶ στοᾶς ἀνατολικῆς ἀπὸ θεμελίων διάστουλα ὀκτώ μετενηνοχότα δὲ [εἰς ταύτη]ν, Krş. T.53. Herakleia Salbake'de (MS geç II. yüzyıl?) [kütüphane binası]nın temelinden itibaren inşasına ilişkin yazıt için bkz. T.74 (Fr. A, sat. 1-2) [τὴν βιβλιοθή]κην ἐκ θεμελίων κατα[α]σκευάσαντες καὶ τὸν περὶ αὐ[τῆ]ν κόσμον - - -]ος ἀνέθηκεν. Keramos'ta (MS II. yüzyıl) Hermophantos oğlu Hierokles ve eşi Aristokrates kızı Aristoneike tarafından temelinden itibaren inşa edilen hamam için bkz. T.93 (sat. 2-4) καὶ τὸ βαλανεῖον ἐκ θεμελίων καὶ τὰ ἐν αὐτῷ ἔργα πάντα σὺν παντὶ τῷ κόσμῳ ἐκ τῶν ἰδίων κατασκευάσαντες. Aphrodisias'ta, (ca. MS II. yüzyıl) Zenon oğlu Artemidoros'un oğlu falanca tarafından temelinden itibaren inşa edilmiş tanımlanamayan yapı için bkz. T.50 (Fr. b) [- - ἐκ] θεμελίων [- - -]". Kaunos'ta temelinden itibaren inşa edilmiş tanımlanamayan yapı için bkz. T.89 (Fr. b-c, sat. 3-4) [- - - κατασ]κεύ[α] - - - ἐκ θεμελίων [- - -].

⁴⁵¹ “Temelinden itibaren” ifadesi sadece tekil ve ana yapıların inşası için değil aynı zamanda kapsamlı onarımlar ve ana yapılara eklenen bölümlerin inşası, ayrıca bir yapının tümüyle başka bir yere taşınması için de kullanılmıştır. Keramos'ta (MS 98-117) *agoranomoi* Dionysios oğlu Hermophantos ve Lykiskos oğlu Hermophantos tarafından *gymnasion* – hamam yapısına ek olarak temelinden itibaren yaptırılan *alipterion* (yağlanma odası) için bkz. T.91 (sat. 2-3) καθὼς ὑπέσ[χοντο τὸ] ἀλιπτήριον ἐκ θεμελίων κατασκευάσαντες ἐκ τῶν ἰδίων. Panamara'da (MS III. yüzyılın ikinci yarısı) Marcus Sempronius Clemens'in soyundan Arrianos'un temelinden itibaren onarımını yaptırdığı *stoa* için bkz. T.146 (sat. 43-45) ἐν τῇ στοᾷ ἣν ὁ πατὴρ αὐτῶν ἐκ θεμελίων ἐπεσκεύασεν. Aphrodisias'ta (ca. MS 180-230) Iason Prabreus'un eşi Iulia Paula ile birlikte arşiv binası çevresinde temelinden itibaren tümüyle taştan inşa ettirdiği güney *stoa* ve temelinden itibaren taşıttığı doğu *stoa* için bkz. yukarıda dn. 450.

⁴⁵² Iasos'ta Hierokles Argaios ve eşi Ainiane, Roma *agora*'sındaki, doğu *stoa*'nın ana yapısını kendi keselerinden inşa etmişlerdir, bkz. T.80. Söz konusu yapının dış yüzey bezemelerini ve mimari elemanlarını ise Theophilos oğlu Dionysos kendi kesesinden yaptırmıştır, bkz. T.81.

⁴⁵³ Aphrodisias'ta Eusebios hamamı (Εὐσεβιανὸν βαλανεῖον) için bkz. T.36 (sat. 5). Diogenes *gymnasion*'u (Διογενιανὸν γυμνασίον) için bkz. T.51 (sat. 24). Iasos'taki Δαμαίων στοᾶ ismi de olasılıkla benzer nitelikteydi, bkz. T.167 (sat. 5-6), krş. T.133 (sat. 8-9). Panamara'da veya Stratonikeia'da bulunan ve *Flaviane* denen *stoa*'ya (στοᾶ ἢ κα[λου]μένη Φλαβιανῆ) ismini veren kişi, yapının inşasına birden çok kez para bağışlayan Hekatodoros oğlu Flavianus olabilir, bununla birlikte *stoa*'nın Flavianii hanedan ailesine ithaf edilmiş olması da olasılık dahilindedir. MÖ II. yüzyılda, Halikarnassos'da onarılan γυμνάσιον τὸ Φιλίππειον için bkz. yukarıda s. 57 dn. 372.

sayıda bulunan hamam, *gymnasion* ve *stoa* gibi yapıların ayırt edilmesini kolaylaştırmak gibi pratik bir amaca da hizmet ediyordu⁴⁵⁴. Bu şekilde yapı ile birlikte ismi anılan kişi sadece arşitrav üzerine ismini yazmakla yetinmiyor, kendisini ve ailesini kentin dokusuna katıyordu. Bu durum hiç kuşkusuz ki yerel elitler arasındaki amansız prestij edinme yarışında büyük bir avantajdı. Yerel elitler tarafından inşa edilmiş ve büyük masraf gerektiren yapılar, genellikle kentlerin veya kutsal alanların göz önünde olan yerlerinde inşa ediliyor ve bu şekilde yerel elitlerin ihtişamını ve gücünü sergiliyordu. Yapıların birer ihtişam ve güç sembolü olarak kullanılmaları Kariyalılar için hiç de yabancı değildi ve aslen geçmişi Hellenistik Çağ'dan daha eskiye kadar uzanıyordu. Hekatomnos⁴⁵⁵, Mausollos⁴⁵⁶ ve ardından Idrieus⁴⁵⁷ bu yolu izlemiş⁴⁵⁸ ve özellikle kutsal alanları tercih etmişlerdi⁴⁵⁹. Hellenistik Çağ'da ise bölgeye egemen olan krallar bu yolda rol model olmaya devam etmişlerdi⁴⁶⁰. Fakat bir yapının temelinden itibaren inşası, yüksek maliyeti nedeniyle Hellenistik kralların bile pek tercih etmediği bir işti⁴⁶¹. Zira süregelen savaşlar Hellenistik krallıklar için büyük harcamaları da beraberinde getirmekteydi⁴⁶². Genelde, bir yapının inşasına para bağışında bulunmak veya yapının bir kısmını, inşası için gereken parayı vermek suretiyle yaptırmak Hellenistik kralların tercihiydi. Hellenistik kralların izinden giden varlıklı yurttaşların da bir kralın bile yüklenmeyi ender olarak göze aldığı bu denli büyük bir masrafı üstlenmesi beklenemezdi. Bu

⁴⁵⁴ Yapıların benzer nitelikteki diğerlerinden ayırt edilmesini kolaylaştırma amaçlı isimlendirme söz konusu yapının konumu ile ilişkili olarak da yapılabilmekteydi. Yukarı *gymnasion* için bkz. T.108 (sat. 4), batı *stoa* için bkz. T.51 (sat. 17), T.106 (sat. 4), doğu *stoa* için bkz. T.51 (sat. 14), güney *stoa* için bkz. T.51 (sat. 11), kuzey *oikos* için bkz. T.51 (sat. 23).

⁴⁵⁵ Hyssaldomos oğlu Hekatomnos'un Sinuri'de yaptırdığı *thyroma* ve *trapeza* için bkz. Robert, Sinuri, no. 76.

⁴⁵⁶ Mausollos'un (MÖ 377-353) Labraunda'da Zeus Labraundos kutsal alanında yaptırdığı yapılar için bkz. *I.Labraunda*, no. 13 (*stoa*) ve no. 14 (*andron* ve içindekiler). Hekatomnid'ler içinde Mausollos ayrıca bir kent kurucu idi. Satraplığının verdiği imkanları kullanarak Halikarnassos'u Yunan kent örnekleri uyarınca yeniden inşa ettirmiş, buraya çevrede bulunan ve Lelegler tarafından iskan edilmiş sekiz kentin altı tanesinin halkını göç ettirmişti. Bu kentler Pedasa, Madnasa, Side, Termera, Telmissos ve Ouranion'dur. Mausollos, Karia'nın en önemli limanlarından birisine sahip olan Myndos'u ise eski yentin hemen yakınında yeniden inşa ettirmiştir. Strab., XIII, 1, 59 (C 611), krş. Plin., *nat.*, V, 107.

⁴⁵⁷ Idrieus'un (MÖ 351-344) Labraunda'da yaptırdığı yapılar için bkz. *I.Labraunda*, no. 15 (*andron*), no. 16 (*naos*), no. 17 (*oikoi*), no. 18 (*pylon*). Amyzon'da yaptırdığı [*pylon*] için bkz. L. Robert, *Amyzon*, no. 1. Krş. Piejko, *Gnomon* 57 (1985) s. 609.

⁴⁵⁸ Hekatomnidler için genel olarak bkz. S. Hornblower, *Mausolus*. Oxford, 1982; S. Ruzicka, *Politics of a Persian Dynasty The Hecatomnids in the Fourth Century B.C.* Norman [Oklahoma], 1992. Hekatomnid hanedanlığı kadınları hakkında bkz. E.D. Carney, "Women and Dunasteia in Caria." *AJPh* (2005) s. 65-91

⁴⁵⁹ Labraunda, Zeus Labraundos kutsal alanında Mausollos ve Idrieus'un imar faaliyetleri aracılığı ile erkekleri sergilemeleri için bkz. P.Hellström, "Hecatomnid Display of Power at the Labraynda Sanctuary", şurada: *Religion and Power in the Ancient Greek World*, Proceedings of the Uppsala Symposium 1993, BOREAS 24, s. 132-138. (Türkçe çevirisi için bkz. H. Üreten, Labraunda Kutsal Alanında Hekatomnid Gücün Sergilenmesi, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi 45, 2 (2005) s. 59-70). Ayrıca bkz. P.Hellström, "Sacred Architecture and Karian Identity." şurada: F. Rumscheid (Ed.). *Die Karer und die Anderen: Internationales Kolloquium an der Freien Universität Berlin 2005*. Bonn 2009, s. 267-290.

⁴⁶⁰ Hellenistik kralların kentlere yönelik yardımları ile sivil *euergesia*'nın ilişkisi için bkz. yukarıda s. 17vd.

⁴⁶¹ Halikarnassos'ta, ne[opoies] (tapınak görevlisi) Khairemon'un oğlu [falanca] tarafından Ptolemaios II Philadelphos adına inşa ettirilmiş ve Sarapis, Isis ve Arsinoe Philadelphos'a ithaf edilmiş tapınak için bkz. Vidman, *Sylloge*, no. 270.

⁴⁶² Hellenistik Çağ savaş ekonomisi hakkında bkz. Chaniotis, *War*, s. 115-142.

nedenle yurttaşlar, kimi zaman yurttaş olmanın getirdiği sorumluluklar, kimi zaman üstlenilmiş bir *arkhe* veya *leitourgia* ile ilişkili yükümlülükler, kimi zaman da bireysel ve ailevi öne çıkış için kentlerde, kent veya *demos* tarafından yürütülen imar faaliyetlerine yönelik kısmi katılımlarda⁴⁶³ veya bağışlarda bulunmuşlardı⁴⁶⁴. Karia'da Hellenistik Çağ'da büyük bir yapının inşası için gereken masrafın bir yurttaş tarafından karşılanması sıradan bir durum değildi⁴⁶⁵. MÖ I. yüzyılın ikinci yarısından itibaren değişen sosyal ve ekonomik yapı ile birlikte⁴⁶⁶ bireysel ve büyük miktardaki bağışların artışıyla eş zamanlı olarak yerel elitlerin kentlerde oldukça masraflı imar faaliyetlerini kimi zaman tek başlarına kimi zaman da aile fertleriyle birlikte üstlenmeye başladıkları görülmektedir⁴⁶⁷. Bu süreç MS I. yüzyılda artarak devam etmiş ve MS II. yüzyılda en üst noktaya ulaşmıştır.

Yazıtlar, Karia kentlerinde MÖ I. – MS III. yüzyıllar arasında yerel elitlerin tümüyle inşa ettirdikleri yapılar arasında *stoa*'ların sayıca çokluğuna işaret etmektedir⁴⁶⁸. Bu şekilde elitler hem yapıyı tümüyle inşa etmiş olmanın getirdiği onur ve prestiji elde ediyor, hem halka hizmet ediyor hem de kentlerini görkemli bir dekorla bezemiş oluyorlardı. Aphrodisias⁴⁶⁹,

⁴⁶³ Halikarnassos'ta (MÖ IV. yüzyıl?) Pyrgon oğlu Melas tarafından adakta bulunduğu için yaptırılan ve Zeus Akraios'a adanan *andron* için bkz. Strong - Jeppesen, AArch 35 (1964) s. 202-203. Halikarnassos'ta (MÖ II. yüzyıl) falanca kişi tarafından bir [*stoa*]'nın işlerinin yaptırılıp Ap[ollon]'a adanması için bkz. GIBM 897a, krş. Isager, *Halicarnassos I*, s. 141vd no. 4b. Hyllarima'da (MÖ II. yüzyıl) Artemidoros oğlu Dionysikles'in *gymnasiarkhia* ile ilişkili olarak olasılıkla *gymnasion*'da gerçekleştirdiği *pilaster* inşası için bkz. Robert, *À travers l'Asie Mineure*, s. 368 ve fig. 25. Iasos'ta (MÖ IV. yüzyıl?) Apollonides oğlu Metrophantos tarafından Artemis Astias için yaptırılan sütun için bkz. *I.Iasos*, no. 259. Iasos'ta (MÖ ca. 170) *khoregia*, *agonothesia* ve *stephanephoria* üstlenmiş olan Epikrates oğlu Sopatros'un bu memuriyetlerle ilişkili olarak tiyatrodan Dionysos ve *demos*'a adadığı *analemma*, *kerkis* ve *bema* için bkz. *I.Iasos*, no. 249, krş. Migeotte, *théâtre à Iasos*, s. 286 – 289; SEG XLIII (1993) no. 716. Gençlerin ve yetişkinlerin *gymnasiarkhia*'sını da üstlenmiş Epikrates oğlu Sopatros ayrıca yetişkinler (?) *gymnasion*'unda bir *stoa* inşa ettirmiştir. Bkz. Nafissi, *Sopatros*, s. 126-128 no. 5, krş. *I.Iasos* no. 250. Mylasa'da (MÖ II. yüzyıl) ana tanrıça rahibesi Kosinas tarafından ana tanrıça'ya adanan *oikos* ve *prodomos* için bkz. *I.Mylasa*, no. 336 (CCCA, no. 713). Stratonikeia'da (MÖ II. yüzyıl) Minnion ve oğulları tiyatronun sahne binası ile ilişkili sütun ve üzerindeki frizli arşitrav bloğunu Dionysos'a ve Stratonikeialıların *demos*'una adamıştır. Bkz. *I.Stratonikeia* no. 1013.

⁴⁶⁴ Hellenistik Çağ'da yurttaşların imar faaliyetlerine yönelik para bağışları için bkz. yukarıda s. 54-58.

⁴⁶⁵ Kastabos'ta, bir *naos*'un Philondas oğlu Hygasoslu Philion tarafından Hemithea'ya adanmasına ilişkin yazıt para kaynağı ya da yapının temelinden itibaren inşası hakkında bilgi vermemektedir. G.E. Bean, yazıtın, Hemithea tapınağının ana yapısının inşası ile ilişkili olduğunu, Hygasos'lu Philion'un ise bu tapınağın ana yapısını (*naos*) yaptıran ya da yaptıranlar içinde en büyük yardımı yapan kişi olduğu görüşündedir. Yazıt için bkz. Bean, *inscriptions*, s. 58-59 no. 1; *I.Peraia*, no. 451; Bresson, *Pérée rhodienne*, no. 38. Tapınağın tümünün ya da bir kısmının Halikarnassoslu mimarları Letodoros ve Ph[. . .]ni[- -] tarafından dikilen aynı yıllara ait yazıt için bkz. Bean, *inscriptions*, s. 59 no. 2; *I.Peraia*, no. 452; Bresson, *Pérée rhodienne*, no. 37. Tapınağın planı için bkz. J. M. Cook - W. H. Plommer, *ibid.* s. 81 fig. 15, Hemithea kültü ve tapınağı için ayrıca bkz. Diod. V, 62-63.

⁴⁶⁶ Geç Hellenistik Çağ'da toplum yapısındaki değişimler ve sınıflaşma için bkz. yukarıda s. 35-46.

⁴⁶⁷ Müşterek imar faaliyetleri ve imar faaliyetlerine dolaylı katılımlar hakkında bkz. yukarıda s. 78-88.

⁴⁶⁸ Zuiderhoek'in genel olarak Batı Anadolu kentlerinde tümüyle yaptırılan yapılar üzerindeki istatistikî araştırmasında dini yapılar genelin yaklaşık %28'i ile birinci sırayı alırken *stoa*'lar %20 ile ikinci sırada kalmaktadır. Söz konusu fark aslen Zuiderhoek tarafından bir sunak veya tapınakta inşa edilen bir masanın da tekil yapılar sınıfına dahil edilmesi nedeniyle oluşmaktadır. Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 80, fig. 5.2

⁴⁶⁹ Artemidoros oğlu Diogenes'in oğlu Menandros oğlu Diogenes ve Aphrodite rahibesi [falanca] ve [falancanın oğlu] Menandros güney *agora*'da, Tiberius portiko'sunun batı yönünde bir *stoa* inşa ettirmiştir (MS 14 – 29). Bkz. T.20. Jason Prabreus eşi Iulia Paula ile birlikte arşiv binasını çevreleyen *stoa*'lardan güney *stoa*'yı kendi

Iasos⁴⁷⁰, Lagina⁴⁷¹, Myndos⁴⁷² ve Panamara'da⁴⁷³ yurttaşlar tarafından yaptırılmış *stoa*'lara dair referanslar bulunmaktadır. Tümüyle inşa edilen yapılarda tercih edilen diğer bir yapı türü hamamlardır. MS I. yüzyıldan itibaren kent halkının önemli ölçüde zaman geçirdiği ve bu nedenle yerel elitlerin kendilerini gösterme yarışının önemli bir aracı haline almış olan bu yapıların yurttaşlar tarafından tümüyle inşasına ilişkin Keramos⁴⁷⁴, Labraunda⁴⁷⁵ ve Mylasa'dan⁴⁷⁶ referanslar mevcuttur. *Stoa* ve hamamlar dışında çeşme⁴⁷⁷ ve *hydragogion* inşası⁴⁷⁸ da da yaşam standartlarını arttırarak halka hizmet etmek amacındaki elitlerin araçları olarak görünürler. Bu yapılar dışında kütüphane⁴⁷⁹ ve tapınak gibi inşası son derece masraflı yapıların inşasına ilişkin ender referanslar da bulunmaktadır.

kesesinden temelinden itibaren içerisindeki atölyeler, kitap rafları ve diğer mekanları ile birlikte yaptırmış ve diğer *stoa*'larda yenileme ve ekleme çalışmaları gerçekleştirmiştir (ca. MS 180-230), bkz. T.52 ve T.53.

⁴⁷⁰ Iasos'ta Hierokles Argaios ve eşi Ainiane, Roma *agora*'sı, doğu *stoa*'nın ana inşasını kendi keselerinden yaptırmışlardır (MS 138), bkz. T.80. Aynı yapının dış mimari elemanları ve rölyefleri ise Theophilos oğlu Dionysios tarafından yaptırılmıştır, bkz. T.81. Ayrıca [- -]pios tarafından tüm sütunları ile birlikte kendi kesesinden yaptırılan *stoa* (tarihsiz) için bkz. T.167.

⁴⁷¹ Marcus Ulpius Aleksandros Herakleitos ve eşi Ulpia Ammion kendi keselerinden kutsal yapıda (*oikia*) bir *propylon* ve üç adet *stoa* yaptırırlar (MS II. yüzyıl ortaları). Rahip çiftin Hekate rahiplikleri sırasında gerçekleştirdikleri hizmetlere ilişkin rahip yazıtı için bkz. T.112. Rahip çift ayrıca bilinmeyen bir nedenle inşası yarım kalmış olan bir *stoa*'yı da tamamlamıştır, bkz. T.112 (sat. 9-10) ve T.111 (sat. 12-13). Marcus Ulpius Aleksandros Herakleitos ve eşi Ulpia Ammion'un Hekate rahiplikleri sırasında gerçekleştirdikleri hizmetler karşılığında elde ettikleri onurlandırma için bkz. T.111.

⁴⁷² Caesar dostu ve vatansaver [falanca] kendi kesesinden bir [?sto]a yaptırmıştır, bkz. T.121. Myndos'tan diğer bir [stoa?] inşasına ilişkin yazıt için bkz. T.122.

⁴⁷³ Hekataios'un oğlu Koraialis [falanca] rahipliğinin sonrasında [st]oa'lar yaptırmıştır (MÖ I. yüzyıl sonu – MS I. yüzyıl başı), bkz. T.125. Bu faaliyet için mali kaynak olarak rahibin kendi kesesi değil “περίσσωμα” yer almaktadır. “περίσσωμα” için bkz. aşağıda s. 119.

⁴⁷⁴ Hermophantos oğlu Hierokles ve eşi Aristokrates kızı Aristoneike (MS II. yüzyıl) kendi keselerinden, tüm işleri ve bezemeleri ile birlikte temelinden itibaren bir hamam inşa ettirmiştir. Yazıt için bkz. T.93

⁴⁷⁵ Tiberius Claudius Menelaos, (MS I. yüzyıl ortaları) kendi kesesinden bir hamamı tümüyle inşa ettirmiş ve bu hizmeti karşılığında *demos* tarafından onurlandırılmıştır. Hamamın inşasına ilişkin yazıt için bkz. T.96. Tiberius Claudius Menelaos'un *demos* tarafından onurlandırılmasına ilişkin yazıt için bkz. T.97. Ayrıca Labraunda'da Titus Flavius Aeneas (MS II. yüzyıl) tarafından kente adanan hamam için bkz. T.113 (13-14). [Titus Flavius Aeneas ve eşi falanca?] tarafından (MS erken II. yüzyıl) *demos* ve *Azanoi*'a adanan γυναικ[ῆ]ν βαλανῖον için bkz. T.107 (sat. 6-8). Söz konusu yazıtlarda aynı hamamdan bahsediliyor olması şüphelidir.

⁴⁷⁶ Phanios Tarmos'un oğlu Aetion (MÖ geç I. yüzyıl) tarafından *demos*'a adanan hamam için bkz. T.117.

⁴⁷⁷ Keramos'ta, (MS 102-117) Apollokles oğlu Lykiskos tarafından Traianus'a, Keramos tanrılarına ve vatana adanan çeşme için bkz. T.92 (sat. 7-8). Lagina'da (MS I. yüzyıl?) Iason oğlu Khrysaor tarafından inşa ettirilmiş yapılar olasılıkla [*hydragogion*] ve bununla ilişkili bir çeşmeydi, bkz. T.104, ayrıca (tarihsiz) Zeus Panamaros ve Hera'ya adanan çeşme için bkz. T.176..

⁴⁷⁸ Hekate rahibi Marcus Sempronius Clemens tarafından inşa edilen ve Hekate tapınağına su getiren *hydragogion* inşası hakkında bkz. T.135 (sat. 10-11); T.136 (sat. 9). *Hydragogion* inşası Marcus Sempronius Clemens'in *demos*, *boule* ve *gerousia* tarafından onurlandırılmasının gerekçelerinden birisi olarak görülür, bkz. Bkz. T.137 (sat. 24-26). Hekate tapınağındaki bir çeşmeye su taşıyan diğer bir *hydragogion* inşası için bkz. T.104 [τὸ ὑδραγωγίον] τὸ φέρων ἐπὶ τὴν κρήνην ἀπὸ τοῦ [- -] .

⁴⁷⁹ Herakleia Salbake'de bir [kütüphane]nin temelinden itibaren birden çok kişi tarafından inşa edilip tek kişi tarafından adanmasına ilişkin yazıt için bkz. T.74 [τὴν βιβλιοθή]κην tamamlaması, yazıt taşıyıcı arşitravın büyüklüğü, nitelikli işçiliği ve yazıtın 0.04m harf yüksekliği nedeniyle MAMA editörleri Buckler ve Calder tarafından önerilmiştir. Söz konusu inşa faaliyetinin finansal kaynağı veya kaynaklarından birisi [Titus Sta]tilius A[pollinarius'un mal varlığı]dır, Titus Statilius Apollinarius için bkz. MAMA VI, no. 97; Robert, *La Carie*, no. 40. Krş. Robert, *Hellenica III*, s. 10-28. Tamamlama önerisi MAMA editörleri Buckler ve Calder tarafından, Apollinarius'un ölümünden sonra *heroos* unvanı aldığı bilgisi ışığında kurmuş olduğu vakıf uyarınca yapılmıştır.

Hiç kuşkusuz ki bir tiyatronun veya bir tapınağın tümüyle inşası son derece büyük bir masraf gerektiriyordu. Roma Çağı'nda bir yurttaşın böylesi bir imar faaliyetinin masraflarını karşılamaya kalkışmış olması çok büyük bir serveti bu uğurda harcamayı göze almış olduğu anlamına gelmekteydi. Bu masraf kentlerin en zengin yurttaşlarının bile karşılayabileceğinin çok ötesinde olmalıydı. Bu nedenle Karia kentlerinde bir tiyatro yapısının tümüyle inşasına dair referans bulunmaması şaşırtıcı değildir⁴⁸⁰.

Karia kentlerinde bir tapınağın tümüyle inşasına ilişkin tek bir referans bulunmaktadır. Aphrodisias'ın MÖ 39 yılında elde ettiği imtiyazların⁴⁸¹ vermiş olduğu güvenle başlayan yoğun imar faaliyetlerinden birisi olarak Gaius Iulius Zoilos tarafından Aphrodite'ye adanan tapınak karşımıza çıkmaktadır⁴⁸². Bununla birlikte yazıt “temelinden itibaren” veya “kendi kesesinden” gibi ifadeler içermemektedir. Tapınak inşasının çok büyük masrafı da dikkate alındığında, olasılıkla binanın ana yapısının inşası ile sınırlı⁴⁸³ bu faaliyetin başka finansal kaynaklarla da desteklenmiş olabileceği sonucuna ulaşmak mümkündür. Bu kaynaklar kentin parası veya buna ek olarak yurttaşların yaptığı bağışlar olabilir. Sonuç olarak Zoilos, ya yaptığı bağış miktarının büyüklüğü nedeniyle ya da kendisine duyulan minnettarlık nedeniyle tapınağın arşitravına ismini yazma ve ölümünden önce törenle adanacak aşamaya gelmiş⁴⁸⁴ bu yapıyı Aphrodite'ye adama ayrıcalığını elde etmiş olabilir.

Yazıtlar kimi zaman inşa faaliyetinin ilişkili olduğu yapı hakkında tanımlama yapılabilecek bilgiler vermezler. Özellikle bir yapının *ἔργον* (*ergon*) olarak nitelendirildiği durumlarda tanımlama gücü daha da artmaktadır zira temel anlamı ile “iş” olan bu kelime sadece yapı⁴⁸⁵ için değil kimi zaman bir heykel veya bir yazıt için de kullanılabilir. *Ergon* kelimesi genel olarak inşa işlerini ifade eder⁴⁸⁶. İnşa işi kimi zaman bir yapının tümüne kimi zaman bir kısmına kimi zaman da bezeme ya da onarımına ait olabilir. Zira kelimenin asıl anlamı yürütülen iştir, bu nedenle yazıtlarda görülen en büyük işlerin (*μέγιστον ἔργον*

⁴⁸⁰ Aspendos'ta (MS II. yüzyılın ikinci yarısı) tiyatronun A. Curtius Crispinus Arruntianus ve A. Curtius Auspicatus Titinnianus kardeşler tarafından A. Curtius Crispinus'un vasiyeti uyarınca inşasına ilişkin yazıt için bkz. CIL III, nr. 231a. *Proskenion*'un aynı kişiler tarafından inşası için bkz. CIL III, nr. 231b.

⁴⁸¹ *Senatus consultum de Aphrodisiensibus* için bkz. Reynolds, *Aphrodisias and Rome*, doc. 8.

⁴⁸² Bkz. T.4.

⁴⁸³ MÖ geç I. yüzyılda olasılıkla tapınak ile ilişkili πρόδομον inşası için bkz. T.5. Tapınağın dış sütunlarının inşası MS I. yüzyılın ilk yarısında halen devam etmektedir. Bkz. T.18, T.19. Diğer kısmi katılımlar için bkz. T.5 ve T.40. Tapınak, *temenos* ve portiko'lar için bkz. Doruk, *The architecture of the temenos*, s. 66-74.

⁴⁸⁴ Reynolds, *Building of the Temple*, s. 37vd.

⁴⁸⁵ Bkz. T.51 (sat. 27-28) καὶ τὰ ἀγάλματα πάντα τὰ ἐν τοῖς ἔργοις καὶ τοὺς ἀνδριάντας.

⁴⁸⁶ Bkz. T.51 (sat. 21-24) καὶ τὸ ἔργον δὲ τοῦτο τὸ τῆς πλατείας ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μέρων ἐξ ἀρχῆς μέχρι τέλους ἐκ θεμελίων μέχρι γείσους εὐτυχῶς γέγονε καὶ γενήσεται. T.93 (sat. 2-4) τὸ βαλανεῖον ἐκ θεμελίων καὶ τὰ ἐν αὐτῷ ἔργα πάντα σὺν παντὶ τῷ κόσμῳ ἐκ τῶν ἰδίων κατασκευάσαντες.

veya μέγιστα ἔργα) bile her zaman bir yapının tümüne işaret ettiği düşünülmemelidir⁴⁸⁷. Iasos'ta (MS 209 – 211 arası veya 211 sonrası) Kataplous oğlu Marcus Aurelius Daphnos, kendi yaptırdığı fakat niteliği belirlenemeyen bir binada *bouleutai* için para dağıtımını yapmıştır⁴⁸⁸. Yapı, tüm halk tarafından bilinen bir yapı olmalıdır ki sadece “onun kendi eseri” olarak nitelenmiştir. Daphnos'un eşi olan Aurelia Sarapias da eşi Marcus Aurelius Daphnos'un yaptırdığı binanın önünde heykelinin dikilmesi ile onurlandırılmıştır⁴⁸⁹. Olasılıkla her iki yazıtta ifade edilen yapı aynıdır fakat niteliği belirlenememektedir.

3.2.4.2.2. Kısmi Katılımlar: Ekleme, Yenileme ve Onarım Faaliyetleri

Karia kentlerinde yurttaşların doğrudan imar faaliyetlerinin büyük kısmı yapıların kısmi inşası şeklindeydi. Kısmi inşa niteliğindeki bu faaliyetler halihazırda inşası sürmekte olan veya kullanımda olan yapılara yönelik olabiliyordu. Çatı örtülerinin⁴⁹⁰, çeşitli yapılara yönelik⁴⁹¹ sütunların⁴⁹², arşitravların⁴⁹³, çeşitli amaçlarla kullanılan oda ve mekanların⁴⁹⁴ ayrıca atölye/dükkanların (*ergasteria*) inşaları⁴⁹⁵ Karia kentlerinde yurttaşlar tarafından sıkça gerçekleştirilmişti. Yurttaşların kentlerdeki imar faaliyetlerine katkısı yalnızca yapıların ve bunlara ait bölüm ve mimari elemanların⁴⁹⁶ inşaları ile sınırlı değildi⁴⁹⁷; inşası tamamlanmış bir yapının eski bölümleri ihtiyaçlar doğrultusunda yeniden düzenlenebiliyordu⁴⁹⁸. Yapıların

⁴⁸⁷ Bkz. T.56 (sat. 3-4) κτίστης τῶν μεγίστων ἔργων ἐν τῇ πόλει. T.58 (sat. 17-21) πολλοῖς καὶ μεγάλοις ἔργοις ἐκ τῶν ἰδίων κοσμήσαντος.

⁴⁸⁸ Bkz. T.85i (sat. 20-22) βουλευτὰς καλέσαντα καὶ τότε ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτοῦ ἔργῳ.

⁴⁸⁹ Bkz. T.86 (sat. 8-12) πρὸ τοῦ κατασκευασθέντος ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς Μ. Αὐρ. Δάφνου Κατάπλοος ἀρχιερέως ἔργου.

⁴⁹⁰ Bkz. T.26 (sat. 6), T.52 (sat.25 ve 29), T.98 (sat. 3-4), T.129 (sat. 5), T.177 (sat. 4), ayrıca bkz. T.170 (sat. 3-8). Çatının kiremit kaplaması için bkz. T.63 (sat. 6)

⁴⁹¹ Karia kentlerinde yurttaşların sütun inşa etmelerinin gerekçeleri ve sütunların ilişkili olduğu yapılar için bkz. aşağıda s. 75vd.

⁴⁹² Karia kentlerinde yurttaşların inşa ettirdikleri sütunlara ilişkin yazıtlar için bkz. T.18, T.19, T.24, T.35, T.41, T.43, T.44, T.45, T.46, T.51, T.52, T.55, T.62, T.63, T.68, T.69, T.70, T.79, T.100, T.101, T.115, T.116, T.120, T.132, T.153, T.160, krş. T.39, Ayrıca bkz. T.161, T.167, T.168, T.169.

⁴⁹³ Karia kentlerinde yurttaşların inşa ettirdikleri arşitravlara ilişkin yazıtlar için bkz. Bkz. T.2, T.6, T.7, T.8, T.9, T.10, T.11, T.12, T.13, T.14, T.15.

⁴⁹⁴ Bkz. T.5 (sat. 1) πρόδομον, T.63 (sat. 4) παρθενῶνα, T.21 νόον, T.75 (*naos?*), T.135 (sat. 9) ἱερά, T.136 (sat. 10) – T.137 (sat. 27) νόον, T.40 (sat. 13) θυηπολεῖον δειπνιστήριον[ν], T.145 (sat. 6-7) φιλοτρ[ο]φῖον, T.131 (sat. 7) τὴν ἀποθήκην, T.38 (fr. e) ἀλειπτήριον, T.51 (sat. 25) ἀλειπτήριον, T.91 (sat. 2) ἀλειπτήριον, T.99 (sat. 2) ἀποδυτήριον, T.108 (sat. 4) ἄτρειον, T.138 (sat. 7) ἄτρειον, T.144 (sat. 20) κοιτῶνα, T.52 (sat. 12) οἶκον, T.127 (sat. 4) οἶκον, T.138 (sat. 2) π[αστάδας]. Ayrıca bkz. T.171 (sat. 3) ἐκθέτωσιν. Kent yönetimine ilişkin yapılar da yurttaşlar tarafından inşa edilebiliyordu; T.154 (sat. 3) ἀγορανόμιον. *Agoranomion* için ayrıca bkz. T.170 (sat. 6-7). Arşiv binası için bkz. T.173 χρ[εο]φ[υλάκιον].

⁴⁹⁵ Bkz. T.52 (sat. 13-14, 26-27), T.125 (sat. 5), T.154 (sat. 5).

⁴⁹⁶ Bkz. T.26 (sat. 2-5), T.27 (sat. 2), T.28 (sat. 2-5), T.29 (sat. 1), T.33 (sat. 7), T.51 (sat. 29-31), T.52, T.63 (sat. 5-6), T.76 (sat. 3-4), T.81 (sat. 2), T.82 (sat. 5-6), T.111 (sat. 12), T.118 (sat. 4-5), T.129 (sat. 2-5), T.144 (sat. 19), T.152 (sat. 4) ayrıca bkz. T.162, T.172 (sat. 6), T.177 (sat. 5).

⁴⁹⁷ Bkz. T.3 (sat. 1) τὸ λογήμιον καὶ τὸ προσκίμιον, T.102 (sat. 1) θυμέλην, T.159 (sat. 2-3) ὠρολόγιον, T.71 (sat. 3) βάρθρα.

⁴⁹⁸ Panamara'da (MS geç II. yüzyıl) tapınağın dar olan yemekhane binasının restorasyonu için bkz. T.144 (sat. 17-20).

görmekini destekleyen heykeltıraşlık bezemeleri ve rölyefler de⁴⁹⁹ yurttaşlar tarafından yaptırılıbiliyordu. Ayrıca tiyatro, hamam, *gymnasion* gibi yapıların bazı mekanlarının yanı sıra *agora* ve *stoa*'lar da beyaz veya renkli mermerle, kimi zaman da mozaik taş ile kaplanabiliyordu⁵⁰⁰. Yurttaşların kentteki yapılara yönelik kısmi katılımları kimi zaman inşa sürecinde olan yapıların tamamlanmasına yönelik olabiliyordu⁵⁰¹. Var olan ve halihazırda kullanılan yapılar sürekli olarak bakım gerektiriyordu, kuşkusuz bu yapıların görüntüsü kentlerin prestiji için son derece büyük önem taşıyordu. Yapıların görüntüsü ile ilgili diğer bir faaliyet alanı da sıva, boya ve duvar resimleriydi⁵⁰². Hadrianus zamanında çıkartılmış olan ve yalnızca Roma kenti için değil eyalet kentleri için geçerli olan⁵⁰³ bir yasaya göre; halihazırda kentlerde bulunan kamu binalarındaki yapı malzemelerinin yerinden çıkarılarak ve başka binaların inşası için kullanılması yasaklanmıştı⁵⁰⁴. Antoninus Pius zamanında çıkartılan ve kentlerdeki gereksiz yapı faaliyetini önlemek amacıyla taşıyan bir diğer bir yasa ise kentlerde yeni yapıların inşası yerine halihazırda var olanların bakımını gerekli kılıyordu. Söz konusu yasaya göre; eğer bir kentte yeterli sayıda kamu binası varsa, yeni binalar inşa etmeye harcanacak para, eski binaların onarımı ve güzelleştirilmesi için ayrılan fona aktarılacaktı⁵⁰⁵. Bu şekilde Roma imparatorları da MS II. yüzyıldan itibaren kentlerdeki lükse karşı eğilimin bir sonucu olarak son derece büyük masraf gerektiren yeni imar faaliyetlerini denetleme ve kısıtlama yoluna gitmişlerdi.

Yapılara yönelik sütun inşası yerel elitler tarafından sıkça gerçekleştirilen bir katılım türüydü. Faaliyet kimi zaman sadece bir veya birkaç sütunun inşası ile ilişkili olabilirdi, kimi zaman da sütunlar yapılar için gerekli diğer işlerle birlikte yaptırılıbiliyordu. Kuşkusuz

⁴⁹⁹ Bkz. T.3, T.81.

⁵⁰⁰ Bkz. T.41 (*proskenion*), T.51 (hamamın giriş ve çıkışı ayrıca ἐμβασιλικόν), T.51 (*podium*), T.109 (*stoa*), T.110 (hamamın *stoa*'sı), T.127 (*oikos*), T.142 (*agora*, 1700 ayak), T.143 (*naos*, *pronaos* ayrıca zeminden tavana kadar *stoa*), T.153 (*eksedra*).

⁵⁰¹ Bkz. T.52 (sat. 14-31), T.60 (sat. 13-14), T.111 (sat. 12-13), T.112 (9-10).

⁵⁰² T.127 (sat. 6-7), T.129 (sat. 5-6), T.132 (sat. 7), T.145 (sat. 6), T.171 (sat. 4), krş. T.52 (sat. 26), T.177 (sat. 6-7), ayrıca bkz. T.170 (11-13).

⁵⁰³ *Dig.* XXX.41.6-7; Hoc senatus consultum non tantum ad urbem, sed et ad alias civitates pertinet. Sed et divorum fratrum est rescriptum ad libellum procliani et epitynchani ob debitum publicum desiderantium ut sibi distrahere permittatur, quod eis ius distrahendi denegaverunt.

⁵⁰⁴ *Dig.* XXX.41.8-10; Hoc senatus consultum non tantum ad aedes, sed et ad balinea vel aliud quod aedificium vel porticus sine aedibus vel tabernas vel popinas extenditur. Item hoc prohibetur haec legari, quod non alias praestari potest, quam ut aedibus detrahatur subducatur, id est marmora, vel columnae. idem et in tegulis et in tignis et ostiis senatus censuit: sed et in bibliothecis parietibus inhaerentibus. Sed si cancelli sint vel vela, legari poterunt, non tamen fistulae vel castelli.

⁵⁰⁵ *Dig.* L.10.7pr. Pecuniam, quae in opera nova legata est, potius in tutelam eorum operum quae sunt convertendam, quam ad inchoandum opus erogandam divus pius rescripsit: scilicet si satis operum civitas habeat et non facile ad reficienda ea pecunia inveniatur. *Dig.* L.10.7.1; Si quis opus ab alio factum adornare marmoribus vel alio quo modo ex voluntate populi facturum se pollicitus sit, nominis proprii titulo scribendo: manentibus priorum titulis, qui ea opera fecissent, id fieri debere senatus censuit. quod si privati in opera, quae publica pecunia fiant, aliquam de suo adiecerint summam, ita titulo inscriptionis uti eos debere isdem mandatis cavetur, ut quantam summam contulerint in id opus, inscribant. Ayrıca bkz. Winter, *Baupolitik*, s. 190

sütunlar birçok yapı türü için vazgeçilmez bir mimari elemandı zira sütunlar bir mekanda çatının taşınması için elzemdi. Sütunlar genel olarak mermerden yapılıyordu⁵⁰⁶ ve bu nedenle işçiliği, kaidesi ve başlığı ile birlikte inşası hiç de küçümsenmeyecek bir maliyet gerektiriyordu. Bununla birlikte bir veya birkaç sütunun inşası bir *stoa*, bir hamam veya buna eklenen bir *atreion* inşasından daha ucuz olmalıydı. Sütunlar ayrıca yaptırılan kişinin ismini sergileme amacına hizmet ediyor ve yazıt taşıyıcı eleman olarak uygun bir yüzey sunuyordu⁵⁰⁷. Bu nedenle yapılara yönelik sütun inşalarına dair çok sayıda referans bulunmaktadır⁵⁰⁸. Genellikle sütun inşaları *agora*'ların ve diğer yapıların çevresinde bulunan portiko ve *stoa*'lar ile ilişkiliydi⁵⁰⁹. Bununla birlikte tapınaklar⁵¹⁰, hamamlar ve *gymnasion*'lar⁵¹¹ yerel elitlerin sütun inşasında buldukları diğer yapılar olarak karşımıza çıkmaktadır⁵¹².

Yazıtlarda yer alan ve yaptırılan yapıya ilişkin Yunanca terimin yeterince net okunamaması veya söz konusu terimin içeriğinin tam olarak anlaşılabilmesi gibi nedenlerle imar faaliyetinin niteliği konusunda tanımlama güçlükleri ortaya çıkmaktadır. Bu tanımlama güçlüğü temel olarak söz konusu faaliyetin yeni bir inşaat mı yoksa var olan bir yapı üzerindeki bir ekleme faaliyeti mi olduğu konusunda soru işaretleri oluşturmaktadır. Tarihlendirilemeyen bir Kidrama yazıtında Nearkhos oğlu Menandros tarafından Aphrodite

⁵⁰⁶ *Stoa*'da ahşap direk şeklindeki sütunlar için bkz. T.52 (sat. 21-22).

⁵⁰⁷ Yazıt taşıyıcı olarak sütunlar ve sütun kaideleri için bkz. yukarıda s. 52.

⁵⁰⁸ Yapılara yönelik sütun inşaları için bkz. Rumscheid, JDAI 114 (1999) s. 19-63.

⁵⁰⁹ *Agora*'lara yönelik sütun inşaları *agora*'yı çevreleyen sütun sıraları (*stoa*/portiko) veya *agora* ile ilişkili sütunlu yollar ile ilişkili olabiliyordu; Aphrodisias'ta (MS II. yüzyıl) güney *agora*'nın kuzey portiko'su için Claudia Antonia tarafından yaptırılan sütunlar için bkz. T.43. Apollonia Salbake'de (MÖ II – I. yüzyıl) *agora* ile ilişkili sütun inşası için bkz. T.61 ve T.62. Iasos'ta (MS 138) Roma *agora*'sı, doğu *stoa* ile ilişkili sütun inşası ve diğer işler için bkz. T.81, krş. T.80. Tralleis'te (MS I. yüzyıl) *agora* için inşa edilen yirmi adet sütun ve diğer işler için bkz. T.153 (sat. 12-15). Labraunda'da (MS 102-114) Mausollos *stoa*'sı için inşa edilen sütunlar ve üstlerindeki mermer bezeme için bkz. T.101. Iasos'ta (tarihsiz) bir *stoa*'nın sütunlarının bir kısmı ve bezemelerinin inşası için bkz. T.167.

⁵¹⁰ Aphrodisias'ta (MS erken I. yüzyıl) Aphrodite tapınağına yönelik sütun inşaları için bkz. T.18 ve T.19. Ayrıca bkz. *I.Aph.2007*, no. 1. 9. Alabanda'da Apollon Isotimos tapınağı ile ilişkili (?) bir portiko'ya yönelik sütun inşası veya portiko'nun inşası hakkında bkz. T.60. Euromos'ta Zeus Lepsynos tapınağına yönelik sütun inşaları için bkz. T.68, T.69 ve T.70. Mylasa'da Zeus Osogoa tapınağına yönelik sütun inşası için bkz. T.116, Poseidon Isthmios tapınağına yönelik sütun inşası için bkz. T.115. Alabanda'da Apollon Isotimos tapınağına yönelik sütun inşası (tarihsiz) için bkz. T.161. Iasos'ta Artemis Astias tapınağına yönelik sütun inşası (tarihsiz) için bkz. T.168 ve T.169. Tralleis'te tarihlendirilemeyen fakat olasılıkla Hellenistik Çağ'a ait bir yazıtta bir yapıya yönelik sütun inşa ettirenlerin listesi bulunur. Bkz. *I.Tralleis*, no. 150, Söz konusu faaliyetin bir tapınak ile ilişkilendirilmesi hakkında bkz. W. Larfeld, Bursian jahresbericht über Altertumswissenschaft 87 (1895) s. 33.

⁵¹¹ Aphrodisias'ta Hadrian hamamına yönelik sütun inşası için bkz. T.44, T.45, T.46, T.54 ve T.55. Aphrodisias'ta Diogenes *gymnasion*'una yönelik sütun inşası için bkz. T.51 (sat. 31). Kimi zaman sütunlar yaptırılan eklemenin zaruri ve ayrılmaz birer parçası olduğu için özellikle anılmıyordu, *gymnasion* ve hamamlarla ilişkili revaklar ve *atreion*'lar için bkz. aşağıda s. 143.

⁵¹² Bazı durumlarda eldeki verilerin yetersizliği nedeniyle inşa edilen sütun veya sütunların ilişkili olduğu ana yapı tespit edilememektedir. Bkz. T.100, T.160,

ve *demos*'a ἐκθέτωσις⁵¹³ adandığı görülür. Terim tanınmamakla birlikte yazıt bu ifadenin niteliği ile ilgili dolaylı bilgiler sunmaktadır. Sonuç olarak ἐκθέτωσις terimi büyük olasılıkla yapının üzerinde bir çıkıntı şeklindeki ve birden çok parçadan oluşan bir mimari elemanı ifade etmektedir⁵¹⁴. Benzer bir sorun inşa edilen yapının “*naos*” olarak isimlendirilmesinde de ortaya çıkmaktadır. Özellikle yazıtın ilişkilendirildiği yapı ile ilişkili arkeolojik verilerin bulunmaması durumunda bir *naos*'un yalnızca bir sunaktan ibaret olabileceğine dikkat edilmelidir⁵¹⁵.

Yurttaşların kentlerde var olan yapılara yönelik doğrudan imar faaliyetlerinin bir kısmını da onarım çalışmaları ve kullanılamaz durumdaki yapıların yeniden inşa faaliyetleri oluşturuyordu⁵¹⁶. Yapıların onarım gereksinimi veya kullanılamaz olmasının nedenlerinden birisi olarak depremlerin yıkıcı etkisi görünmektedir⁵¹⁷. Var olan bir yapı üzerindeki onarım faaliyeti genel olarak ἐπισκευάζω⁵¹⁸ veya ἐπισκευή⁵¹⁹ ile ifade edilmektedir. Yapının kullanılamaz hale gelmesi ve yeniden tümüyle inşa edilmesi durumunda ise ἀποκαθίστημι kullanılmıştır⁵²⁰. Bununla birlikte βελτίωσις ismi de “yeniden düzenleme, kullanılabilir kılma” anlamında ἐπισκευή ile birlikte görülmektedir⁵²¹. Yapıların onarımına ilişkin kesin terim olan ἀνανέωσις ismi aslen dostluk veya müteffikliği sağlama, yenileme anlamlarına sahipti⁵²². Bir onarım faaliyetine ilişkin kullanımına dair en erken referansın⁵²³ Domitianus Dönemi'ne tarihlendiği bu isim MS IV. yüzyılda yaygın olarak kullanılmaktaydı⁵²⁴.

⁵¹³ Bkz. T.171 (sat. 3-4) τὴν ἐκθέτωσιν καὶ τὸν τοῦτων κόσμον καὶ χρῆσιν καὶ γραφᾶς. Terim hakkında bkz. Ginouvès, *Dictionnaire II*, s. 26 dn. 70 ve s. 27 dn. 74.

⁵¹⁴ Bkz. Robert, *La Carie* no. 185.

⁵¹⁵ Demetrios oğlu Aristophanes tarafından kapıları ve tüm bezemeleri ile birlikte yaptırılan [*naos*?] için bkz. T.75. İsmi belirlenemeyen bir rahibin bezemeleri ve çevresindeki duvarları ile birlikte Apollon, Hekate ve ortak tapınağına adadığı [*naos*] için bkz. T.78.

⁵¹⁶ Bkz. T.23, T.32, T.33, T.47, T.82, T.134, T.136, T.151.

⁵¹⁷ Bkz. T.32 ὑπὸ σεισμῶν δ[ἐκατενεχθέντα καὶ ἀχρηθ]θέν[τ]α, T.147 (sat. 9-11) ἀνδρῶναν κατερειμένον ἀπὸ τοῦ σειμοῦ, T.151 (sat. 2) καταριφθέντα ἐ[κ] τῶν σισμῶν ἀνέ[θηκεν, ayrıca bkz. T.47 (sat. 2) [?]συν]ενεχθέντα καὶ συντριβέντα [- - -]. Karia depremleri hakkında ayrıca bkz. aşağıda s. 130 dn. 907.

⁵¹⁸ ἐπισκευάζω için bkz. T.82 (sat. 5-9) τοὺς τε λιθίνους κανκέλλους τοῦ γυμνασίου ἐκ τῶν ιδίων κατασκευάσαντα καὶ ἐπισκευάσαντα τὸν περὶ αὐτοὺς κόσμον. T.134 (sat. 11-14) [ἐπισκευάσας τὴν κ]ρήνην τὴν λεγομένην Παρθενικὴν ἐκ τῶν ιδίων, T.146 (sat. 43-45) ἐν τῇ στοᾷ ἦν ὁ πατὴρ αὐτῶν ἐκ θεμελίων ἐπεσκεύασεν.

⁵¹⁹ ἐπισκευή için bkz. T. 85i (sat. 6-7) ἔργων κατασκευ[ῆ]ς τε καὶ ἐπισκ[ευ]ᾶς. T.103 (sat. 1-4) καὶ ἔδωκεν] καὶ εἰς τὴν τοῦ θεά[τρον] καὶ τοῦ προνάου] ἐπισκευὴν δ[ι]ραχμᾶς] μυρίας, T.113 (sat. 12-13) εἰς ἐπισκευὴν καὶ κατασκευὴν βαλανείου. T. 29 (sat. 2-3) τὴν ἐπισκε[υ]ήν καὶ τὴν κατασκ[ευ]ήν τῶν ἐν [- - -]. Terim için ayrıca bkz. Ginouvès, *Dictionnaire III*, s. 29. Yeni inşaatlar ve onarımlar için bkz. Winter, *Baupolitik*, s. 188-192.

⁵²⁰ Bkz. T.23 (sat. 2) ἐαυτὸν μέρος ἀποκα[θ]έστησεν, T.32 (sat. 1) ἀνέθη[κ]αν ἐκ τῶν ιδίων, ὑπὸ σεισμῶν] δ[ἐκατενεχθέντα καὶ ἀχρηθ]θέν[τ]α π[ά]λιν ἐκ τῶν ιδίων Ἀπρίας . . . τελέσασα ἀποκαθέστησεν. T. 33 (sat. 4-6) τὰ ὑδρεγδοχεῖα καὶ τ[ᾶς] ἐν αὐτοῖς δεξαμενᾶς καὶ τὰ ὕδα[τα κα]θ' ὅλην ρέοντα τὴν πόλιν ὠνησάμενος [τοὺς] περικειμένους τόπους πάντας [καὶ] τὰ ἄμφοδα καὶ ἀποκαταστήσας.

⁵²¹ Bkz. T.150 (sat. 9-11) ἐνιαυτὸν ἐπιμεληθεὶς τε τῆς ἐπισκευῆς καὶ βελτιώσεως τῆς ἐξέδρας.

⁵²² Fiil biçimi olan ἀνανεόομαι için bkz. *I.Aph.2007*, no. 12.101ii (MS V. yüzyıl).

⁵²³ *I.Ephesos*, no. 449; Knibbe – Merkelbach, *ZPE* 33 (1979) s. 124; *SEG XXIX* (1979) no. 1104. Ayrıca bkz. Cramme, *Euergetismus*, s. 124.

⁵²⁴ ἀνανεωτής için bkz. *I.Aph.2007*, no. 4.120 (MS IV. yüzyıl).

Karia kentlerinde yerel elitlerin kent imarına yönelik kısmi katılımları da tekil yapı inşaları gibi genel olarak belli bir yapı grubu üzerinde yoğunlaşmıştı: tapınaklar, *agora* ve bununla ilişkili portiko'lar, *stoa*'lar, *gymnasion* ve hamam yapıları ve tiyatrolar yerel elitlerin imarında para harcamayı özellikle tercih ettikleri yapılar olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu yapılar hiç kuşkusuz ki daima halkın gözü önündeydi ve doğrudan halkın kullanımına hizmet ediyordu.

Karia kentlerinde yurttaşların doğrudan imar faaliyetleri de gerektirdiği masraflar açısından önemli farklılıklar gösteriyordu. Tapınak, *hydragogion*, hamam-*gymnasion* kompleksi veya büyük ölçekli bir *stoa* inşası son derece büyük maliyet getiriyordu, buna karşın küçük bir hamamın veya bir çeşmenin tümüyle inşası daha mütevazı harcamalarla gerçekleştirilebilirdi. Tümüyle inşa edilen yapıların yüksek maliyetine karşın kısmi katılımlar genellikle nispeten daha az harcama gerektiren mütevazı işlerdi. Bununla birlikte kimi zaman bir kısmi katılım, onarım veya yenileme faaliyeti de büyük bir masraf gerektirebilir hatta bu masraf küçük ölçekli bir yapının tümüyle inşasından daha ağır olabilirdi⁵²⁵.

Bu son derece masraflı faaliyetler arasında Gaius Iulius Zoilos'un Aphrodisias tiyatrosunun *logeion*'u ve üzerine işli tüm bezemeleri ile birlikte *proskenion*'unu üstlenmiş olduğu onuncu *stephanephoria* sonrasında (MÖ 28) yaptırması⁵²⁶ ve Iason Prabreus'un Zoilos'un soyundan gelen eşi Iulia Paula ile birlikte (MS ca. 180-230) Aphrodisias'ta arşiv binasını çevreleyen *stoa*'lardan güney *stoa*'yı temelinden itibaren yaptırtmasının yanında diğer *stoa*'ları da yeni eklemeler yaparak tamamlatması öncelikli olarak anılmalıdır⁵²⁷. Diğer bir önemli örnek ise Panamara'da (MS II. yüzyıl) Tiberius Flavius Menandros'un *Heraia* festivali rahipliği, *stephanephoria* ve Augustus'ların başrahipliğini üstlendiğini, başrahipliği sırasında birçok harcama gerçekleştirdiğini ve bunun yanında kendi kesesinden hamam için bir *atreion*⁵²⁸ inşa ettirdiğini aktaran yazıttır. Bu *atreion*'un onbin *denarii*'den az harcama gerektirmeyen büyük bir iş olduğu, bu armağanı daha ucuza mal olan diğerlerinden ayırmak için yazıtta özellikle belirtilmiştir⁵²⁹. Marcus Ulpius Carminius Claudianus'un (MS 170-190) kurmuş olduğu vakfın 110.000 *denarii* anaparası içinden vermiş olduğu 10.000 *denarii* ile

⁵²⁵ Bkz. T.37, T.38, T.40, krş. T.41, T.51, T.77, T.81, T.91, T.99, T.108, T.111, T.112, T.138, T.153, T.154.

⁵²⁶ Bkz. T.3i-ii.

⁵²⁷ Bkz. T.52 (sat. 8-31)

⁵²⁸ *Balaneion* ve *gymnasion* yapılarında görülen *atreion* için bkz. aşağıda s. 143vd dn. 1009 ve 1010.

⁵²⁹ Bkz. T.138 (sat. 6-7) και μετὰ πολλὰ ἀναλώματα τὰ ἐν τῇ ἀρχιερωσύ[νῃ] κατεσκευάσεν ἐκ τῶν ἰδίων και μέγιστον ἔργον ἄτρειον βαλανεῖον ὃ δέχεται ἀναλώματος οὐκ ὀλίγας μυριάδας.

Aphrodisias tiyatrosunun izleyici koltuklarını ve tiyatro ile ilişkili bir yolu inşa ettirmiş olması harcamanın büyüklüğü konusunda fikir vermektedir⁵³⁰.

3.3. Aile Bağlamında İmar Faaliyetleri

Kent imarına ilişkin yazıtlar özel şahısların imar faaliyetlerinde aynı aileye mensup çok sayıda kişinin isimlerini anarlar. Bu kişilerin yazıtlarda ifade ediliş biçimleri ve bu ifadeler ışığında imar faaliyetindeki finansal etkinliklerinin belirginliği açısından bir sınıflandırma yapmak mümkündür. Bu sınıflandırma uyarınca bir imar faaliyetini gerçekleştiren tekil kişi veya müşterek imar faaliyeti gerçekleştiren kişiler faaliyetteki etkinlik bakımından birincil konumda bulunmaktadır. Faaliyeti gerçekleştiren akrabasının yanında bulunduğu veya ünseverce / onursevercekatılım gösterdiği belirtilen kişileri ikincil konuma, yürütme ve denetleme ile görevli akrabaları ise üçüncül konuma dahil etmek mümkündür.

3.3.1. Müşterek İmar Faaliyetleri

Yazıtlar kimi zaman büyük, kimi zaman da nispeten küçük harcamalar gerektiren çeşitli imar faaliyetlerinin birden çok kişi tarafından müşterek olarak gerçekleştirildiğini gösterirler. Genel olarak iki kişinin, kimi zaman da üç veya daha çok kişinin müşterek olarak doğrudan gerçekleştirdiği bu faaliyetler yazıtlarda genel olarak “Falanca oğlu Falanca (ve)”⁵³¹ Falanca oğlu/kızı Falanca” olarak ifade edilirdi ve inşa ve adama ifade eden fiil çoğul yazılırdı⁵³². Bu şekilde ismi geçen şahısların söz konusu faaliyete mali katkısının bulunduğu ifade ediliyor olmalıydı, zira bu kişi veya kişiler, faaliyeti gerçekleştiren asıl kişiler olarak görünürler. Bu mali katkı ismi geçen diğer şahısların katkıları ile eşit veya yakın miktarda olabileceği gibi daha az miktarlarda da olması mümkündür zira yazıtlar bu konuda değerlendirme yapabilmek için yeterli bilgi sunmazlar. Bir kişinin tek başına gerçekleştirdiği imar faaliyetlerine ilişkin yazıtlarda olduğu gibi müşterek imar faaliyetlerine ilişkin birçok yazıtta harcanan paranın kaynağı $\acute{\epsilon}\kappa\ \tau\acute{\omicron}\nu\ \iota\delta\iota\omega\nu$ ile ifade edilmektedir. Bu şekilde harcanan paranın kamu parası veya bir başkası tarafından bu iş için bırakılmış bir para olmadığı belirtilir fakat bu ifade kullanılan kaynağın kökeni konusunda detaylı bilgi vermekten uzaktır. Özellikle aynı ailenin fertleri, kadının ve erişkin çocukların da mali olarak katkısının

⁵³⁰ Bkz. T.51 (sat. 19-32). Marcus Ulpius Carminius Claudianus ayrıca vakıf parası dışında, kendi kesesinden Diogenes *gymnasion*'unda bir *alipterion* inşa ettirmiş ve eşi Apphia ile birlikte *gymnasion*'un diğer işlerini yaptırmıştır.

⁵³¹ Özellikle Lagina ve Panamara'dan bazı yazıtlarda $\kappa\alpha\iota$ bağlacının ihmal edildiği görülür, bkz. T.108, T.109, T.110, T.112, T.126, T.130, T.131, krş. T.132, T.139, T.143 ayrıca bkz. T.111.

⁵³² Bremen, *Limits*, s. 284. Kimi zaman iki, kimi zaman da daha fazla kişinin eylemi gerçekleştiren (nominativus) olarak verildiği fakat yüklemi bulunmayan/ihmal edilmiş yazıtlarda da imar faaliyetini ifade eden fiilin çoğul olması gerektiği muhakkaktır, bkz. T.18, T.19, T.20, T.22, T.28, T.71, T.95.

bulunduğu göz önüne alındığında söz konusu kaynak erkek ve kadının (veya oğlun/oğulların) ortak kaynağı ve/veya her birinin ayrı kaynakları da olabilir⁵³³.

Müşterek olarak doğrudan imar faaliyeti gerçekleştiren kişiler büyük çoğunlukla yakın akraba veya aynı aileye mensup kan bağı bulunan bireylerdi. Karia kentlerindeki yazıtlar evli çiftlerin⁵³⁴, baba ve oğulların⁵³⁵, ayrıca kardeşlerin⁵³⁶ müşterek olarak imar faaliyeti gerçekleştirdiklerini gösterirler. Bununla birlikte faaliyeti gerçekleştirenler arasındaki olası akrabalık ilişkisinin prosopografya bilgisinin azlığı veya yazıtların tahrip olması ve isimlerin okunamaması gibi nedenlerle tespit edilemediği örnekler de bulunmaktadır⁵³⁷. Müşterek faaliyetlerin merkezinde erkek bireyler bulunmaktadır. Tüm yazıtlarda en az bir erkek birey vardır ve - varsa - kadının ismi erkek isminden sonra gelmektedir, hatta erkeğin bir akrabasının ismi de eşi olan kadının isminden önde yer alabilirdi⁵³⁸. Buna karşın eğer müşterek faaliyet gerçekleştirenler bir erkek, eşi ve çocukları ise çocukların isimleri kadının isminden sonra gelirdi⁵³⁹.

Müşterek faaliyetler inşa masrafının birden çok kişi tarafından fakat aynı ailenin bireyleri tarafından paylaşılması karşılığında elde edilecek itibarın da yalnızca söz konusu ailenin olmasını sağlıyor olmalıydı. Bu şekilde ailenin kadınları da eşlerine veya erkek kardeşlerine eşlik ederek memuriyet üstlenmenin yanı sıra kent imarına da katkıda bulunarak aile itibarına katkıda bulunuyorlardı. Diğer bir olası neden de miraslar nedeniyle kardeşler arasında bölünen servetler bu şekilde ortak bir amaç ve hizmet için birleşmiş oluyor ve böylece mirasla birlikte devir alınan aile itibarını koruma ve yüceltme görevi müşterek olarak yerine getirilmiş oluyordu.

Yazıtlar, müşterek imar faaliyeti gerçekleştiren kişilerin büyük kısmının aynı zamanda müşterek memuriyet üstlendiklerine ilişkin bilgiler sunarlar. Keramos'ta *agoranomia* üstlenen Dionysios oğlu Hermophantos ve Lykiskos oğlu Hermophantos verdikleri söz uyarınca kendi keselerinden bir *alipterion* inşa ettirirler⁵⁴⁰. Tralleis'te ise *agoranomia* üstlenen Diogenes oğlu

⁵³³ Bremen, *Limits*, s. 283.

⁵³⁴ Bkz. T.18, T.19, T.20, T.32, T.77, T.93, T.95, T.107, T.108, T.109, T.110, T.111, T.112, T.116, T.126, T.130, T.131, T.132, T.139, T.143. Çiftler tarafından gerçekleştirilen müşterek para bağışları için ayrıca bkz. T.113 ve T.135. Bremen, çiftlerin müşterek armağanlarının temelinde Hellenistik kral-kraliçe çiftlerin armağan ve lütüflarının bulunduğuna işaret eder, bkz. Bremen, *Limits*, s. 140vd.

⁵³⁵ Bkz. T.71, ayrıca bkz. T.20.

⁵³⁶ Bkz. T.22, T.23, T.28, T.32, T.46, T.55, T.127.

⁵³⁷ Bkz. T.91, T.152, T.154, ayrıca bkz. T.37, T.76

⁵³⁸ Bkz. T.32 Εὐσέβης φιλό[πατρις καὶ Μέναν]δροσ οἱ Μενάν[δρου τοῦ Εὐνί]κου [καὶ Ἀπ]φίας Μενάν[δρου γυνὴ Εὐσε]βοῦς ἀνέθη[κ]αν ἐκ τῶν ἰδ[ίων].

⁵³⁹ Bkz. T.116 (sat. 6-8), ayrıca bkz. T.20.

⁵⁴⁰ Bkz. T.91.

Artemidoros ve [Falanca] oğlu Diogenes, *agora*'da kapsamlı bir yenileme ve ekleme faaliyeti gerçekleştirirler ve hatta inşa edilen *ergasteria*'ya ait gelirler de inşa edilenlerin bakımı için sürekli olarak adanır⁵⁴¹. Tabai'da *agoranomia* üstlenen [- - -]enon oğlu Falanca ve [- - -] Apollonios oğlu [- -]es bir kemer inşa ettirip bunu *demos*'a adarlar⁵⁴². Halikarnassos'tan bir yazıtta ise Demetrios'un oğlu Neon'un *gymnasiarkhia* üstlendiği sırada oğlu Dionysodoros'un da onun yardımcılığını üstlendiği ve baba-oğlun birlikte dört adet oturak yaptırdıkları görülür⁵⁴³. Müşterek memuriyet üstlenme ve müşterek imar faaliyeti ilişkisi özellikle faaliyeti gerçekleştirenlerden birisinin kadın olduğu durumda sıkça karşımıza çıkar. Özellikle Lagina⁵⁴⁴ ve Panamara⁵⁴⁵ yazıtları müşterek rahiplik üstlenen ve müşterek imar faaliyeti gerçekleştiren çiftler veya kardeşler ile ilgili çok sayıda referans sunarlar⁵⁴⁶. Benzer nitelikteki imar faaliyetlerine Aphrodisias'ta da rastlamak mümkündür⁵⁴⁷.

Keramos'tan Hierokles ve eşi Aristoneike'nin temelinden itibaren yaptırdığı *balaneion*'a ilişkin yazıt ise müşterek memuriyetlerin ifadesi açısından önemli bir farklılık göstermektedir. Yazıtta başrahiplik, *stephanephoria*, *gymnasiarkhia* üstlendiği belirtilen Hermophantos oğlu Hierokles'in ismi her zaman olduğu gibi öncelikli yer alır, ardından “ve” bağlacını takiben başrahibelik ve *stephanephoria* üstlendiği belirtilen eşi Aristoktates kızı Aristoneike'nin ismi gelir. Her iki şahsın da başrahip olduğu ayrı ayrı ifade edilmiş olmasına karşın ἀρχιερατεύοντες ile rahipliği müşterek olarak yaptıkları sırada bu imar faaliyetini gerçekleştirdikleri özellikle belirtilir⁵⁴⁸.

Kuşkusuz tüm müşterek imar faaliyetleri aynı zamanda kent memuru olan kişiler tarafından gerçekleştirilmeyordu. Yazıtlarda faaliyeti gerçekleştiren kişilerin – varsa - memuriyetlerinin anılmadığı örnekler de mevcuttur⁵⁴⁹. Müşterek faaliyet gerçekleştirenlerden birisinin kadın olması durumunda genellikle rahip çiftlerin sayıca öne çıkmasına karşın kadın veya erkekten yalnızca birisinin memuriyetinin anıldığı örnekler bulunur⁵⁵⁰.

Müşterek imar faaliyetleri ender olsa da her iki kişinin mirasla birlikte devir aldığı bir yükümlülüğün sonucu gerçekleşebiliyordu. İki akrabanın müşterek olarak yapmaya söz

⁵⁴¹ Bkz. T.154.

⁵⁴² Bkz. T.152.

⁵⁴³ Bkz. T.71.

⁵⁴⁴ Bkz. T.108, T.109, T.110, T.111, T.112, T.113, ayrıca bkz. T.107.

⁵⁴⁵ Bkz. T.126, T.127, T.130, T.131, T.132, T.133, T.139, T.143.

⁵⁴⁶ Rahip çiftlerin gerçekleştirmiş olduğu müşterek bağışlar da aynı şekilde ifade ediliyordu, bkz. T.113, T.133.

⁵⁴⁷ T.19.

⁵⁴⁸ T.93.

⁵⁴⁹ T.18, T.22, T.23, T.32, T.77, T.28, T.29, T.46, T.55, T.95.

⁵⁵⁰ T.20, T.116.

verdikleri bir imar faaliyetinin söz konusu kişilerin ölümünden sonra mirasçıları tarafından yine müşterek olarak yerine getirdikleri görülür; bununla birlikte her iki ardıl da yaptırdıkları işlerin devir alınmış işler olduğunu ifade ederler⁵⁵¹.

3.3.2. Dolaylı Katılımcılar

Yazıtlar, kent imarına katılan yurttaşların bu hizmet veya armağanları sırasında yanlarında bulunan kişi veya kişilerden de bahseder. İkincil konumdaki bu kişiler genellikle imar faaliyetini gerçekleştiren birincil konumdaki erkeğin⁵⁵² eşi veya kız kardeşi, kimi zaman da oğullarıdır. Bu şekilde, bir imar faaliyetine dolaylı katılımında bulunan kişi veya kişiler, faaliyeti gerçekleştiren kişinin yanında σύν (dat.) veya bundan daha yakın bir birliktelik ifade eden μετά (gen.) ile ifade edilirdi fakat inşa faaliyetine ilişkin fiil tekil olurdu⁵⁵³. Söz konusu fiilin tekil olması σύν (dat.) veya μετά (gen.) ile ifade edilen kişinin bir imar faaliyetindeki “belirsiz” rolünü de ikinci plana atıyor olmalıydı. Bu belirsizlik temel olarak söz konusu kişi veya kişilerin imar faaliyetine ilişkin masraflara yönelik harcama yapıp yapmadığı sorusunun cevapsız kalması nedeniyle oluşmaktadır. Bununla birlikte yazıtlarda henüz erişkin yaşta olmayan erkek torunların da bu şekilde ikincil konumda yer almaları bu tür bir harcamanın varlığı konusundaki şüpheleri önemli ölçüde arttırmaktadır.

Daha detaylı bir bakış için dolaylı bir katılımın σύν veya μετά ile ifade edildiği yazıtlar iki ayrı grupta ele alınmalıdır. Birinci grupta temel olarak söz konusu imar faaliyetinin konu edildiği yapı yazıtları⁵⁵⁴, diğer grupta ise onurlandırma yazıtları veya Lagina ve Panamara’da sıkça rastlanan rahip yazıtları⁵⁵⁵ bulunmalıdır. İnşa yazıtlarında σύν veya μετά ile ifade edilen kişi veya kişiler imar faaliyetini gerçekleştiren kişi veya kişiler ile eşit konumda değildir. Üstelik yazıtın kullanılacağı metin kuruluş düzeni açısından και bağlacı ile eşit konumda yazma olanağı da bulunmaktadır. Bu şekilde söz konusu konum farklılığının imar faaliyetine yönelik katılım açısından ifade edildiği açıktır. Diğer bir ifade ile yapı yazıtlarında σύν veya μετά ile ifade edilen kişilerin imar faaliyetine mali katkısının varlığını tespit etmek mümkün değildir. Mali katkının varlığı durumunda bile bu katkı faaliyeti asıl gerçekleştiren kişilerin

⁵⁵¹ T.32 (sat. 2-3) Τιβέριος Κλαύδιος Διογένης φιλοπολίτης ἃ ἐπιηγείλατο· Διογένης ὁ πατήρ [ρ α]ὐτοῦ και Ἀτταλίς και ὑπὲρ Ἀττάλου τοῦ θείου το καθ' ἑαυτὸν μέρος ἀποκα[θ]έσστησεν. Ayrıca bkz. aşağıda s. 89-92.

⁵⁵² Karia kentlerinde bir kadının tek başına inşa işini yaptıran (birincil) konumunda olduğu ve yanında ikincil konumda bir akrabasının bulunduğu örnekler için bkz. T.32 ve T.77, ayrıca bkz. aşağıda s. 90-92.

⁵⁵³ Bremen, *Limits*, s. 287-293

⁵⁵⁴ Bkz. T.32, T.34, T.53, T.75 (σύν); T.77, T.80, krş. T.63 (μετά), ayrıca tarihlendirilemeyen bir Herakleia Salbake yazıtında Praksas’ın oğlu [-] tarafından, oğlu Praksas ve Agathokles kızı Tatia ile birlikte adanan [-] için bkz. T.166. Sebastopolis’te İsmi belirlenemeyen bir kişinin işi Elpis ve çocuklarıyla birlikte yaptırdığı belirlenemeyen yapı için bkz. T.174.

⁵⁵⁵ Rahip yazıtları için bkz. aşağıda s. 84vd.

katkısından çok daha az olmalıdır. Bununla birlikte σύν veya μετά ile ifade edilen kişilerin faaliyeti gerçekleştiren kişilerin genellikle eşleri ve kimi zaman da eşleri ve oğulları/kızları olduğu dikkate alındığında bu ifadelerin ailevi prestij çabasının bir sonucu olduğu ve çoğu durumda mali bir katkı ifade etmediği öngörülebilir. Kuşkusuz bir babanın gerçekleştirdiği bir imar faaliyeti sayesinde elde ettiği itibarı eşiyile ve kimi zaman eşi ve çocuklarıyla, yapı yazıtında onların isimlerine de yer vererek paylaşması yalnızca bireylerin değil aynı zamanda ailelerin birbirleriyle itibar yarışına girdikleri MS I. ve II. yüzyıllarda son derece doğal karşılanmalıdır⁵⁵⁶.

Onurlandırma ve rahip yazıtlarında da bir veya iki kişinin (çoğunlukla bir erkeğin) memuriyetleri ve hizmetlerinin ard arda sıralanması sırasında eşi, çocukları veya diğer bir akrabası ile birlikte yaptırdığı bir imar faaliyeti de bu şekilde anılmaktadır. Zira bu kişi yazıtta sayılan tüm hizmetlere katılmamıştır⁵⁵⁷ ve bu yazıtlarda kullanılagelen metin kuruluş düzeni açısından tek yol bu kişilerin isimlerini σύν veya μετά aracılığı ile vermektir. Aphrodisias'tan bir onurlandırma yazıtında Marcus Ulpius Carminius Claudianus'un kent imarına yönelik son derece cömert harcamaları anılmaktadır; Marcus Ulpius Carminius Claudianus, toplamda 110.000 *denarii* gibi önemli bir miktar parayı kentteki imar işleri için sürekli olarak adanmıştır ve bu miktarın içinden 10.000 *denarii*'yi tiyatronun izleyici koltukları ve yol inşası için önceden vermiştir. Claudianus ayrıca bu paranın dışında kendi servetinden Diogenes *gymnasion*'unda *alipterion* inşa ettirmiştir. Bu *gymnasion*'daki diğer bir faaliyeti olan mozaik kaplama işini ise eşi Apphia ile birlikte (μετά) gerçekleştirmiştir⁵⁵⁸. Aphrodisias'tan diğer bir örnekte ise Apollonios oğlu Adrastos'un kentteki su depolarını ve içerisindeki hazneleri ve şehir boyunca uzanan su kanallarını yeniden düzenlediği, tüm çevre bölgeleri ve semtleri kent için satın aldığı ve hazne ve kanalların içlerindeki işleri Ammia ile birlikte (σύν) inşa ettirdiği görülür⁵⁵⁹. Ammia diğer hizmetlere katılmamış fakat tüm faaliyet onun ihtimamı altında gerçekleştirilmiştir. Aphrodisias'tan Iason Prabreus'un onurlandırıldığı yazıtta arşiv binasını çevreleyen *stoa*'ların bir kısmının tamamlanması ve bir kısmının da tüm detayları ile birlikte inşasının eşi Iulia Paula ile (σύν) birlikte gerçekleştirildiği görülür⁵⁶⁰. Yine aynı imar faaliyetine ilişkin imar yazıtı da aynı ifadeyi taşımaktadır⁵⁶¹. Her üç örnekte de σύν ile ifade

⁵⁵⁶ *Euergesia*'nın agonistik niteliği hakkında bkz. yukarıda s. 23. Kamu yapılarının üzerine isim yazdırma hakkı için bkz. yukarıda s. 49 ve dn. 320.

⁵⁵⁷ Krş. T.114 (sat. 6-9).

⁵⁵⁸ Bkz. T.51 (sat. 25-27) καὶ τὸν ἐμβασιλικὸν αὐτοῦ καὶ τὰς εἰσόδους καὶ ἐξόδους μετὰ τῆς γυναικὸς Ἀφρίας σκουτλώσαντα,

⁵⁵⁹ Bkz. T.33 (sat. 7-9) κατασκευάσας τὰ ἐν αὐτοῖς [ἔργα σύν] Ἀμμία Ἀδράστου τοῦ Ἀπολλωνίου τῆ ἰδία θυγατρὶ ἀνέθηκε τοῖς προγεγρ[αμμένοις θεοῖς καὶ τῶι] δήμωι ἐκ τῶν ἰδίων ὑπαρχόντων

⁵⁶⁰ Bkz. T.52 (sat. 9-10) [σύν] καὶ Ἰουλίᾳ Παύλᾳ τῆ γυναικί.

⁵⁶¹ Bkz. T.53 (sat. 1) σύν Ἰουλίᾳ Παύλᾳ τῆ γυναικί.

edilen kişinin söz konusu imar faaliyetlerine yönelik mali katkısının bulunduğunu veya bulunmadığını tespit etmek mümkün değildir. Buna karşın Lagina'dan bir yazıtta ise Epainetos'un oğlu rahip Epainetos Pamphylos ve eşi rahibe Flavia Artemon'un diğer hizmetlerinin yanında, rahibin kardeşi, onun ardından rahipliği yürütmekte olan Epainetos oğlu Galestes ile birlikte (σύν) Azanios hamamının *frigidarium*'un yanındaki *stoa*'sını renkli mozaik taşla kaplattıkları anlatılır⁵⁶². Bu imar faaliyetinde ise erişkin bir erkek olan ve son derece masraflı bir memuriyeti üstlenen Epainetos oğlu Galestes'in mali katkısının bulunduğunu öngörmek yerinde olacaktır. Apollonia Salbake'den bir yazıttan ise *paraphylaks* Stephanion'un, *neaniskoi* ile birlikte *Parthenon* olarak isimlendirilen ve olasılıkla tanrıça Oreia kültüne hizmet eden bir yapıyı inşa ettirdiği ve adadığı görülür. Bu yazıtta özellikle dikkat edilmesi gereken nokta inşa eylemine ilişkin fiilin tekil olmasına karşın, duvarla çevrilmesi, ahşap işleri, (çatısının) kiremit kaplaması, (binanın) kaplamaları ve resimli bezemelerinin yapılmasına ayrıca yapının adanmasına ilişkin fiil ve *participium*'ların çoğul alınmış olmasıdır⁵⁶³. Bu şekilde *neaniskoi*'un bu imar faaliyetindeki payı da ortaya çıkmış olur.

Karia kentlerinde bir kadının tek başına birincil konumda olduğu ve yanında ikincil konumda bir akrabasının bulunduğu iki benzer örnek bulunmaktadır. Claudius – Nero Dönemi'ne tarihlenen bir Aphrodisias yazıtında Eusebes, kardeşi Menandros ve Eusebes'in eşi Apphias'ın müşterek bir imar faaliyetiyle *Sebasteion*'un kuzey portiko'sunu yaptırdıkları fakat bu yapının MS 41 yılı depreminde zarar görmesinin ardından faaliyetin müşterek faillerinden hayatta kalan son kişi olarak Apphias'ın, kızı ve erkek torunları ile birlikte kendi kesesinden yeniden inşa ettirdiği görülür⁵⁶⁴. Antoninus Pius Dönemi'ne tarihlenen diğer yazıtta ise olasılıkla Zeus Hyllos tapınağındaki bir inşa faaliyeti konu edilmektedir. *Pronaos*'un inşa projesi Tiberius Claudius Herakleitos ve Claudia Aristogenis tarafından olasılıkla ölmüş olan oğulları Claudius Aristonikos ve Aristogenes adına müşterek olarak başlatılmıştır. Fakat bu proje sürerken veya başlamadan hemen önce Tiberius Claudius Herakleitos ölmüş olmalıdır ki iki oğlunun ardından eşini de kaybeden Claudia Aristogenis Aristogenis, projeyi ailenin son erkek ferdi olan ve büyük olasılıkla çok genç yaşta olan torunu Claudius Aristonikos ile birlikte tamamlamıştır⁵⁶⁵. Bu örneklerden yola çıkarak

⁵⁶² Bkz. T.110 (sat. 11 – 14) ἐσκούτλωσαν δὲ καὶ λίθῳ ποικίλῳ στοᾶν [τοῦ Ἀζ]ανίου βαλανίου τὴν πρὸς τῷ ψυχρολουσίῳ σὺν καὶ τῷ ἀδελφῷ τοῦ [ιερέως Γαλ]έστη Ἐπαινέτου ἱερατεύοντι μεθ' αὐτόν.

⁵⁶³ Bkz. T.63 (sat. 1-8) <Σ>τεφανίων Στεφάνου παραφύλαξ Μητρὶ Θεῶν Ὀρειὰ ἐπηκόῳ θεᾶ καὶ τῇ πατρίδι μετὰ τῶν νεανίσκων κατεσκεύασεν τὸν παρθενῶνα οἰκοδομήσαντες καὶ ξυλώσαντες καὶ κεραμώσαντες καὶ χρεΐσαντες καὶ ζωγραφήσαντες ἀνέθηκαν

⁵⁶⁴ Bkz. T.32.

⁵⁶⁵ Bkz. T.77, ayrıca bkz. Bremen, *Limits*, s. 285vd.

kadınların tek başlarına birincil konumda, aynı anda torunların da ikincil konumda bulunmalarının ailedeki erişkin erkek bireylerin yaşamlarını yitirmiş ve aile prestijinin korunması görevi kadınlara ve onların himayesinde bulunan kız çocuklara ve hatta erişkin olmayan erkek çocuklara kalmış olmasının bir sonucu olduğu söylenebilir⁵⁶⁶.

İmar faaliyetlerine ilişkin yazıtlarda σύν (dat.) veya μετά (gen.) ile ifade edilen ikincil konumdaki kişilerin genelde birincil konumdaki kişi veya kişilerin akrabaları oldukları ve memuriyet üstlenmedikleri görülür⁵⁶⁷. Bu akrabalar yalnızca eş⁵⁶⁸, yalnızca kız evlat,⁵⁶⁹ eş ve oğul,⁵⁷⁰ erkek ve kız evlat⁵⁷¹ olabilmektedir⁵⁷². Görüldüğü gibi birincil konumdaki erkekler sıkça eşlerini ve kızlarını ve kimi zaman da erişkin olmayan küçük yaştaki oğullarını gerçekleştirdikleri imar faaliyetlerine ikincil konumda dahil etmişlerdir.

Dolaylı katılımın diğer bir ifade biçimi Lagina ve Panamara'da ele geçen rahip yazıtlarında karşımıza çıkmaktadır⁵⁷³. Lagina ve Panamara'da rahipler tarafından görevleri sırasında veya bitiminde diktirilen söz konusu rahip yazıtları genellikle steller üzerinde yer alırdı ve bu yazıtları taşıyan steller tapınak veya kutsal alan içinde rahibin hizmetleri ile ilişkili bir yerde bulunurdu. Bu memuriyet sırasında gerçekleştirilen hizmetlerin ve verilen armağanların detaylı bir dökümünü içeren bu yazıtlarda rahip veya rahip çiftin isimleri nominativus olurdu. Söz konusu yazıtların bitim kısımlarında müşterek rahiplik üstlenen çiftlerin, kimi zaman da yalnızca rahiplerin üstlendikleri bu masraflı memuriyet sırasındaki hizmet ve aralarında sıkça imar faaliyetlerinin de bulunduğu armağanlarına onurseverce veya ünseverce katılan veya destek olan kişilerden bahsedilmektedir. Bu kişiler sıkça συμφιλοτιμέομαι⁵⁷⁴ veya daha ender olarak συμφιλοδοξέω⁵⁷⁵ fiilleri ile kurulmuş genitivus

⁵⁶⁶ Ardıl ve mirasçılara düşen yükümlülükler için ayrıca bkz. aşağıda s. 89-92.

⁵⁶⁷ Krş. T.110 (sat. 13-14) ve T.63 (sat. 2-4).

⁵⁶⁸ (σύν) T.52 (sat. 9-10) ve T.53 (sat. 1), (μετά) T.51 (sat. 26-27), ayrıca bkz. T.81 (sat. 2).

⁵⁶⁹ Bkz. T.33 (sat. 7-8).

⁵⁷⁰ Bkz. T.80 (sat. 1), ayrıca Sebastopolis'te ismi belirlenemeyen bir kişinin işi Elpis ve çocuklarıyla birlikte yaptırdığı belirlenemeyen yapı için bkz. T.174 (sat. 2-4).

⁵⁷¹ Tarihlendirilemeyen bir Herakleia Salbake yazıtında Praksas'ın oğlu [-] tarafından, oğlu Praksas ve Agathokles kızı Tatia ile birlikte adanan [-] için bkz. T.166.

⁵⁷² Ayrıca bkz. T.34 (sat. 2); ikincil konumda (σύν) kişi veya kişilerin bulunduğu tespit edilmesine karşın yazıtın tahrip olması nedeniyle olası akrabalık ilişkileri belirlenememektedir.

⁵⁷³ Oppermann, *Zeus Panamara*, s. 57.

⁵⁷⁴ Bkz. (Lagina) T.107 (sat. 13-16) συμφιλοτιμουμέ[ν]ων τῶν τέκνων Φαίδρου, Λεοντίδ[ος], Αἰνείου Φαίδρου καὶ τ[ῶν] πενθερῶ[ν] [^{c.5}]ίου Παύλο[υ] καὶ - - -], T.110 (sat. 14-16) συμφιλοτιμουμένων ἰς [τὴν θεὸν τοῦ πατρὸς] Ἐπαινήτου τοῦ Γαλέστου καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Γαλέ[στου] τοῦ Ἐπαινήτου καὶ τῶν ὑῶν τῆς ἱε[ρί]ας {ς} Φλα(ουίου) Δημητρίου καὶ [— Μέν]τορος, T.112 (sat. 11-13) συμφιλοτιμουμένων αὐτοῖς τῆς θυγατρὸς Οὐλπίας Δρακοντίδος καὶ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς Πολεΐτου τοῦ Πολεΐτου. T.114 (sat. 18-21) συμφιλοτιμουμένων τῶν ὑῶν Αὐρ(ηλίου) Δαμίλα καὶ Μενεκλέους καὶ κλειδοφόρου, θυγατρὸς Κλ(αυδίου) Ἀριστέου ἀσιάρχου, Κλ(αυδίας) Λεοντίδος. (Panamara) T.126 (sat. 10) [- - - συμφιλοτιμουμένων αὐτοῖς τῶν τέκνων - - -] καὶ Παπίου. T.134 (sat. 17-24) συμφιλοτιμηθέντων Φλα(ουίου) Δημητρίου, πατρὸς τοῦ ἱερέως, καὶ τοῦ υἱοῦ Φλα(ουίου) Διονυσοδώρου καὶ τῶν ἀδελφῶν Φλα(ουίου) Νικολάου καὶ Φλα(ουίας) Τρυφαίνης. T.136 (sat. 13-14) συμφιλοτιμουμένης ἐν πᾶσιν καὶ τῆ<ς> ἱερείας Ἰσοχρύσου, κα<ι> τοῦ υἱοῦ Σεμ(πρωίου) [Κλ]ήμενος

absolutus yapısıyla ifade edilmektedir⁵⁷⁶. Bu ifade rahip veya rahip çift tarafından gerçekleştirilen imar faaliyetine yönelik finansal bir katkı konusunda bilgi vermektense uzaktır. Bununla birlikte söz konusu rahip yazıtlarında doğrudan imar faaliyetine yönelik bir birliktelik ifade eden σύν (dat.) veya μετά (gen.) ile ifade edilen kişilerin varlığı durumunda συμφιλοτιμέομαι veya συμφιλοδοξέω ile ifade edilen kişilerin yazıtta yer almadığı görülür. Diğer bir ifade ile συμφιλοτιμέομαι veya συμφιλοδοξέω fiilleri ile dolaylı katılım ifade edilen Lagina ve Panamara yazıtlarında imar faaliyetine yönelik bir birliktelik ifade eden σύν (dat.) veya μετά (gen.) ile ifade edilen kişiler bulunmamaktadır. İmar faaliyetlerine yönelik dolaylı katılıma ilişkin her iki ifadenin aynı anda kullanılmamış olması, iki ifade arasında önemli farklılıklar bulunmamasının bir sonucu olarak ele alınabilir. Bununla birlikte σύν (dat.) veya μετά (gen.) ile çok sayıda hizmet ve armağanın arasında yalnızca bir tanesine, sıkça bir imar faaliyetine yönelik dolaylı katılım ifade edilebilirken, συμφιλοτιμέομαι veya συμφιλοδοξέω ile ayırım yapmaksızın rahibin yazıtta sözü edilen tüm hizmet ve armağanlarına yönelik destek ifade edilmektedir, kuşkusuz imar faaliyetleri de bunların arasında sıkça bulunmaktadır. Bununla birlikte söz konusu hizmet ve armağanlara veya anılan bir imar faaliyetine yönelik mali veya fiili bir katkısının varlığını tespit etmek mümkün görünmemektedir.

Dolaylı katılım ifadesi olarak συμφιλοτιμέομαι veya συμφιλοδοξέω ile anılan kişiler genel olarak rahip veya rahip çiftin akrabalarıdır. Bu kişilerin yazıtta bahsedilen rahibin eşi⁵⁷⁷, küçük yaştaki çocukları⁵⁷⁸, kayın biraderi⁵⁷⁹, babası⁵⁸⁰, erkek⁵⁸¹ veya kız kardeşleri⁵⁸², erişkin erkek⁵⁸³ veya kız çocukları⁵⁸⁴ ve hatta kız çocukların evli oldukları eşleri⁵⁸⁵ olabileceği gibi rahip çiftten rahibenin önceki evliliğinden olan erkek çocukları da olabildiği görülür⁵⁸⁶. Dolayısıyla bu ifadenin akrabalık ilişkisinin yakınlığı açısından, genellikle en yakın (birinci derece) akrabaların anıldığı σύν (dat.) veya μετά (gen.) ile kurulan ifadelerden farklı olduğu

καὶ ἐν τοῖς μετὰ τὰς ἱερωσύνας γεγνησῖας αὐτοῖς θυγατρὸς Τατιάς, καὶ νεωκόρου Φλ(αοῦ) Φαίδρου. T.145 (sat. 8-13) συνφιλοτιμιουμένης [αὐτ]ῆς ἰς πάντα καὶ τῆς ἱερείας Ἀπ[φίας τ]ῆς Μενεκλέους Τατιάς [καὶ τῶν τέκνων αὐτῶν Λέοντος καὶ Π[υθ]έου καὶ Ἀπφίας τῶν Δράκοντος.

⁵⁷⁵ Bkz. T.130 (sat. 5) συν[ε]υσεβή[σαν]τος [καὶ] συνφιλοδοξήσαν[τος] ἐ[ν] πᾶσι Τι(βερίου) Κλαυ[δίου] Σαβει[νιαν]οῦ τοῦ ἀδελ[φοῦ τοῦ ἱερέως], T.141 (sat. 9-13) συνφιλοδοξήσασ[τος] αὐτῆς ἐν πᾶσιν τῆς γυ[ναικὸς - - -] Ἄδας Παναμαρίδος, θυγατρὸς πόλεως, τῆς ἱερείας, καὶ τῆς θυγατρὸς] Ἀπφίας, τῆς Ἱεροκλέους, Ἄδας Ἱε(ροκωμήτιδος. T.143 (sat. 29-30) συνφιλοδοξούντων αὐτοῖς τῶν τέκνων ἐν πᾶσιν Ἰάσονος καὶ Κλεοβούλου.

⁵⁷⁶ Bkz. Bremen, *Limits*, s. 283 dn.27.

⁵⁷⁷ Bkz. T.136 (sat. 13-14), T.141 (sat. 9-13), T.145 (sat. 8-13).

⁵⁷⁸ Bkz. T.107 (sat. 13-16), T.126? (sat. 10), T.143 (sat. 29-30).

⁵⁷⁹ Bkz. T.107 (sat. 13-16)

⁵⁸⁰ Bkz. T.110 (sat. 14-16), T.134 (sat. 17-24)

⁵⁸¹ Bkz. T.130 (sat. 5), T.134 (sat. 17-24).

⁵⁸² Bkz. T.134 (sat. 17-24).

⁵⁸³ Bkz. T.114 (sat. 18-21), T.136 (sat. 13-14), T.145 (sat. 8-13).

⁵⁸⁴ Bkz. T.112 (sat. 11-13), T.136 (sat. 13-14), T.141 (sat. 9-13), T.145 (sat. 8-13).

⁵⁸⁵ Bkz. T.112 (sat. 11-13).

⁵⁸⁶ Bkz. T.110 (sat. 15-16).

ve en daha geniş bir akrabalık alanını kapsadığı söylenebilir. Bu şekilde armağanın getirdiği prestijden ailenin birçok ferdinin pay alması sağlanabiliyordu ve bu nedenle ailelerin bir bütün halinde memuriyetleri ve *euergesia*'ları gerçekleştirdiğini gösteren deliller olarak ün ve itibar kazanma yolundaki ailevi stratejilerinin bir ürünüydü. Bununla birlikte dolaylı katılımında bulunan söz konusu kişiler hizmet ve armağanlar karşısında verilen onurları elde edemiyorlardı. Rahip yazıtlarının aksine onurseverce yardımda bulunan veya ünseverliği paylaşan bu akrabaların isimleri aynı faaliyete ilişkin bir onurlandırma yazıtında yer almıyordu. Marcus Sempronius Clemens'in, hem *Heraia* festivali, hem de eşi Isokhryson ile birlikte Hekate rahibiyken, Hekate tapınağında bir *hydragogion* ve *bouleuterion*'da bir *naos* inşa ettirdiğine, masrafları kendisi karşılayarak bol miktarda su getirdiğine, ayrıca birçok heykel yaptırdığına delil olan iki yazıt bulunmaktadır. Bu yazıtlardan ilki Clemes'in rahipliği sırasında gerçekleştirdiği hizmetlere ilişkin şahsen yazdırdığı ve tapınak alanına diktirdiği bir rahip yazıtı, ikincisi ise Clemes'in δῆμος, βουλαὶ ve γε[ρυσία] tarafından kente yaptığı tüm hizmetlerinden dolayı onurlandırıldığı bir yazıttır⁵⁸⁷. Her iki yazıtta da Clemens'in rahiplikleri ve bu sırada gerçekleştirdiği hizmetler benzer şekilde yer almaktadır. Buna karşın rahip yazıtında Clemens rahiplikleri dönemindeki tüm işlerin eşi rahibe Isokhryson'un, oğlu Sempronius Clemens'in, kızı Tatia'nın ve *neokoros* Flavius Phaedrus'un onurseverce yardımları ile gerçekleştiğini ifade ederken onurlandırma yazıtı bu yardımdan veya bu isimlerden hiç bahsetmemektedir.

3.3.2.1. *Epimeletai* ve *Ergepistatai*

Yazıtlar, özel şahısların gerçekleştirdiği imar faaliyetlerinde söz konusu işin yürütülmesini sağlama ve denetleme görevinde bulunan kişilerden bahsetmektedir. Yazıtlarda ἐπιμελητής (*epimeletes*) veya ἐργεπιστάτης (*ergepistates*) olarak anılan ve sıkça ἐπιμελέομαι⁵⁸⁸ ve ἐργεπιστατέω⁵⁸⁹ fiilleri ile kurulmuş genitivus absolutus yapısı ile ifade edilen bu kişiler söz konusu faaliyeti gerçekleştiren birincil konumdaki kişi veya kişiler tarafından genellikle yakın akrabaları arasından seçilirlerdi. Aphrodisias'ta Adrastos kızı Ammia bir kısmına kendisinin de dolaylı katılımında bulunduğu son derece masraflı ve kapsamlı suyolu düzenleme ve inşa projesinde *epimeletes* olarak görülür. Ammia'nın babası Adrastos'un faaliyet sırasında ya da söz konusu tesisin adanacak duruma geldiği sırada ölmüş olmalıdır. Bu nedenle inşa faaliyetinin tamamlanması ve ardından adanması işleri Ammia

⁵⁸⁷ Bkz. T.136 (rahip yazıtı), krş. T.137 (onurlandırma yazıtı).

⁵⁸⁸ Bkz. T.33 (sat. 8), krş. T.128 (sat. 6-7).

⁵⁸⁹ Bkz. T.27 (sat. 4-7), T.28 (sat. 8-11), T.29 (sat. 2).

tarafından yürütülmüştür⁵⁹⁰. Aphrodisis'tan bir dizi yazıtta Aristokles Molossos'un vasiyetnamesi uyarınca tiyatrodan gerçekleştirildiği⁵⁹¹ bir imar faaliyetinde beslemesi Hermas'ın *ergepistates* olarak söz konusu faaliyeti yürütme görevinde bulunduğu görülmektedir⁵⁹². Bu faaliyette Hermas'ın *ergepistates* olarak tayin edilmesi vasiyet sahibinin tasarrufu olmalıdır. Yine Aphrodisias'tan günümüze ulaşan bir yazıt Attalos Adrastos'un vasiyetnamesini taşımaktadır⁵⁹³. Adrastos vasiyetnamesinde Aphrodite tapınağı ile ilişkili bir şölen salonu ve bunun çevresindekileri kendi kesesinden inşa etmeye yönelik söz vermiş olduğundan bahsetmektedir⁵⁹⁴. Bu imar faaliyetinin azatlısı Onesimos'un denetimi altında Attalos Adrastos adına yürütülmüş olması muhtemeldir⁵⁹⁵.

Özel şahısların imar faaliyetlerinde ἐπιμελέομαι ve ἐργεπιστατέω dışında προνοέω fiilinin de kullanıldığı görülmektedir⁵⁹⁶. Bu fiil imar faaliyeti sırasında işle ilgilenen ve olasılıkla finansı karşılayan kişiyi ifade etmektedir⁵⁹⁷. Euromos'ta, başhekim Menekrates üstlendiği *stephanephoria* sırasında Zeus Lepsynos tapınağında yürütülmekte olan inşaat için kaidesi ve başlığı ile birlikte sütunlar yaptırmıştır. Bu inşa faaliyeti ile kendisi de *stephanephoria* ve *gymnasiarkhia*⁵⁹⁸ yürütmekte olan kızı Tryphaine hassasiyetle ilgilenmiştir⁵⁹⁹.

Yürütmeyi sağlama ve kontrol etme görevi yalnızca özel şahısların imar faaliyetlerinde yer almıyordu. Bir kent (*polis*), *demos* veya *neoi* tarafından kendi kesesinden gerçekleştirilen heykel dikilmesi⁶⁰⁰ veya imar faaliyetlerinde de çoğu zaman yürütme ve kontrol etme görevindeki kişi veya kişiler bulunurdu⁶⁰¹. Genel olarak yazıtlarda rastlanan *epimeletes*⁶⁰²,

⁵⁹⁰ Bkz. T.33 (sat. 7-9).

⁵⁹¹ Vasiyetname aracılığı ile gerçekleştirilen *post mortem* imar faaliyetleri hakkında bkz. yukarıda s. 63vd.

⁵⁹² Bkz. T.27 (sat. 4-7), T.28 (sat. 8-11), T.29 (sat. 2), ayrıca bkz. T.26 ve T.31.

⁵⁹³ Vasiyetname metninin tümü için bkz. *I.Aph.2007*, no. 12.26.

⁵⁹⁴ Bkz. T.40 (sat. 12-15).

⁵⁹⁵ Adrastos'un Aphrodite'ye [yönelik sunu ve kurbanlar?] için 12.200 *denarii* adayarak kurduğu vakıf için bkz. *I.Aph.2007*, no. 12.26a (sat. 19-22). Ayrıca bkz. Laum, *Stiftungen*, no. 102.1. Adrastos'un azatlısı Onesimos'un bu vakıf hakkındaki *epimeleia* görevi için bkz. *I.Aph.2007*, no. 12.26b (sat. 20-23). Ayrıca bkz. Laum, *Stiftungen*, no. 102.2.

⁵⁹⁶ Fiil için bkz. L. Robert, *Hellenica X*, s. 39 dn. 4.

⁵⁹⁷ Bremen, *Limits*, s. 238; Cramme, *Euergetismus*, s. 75.

⁵⁹⁸ Kadınlar tarafından yürütülen *arkhai* ve *leitourgiai* için bkz. yukarıda s. 11vd.

⁵⁹⁹ Bkz. T.70 (sat. 6-8) προνοησαμένης τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ Τρυφαινης. Krş. T.153 (sat. 20-22), ayrıca bkz. Cramme, *Euergetismus*, s. 75 dn. 248.

⁶⁰⁰ Kent tarafından ἐκ τῶν ἰδίων karşılanan bir heykel inşası için bkz. *I.Tralleis*, no. 90 (sat. 13-15). Heykel ve kaide inşasına yönelik masraflarının kamu parasından karşılanması için bkz. MAMA VI no. 60 (sat. 9-13). Heykellere ait masrafların kent tarafından karşılanması hakkında ayrıca bkz. *Pekäry, römische Kaiserbildnis*, s. 15-21; *Gerlach, Ehreninschriften*, s. 77-80.

⁶⁰¹ Kentlerde yürütülen imar faaliyetlerinin kontrolü için bkz. Winter, *Baupolitik*, s. 193-201; Cramme, *Euergetismus*, s. 71-77

⁶⁰² Bkz. T.25 (sat. 25-28), T.42 (sat.2), T.150 (sat. 9-12), ayrıca bkz. T.59 (sat. 12-13), krş. MAMA VI no. 60 (sat. 10-13), *Epimeletai* ve görevleri için bkz. Dmitriev, *City Government*, s. 119-121; Oehler, *Epimeletai*, s. 162-171.

epistates ve sıkça imar faaliyetlerinde görülen *ergepistates*⁶⁰³ isimleri veya bunların fiil biçimleri faaliyetin yürütülmesinin sağlanması ayrıca finansal ve kalite denetimi ile ilgili⁶⁰⁴ hizmetlere işaret etmektedir⁶⁰⁵. Bununla birlikte πρόνοια, veya bunun fiil formu olan προνοέω da benzer şekilde kullanılmaktadır⁶⁰⁶. Yazıtlarda sıkça rastlanan *ergepistates*, isminin de ifade ettiği gibi bir ἔργον ile ilgileniyordu. *Ergepistates* tarafından kontrol edilen bu *ergon* bir yapı,⁶⁰⁷ bir onurlandırma yazıtı veya bir heykel de olabilirdi⁶⁰⁸. *Ergepistates* tarafından kontrol edilen faaliyetlerde kullanılan para genel olarak kentin parasıdır fakat ender olarak *ergepistates*'in mali bir katkıda bulunduğu ve bu durumun ifade edildiği örnekler mevcuttur; Iasos'ta, olasılıkla İtalik kökenli bir *publicanus* olan *euergetes* Potens'in niteliği belirlenemeyen bir imar faaliyetinde yürüttüğü *ergepistasia* 'nın masraflarını kendi kesesinden peşin ödediği (προδαπανήσαντος ἐκ τῶν ἰδίων) görülmektedir⁶⁰⁹. İmar faaliyeti denetimi sadece kişisel bir istek değil aynı zamanda mimari açıdan teknik bilgi de gerektiriyor olmalıydı ve büyük olasılıkla bu görevlilerin atanmasında gerekli bağlantılara sahip olmak, üstlenici ve işçilerle çalışma konusunda deneyimli olmak da önemliydi⁶¹⁰. Bununla birlikte *epimeletai* genellikle işi yaptırın kurumun bünyesinde bulunanlar arasından seçiliyordu⁶¹¹. Yaptırılan işin önemi, *epimeletes*'in de statüsü ile doğru orantılıydı. Örneğin Aphrodisias'ta *ktistes* Tiberius Claudius Zelos, *boule*, *demos*, *gerousia* ve *neoi* tarafından onurlandırıldığında *epimeletes* olarak baş *arkhon* Publius Aelius Kallikrates görev yapmıştı⁶¹². Bir imar faaliyetinde hem *epimeletes* hem de *ergepistates* görevli olabiliyordu; Aphrodisias'ta Nikoteimos oğlu *ktistes* Adrastos ölümünün ardından *neoi* (gençler) tarafından onurlandırıldığında heykelin inşasına yönelik masraflar da *neoi* tarafından kendi kesesinden, gençlerin (*neoi*) yazmanı Hermogenes'in ihtimamı (*epimeleia*) ve Artemon oğlu Pamphilos Krokion'un denetimi (*ergepistasia*) altında karşılanmıştı⁶¹³.

⁶⁰³ Bkz. T.25 (sat. 28-29), T.36 (sat. 8-15), T.87.

⁶⁰⁴ Winter, *Baupolitik*, s. 199vd.

⁶⁰⁵ ἐπιστάτης ve ἐργεπιστάτης ile ilgili örnekler için bkz. Corsten, EA 10 (1987) s. 113vd, ayrıca bkz. Gerlach, *Ehreninschriften*, s. 84-88; Maier, *Mauerbauinschriften* 2, s. 42-43.

⁶⁰⁶ Bkz. T.153 (sat. 20-22) [προνοησαμένου τῆς ἀνα]στάσεως τῆς [στήλης ὑπὲρ] τῆς [Κλ]αυδίας βουλῆς [Σέξ]του Βάσσου τοῦ βουλευτοῦ.

⁶⁰⁷ Bkz. T.36 (sat. 6-7)

⁶⁰⁸ Bkz. T.25 (sat. 24-29) [τ]ῆν δὲ ἀνάθεσιν τοῦ ἀγάλματος [πεπ]οιῆσθαι τοὺς νέους ἐκ τῶν ἰδίων ἐπιμεληθέντος Ἐρμογένους τοῦ Ἰψικλέους φύσε[ι] δὲ Ἐρμοῦ τοῦ γραμματέως τῶν νέων, ἐργεπιστατήσαντος Παναφίλου τοῦ Ἀρτέμωνος Κροκίωνος, *I.Keramos*, no. 31 (sat. 16-20) ἐργεπιστατήσαντος τῆς ἀναστάσεως τοῦ ἀνδριάντος Ἀριστοκράτους τοῦ Λεοννάτο[υ] Μενεστράτου τοῦ καὶ Δημητ[ρί]ου τοῦ εἰρηνάρχου.

⁶⁰⁹ Bkz. T.87, krş. T.150 (sat. 9-13), ayrıca bkz. Malay, *Resarches*, s. 40-41 no. 24 (Thyateira).

⁶¹⁰ Cramme, *Euergetismus*, s. 73vd.

⁶¹¹ Bkz. T.25 (sat. 24-29), T.42 (sat. 2), krş. T.59 (sat. 12-13).

⁶¹² Bkz. T.42 (sat. 2-3), ayrıca bkz. T.59 (sat. 12-13). Iasos'tan bir yazıt Hellenistik Çağ'da da durumun pek farklı olmadığını göstermektedir. *Bouleuterion* ve *arkheion*'un inşası için görev yapan *epimeletai*, olasılıkla yapıları adama hakkını elde edeceklerinden, seçimle belirlenmiştir. Bu son derece prestijli görev için çok sayıda gönüllü olduğu tahmin edilebilir. Bkz. *I.Iasos*, no. 252 (sat. 1) οἱ αἰρεθέντες τοῦ τε βουλευτηρίου καὶ τοῦ ἀρχείου ἐπιμεληταί.

⁶¹³ T.25 (sat. 25-29).

3.3.3. Ardıllar, Mirasçılar ve Mirasla Gelen Yükümlülükler

Kentlerde bir *arkhe* veya *leitourgia*'yı üstlenme ve/veya bir *euergesia* gerçekleştirme konusunda resmi söz veren kişilerin bu sözü yerine getirmesi beklenirdi⁶¹⁴ zira verilen söz derhal resmi belgelere geçiriliyor ve kent arşivine konuyordu⁶¹⁵. Sözlere ilişkin kayıtların tutulması ve bunların kent arşivinde saklanması *summa honoraria* olarak bir imar faaliyeti sözü için de geçerli olabilir zira bu durum sözlere ilişkin alışlagelmiş gelenek halini almıştır⁶¹⁶ Resmi sözlerin belgeye aktarılarak kent arşivine konması işlemi ve söz veren kişinin kendisine ve sözünü yerine getiremeden ölmesi durumunda mirasçılara sözün yerine getirilmesi konusunda baskı yapılmasını da sağlıyor olmalıydı. Olasılıkla sadece büyük ve kapsamlı bir imar faaliyeti değil, imar faaliyetlerine yönelik düşük maliyetli kısmi katılımlara ilişkin sözlerin de yazılı olarak kent arşivinde saklanması da uygulanmış olmalıdır. Bu uygulama kent yönetimi ve finans açısından büyük bir güvenlik sağlamaktadır.

Ataların veya ebeveynlerin vermiş olduğu sözleri yerine getirmekte MS I. yüzyılda bir gönülsüzlük olmalı ki Traianus Dönemi'nde bu süreç yasa ile düzenlenmiş ve mirasçılar, ölmüş olan akrabalarının resmi sözlerini yerine getirme yükümlülüğü altına sokulmuştur⁶¹⁷. İmparator Traianus'un bu kararı ile eğer bir kişi herhangi bir kentte kendisinin ya da bir başkasının onuruna bir işi şahsen yapacağına/yaptıracağına yönelik bir söz vermişse, kendisi ya da mirasçuları sözün yerine getirilmesi ve işin gerektiği şekilde tamamlanması ile yükümlü tutulmuştur⁶¹⁸. İmparator Antoninus Pius Dönemi'nde ise bu yasa detaylandırılarak yeniden düzenlenmiştir. Yasanın yeniden düzenlenen şekline göre eğer birisi bir kentte memuriyet kapsamında (*ob honorem*) bir işi şahsen yapmaya/yaptırmaya söz verirse, ayrıca işe başlarsa ve tamamlamadan ölürse, mirasçının ya yarım kalan işi tamamlaması ya da sözü veren kişi tarafından kendisine bırakılmış mirasın beşte birini bu işi yapmaya ayırması gereklidir. Eğer mirasçı bu yolu tercih ederse söz konusu miktardaki parayı işin yapılmaya başlandığı kente verecektir. Diğer yandan eğer çok sayıdaki oğuldan birisi mirasçı olarak ortaya çıkarsa beşte

⁶¹⁴ Verilmiş söze karşı ekonomik durumun yetersizliğini bahane ederek *leitourgia*'dan kaçma çabaları da kayda geçmiştir. İmparator Hadrianus, Aphrodisias'ta başrahiplik için söz vermesine karşın bu sözünü yerine getirmeyen kişilerin ekonomik durumlarının incelenmesini ve durumu en iyi olanlardan başlayarak bu *leitourgia*'nın yerine getirilmesini yazdığı mektupta özellikle talep etmişti, bkz. *I.Aph.2007* no. 11.412 (sat. 32-38) ἐπεὶ δὲ ἦσαν τινες πολεῖται ὑμέτεροι λέγοντες εἰς ἀρχιερωσύνην ἀδύνατοι ὄντες προβεβλήσθαι ἢ ἀνέπεμψα αὐτοῦς ἐφ' ὑμᾶς ἐξετάσοντας πότερον δυνατοὶ ὄντες λειτουργεῖν διαδύονται, ἢ ἀληθῆ λέγουσιν. ἢ εἰ μέντοι φαίνοντο τινες αὐτῶν εὐπωρότεροι, προτέρους ἐκείνους ἀρχιερεῖσθαι δικαῖον, συνχωρῶ ὑμῖν παρὰ τῶν ἀρχιερέων ἀντὶ μονομαχίων ἀργύριον λαμβάνειν καὶ οὐ συνχωρῶ μόνον ἀλλὰ καὶ ἐπαινῶ τὴν γνώμην.

⁶¹⁵ Veyne, *Bread and Circuses*, s. 138; Zuiderhoek, *GRBS* 48 (2008) s. 421 ve dn. 8. Krş. Quass, *Honoratiorenschicht*, s. 375vd.

⁶¹⁶ Quass, *Honoratiorenschicht*, s. 212.

⁶¹⁷ Garnsey, *Aspects*, s. 239vd.

⁶¹⁸ Bkz. aşağıda dn. 619.

biri değil onda biri verilecektir⁶¹⁹. Yasal düzenlemeler göstermektedir ki verilmiş olan sözlerin yerine getirilmesindeki aksaklıklar eyalet kentlerinin iç içlerini zora sokuyordu. Yaşanan bu sıkıntılar sonrasında kentlerdeki sistemin sorunsuz yürümesini isteyen Roma imparatorları önce Traianus ardından da Antoninus Pius, kent memuriyetlerinin üstlenilmesi ve verilmiş olan sözlerin her ne şekilde olursa olsun yerine getirilmesi konusunda titizlik göstermişlerdir.

Karia kentlerinde ele geçen yazıtlar MS I. yüzyılda, Traianus'un kararından önce de yasa ile düzenlenmemiş olsa da sistemin benzer şekilde *de facto* olarak işlediğini göstermektedir. Söz vermiş olan kişilerin bu sözleri mirasçıları tarafından ölmüş kişi adına yerine getirilmiştir⁶²⁰. Bu mirasçı, ailenin yetişkin erkek ferdi bulunmadığı durumda eş veya kız kardeş konumundaki kadınlar da olabilmektedir⁶²¹. Aphrodisias'ta Menandros oğlu Attalos, ölümünden önce erkek kardeşi Diogenes ile birlikte *Sebasteion*'un güney portiko'sunun yenilenmesi için söz vermiştir; Attalos ve Diogenes, bu faaliyeti büyük olasılıkla Tiberius Dönemi'nde birlikte planlamışlardır fakat Attalos sözünü yerine getiremeden ölmüştür. Diogenes'in söz verdiği şeyler oğlu Tiberius Claudius Diogenes tarafından ve Attalos'a düşen kısım ise eşi Attalis Apphion tarafından İmparator Claudius Dönemi'nde yerine getirilmiştir⁶²². Ardıl ve mirasçıların yalnızca birinci derece akrabaları değil aynı zamanda ataları tarafından verilmiş ve bir yapının uzun süreli bakımını içeren sözleri de yerine getirmişlerdir; Mylasa'da MS I. yüzyılda Aristomenes Matris, namı diğer Hyssaldomos, *stephanephoria* ve Zeus Osogo rahipliği sırasında atalarının çeşmesi üzerinde niteliği belirlenemeyen bir faaliyet gerçekleştirmişti. Olasılıkla Aristomenes'in ataları çeşmenin sürekli faal durumda olmasının sağlanacağına ailesi adına söz vermişti, Aristomenes de atalarının bu sözü uyarınca çeşmenin işlerliğini sağlamıştı⁶²³. Alabanda'dan bir yazıtta ise Apelles Napes'in oğlu Dionysios'un, üstlendiği *stephanephoria* sırasında kendisi adına ve ayrıca oğlu Apelles ve kardeşi Apelles Napes adına bir imar faaliyeti için söz verdiği

⁶¹⁹ Bkz. *Dig.* L.12.14; "Si quis sui alienive honoris causa opus facturum se in aliqua civitate promiserit, ad perficiendum tam ipse quam heres eius ex constitutione divi traiani obligatus est. sed si quis ob honorem opus facturum se civitate aliqua promiserit atque inchoaverit et priusquam perficeret, decesserit: heres eius extraneus quidem necesse habet aut perficere id aut partem quintam patrimonii relictis sibi ab eo, qui id opus facere instituerat, si ita mallet, civitati, in qua id opus fieri coeptum est, dare: is autem, qui ex numero liberorum est, si heres exstitit, non quintae partis, sed decimae concedendae necessitate adficitur. et haec divus antoninus constituit". Ayrıca bkz. *I Aph 2007*, no. 12.1007 (sat. 14) τοῦ νόμου κυρουμένου ὑποσχέσεων γινομένων.

⁶²⁰ Aphrodisias'ta (MS 14-37) Attalis Apphion'un eşi Attalos adına *Sebasteion*'da yaptırdığı bir *naos* için bkz. T.21, Tralleis'te (MS II. yüzyıl) Flavia Secunda'nın olasılıkla oğlu olan Menekrates ve diğer bir kişi adına yaptırdığı imar faaliyeti için bkz. T.155,

⁶²¹ Bremen, *Limits*, s. 237-240.

⁶²² T.23 (sat. 1-2). Attalis Apphion için ayrıca bkz. T.21 (sat. 2), T.36 (sat. 6).

⁶²³ Bkz. T.119 (sat. 3-4).

görülmektedir⁶²⁴. Verdiği söz olasılıkla Apollon Isotimos tapınağı çevresinde bulunan bir portiko ile ilişkilidir. Dionysios'un vermiş olduğu bu söz, torunu Tiberius Claudius Napes tarafından kısmen yerine getirilmiş ve onun oğlu olan Claudius Napes tarafından tamamlanmıştır⁶²⁵.

Bir imar faaliyeti için söz vermiş olan kişiler ölümlerinden önce bu işe yönelik masrafları karşılayabiliyor veya bu iş için düzenli bir gelir vakfedebiliyorlardı. Bu durumda ardıl ve mirasçılar işin doğru şekilde yürütülmesini sağlama görevini üstleniyorlardı. Aphrodisias'ta Apollonios oğlu Adrastos, Helios rahibi ve Vespasianus Caesar'ın başrahibi olmasının ardından su depolarını ve içerisindeki hazneleri ve şehir boyunca uzanan su kanallarını tüm çevre bölgeleri ve semtleri kent için satın alıp yeniden düzenledikten ve içlerindeki işleri öz kızı Ammia ile birlikte inşa ettirdikten sonra, kentin su temini için son derece önemli bu tesisi tanrıça Aphrodite'ye, İmparator Domitianus Caesar Augustus Germanicus'a, Augustus'un tüm hanesine ve *demos*'a kendi servetinden (harcayarak) adanmıştı. Yapının adanacak hale gelmesinden önce Adrastos ölmüş olması muhtemeldir zira adama işlemi ve muhtemelen inşa işinin bir kısmı da kızı Ammia'nın ihtimamı altında yürütüldü⁶²⁶. Panamara'da ise MS II. yüzyıla tarihlenen bir yazıttan elde edilen bilgiler ışığında [Korai]alı Menias'ın ismi belirlenemeyen erkek kardeşinin rahipliği sırasında tapındaki bazı yapıların onarımı bazılarının ise inşası için olasılıkla söz verdiği, "gümüş paralar" olarak ifade edilen ve kaynağı belirlenemeyen bir miktar parayı da yapıların belirlenemeyen bir işine ve bezemesine kullanılmak üzere "sürekli olarak" bıraktığı görülür. Bu ifade paranın bir kaynakla desteklendiğini göstermektedir. Bu iş için *epimeletai* görevlendirilmiş ve erkek kardeşi bulunmaması nedeniyle rahibin ölümünden sonra söz verilen işleri yaptırmak rahiplik görevi ile birlikte kızkardeş Menias'a kalmış olmalıdır⁶²⁷.

Birden çok kişi tarafından başlatılan bir inşa projesi, kişilerden bir veya birden fazlasının ölümünden sonra kalan tek kişi tarafından sürdürülüp tamamlanabiliyordu; Hyllarima'da Antoninus Pius Dönemi'nde olasılıkla Zeus Hyllos tapınağının *pronaos* inşası benzer bir duruma sahne olmuştur. Tiberius Claudius He[r]akleitos ve Cl(audia) Aristogenis tarafından olasılıkla erken yaşta ölmüş oğulları Claudius Aristonikos ve Aristogenes adına başlanan inşaat Tiberius Claudius Herakleitos'un da ölümü üzerine hem faaliyeti yaptıran hem de mirasçı konumundaki Claudia Aristogenis ve henüz küçük yaştaki torunu Claudius

⁶²⁴ Bkz. T.60 (sat. 5-11).

⁶²⁵ Bkz. T.60 (sat. 2-4 ve 11-14).

⁶²⁶ Bkz. T.33 (sat. 9).

⁶²⁷ Bkz. T.128 (sat. 6-7 ve 10-12).

Aristonikos tarafından tamamlanmıştır⁶²⁸. Benzer bir örnekte, Aphrodisias'ta Menandros'un oğulları Eusebes, Menandros ve Eusebes'in eşi Apphias, *Sebasteion*'un kuzey portiko'sunu kendi keselerinden yaptırmışlardı. Bu faaliyet olasılıkla yapının güney portiko'sunun inşası ile⁶²⁹ eş zamanlı olarak Tiberius Dönemi'nde gerçekleşmişti. *Sebasteion*'un MS 41 depreminde önemli ölçüde hasar görmesinin ve kullanılamaz duruma gelmesinin ardından hem Eusebes'in mirasçısı hem de inşa faaliyetini gerçekleştirenlerden birisi olan Apphias, kızı Tata, torunları Menandros ve Eusebes ile birlikte portiko'nun kendi kesesinden onarımını yaptırmış ve yeniden diktirmişti. Onarım faaliyeti sırasında Eusebes ve Menandros'un hayatta olmadıkları açıktır, Eusebes ve Apphias'ın oğulları ile ilgili bilgi de bulunmamaktadır⁶³⁰.

Ardıl ve mirasçılarının yasa ile düzenlenmiş durumlar dışında ailevi prestij kapsamında üstlendikleri sorumluluklar da bulunuyordu. Örneğin ailenin bir ferdi tarafından inşa edilmiş bir yapının bakım ve onarımı da yaptıran kişinin ölümünden sonra da aynı ailenin fertleri tarafından üstlenilebiliyordu. Kuşkusuz başka bir ailenin zarar görmüş yapıyı onarıp kendi ismiyle adamasına izin verilemezdi. Lagina'da Titus Flavius Aeneas tarafından yaptırılan *balaneion*'un⁶³¹ onarımını Antoninus Pius veya Septimius Severus Dönemi'nde Aeneas'ın torunu Tiberius Claudius Aristeas Menandros ve Aelia Glykinna'nın yaptırdığı görülür⁶³².

3.3.4. Kent İmarında Farklı Nesillerde Süregelen Ailevi Etkinlik

Vatanlarında, kent imarına yönelik önemli katkılarda bulunan kişilerin kimi zaman aynı ailelerin ardıl nesilleri oldukları yazıtlar aracılığı ile takip edilebilmektedir. Kentlerinin en itibarlı ailelerine mensup bu şahısların, ailelerinin kent içindeki konumu uyarınca en itibarlı memuriyetleri de birden çok nesil üstlendikleri görülür. Aynı aileye mensup farklı nesillerin imar faaliyetleri hakkında bilgi sunan yazıtlar içinde Keramos yazıtları özellikle dikkat çekicidir. Keramos'da tespit edilen yazıtların büyük çoğunluğu varlıklı ve itibarlı iki ailenin ardıl nesillerde gerçekleştirdikleri imar faaliyetlerini anmaktadır. Bu ailelerden ilkinin Traianus – Hadrianus Dönemleri'nde üç ardıl nesil boyunca imar faaliyeti gerçekleştirdikleri görülür. Apollokles oğlu Lykiskos Dioskurides bir çeşme inşa ettirip İmparator Traianus'a, büyük Keramos tanrılarına ve vatana adar⁶³³. Ardından oğlu Hermophantos ve Dionysios oğlu Hermophantos, müşterek üstlendikleri *agoronomia* sırasında birlikte bir *aleipterion* inşa

⁶²⁸ Bkz. T.77, ayrıca bkz. Bremen, *Limits*, s. 285vd.

⁶²⁹ Bkz. T.23.

⁶³⁰ Bkz. T.32.

⁶³¹ Hamamın [Titus Flavius Aeneas ve eşi?] tarafından inşasına ilişkin yazıt için bkz. T.107.

⁶³² Bkz. T.113 (sat. 10-15).

⁶³³ Bkz. T.92.

ettirip, İmparator Traianus'a, Keramos tanrılarına ve vatana adarlar⁶³⁴. Hadrianus Dönemi'nde ise ailenin üçüncü nesil temsilcisi olarak Hermophantos oğlu Hierokles imar faaliyeti gerçekleştirir. Hierokles, *stephanephoria* ve üç kez *gymnasiarkhia* üstlenmiş, ayrıca kentin evladı unvanına layık görülmüştür. Hierokles, *stephanephoria* üstlenmiş eşi Aristoneike ile başrahipliği üstlenirler ve bu son derece önemli makamdayken *demos* için bir hamamı temelinden itibaren ve içerisindeki tüm işleri, tüm bezemeleri ile birlikte kendi keselerinden inşa ettirirler⁶³⁵. Hierokles'in, babası ve dedesinden devir aldığı aile itibarını son derece iyi koruduğu ve hatta onlardan çok daha öteye götürdüğü aşikârdır. Keramos'Ta ön plana çıkan diğer bir örnek Hieron Hermodoros ve oğlu Theodoros'dur. Baba ve oğul Antoninus Pius Dönemi'nde kent politik yaşamında etkin görünürler ve bu etkinliklerini kent imarına yönelik katkılarıyla taçlandırır. Hieron Hermodoros'un rahiplik, *agoronomia*, *grammateia* ve birisi oğlu Theodoros ve iki erkek torunuyla birlikte olmak iki kez *gymnasiarkhia* üstlendiği ayrıca *boule* ve *demos* tarafından defalarca en büyük onurlarla onurlandırıldığı görülmektedir⁶³⁶. Hermodoros bir erkekler hamamının inşasına yönelik söz vermiş ve bu faaliyet için iki kez gümüş (*denarii*) bağışlamıştır⁶³⁷. Hieron oğlu Theodoros ise eşi Ainesigenos kızı Eukleia Artemesia ile birlikte müşterek *stephanephoria* üstlenmiştir⁶³⁸. Söz konusu çift, yine müşterek olarak niteliği belirlenemeyen fakat olasılıkla dinsel bir yapı ile ilişkili imar faaliyeti gerçekleştirmiştir⁶³⁹.

Kent imarında nesiller boyunca etkin rol oynamış diğer bir aile Aphrodisias'ta karşımıza çıkmaktadır; ilk nesil olarak kent imarına katıldığı kesin olmasa da “atalarından beri *ktistes*” olan Adrastos Hieraks görülür. Kentin en önemli ailelerinden birisine mensup “erdem timsali” Adrastos Hieraks başrahiplik, *stephanephoria*, *gymnasiarkhia*, *agoronomia*, *agonothesia* üstlenmiş, ayrıca defalarca elçilik görevlerinde bulunmuş, kent için avukatlık yapmıştır⁶⁴⁰. Adrastos Hieraks'ın oğlu olan Attalos Adrastos vasiyetnamesi aracılığı ile Aphrodite'ye [yönelik sunu ve kurbanlar?] için 12.200 *denarii* adadığı bir vakıf kurmuş⁶⁴¹ ve bu vakfın işlerinin yürütülmesi için azatlısı Onesimos'u görevlendirmiştir⁶⁴². Attalos Adrastos yine aynı vasiyetnamesi aracılığı ile Aphrodite Ourania Pandemos⁶⁴³ ve pek tatlı vatani için, içinde

⁶³⁴ Bkz. T.91.

⁶³⁵ Bkz. T.93.

⁶³⁶ Bkz. T.94.

⁶³⁷ İkinci bağış söz konusu hamamın inşasının yarım kalması nedeniyle gerçekleşmiş görünmektedir, zira birinci bağışın yapının inşasına, ikinci bağışın ise inşaatın tamamlanmasına yönelik olduğu özellikle ifade edilir.

⁶³⁸ Bkz. *I.Keramos*, no. 27.

⁶³⁹ Bkz. T.95.

⁶⁴⁰ Adrastos Hieraks'ın *ktistes* unvanı ve bu unvanın verililiş gerekçesi hakkında bkz. aşağıda s. 99.

⁶⁴¹ *I.Aph.2007*, no. 12.26a (sat. 19-22). Ayrıca bkz. Laum, *Stiftungen*, no. 102.1.

⁶⁴² *I.Aph.2007*, no. 12.26b (sat. 20-23). Ayrıca bkz. Laum, *Stiftungen*, no. 102.2.

⁶⁴³ Bkz. Laumonier, *cultes indigènes*, s. 493vd.

diakosiaprottoi, *gerousia* ve kendi *phyle*'sinden olanların yiyip içmeleri için bir şölen salonunu⁶⁴⁴ ve onun çevresindeki yapıları kendi mal varlığından yaptırmıştır. Aphrodisias'ta inşa edilmiş bir gençler *gymnasion*'una ilişkin yazıttan elde edilen bilgiler yine aynı aile fertlerinden birinin bu imar faaliyetinde rol aldığını göstermektedir⁶⁴⁵. Yazıtın Hadrianus Dönemi'ne tarihlenmiş olması imar faaliyetini gerçekleştiren kişilerden birisinin *neoi*'a karşı iyiliksever eğilimi nedeniyle *neoi* tarafından onurlandırılmış ve υἱὸς νέων (gençlerin oğlu) unvanını taşıyan⁶⁴⁶ Adrastos Hieraks yerine oğulları Attalos Adrastos veya erkek kardeşi Hypsikles Hieraks'ın olma olasılığına işaret eder. Yine Aphrodisias'ta bir yapının temelinden itibaren inşasına ilişkin bir yazıt fragmentinde⁶⁴⁷ geçen “Zenon oğlu [Artemi]doros'un oğlu” ifadesi Adrastos Hieraks, Attalos Adrastos veya erkek kardeşi Hypsikles Hieraks'ın bu imar faaliyetini gerçekleştiren kişi olabileceğini gösterir.

MS II. ve III. yüzyıllarda Stratonikeia'nın en önemli ailelerinden birisi olarak karşımıza çıkan ve nesiller boyunca Zeus Panamaros, Hera ve Hekate rahipliğini üstlenmiş Sempronii ailesi de Stratonikeia ve buna bağlı Panamara ve Lagina kutsal alanlarında imar faaliyetleri gerçekleştirmiştir. MS III. yüzyılda Marcus oğlu Marcus Sempronius Clemens hem üstlendiği memuriyetler hem de Hekate tapınağında yaptırdığı *hydragogion* ile dikkat çekmektedir⁶⁴⁸. En büyük onurlarla defalarca onurlandırılmış Caesar dostu ve vatansever Sempronius Clemens'in defalarca Zeus Panamaros rahipliği, ayrıca Hekate, Zeus Khrysaoreios, Zeus Narasos, Zeus Londargos rahipliğini, Augustus'ların başrahipliğini ve ömür boyunca Zeus Capitolius, Asklepios, Hygeia, Hestia'nın rahipliğini üstlendiği görülür. Üstlenmiş olduğu bu rahiplikler sonrasında, kendini tanrıya adanmış birisi olarak tanınması şaşırtıcı değildir. Ayrıca en az on kez *gymnasiarkhia* üstlenmiş, *agonothesia* yürütmüştür, *ateleia* (vergi muafiyeti) ve *aleitourgia* (*leitourgia* muafiyeti) ile atalarından itibaren onurlandırılmış olmasına karşın, gönüllü olarak *prytanis*, *grammateus*, *dekaprotos*, ve *eutheniarkhes* olmuştur⁶⁴⁹. MS. III. yüzyılın son çeyreğinde Sempronius Clemens'in torunu, Marcus Sempronius Auruncius Theodotos ve Sempronia Auruncia Arriane'nin babası olan Arrianos'un olasılıkla Panamara'da kutsal alanda bulunan bir *stoa*'yı kapsamlı şekilde restore ettirdiği görülür.⁶⁵⁰ Kesin olmamakla birlikte Stratonikeia'da kent imarına katılmış bir aile de Panaitios oğlu

⁶⁴⁴ Bkz. T.40 (sat. 12-16), Yazıttan anlaşıldığına göre (sat. 18-22) θηροποιεῖον δευτεροεπίστρο[v] içerisinde *boule*, *diakosiaprottoi*, *gerousia* ve diğer yurttaşlar için farklı bölümler bulunmaktadır. Terim ile ilgili tartışma ve referanslar için bkz. Chaniotis, *Twelve buildings*, s. 64 vd. ve dn. 31.

⁶⁴⁵ Bkz. T.37 (fr. f-g).

⁶⁴⁶ Bkz. T.25 (sat. 6 ve 21-22)

⁶⁴⁷ Bkz. T.50A.

⁶⁴⁸ Sempronius Clemens veya ailesinden birisi tarafından gerçekleştirilen diğer bir imar faaliyeti için bkz. T.140.

⁶⁴⁹ Bkz. T.135, T.136, T.137.

⁶⁵⁰ Bkz. T.146 (sat. 43-45). Arrianos'un oğlu Marcus Sempronius Auruncius Theodotos ve kızı Sempronia Auruncia Arriane bu *stoa* yakınlarında büyük dedeleri Marcus Sempronius Clemens'in heykelini diktirmiştir.

Hierokles⁶⁵¹ ve onun oğlu [Leon Thrason]'dur⁶⁵². MS II. yüzyılda yaşamış baba ve oğuldan Hierokles'in rahipliği sırasında olasılıkla kutsal alanda yaptırdığı yapının niteliği belirlenememektedir. Leon Thrason ise eşi Apphion ile birlikte yaptığı sade rahipliği sırasındaki diğer hizmet ve armağanlarının yanında⁶⁵³ Stratonikeia'da *agora*'da 1700 ayak beyaz mermeri döşetmiş ve bu hizmeti nedeniyle onurlandırılmıştır.

Attouda'dan Carminii ailesine mensup fertlerin de birden çok nesil imar faaliyeti gerçekleştirdikleri görülür. Aile yalnızca Karia'nın değil tüm Asia eyaletinin en önemli ailelerinden birisidir⁶⁵⁴. *Stephanephoros*, Ephesos'daki Asia tapınağının başrahibi, Herakles Prokathegemon ve Dionysos Kathegemon rahibi olduğu bilinen Marcus Ulpius Carminius Claudianus Polydeukes vatani Attouda'da niteliği bilinmeyen bir imar faaliyeti gerçekleştirmiştir⁶⁵⁵. Polydeukes'in oğlu olan M. Ulpius Carminius Claudianus'un ise quaestor Asiae, Kyzikos curatoru, başrahip, hazinedar, arkhineopios ve Aphrodite'nin ömür boyu rahibi olduğu görülür⁶⁵⁶. Bu hizmet ve memuriyetlerinin yanı sıra birisi Aphrodite'nin kutsal adakların dikim işlerine ve altın rahiplik çelengine yönelik diğeri ise Aphrodisias tiyatrosundaki ekleme ve yenileme faaliyeti için olmak üzere iki vakıf kurduğu anlaşılmaktadır. Bunlardan ikincisinin toplam anaparası 110.000 *denarii*'dir. M. Ulpius Carminius Claudianus ayrıca Diogenes *gymnasion*'unda bir *alipterion* inşa ettirmiştir ve bu yapının diğer işlerini de eşi Apphia ile birlikte tamamlamıştır.

Aynı ailenin farklı nesillerde kent imarına katılımının diğer bir örneği Aphrodisias'ta görülür. Tiyatroda kapsamlı bir yenileme faaliyeti gerçekleştiren Tiberius Claudius Zelos *ktistes* onur unvanı elde etmiştir⁶⁵⁷. Bu unvanın Tiberius Claudius Zelos'un oğlu Claudius Aurelius Zelos için de "kentteki en önemli eserlerin kurucusu" şeklinde kullanılması ailenin Aphrodisias'ın imarına yönelik farklı nesillerdeki katkısına,⁶⁵⁸ ayrıca bu ailenin, Gaius Iulius

⁶⁵¹ Bkz. T.141. Hierokles'in kurduğu vakıf için bkz. Laum, *Stiftungen*, no. 133.

⁶⁵² Bkz. T.142. Yazıtta ismi okunamayan rahibin Leon Thrason ile ifentifikasyonu hakkında bkz. *I.Stratonikeia I*, s. 107 (soyağacı); Laumonier, BCH 62 (1938) s. 170. Leon Thrason için ayrıca bkz. Laumonier, BCH 61 (1937) s. 270, no. 99.

⁶⁵³ Leon Thrason, dışarıdan gelen mahkeme için kente 200 gümüş *denarii* vermiş ayrıca söz verdiği gibi *dekaprotai* arasına yazılmıştır.

⁶⁵⁴ Attoudalı Carminii ailesi için bkz. Thonemann – Ertuğrul, *The Carminii of Attouda*, EA 38 (2005) s. 75-86.

⁶⁵⁵ Bkz. T.65, Polydeukes'in eşi Carminia Ammia'nın niteliği belirlenemeyen bir onarım faaliyetine yönelik para bağışı için bkz. T.66.

⁶⁵⁶ Bkz. T.51 (sat. 13-16), ayrıca bkz. *PIR*² C 433.

⁶⁵⁷ Bkz. T.41, T.42. *Ktistes* onur unvanı ve Karia kentlerinde *ktistai* için bkz. aşağıda s. 99-101.

⁶⁵⁸ Bkz. T.56 (sat. 3-4).

Zoilos'un ardıllarının oluşturduğu Iulii ailesiyle evlilik yoluyla kurduğu akrabalık ilişkisi de kent içindeki yüksek itibarına işaret etmektedir.⁶⁵⁹

Yukarıda bahsedilen, birbirinden bağımsız olan veya bağlantıları tespit edilemeyen imar faaliyetlerinin dışında aynı ailenin ardıl nesillerinin bir imar faaliyetinin farklı aşamalarını da gerçekleştirdiklerine dair bilgiler de bulunmaktadır; Lagina'da Epainetos Uliades ve eşi S[- -] dört yılda bir (pentaeteris) birlikte kutlanan Hekate ve imparatorluk kültü festivalinin rahiplik görevini üstlenmiştir ve rahiplikleri sırasında bir *stoa*'yı mozaik taş ile kaplatmışlardır⁶⁶⁰. Rahip çiftin oğlu Koliorgalı Epainetos Pamphylos da eşi Flavia Artemon ile müşterek üstlendiği Hekate rahipliği sırasında bir imar faaliyeti gerçekleştirmiş ve Azanios hamamının *frigidarium*'unun yanındaki *stoa*'yı mozaik taş ile kaplatmışlardır. Bu faaliyete rahibin babası Galestes oğlu Epainetos Ouliades de onurseverce katkıda bulunmuştur⁶⁶¹. Baba ve oğlun birbiri ardına üstlendikleri rahiplikleri sırasında gerçekleştirdikleri bu eş nitelikte imar faaliyetleri büyük olasılıkla aynı yapının, yani Azanios hamamının farklı *stoa*'larının mozaik kaplanması projesinin aşamalarıdır. Bu projede Epainetos Ouliades, babasından sonra üstlendiği rahiplik ile birlikte babasının başlattığı projeyi tamamlama sorumluluğunu da üstlenmiş olmalıdır⁶⁶².

3.4. Kent İmarında Kadınlar

Roma Çağı'nda seçkin ve varlıklı ailelere mensup kadınların memuriyet üstlenmelerindeki artışın sonucunda kent içinde daha "görülebilir" olmaları ile orantılı olarak kent imarına da katılımlarında artış görülür⁶⁶³. Bu artış MS I. yüzyıldan itibaren Karia kentlerindeki yerel elit ailelerde yalnızca yetişkin erkeklerin değil, aynı zamanda kadınlar ve çocukların da *euergesia* sistemine dâhil olmalarının bir sonucudur. Kadınlar, üstlendikleri çoğu zaman dinsel veya *eponymos* memuriyetlerde, erkekler gibi ün ve onur kazanma arzularını gösteriyorlardı.

Kadınların *arkhe* ve *leitourgia* üstlenmeleri, bununla birlikte kent imarına katılımları MS I. yüzyılda önemli bir artış göstererek MS II. yüzyılda en üst noktaya ulaşmıştır fakat bu

⁶⁵⁹ Claudius Aurelius Zelos "başrahiplerin ve şehre özerklik (autonomia) kazandıranların soyundan gelen" Iulia Paula ile evlidir. İsminin yanı sıra mensup olduğu ailenin bu şekilde nitelenmesi Iulia Paula'nın, Gaius Iulius Zoilos'un ardıllarından birisi olduğu konusunda şüphe bırakmamaktadır, bkz. T.56 (sat. 4-6).

⁶⁶⁰ Bkz. T.109.

⁶⁶¹ Bkz. T.110.

⁶⁶² Konu hakkında detaylı değerlendirme için bkz. aşağıda s. 302vd. (T.109)

⁶⁶³ Roma Çağı'nda kadınların kent yönetimine dahililiyeti ve etkinlikleri hakkında bkz. yukarıda s. 11vd.

katılımın Roma Çağı'na özgü bir durum olduğu düşünülmemelidir⁶⁶⁴. Hellenistik Çağ'da da kadınların kent imarına yönelik para bağışları yaptıkları⁶⁶⁵, ayrıca üstlendikleri çoğunlukla dinsel memuriyetlerde onuseverliklerini göstermek için tek başlarına imar faaliyetlerinde buldukları bilinmektedir; MÖ II. yüzyılda Iason'un kızı, ana tanrıça rahibesi Kosinas tarafından ana tanrıçaya adanan *oikos* ve *prodomos* Karia kentlerindeki en erken örnek olarak karşımıza çıkmaktadır⁶⁶⁶. Iasos'ta bulunmuş tarihlendirilemeyen iki adet yazıttan birinde Melas'ın eşi, Dieukhos kızı Nikokrateia'nın diğerinde ise Strongylos'un eşi, Polemarkhos kızı Simon'un Artemis Astias için sütun inşa ettirdiklerini göstermektedir⁶⁶⁷. Her iki kadının bir memuriyetle ilişkisi belirlenememekle birlikte söz konusu sütunların Artemis Astias tapınağı ile ilişkili olması muhtemeldir.

Kadınların MS I. ve II. yüzyıllarda ender olmakla birlikte tek başlarına kent imarına yönelik bağışlarda buldukları bilinmektedir⁶⁶⁸. Bu kadınların, elitlerin içinde bile son derece ayrıcalıklı ailelere mensup oldukları ve *stephanephoria*⁶⁶⁹ üstlenmiş oldukları dikkat çekmektedir⁶⁷⁰. Kadınların tek başlarına yaptıkları bu bağışların dışında müşterek memuriyet üstlendikleri eşleriyle birlikte de kent imarına yönelik müşterek bağışlar yaptıkları görülür⁶⁷¹. Bu bağışların dışında Aphrodisias'tan bir yazıtta (MS 69 – erken 2. yüzyıl) *balaneion* ve *atreion*'un $\delta\eta\mu\omicron\varsigma\ \delta\ \dot{\Lambda}\rho\rho\delta\epsilon\iota\sigma\iota\epsilon\omega\nu$ tarafından yürütülen inşasının finansal kaynakları olarak “Augustus’lar⁶⁷² tarafından bahşedilmiş lütuf, $\text{E}\dot{\upsilon}\sigma\epsilon\beta\iota\alpha\nu\delta\ \beta\alpha\lambda\alpha\nu\epsilon\iota\omicron\nu$ ’un ahşap mimari malzemeleri ve Menekrates kızı Attalis’in mal varlığı” gösterilmiştir⁶⁷³. Yazıtta Attalis Apphion’un mal varlığının *demos* tarafından nasıl kullanıldığı konusunda da bilgi yoktur.

⁶⁶⁴ Dmitriev, *City Government*, s. 317vd, krş. Bremen, *Limits*, s. 57, Bremen bu artışı artan Roma etkisine bağlamaktadır.

⁶⁶⁵ Hellenistik Çağ'da kadınların kent imarına yönelik bağışları için bkz. aşağıda s. 60. Ayrıca bkz. *I.Keramos*, no. 4 (sat. 8-10). Ephesos kentinde kadınların kent imarına katılımı hakkında bkz. G.M. Rogers, “The Constructions of Women at Ephesos.” *ZPE* 90 (1992) s. 215-223.

⁶⁶⁶ *I.Mylasa*, no. 336 (= CCCA no. 713).

⁶⁶⁷ T.168 ve T.169.

⁶⁶⁸ Herakleia Salbake’de (MS ca. 70) Herakles rahibi Glykon’un kızı Tate, olasılıkla üstlendiği *stephanephoria* için *summa honoraria* niteliğindeki ödeme olarak söz verdiği *tributum capitis* yerine Herakleion’un inşasına 2340 *denarii* bağışlamıştı ve bu hizmeti nedeniyle *boule*, *demos* ve *gerousia* tarafından onurlandırılmıştı, bkz. T.73 (sat. 10-13). Attouda’da M. Ulpius Carminius Claudianus’un ikinci (?) eşi Carminia Ammia’nın (MS II. yüzyıl) *stephanephoria* yanında Ana Tanrıça ve Aphrodite rahibeliği üstlendiği sırada niteliği belirlenemeyen bir onarım faaliyetine para bağışladığı görülmektedir, bkz. T.66 (sat. 15-16). Karia kentlerinde kadınların kent imarına yönelik para bağışları karşılığında elde edilen onurlandırmalar için bkz. aşağıda s. 103 dn. 717.

⁶⁶⁹ *Stephanephoria* üstlenen kadınlar için bkz. Bremen, *Limits*, s. 63-66.

⁶⁷⁰ Karia kentlerinde *stephanephoria* üstlenen yurttaşların kent imarına katılımı hakkında bkz. aşağıda s. 112-114.

⁶⁷¹ Bkz. T.113 (sat. 10-13) ve T.133 (sat. 6-9), kadınların eşleriyle birlikte yaptıkları müşterek bağışlar için ayrıca bkz. yukarıda s. 61.

⁶⁷² Bu inşa faaliyeti için kente lütufta bulunmuş olan Augustus’ların ismi verilmemiştir fakat olasılıkla Claudius ve Nero’dur.

⁶⁷³ Bkz. T.36 (sat. 3-6) Menekrates kızı Attalis Apphion’un *stephanephoria* memuriyetini en az onaltı kez üstlendiği yazıtlar aracılığı ile bilinmektedir. Yedinci *stephanephoria*’yı *herois* unvanıyla *post mortem* üstlendiği bilinmektedir, bkz. yukarıda s. 63 dn. 415.

Aphrodisias'ın imarına önemli katkılarda bulunmuş⁶⁷⁴ Attalis'in kendi adına yıllarca yürütülecek *stephanephoria* memuriyetinin yanı sıra bir hamam inşa edilmesine yönelik projede kullanılmak üzere bir miktar para bırakarak bir vakıf kurmuş olması muhtemeldir⁶⁷⁵.

Roma Çağı'nda kadınlar, ender olarak doğrudan bir imar faaliyetini tek başlarına gerçekleştiriyorlardı⁶⁷⁶. MS II. yüzyılda Aphrodisias'ta Claudia Antonia, güney *agora*'da sütunlar yaptırmıştı.⁶⁷⁷ Bununla birlikte kadınlar da ölmüş olan eşleri, babaları ya da ailelerindeki diğer fertler adına imar faaliyeti gerçekleştirirken görülürler⁶⁷⁸. Bu durumda kadın, ölmüş olan erkek akrabaların hayattayken vermiş olduğu bir sözü ölümünden sonra onun adına yerine getirmektedir⁶⁷⁹. Yazıtlar kadınların erkek akrabaları ile müşterek olarak başladıkları bir imar faaliyetini, akrabalarının ölümü üzerine yanlarında *σύν* (dat.) veya *μετά* (gen.) ile ifade edilen çoğu zaman ailedeki bir genç kızlar veya erişkin olmayan erkeklerin eşliğinde tek başlarına tamamlamak durumunda kalabildiklerini göstermektedir⁶⁸⁰.

Aphrodisias, Lagina ve Panamara yazıtları Karia kentlerinde kadınların memuriyet üstlenmeleri ve kent imarına katılımları ile ilişkili çok sayıda referans sunarlar. Kadınların memuriyet üstlenme ve imar faaliyeti gerçekleştirme konusundaki etkinlikleri büyük oranda yerel kültür kapsamında üstlendikleri rahibelik memuriyetleri ile ilişkilidir. Kadınların kent imarına katılımına ilişkin yazıtlar elit ve varlıklı ailelere mensup kadınların eşleriyle, babaları veya erkek kardeşleriyle birlikte gerçekleştirdikleri müşterek imar faaliyetlerine ilişkin çok sayıda bilgi sunarlar⁶⁸¹. Ailevi stratejilerin ve kimi zaman da müşterek üstlenilen memuriyetlerin⁶⁸² bir sonucu olan bu müşterek imar faaliyetlerinin haricinde kadınlar sıkça ailelerindeki erkeklerin gerçekleştirdiği doğrudan imar faaliyetlerinde dolaylı katılımcı⁶⁸³ kimi zaman da *epimeletai*⁶⁸⁴ olarak görünürler.

⁶⁷⁴ Attalis Apphion'un hayatta iken gerçekleştirdiği imar faaliyetleri için bkz. T.19, T.21, T.23.

⁶⁷⁵ Kent imarına yönelik vakıflar için bkz. yukarıda s. 61-63.

⁶⁷⁶ Kadınların imar faaliyetleri ve kamu harcamaları hakkında bkz. Bremen, *Limits*, s. 193-197.

⁶⁷⁷ Bkz. T.43.

⁶⁷⁸ Kadınların ölmüş erkek akrabaları adına gerçekleştirdikleri imar faaliyetleri için bkz. yukarıda s. 90vd.

⁶⁷⁹ Kadınların ölmüş olan erkek akrabaları adına gerçekleştirdiği imar faaliyetlerinin aksine bir erkek, henüz hayatta olan eşi adına imar faaliyeti gerçekleştirebiliyordu. Euromos'ta halihazırda rahibe olan Ateimetos kızı Appia yerine eşi Rufus oğlu Rufus'un sütun inşa ettirdiği görülür, bkz. T.86.

⁶⁸⁰ Bkz. T.32 ve T.77, ayrıca bkz. yukarıda s. 91.

⁶⁸¹ Müşterek imar faaliyetleri hakkında bkz. yukarıda s. 78-81.

⁶⁸² Memuriyetlerin müşterek üstlenilmesi hakkında Bremen, *Limits*, s. 117-125 (imparatorluk kültürü rahipliği), s. 125-136 (kent memuriyetleri) s. 133-135 (yerel kültür rahipliği), ayrıca bkz. Quass, *Honoratiorenschicht*, s. 40-76

⁶⁸³ Karia kentlerinde kadınların kent imarına dolaylı katılımları hakkında bkz. yukarıda s. 81-86.

⁶⁸⁴ Özel şahısların imar faaliyetlerinde kadınlar tarafından üstlenilen yürütme ve denetleme görevleri için bkz. yukarıda s. 86-88.

3.5. *Ktistai*

Roma İmparatorluk Çağı'nda kentlerde gerçekleştirilmiş olan imar faaliyetlerine ilişkin dolaylı bilgiler veren bir terim de κτίστης'tir. Bir onur unvanı olarak kentin kurulmasına soyut ya da somut anlamda katkıda bulunmuş ve kent için önemli bir kişiyi ifade eder⁶⁸⁵. *Ktistes* onur unvanı özel şahıslara geç Hellenistik Çağ'da ve erken Roma Çağı'nda verilmeye başlamıştır fakat bu unvan kent yurttaşlarına değil yalnızca yabancılara olasılıkla “soter” yerine veriliyordu. *Ktistes* unvanının bu şekilde kullanımının kökeninde Hellenistik kralların lütufları yatıyor olmalıydı⁶⁸⁶. Kuşkusuz bu ifade Roma Çağı'nda bir kentin yoktan var edilmesi ile ilişkili değildir, genel olarak kentte gerçekleştirilmiş kapsamlı ve masraflı imar projeleri sayesinde bu onur ifadesi elde edilebilmektedir⁶⁸⁷. Klasik ve Hellenistik Çağ'dan beri *oikistes* olma ülküsü halen hayattaydı; kenti süslemek ve bir *kosmopolis* haline getirmek de kenti yeniden kurmak değerindeydi ve *ktistes* onur unvanını hak ediyordu⁶⁸⁸. Bu unvan aynı ailenin ardıl ferleri tarafından elde edilebiliyordu; Aphrodisias'tan Tiberius Claudius Zelos'un ve ardından oğlu Tiberius Claudius Aurelius Zelos'un bu unvana sahip oldukları görülür⁶⁸⁹. Bununla birlikte Aphrodisias'tan Nikoteimos oğlu Adrastos Hieraks'ın, “hem hayırsever hem de atalarından beri *ktistes*” olarak anılması açısından farklılık gösterir ve bu unvanın aynı ailenin devam eden nesillerince devredilerek üstlenildiğine işaret eder⁶⁹⁰. Adrastos'un bu unvanı kent imarına önemli katkılarda bulunmuş diğerlerinin aksine atalarının kentin Plarasa ile kurulan *sympoliteia* ve tek kent olarak yeniden kurulması sırasında oynadığı etkin rol ile ilişkili olmalıdır, zira Adrastos'dan bahseden yazıtlar onun yaptırdığı yapı veya eserler yerine ailesinin kentin kurulmasındaki öneminden bahsederler⁶⁹¹. Adrastos'un bu şekilde sahip olduğu *ktistes* onur unvanına babası Nikoteimos Hieraks, dedesi Artemidoros ve büyük dedesi

⁶⁸⁵ Prehn, *Ktistes*, s. 2083-2087; Frateantonio - Eder, *Ktistes*, s. 881vd.

⁶⁸⁶ Dmitriev, *City Government*, s. 177 dn. 197, ayrıca bkz. Robert, *La Carie*, s. 378 dn. 4. Roma imparatorları tarafından gerçekleştirilen mimari faaliyetler ile κτίστης onur ifadesi arasındaki ilişki için bkz. Winter, *Baupolitik*, s. 139-147.

⁶⁸⁷ Onur unvanı olarak *ktistes* için bkz. L. Robert, *Hellenica XIII*, s. 213 dn. 2 ve s. 216; S. Follet, “Hadrien ktistes kai oikistes: lexicographie et realia.” şurada: F. Létoublon (ed.) *La langue et les textes en grec ancien*. Actes du colloque Pierre Chantraine (Grenoble 5-8 septembre 1989), Amsterdam 1992, s. 241-54; D. Erkelenz, Keine Konkurrenz zum Kaiser - Zur Verleihung der Titel “Ktistes” und “Soter” in der römischen Kaiserzeit, *Scripta Classica Israelica* 21 (2002), s. 61-77, ayrıca bkz. Prehn, *Ktistes*, s. 2083-2087; Frateantonio - Eder, *Ktistes*, s. 881vd; W. Leschhorn, *Gründer der Stadt: Studien zu einem politisch-religiösen Phänomen der griechischen Geschichte*. Stuttgart 1984.

⁶⁸⁸ Veyne, *Bread and Circuses*, s. 148.

⁶⁸⁹ Bkz. T.42 (sat. 2) ve T.58 (sat. 6), krş. T.56 (sat. 3-4).

⁶⁹⁰ T.25 (sat. 7-9) εὐεργέτην καὶ κτίστην γεγονότα διὰ προγόνων τοῦ δήμου, ayrıca bkz. T.25 (sat. 14).

⁶⁹¹ *I.Aph.2007*, no. 12.4 (sat. 4-6) ἄ[νδρα γένους πρῶ]του κ[αὶ συνεκτικότης] τὴν π[ατρίδα, krş. T.1 (sat. 4-5), τῶν πρῶτων καὶ ἐνδοξοτάτων πολιτῶν, προγοόνων ὑπάρχων τῶν μεγίστων καὶ συνεκτικότητων τὸν δῆμον, ayrıca bkz. J.Reynolds, *Aphrodisias and Rome*, s. 164vd appendix VI. Ayrıca bkz. Chaniotis, *AJA* 108,3 (2004) s. 379-383.

Zenon'un da sahip olduğu söylenebilir, fakat Adrastos Hieraks gibi atalarının da kent imarına yönelik katkıda bulduklarına ilişkin bilgi bulunmamaktadır.

Karia kentlerinde κτίστης onur unvanı elde etmiş yurttaşların⁶⁹² büyük kısmı aynı zamanda kentlerinin hayırseverleri (εὐεργέτης) olarak anılırlar⁶⁹³. Kuşkusuz kentlerin imarı için büyük paralar harcayan bu kişiler kentlerinin önemli ailelerine mensuptur ve imar faaliyetleri dışında da hayırseverlikler yapmışlardır. *Ktistes* onur unvanı alan yurttaşların aynı zamanda kurtarıcı (σωτήρ) olarak anıldığı örnekler de mevcuttur⁶⁹⁴, hatta aynı kişi hem εὐεργέτης hem de σωτήρ olarak anılabilmektedir⁶⁹⁵. Bu şekilde σωτήρ olarak anılan bir κτίστης'in vatanındaki sıkıntılı bir durumda önemli bir fayda sağlamış olduğu düşünülebilir.

Yazıtlar, Karia kentlerinde *ktistes* unvanı elde etmiş kişilerin imar faaliyetlerinin niteliği hakkında detaylı bilgiler sunmazlar. Yalnızca Aphrodisias kentinden Tiberius Claudius Zelos'un tiyatronun sahne binası üzerindeki yenileme çalışması söz konusu faaliyetin yapı yazıtı aracılığıyla bilinmektedir⁶⁹⁶. Aphrodisias'tan Hephaistion oğlu Hermogenes Theodotos ve Tiberius Claudius Aurelius Zelos'un ise önemli imar faaliyetleri gerçekleştirdikleri yazıtlarda belirtilmiş olmasına karşın faaliyetlerin içeriği ve kapsamı hakkında bilgi yoktur. Kentin ktises'i ve *euergetes*'i olan soter Hephaistion oğlu Hermogenes Theodotos, vatanını son derece ünseverce, çok büyük sözler ve adaklarla güzelleştirmiştir⁶⁹⁷. *Ktistes* Tiberius Claudius Zelos'un oğlu Tiberius Claudius Aurelius Zelos ise “şehirdeki en büyük eserlerin (μέγιστα ἔργα) kurucusu”⁶⁹⁸ olarak anılır ve vatanını kendi kesesinden harcayarak çok sayıda büyük eserler⁶⁹⁹ (μεγάλα ἔργα) ile güzelleştirmiştir⁷⁰⁰. Tiberius Claudius Aurelius Zelos'un yaptırdığı bu en büyük veya büyük eserlerin niteliği genel olarak inşa işlerini ifade eden⁷⁰¹

⁶⁹² Karia kentlerinde (MÖ I. – MS III. yüzyıl) κτίσται için bkz. T.1 (Hephaistion oğlu Hermogenes Theodotos), T.25 (Nikoteimos oğlu Adrastos), T.42 (Tiberius Claudius Zelos), T.56 ve T.58 (Tiberius Claudius Aurelius Zelos), T.59 (Titus Oppius Aelianus Asklepiodotos), T.64 (nomen nescio), T.72 (Sosthenes oğlu Glykon), T.157 (Tiberius Claudius Glyptos).

⁶⁹³ T.1 (sat. 8-9) κτίστης καὶ εὐεργέτης τῆς πόλεως καὶ σωτήρ, T.25 (sat. 7-9) εὐεργέτην καὶ κτίστην γεγονότα διὰ προγόνων τοῦ δήμου, T.72 (sat. 2-4) κτίστην κ[αί] εὐεργέτην τῆς πόλεως. Kentlerde Roma eyalet memurlarının da κτίστης καὶ εὐεργέτης onur unvanlarına sahip oldukları görülür, Marcu[s] Ulpius Damas Catullinus (Hadrianus Dönemi) için bkz. MAMA VI, no. 60 (sat. 7-8) κτίστην καὶ ε[ὐε]ργέτην τῆς πόλεως.

⁶⁹⁴ T.59 (sat. 9-11) κτίστην καὶ σωτήρα καὶ τῆς ἑαυτοῦ πατρίδος, T.157 (sat. 6-8) σωτήρα καὶ κτίστην τῆς πατρίδος, ayrıca bkz. aşağıda dn. 695.

⁶⁹⁵ T.1 (sat. 8-9) κτίστης καὶ εὐεργέτης τῆς πόλεως καὶ σωτήρ.

⁶⁹⁶ T.41. Sahne binası aynı zamanda Zelos'un *ktistes* unvanı ile onurlandırıldığı bir yazıtı da taşımaktadır, bkz. T.42

⁶⁹⁷ T.1 (sat. 11-13) πρὸς τὴν [π]ατρίδα, φιλοδοξότατα κοσμήσας αὐτὴν ἐπανγελίαις καλλίσ[τ]αις καὶ ἀνεθήμασιν.

⁶⁹⁸ T.56 (sat. 3-4) κτίστης τῶν μεγίστων ἔργων ἐν τῇ πόλει.

⁶⁹⁹ Eser (ἔργον) hakkında bkz. yukarıda s. 72.

⁷⁰⁰ T.58 (sat. 18-22) καὶ μεγάλοις ἔργοις ἐκ τῶν ἰδίων κοσμήσαντος τὴν πόλιν.

⁷⁰¹ T.51 (sat. 21-24) καὶ τὸ ἔργον δὲ τοῦτο τὸ τῆς πλατείας ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μέρων ἐξ ἀρχῆς μέχρι τέλους ἐκ θεμελίων μέχρι γείσους εὐτυχῶς γέγονε καὶ γενήσεται. T.93 (sat. 2-4) τὸ βαλανεῖον ἐκ θεμελίων καὶ τὰ ἐν αὐτῷ

ἔργον kelimesinin geniş kullanım alanı nedeniyle belirlenememektedir. Bu nedenle μέγιστα ἔργα ve μεγάλα ἔργα ifadelerinin her zaman bir yapının tümüne işaret etmediği, yapı üzerindeki kapsamlı bir yenileme veya ekleme faaliyetini de ifade edebileceği dikkate alınmalıdır.

Karia kentlerinde *ktistes* olarak bilinen yurttaşların kentlere göre dağılımında, imar faaliyetlerinin kentlere göre dağılımı ile doğru orantılı olarak önemli eşitsizlikler görülür⁷⁰². Birçok kentte MÖ I. – MS III. yüzyıllar arasındaki dönemde hiç *ktistes* tanınmazken Aphrodisias'tan beş, Apollonia Salbake, Herakleia Salbake ve Tralleis'ten birer olmak üzere toplam sekiz kişi *ktistes* unvanı ile bilinmektedir. *Ktistes* olarak bilinen yurttaşlara ilişkin yazıtların tarihlendirildikleri yüzyıllara bakıldığında ise daha homojen bir dağılım görülmektedir; MÖ I. yüzyılda Hephaistion oğlu Hermogenes Theodotos⁷⁰³, MS I. yüzyılda Nikoteimos oğlu Adrastos⁷⁰⁴ ve Sosthenes oğlu Glykon⁷⁰⁵ *ktistes* onur unvanı almış yurttaşlar olarak karşımıza çıkarlar. MS II. yüzyılda Tiberius Claudius Zelos⁷⁰⁶ ve oğlu Tiberius Claudius Aurelius Zelos⁷⁰⁷, MS III. yüzyılda ise Titus Oppius Aelianus Asklepiodotos⁷⁰⁸, Tiberius Claudius Glyptos⁷⁰⁹ bu unvanı elde etmiş olduğu bilinen yurttaşlardır⁷¹⁰.

Karia kentlerinde MÖ I. ve MS I. yüzyıllara tarihlenen yazıtlarda, *ktistes* unvanı elde eden kişilerin Roma vatandaşı olmadıkları görülür, buna karşın MS II. ve III. yüzyıllarda bu unvanı aldığı bilinen kişilerin tümü Roma vatandaşıdır. Bu kişiler arasında Aphrodisias'lı T. Oppius Aelianus Asklepiodotos *cursus honorum* içindeki pozisyonu ile dikkat çekmektedir; Asklepiodotos, Karia ve Phrygia birleşik eyaletinin valisi (*praeses*) ve Asia eyaleti *proconsul*'u ve *corrector*'u olarak görev yapmıştır⁷¹¹.

ἔργα πάντα σὺν παντὶ τῷ κόσμῳ ἐκ τῶν ἰδίων κατασκευάσαντες, κτῆ. T.51 (sat. 27-28) καὶ τὰ ἀγάλματα πάντα τὰ ἐν τοῖς ἔργοις καὶ τοὺς ἀνδριάντας.

⁷⁰² Testimonia'yı oluşturan yazıtların kentlere göre dağılımı üzerine değerlendirmeler için bkz. aşağıda s.153.

⁷⁰³ T.1, Aphrodisias.

⁷⁰⁴ T.25, Aphrodisias.

⁷⁰⁵ T.72, Herakleia Salbake.

⁷⁰⁶ T.42, Aphrodisias.

⁷⁰⁷ T.56, T.58, Aphrodisias.

⁷⁰⁸ T.59, Aphrodisias.

⁷⁰⁹ T.157, Tralleis.

⁷¹⁰ Ayrıca bkz. *nomen nescio*, T.64 (MS II.-III. yüzyıl?, Apollonia Salbake).

⁷¹¹ Bkz. T.59 (sat. 6-7). Karia – Phrygia Eyaleti hakkında bkz. aşağıda s. 239 dn. 1300. T. Oppius Aelianus Asklepiodotos için ayrıca bkz. PIR² O, 0115.

3.6. Onurlandırma Gerekçesi Olarak İmar Faaliyetleri

Onurlandırma yazıtları *boule*, *demos* veya her ikisi tarafından alınmış onurlandırma kararlarının halka sergilenmesi amacıyla dikilmiş resmi kopyalarıydı. Kimi zaman *gerousia* veya *neoi* da *boule* ve *demos* ile birlikte onurlandıran mercii olarak görülebiliyordu⁷¹². Bununla birlikte *gerousia* veya *neoi* da kendisi için hizmette bulunmuş bir yurttaşı, *boule* veya *demos*'un katılımı olmaksızın onurlandırabiliyordu⁷¹³.

Onurlandırma yazıtları, onurlandırmanın gerekçesi veya gerekçelerinden birisi olarak imar faaliyetlerini veya kent imarına yönelik para bağışlarını sıkça anmaktadır⁷¹⁴. Onurlandırılan, bir imar faaliyetini doğrudan gerçekleştiren veya bağışı yapan kişi veya kişilerdir. Yapı yazıtlarında, söz konusu imar faaliyetinin gerçekleştirilmesine dolaylı katkıda bulunan ve isimleri σύν veya μετά *praepositio*'su ile anılan kişi/kişiler verilen onurları elde edememekteydi. Bununla birlikte karar metninde onurlandırılan kişinin bu hizmeti söz konusu kişi/kişiler ile birlikte gerçekleştirdiği belirtilebilmekteydi⁷¹⁵. Rahip yazıtlarında onurseverce yardımda bulunan veya ünseverliği paylaşan akrabaların isimleri ise aynı faaliyete ilişkin bir onurlandırma yazıtında yer almıyordu. Marcus Sempronius Clemens'in, hem *Heraia* festivali, hem de eşi Isokhryson ile birlikte Hekate rahibiymiş, Hekate tapınağında bir *hydragogion* ve *bouleuterion*'da bir *naos* inşa ettirdiğine, masrafları kendisi karşılayarak bol miktarda su getirdiğine, ayrıca birçok heykel yaptırdığına delil olan iki yazıt bulunmaktadır. Bu yazıtlardan ilki Clemes'in rahipliği sırasında gerçekleştirdiği hizmetlere ilişkin şahsen yazdırdığı ve tapınak alanına diktirdiği bir rahip yazıtı, ikincisi ise Clemes'in δῆμος, βουλαὶ ve γε[ρουσία] tarafından kente yaptığı tüm hizmetlerinden dolayı

⁷¹² Bkz. aşağıda s. 102 dn. 714.

⁷¹³ Bkz. T. 24 (*Neoi*) *Neoi* ve *gerousia* için bkz. yukarıda s. 41vd.

⁷¹⁴ Bkz. T.51 (*Boule, demos* ve *gerousia*, Marcus Ulpius Carminius Claudianus'u onurlandırıyor). T.58 ([Kent, Tiberius Claudius Aurelius Zelos'u] onurlandırıyor). T.66 (*Boule* ve *demos*, Carminia Ammia'yı onurlandırıyor). T.73 (*Boule, demos* ve *gerousia*, Glykon kızı Tate'yi onurlandırıyor). T.82 (*Boule* ve *demos*, Bebaios oğlu Theudas'ı onurlandırıyor). T.85 (Iasoslular?, Marcus Aurelius Daphnos'u onurlandırıyor). T.90 (*Boule* ve *demos*, Dionysos oğlu []ophantos'u onurlandırıyor). T.94 ([- - -] Hieron Hermodoros'u onurlandırıyor). T.97 (*Demos*, Tiberius Claudius Menelaos'u onurlandırıyor). T.111 (*Demos, boule* ve *gerousia*, Marcus Ulpius Aleksandros Herakleitos ve eşi Ulpia Ammion'u onurlandırıyor). T.124 (*Boule* ve *demos*, Faustus Gaius, Paionios oğlu Apollonios ve Apollonios oğlu Apollonios'u onurlandırıyor). T.135 (*Demos* ve *boulai*, Marcus Sempronius Clemens'i onurlandırıyor). T.137 (*Demos, boulai* ve *gerousia*, Marcus Sempronius Clemens'i onurlandırıyor). T.138 (*Boule* ve *demos*, Tiberius Flavius Menandros'u onurlandırıyor). T.144 ([*Demos* ve *boulai*, rahip falanca'yı] onurlandırıyor). T.153 (*Boule?*, T[i](berius) Iu[li]us Claudianus'u onurlandırıyor). T.156 (*Boule, demos*, kutsal *gerousia* birliği ve Augustus dostu gençler ve Tralleis'deki Romalılar, Tiberius Claudius Panykhos Eutykhos Koibilos'u onurlandırıyor). Bir *metoikos*'un gerçekleştirdiği imar faaliyeti karşılığında elde ettiği onurlandırma için bkz. T.147 (Bölge birliği, *metoikos* Philoumenos'u onurlandırıyor). Ayrıca bkz. T.142 (sat. 9)

⁷¹⁵ T.51 (sat. 26-27) καὶ τὰς εἰσόδους καὶ ἐξόδους μετὰ τῆς γυναικὸς Ἀφρίας σκουτλώσαντα, T.52 (sat. 8-12) τετελειωκότα [δὲ καὶ] ἐκ τῶν ιδίων τοῦ γραμματοφυλακίου [σὺν] καὶ Ἰουλίᾳ Παύλᾳ τῇ γυναικὶ τοῦ περ[ιστῶ]ου στοᾶς μεσημβρινῆς ἀπὸ θεμελίων τὸ [λιθι]κὸν πᾶν. Ktş. T. 53 (sat. 1) [σὺν Ἰουλίᾳ Παύλᾳ] τῇ γυναικὶ ἐκ τῶν φιδίων κατασκευάσας τὴν μεσημβρινὴν στοᾶν το]ῦ γραμματαφυλακ[ίου ἐκ θεμελίων? - - -].

onurlandırıldığı bir yazıttır⁷¹⁶. Her iki yazıtta da Clemens'in rahiplikleri ve bu sırada gerçekleştirdiği hizmetler benzer şekilde yer almaktadır. Buna karşın rahip yazıtında Clemens rahiplikleri dönemindeki tüm işlerin eşi rahibe Isokhryson'un, oğlu Sempronius Clemens'in, kızı Tatia'nın ve *neokoros* Flavius Phaedrus'un onurseverce yardımları ile gerçekleştiğini ifade ederken onurlandırma yazıtı bu yardımdan veya bu isimlerden hiç bahsetmemektedir.

Bir imar faaliyetinin veya kent imarına yönelik diğer bir katılımın onurlandırma için gerekçe oluşturabilmesi için ne tür yapı yaptırmanın veya ne tür bir katkıda bulunmanın gerekli olduğu konusunda kesin bir yargıya varmak mümkün değildir. Bununla birlikte eldeki yazıtlar ışığında bazı ipuçları tespit etmek mümkün olabilir; Öncelikle gerçekleştirilen faaliyetin gerektirdiği masrafın veya yapılan bağışın⁷¹⁷ bir *arkhe* veya *leitourgia*'nın yükümlülüklerinden birisi olmadığı kabul edilebilir; bu durumda faaliyeti gerçekleştiren kişi bir kent memuruysa bile daha fazla itibar için yükümlülüklerinin ötesine geçmiş olmalıdır. Gerçekleştirilen faaliyetin gerektirdiği masrafın veya yapılan bağışın miktarının büyüklüğü de önemli kriter olmalıdır ki onurlandırma yazıtlarının büyük çoğunluğu gerçekten büyük maliyetler gerektiren imar faaliyetlerini anmaktadır. Tiberius Flavius Menandros Stratonikeia'da *boule* ve *demos* tarafından onurlandırıldığında, hamamda yaptırdığı *atreion*'un inşasının büyük bir iş olduğunun ve onbin *denarii*'den az harcama gerektirmediğinin özellikle vurgulanmış olması da⁷¹⁸ armağanın maliyetini ön plana çıkartmaktadır. Armağanın büyüklüğü yalnızca maliyetinin belirtilmesiyle gerçekleşmiyordu; Panamara'da ismi belirlenemeyen bir rahip⁷¹⁹, eşi Apphion ile birlikte yaptığı rahiplik sonrasında *agora*'da mermer kaplama yaptırmıştı ve elde ettiği onurlandırmanın⁷²⁰ gerekçelerinden birisi olan bu armağanının 1700 ayak beyaz mermer olduğu özellikle belirtilmişti.

Onurlandırmaya gerekçe olmuş imar faaliyetlerinin çeşitleri farklılık göstermektedir; kimi zaman yaptırılan yeni bir yapı, kimi zaman da var olan bir yapı üzerindeki yeniden düzenleme faaliyeti onurlandırma için gerekçe olabilmektedir. Marcus Ulpius Carminius Claudianus'un Aphrodisias'ın imarı için kurduğu vakıf ve hem tiyatrodan hem de

⁷¹⁶ Bkz. T.136 (rahip yazıtı) ve T.137 (onurlandırma yazıtı). Clemens, rahip yazıtında yazılanlarının doğruluğunu ve bu hizmetler karşılığında bir onurlandırma hak ettiğini *τὰ τειμητικὰ ψηφίσματα μαρτυρεῖ* ifadesi ile özellikle belirtmektedir, bkz. T.136 (sat. 13).

⁷¹⁷ Onurlandırma gerekçesi olarak imar faaliyetlerine yapılan para bağışları için bkz. T.51 (sat. 18-24), T.73 (sat. 10-13), T.90 (sat. 23-33), T.94 (sat. 4-8) ayrıca bkz. T.175 (sat. 13-16).

⁷¹⁸ Bkz. T.138 (sat. 6-7) *μετὰ πολλὰ ἀναλώματα τὰ ἐν τῇ ἀρχιερωσύ[ν]η κατεσκεύασεν ἐκ τῶν ἰδίων καὶ μέγιστον ἔργον ἄτρειον βαλανεῖον ὃ δέχεται ἀναλώματος οὐκ ὀλίγας μυριάδας.*

⁷¹⁹ Adı belirlenemeyen rahibin Leon Thrason ile identifikasyonu için bkz. *I.Stratonikeia*, s. 107 (soyağacı).

⁷²⁰ Bkz. T.142 (sat. 6-9) *καὶ στρώσας λευκολίθω ἐν τῇ ἀγορᾷ πόδας ,αφ', καθὼς καὶ τὰ κυρωθέντα περὶ αὐτῶν ψηφίσματα δηλοῖ.*

gymnasion'da yaptırdığı son derece masraflı imar faaliyetleri⁷²¹, Iason Prabreus'un eşi Iulia Paula ile birlikte arşiv binasının *stoa*'larının inşasını yaptırması⁷²², Herakleia Salbake'de Glykon kızı Tate'nin Herakleion'un inşasına bağışladığı 2340 *denarii*⁷²³, Keramos'ta Dionysos oğlu [- -]ophantos'un, Dionysos oğlu Iasikrates ve komutanlar tarafından inşa edilen *stoa*'ya bağışladığı 800 *denarii*⁷²⁴ ve Hieron Hermodoros'un erkekler hamamının inşası için birden çok kez bağışladığı gümüş (*denarii*)⁷²⁵, Labraunda'da Tiberius Claudius Menelaos'un hamam inşası⁷²⁶, Lagina'da Marcus Ulpius Aleksandros Herakleitos ve eşi Ulpia Ammion'un *propylon* ve dört adet *stoa* inşası⁷²⁷, Panamara'da Marcus Sempronius Clemens'in tapınakta *hydragogion* ve *bouleuterion*'da *naos* inşası⁷²⁸, Phoiniks'te *metoikos* Philoumenos'un depremde yıkılan *andron*'u yeniden inşası⁷²⁹ ve Tralleis'te Tiberius Iulius Claudianus'un *agora*'ya yirmi adet sütun için verdiği sözün ayrıca bir *eksedra*'nın kaplamasını ve mozaik süslemesini karşılıksız olarak yaptırması⁷³⁰ hiç kuşkusuz ki büyük bir masraf gerektirmekteydi. Buna karşın daha mütevazı armağanlar da onurlandırma için gerekçe olabilmektedir; Iasos'ta Bebaios oğlu Theudas'ın ölümünden sonra *boule* ve *demos* tarafından onurlandırılmasının gerekçelerinden birisi olarak *gymnasion*'un taştan kankellos'unu (parmaklık) kendi kesesinden yaptırması ve çevresindeki işlemlerin onarımını yaptırması gösterilir⁷³¹. Diğer mütevazı örnekler ise Tiberius Claudius Panykhos Eutykhos Koibilos'un ise balık pazarında kaidesi ile birlikte 12 adet mermer masa diktirmesinin⁷³² ve Panamara'da ismi belirlenemeyen bir rahibin darlığı nedeniyle yetersiz veya kullanışsız olan yemekhane binasını ihtiyaçlar doğrultusunda genişletmiş ve yeni bir mekan eklemiş olmasının⁷³³ onurlandırma yazıtında bahsedilmesidir. Ayrıca imar faaliyetlerine ilişkin onurlandırma yazıtlarında iki örnek diğerlerinden farklılıkları ile dikkat çekmektedir; Herakleia Salbake'de Glykon kızı Tate, *stephanephoros* üstlendiği ve Herakleion'un inşasına 2340 *denarii* bağışladığı için *boule*, *demos* ve *gerousia* tarafından onurlandırılmıştır⁷³⁴. Biçim ve içerik açısından bu yazıtta çok benzeyen bir Nysa yazıtında ise Faustus Gaius, Paionios

⁷²¹ Bkz. T.51 (sat. 18-32).

⁷²² Bkz. T.52 (sat. 8-30).

⁷²³ Bkz. T.73 (sat. 10-13).

⁷²⁴ Bkz. T.90 (sat. 23-31).

⁷²⁵ Bkz. T.94 (sat. 4-8).

⁷²⁶ Bkz. T.97 (sat. 9-10).

⁷²⁷ Bkz. T.111 (sat. 11-13), krş. T.112 (sat.7-11).

⁷²⁸ Bkz. T.135 (sat. 9-11) ve T.137 (sat. 24-29), krş. T.136 (sat. 9-10).

⁷²⁹ Bkz. T.147 (sat. 8-12).

⁷³⁰ Bkz. T.153 (sat. 12-15).

⁷³¹ Bkz. T.82 (sat. 5-9).

⁷³² Bkz. T.156 (sat. 18-21).

⁷³³ Bkz. T.144 (sat. 17-20).

⁷³⁴ Bkz. T.73 (sat. 10-13).

oğlu Apollonios ve Apollonios oğlu Apollonios, *astynomia*⁷³⁵ üstlenip, tiyatronun üst kısmındaki seti (duvarı) sıcak *peripatos*'a yönelik harcamaların yerine kurdukları için *demos* ve *boule* tarafından onurlandırılırlar⁷³⁶. Her iki yazıtta da imar faaliyetlerine yönelik katkı bir memuriyet ile ilişkilidir ve büyük olasılıkla *summa honoraria* niteliğindeki bir ödemedir fakat onurlandırmanın gerekçesi memuriyetlerin yükümlülüğü olan bu ödeme değildir; her iki yazıtta da kent imarına yönelik katkı, verilmiş olan başka bir sözün yerine gerçekleştirilir. Verilmiş ilk sözlerin neden yerine getirilmediği konusunda bilgi yoktur. Nysa yazıtında tiyatronun duvarına yapılacak bir set belki de yıkılma olasılığı bulunduğundan verilmiş ilk söze göre çok daha acil ve önemli olabilir. Herakleia Salbake yazıtında ise Herakleion'un inşasına aktarılan para aslen *tributum capitis* için söz verilmiştir ve bu inşa faaliyeti kent için Roma'ya ödenen vergiden daha acil veya daha önemli olmamalıdır. Bu durumda *tributum capitis* için gerekli olan paranın başka bir kaynaktan karşılanmış ve aciliyetini yitirmiş olma olasılığı ağır basmaktadır. İki yazıt arasındaki en dikkate değer fark Herakleia Salbake yazıtının aksine, Nysa yazıtında ifade edilen set inşasının büyük bir masraf gerektirmemesidir. Sonuç olarak imar faaliyetinin büyüklüğü ve gerektirdiği masrafın yanında kentin değişen ihtiyaçları ve bu ihtiyaçların aciliyeti onurlandırma konusunda bir kriter oluşturuyor olmalıdır⁷³⁷.

Onurlandırma yazıtları genelde heykel kaideleri veya steller üzerinde, sergileme amacına uygun olarak kentlerin en işlek ve en göz önündeki yerlerine veya onurlandırılan kişinin daha önceden gerçekleştirdiği *euergesia*'lar ile ilişkili bir yere dikilirdi. Bu yer kimi zaman kendisinin veya atalarından birisinin kent içinde yaptırdığı bir yapının yakın çevresi olurdu. Iasos'ta, *boule* Aurelia Sarapias'ı onurlandırdığında, masrafları şahsen Aurelia Sarapias tarafından karşılanan heykel eşi Marcus Aurelius Dapnos Kataplous tarafından inşa edilmiş yapı önünde dikilmiştir⁷³⁸. Onurlandırma yazıtları onurlandırılan kişinin yaptırdığı bir yapı üzerinde de bulunabiliyordu. Aphrodisias tiyatrosunun sahne binasında bir yenileme çalışması gerçekleştirmiş⁷³⁹ olan Tiberius Claudius Zelos, kent için yaptığı bu ve diğer

⁷³⁵ *Astynomoi*, yükümlülükleri ve görev alanları için bkz. aşağıda s. 128 dn. 893.

⁷³⁶ Bkz. T.124 (sat. 7-12).

⁷³⁷ Ephesos'da kentin talep ve ihtiyaçlarına cevap vermeyen bir imar faaliyeti karşılığında verilmeyen onurlar için bkz. *I.Ephesos*, no. 1491 (SIG³, no. 850), ayrıca bkz. yukarıda s. 26 ve dn. 153.

⁷³⁸ T.86 (sat. 8-12) Marcus Sempronius Auruncius Theodotos ve kızkardeşi Sempronia Auruncia Arriane, birlikte üstlendikleri Zeus Panamaros ve Hera rahipliği sonrasında babaları Arrianos'un temelinden itibaren yeniden inşa ettirdiği *stoa*'da bir anı stelini, steller ve olasılıkla onurlandırma yazıtlarını taşıyan anıtların yanına da büyük dedeleri Marcus Sempronius Clemens'in heykelini diktirmişlerdir, bkz. T.146 (sat. 42-48). Aphrodisias'ta Aristokles Molossos'un onur mekanı ve anı odası olması muhtemel Molosseon için bkz. T.30, ayrıca bkz. T.26, T.27, T.28, T.29.

⁷³⁹ Bkz. T.43. Yazıt, Zelos'un *ktistes* unvanını içermemektedir. Olasılıkla bu unvan tiyatrodaki imar faaliyetinden sonraki bir zamanda verilmiştir.

hizmetlerinden dolayı *ktistes* unvanını almaya hak kazanmıştı ve *boule*, *demos*, *gerousia* ve *neoi* tarafından onurlandırıldığında onurlandırma yazıtı sahne binası üzerine yazdırılmıştı⁷⁴⁰.

3.7. Sade Yurttaşlar ve İmar Faaliyetleri

Pax Romana ile birlikte oluşan uzun barış döneminde kentlerin kamu yapılarıyla donatılmasına dair talepler Hellenistik Çağ'a göre daha da artmıştır. Bu taleplerin karşılanmasında kullanılan finansal kaynak kısmen de olsa Hellenistik Çağda olduğu kentin gelirleriydi fakat yine de kentlerin gelirlerinin yetersiz kaldığı birçok durumda varlıklı yurttaşların devreye girmesinden vazgeçilemezdi. Kuşkusuz birçok imar faaliyeti onur ve itibar peşindeki kent memurlarının sırtına yüklenerek veya memuriyet üstlenmiş veya üstlenmekte olan yurttaşların daha büyük onurlar için yaptıkları hizmetler ile finanse edilmekteydi⁷⁴¹. Bununla birlikte kentlerde yürütülen imar faaliyetlerine ilişkin maliyetlerin memuriyet üstlenmeyen veya memuriyet üstlendiği yapı yazıtında ifade edilmeyen sade yurttaşlar tarafından karşılanmasına ilişkin referanslar da bulunmaktadır. Genel olarak bu faaliyetlerin bir gönüllülük ile gerçekleştiği kabul edilmektedir⁷⁴², bununla birlikte kent kurumlarının varlıklı elitler üzerinde cömertliklerini göstermeleri konusunda kurdukları baskı bu gönüllülüğün tam anlamıyla içten gelen bir isteğin sonucu olmadığı izlenimini uyandırmaktadır⁷⁴³, zira yazıtlar bu konuda bilgi vermekten uzaktırlar.

Sade yurttaşların kent imarına katkısı Roma Çağı'na özgü değildi, Hellenistik Çağ'dan itibaren süregelmekteydi ve ihtiyaç durumunda yurttaşların vatanseverlik veya dindarlık gibi güdülerle harekete geçmelerinin bir sonucuydu. Bu hizmetler, gerçekleştiren kişilerin “sade / sivil” olarak gösterilmeleri ışığında *euergesia*'nın politik niteliğinin dışında görünmektedir. Zira bu hizmet ve armağanlara ilişkin yazıtlar, imar faaliyetini gerçekleştiren kişinin bir memuriyet üstlenmiş veya üstlenmekte olduğuna dair bilgi vermezler. Bu durumda imar faaliyetinin bir memuriyetin doğrudan veya dolaylı yükümlülükleri dışında “sade yurttaş” kimliği ile gerçekleştirildiği kabul edilebilir.

Sade yurttaşların mimari armağanları genellikle genelde mütevazı ölçülerdeki kısmi katılım şeklindeydi ve halkın sosyal yaşam kalitesi için son derece önemli sosyal yapılara yönelikti. Bu yapılar arasında *agora*'lar⁷⁴⁴, hamamlar⁷⁴⁵ ve tapınaklar⁷⁴⁶ sade yurttaşların

⁷⁴⁰ Bkz. T.42.

⁷⁴¹ Kent memuriyetlerini üstlenen yurttaşların kent imarındaki etkinliği hakkında bkz. aşağıda s. 108-129.

⁷⁴² Quass, *Honoratiorenschicht*, s. 228vd.

⁷⁴³ Kent memuriyetlerini üstlenme ve *euergesia* gerçekleştirme konusundaki baskı için bkz. yukarıda s. 23-26

⁷⁴⁴ *Agora* çevresindeki *stoa*'lara yönelik sütun armağanları için bkz. T.43, T.44, T.45, T.61. T.62. Güneş saati için bkz. T.159. Aphrodisias'ta olasılıkla kuzey *agora*'nın kuzey portiko'sunun veya tüm kuzey *agora*'nın Gaius

hizmetlerinin halka sergilenmesi amacına hizmet eden ana mekanlar olarak öne çıkmaktadır⁷⁴⁷. Genel olarak bakıldığında sütun inşasının sade yurttaşlar tarafından sıklıkla tercih edildiği görülür.

Yaygın olan mütevazı armağanların yanında, armağanı veren kişinin kent içindeki konumu ve ekonomik refahı ölçüsünde pahalı armağanlar da görülebilmekteydi. Bir *stoa*'nın bir kısmının veya tümünün inşası yanında hamam inşası da halka hizmet için kendi parasını kullanan sade yurttaşlar tarafından tercih edilmekteydi⁷⁴⁸. Ender olmakla birlikte sade yurttaşlar tapınaklara yönelik masraflı bir imar faaliyeti de gerçekleştirebiliyordu⁷⁴⁹. Bu hizmet ve armağanlar da alıcı kurumlar tarafından hak ettiği takdiri görüyor ve gerçekleştiren kişi veya kişilere onurlandırma sağlayabiliyordu. Labraunda'da Tiberius Claudius Menelaos, bir hamamı kendi kesesinden yaptırıp merhum Augustus'lara, Zeus Labraundos'a ve *demos*'a adamasının ardından *demos* tarafından onurlandırılmıştı⁷⁵⁰.

Sade yurttaşların kent imarına katkısı konusunda Hellenistik Çağ ve Roma Çağı arasında bazı farklılıklar göze çarpmaktadır. En önemli farklılık Roma Çağı'nda sade yurttaşların toplu para bağışlarının tümüyle ortadan kalkmasıdır. Kentlerde yürütülen imar faaliyetlerine yönelik para bağışları bireysel niteliktedir ve genellikle kent memurları tarafından gerçekleştirilmektedir. Sade yurttaşların kent imarına katılımı konusunda Roma Çağı'nda gerçekleşen diğer bir gelişme yurttaşların ailevi prestijlerinin devamını sağlamak amacıyla gerçekleştirdikleri faaliyetlerdir. Ailenin fertlerinin yaptırdığı yapıların bakım ve onarımları da sade yurttaş kimliğindeki ardıllar tarafından gerçekleştirilmektedir, bu şekilde hem verilen armağanın hem de karşılığında elde edilen itibarın devamlılığı sağlanmaktadır.

Sade yurttaşlar tarafından yaptırılan yapılar genel olarak kamusal nitelikteydi ve büyük çoğunlukla yalnızca *demos*⁷⁵¹ veya vatan⁷⁵² için inşa ediliyordu. Bu durum yazıtlarda da

Iulius Zoilos tarafından inşası (T.16) ile eş zamanlı olarak sürdürülen bir imar faaliyetinde çok sayıda yurttaşın bir memuriyetten bağımsız *epistylon* armağanları verdiği bilinmektedir. Söz konusu yazıtlar bir dizi *epistylon*'un üstlerindeki bezeme ile birlikte *demos*'a adanmasına ilişkindir. Bkz. T.6, T.7, T.8, T.9, T.10, T.11, T.12, T.13, T.14, T.15 ayrıca bkz. *I.Aph.2007*, no. 12. 506. Yazıtların büyük kısmı kent surlarında güney doğu kapı yakınlarında yeniden kullanılmış oldukları için ilişkili oldukları yapı bilinmemektedir. Kuzey veya güney *agora* ile ilişkili bir sütunlu yola ait olması mümkün olmakla birlikte bu konuda yeterli bilgi bulunmamaktadır. Ayrıca bkz. aşağıda s. 180.

⁷⁴⁵ Hamam yapılarına yönelik sütun armağanları için bkz. T.35, T.46, T.54, ayrıca bkz. T.39 (*stoa*).

⁷⁴⁶ Bkz. T.18, ayrıca bkz. T.161, T.168, T.169.

⁷⁴⁷ Ayrıca bkz. T.17 (kule), T.92 (çeşme).

⁷⁴⁸ Bkz. T.20 (*stoa*), T.80 (*stoa*), T.81 (*stoa*'nın mimari elemanları), T.96 – 98 (hamam), T.117 (hamam).

⁷⁴⁹ Hyllarima'da olasılıkla Zeus Hyllon tapınağının *pronaos*'unun inşası için bkz. T.77.

⁷⁵⁰ Bkz. T.97 krş. T.96.

⁷⁵¹ Bkz. T.6, T.7, T.8, T.9, T.10, T.11, T.12, T.13, T.14, T.15, T.17, T.44, T.45, T.46, T.117, krş. T.43, T.61, T.95, T.159.

⁷⁵² Bkz. T.35

özellikle ifade edilmekteydi. Bununla birlikte kimi zaman ek nitelikleri doğrultusunda yapı bir imparator, bir tanrı veya tanrıça ile birlikte *demos*'a⁷⁵³ veya vatana⁷⁵⁴ adanabiliyordu. Tapınaklara yönelik imar faaliyetlerinde ise inşa edilenin yalnızca bir tanrı veya tanrıçaya adandığı örneklerin⁷⁵⁵ yanında tanrı/tanrıça ile birlikte *demos*'a adandığı örnekler de görülmektedir⁷⁵⁶.

3.8. İmar Faaliyetlerinde Kent Memurlarının Etkinliği

Kentin ve halkın ihtiyaçlarının karşılanmasına destek olmak aynı zamanda önemli memuriyetleri de elinde tutan varlıklı elitlerin ahlaki ve geleneksel yükümlülüğü idi. Yazıtlar bize göstermektedir ki kent imarına büyük ya da küçük ölçekli katkıda bulunan yurttaşların çoğu aynı zamanda kent yönetiminde de görev alan varlıklı ve elit ailelerin fertleriydi⁷⁵⁷. Diğer bir ifade ile imar faaliyetleri çoğu zaman *arkhe* veya *leitourgia* üstlenmiş veya üstlenmekte olan kişiler tarafından gerçekleştiriliyordu. Bununla birlikte bir imar faaliyetinin üstlenilmiş olan *arkhe* veya *leitourgia*'nın yükümlülükleri dahilinde mi yoksa bu yükümlülüklerin ötesinde yurttaşların daha fazla onur ve saygınlık elde etme arzusunun bir sonucu olarak mı gerçekleştirildiği birçok durumda belirlenememektedir⁷⁵⁸. Fakat ender olmakla birlikte yazıtlar bu ayrımı yapmayı kolaylaştıran kimi ifadeler sunmaktadır. Bir imar faaliyetine yönelik para bağışında bulunmak veya faaliyetin kendisini gerçekleştirmek bir *arkhe* için *summa honoraria*⁷⁵⁹ olabiliyordu⁷⁶⁰. *Summa honoraria* olarak gerçekleştirilen bir hizmetin memuriyetin yükümlülükleri arasında bulunduğu kabul edilmelidir. Ayrıca bir memurun verdiği söz uyarınca ödemekle yükümlü olduğu *summa honoraria* hizmetine veya yapmakla yükümlü olduğu bir işe yönelik harcama yerine kentte yürütülen imar faaliyetine para aktarması talep edilebiliyordu⁷⁶¹. Buna karşın bir memurun memuriyeti öncesinde veya

⁷⁵³ Bkz. T.20 (Aphrodite'ye, Merhum Augustus, İmparator Tiberius, Iulia Sebaste ve *demos*), T.23 (Aphrodite'ye, Merhum Augustus/Augusta?, İmparator Claudius ve *demos*), T.32 (Aphrodite?, merhum Olympos'lu Augustus'lar ve *demos*), T.96 ve T.97 (Merhum Augustus'lar, Zeus Labraundos ve *demos*) krş. T.22 (Merhum Augustus), T.39 (Aphrodite ve İmparator Hadrianus).

⁷⁵⁴ Bkz. T.77 (İmparator Antoninus Pius, Zeus Hyllos ve vatan), T.80 (Artemis Astias, İmparator Antoninus Pius ve vatan), T.81 (İmparator Hadrianus ve vatan), T.92 (İmparator Traianus, yüce Keramos tanrıları ve vatan).

⁷⁵⁵ Bkz. T.161 (Apollon Isotimos), T.168, T.169 (Artemis Astias).

⁷⁵⁶ Bkz. T.18 (Aphrodite ve *demos*).

⁷⁵⁷ Quass, *Honoratiorenschicht*, s. 212-220.

⁷⁵⁸ Krş. Veyne, *Bread and Circuses*, s. 131 ve 134. Veyne, haklı olarak Roma Çağı için *euergesia*'nın birçok alanında *euergesia ob honorem* ayrımını yapmanın mümkün olmadığını ifade etmektedir. Veyne'in *ob honorem* tanımlaması için bkz. Veyne, *Bread and Circuses*, s. 10vd. Ayrıca bkz. yukarıda s. 26.

⁷⁵⁹ *Summa honoraria* niteliğindeki hizmet ve ödemeler için bkz. yukarıda s. 13-16.

⁷⁶⁰ *Agoronomia* karşılığında sütun inşası için bkz. T.62, krş. T.153. *Stephanephoria* karşılığında iki eksedra ve *stoa*'nın çatısının inşası için bkz. T.83. *Eirenarkhia* karşılığında *gymnasion*'un *tetrastylon*'undaki *eksedra*'nın kaplanması için bkz. T.148 (sat. 7-11).

⁷⁶¹ *Stephanephoria* (?) karşılığında *tributum capitis* yerine Herakleion'un inşasına yapılan para yardımı için bkz. T.73. *Astynomia* karşılığında *peripatos*'u ısıtma giderleri yerine tiyatrodada duvar inşası için bkz. T.124. İmparator Hadrianus'un onayı ile Aphrodisias'ta başrahipliğin yükümlülükleri arasında bulunan *monomakhia* düzenlemeye

memuriyet sırasında verdiği resmi sözler de bir imar faaliyeti gerçekleştirmeye veya bir faaliyete para bağışlamaya yönelik olabiliyordu⁷⁶² fakat bu resmi sözlerin her zaman memuriyetinin yükümlülükleri kapsamında bulunmadığı, kimi zaman bu yükümlülüklere ek hizmetlere ilişkin olabilecekleri dikkate alınmalıdır.

Yazıtlar, kimi zaman hizmetin değerini ortaya koyabilmek için üstlenilmiş memuriyetin yükümlülükleri dışında olduğuna dair doğrudan ve dolaylı ifadeler sunarlar. Tralleis'te, hali hazırda *stephanephoros* ve *demos*'un yazmanı olan Tiberius Iulius Claudianus, *boularkhia*, *eirenarkhia*, *agoranomia*, Aleksandria'dan iki kez *sitonia*, *khrysophoria*, *paraphylake*, *panegyria*, *argyrotamia*, *dekaproteia*, hem *gerousia*'nın hem *neoi*'un hem de Romalıların yazmanlığı memuriyetlerini üstlenmişti. Tiberius Iulius Claudianus yukarıda sayılan memuriyetlerin birisi, olasılıkla *grammateia* karşılığındaki *summa honoraria* olarak *agora* için yirmi adet sütun inşa ettirmek konusunda bir söz vermişti, ayrıca bir *eksedra*'nın da kaplamasını ve mozaik süslemesini yaptırmıştı fakat *eksedra* için yaptırdığı bu faaliyetin “karşılıksız” (ἀντ' οὐδενός) olduğu özellikle ifade edilmişti⁷⁶³. Claudianus bu şekilde memuriyetinin gerekliliklerinin ve memuriyet karşılığında kendisinden beklenenin ötesine geçmişti. Bununla birlikte bu ifade Claudianus'un bu hizmetinin karşılığında herhangi bir karşılık beklemediği anlamına gelmiyordu. Kuşkusuz Claudianus bu işi daha fazla itibar ve onur için yapmıştı ve beklediği karşılığı onurlandırılarak almıştı, yazıtta ifade edilen ise bu hizmetin herhangi bir memuriyetin karşılığında ödenen *summa honoraria* olmadığıydı⁷⁶⁴. Diğer bir örnek ise Panamara'dan bir yazıtta karşımıza çıkmaktadır. [Kleoboulos Iason] ve Strateia Artema, gönüllü olarak üstlendikleri ve yüce bir insana yakışır şekilde ünseverce tamamladıkları Hekate rahipliği sonrasında, *Heraia* festivalinde gönüllü olarak rahiplik üstlenmişlerdi. Rahip çift, rahiplikleri sırasında gerçekleştirdikleri görkemli harcamaların dışında iki kat onur için Hera'nın *naos*'unun ve *pronaos*'unun zeminini mozaik taş ile kaplattılar ve Hadrianus Antoninus *gymnasion*'unun *stoa*'sını zeminden tavana kadar mermer

yönelik masraflar yerine *hydragogion* inşasına yapılması ön görülen para desteği için bkz. *Iaph2007*, no. 11.412 (sat. 32-41).

⁷⁶² Bkz. T.91 (sat. 2-3) ἀγορανομοῦντες καθὼς ὑπέσ[χοντο τὸ] ἀλιπτήριον ἐκ θεμελίων κατασκευάσαντες ἐκ τῶν ἰδίων ἀνέθ[ηκαν]. Bkz. T.90 (sat. 23-33) ἃ ἐπιγγεῖλατο τοῦ τῆς στεφανηφορίας αὐτοῦ ἐνιαυτοῦ, δινά[ρια] ὀκτακόσια δίδωσιν καθὼς . . . εἰς τὴν Σεβαστὴν κατασκευ[α]ζομένην στοᾶν διπλὴν ἐν τῇ ἀ[γο]ραῖ ὑπὸ τῶ[ν] ἐν ἀρχῇ στρατηγῶν τ[ῶν] σὺν Ἰασικρ[ά]τῃ Διονυσόδωρου. T.98 (sat. 2-5) ἱερεὺς τὴν στοᾶν ἐσκέπασεν τῇ οἰκοδομῇ, καθ' ἃ ὑπέσχετο. Krs. T. 57 (sat. 4-6) τὴν μετασκούτλωσιν τοῦ πεδαλίου τοῦ θεάτρου Μάρκος Αὐρήλιος Μενεσθεὺς δ' τοῦ Ἀπολλωνίου Σκόπας καθὼς ὑπέσχετο.

⁷⁶³ Bkz. T.153 (sat. 15).

⁷⁶⁴ *Euergesia*'da karşılık beklentisi ve karşılıklılık prensibi hakkında bkz. yukarıda s. 27vd.

ile kaplatacaklarına söz verdiler, bu söze ilişkin harcamanın rahipliğe yönelik harcamaların dışında olduğu da özellikle ifade edilmişti⁷⁶⁵.

Varlıklı ve elit yurttaşların üstlendikleri son derece masraflı memuriyetler ile gerçekleştirdikleri imar faaliyetleri arasındaki zaman ilişkisi de dikkat edilmesi gereken diğer bir konudur. Zira özellikle aktif olarak memuriyetlerini sürdüren yurttaşların gerçekleştirdiği imar faaliyetleri, gerçekleştiren yurttaş üzerindeki mali yükü önemli ölçüde arttırmaktadır. Kentlerde imar faaliyeti gerçekleştiren veya gerçekleştirilmesine katkıda bulunan yurttaşların, kent, *demos* veya diğer kurumlar tarafından onurlandırıldığı yazıtlarda genel olarak kişinin hizmetleri ile birlikte üstlenmiş olduğu tüm memuriyetlerin de sayılması ve bunlara ilişkin tüm ifadelerin genellikle *aoristum* kimi zaman da *perfectum* zamanının *participium*'u ile verilmesi imar faaliyetinin memuriyet ile zamansal ilişkisini anlaşılmasız kılmaktadır. Bununla birlikte yapı yazıtlarına bakıldığında ise bu konu biraz daha aydınlanabilir. Yapı yazıtlarında *arkhe* veya *leitourgia* üstlenen yerel elitlerin memuriyetlerinin sıklıkla iki farklı zaman *participium*'u ile ifade edildiği görülmektedir. Bu yazıtlar üzerinde yapılacak bir inceleme üstlenilen memuriyet ile imar faaliyeti arasındaki zaman ilişkisine de ışık tutacak niteliktedir. Bu bağlamda *praesens participium*'un söz konusu imar faaliyetinin memuriyet esnasında,⁷⁶⁶ *aoristum participium*'un ise memuriyetin sonlarında veya bitiminden sonra gerçekleştiğini ifade ettiği kabul edilebilir⁷⁶⁷. Zira aksi takdirde bu farklılığa anlam vermek oldukça zor olacaktır. Bununla birlikte memuriyetin bitiminden sonra adanmış bir yapının inşasına yönelik sözün memuriyet esnasında verilmiş olması ve inşa sürecinin memuriyet süresinden sonra tamamlanabilmiş olması olasılığı da dikkate alınmalıdır. Kimi yazıtlarda imar faaliyetini gerçekleştiren kişinin bir kent memuru olduğu isim ile de ifade edilebilir⁷⁶⁸. Fakat memuriyetin bu şekilde ifade edilmesi faaliyetin memuriyet süresinde gerçekleştiği

⁷⁶⁵ Bkz. T.143 (sat. 21-22) ἔξωθεν τῶν εἰς τὴν ἱερεωσύνην ἀναλωμάτων. Panamara'da adı belirlenemeyen bir rahip ve eşi Apphion, dışarıdan gelen mahkeme için kente 200 gümüş *denarii* vermiş ve *agora*'da 1700 ayak beyaz mermer döşetmişti. Bu hizmetlerin rahipliğe yönelik harcamalar dışında olduğu özellikle ifade edilmiştir, bkz. krş. T.142 (sat. 2-3) καὶ μετὰ πάντα τὰ τῆς ἀρχιερωσύνης ἀναλώ[μ]ατα.

⁷⁶⁶ Bkz. T.68 (sat. 2-3); T.70 (sat. 4) στεφανηφορῶν, T.69 (sat. 3-4) ἱερατευσούσης, T.71 (sat. 1) T.79i-ii (sat. 2) γυμνασιάρχῳ[v], T.91 (sat. 2) ἀγορανομοῦντες, T.93 (sat. 2) ἀρχιερατεῦοντες, T.123 (sat. 3) [ἀ]γωνοθετῶν.

⁷⁶⁷ Bkz. T.3 στεφανοφορήσας τὸ δέκατον ἐξῆς, T.16 (fr. a) [στεφανηφ]ορήσας τὸ [-], T.24 (sat. 1) γυμνασιάρχῆσας, T.101 ἱερατεύσας, T.105 (sat. 2) ἱερατεύσας, T.106 (sat. 2-3) ἱερατεύσας, T.116 (sat. 2-5) στεφανηφορήσας καὶ ἱερατεύσας τοῦ τε Διὸς τοῦ Ὅσογῳ καὶ τοῦ Διὸς τοῦ Λαβραῖνου καὶ ἀγορανομῆσας, T.125 (sat. 2) ἱερατεύσας, T.127 (sat. 3-4) ἱερα[τε]ύσαντες κατὰ πεν[τα]ετηρίδα, T.132 (sat. 5) ἱερατεύσαντες, T.152 (sat. 3) [ἀγορα]νομήσαντες, T.154 (sat. 2) ,ἀγορανομήσαντες, ayrıca bkz. T.162 “,πρυ[τανεύσας] καὶ ἀγωνοθετήσας, T.165 (sat. 2) στεφανηφορήσας.

⁷⁶⁸ Bkz. T.4 (sat. 1) ἱερεὺς, T.48 (sat. 2) ἱερεὺς, T.63 (sat. 1) παραφύλαξ, T.67 (sat. 3-4) ἀγωνοθ]έτης διὰ βίου κὲ τα[μίας], T.75 (sat. 2) ἱερ[ε]ῦς, T.98 (sat. 2-3) ἱερεὺς, T.118 (sat. 2) ἱερεὺς, T.119 (sat. 2) [-] καὶ στεφανηφόρος καὶ ἱερεὺς, T.120 (sat. 2-3) γυμνασιάρχης [κατ]ὰ τὸ ψίφισμ[α], T.133 (sat. 1-6) ἱερεὺς Ἡραίου Φλαβ[ιανὸς] Ἐκατοδώρου Κο(λιοργεύς), ἱε[ρ]εῖα Ἄπφια Ἴσοκράτου[ς] Ἱε[ρ]όκλεια Κο(λιοργίς), ἱερεῖς τ[ῆς] Ἐκάτης ἐνδόξως, ἀρχιερεῖς, T.115 (sat. 1) [ἱερεὺς].

konusunda kesin bir delil teşkil etmez⁷⁶⁹. Bazı yazıtlarda ise imar faaliyetinin bir memuriyetin süresinde gerçekleştiği özellikle belirtilir⁷⁷⁰. Ayrıca “*rahip / başrahip olduktan sonra*”⁷⁷¹ “*neokoros olduktan sonra*”⁷⁷² gibi ifadeler de faaliyet ile memuriyet arasındaki zaman ilişkisi hakkında dolaylı bilgiler vermektedir. Sonuç olarak yurttaşların aktif memuriyetleri sırasında veya memuriyetin bitiminden sonra imar faaliyetleri gerçekleştirebildiklerine dair çok sayıda referans bulunmaktadır.

Memuriyet üstlenen yurttaşların gerçekleştirdikleri imar faaliyetleri genelde memuriyetlerinin yürütüldüğü alan veya mekan ile ilişkiliydi. Zira bir memurun görev yaptığı mekanda yürütülmekte olan bir inşa, onarım veya ekleme faaliyetine katkısı da söz konusu mekanda üzerine ismi bulunan bir anıt bırakarak eli açıklığını ayrıca sosyal ve politik etkinliğini sergilemesi anlamına geliyordu. Ayrıca memuriyet üstlenmiş olan kişinin memuriyet mekanı ile ilişkili bir imar faaliyetine katılımı sadece memuriyetin getirdiği bir zorunluluk ile değil, aynı zamanda beklentiler ve bunun oluşturduğu baskı ile de ilişkili olmalıydı. Bu nedenle daha önceden söz verilmemiş olsa da memuriyetin etkinlik alanı içindeki bir ihtiyaç için de beklenti olasılıkla ilk olarak memuriyeti üstlenen kişiye yönelik olmaktadır⁷⁷³.

Üstlenilen *arkhe* veya *leitourgia* sırasında gerçekleştirilen bir imar faaliyeti veya buna yönelik olarak verilen resmi sözler her zaman doğrudan üstlenilmiş memuriyetin sorumluluk alanı ile ilişkili olmayabiliyordu. Kentin yürütülen projeler ile ilişkili olarak ihtiyaçları doğrultusunda herhangi bir yapı ile de ilişkili olabilirdi⁷⁷⁴. Bu durumda üstlenilen memuriyet ile gerçekleştirilen imar faaliyeti arasındaki bağı tespit etmek ilişkili yazıtta özellikle ifade edilmediğinde oldukça güçleşmektedir.

Yazıtlar, her zaman gerçekleştirilen imar faaliyetinin bir *arkhe* veya *leitourgia*'nın faaliyet alanı ile ilişkili olduğuna dair doğrudan bilgiler sunmazlar. Bazı durumlarda bu

⁷⁶⁹ Krş. T.110

⁷⁷⁰ Bkz. T. 88 (6-7) ἐν τῇ παιδονομίᾳ, T.138 (sat. 6-7) μετὰ πολλὰ ἀναλώματα τὰ ἐν τῇ ἀρχιερωσύνῃ, T.141 (sat. 9-10) ἐν τῷ] τῆς ἱερωσύνης χρόνῳ.

⁷⁷¹ Bkz. T. 33 (sat. 3-4) ὁ γενόμενος ἱερεὺς Ἥλιου καὶ ἀρχ[ιερ]εὺς Οὐεσπ[ασιανο]ῦ Καίσαρος Σεβαστοῦ. T.78 (sat. 2) ἱερωσύνην ἀν[αλαβῶν]

⁷⁷² Bkz. T.129 (sat. 1) ὁ κα]ὶ πάρος ἱερατεύων καὶ νεω[κόρος γενόμενος]. Hali hazırda rahip olan [Pos]ittos'un imar faaliyetini *neokoros* olmasının ardından gerçekleştirdiği özellikle vurgulanmaktadır. Krş. T.148 (sat. 15-16).

⁷⁷³ Panamara'da Python oğlu Dionysios ve Abbas Tryphaina, rahiplikleri öncesinde çökmüş olan depo binasının yeniden inşası gündeme geldiğinde, yapılar için 900 *drakhme* utarındaki parayı daha önce vermiş olmalarına karşın söz konusu yapıyı inşa ettirmişlerdir, bkz. T.131 (sat. 7-12)

⁷⁷⁴ Keramos'ta *agoranomoi* Hermophantos ve Hermophantos'un hamamda inşa ettirdikleri *alipterion* için bkz. T.91. Lagina'da (MS II. yüzyılın ilk yarısı) Menelaos oğlu Hekate rahibi Khrysaor'un *pronaos* ve tiyatro'nun onarımı için yaptığı bağış için bkz. T.103. *Pronaos*'un onarımı açıkça Khrysaor'un üstlendiği rahiplik ile ilişkilidir fakat tiyatronun onarımı Khrysaor'un kentin ihtiyaçları doğrultusunda verdiği bir söz ile ilişkili olmalıdır.

ilişkinin tespiti daha kapsamlı bir inceleme gerektirir. Yapının veya işin kim için yaptırıldığı veya kime adandığı bilgisi bu ilişkiyi kurma konusunda kolaylık sağlamaktadır. Örneğin “Pamphilos oğlu [Dioge]nes üstlendiği *gymnasiarkhia* sonunda *neoi* için bir sütun yaptırmıştır⁷⁷⁵. Söz konusu inşa faaliyeti hem [Dioge]nes’in üstlendiği *leitourgia*, hem de *neoi* için yaptırılmış olması uyarınca *gymnasion* ile ilişkilendirilmelidir. Benzer bir örnek ise *gymnasiarkhos* Neon ve yardımcısı olan oğlu Dionysodoros’un Hermes, Herakles ve *demos* için yaptırdıkları oturaklardır⁷⁷⁶. Hem üstlenilen *gymnasiarkhia* hem de oturakların kimin için yapıldığı bilgisi söz konusu oturakları *gymnasion* ile ilişkilendirmeyi kolaylaştırmaktadır.

Karia kentlerinde, memuriyetleri sırasında veya sonrasında imar faaliyeti gerçekleştiren özel şahıslar arasında *eponymos* bir memuriyet olan *stephanephoria*, *gymnasiarkhia*, *agoranomia*, yerel kültlerle ilişkili rahiplikler ve imparator kültü başrahipliği üstlenen kişilerin öne çıktığı görülür.

3.8.1. *Stephanephoro*

Stephanephoria, Karia kentlerinin neredeyse tümünde belgelenmiş *eponymos* bir memuriyetti⁷⁷⁷. *Stephanephoros* olan kişinin ismi, memuriyet yılında tarihleme için kullanılıyor ve bu şekilde “ἐπὶ στεφανηφόρου τίνοϋς” (Falanca kişi *stephanephoros* iken) ifadesi resmi belgelerde tarih olarak yer alıyordu⁷⁷⁸. *Stephanephora*’nın süresi de bu nedenle bir yıldı. Bununla birlikte *stephanephoria* birden çok kez aynı kişi tarafından üstlenilebiliyordu⁷⁷⁹, bu durumda tarihleme ifadesinde üstlenen kişinin bu *leitourgia*’yı kaçınıcı kez üstlendiği özellikle ifade ediliyordu⁷⁸⁰. *Stephanephoros* (çelenk taşıyan) olan kişi, olasılıkla dinsel⁷⁸¹ bir kökeni olan bu *leitourgia* kapsamında kentte düzenlenen şenliklerdeki

⁷⁷⁵ Bkz. T.24.

⁷⁷⁶ Bkz. T.71.

⁷⁷⁷ Karia kentlerinde görülen *eponymos* memuriyetler için bkz. Sherk, ZPE 84 (1990) s. 285-287 (Rhodos Peraia); Sherk, ZPE 88 (1991) no. 63 (Amyzon), no. 68 (Aphrodisias), no. 69 (Apollonia Salbake), no. 77 (Bargyilia), no. 83 (Karia – genel), no. 85 (Kaunos), no. 86 (Keramos), no. 88 (Khalketor), no. 90 (Kidrama), no. 90a (Kindye), no. 93 (Knidos), no. 110 (Halikarnassos), no. 113 (Herakleia Salbake), no. 118 (Hyllarima), no. 120 (Iasos); Sherk, ZPE 93 (1992), no. 124 (Lagina), no. 137 (Mylasa), no. 141 (Nysa), no. 145 (Panamara), no. 164 (Sebastopolis), no. 173 (Stratonikeia), no. 190 (Tralleis). *Stephanephoria* için ayrıca bkz. Magie, *Roman Rule*, s. 836-839 not. 23.

⁷⁷⁸ Bkz. T.40 (sat. 3-4 ve 24); Veyne, *Bread and Circuses*, s. 136

⁷⁷⁹ Bkz. T.2 στεφανοφορήσας τὸ δέκατον ἐξῆς, T.16 (fr. a) [στεφανηφ]ορήσας τὸ [-], T.25 (sat. 12) στεφανηφορήσαντα δις, T.65 (sat. 1-2) ὁ στεφανη[φόρος] δις καὶ δι’ αἰῶνος στεφανη[φόρος], T.73 (sat. 3-4) στεφανηφόρου δις, T.138 (sat. 16) κ[αὶ σ]τεφανηφόρου θεοῦ Ἀπόλλωνος τὸ δ’. Tekrarlanan *stephanephoria* için ayrıca bkz. L. Robert, *Hellenica XIII*, s. 207.

⁷⁸⁰ Bkz. T.40 (sat. 3-7) ἐπὶ στεφανηφ[όρου] τὸ ἔβδ]ομον Ἀτταλίδος τ[ῆς] Μενε]κράτους Ἀπφίου ἡρ[αῖδος] μ[ην]ὸς Δείου πεντε[καδεκάτ]η.

⁷⁸¹ Panamara ve Stratonikeia’da *stephanephoria*’nın Apollon ile ilişkili olması muhtemeldir. Bkz. T.138 (sat. 6-7) [ἡ]ρχιεράτευκεν ὁ]μοῦ τῶν Σεβαστῶν Αὐτοκρατόρων καὶ ἐστεφανοφόρηκεν τοῦ Ἀπόλλωνος, (sat. 16) ἐπὶ ἀρχιερέως δὲ Σεβαστῶν Αὐτοκρατόρων κ[αὶ σ]τεφανηφόρου θεοῦ Ἀπόλλωνος τὸ δ’, Ayrıca bkz. *I.Stratonikeia* no. 239 (sat. 9-11). Krş. Magie, *Roman Rule*, s. 59 ve s. 839vd not. 24. Bargyilia’da MÖ 129 yılı sonrasında

kurban ve sunuların masraflarını karşılıyor, kentin ihtiyaç duyduğu ve kendisinden talep edilen çok çeşitli harcamaları yerine getirebiliyordu⁷⁸². Kent yönetiminde etkin bir rolü olmamasına karşın *stephanephoria* Karia kentlerinin en prestijli memuriyetiydi. Gerekirdiği son derece büyük harcamalara karşın karşılığında elde edilen büyük itibar, varlıklı yurttaşları bu *leitourgia*'yı üstlenme konusunda motive etmiş olmalıdır⁷⁸³. *Stephanephoria*'nın aslen mali yükümlülüklerden ibaret olması hem ölmüş kişilerin⁷⁸⁴ hem de kadınların⁷⁸⁵ bu memuriyeti üstlenmiş olması ile ön plana çıkmaktadır. Ayrıca Hellenistik Çağ'da, özellikle ekonomik sıkıntı dönemlerindeki aday eksikliği durumunda tanrı Apollon'un bu memuriyeti masrafları tapınak kasasından ödemek suretiyle üstlenmiş olduğu da bilinmektedir⁷⁸⁶. Bu durumda *stephanephoria* bir bedel karşılığında satılan simgesel ve yıllık bir memuriyetti ve hem yıla ismini vermenin hem de olasılıkla başında sembolik bir tacı taşımanın büyük prestijini barındırıyordu. Roma Çağı'nda atalarının *stephanephoria* üstlenmiş olması ardılların gurur duyduğu bir nitelik halini almıştı⁷⁸⁷. Bununla birlikte *stephanephoria*'yı üstlenmenin yanında bu *leitourgia* sırasında cömertliğini sergileyerek başarıyla tamamlamış olmak da önemliydi⁷⁸⁸. Kuşkusuz *stephanephoria* üstlenmek başka bir memuriyeti daha üstlenmek için engel teşkil etmiyordu. *Stephanephoria* üstlenen kişi eğer ekonomik durumu izin veriyorsa ikinci hatta üçüncü bir memuriyet üstlenebiliyordu⁷⁸⁹.

stephanephoria'nın Apollon rahipleri tarafından üstlenilmesine ilişkin karar için bkz. *I.Iasos*, no. 612; Magie, *Roman Rule*, s. 838. Buna karşın MS 117-138 yıllarına tarihlenen diğer bir Iasos yazıtı *stephanephoria*'nın Artemis Astias ile ilişkisi yönünde bilgi vermektedir. Bkz. *I.Iasos*, no. 248 (sat. 4-7) ὑποσχόμενος δὲ καὶ στεφανηφορήσειν τῆς προκαθηγεμόνο[ς] τῆς πόλεως ἡμῶν Ἀρτέμιδος Ἀ[σ]τιάδος μετὰ ἄλλα ἔτη Β.

⁷⁸² *Stephanephoria* ve yükümlülükleri için bkz. Stier, *Stephanephoria*, s. 2343-2347; Götter, *Stephanephoros*, s. 2347-2349; Magie, *Roman Rule*, s. 59vd., s. 836-839 not. 23.

⁷⁸³ Verilmiş resmi sözler uyarınca üstlenilen *stephanephoria* için bkz. T.68 (sat. 2-4) στεφανηφορῶν ἐξ ὑποσχέσεως.

⁷⁸⁴ T.83 (sat. 1-2), ayrıca bkz. aşağıda dn. 785.

⁷⁸⁵ Hem hayattayken hem de ölümünün ardından bu *leitourgia*'yı en az on altı kez üstlenmiş Attalis Aphhion için bkz. yukarıda s. 63 dn. 415. *Stephanephoria* ve *gymnasiarkhia* üstlenmiş Tryphaine için bkz. T.70 (sat. 6-11). Keramos'ta başrahibe, *stephanephoros* Aristoktates kızı Aristoneike için bkz. T.93 (sat. 2). Herakleia Salbake'de *ktistes* Glykon'un eşi Melition için bkz. MAMA VI no. 107a ve Lev. 20; Robert, *La Carie*, no. 64a.

⁷⁸⁶ Iasos'ta (MÖ III. yüzyıl ortaları) tanrı Apollon adına üstlenilen *stephanephoria* için bkz. *I.Iasos*, no. 225. Iasos'da MÖ 191 depremi sonrası sıkıntı döneminde Tanrı Apollon'un bu *leitourgia*'nın masraflarını bir yurttaş ile paylaştığı ve bu şekilde kentte biri tanrı diğeri ise yurttaş iki *stephanephoros* olduğu bilinmektedir. Bkz. *I.Iasos*, no.164 (sat. 1) “ἐπὶ στεφανηφόρου Ἀπόλλωνος τοῦ τρίτου μετὰ Μένιππον”. *I.Iasos*, no. 179 (sat. 1-2) ἐπὶ στεφανηφόρου Ἀπόλλ[ωνος] τοῦ δευτέρου [μετ]ὰ Λ[εο]ντιάδην Ἡρακλείδου, [φ]ύ[σ]ει δὲ Δημέου. *I.Iasos*, no. 182 (sat. 1-2) ἐπὶ στεφανηφόρου Ἀπόλλωνος τοῦ δευτέρου μετὰ Λεοντιάδην Ἡρακλείδου, φύσει δὲ Δημέου. *I.Iasos*, no. 180 (sat. 1-3) ἐπὶ στεφανηφόρου Ἀπόλλωνος τοῦ τρίτου μετὰ Λεοντιάδην Ἡρακλείδου, φύσει δὲ Δημέου”. Panamara'da (MÖ 198) Apollon adına üstlenilmiş *stephanephoria* için bkz. *I.Stratonikeia*, no. 4 (sat. 4-5) ἐπὶ σ[τεφανηφόρου] Ἀπόλλωνος [τὸ τρί]τον. Krş. T.138 (sat. 1). Bir tanrı tarafından üstlenilen *eponymos* memriyetler hakkında bkz. A.H.M. Jones, *Greek City*, s. 167vd, 234vd; Robert, *Hellenica II*, s. 51vd; Magie, *Roman Rule*, s. 59vd ayrıca s. 839vd not. 24.

⁷⁸⁷ Bkz. T.56 (sat. 4-6) Ἰουλία Παῦλα ἀρχιέρεια στεφανηφόρων καὶ ἀρχιερέων καὶ τῶν συναιτίων τῇ πόλει τῆς αὐτονομίας ἀπόγονος.

⁷⁸⁸ Bkz. T.73 (sat. 9-10) ἐστεφανηφορηκυῖαν λαμπρῶς. T.85i (sat. 7-9) στεφανηφορήσαντα μ[εγαλοδό]ξως, T.90 (sat. 14-15) ἐν τῇ λαμπρῶ στεφανηφορίᾳ αὐτοῦ, T.108 (sat. 3) καὶ στεφανηφορίαν ἐν ἧ πρὸς το[ῖ]ς ἄλλοις οἷς ἐφιλοτιμήθησαν.

⁷⁸⁹ Bkz. T.171 (sat. 5-7) στεφανηφόρος ἅμα καὶ γυμνασίάρχος.

Sınırları çizilmiş fiili bir yükümlülüğünün ve dolayısıyla sorumluluk alanının bulunmaması *stephanephoria*'yı kentteki herhangi bir yapı veya bölge ile değil tüm kent ile ilişkili kılıyordu. *Stephanephoria*'nın bu özelliği, kentin bu *leitourgia*'yı üstlenen kişiden talepleri için geniş bir serbestlik alanı sağlıyordu. Zira kentteki herhangi bir eksik doğrudan *stephanephoros* olan kişiden bedel olarak talep edilebilirdi. Karia kentlerinde, kent imarına yönelik katkıda bulunmuş yurttaşların büyük çoğunluğu aynı zamanda kent memuriyetlerini de üstlenen ve kent politikasının etkin ve nüfuslu kişileri idi ve çok sayıda örnekte olduğu gibi diğer *arkhe* ve *leitourgia*'ların yanında *stephanephoria*'yı da bir veya birden çok kez üstlenmişlerdi⁷⁹⁰. *Stephanephoria* üstlenmek hiç kuşkusuz önemli bir itibar sağlıyordu ve bu nedenle bu memuriyeti üstlenecek kişinin karşılığında yüksek bir bedel ödemesi kaçınılmazdı. Kentler, *stephanephoria* üstlenecek kişinin önemli ve masraflı bir ihtiyacı *summa honoraria* olarak karşılamasını bekliyorlardı. Bu şekilde üstlenilmiş *stephanephoria* ile ilişkili olarak *epikephalion* ödemesi için gerekli para⁷⁹¹ veya kentlerde yürütülen büyük bir projeye yönelik imar faaliyeti de *stephanephoros* adayından talep edilebiliyordu⁷⁹². Bir *stephanephoros*, memuriyet yılında imar faaliyetlerine yönelik bağışlara ilişkin sözler verebiliyordu⁷⁹³, ayrıca hem memuriyet esnasında hem de memuriyetin bitiminden sonra imar faaliyetleri gerçekleştirebiliyordu. Bu imar faaliyeti kentlerin ihtiyaçları doğrultusunda kimi zaman *agora*⁷⁹⁴ veya tiyatro⁷⁹⁵ kimi zaman da bir tapınak ile ilişkili olabiliyordu⁷⁹⁶.

⁷⁹⁰ Bkz. T.3, T.16, T.40 (sat. 3-5).

⁷⁹¹ Herakleia Salbake'den (ca. MS 70) Tate'nin *summa honoraria*'sı 2340 *denarii* paranın *epikephalion* ödemesi için kente verilmesini içeriyordu, fakat olasılıkla bu paranın başka bir kaynaktan karşılanması üzerine söz konusu miktar Tate tarafından babası Glykon'un da bir dönem rahipliğini yürüttüğü Herakles için inşa edilen tapınağın inşasına aktarılmıştı. Bkz. T.73.

⁷⁹² Iasos'tan (MS 180-193) Diokles'in *summa honoraria*'sı Artemis Astias *stoa*'sının çatısını ve olasılıkla bu *stoa* yakınlarında iki *eksedra* inşa ettirmektir. Diokles'in ölümünden sonra üstlendiği bu *stephanephoria* için gerekli harcamaları ismi belirlenemeyen babası olasılıkla bu amaçla kurulmuş bir vakıf aracılığı ile yapmıştı, bkz. T.83. Tralleis'te (Principatus D.) *Asiarkh* Kydoros'un *summa honoraria* olarak gerçekleştirdiği hizmet olasılıkla bir imar faaliyetidir fakat niteliği belirlenmemektedir. Bkz. T.158.

⁷⁹³ Alabanda'da (MS I. yüzyıl) Apelles Napes'in oğlu Dionysios'un, üstlendiği *stephanephoria* sırasında kendisi adına ve ayrıca oğlu Apelles ve kardeşi Apelles Napes adına verdiği söz için bkz. T.60 (sat. 5-11). Keramos'ta (MS 14-37) Dionysos oğlu [-]ophantos, *stephanephoria* yılında, Dionysos oğlu Iasikrates ve komutanlar tarafından inşa edilmekte olan *stoa*'nın inşası için 800 *denarii* bağışlamaya söz vermişti ve bu sözünü *stephanephoria* yılından sonra yerine getirmişti, bkz. T.90 (sat. 23-33). Bağış miktarının 10800 *denarii* olabileceği önerisi için bkz. *I.Keramos*, no. 14.

⁷⁹⁴ Aphrodisias'ta (MÖ I – MS I. yüzyıl) kuzey *agora*'nın kuzey portiko'sunun inşası ömür boyu Aphrodite ve *Eleutheria* rahibi ve birden çok kez *stephanephoria* üstlenmiş birisi tarafından yaptırılmıştı, bkz. T.16. Bu kişi büyük olasılıkla Gaius Iulius Zoilos'tur. İnşa faaliyetinin tüm kuzey *agora* ile ilişkili olabileceği görüşü için bkz. Chaniotis, *AJA* 108,3 (2004) s. 394.

⁷⁹⁵ Aphrodisias'ta (MS 28) Gaius Iulius Zoilos'un Aphrodite ve *demos*'a adadığı, *logeion* ve üzerine işli tüm bezemeleri ile birlikte *proskenion*'un inşası, Zoilos'un ard arda onuncu kez üstlendiği *stephanephoria* sonrasında gerçekleştirilmişti, bkz. T.3. Yazıtta Zoilos'un ömür boyu üstlendiği Aphrodite rahipliğinden bahsedilmemiştir.

⁷⁹⁶ Euromos'ta Zeus Lepsynos tapınağının devam eden inşa süreci *stephanephoroi* tarafından desteklenmiştir. Leon oğlu Leon Quintus'un yaptırdığı ve Zeus Lepsynos tapınağının kuzey sütun sırasına ait altı adet sütunun kaidesi ve başlığıyla birlikte inşası, verdiği söz uyarınca üstlendiği *stephanephoria* sırasında gerçekleştirilmiştir, bkz. T.68. Başhekim Menekrates üstlendiği *stephanephoria* sırasında tapınağın batı yönündeki sütun sırasına ait

3.8.2. *Gymnasiarkhoi*

Yurttaşlar toplumunun sosyal yaşamı ve eğitimi için en önemli yapı hiç kuşkusuz ki *gymnasion*'du⁷⁹⁷. *Gymnasiarkhos*, bu yapının korunması ve işlerliğini sürdürmesinden sorumluydu⁷⁹⁸. *Gymnasion* yapısının veya onun donanımının bakımını ve gerekli olduğu durumda onarımını yaptırmak *gymnasiarkhos*'un en önemli yükümlülüğü olmalıydı. Bununla birlikte son derece masraflı diğer bir yükümlülüğü de *gymnasion*'da gerçekleştirilen sportif faaliyetler sırasında hem temizleyici hem de yağlayıcı olarak kullanılan zeytinyağının teminiydi⁷⁹⁹. Ayrıca *gymnasion* kompleksi içinde yer alan banyolar ve diğer mekanların da ıstılmasından da sorumluydu. Bu *leitourgia*'nın gerektirdiği son derece büyük harcamalar özellikle MÖ II. yüzyıldan itibaren⁸⁰⁰ *gymnasiarkhia* üstlenen yurttaşlar tarafından karşılanmış ve bu süreç MS III. yüzyıl ortalarına kadar artarak devam etmiştir.

Bir kentte birden fazla *gymnasiarkhia* olabiliyordu. Aslen bu durum *gymnasion*'da eğitim ve faaliyet sisteminin yaş gruplarına göre düzenlenmiş olması ile ilişkiliydi. Bu şekilde *gymnasion*'lar gençlerin (τὸ γυμνάσιον τῶν νέων),⁸⁰¹ erişkinlerin (τὸ γυμνάσιον τῶν πρεσβυτέρων)⁸⁰² ve yaşlıların (τὸ γυμνάσιον τῶν γερόντων)⁸⁰³ *gymnasion*'u gibi farklı yaş grupları için farklı ana bölümlerden oluşmaktaydı veya her bir yaş grubu için ayrı bir

beş adet sütunu kaidesi yaptırmıştır ve bu faaliyet ile *stephanephoros* ve *gymnasiarkhos* olan kızı Tryphaine ilgilenmiştir, bkz. T.70. Euromos Zeus Lepsynos tapınağı ile ilişkili diğer bir sütun inşası için bkz. T.69. Herakleia Latmia'da eski *stephanephoros* Herakleides'in Apollon için yaptırdığı niteliği belirlenemeyen fakat olasılıkla dinsel yapı için bkz. T.165.

⁷⁹⁷ *Gymnasion* yapılarının kent ve yurttaşlar için önemi hakkında bkz. aşağıda s. 140-144.

⁷⁹⁸ *Gymnasiarkhoi* ve yükümlülükleri hakkında bkz. A. H. M. Jones, *Greek City.*, s. 200vd; Magie, *Roman Rule*, s. 61-63 ve 852-854 not. 36. Giuseppe Cordiano, *La ginnasiarchia nelle poleis dell'Occidente mediterraneo antico*. Pisa 1997. *Gymnasiarkhia* ve gerektirdiği harcamalar hakkında bkz. Dörmer, *Inchriften*, s. 54vd, no. 27. *Gymnasiarkhoi* ve *euergesia* hakkında bkz. Robert, *Documents*, s. 81-86. *Gymnasiarkhos*'ların imar faaliyetindeki önemi için bkz. L.Robert, *Etudes Anat.*, s. 77.

⁷⁹⁹ Geç Hellenistik Çağ'da *gymnasiarkhos*'ların yağ sağlama yükümlülüğü için bkz. P.Frölich, "Les activités évergétiques des gymnasiarcques à l'époque hellénistique tardive: la fourniture de l'huile" şurada: O. Curty – M.Piérart (Ed.). *L'huile et l'argent: [gymnasiarchie et évergétisme dans la Grèce hellénistique]: actes du colloque tenu à Fribourg du 13 au 15 octobre 2005, publiés en l'honneur du professeur Marcel Piérart à l'occasion de son 60ème anniversaire*. Fribourg: Séminaire d'histoire ancienne, 2009, s. 57-94. Ayrıca bkz. N.M. Kennell, "Most necessary for the bodies of men: olive oil and its by-products in the later Greek gymnasium" şurada: M. Joyal (Ed.) In altum. Seventy-five years of classical studies in Newfoundland. Newfoundland 2001, s. 119-133.

⁸⁰⁰ Artemidoros oğlu Dionysikles tarafından Hyllarima'da *gymnasiarkhia* sonrasında büyük olasılıkla bir *gymnasion* ile ilişkili olarak inşa ettirilen *styloparastas* için bkz. Robert, *À travers l'Asie Mineure*, s. 368. Iasos'ta Epikrates oğlu Sopatros'un *gymnasiarkhia* sonrasında *demos* ve *presbyteroi* için *gymnasion*'da yaptırdığı *stoa* için bkz. *I.Iasos*, no. 250. Krş. Nafissi, *Sopatros*, s. 66-68 (İtalyanca), s. 126-128 (Türkçe) s. 186-188 (İngilizce) no. 5.

⁸⁰¹ Gençlerin *gymnasion*'u ve gençlerin *gymnasiarkhia*'sı için bkz. T.24, T.37, T.82. ayrıca bkz. *I.Mylasa*, no. 137.

⁸⁰² *I.Iasos*, no. 250; Nafissi, *Sopatros*, s. 126-128 no. 5 (sat. 1) γ[υμνασια]ρχή[σας] τῶν τε νέ[ων] καὶ τῶν π[ρ]εσβυτέρων.

⁸⁰³ *I.Magnesia*, no. 102 (sat. 5-6).

gymnasion da olabilirdi⁸⁰⁴. Her bir *gymnasion* için ayrı bir *gymnasiarkhos* görevli olabilirdi, bununla birlikte bir yurttaş ekonomik yeterliliğe sahip olması durumunda birden çok *gymnasiarkhia*'yı aynı anda üstlenebilirdi.

Karia kentlerinde *gymnasiarkhia* üstlenen yerel elitlerin gerçekleştirdikleri imar faaliyetleri hiç kuşkusuz ki genel olarak memuriyetlerinin ana mekanı olan *gymnasion* yapıları ile ilişkilidir. *Gymnasiarkhos*'un *gymnasion*'un bakım ve onarımından da sorumlu olduğu göz önüne alındığında *gymnasion*'a yönelik bu faaliyetlerin çoğu durumda *gymnasiarkhia* yükümlülükleri kapsamında gerçekleştirdiği ön görülebilir. Genel olarak ekleme veya kısmi katılım niteliğindeki bu faaliyetler sütun⁸⁰⁵, oturak⁸⁰⁶, parmaklık⁸⁰⁷ inşası ve bazı onarım faaliyetleri şeklinde olabiliyordu. *Gymnasion* ayrıca heykeller ve rölyefler ile güzelleştirilebiliyordu⁸⁰⁸.

Gymnasiarkhia, sadece kentlerde değil aynı zamanda Lagina ve Panamara'daki kutsal alanlarda yürütülen dinsel şölenler sırasında da özellikle zeytinyağı dağıtımını yapma görevine verilen isimdi. Bu türlü bir *gymnasiarkhia* sadece şölen sırasında ve dinsel niteliği olan özel günlerde birkaç gün boyunca sürmekteydi⁸⁰⁹. Bununla birlikte oldukça büyük bir zeytinyağı harcaması gerektirmesinden dolayı son derece masraflı bir hizmet olmalıydı⁸¹⁰. Dini *gymnasiarkhia* kapsamında yapılan zeytinyağı dağıtımını sadece yağlanma amaçlı değildi, aynı zamanda beslenme amaçlı iyi işlenmiş zeytinyağı da dağıtılabilirdi⁸¹¹. Bu dinsel

⁸⁰⁴ Sebastopolis'te *epheb*'lerin *gymnasion*'u hakkında bkz. Robert, *La Carie*, no. 172 (sat. 16-17). *Neoi* ve *gerousia* için ayrıca bkz. yukarıda s. 41vd.

⁸⁰⁵ Aphrodisias'ta Pamphilos oğlu [?Dioge]nes tarafından [gençlerin] *gymnasiarkhia*'sı sonrasında gençler için yaptırılan sütun için bkz. T.24. Iasos'ta Thargelios oğlu Diodoros tarafından *gymnasiarkhia* sırasında gençler ve *demos* için yaptırılan sütun için bkz. T.79. Mylasa'da Lu(cius) Furius Bassus tarafından *gymnasiarkhia* sırasında yaptırılan sütun için bkz. T.120.

⁸⁰⁶ Halikarnassos'ta Neon ve oğlu Dionysodoros tarafından *gymnasiarkhia* sırasında Hermes, Herakles ve *demos* için yaptırılan oturaklar için bkz. T.71. Dionysodoros, babası Neon'un yardımcılığını yürütmektedir.

⁸⁰⁷ Iasos'ta Theudas'ın oğlu Theudas ile birlikte üstlendikleri *gymnasiarkhia* sonrasında yaptırdığı parmaklık ve çevresindeki işlerin onarımı için bkz. T.82. Theudas'ın bu hizmeti ölümünün ardından *boule* ve *demos* tarafından onurlandırılmasının gerekçelerinden birisi olmuştur.

⁸⁰⁸ Adı belirlenemeyen bir *gymnasiarkhos*'un Sebastopolis *gymnasion*'una yaptığı hizmetler ve bağışların yanı sıra *epheb*'lerin *gymnasion*'unu hiçbir masraftan kaçınmadan süslemesi hakkında bkz. Robert, *La Carie*, no. 172 (sat. 16-18) κοσμήσαντα τὰ γυμνάσια ἐφήβοις, μὴ φε[ι]σάμεν[ο]ν ἀναλωμάτ[ων]. *Gymnasion*'un süslenmesi heykel, rölyef ve bunun gibi dekoratif faaliyetleri ifade ediyor olmalıdır.

⁸⁰⁹ Dinsel *gymnasiarkhia*'nın süreleri için bkz. T.109 (sat. 7-8) γυμνασιαρχήσαντες πλίστας ἡμέρας καὶ ν[ύ]κτας, καὶ ἐν τῇ πόλει θέντες τὸ ἔλαιον ἀνέδην πάση τύχη [καὶ ἡλικία:], T.110 (sat. 7-9) γυμνασιαρχήσαντες δὲ καὶ ταῖς ἑορτασίμοις ἡμέραις καὶ τῇ κλειδαγωγ[ῆ] ἐν τῇ πόλει, θέντες τὸ ἔλαιον ἀν[έ]δην πάση τύχη καὶ ἡλικία, T.111 (sat. 6-8) γυμνασιαρχ[ί]ας ἃς ἐτέλεσαν ἐν ταῖς [ἐπι]σ[ι]μήμοις καὶ ἑορτασίμοις τ[ῆ]ς θεοῦ ἡμέραις, T.112 (sat. 3-4) τὸ γυμνασιαρχῆσαι πάσας τὰς ἑορτασίμοις καὶ ἐπισήμοις τῆς θεοῦ ἡμέραις, T.113 (sat. 8-10) ἐγυμνασιά[ρ]χησαν δὲ ἐν τῇ πόλει τῇ τῆς κλειδὸς πομπῆ ἡμέρας δύο πρῶτοι καὶ ἐν τῷ περιπολίῳ τὰς εἰθισμένας ἡμέρας, T.143 (sat. 11-13) γυμνα[σιαρχή]σαντες πάση τύχη καὶ ἡλικία ἀπὸ νυκτὸς μέχρι νυκ[τὸ]ς.

⁸¹⁰ Laumonier, *cultes indigènes*, s. 392-406.

⁸¹¹ T.139 (sat. 11-13).

gymnasiarkhia, kutsal alanın görev başındaki rahibi tarafından, rahipliğin bir sorumluluğu olarak üstlenilmekteydi.

3.8.3. *Agoranomoi*

Agoranomos, aslen *agora*'daki ticari faaliyetlerin yürütülmesinden sorumluydu⁸¹². Pazar düzeninin sağlanması yanında bu pazarın tahıl, ekmek ve diğer mallara olan ihtiyacının uygun fiyata tedarik edilmesi de onun sorumlulukları arasındaydı. *Agora*'da yürütülen imar faaliyetlerini denetlemek, kent adına tezgahlardan kiraları toplamak, ağırlıkların ve ölçülerin doğruluğunu denetlemek, pazara gelen malların kalitesine ve fiyatlarının uygunluğuna dikkat etmek zorundaydı. Bununla birlikte *agoranomos*'un en ağır yükü olasılıkla satış için hububat bulmak suretiyle her zaman sıkıntılı bir sorun olan hububat temini çözümüleme göreviydi⁸¹³. *Agoranomos* genellikle kendi malını ya da kendi parasıyla satın aldığı malı pazara getirir ve bunu kar amacı gütmeyen, kimi zaman zararına satardı. *Agoranomoi* kendi paralarıyla, kent yönetiminin sorumluluğunda olan bu işi kişisel olarak yerine getirirlerdi. Kuşkusuz böylesi hayati bir görevde *agoranomia* üstlenenler yalnız bırakılmıyordu. *Euergetai* kimliği ile öne çıkan varlıklı yerel elitler⁸¹⁴ ve hatta kimi zaman imparatorlar⁸¹⁵ kıtlık dönemlerinde kent halkının yiyeceğe ulaşmalarını sağlayabiliyorlardı⁸¹⁶.

Kentlerde yürütülen imar faaliyetlerine ilişkin yazıtlar *agoranomia* üstlenen yurttaşların özellikle bu memuriyetin yürütüldüğü *agora*'ya⁸¹⁷ önemli katkıları olduğunu göstermektedir. *Agoranomia* üstlenen yurttaşlar, *agora*'yı çevreleyen *stoa*'lara yönelik sütunlar⁸¹⁸, balık pazarındaki mermer masalar⁸¹⁹ gibi nispeten düşük maliyetli yapıların yanında son derece

⁸¹² *Agoranomos* için bak. Oehler, *Agoranomoi*, s. 883vd; Brandis, *Agoranomoi*, s. 31; Reden, *Agoranomoi*, s. 274vd.; A.H.M. Jones, *Greek City*, s. 251vd.; Magie, *Roman Rule*, s. 60 ve 849vd not.33; Quass, *Honoratiorenschicht*, s. 248 – 252 (Hellenistik) s. 260 – 264 (Roma).

⁸¹³ Tahıl yetersizliğinde bazı kentler bu görevi, acil durum için atanan ve bazen bu amaçla ayrılmış kamu fonunu kullanan özel bir komisyon üyesine vermişlerdir. *Sitonia* için bkz. T.153 (sat. 5-6), T.156 (sat. 12-15). *Sitometria* için bkz. T.141 (7-8). *Eutheniarkhia* için bkz. T.137 (20-21). Tahıl sağlama işi için ayrıca bkz. Johan H.M. Strubbe, “The Sitonia in the Cities of Asia Minor under the Principate” EA 10 (1987) s. 45-82; *id.*, “The Sitonia in the Cities of Asia Minor under the Principate (II)” EA 13 (1989) s. 99-122; Magie, *Roman Rule*, s. 60vd ve 849vd not.33; Quass, *Honoratiorenschicht*, s. 267vd; Dmitriev, *City Government*, s. 323.

⁸¹⁴ Bkz. T.141 (sat.7-8) [μετὰ δόσιν ἀργυρίου] εἰς ἐνθήκην σιτωνίου.

⁸¹⁵ Bkz. Quass, *Honoratiorenschicht*, 255vdd.

⁸¹⁶ Tahıl temini için bkz. Quass, *Honoratiorenschicht*, s 229 – 252 (Hellenistik), s. 253 – 269 (Roma). Yurttaşların beslenmesine yönelik *euergesia* için bkz. Edmond Frézouls, “L'évergétisme alimentaire dans l'Asie Mineure romaine.” şurada: A. Giovanni (ed.), *Nourrir la Plèbe: Actes du Colloque de Genève en hommage à D. van Bercham, Bâle-Cassel*, 1989, s. 1-18.

⁸¹⁷ *Agora* ve kent yaşamındaki önemi için bkz. aşağıda s. 134vd.

⁸¹⁸ Apollonia Salbake'de *agoranomos* Damagor[as] tarafından *summa honoraria* olarak yaptırılan sütun için bkz. T.62.

⁸¹⁹ Tralleis'te Tiberius Claudius Panykhos Eutykhos Koibilos *agoranomia* üstlenmiş balık pazarında 12 masa ve bunların kaidelerini yaptırmıştır. Koibilos'un *boule*, *demos*, kutsal *gerousia* birliği, Augustus dostu gençler ve Tralleis'deki Romalılar tarafından onurlandırılmasına ilişkin yazıt için bkz. T.156 (sat. 17-21).

masraflı ve önemli hizmetler de gerçekleştirilebilmektedir. Tralleis *agora*'sında *agoranomoi* Artemidoros ve Diogenes tarafından gerçekleştirilen imar faaliyetleri özellikle dikkat çekicidir. Artemidoros ve Diogenes *agora*'daki üstü kapalı yürüyüş yolunu, *agoranomion*'u, Dorik *peristyl*'i ve buradaki sarnıçları ve bu arazilerin üzerindeki her bir atölyeyi yaptırmakla kalmamış, bu atölyelerin kiraya verilmesinden elde edilecek gelirleri de kapalı yürüyüş yolları ve diğer sayılanların bakımı için adanmıştır⁸²⁰. Artemidoros ve Diogenes'in bu faaliyeti olasılıkla *agora*'da gerçekleştirilen oldukça detaylı bir yenileme projesi ile ilişkilidir ve bu proje kapsamında *agoranomion* da inşa edilmiştir.⁸²¹

Agoranomia üstlenen yurttaşların bu memuriyet sırasında gerçekleştirdiği tüm imar faaliyetleri doğrudan *agora*'nın genel donanımı veya işlevi ile ilişkili olmayabilirdi⁸²². Kimi zaman *agora* dışında bulunan diğer bir yapıya yönelik bir imar faaliyeti de verilmiş bir söz uyarınca *agoranomia* sırasında yaptırılabilirdi. Keramos'ta Hermophantos ve adaşı, birlikte üstlendikleri *agoranomia* sırasında bir *alipterion*'u temelinden itibaren kendi keselerinden inşa ettirip adadılar ve bu faaliyet bir söz uyarınca gerçekleştirilmişti⁸²³. Bu sözün kentin ihtiyaçları doğrultusunda *agoranomia* adaylık ve üstlenme prosedürü içinde verilmiş bir ek söz olması muhtemeldir.

3.8.4. Yerel Kült Rahipleri

Karia'da yerel kültürlerin⁸²⁴ rahipliğini üstlenen yerel elitler, kimi zaman rahibeliği üstlenen eşleriyle birlikte imar faaliyetleri gerçekleştirmişlerdir. Rahiplerin gerçekleştirdikleri bu imar faaliyetlerinin büyük kısmının tapınak ya da tapınak alanı içindeki diğer yapılarla ilişkili olması son derece doğaldır. Kuşkusuz tapınak ve çevresindeki yapılar üzerinde imar faaliyetleri gerçekleştirmek rahipliğin getirdiği sorumlulukların da ötesinde rahibin anısını yaşatması ve cömertliğini kalıcı bir armağan ile sergilemesi açısından son derece önemliydi⁸²⁵.

Aphrodisias'taki Aphrodite, Labraunda'daki Zeus Labraundos, Panamara'daki Zeus Panamaros ve Hera, Lagina'daki Hekate rahipleri çok sayıdaki ve oldukça masraflı imar

⁸²⁰ Bkz. T.154.

⁸²¹ Bkz. T.154 (sat. 3) yukarıda dn. 820. Iasos'ta *agoranomion*'un çatı ile örtülmesi, resimlendirilmesi için ayrıca bkz. T.170 (sat. 6-7 ve 12-13) Memuriyet ofislerinin inşası için bkz. T.173 (Khreophylakion),

⁸²² Tabai'da *agoranomoi* [- - -]enon oğlu falanca ve [- - -] Apollonios oğlu [- -] tarafından yaptırılan kemerin *agora* ile ilişkisi tespit edilememektedir, bkz. T.152.

⁸²³ Bkz. T.91.

⁸²⁴ Karia'nın yerel kültürleri hakkında genel olarak bkz. A. Laumonier, *Les cultes indigènes en Carie*. Paris, 1958.

⁸²⁵ Kutsal alanlarda gerçekleştirilen imar faaliyetlerinin Hellenistik Çağ öncesinde politik gücün sergilenme aracı olarak kullanılması hakkında bkz. yukarıda s. 69.

faaliyetleriyle ön plana çıkmaktadır. Kuşkusuz bunlar kentlerinin sınırlarını aşmış, tüm Karia halkı tarafından tapım ve saygı gören kültlerdi ve bu kültlerin rahipliği de son derece büyük harcamalar gerektirmesi nedeniyle elit sınıfın içinde bile en varlıklı aileler tarafından üstlenilebilmekteydi⁸²⁶. Rahiplik üstlenen elitler kendilerinden beklendiği şekilde tanrıya dindarlıklarını, insanlara karşı da onurseverliklerini gösteriyorlardı. Kuşkusuz bunun tek yolu cömertlikti, tanrılar için kesilen kurbanlar, yapılan sunu ve şölenler, ayrıca insanlar için yapılan yiyecek, zeytinyağı veya para dağıtımları ve verilen ziyafetler dindarlık ve onurseverlik için araçlar olarak görülüyordu. Cömertlik ve dolayısıyla rahibin hizmetlerinin maliyeti arttıkça ona duyulan minnet de artmaktaydı. Özellikle Lagina ve Panamara'da rahipliklerin bir aile geleneği halinde nesillerce aynı ailenin fertleri tarafından üstlenildiği görülür.

Rahipler kültürün dinsel ritüellerinin ve festivalerinin yanı sıra tapınağın ve tapınak alanındaki diğer yapıların bakım ve onarımından da sorumluydular. Bununla birlikte rahiplerin imar faaliyetlerinin rahiplik harcamalarının dışında veya yanı sıra gerçekleştiği yönünde referanslar da mevcuttur⁸²⁷. Rahipler tapınak veya kutsal alanlar kapsamındaki imar faaliyetlerini genel olarak rahiplikleri için ayrılmış ödeneğe dokunmadan ünseverlik ve cömertlikle kendi keselerinden gerçekleştiriyorlardı. Hatta yapılara yönelik bir miktar paranın daha önceden verilmiş olmasına karşın kutsal alandaki bir yapı, rahip – rahibe tarafından inşa ettirilebiliyordu; Panamara'da rahip Dionysios ve eşi rahibe Abbas Tryphaina, onların rahipliği öncesinde çökmüş olan *apotheke*'nin yeniden inşası söz konusu olduğunda, 900 *drakhme* tutarındaki paranın yapılar için daha önceden verilmiş olmasına karşın bu inşa faaliyetini bizzat kendileri yaptırıldılar⁸²⁸. Rahiplerin imar faaliyetlerinde görülen diğer bir finans kaynağı *περίσσωμα*'dır. Kelime anlamı ile “artan, arta kalan” anlamındaki *περίσσωμα* olasılıkla rahibin memuriyeti sırasında yapmakla yükümlü olduğu harcamalar işler için tapınak kasasında ayrılmış olan ödeneğin kalanını ifade etmektedir.⁸²⁹ Panamara'da Hekataios'un oğlu [Falanca], rahipliğinin sona ermesi nedeniyle, birden çok *stoa* ve olasılıkla

⁸²⁶ Strabon, Labranda'daki Zeus rahipliğinin Mylasa'nın en ileri gelenleri tarafından ömür boyu üstlenildiğini aktarır. Strab., XIV, 2, 23 (C 659); “ἱερόνται δ' οἱ ἐπιφανέστατοι τῶν πολιτῶν ἀεὶ διὰ βίου”.

⁸²⁷ Panamara'da [Kleoboulos Iason] ve Strateia Artema Hera'nın *naos*'unun ve *pronaos*'unun zeminini mozaik taş ile kaplattılar. Rahip çift ayrıca Hadrianus Antoninus *gymnasion*'unun *stoa*'sını zeminden tavana kadar mermer ile kaplatacaklarına söz verdiler ve bu faaliyetin rahipliğe yönelik harcamaların dışında olduğu özellikle ifade edilmişti. T.143 (sat. 21-22) ἔξωθεν τῶν εἰς τὴν ἱερωσύνην ἀναλωμάτων. Panamara'da adı belirlenemeyen bir rahip ve eşi Apphion, rahipliğe yönelik harcamalar dışında yanında dışarıdan gelen mahkeme için kente 200 gümüş *denarii* vermiş ve *agora*'da 1700 ayak beyaz mermer döşetmişti, bkz. T.142 (sat. 2-3) καὶ μετὰ πάντα τὰ τῆς ἀρχιερωσύνης ἀναλώ[μ]ατα.

⁸²⁸ Bkz. T.131 (sat. 7-12).

⁸²⁹ I. *Stratonikeia I*, s. 42 ap., cr. 3. Memuriyete ilişkin ödenek ve gelirlerin arta kalan kısmının heykel dikilmesi ve imar faaliyetlerinde kullanımı hakkında bkz. Robert, *Hellenica VI*, s. 70 dn. 2.

içindeki *ergasteria*'yı περίσσωμα'dan yaptırmıştı⁸³⁰. Bu durumda söz konusu ödeneğin bir kısmı da rahip tarafından kurban, sunu ve diğer gereksinimler için kullanılmış olmalıydı. Kalan miktar ise üzerine para eklemeye gerek kalmaksızın *stoa*'ların inşası için yeterli olmuş görünmektedir. Bu örnek aynı zamanda rahipliğin ne ölçüde büyük bir harcama gerektirdiği ve tapınak kasasından bu işler için ayrılan paranın oldukça büyük olduğu yönünde bilgi vermektedir.

Rahiplerin, memuriyetlerini yürüttükleri kutsal alanlarda yürütülen imar faaliyetlerine yönelik vakıf kurdukları⁸³¹ veya para bağışlarında buldukları bilinmektedir. Lagina'da (MS I. yüzyıl) Hekate rahibi Kleinomakhos ve onun ardından⁸³² rahipliği üstlenen Aristeas aynı *stoa*'nın inşası için bağışta bulunurlar⁸³³; bu şekilde tapınak alanında yürütülen bir inşa projesi üzerinde görevde bulunan rahiplerin devamlı katılımı sağlanmaktadır. Kleinomakhos ve Arsiteas'ın bu bağışları bir söz uyarınca verdiklerine dair bir bilgi bulunmamaktadır bununla birlikte rahiplerin para bağışları, genel prosedüre uygun olarak bir söz sonucunda da gerçekleşebilmektedir. Hekate rahibi Khrysaor⁸³⁴ verdiği söz uyarınca *pronaos*'un⁸³⁵ ve Stratonikeia tiyatrosunun onarımı için 10.000 *drakhme* bağışlamıştır⁸³⁶. Bu miktar Khrysaor'un *summa honoraria* ödemesi veya bununla ilgili ek bir söz olabilir.

Yerel kült rahiplerinin kutsal alanlara yönelik imar faaliyetleri ve bağışları sıkça kültün yönetildiği ana yapı olan tapınakla ilişkiliydi. Bu şekilde tapınakların ana inşası⁸³⁷, *peristasis* sütunları⁸³⁸ veya diğer mimari elemanları⁸³⁹ ayrıca tapınak yapısının içinde çeşitli amaçlarla

⁸³⁰ Bkz. T.125 (sat. 2-3) ἱερατεύσας [τὰς στ]οὰς ἐκ τῶν περι[σ]σωμάτων.

⁸³¹ Bkz. T.128 (sat. 8-10).

⁸³² Drakon oğlu Kleinomakhos ve Aetion oğlu Aristeas Hekate rahipliği görevini ard arda yapmıştır, bkz. *I.Stratonikeia*, no. 652.

⁸³³ Bkz. T.105 (Kleinomakhos) ve T.106 (Aristeas). Batı *stoa* olarak isimlendirilen yapı olasılıkla Hekate tapınağı ile ilişkilidir. Bkz. T.105 (sat. 3-5) ἔδωκεν εἰς τὴν κατασκευ[υ]ήν τῆς δυσμικῆς στοᾶς δρα[χμ]ᾶς - - -].

⁸³⁴ Khrysaor'un üstlendiği Hekate rahipliği ve bu rahiplik sırasında gerçekleştirdiği diğer bağışlar için bkz. *I.Stratonikeia*, no. 662a.

⁸³⁵ Yazıtın Benndorf tarafından *pronaos*'un arşitravında görülmüş olması ışığında Laumonier'in tamamlama önerisi imar faaliyetinin *pronaos*'la da ilişkili olması gerekliliğini öne çıkartmaktadır. Bkz. Laumonier, BCH 62 (1938) s. 264 ve dn. 2.

⁸³⁶ Bkz. T.103.

⁸³⁷ Aphrodisias'ta Gaius Iulius Zoilos tarafından, Aphrodite rahipliği sırasında Aphrodite'ye adanan tapınak için bkz. T.4. Hyllarima'da ismi belirlenemeyen bir rahip annesi Neikoboule ile birlikte kutsal rahiplik görevini üstlenip bezemeleri ve çevresindeki duvarları ile birlikte bir [*naos*] inşa ettirmiş, bu yapıyı Apollon, Hekate ve ortak tapınaklı tanrılara adanmıştı, söz konusu *naos*'un dinsel sunuların yapıldığı bir sunak olabileceği de dikkate alınmalıdır, bkz. T.78.

⁸³⁸ Aphrodisias'ta Aphrodite rahipleri Attalos ve Attalis Apphion, Aphrodite tapınağının kuzey *peristasis*'i için sütunları Aphrodite ve *demos*'a adadılar, bkz. T.19. Euromos'ta Rufus oğlu Rufus, verdiği söz uyarınca rahibelik görevini yapmakta olan eşi Appia adına, kaidesi ve başlığı ile birlikte Zeus Lepsynos Tapınağının kuzey *peristasis*'i ile ilişkili bir sütun yaptırdı, bkz. T.69. Mylasa'da, Pollis, eşi Menias ve oğulları Hierokles ve Phaidros sekiz adet sütunu kendi mali imkânları ile yaptırdı Zeus Osogo'ya adadılar, bkz. T.116. (Pollis'in *stephanephoria* ve Zeus Osogo ve Zeus Labraundos rahipliği ve *agoronomia* üstlendiği bilinmektedir.) Mylasa'da Poseidon Isthmios rahibi Hermias, oğlu ve onun oğulları adına sütun yaptırdı, bkz. T.115.

kullanılan odalar⁸⁴⁰ aktif olarak görevdeki veya görevleri sona ermiş olan rahipler tarafından yaptırılıbiliyordu. Rahiplerin tapınağa yönelik imar faaliyetleri yapının bakımı ve onarımı ile ilişkili de olabiliyordu. Kuşkusuz tapınakların bakıma ihtiyaçları oluyordu ve bu ihtiyaç da rahipler tarafından karşılanabiliyordu. Bu kapsamda rahipler tapınağın ihtiyaç görülen kısımlarının onarımını yaptırıyor⁸⁴¹, kimi zaman zemini mozaik taş ile kaplatıyor⁸⁴², kimi zaman da sıva ve boya yaptırmak⁸⁴³ suretiyle duvar cephelerinin bakımını üstleniyorlardı.

Kentlerin içinde bulunan tapınaklar genel olarak *naos*, *pronaos* ve çevre sütunları ayrıca dinsel ve yönetsel amaçlara hizmet eden çeşitli ek binalardan oluşuyorlardı. Labraunda, Lagina ve Panamara gibi büyük kutsal alanlar ise yalnızca tapınak yapısından ibaret değildi. *Stoa*'lar, *gymnasion* ve hamamlar, çeşmeler, şölen salonları, çeşitli amaçlarla kullanılan diğer oda ve mekanlar da kutsal alan içinde bulunuyordu. Kuşkusuz rahiplerin cömertliklerini göstererek kutsal alan içindeki bu yapılara yönelik imar faaliyetleri gerçekleştirmeleri de son derece doğaldı. *Stoa*'ların⁸⁴⁴ ve *stoa*'ları oluşturan sütunların inşası⁸⁴⁵, ayrıca *stoa*'ların çatı ile örtülmesi⁸⁴⁶, mozaik taşla kaplanması⁸⁴⁷ veya boyanmasına⁸⁴⁸ yönelik masraflar da rahipler tarafından sıkça karşılanıyordu. *Stoa*'lar dışında hamam – *gymnasion* yapıları ve

⁸³⁹ Mylasa'da, Aphrodite Syria rahibi Dionysios oğlu [falanca] tarafından yaptırılan ante duvarı için bkz. T.118. Panamara'da Titus Flavius Aeneas ve Flavia Leonis tarafından *Heraia* festivalindeki rahiplik görevleri sonrasında yaptırılan, Zeus Karios'a ve Hera'ya adanan sütun sırası (*proantes*) için ve Hera tapınağı üzerindeki cephe yenilemesi için bkz. T.132.

⁸⁴⁰ Panamara'da Rahip [Pos]jittos'un *neokoros* olunca, kemeri ve anahtar koruma yeri ile birlikte yaptırıp Zeus Karios [He]ra ve *demos*'a adadığı odalar ve bunların diğer işleri için bkz. T.129.

⁸⁴¹ Lagina'da Hekate rahibi Khrysaor'un söz vererek tiyatronun ve *pronaos*'un onarımı için verdiği 10.000 *drakhme* için bkz. T.103.

⁸⁴² Panamara'da [Kleoboulos Iason] ve Strateia Artema, rahiplikleri sırasında iki kat onur uğruna Hera'nın *naos*'unun ve *pronaos*'unun zeminini mozaik taş ile kaplattılar, bkz. T.143 (sat. 19-21). Rahip çift ayrıca Stratonikeia'da bulunması muhtemel Hadrianus Antoninus *gymnasion*'unun *stoa*'sını zeminden tavana kadar mermer ile kaplayacaklarına söz verdiler ve bu faaliyetin rahipliğe yönelik harcamaların dışında olduğu özellikle ifade edilmişti, bkz. T.143 (sat. 21-26).

⁸⁴³ Panamara'da Titus Flavius Aeneas ve Flavia Leonis *Heraia* festivalinde rahiplik görevlerini yerine getirip, Hera'nın *naos*'unun sıvasını ve boyasını yaptırıldılar. Rahip çift ayrıca çavresindekilerle birlikte bir sütun sırası (*proantes*) yaptırıp Zeus Karios'a ve Hera'ya adadılar, bkz. T.132.

⁸⁴⁴ Lagina'da Marcus Ulpius Aleksandros Herakleitos ve eşi Ulpia Ammion kendi keselerinden *hiera oikia*'da girişin önündeki *propylon* ile birlikte üç adet *stoa* inşa ettirdiler ve *oikia*'nın önündeki *macellum*'un karşısındaki bir *stoa*'yı tamamlattılar, ayrıca tanrıçanın masasına renkli mermerden (mozaikli) bir plaka koydurdular, bkz. T.111 (sat. 11-13), T.112 (sat. 7-11). Panamara'da Hekataios'un oğlu [falanca]'nın rahipliğinin sona ermesi nedeniyle, kalan paradan (*περίσσωμα*) yaptırdığı *stoa*'lar ve olasılıkla içindeki *ergasteria* için bkz. T.125

⁸⁴⁵ Labraunda'da rahiplik yapmış olan Poleites, Mausollos *stoa*'sında beyaz mermerden *stylobat* ve başlığı ve kaidesi ile birlikte renkli sütunlar ve üstlerinde bulunan beyaz mermer bezemeyi kendi kesesinden inşa ettirmiş, Traianus'a, Zeus Labraundos'a ve *demos*'a adanmış, bkz. T.101. Labraunda'da rahiplik yapmış [falanca]'nın renkli sütunları ve üz[erindeki bezemeyi?] kendi kesesinden diktirip ve İmparator Traianus'a [ve? - -] adaması ile ilişkili yazıt için ayrıca bkz. T.100. Olasılıkla her iki imar faaliyeti aynı yapı (Mausollos *stoa*'sı) ile ilişkiliydi.

⁸⁴⁶ Labraunda'da, Zeus Labraundos rahibi Titus Flavius Neon, kutsal alandaki bir *stoa*'yı verdiği söz uyarınca çatı ile örtmüştü, bkz. T.98. Rahip ayrıca bir hamam yapısının *apodyterion*'unu inşa ettirmişti. T.99. *Apodyterion*, Tiberius Claudius Menelaos tarafından Labraunda'da yaptırılan hamam ile ilişkili olabilir. Bkz. T.96 – T.97.

⁸⁴⁷ Lagina'da Epainetos Ouliade[s] ve eşi Aristeos kızı S[- -], *stoa*'yı mozaik taşla kaplatmışlardır, bkz. T.109

⁸⁴⁸ Panamara'da rahip Leon oğlu Drakon bir *stoa*'yı boyatmış, ayrıca *philotrophion*'u Zeus Panamaros ve Hera için inşa ettirmişti, bkz. T.145.

bunların bölümlerinin⁸⁴⁹ inşası ve onarımı⁸⁵⁰, çeşitli amaçlarla kullanılan oda ve mekanların inşası⁸⁵¹ ve veya restorasyonu⁸⁵² da rahiplerin imar faaliyetlerindeki tercihleri arasındaydı. Kült ritüellerinin yürütüldüğü çeşme, ocak ve finans işlerinde kullanılan masaların inşasına yönelik masraflar da⁸⁵³ rahipler tarafından karşılanabiliyordu⁸⁵⁴. Ayrıca rahiplerin kutsal alanlara su getirme işi ile de ilgilendikleri görülmektedir; Lagina'da tapınak alanına su getiren iki farklı *hydragogion* inşasına ilişkin referanslar mevcuttur⁸⁵⁵. Kuşkusuz rahiplerin imar faaliyetleri yalnızca tapınak veya kutsal alanlardaki diğer yapılar ile ilgili değildi, ender olmakla birlikte rahiplerin memuriyetleri sırasında kutsal alan dışında da imar faaliyetleri gerçekleştirdikleri görülebilir⁸⁵⁶.

⁸⁴⁹ Labraunda'da, Zeus Labraundos rahibi Titus Flavius Neon, verdiği söz uyarınca çatı ile örttüğü *stoa* (T.98) haricinde bir hamam yapısının *apodyterion*'unu inşa ettirmişti, bkz. T.99. Titus Flavius Neon 'un yaptırdığı *apodyterion* Tiberius Claudius Menelaos tarafından Labraunda'da yaptırılan hamam ile ilişkili olabilir, bkz. T.96 – T.97. Lagina'da [Titus Flavius Aeneas ve eşi?] kent ve *Azanoi* için bir kadınlar hamamı yaptırmıştı, bkz. T.107 (sat. 6-8). Epainetos Pamphylos ve eşi Flavia Artemon, rahibin kardeşi, onun ardından rahipliği yürütmekte olan Galestes Epainetos ile birlikte [*Aza*]nios hamamının, *frigidarium*'un yanındaki *stoa*'sını renkli mozaik taşla kaplattılar, bkz. T.110 (sat. 11-13). Panamara'da [Kleoboulos Iason] ve Strateia Artema Hera'nın *naos*'unun ve *pronaos*'unun zeminini mozaik taş ile kaplattılar. Rahip çift rahipliğe yönelik harcamaların dışında Hadrianus Antoninus *gymnasion*'unun *stoa*'sını zeminden tavana kadar mermer ile kaplatacaklarına söz verdiler, bkz. T.143 (sat. 19-26).

⁸⁵⁰ Lagina'da Tiberius Claudius Aristeas Menandros ve Aelia Glykkina rahiplikleri ile aynı yılda Augusta gününün bin *denarii* tutarındaki parasını, Aristeos'un dedesi Flavius Aeneas'ın kente adadığı hamamın onarımı ve inşası için vermişti, bkz. T.113 (sat. 10-15). Onarımı yapılan hamam olasılıkla [Titus Flavius Aeneas ve eşi?] tarafından kent ve *Azanoi* için yaptırılan kadınlar hamamıdır, bkz. T.107 (sat. 6-8). Olasılıkla hamam Antoninus Pius Dönemi'ndeki büyük depremde zarar görmüştü.

⁸⁵¹ Panamara'da rahip Leon oğlu Drakon *stoa*'yı boyattı ve *philotrophion*'u Zeus Panamaros ve Hera için inşa ettirdi, bkz. T.145 (sat. 6-8). Pentaeterik festival rahipleri [L]eon ve kızkardeşi Myrtale, *oikos*'u, [onun?] beyaz mermerden kaplamalarını ve boyası ve resimlemeleri ile birlikte girişini yaptırmış Zeus ve Hera'ya adanmıştı, bkz. T.127 (sat. 4-8).

⁸⁵² Rahip [*falanca*] ve eşi Melanthos kızı Demostrate Apphion ve kızları Tatia rahiplikleri döneminde darlığı nedeniyle verimli kullanılmayan *aristeterion*'u genişletmek suretiyle yeniden düzenlemişti ayrıca bir kemer ve bir oda eklemişti, bkz. T.144 (sat. 17-20).

⁸⁵³ Panamara'da Tiberius Flavius Eudemos, rahipliğinin yanında *Parthenike* adı verilen ve olasılıkla dinsel niteliği olan çeşmenin onarımını kesesinden yaptırdı, bkz. T.134 (sat. 11-14). Lagina'da Iason oğlu Khrysaor, olasılıkla [*hydragogion*]la birlikte bir çeşme yaptırdı, bkz. T.104. Labraunda'da ismi belirlenemeyen bir rahip Hestia'nın ocağını yaptırmış, belirlenemeyen bir imparatora, Zeus Labraundos'a ve *demos*'a adanmıştı, T.102. Lagina'da Marcus Ulpius Aleksandros Herakleitos ve eşi Ulpia Ammion kendi keselerinden *hiera oikia*'da gerçekleştirdikleri son derece masraflı imar faaliyetlerinin yanında tanrıçanın masasına renkli mermerden (mozaikli) bir plaka koydurdular, bkz. T.111 (sat. 11-13), T.112 (sat. 7-11), Panamara'da Hekate rahipleri Tiberius Flavius Menandros ve eşi Flavia Leontis [tanrının] mas[ası] üzerinde belirlenemeyen bir iş yaptırmıştı, bkz. T.139 (sat. 7-8).

⁸⁵⁴ Rahipler tarafından yaptırılan fakat niteliği tespit edilemeyen imar faaliyetleri için bkz. T.48, T.65, T.126 (sat. 4-6), T.128 (sat. 1-3), T.140 (sat. 3-4), T.141 (sat. 9-10).

⁸⁵⁵ MS II. yüzyıla tarihlenen üç yazıt Marcus Sempronius Clemens'in bir *hydragogion* yaptırarak suyu Hekate tapınağına ulaştırdığını göstermektedir, bkz. T.135 (sat. 9-11), T.136 (sat. 9-10), T.137 (sat. 24-29). Iason oğlu Khrysaor (MS I. yüzyıl?) tarafından yaptırılan [*hydragogion*] için bkz. T.104. Yazıtta Khrysaor'un rahipliğinden bahsedilmemesi faaliyetin söz konusu memuriyetin yükümlülükleri arasında bulunmadığını ya da rahiplik döneminin dışında gerçekleştirildiğini düşündürmektedir.

⁸⁵⁶ Aphrodisias'ta Diogenes ve Aphrodite rahibesi [*Falanca*] ve [*Falancanın oğlu*] Menandros, güney *agora*'da, Tiberius portiko'sunun batı yönündeki sonunda bir *stoa* yaptırıldılar, bkz. T.20. Marcus Sempronius Clemens, yaptırdığı *hydragogion* dışında olasılıkla Stratonikeia'da, *bouleuterion*'un *peristylon*'unda, heykelleri ile birlikte bir *naos* inşa ettirdi. *Bouleuterion*'daki bu *naos*, Clemens'in ömür boyunca üstlendiği Zeus Capitolius, Asklepios, Hygeia ve Hestia'nın rahipliği ile ilişkiliydi, bkz. T.135 (sat. 9-10); T.136 (sat. 10-11); T.137 (sat. 27-29). Panamara'da adı belirlenemeyen bir rahip ve eşi Apphion, rahipliğe yönelik harcamalar dışında yanında *agora*'da 1700 ayak beyaz mermer döşetmişti, bkz. T.142 (sat. 3-9), Tiberius Flavius Menandros Diokles ve

Rahipler, dindarlıklarının yanı sıra cömertliklerini sergilemek için çeşitli hizmet veya armağanlara yönelik sözler verirlerdi. Yerel kültlere ilişkin rahiplikler sırasında verilmiş olan söz, rahibin sözünü yerine getiremeden ölmesi durumunda, mirasçısı tarafından yerine getirilebiliyordu⁸⁵⁷. Philagros kızı Menias, tapındaki bazı yapıların onarımı ve inşası da Menias'ın Panamara'daki rahibeligi döneminde ismi belirlenemeyen kişilerin denetimi (*epimeleia*) altında gerçekleştirilmişti ve belirlenemeyen bir bezeme işi için vakıf kurulmuştu. Olasılıkla bu işler Menias'ın abisinin verdiği fakat yerine getiremediği sözler ile ilişkiliydi⁸⁵⁸.

3.8.5. Başrahipler

Roma egemenliği altındaki Küçük Asya eyaletlerinde hem eyalet çapındaki hem de kentlerdeki İmparatorluk kültürü rahiplikleri son derece önemli memuriyetlerdi⁸⁵⁹. Kuşkusuz *asiarkhia* (Asia eyaleti başrahipliği)⁸⁶⁰ çok daha büyük bir itibar getirirse de, *arkhiereia* (kentsel başrahiplik memuriyeti) en az o kentin baş tanrısı/tanrıçasının rahipliği kadar saygı görüyordu⁸⁶¹. Atalarının rahiplik, başrahiplik ve *asiarkhia* üstlenmiş olması ile gurur duyan ardıllar bu memuriyetlere verilen önemi ortaya koymaktadır⁸⁶².

Flavia Leontis olasılıkla Stratonikeia'da bulunan yukarı *gymnasion*'da bir *atreion* yaptırırlar, bkz. T.108 (sat. 3-4); Hekatoros oğlu Flav[ianus] ve Apphia [Hie]rokleia müşterek rahiplik ve başrahiplik üstlenirken Stratonikeia'da bulunması muhtemel *stoa Flaviane*'nin inşasına birden çok kez para bağışlarlar, bkz. T.133 (sat. 6-9). Müşterek rahiplik üstlenen [Kleoboulos Iason] ve Strateia Artema Hera'nın *naos*'unun ve *pronaos*'unun zemininin mozaik taşla kaplatırlar, ayrıca Stratonikeia'da bulunması muhtemel Hadrianus Antoninus *stoa*'sını zeminden tavana kadar mermer ile kaplatmaya söz verirler, bkz. T.143 (sat. 22-26). Menelaos oğlu Hekate rahibi Khrysaor, Hekate tapınağının pronas'unun ve Stratonikeia tiyatrosunun onarımı için para bağışı yapar, bkz. T.103.

⁸⁵⁷ Traianus'un, kent memurlarının sözlerinden mirasçılarını yükümlü kılan kararı için bkz. *Dig. L.12.14*; "Si quis sui alienive honoris causa opus facturum se in aliqua civitate promiserit, ad perficiendum tam ipse quam heres eius ex constitutione divi traiani obligatus est. sed si quis ob honorem opus facturum se civitate aliqua promiserit atque inchoaverit et priusquam perficeret, decesserit: heres eius extraneus quidem necesse habet aut perficere id aut partem quintam patrimonii relictis sibi ab eo, qui id opus facere instituerat, si ita mallet, civitati, in qua id opus fieri coeptum est, dare: is autem, qui ex numero liberorum est, si heres exstitit, non quintae partis, sed decimae concedendae necessitate adficitur. et haec divus antoninus constituit".

⁸⁵⁸ Bkz. T.128.

⁸⁵⁹ Magie, *Roman Rule*, s. 1613vdd; Küçük Asya'da bilinen imaratorluk kültürü tapınakları için bkz. Price, *Rituals and Power*, s. 249-274, özellikle s. 261vd (Karya).

⁸⁶⁰ *Asiarkh* Carminius Claudianus ve eşi Flavia Apphia için bkz. T.65 ve T.51. *Asiarkh* Claudius Aristeas için bkz. T.114 (sat. 20-21), *Asiarkh* Kydoros için bkz. T.146.

⁸⁶¹ Price, *Rituals and Power*, s. 122. Asia eyaleti başrahipliği *asiarkhia* ve kentlerde görülen *arkhiereia* için bkz. F. Geiger, *De Sacerdotibus Augustorum municipalibus*. Niemeyer, 1913; M.Rossner, "Asiarchen und Archiereis Asia." *StudClas* 16 (1974) s. 101-142; R.A.Kearsley, "Asiarchs, Archiereis, and the Archiereiai of Asia" *GRBS* 27 (1986) s. 183-192; R.A.Kearsley, "Asiarchs: titulare and function. A reappraisal." *StudClas* 26 (1988) s. 57-65; P. Herz, "Asiarchen und Archiereiai. Zum Provinzialkultur der Provinz Asia." *Tyche* 7 (1992) s. 93-115; S. J.Friesen, "Asiarchs" *ZPE* 126 (1999) s. 275 – 290; S. J.Friesen, "Highpriests of Asia Minor and Asiarchs: Farewell to the Identification Theory." şurada: P Scherrer – H. Taeber – H. Thür (Ed.). *Steine und Wege*. Wien 1999, s. 303-308; H. Engelmann, "Asiarchs." *ZPE* 132 (2000) s. 173-175. Ayrıca bkz. R.A.Kearsley, "A leading family of Cibyra and some Asiarchs of the first century." *AnatSt* 38 (1988) s. 43-51; R.A.Kearsley, "Asiarchs, Archiereis and Archiereiai of Asia: New Evidence from Amorium in Phrygia." *EA* 16 (1990) s. 69-80; R.A.Kearsley, "The Asiarchs of Cibyra again. The Roman presence in southern Asia Minor I cent. B. C. - I cent. A. D. and its impact on the epigraphic record." *Tyche* 11 (1996) s. 129-155.

⁸⁶² Marcus Sempronius Auruncius Theodotos ve Sempronia Aruncia Arriane, babaları Arrianos'un büyük babası olan Marcus Sempronius Clemens'in üstlendiği bu memuriyetler ile üç nesil sonra halen gurur duymaktadır, bkz.

Küçük Asya’da hükümdar kültürünün dönüşümü ile oluşan imparator kültürü ilk olarak Augustus Dönemi’nde yerli halkın isteği ile başlamıştır⁸⁶³. Price, kentlerin yeni bir iktidar biçimine uyum sağlamak amacıyla kurduğu⁸⁶⁴ Roma imparatorluk kültürünü “büyük bir imparatorluğun tebaasının, egemen gücü tasvir edebilmek amacıyla yarattığı ve örgütlediği kalıcı bir kurum”⁸⁶⁵ olarak nitelemiştir. Augustus ile başlayan istikrar ve refah döneminde (*Pax Romana*) Augustus’un varlığına duyulan minnet Augustus ve aile fertleri için kültler kurulmasını sağlamıştır. Bu istek, yaşayan bir kişiyi tanrı olarak kabul etme düşüncesine yabancı olan Romalılar tarafından ilk başta yadırganmış olmalıdır. Küçük Asya halklarının kültürel tarihinde Hellenistik hükümdar kültürleri nedeniyle var olan “tanrı-kral” kavramı, Roma’nın politik çıkarları doğrultusunda kullanılarak Roma egemenliğinin kutsal bir simgesi haline gelmiştir. Augustus’un ölümünden sonra Tiberius ve Claudius Dönemleri’nde eski gücünü kısmen koruyan imparator ve aile fertleri için kurulan⁸⁶⁶, kişilere yönelik kültler MS I. yüzyılın ikinci yarısında sayıca azalmaya başlamış, MS III. yüzyılın ortalarında Caracalla Dönemi sonrasında ortadan kalkmıştır. Bu şekilde imparator kültürleri MS III. yüzyıl ortalarında imparatorun şahsından uzaklaşarak, yerini genel olarak Augustus’lar için kurulmuş ve Küçük Asya’nın genelinde MS I. yüzyıldan itibaren yaygın olarak görülen genel kült yapısına bırakmıştır⁸⁶⁷.

Kent kapsamındaki başrahipler (ἀρχιερεύς) genel olarak kentteki ve kentin egemenlik alanı içindeki İmparatorluk kültürünün işleyişinden ve kült ile ilişkili oyunların yönetilmesinden sorumluydu⁸⁶⁸. Getirdiği yüksek itibarın yanında politik önemi nedeniyle elit yurttaşların içinde bile sadece en varlıklı olanlar tarafından üstlenilebiliyordu⁸⁶⁹. Üstlenen kişilerin ekonomik durumu ve başrahipliğin getirdiği büyük itibar ile doğru orantılı olarak kent, bu en varlıklı yurttaşların her zaman cömert olmasını beklerdi⁸⁷⁰. Özellikle Lagina, Panamara ve Aphrodisias gibi önemli kült merkezlerinin yanında birçok Karia kentinde başrahiplik, kentin en itibarlı yerel kültürünün rahipliğini üstlenen yurttaşlar tarafından üstleniliyordu. Kentler kimi

T.146 (sat. 5-7) [π]αῖδες καὶ ἔκγονοι καὶ ἀπ[ό]γονοι ἰ]ερέων καὶ ἀρχιερέων καὶ ἀστιαρχῶν ναῶν τῶν ἐν Ἐφέσῳ. Augustus’ların başrahibi Marcus Sempronius Clemens için bkz. T.135 – T.137.

⁸⁶³ İmparator kültürlerinin kurulmasına ilişkin usuller için bkz. Price, *Rituals and Power*, s. 66 vd.

⁸⁶⁴ Price, *Rituals and Power*, s. 29.

⁸⁶⁵ Price, *Rituals and Power*, s. 1.

⁸⁶⁶ Vespasianus’un başrahibi Apollonios oğlu Adrastos için bkz. T.33 (sat. 3).

⁸⁶⁷ Price, *Rituals and Power*, s. 57 vd.

⁸⁶⁸ İmparatorluk kültürü ile ilişkili oyunlar için bkz. Magie, *Roman Rule*, s. 1523 not. 57; Robert, *Gladiateurs*, s. 269-275; Price, *Rituals and Power*, s. 179-227. Ayrıca bkz. M. Carter, “Archiereis and Asiarchs: A Gladiatorial Perspective.” *GRBS* 44 (2004) s. 41-68. Aphrodisias’ta başrahiplerin *monomakhia* (gladyatör dövüşler) düzenleme yükümlülüğü için bkz. Campanile, *ZPE* 135 (2001) s. 136-138 (*I.Aph.2007* no. 11.412) *SEG LI* (2001) no.1491.

⁸⁶⁹ Quass, *Honoratiorenschicht*, s. 216. Başrahipliğin politik önemi için bkz. Quass, *Honoratiorenschicht*, s. 150vd ve 307vd.

⁸⁷⁰ Price, *Rituals and Power*, s. 64vd. Ayrıca bkz. Reynolds, *Aphrodisias and Rome*, doc. 14.

durumda başrahiplerden kentlerde yürütülen faaliyetlere yönelik para sağlama konusunda taleplerde bulunabiliyordu. İmparator Hadrianus, Aphrodisias'lıların yöneticileri, *boule*'si ve *demos*'una yönelik yazdığı cevabi mektubunda kentte yapılması planlanan bir *hydragogion* için ayrılan ödeneği onayladığını ve paranın başrahiplerden gladyatör dövüşleri yerine alınmasının uygun olduğunu yazmıştı⁸⁷¹.

Başrahiplik üstlenmiş yurttaşlar, Karia kentlerinde kent imarına yönelik faaliyetlerde sıkça görülmektedir zira bu yurttaşlar aynı zamanda kentteki diğer önemli memuriyetleri de ellerinde tutan, en varlıklı elit ailelerin fertleridir⁸⁷². Bu yurttaşların üstlendikleri memuriyetler sırasında imar faaliyetleri gerçekleştirmiş olmaları şaşırtıcı değildir, bununla birlikte üstlenilmiş çok sayıda memuriyet nedeniyle imar faaliyetinin hangi memuriyet kapsamında veya hangi memuriyetin üstlenilmesi sırasında gerçekleştirildiğinin belirlenmesi hayli güçleşmektedir. Yine de gerçekleştirilen imar faaliyetinin üstlenilmiş bir başrahiplik ile ilişkisinin belirlenebildiği veya bu ilişkinin özellikle ifade edildiği referanslar da mevcuttur. Bu şekilde başrahipler tarafından yaptırılan ve imparator kültüne hizmet eden yapıların yanı sıra başrahiplik sırasında gerçekleştirilen fakat imparator kültü ile ilişkisi belirlenemeyen imar faaliyetleri özellikle dikkat çekmektedir.

Karia kentlerinde imar faaliyetini gerçekleştiren kişinin başrahiplik üstlendiğinin belirtildiği yazıtlarda sözü edilen faaliyetler genellikle son derece masraf gerektiren işlerdir. Bir başrahibin, kentinde imparatorluk kültünün yapılarını veya tapım alanlarını inşa ettirmesi şaşırtıcı değildir. Bu kült yapısı kentlerin en göze çarpan ve ayrıcalıklı yerlerinde inşa edilen *Sebasteion* gibi Augustus tapımına özel bir yapı olmak zorunda değildi; *stoa*'larda⁸⁷³, hamamlar ve *gymnasion*'larda⁸⁷⁴ hatta kentteki diğer yerel kültlere ilişkin tapınakların içinde de imparatorluk kültüne hizmet eden mekanlar bulunabiliyordu⁸⁷⁵. İmparatorluk kültü kentlerin dokusuna işlemişti ve heykel veya bir sunaktan oluşan imparatorluk kültü alanları kentlerde çok farklı mekan ve yapılarda görülebiliyordu⁸⁷⁶.

⁸⁷¹ *I.Aph.2007* no. 11.412. (= Reynolds, *JRA* 13 (2000), no. 1-4; SEG L (2000) no. 1096), ayrıca bkz. Campanile, *ZPE* 135 (2001) s. 136-138; SEG LI (2001) no.1491.

⁸⁷² T.33 (Apollonios oğlu Adrastos); T.41, T.42 (Tiberius Claudius Zelos); T.51 (Marcus Ulpius Carminius Polydeukes Claudianus). Kent ve eyalet çapındaki başrahiplik memuriyetinin imar faaliyetleri ile ilişkisi hakkında bkz. Quass, *Honoratiorenschicht*, s. 216-219.

⁸⁷³ Price, *Rituals and Power*, s. 140-142.

⁸⁷⁴ Yegül, "Kaisersaal and the Imperial Cult." *The Art Bulletin* 64,1 (1982) s. 7-31; Yegül, *Hamamlar*, s. 248vd.

⁸⁷⁵ Bkz. T.130 (sat. 4-5), ayrıca bkz. aşağıda dn. 877.

⁸⁷⁶ İmparatorluk kültünün kentlerde mimariye etkisi ve kült mekanları hakkında bkz. Price, *Rituals and Power*, s.133-169.

Panamara'da (MS I. yüzyılın ikinci yarısı) [Tiberius Claudius] Theo[phanes] ve eşi [Claudia Ma]malon birlikte rahiplik, *stephanephoria* ve Augustus'ların başrahipliğini üstlendikten sonra inşa ettirilen bir yapı Laumonier tarafından tapınak içinde imparator kültüne hizmet eden bir *naos* ile ilişkilendirilmiştir⁸⁷⁷. Panamara'dan diğer bir yazıt (MS II. yüzyıl) Tiberius Flavius Menandros'un *Heraia* festivali rahipliği, *stephanephoria* ve Augustus'ların başrahipliğini üstlendiğini, başrahipliği sırasında birçok harcama gerçekleştirdiğini ve bunun yanında kendi kesesinden hamam için bir *atreion*⁸⁷⁸ inşa ettirdiğini aktarır. Bu *atreion*'un onbin *denarii*'den az harcama gerektirmeyen büyük bir yapı olduğu yazıtta özellikle belirtilmiştir⁸⁷⁹. Söz konusu *atreion*'un bir hamamda veya hamam-*gymnasion* kompleksinde imparator heykelleri ile donatılmış ve imparatorluk kültü için ayrılmış bir bölüm olması muhtemeldir⁸⁸⁰. Başrahiplerin kent imarına katkıları kimi zaman imparatorluk kültüne hizmet eden mekanlarının inşasına yönelik para bağışları şeklinde olabiliyordu. Flavianus (ve) Apphia Hierokleia, şanlı bir şekilde Hekate rahipliği ve başrahiplik yaparlarken *Flaviane* olarak isimlendirilen *stoa*'nın inşasına iki kez gümüş para bağışlamışlardı⁸⁸¹. *Stoa*'ya neden bu ismin verildiği kesin olarak belirlenememektedir. Söz konusu *stoa* yaptıran kişinin ismi ile anılıyor olabilir, ayrıca Flavianus'un başrahip olması ışığında *stoa*'nın Flavianii hanedanlığına adanmış olması ve yapının içinde imparator heykellerinin veya imparatorluk kültüne hizmet eden bir sunağın bulunması da olasılık dahilindedir⁸⁸².

Başrahiplerin kentlerde imparatorluk kültü ile ilişkili olarak inşa ettirdikleri yapıyı veya işi kimi zaman bir yerel tanrı/tanrıça ve *demos* ile birlikte genel olarak bir imparatora adadıkları görülmektedir. Fakat Keramos'tan (MS II. yüzyıl) bir yazıt başrahiplik sırasında inşa edilen bir hamamın *demos*'a adandığını göstermektedir. Hermophantos oğlu Hierokles başrahipliğinin yanında, *stephanephoria* ve üçüncü kez *gymnasiarkhia* üstlenmekteydi, eşi Aristoneike de hem başrahibelik hem de *stephanephoria* üstleniyor ve bu son derece itibarlı memuriyetlerde eşinin yanında bulunuyordu. Başrahip çift, *balaneion*'u temelinden ve içerisindeki tüm işleri, tüm bezemeleri ile birlikte kendi keselerinden inşa ettirmişlerdi ve bu

⁸⁷⁷ Bkz. T.130 (sat. 4-5) καθι[δρυσάμενοι] τὸν ἱερ[ὸν] ναὸν τοῦ - - ο]υ. Laumonier, yazıt taşıyan kemerin Claudius tapınağının girişine ait olabileceğini düşünmektedir, bkz. Laumonier, *cultes indigènes*, s. 244vd; Krş. Price, *Rituels and Power*, s. 262 no. 72. İmparatorluk kültü tapınak ve sunaklarının *naos* olarak isimlendirilmesi için bkz. Price, *Rituels and Power*, s. 134vd, ayrıca bkz. T.65 (sat. 3) ve T.146 (sat. 7).

⁸⁷⁸ *Balaneion* ve *gymnasion* yapılarında görülen *atreion* (Lat. *Atrium*) için bkz. aşağıda s. 143.

⁸⁷⁹ T.138 (sat. 6-7). *Atreion* için ayrıca bkz. T.36 (sat. 7), T.108 (sat. 4).

⁸⁸⁰ Hamamlarda ve *gymnasion*-hamam komplekslerinde imparatorluk kültü avluları için bkz. F.K.Yegül, "Kaisersaal and the Imperial Cult." *The Art Bulletin* 64,1 (1982) s. 7-31; Yegül, *Hamamlar*, s. 248vd, krş. Price, *Rituels and Power*, s. 144 dn. 34; Laumonier, *cultes indigènes*, s. 253vdd.

⁸⁸¹ Yazıt ve *stoa*'nın ismi hakkındaki tartışma için bkz. T.133

⁸⁸² İmparatorlara ithaf edilen *stoa*'lar için bkz. Price, *Rituels and Power*, s. 140-142.

imar faaliyetinin başrahiplik sırasında gerçekleştiği özellikle ifade edilmişti⁸⁸³. Söz konusu hamamın başrahip çift tarafından yalnızca *demos*'a adanmış olması⁸⁸⁴ inşa faaliyetinin başrahiplik sırasında yaptırılmasına karşın bu memuriyetin yükümlülüklerinin dışında sergilenen bir cömertlik olduğu şeklinde anlaşılabilir.

Başrahiplerin imar faaliyetleri her zaman kült mekanları ile ilişkili değildi, başrahipler kültürün önemli bir bölümünü oluşturan oyun ve şöenlerin büyük kısmının yürütüldüğü tiyatrolara yönelik imar faaliyetleri de gerçekleştirebiliyorlardı. Aphrodisias'ta, (MS 139-161) daha sonra hizmet ve armağanları nedeniyle *ktistes* unvanı elde edecek⁸⁸⁵ olan Tiberius Claudius Zelos ömür boyunca üstlendiği Aphrodite rahipliğinin yanı sıra başrahipliği de üstlenmekteydi. Zelos, başrahipliği sırasında tiyatronun sahne binası üzerinde kapsamlı ve masraflı bir yenileme çalışması gerçekleştirmişti, bu kapsamda sahne binasının sütunlarını, bunların bezemelerini yaptırmış ayrıca hem zemini hem de duvarları taş ile kaplatmıştı⁸⁸⁶. Yeri itibariyle daima göz önünde olan ve son derece pahalı bu armağanını da [Aphrodite'ye], İmparator Antoninus Pius'a, Marcus Aurelius'a, Augustus'ların tüm hanesine ve pek tatlı vatana adadı. Aphrodisias'tan (MS 83-96) diğer bir yazıtta ise bir başrahibin büyük bir imar projesi ile kent için son derece önemli olan su temini sorununu çözdüğü görülmektedir. Apo[lloni]os oğlu Adrastos, Helios rahibiyken, Vespasianus Caesar'ın başrahibi olmasının ardından oldukça büyük masraf gerektiren ve kentin su ihtiyacının karşılanması⁸⁸⁷ açısından son derece önemli bir imar faaliyeti gerçekleştirmişti⁸⁸⁸. Adrastos, öncelikle halihazırda var olan fakat bilinmeyen bir nedenle yenilenmesi gereken su kanallarının çevresindeki tüm arazileri kent için satın almıştı⁸⁸⁹. Ardından, su depolarını ve içerisindeki hazneleri ve şehir boyunca uzanan su kanallarını yeniden düzenlemiş, ayrıca içindeki işleri de kızı Ammia ile birlikte inşa ettirerek su taşıma sistemini yeniden verimli şekilde işler hale getirmiştir. Vespasianus Dönemi'nde başlayan proje, Domitianus Dönemi'nde sona ermiştir ve en az dört yılda veya daha uzun sürede tamamlanarak adanmaya hazır hale gelmiştir. Adrastos, son

⁸⁸³ T.93i-ii.

⁸⁸⁴ Yazıtın başlangıç kısmına ait fragment için bkz. V. Ruggieri, AST 17, 2 (2000) s. 384; SEG L (2000) no. 1110.

⁸⁸⁵ Bkz. T.42. *Ktistes* olarak Zelos'u onurlandıran yazıt, sahne binasında, *proskenion*'un kornişine yazdırılmıştı.

⁸⁸⁶ T.41.

⁸⁸⁷ Aphrodisias'ın Roma İmparatorluk Dönemi'ndeki su ihtiyacı ve bu ihtiyacın karşılanma sorunlarına ilişkin olarak bkz. J. M. R. Cormack, "Epigraphic evidence for the water supply of Aphrodisias." BSA 49 (1954) s. 9vd. Ayrıca bkz. W. Eck, "Die Wasserversorgung im römischen Reich: Sozio-politische Bedingungen, Recht und Administration." şurada: *Die Wasserversorgung antiker Städte*. Pergamon, Recht/Verwaltung, Brunnen - Nymphäen, Bauelemente, Band 2, Mainz am Rhein 1987, s. 49-103.

⁸⁸⁸ T.33, ayrıca bkz. Quass, *Honoratiorenschicht*, s. 218vd.

⁸⁸⁹ Yazıtta nedeni bilinmeyen bu satın alma işlemi su kanallarının içinden geçtiği arazi sahipleri ile yaşanan bir sorun sonucunda gerçekleşmiş olabilir. Suyolu inşalarında arazi sahipleri ile yaşanan sorunlar ve çözüm yolları için bkz. Eck, *Wasserversorgung*, s. 60-62.

derece önemli bu projeyi tanrıça Aphrodite'ye, İmparator Domitianus Caesar Augustus Germanicus'a, Augustus'un tüm hanesine ve *demos*'a adamıştır.

3.8.6. Diğer Memuriyetler

Yazıtlar, kentlerde *stephanephoria*, *gymnasiarkhia*, *agoronomia* ve rahiplik memuriyetlerinin dışında kalan kent memurlarının da kent imarına katılımına dair bilgiler sunarlar. Bu imar faaliyetleri memuriyet karşılığında *summa honoraria* olabileceği gibi⁸⁹⁰ memuriyetin yükümlülükleri dışındaki hizmetler de olabilirler. Bu hizmetler, genel olarak memuriyet alanı veya mekanı içinde gerçekleştirilmektedir ve memuriyetin yükümlülükleri kapsamında olmamalarına karşın memurun memuriyetini yürüttüğü alan veya mekanda anısını ve etkinliğini sergilemesi nedeniyle memuriyeti ile dolaylı bir ilişki içindedir.

Yazıtlar, Karia kentlerinde *agonothesia*, *paidonomia*, *eirenarkhia*⁸⁹¹, *paraphylake*, *tamieia*⁸⁹², *astynomia*⁸⁹³ ve *grammateia*⁸⁹⁴ üstlenmiş kent memurlarının kent imarına katkıda bulunduğunu göstermektedir. *Agonothesia*⁸⁹⁵ üstlenmiş bir yurttaşın *gymnasion*'da⁸⁹⁶ veya tiyatro ve çevresinde⁸⁹⁷ imar faaliyeti gerçekleştirmesi Hellenistik Çağ'dan beri görülmektedir⁸⁹⁸ zira her iki yapı da *agonotheses*'in *agon* düzenleme sorumluluğu ile ilişki içindedir. *Agonothetai* gibi *paidonomoi* da *gymnasion* içinde imar faaliyeti gerçekleştirebiliyordu. Kuşkusuz *gymnasion*, temel olarak *paides* (çocuklar) adı verilen yaş grubunun eğitim ve çalışmalarını denetlemekle yükümlü *paidonomos*'un görevini icra ettiği mekandı. Her ne kadar *gymnasion*'un bakım, onarım ve işlerliğinin sağlanması

⁸⁹⁰ *Astynomoi* Faustus Gaius, Paionios oğlu Apollonios'u ve Apollonios oğlu Apollonios tarafından inşa edilen tiyatro ile ilişkili set (duvar) için bkz. T.124. Söz konusu imar faaliyeti *astynomoi* tarafından sıcak *peripatos*'a yönelik harcamaların yerine gerçekleştirilmiştir. Olasılıkla söz konusu harcama *astynomia* karşılığında ödenecek *summa honoraria*'dır.

⁸⁹¹ Sebastopolis'te *gymnasion*'un *tetrastylon*'undaki *eksedra*'nın *eirenarkhia* memuriyetinin *summa honoraria*'sı olarak kaplanması hakkında bkz. T.148 (sat. 7-11). *Eirenarkhes* ve yükümlülükleri için bkz. Dmitriev, *City Government*, s. 206-210.

⁸⁹² Attouda'da ömür boyu *agonotheses* ve *tamias* Aurelius Adrastos Tykhikos tarafından yaptırılmış yapının niteliği belirlenmemektedir, bkz. T.67. *Tamias* için bkz. yukarıda s. 29.

⁸⁹³ *Astynomia* ve yükümlülükleri hakkında bkz. Rhodes, *astynomoi*, s. 141; Cox, *Classical Quarterly* 57,2 (2007) s. 769-775. G. Klaffenbach, *Die Astynomeninschrift von Pergamon*, Berlin, 1954.

⁸⁹⁴ Bkz. T.153 (sat. 10-12).

⁸⁹⁵ *Agonothesia* için bkz. Quass, *Honoratiorenschicht*, s. 275 – 285 (Hellenistik), s. 303 – 317 (Roma); Reisch, *Agonotheses*, s. 870-877. *Agonothesia* ve gerektirdiği harcamalar hakkında bkz. Robert, *OMS I*, s. 286.

⁸⁹⁶ Nysa'da Apollonides oğlu Molossos'un, *agonothesia* sırasında *demos*'a, Hermes'e, Herakles'e ve gençlere adadığı çeşme ve Hermes heykeli için bkz. T.123. Adanma ifadesi ışığında çeşme bir *gymnasion* ile olasılıkla da gençlerin *gymnasion*'u ile ilişkili olmalıdır.

⁸⁹⁷ Halikarnassos'ta (MÖ III – II yüzyıl) Moskhos oğlu Moskhos'un *agonothesia* sonrasında Dionysos'a adadığı *pylon*'a ilişkin yayınlanmamış yazıt için bkz. aşağıda s. 144 dn. 1020. Söz konusu *pylon* olasılıkla tiyatronun dışındaki bir portiko'ya aitti, krş. T.162 Bargylia'da Samiades oğlu Hermias, *prytaneia* ve *agonothesia* üstlenmiş ve Homonoia ve Dionysos'a bir *pylon* adamıştır.

⁸⁹⁸ Iasos'ta MÖ II. yüzyılda Epikrates oğlu Sopatros, üstlendiği *khoregia*, *agonothesia* ve *stephanephoria* ile ilişkili olarak tiyatronun *analemma*'sını ve bunun üstünde kalan *kerkis* ve *bema*'yı Dionysos ve *demos*'a adamıştır, bkz. *I.Iasos*, no. 249.

gymnasiarkhos'un yükümlülüğü olsa da *paidonomoi*'un da ender imar faaliyetlerine rastlamak mümkündür⁸⁹⁹. Bu tür bir imar faaliyetini yalnızca gönüllülük veya yalnızca ihtiyaçlar nedeniyle memur üzerinde oluşturulan baskı ile açıklamak mümkün değildir.

Dindarlık hiç kuşkusuz ki tüm yurttaşları imar faaliyeti gerçekleştirmeye yönlendiren önemli bir etkendi. Bu şekilde hem sade yurttaşlar hem de kent memurları dinsel nitelikteki yapıları inşa ettirebiliyorlardı. Fakat Apollonia Salbake'den Stephanos oğlu Stephanion'un üstlendiği *paraphylake* sırasında gerçekleştirdiği imar faaliyeti bir ölçüde farklılık gösteriyordu. *Paraphylaks*⁹⁰⁰ genel olarak kentlerde değil köyler ve bunlar arasındaki arazilerde güvenliği sağlamakla yükümlü kent memuruydu. Genel olarak *eirenarkhai* altında görev yapardı ve kırsal devriye görevini bir ekiple birlikte yürütürdü. Bu ekipte, *neaniskoi* ve onların başı olan *neaniskarkhes* ile birlikte *dogmitai*⁹⁰¹ ve atların bakımı için seyisler ayrıca *kados* taşıyıcı ve müzisyen bulunabiliyordu. *Paraphylaks* Stephanion, *neaniskoi* ile birlikte memuriyetinin sorumluluk alanı olan dağlar ile ilişkili dinsel bir imar faaliyeti gerçekleştirmişti. Stephanion'un gerçekleştirdiği imar faaliyeti, *Parthenon* adı verilen ve olsılıkla dinsel nitelikli bir yapının duvarları, ahşap işleri, (çatısının) kiremit kaplaması, (binanın) kaplamaları ve resimli bezemelerinin tanrıların anası olarak nitelendirdikleri Oreia ve vatan için inşa edilmesiydi⁹⁰².

⁸⁹⁹ Iasos'ta Hermaiskos'un, *paidonomia* sırasında tamamladığı diğer işlerin yanı sıra yaptırdığı *thyroma*'lar için bkz. T.88.

⁹⁰⁰ Kırsal devriye ile görevli güvenlik memurları. Yükümlülükleri ve sorumluluk alanları için bkz. Dimitriev, *City Government*, s. 209-213, krş. Mitchell, *Anatolia I*, s. 196.

⁹⁰¹ Robert, *Études Anatoliennes*, 102vd; Speidel, EA 5 (1985) s. 159vd; Dimitriev, *City Government*, s. 212vd.

⁹⁰² T.63 (sat. 1-8).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

PROJELENDİRME VE İNŞA MALİYETİ

4.1. Projelendirme ve Yükleniciler

Karia kentlerinde bir imar faaliyetinin projelendirmesi, projenin kabul süreci, tahmini bütçenin belirlenmesi hakkında yeterli bilgi bulunmamaktadır. Buna karşın tarihlendirilemeyen bir Iasos yazıtı yüklenici ve yükümlülükleri konusunda önemli bilgiler sunmaktadır; Söz konusu yazıt Khares adındaki yüklenicinin *agora*'daki çeşitli yapı ve yapı elemanlarının bakım ve onarımına ayrıca bazı eklemelere ilişkin sözleşmesini içermektedir⁹⁰³. Bu sözleşme uyarınca Khares'in yükümlülüğü detaylı şekilde anlatılmış imar faaliyetini mimar tarafından hazırlanacak proje uyarınca iki yıl içerisinde bu anlaşma şartları çerçevesinde tamamlamaktır⁹⁰⁴. Buradaki τὰς γραφῆσ[ο]μένων ὑπὸ τοῦ ἀρχιτ[έκτ]ονος ifadesi yüklenici ile sözleşme yapıldığında mimarın projesini henüz yapmadığını göstermektedir; bu durumda süreç içerisinde yüklenici ile antlaşma süreci, mimarın projesini tamamlaması ve parayı sağlayacak olan inşaat sahibine sunmasından daha önce gerçekleşiyor olmalıdır. Khares'in sözleşme uyarınca görevlendirilmesi ise olasılıkla aynı zamanda işi yaptıran olarak *demos*'un izni ile gerçekleşmiştir. Karara göre binanın üzerinde (olasılıkla *agoranomion*) bir yazıt hazırlanacaktır ve girişler üzerine yazdırılacaktır. Söz konusu yazıt olasılıkla bu sözleşme metindir zira yazıt *agora*'da bir kapı oluşturan iki dikey taş blok üzerinde bulunmuştur.

4.2. İnşa Maliyeti

Ramsay McMullen, Pompeii ölçeğinde bir kentin tüm inşasını kapsayan kurulum maliyetinin yaklaşık 9.000.000 *sestertii* tutacağını öne sürmektedir⁹⁰⁵. Bu durumda ortalama bir kentin kuruluş maliyeti yaklaşık 5.000.000 *sestertii* kadar olmalıdır. Bu yapılaşmayı yüz yıllık bir süreye yayarsak yıllık masraf miktarı yaklaşık 50.000 *sestertii* veya 12.500 *denarii*, elli yıllık bir süre söz konusu olduğunda ise 100.000 *sestertii* veya 25.000 *denarii* olacaktır⁹⁰⁶. Fakat bu tahminler hem yapıların bakım ve onarımı için yapılan harcamaları, hem de deprem gibi felaketlerin kent kasasına verdiği büyük zararı göz ardı etmektedir⁹⁰⁷. Bu şekilde

⁹⁰³ Sözleşme metni için bkz. bkz. T.170.

⁹⁰⁴ T.170 (sat. 14-19) ἐπιτελέσειν τε τὰ προ[γε]γραμμένα ἐν ἔτεσιν [δύ]σιν κατὰ τὰς γραφῆσ[ο]μένων ὑπὸ τοῦ ἀρχιτ[έκτ]ονος περὶ τούτων συ[v]γρα[φ]άς·

⁹⁰⁵ MacMullen, *Social Relations*, s. 142 – 145.

⁹⁰⁶ Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 27.

⁹⁰⁷ Hellenistik Çağ'da özellikle kuzey ve merkez Karia'yı etkileyen MÖ 191 depremi ve bu depremde zarar gören surların onarımı yapıların için bkz. *I.Stratonikeia* no. 4 (addenda et corrigenda *I.Stratonikeia II* s. viii.). Olasılıkla Iasos tiyatrosu da aynı depremde zarar görmüştü ve yurttaşların, bağışlar aracılığı ile katılımı

Antoninus Pius'un imparatorluğunun ilk yıllarında gerçekleşen deprem sonrasında Stratonikeia'ya bağışladığı 250.000 *denarii* paranın⁹⁰⁸ büyüklüğü ortaya çıkmaktadır. Yine de bu bağış, McMullen'in tahmini miktarı üzerinden kentin ancak yirmide birini inşa ettirebilmek için yeterlidir.

Yazıtlar, inşa edilen yapıların büyüklüğü veya inşalarının gerektirdiği masraf ile ilgili kesin bilgiler sunmazlar. Ayrıca yapının inşa maliyeti birçok kritere göre değişiklik gösterebilmektedir. Öncelikle inşa maliyetlerinin zamana ve içinde bulunulan ekonomik duruma göre değişiklik gösterebileceği belirtilmelidir;⁹⁰⁹ örneğin aynı yapının MS II. yüzyıldaki inşa maliyeti ile MS IV. yüzyıldaki inşa maliyetinin, dönemlerin ekonomik şartlarının farklılığı nedeniyle aynı olmayacağı açıktır. İnşaat maliyetini etkileyen ön önemli etken hiç kuşkusuz ki temel mimari malzeme olan mermer ve taş gereksiniminin ölçüsüdür,⁹¹⁰ zira yapının ölçeği büyüdükçe yapının inşası, kaplaması⁹¹¹ ve sütunlar için taş ihtiyacı da artmaktadır, ayrıca aynı yapının *territorium*'u taş ocakları bakımından zengin bir kentteki inşa maliyetinin diğer bir kenttekine oranla daha düşük olması olasılığı da dikkate alınmalıdır. Zira taşların uzun mesafelerden getirilmesi de ayrıca iş gücü ve masraf anlamına gelmektedir. Bu şekilde Iasos⁹¹², Mylasa⁹¹³, Aphrodisias⁹¹⁴ Stratonikeia ve Herakleia Salbake gibi mermere

sayesinde kapsamlı bir onarım yapılmıştı. Bkz. *I.Iasos*, no. 179, 180, 182, 183, krş. Migeotte, *théâtre à Iasos*, s. 286 – 289; SEG XLIII (1993) no. 716. Augustus Dönemi'nde (MÖ 27-25) Tralleis'te gerçekleşmiş deprem sonrasında Augustus'un Tralleis kentine yaptığı yardım için bkz. Strab., XII, 8, 18 (C 579); Agath. II, 17, 2-8. Aphrodisias ve çevresinde MS 41 yılında gerçekleşen deprem için bkz. T.32. Olasılıkla MS 41 depreminde yıkılan Εὐσεβιανὸν βαλανεῖον için bkz. T.36 (sat. 5). Aphrodisias'ta MS II. yüzyılda, olasılıkla Traianus Dönemi'nde gerçekleşen deprem için bkz. T.47 (sat. 2) Stratonikeia'da Antoninus Pius Dönemi'nin ilk yıllarında (olasılıkla MS 138-141) gerçekleşen deprem için bkz. T.151 (sat. 2). Antoninus Pius'un deprem sonrasında Stratonikeia'ya bağışladığı 250.000 *denarii* için bkz. *I.Stratonikeia* no. 1029 (sat. 5-11), Tralleis'te MS II - III. yüzyılda gerçekleşen deprem sonrasında Pythia'nın Zeus ve Poseidon'a sunular sunulması gerektiği yönündeki kehaneti için bkz. *I.Tralleis*, no. 1, ayrıca bkz. Dubois – Hauvette-Besnault, BCH 5 (1881) s. 340-342 no. 1. Diğer taraftan depremlerin olmaması da kentlerin övünç kaynağıdır. Halikarnassos MS 23 yılında Roma'ya gönderdiği elçiler aracılığıyla yapılacak olan imparatorluk tapınağının ev sahipliğine aday olmuştur. Halikarnassoslular bu adaylığın gerekçesi olarak kentlerinde on bir asırdır hiç deprem olmamasını göstermiştir. Bkz. Tac., *ann.*, IV, 55, Tapınağın inşa edileceği kentin seçimi hakkında bkz. Tac., *ann.*, IV, 15; Cass. Dio, LIX, 28,1.

⁹⁰⁸ Bkz. yukarıda dn. 907.

⁹⁰⁹ G.Gruben, MÖ III. yüzyılın son çeyreğinde Didyma Apollon tapınağında bir sütunun inşa maliyeti olan 40.000 *drakhme* paranın günümüzdeki alım gücünün yaklaşık 2.000.000 € olduğunu düşünmektedir. Bkz. Gruben *et al.*, *Tempel*, s. 406, ayrıca bkz. Bingöl, *Arkeolojik Mimari'de Taş*, s. 150vd. Miktarın büyüklüğü, doğruluğu konusunda şüphe uyandırmaktadır. Bu miktar Gruben tarafından Apollon tapınağında çalışan işçilerin günlük yevmiyelerini XXI. yüzyıl Almanya'sının işçi ücretlerine ve günlük yevmiyelerine oranlanması ile tespit edilmiştir. Bu oranlamanın çağlar arasındaki ekonomik farklılıklar nedeniyle güvenilir sonuçlar vermekten uzak olduğu açıktır,

⁹¹⁰ Antik mimaride taş kullanımı ve teknikler hakkında bkz. O. Bingöl, *Arkeolojik Mimari'de Taş*. İstanbul: Homer Kitabevi, 2004. Roma Çağ'ında Anadolu'da mermer kullanımı ve maliyetler hakkında bkz. P. Barresi, *Province Dell'asia Minore: Costo Dei Marmi, Architettura Publica E Commitenza*. Roma: L'Erma di Bretschneider, 2003.

⁹¹¹ Mermer kaplamalar ve tahmini maliyetler hakkında bkz. Barresi, *Asia Minore*, 187vd.

⁹¹² Iasos'ta elde edilen mermer için bkz. Magie, *Roman Rule*, s. 51 ve s. 817 not. 108. Ayrıca bkz. F. Berti, "Marmo Iasio" şurada: Farioli Campanati (ed.) *Corso di cultura sull'arte bizantina e ravennate* 1998, s. 61-74;

kolay ulaşılabilen kentlerdeki maliyetin düşük olduğu ön görülebilir. Strabon da Mylasa'nın çok sayıda *stoa* ve tapınağa sahip olmasını kolay ulaşabildiği mermer ocakları ile ilişkilendirmiştir⁹¹⁵. İnşaat maliyetini etkileyen diğer bir etken de yapının süslemeleridir; bezemeler, rölyefler ve heykeltraşlık eserleri ile süslü bir yapı hem malzeme hem de işgücü açısından daha büyük bir külfet getirecektir. Ayrıca özellikle orta ve büyük ölçekli Roma hamamlarının inşasında kullanım amacı doğrultusunda ihtiyaç duyulan teknik donanım da inşaat maliyetini arttıran bir etken olmalıdır⁹¹⁶. Bununla birlikte büyük ölçüde korunarak günümüze ulaşmış bir yapının yukarıda sayılan kriterler uyarınca inşa maliyetine ilişkin tahminlerde bulunmak mümkün olabilir⁹¹⁷. Sonuç olarak, tekil durumlar dışında⁹¹⁸ bir yapı türünün inşasına ilişkin masrafların tutarlılıkla belirlenmesi mümkün görünmemektedir fakat inşaat için ahşap, taş, zanaatkar, işçi ve sanatçı gereksinimi göz önünde tutularak yapı türlerinin inşa masraflarının göreceliliği konusunda tahminde bulunulabilir. Bir tiyatro, büyük ölçekli tapınak, kütüphane, *gymnasion* - hamam kompleksi, bir sütunlu yol veya büyük bir *stoa* gibi bir yapıyı inşa ettirmek son derece pahalı bir işti ve çok ender olarak tek bir kişi tarafından gerçekleştiriliyordu. Buna karşın mütevazı bir hamam, bir çeşme veya bir *eksedra* inşası, masrafları açısından pek çok kısmi katılımın gerisinde kalmaktadır, örneğin bir tapınak inşasında kaidesi, başlıkları ve bezemeleriyle birlikte yaptırılan birkaç sütunun inşa maliyeti mütevazı bir çeşme veya bir *eksedra*'nın tümünün inşasından daha çok olabilir.

L.Lazzarini – S.Cancelliere – R. Pierobon Benoit, “Il marmo di Iaso: cave, uso, caratterizzazione e indagini archeometriche” şurada: *Iasos e la Caria*, La Parola del Passato, Vol. XL 2005, s. 320-331.

⁹¹³ Strab., XIV, 2, 23 (C 658) “τὰ δὲ Μύλασα ἴδρυται ἐν πεδίῳ σφόδρα εὐδαίμονι· ὑπέρκειται δὲ κατὰ κορυφὴν ὄρος αὐτοῦ, λατόμιον λευκοῦ λίθου κάλλιστον ἔχον· τοῦτο μὲν οὖν ὄφελός ἐστιν οὐ μικρόν, τὴν λιθειάν πρὸς τὰς οἰκοδομίας ἄφθονον καὶ ἐγγύθεν ἔχον καὶ μάλιστα πρὸς τὰς τῶν ἱερῶν καὶ τῶν ἄλλων δημοσίων ἔργων κατασκευάς· τοιγάρτοι στοαῖς τε καὶ ναοῖς εἴ τις ἄλλη κεκόσμηται παγκάλως.” Mylasa'nın mermer stoklarının MS I. yüzyıl sonundaki durumu ve mülkiyet hakları hakkında bkz. A. Hirt, “Chresimus, procurator a marmoribus und der Strassenbau – Überlegungen zu Logistik und Transportwesen kaiserlicher Steinbrüche” şurada: R. Frei-Stolba (ed.), *Siedlung und Verkehr im römischen Reich. Römerstraßen zwischen Herrschaftssicherung und Landschaftsprägung*. Akten des Internationalen Kolloquiums zu Ehren von H. E. Herzig von 28. und 29. Juni 2001 in Bern (Bern 2004), s. 115 -134. Konu edilen *procurator lapidinarum* Khresimos Tralleis'de bir *gymnasion*'un *caldarium*'unu renkli taş ile süslemiş ve İmparator Nerva'ya adamıştır. Bkz. *I.Tralles*, no. 148.

⁹¹⁴ Aphrodisias mermer ocakları için bkz. P.Rockwell, “The marble quarries; a preliminary survey” şurada: Roueche – Smith (ed.) *Aphrodisias Papers 3*, s. 81-103; G. Ponti, “Ancient quarrying at Aphrodisias in the light of the geological configuration” şurada: Roueche – Smith (ed.) *Aphrodisias Papers 3*, s.105-110.

⁹¹⁵ Bkz. yukarıda dn. 913.

⁹¹⁶ Roma hamamlarının ısıtma tesisatları hakkında bkz. Yegül, *Hamamlar*, s. 88-135.

⁹¹⁷ Tekil yapılar bazında onarım ve inşa maliyet tahminleri için bkz. Barresi, *Asia Minore*, s. 194 – 204, özellikle bkz. s. 201 (Iasos, doğu *stoa*) krş. T.80 ve T.81; *ibid.* s. 193 (Euromos, Zeus Lepsynos tapınağı) krş. Barresi, *Asia Minore*, s. 192 (Aizanoi, tapınak), *ibid.* s. 194 (Ephesos, Serapis Tapınağı), *ibid.* s. 196 (Side, tapınak), *ibid.* s. 197 (Pergamon, Asklepion ve tiyatro).

⁹¹⁸ M. Ulpius Carminius Claudianus'un kentteki imar faaliyetleri için kurduğu vakfın anaparası içinden verdiği 10.000 *denarii* ile tiyatronun izleyici koltukları ve yine tiyatro ile ilişkili bir yolun inşası için bkz. T.51 (sat. 18-21). Krş. T.138 (sat. 7-8). Lykia'da Rhodiapolisli Opprmoas'ın bağışlarına ilişkin yazıtlar yapıların inşa maliyetleri konusunda önemli bilgiler sunarlar. Özellikle bkz. Balland, *Xanthos VII*, no. 67; SEG XXX (1980) no. 1535 (sat. 7-14). Opprmoas, kadınlar hamamı için 10.000, tapınaktaki işler için 125.000, *gymnasion* ve içindeki hamam için 45.000, *agora* için 30.000, iki katlı *stoa* için 40.000 *denarii* bağışlamıştır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

YURTTAŞLARIN KENT İMARINA KATILIMLARI KAPSAMINDAKİ YAPI TÜRLERİ

Yazıtlar, yurttaşların kent imarına katılımları hakkında önemli bilgiler sunarlar. Bu bilgiler kent imarına katılan yurttaşların ilgi ve harcamalarının bazı yapı türleri üzerinde yoğunlaştığını göstermektedir⁹¹⁹. Bununla birlikte yazıtlarda doğrudan veya dolaylı olarak sözü edilen yapıların yerlerinin tespiti ve kent topografyasında bulunan yapı kalıntılarıyla ilişkilendirilmesi konusunda önemli sorunlar vardır. Kuşkusuz kimi durumda yazıtta anılan yapı kolaylıkla tanımlanabilir, örneğin bir tiyatro, bunun bölümleri veya mimari elemanları kolaylıkla tanınabilir ve kent topografyası üzerinde nerede bulunduğu tespit edilebilir. Benzer şekilde kalıntıları günümüze ulaşmış bir tapınak veya bir *agora* da kolaylıkla tespit edilerek sözü edilen imar faaliyeti halihazırda kalıntıları görülebilen yapılarla ilişkilendirilebilir. Fakat yazıtlarda sözü edilen yapıların kesin olarak tanımlanması ve günümüzde görülebilen kalıntılar ile tanımlanması her zaman mümkün değildir, zira kentlerin yapısal dokusu yüzyıllar boyunca sabit değildir⁹²⁰. Yazıtta anılan yapı henüz kazı çalışmasıyla gün yüzüne çıkmamış olabileceği gibi deprem nedeniyle yıkılmış ve yerine başka isimle anılan benzer bir yapı inşa edilmiş olabilir. Örneğin Aphrodisias'ta Tiberius Dönemi'nde inşa edilen Εὐσεβιανὸν βαλανεῖον MS 41 yılı depreminde yıkılmış olmalıydı ki bunun ahşap mimari malzemeleri MS geç I. yüzyılda aynı yerdeki başka bir hamamın inşasında kullanıldı⁹²¹. İnşa edilen bu hamam da daha sonra Hadrian hamamları kapsamına dahil edildi⁹²². Sonuç olarak Aphrodisias'ta tespit edilen üç hamam da aslında aynı yerde bulunan ve günümüzde kalıntıları tespit edilebilen tek bir hamamın farklı evrelerine işaret ediyordu.

Kimi durumda yazıtta ifade edilen imar faaliyetinin ilişkili olduğu ana yapı belirlenmemektedir. Özellikle *epistylon*, *stoa*, sütun veya çeşme inşasına ilişkin yazıtların metinleri ve buluntu yerleri ender olarak kent içinde ait oldukları yapı hakkında ipuçları verirler. Yer tespiti konusundaki bu güçlük Lagina ve Panamara yazıtlarında daha büyük bir ölçüde karşımıza çıkmaktadır. Lagina ve Panamara yazıtlarında rahiplerin yaptırdığı belirtilen yapılardan bir kısmının tapınak çevresinde mi yoksa Stratonikeia'da mı bulunduğunu tespit etmek kimi durumda olanaksızdır.

⁹¹⁹ *Euergetai* tarafından yaptırılan yapı türleri için bkz. Sartre *Haut-Empire romain*, s.135.

⁹²⁰ Chaniotis, *Twelve buildings*, s. 61vdd.

⁹²¹ T.36 (sat. 4-5).

⁹²² Chaniotis, *Twelve buildings*, s. 62.

5.1. Agora

Hiç kuşkusuz ki *agora*'lar sosyal, politik, ekonomik ve dinsel niteliklerin tümünü bünyesinde toplaması ile bir kentin en önemli alanıdır⁹²³. Kentteki en önemli kamu ve yönetim yapıları *agora* içinde veya çevresinde konumlandırılırdı. Kentin idari kurumlarının ve kent memurlarının ofislerinin de⁹²⁴ genel olarak merkezileştiği *agora*'lar aynı zamanda *boule*, *demos* veya *gerousia*, *neoi* gibi diğer kurumların aldığı resmi kararların duyurulduğu ve yazıtlar şeklinde ilan edildiği bir açık alan niteliğindedir⁹²⁵. Bu niteliği *agora*'ları onurlandırma yazıtları, onurlarına dikilen heykeller ve kimi zaman içinde kimi zaman da yakın çevresinde gerçekleştirdikleri imar faaliyetleri aracılığı ile yerel elitlerin kendilerini gösterme mücadelesinin merkezi konumuna getirmişti. Kentteki diğer mekan ve yapılar gibi *agora*'ların da inşası, onarımı ve bakımı kentlerin yükümlülüğü idi⁹²⁶, fakat yurttaşların bu denli büyük sergileme potansiyeli olan bir mekana yönelik imar faaliyetleri gerçekleştirmesi de sıkça gerçekleşiyordu⁹²⁷. Yurttaşların doğrudan *agora*'ya yönelik imar faaliyetleri genel olarak *agora*'yı çevreleyen *stoa* ve portiko'lara yönelik sütun armağanları şeklindeydi⁹²⁸. Kuşkusuz tüm bir *agora*'nın inşası, *stoa*'lar, *ergasteria*, zemin kaplamaları ve yönetim binaları ile birlikte çok büyük bir harcama gerektiriyordu⁹²⁹. Bununla birlikte Tralleis'te *agoronomia* üstlenmiş Artemidoros ve Diogenes'in *agora*'nın imarına yönelik katkıları son derece dikkat çekicidir. Artemidoros ve Diogenes üstlendikleri *agoronomia* sonrasında *agora*'daki üstü kapalı yürüyüş yolunu ve *agoranomion*'u, Dorik *peristyl*'i, sarnıçları ve *ergasteria*'nın tümünü yaptırmış⁹³⁰ ayrıca *ergasteria*'dan elde edilecek gelirleri yaptırdıkları işlerin bakımı için adanmışlardır⁹³¹. Bu şekilde *agora*'da inşa edilmiş yapıların bakımı da güvence altına alınmıştı. *Agora*'ya yönelik bir katkı zeminin kaplaması şeklinde gerçekleşebiliyordu. Özellikle mermer kaplama son derece gösterişli fakat aynı ölçüde pahalı

⁹²³ Kolb, *Stadt im Altertum*, s. 130. *Agora*'ların gelişimi ve kent içindeki önemi için bkz. Hölscher, *Städten*, s. 29-45.

⁹²⁴ Nysa'da falanca ve eşi tarafından yaptırılan *khreophylakion* da olasılıkla *agora* veya yakınlarında bulunuyordu, bkz. T.173.

⁹²⁵ Hansen, *Polis*, s. 61.

⁹²⁶ Iasos'da olasılıkla kent tarafından yürütülen bir projede *agora*'nın kapsamlı restorasyonu ve bu iş için yüklenici Khares ile yapılmış sözleşme için bkz. T.170, ayrıca bkz. yukarıda s. 130vd.

⁹²⁷ Özel şahısların *agora*'lara, *agora*'ları çevreleyen *stoa*'lara ve *agora*'ların genel donanımına yönelik imar faaliyetlerine ilişkin tablo için bkz. Tablo 3.

⁹²⁸ Aphrodisias'ta (MS II. yüzyıl) güney *agora*'nın kuzey portiko'su için Claudia Antonia tarafından yaptırılan sütunlar için bkz. T.43. Apollonia Salbake'de (MÖ II – I. yüzyıl) *agora* ile ilişkili sütun inşası için bkz. T.61 ve T.62. Iasos'ta (MS 138) Roma *agora*'sı, doğu *stoa* ile ilişkili sütun inşası ve diğer işler için bkz. T.81, krş. T.80. Tralleis'te (MS I. yüzyıl) *agora* için inşa edilen yirmi adet sütun ve diğer işler için bkz. T.153 (sat. 12-15).

⁹²⁹ Aphrodisias'ta (MÖ I – MS I. yüzyıl) kuzey *agora*'nın kuzey portiko'su [Gaius Iulius Zoilos] tarafından yaptırılmıştır, bkz. T.16, Chaniotis, Zoilos'un kuzey portiko'yu değil tüm kuzey *agora*'yı yaptırmış olması olasılığına işaret etmektedir, bkz. Chaniotis, *AJA* 108,3 (2004) s. 394.

⁹³⁰ Bkz. T.154 (sat. 2-5).

⁹³¹ Bkz. T.154 (5-8).

bir seçenek olmalıydı; Panamara'da ismi belirlenemeyen bir rahip⁹³², eşi Apphion ile birlikte yaptığı rahiplik sonrasında *agora*'da 1700 ayak⁹³³ beyaz mermeri döşetmiş, bu ve diğer hizmetleri nedeniyle de onurlandırılmıştı⁹³⁴. Kuşkusuz kaplamanın miktarının belirtilmesi armağanın büyüklüğünü ve onurlandırmanın haklılığını gösteriyordu.

Karia kentlerinde yurttaşların *agora*'lara yönelik diğer armağanları olarak Tralleis'te Tiberius Claudius Panykhos Eutykhos Koibilos tarafından yaptırılan mermer masalar, yine aynı kentte Tiberius Iulius Claudianus tarafından mozaik kaplatılan olasılıkla *agora* ile ilgili *eksedra*⁹³⁵ karşımıza çıkmaktadır;⁹³⁶ Tiberius Claudius Panykhos Eutykhos Koibilos son derece prestijli diğer *arkhe* ve *leitourgia*'ların yanında ünseverce *agoranomia* üstlenmiş ve balık pazarında kaidesi ile birlikte 12 adet mermer masa diktirmişti⁹³⁷. Olasılıkla *agora* ile ilişkili diğer bir armağan da güneş saatiydi; Marcus Sitrius Thyrsos'un bu armağanı olasılıkla Tralleis *agora*'sında bulunuyordu ve *agora*'nın genel yapısı veya işlevine yönelik değildi. Güneş saati yurttaşlara günün hangi saatinde olduklarını hatırlatarak hizmet ediyordu⁹³⁸.

5.2. *Stoa*

Stoa, Yunan mimarisinde bir veya birden fazla sütun sırasının üzerinin örtülmesi ile oluşan dikdörtgen biçimli bir yapı formuna verilen genel isimdir. Hellenistik Çağ'dan itibaren Yunan kentlerinin dokusunda vazgeçilmez bir yer edinmiştir. Genel olarak *agora* çevresinde⁹³⁹ veya kentteki diğer yapıların dış duvarlarına paralel olarak inşa edilirdi. Bu yapılar kentlerde belli bir oranda ekonomik ve dinsel önem de taşırlardı; esnaf, tüccar ve zanaatkarlar buradaki mekanlarda⁹⁴⁰ ürünlerini sergileyebilir ve satabilirdi. *Stoa*'larda tanrılar ve *heroi* için küçük kült alanları da inşa edilebilirdi⁹⁴¹. *Stoa*'lar ayrıca sıkça imparator kültü ile sıkça ilişkilendirilir, zira *stoa*'larda yaptırılan sunak ve heykeller imparator kültüne hizmet etmekte ve bu kült alanları nedeniyle *stoa*'lar imparatorlara adanabilmektedir⁹⁴². Kent halkına güneşten ve yağmurdan korunma sağlayarak hizmet eden bu yapılar aynı zamanda kentlerin görkemine ve lüks kentleşmesine katkıda bulunuyordu. Hiç kuşkusuz ki bir *stoa*'nın,

⁹³² Adı belirlenemeyen rahibin Leon Thrason ile identifikasyonu için bkz. *I.Stratonikeia*, s. 107 (soyağacı).

⁹³³ Yaklaşık 503m.

⁹³⁴ Bkz. T.142 (sat. 6-9).

⁹³⁵ Bkz. T.153 (sat. 14-15).

⁹³⁶ Tarihlendiremeyen bir Sebastopolis yazıtında [falacanın] onurlandırılmasının gerekçelerinden birisi olarak [*agora*'nın] *tetrastoon*'unun (zemin?) kaplamasına ve belirlenemeyen diğer bir faaliyete yönelik para vermesi hakkında bkz. T.175 (sat. 13-16).

⁹³⁷ Bkz. T.156 (sat. 18-21).

⁹³⁸ Bkz. T.159 (sat. 2-5).

⁹³⁹ *Agora*'lar ile ilişkili *stoa*'lara yönelik imar faaliyetleri için bkz. Tablo 3.

⁹⁴⁰ *Stoa* içinde bulunabilecek *ergasterion* (atölye) ve diğer mekanlar için bkz. T.52 (sat. 12-14).

⁹⁴¹ Kolb, *Stadt im Altertum*, s. 132.

⁹⁴² Bkz. T.20, T.80 ve T.81.

özellikle çift katlı/galerili⁹⁴³ veya büyük ve görkemli olanların tümüyle inşası çok büyük bir harcamayı gerektirebilirdi. Bununla birlikte orta ölçekli bir *stoa*'nın tümüyle inşası, bir tapınak, bir tiyatro veya bir hamam – *gymnasion* kompleksinden daha ucuz bir seçenek olmalıydı. Bu nedenle Karia kentlerinde MÖ I. – MS III. yüzyıllar arasında yerel elitlerin, bir yapının tümünü inşa etmek istediklerinde, en yaygın olarak tercih ettikleri yapı formu *stoa* olmuştu⁹⁴⁴. Aphrodisias⁹⁴⁵, Iasos⁹⁴⁶, Lagina⁹⁴⁷, Myndos⁹⁴⁸ ve Panamara'dan⁹⁴⁹ ele geçen yazıtlar yurttaşların *stoa* inşasına yönelik ilgisini gözler önüne sermektedir⁹⁵⁰. Bu şekilde elitler hem yapıyı tümüyle inşa etmiş olmanın getirdiği onur ve prestiji elde ediyor, hem halka hizmet ediyor hem de kentlerini görkemli bir dekorla bezemiş oluyorlardı.

Yeni *stoa*'ların inşasına, var olan *stoa*'ların da bakımına ve geliştirilmesine yönelik kısmi katılımlar da yapıların kent için önemi ve halk tarafından duyulan ihtiyaç oranında sıklıkla gerçekleşiyordu. *Stoa*'ların üstü çatı ile örtülebiliyor, sütunların ve bunlarla ilişkili diğer yapı elemanlarının inşası yapılabilirdi, ayrıca *stoa*'ların içlerinde kapalı mekanlar ve *ergasteria* inşa edilebiliyordu, yapının boyalı elemanlarının boyası yenilenebiliyor, bazı

⁹⁴³ T.90 (sat. 30-31). Rhodiapolisli Opprmoas'ın Patara limanınının karşısında yaptırdığı çift katlı *stoa* için verdiği 40.000 *denarii* hakkında bkz. Balland, Xanthos VII, no. 67; SEG XXX (1980) no. 1535 (sat. 12-14).

⁹⁴⁴ Zuiderhoek'in genel olarak Batı Anadolu kentlerinde tümüyle yaptırılan yapılar üzerindeki istatistikî araştırmasında dini yapılar genelin yaklaşık %28'i ile birinci sırayı alırken *stoa*'lar %20 ile ikinci sırada kalmaktadır. Söz konusu fark aslen Zuiderhoek tarafından bir sunak veya tapınakta inşa edilen bir masanın da tekil yapılar sınıfına dahil edilmesi nedeniyle oluşmaktadır. Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 80, fig. 5.2

⁹⁴⁵ Aphrodisias'ta (MÖ I – MS I. yüzyıl) kuzey *agora*'nın kuzey portiko'su birden çok *stephanephoria* üstlenmiş ve ömür boyu Aphrodite ve *Eleutheria* rahibi bir kişi tarafından yaptırılmış veya adanmıştır, söz konusu kişi olasılıkla Gaius Iulius Zoilos'tur, bkz. T.16, söz konusu faaliyetin tüm kuzey *agora*'nın inşası ile ilişkilendirilmesi hakkında bkz. Chaniotis, AJA 108,3 (2004) s. 394. Artemidoros oğlu Diogenes'in oğlu Menandros oğlu Diogenes ve Aphrodite rahibesi [falanca] ve [falancanın oğlu] Menandros güney *agora*'da, Tiberius portiko'sunun batı yönünde bir *stoa* inşa ettirmiştir (MS 14 – 29), bkz. T.20. Iason Prabreus eşi Iulia Paula ile birlikte arşiv binasını çevreleyen *stoa*'lardan güney *stoa*'yı kendi kesesinden temelinden itibaren içerisindeki atölyeler, kitap rafları ve diğer mekanları ile birlikte yaptırmış ve diğer *stoa*'larda yenileme ve ekleme çalışmaları gerçekleştirmiştir (ca. MS 180-230), bkz. T.52 ve T.53. Aphrodisias'ta, (MS I. yüzyıl) olasılıkla bir sütunlu yol ile ilişkili epistyl bloklar için bkz. T.5, T.6, T.7, T.8, T.9, T.10, T.11, T.12, T.13, T.14, T.15.

⁹⁴⁶ Iasos'ta (MS 138) Hierokles Argaios ve eşi Ainiane, Roma *agora*'sı, doğu *stoa*'nın ana inşasını kendi keselerinden yaptırmışlardır, bkz. T.80. Aynı yapının dış mimari elemanları ve rölyefleri ise Theophilos oğlu Dionysios tarafından yaptırılmıştır, bkz. T.81. Ayrıca tarihlendirilemeyen bir yazıttan alınan bilgiye göre [- -]pios, kendi kesesinden tüm sütunları ile birlikte *stoa* yaptırmıştır, bkz. T.167

⁹⁴⁷ Marcus Ulpius Aleksandros Herakleitos ve eşi Ulpia Ammion kendi keselerinden, *propylon* ve üç adet *stoa* yaptırırlar (MS II. yüzyıl ortaları). Rahip çiftin Hekate rahiplikleri sırasında gerçekleştirdikleri hizmetlere ilişkin rahip yazıtı için bkz. T.112. Rahip çift ayrıca bilinmeyen bir nedenle inşası yarım kalmış olan bir *stoa*'yı da tamamlamıştır, bkz. T.112 (sat. 9-10) ve T.111 (sat. 12-13). Marcus Ulpius Aleksandros Herakleitos ve eşi Ulpia Ammion'un Hekate rahiplikleri sırasında gerçekleştirdikleri hizmetler karşılığında elde ettikleri onurlandırma için bkz. T.111

⁹⁴⁸ Caesar dostu ve vatansever [falanca] kendi kesesinden bir [?sto]a yaptırmıştır, bkz. T.121. Myndos'tan diğer bir [*stoa*?] inşasına ilişkin yazıt için bkz. T.122.

⁹⁴⁹ Hekataios'un oğlu Koraialis [falanca] rahipliğinin sonrasında [*st*]oa'lar yaptırmıştır (MÖ I. yüzyıl sonu – MS I. yüzyıl başı) bkz. T.125. Bu faaliyet için mali kaynak olarak rahibin kendi kesesi değil “περίσσωμα” yer almaktadır.

⁹⁵⁰ Özel şahısların *stoa*'lara yönelik imar faaliyetlerine ilişkin tablo için bkz. Tablo. 4. Batı Anadolu'da *stoa* inşasına katkıda bulunanların listesi için bkz. Barresi, *Asia Minore*, s. 241-248.

bölümleri mozaik taş ile kaplanabiliyordu⁹⁵¹. Kentlerdeki diğer tüm yapılar gibi *stoa*'ların da onarımına ihtiyaçları olabiliyordu ve bu onarım “temelinden” ifadesini hak edecek oranda kapsamlı ve masraflı olabiliyordu⁹⁵².

Özel şahısların *stoa* inşasına yönelik katılımları içinde para bağışları da bulunmaktadır. *Stoa* inşasına yönelik bağışlar diğer yapılara yönelik bağışlara oranla daha sık görülmektedir; Lagina'da (MS I. yüzyıl) Hekate rahibi Kleinomakhos ve onun ardından rahipliği üstlenen Aristeas aynı *stoa*'nın inşası için bağışta bulunurlar⁹⁵³. *Heraion*'un rahibi Hekatodoros oğlu Flavianus ve eşi rahibe Apphia Hierokleia, şanlı bir şekilde Hekate rahipliği ve başrahiplik yaparlarken, *Flaviane* olarak isimlendirilen *stoa*'nın inşası için birden çok kez gümüş bağışlamışlardır.⁹⁵⁴

5.3. Tapınak

Tapınak inşası, yapının büyüklüğü ve görkemi oranında olasılıkla tiyatro inşası ile birlikte kentlerde en çok masraf gerektiren faaliyetlerdi. Hellenistik Çağ'da yurttaşlar genel olarak dindarlık motivasyonu ile kentlerinde yürütülen tapınak inşaatlarına farklı şekil ve ölçeklerde katkıda bulunuyorlardı. Genellikle bu katkılar *polis* veya *demos* tarafından yürütülen tapınak inşası veya onarım faaliyetlerine yönelik toplu bağışlarda bulunmak şeklinde gerçekleşiyordu⁹⁵⁵. Bağış listelerindeki tüm bağışlar para bağışı şeklinde

⁹⁵¹ Iasos'ta Iason Prabreus ve eşi Iulia Paula'nın arşiv binasını çevreleyen *stoa*'lar üzerinde yaptıkları kapsamlı eklemeler ve yenileme faaliyetleri için bkz. T.52 (sat. 9-31). Iasos'ta falanca tarafından ölmüş oğlu Diokles'in *stephanephoria* için *summa honoraria* olarak yaptırılan iki *eksedra* ve Artemis Astias *stoa*'sının çatısı için bkz. T.83 (sat. 2). Labraunda'da Rahip Titus Flavius Neon tarafından verdiği söz uyarınca yaptırılan çatı için bkz. T.98 (sat. 3-4). Labraunda'da Poleites tarafından rahipliğinin bitiminde yaptırılan beyaz mermer *stylobat* ve renkli mermerden sütunlar için bkz. T.101. Lagina'da, rahip çift Epainetos Ouliade[s] ve eşi S[- -] tarafından tapınak ile ilişkili bir *stoa*'nın mozaik taş ile kaplanması için bkz. T.109 (sat. 10). Panamara'da rahip Leon oğlu Drakon tarafından Zeus tapınağı ile ilişkili bir *stoa*'nın boyanması için bkz. T.145 (sat. 6). Alabanda'da (Principatus D.) olasılıkla bir *stoa* ile ilişkili onarım faaliyeti için bkz. Robert, BCH 49 (1925) s. 228. *Stoa*'ların çevresinde halkın oturarak dinlenebilmesi amacıyla *eksedra*'lar da inşa ediliyordu. *Stoa*'larda inşa edilen *eksedra*'lar için bkz. T.83 (sat. 2), ayrıca bkz. T.52 (sat. 25). Tralleis'te (tarihsiz) *gerousia*'nın *arkhon*'u olan Nikias oğlu Aleksandros tarafından yaptırılan sekiz kirişlik çatı, kirişlerin yeniden boyanması ve *kymation*'ların eksik işleri için bkz. T. 180.

⁹⁵² Marcus Sempronius Clemens'in torunu Arrianos tarafından “temelinden itibaren” gerçekleştirilen onarım faaliyeti için bkz. T.146 (sat. 43-45) ἐν τῇ στοᾷ ἣν ὁ πατήρ αὐτῶν ἐκ θεμελίων ἐπεσκεύασεν.

⁹⁵³ Hekate rahipleri Drakon oğlu Kleinomakhos ve Aetion oğlu Aristeas'ın batı *stoa* olarak isimlendirilen yapıya yönelik bağışları için bkz. T.105 (Kleinomakhos) ve T.106 (Aristeas). *Stoa*'nın ismi için bkz. T.105 (sat. 3-5) ἔδωκεν εἰς τὴν κατασκε[υήν] τῆς δυσμικῆς στοᾶς δρα[χμᾶς - - -]. Rahipler için ayrıca bkz. Bkz. *I.Stratonikeia*, no. 652.

⁹⁵⁴ T.133 (sat. 6-9).

⁹⁵⁵ Keramos'ta (MÖ geç III. – II. yüzyıl) Serapis tapınağı inşasına ilişkin bağış listesi için bkz. *I.Keramos*, no. 4. Krş. Crampa, Gnomon 60 (1988) s. 605 (Sat. 36, 38 ve 39 için tamamlama önerisi). Yazıtta okunabilen bağışlar toplamı 2020 *drakhme*'dir. İki adet bağış miktarı (sat. 37 ve 40) ise okunamamaktadır. Okunamayan satırların da dahil olduğu yazıtın son altı satırı 10 veya 20 *drakhme*'lik nispeten düşük bağışları içermektedir. Bu durumda söz konusu toplam bağış 2040 veya 2060 *drakhme* olmalıdır. Phoiniks'te (MÖ III. yüzyılın ilk yarısı) Dionysos tapınağı inşasına ilişkin bağış listesi için bkz. *I.Peraia*, no. 101; Bresson, *Pérée rhodienne*, no. 149. Yazıtta, (sat. 1) tapınak inşasının *demos*'un kararı neticesinde gerçekleştiği özellikle ifade edilmiştir. τοῦ δάμου ψαφιξαμένου

olmayabilirdi; Phoiniks'te (MÖ III. yüzyılın ilk yarısı) Dionysos tapınağı inşasına ilişkin bağış listesinde ismi ilk sıraya yazılan kişi olan Nikagoras, tapınağın ve *temenos*'un üzerine inşa edildiği araziye bağışlamıştı⁹⁵⁶. Sıkça görülen listelerin yanında bir yurttaşın doğrudan imar faaliyeti de ender olarak görülmekteydi⁹⁵⁷.

Roma Çağı'nda bir yerel elitin tek başına bir tapınak inşasının masraflarını karşılamaya kalkışmış olması çok büyük bir serveti bu uğurda harcamayı göze almış olduğu anlamına gelmekteydi. Karia kentlerinde bir yerel elitin gerçekleştirdiği bir tapınak inşasına ilişkin tek bir referans bulunmaktadır. Aphrodisias'ın MÖ 39 yılında elde ettiği imtiyazların⁹⁵⁸ vermiş olduğu güvenle başlayan yoğun imar faaliyetlerinden birisi olarak Gaius Iulius Zoilos tarafından Aphrodite'ye adanan tapınak karşımıza çıkmaktadır⁹⁵⁹. Bununla birlikte neredeyse eksiksiz olarak günümüze ulaşan yazıt “temelinden itibaren” veya “kendi kesesinden” gibi ifadeler içermemektedir. Tapınak inşasının çok büyük masrafı da dikkate alındığında, olasılıkla binanın ana yapısının inşası ile sınırlı⁹⁶⁰ bu faaliyetin başka finansal kaynaklarla da desteklenmiş olması muhtemeldir. Bu kaynaklar kentin parası veya buna ek olarak yurttaşların yaptığı bağışlar olabilir. Sonuç olarak Zoilos, ya yaptığı bağış miktarının büyüklüğü nedeniyle ya da kendisine duyulan minnettarlık nedeniyle tapınağın arşitravına ismini yazma ve bu yapıyı Aphrodite'ye adama ayrıcalığını elde etmiştir. Tapınağın inşası MS 30'lu yıllarda başlamış ve ana yapı Zoilos'un ölümünden önce törenle adanacak aşamaya gelmiş olmalıdır⁹⁶¹. Bir tapınağın tümüne ilişkin olmasa da önemli bir bölümünün inşasına

κατασκευάσαι τὸν ναὸν τοῦ Διονύσου. Thyssanous'da (MÖ III. yüzyıl) Athena Kameiras tapınağının [onarımına?] ilişkin bağış listesi için bkz. *I.Peraia*, no. 152; Bresson, *Pérée rhodienne*, no. 122. Ayrıca Syrna'da (MÖ III. yüzyılın ikinci yarısı) birlikte inşa edilen (συνκατασκευάζειν) Asklepios tapınağı için bkz. *I.Peraia*, no. 301; Bresson, *Pérée rhodienne*, no. 58a. Syrna'da, (MÖ III. yüzyılın ikinci yarısı) Asklepios tapınağının inşasına da katkıda bulunmuş (sat. 4-6) Kleusthenes oğlu Euagis'in *temenos* inşasına yapmaya söz verdiği 500 *drakhme* bağış için bkz. *I.Peraia*, no. 303; Bresson, *Pérée rhodienne*, no. 59 (sat. 19-21) εἰς τὰ]ν [κ]ατασ[κ]εῦάν τοῦ τεμένε[υς], [ἐπαγγέλλεται δὲ ? εἰς] ταῦτα δραχμῶς [ἰ]δίᾳς πεντα[κοσίας] δώσε[ι]w - -. Olymos'ta (MÖ. II. yüzyılın ikinci yarısı) Leto tapınağının yıllık bakım ve onarımına dair karar metni ve onarım için bağışta bulunanların listesi için bkz. *I.Mylasa*, no. 896 ve 897 (= Blümel, EA 13 (1989) s. 8vd). Tralleis'te (Hellenistik?) W.Larfeld tarafından tapınak ile ilişkilendirilen ve sütun bağışlarına ilişkin liste için bkz. *I.Tralleis*, no. 150, ayrıca bkz. W. Larfeld, Bursian jahresbericht über Altertumswissenschaft 87 (1895) s. 33.

⁹⁵⁶ Bkz. *I.Peraia*, no. 101; Bresson, *Pérée rhodienne*, no. 149 (col.1 sat. 4-5) Νικασαγόρας Βουλακρίνευς τὸν τόπον ἐν ᾧ ὁ ναὸς καὶ τὸ τέμενος κατεσκεύασται.

⁹⁵⁷ Kastabos'ta (MÖ 320 – 281). Hygasoslu Philion tarafından Hemitheia'ya adanan *naos* için bkz. *I.Peraia*, no. 451; Bresson, *Pérée rhodienne*, no. 38. Mylasa'da (MÖ II. yüzyıl) Iason'un kızı, ana tanrıça rahibesi Kosinas tarafından ana tanrıçaya adanan *oikos* ve *prodomos* için bkz. *I.Mylasa*, no. 336 (CCCA no. 713).

⁹⁵⁸ *Senatus consultum de Aphrodisiensibus* için bkz. Reynolds, *Aphrodisias and Rome*, doc. 8. Aphrodisias'ın *eluetheria* hakkı için bkz. Chr. Kokkinia, “Aphrodisias” “right of liberty”: diplomatic strategies and the Roman governor” şurada: Ratté, Christopher J, and R R. R. Smith (ed.) *Aphrodisias Papers 4: New Research on the City and Its Monuments*. Portsmouth, RI: Journal of Roman Archaeology, 2008. s. 51-60.

⁹⁵⁹ Bkz. T.4.

⁹⁶⁰ MÖ geç I. yüzyılda olasılıkla tapınak ile ilişkili πρόδομον inşası için bkz. T.5. Tapınağın dış sütunlarının inşası MS I. yüzyılın ilk yarısında halen devam etmektedir. Bkz. T.18, T.19. Diğer kısmi katılımlar için bkz. T.5 ve T.40. Tapınak, *temenos* ve portiko'lar için bkz. S. Doruk, *The architecture of the temenos*, s. 66-74.

⁹⁶¹ Reynolds, *Building of the Temple*, s. 37vd.

ilişkin bir referans Hyllarima'da kentin baştanrısı Zeus Hyllos tapınağının *pronaos*'unun inşasına ilişkin yazıttır; *Pronaos*'un inşasına ilişkin proje Tiberius Claudius Herakleitos ve Claudia Aristogenis tarafından, oğulları Claudius Aristonikos ve Aristogenes adına başlatılmıştır. Proje, olasılıkla bu süreçte hem eşini hem de oğullarını kaybetmiş olan Claudia Aristogenis tarafından, torunu Claudius Aristonikos ile birlikte tamamlanmıştır⁹⁶².

Tapınakların inşa ve onarımına ilişkin çok sayıda yazıt Karia kentlerinde tapınakların ana yapısının⁹⁶³, yapıya ilişkin sütunların⁹⁶⁴, çeşitli mekan ve odaların⁹⁶⁵ ve bunlara ilişkin mimari elemanların⁹⁶⁶ inşasına, ayrıca tapınakların bakımına⁹⁶⁷ yönelik masrafların sıkça yurttaşlar tarafından karşılandığını göstermektedir⁹⁶⁸. Büyük çoğunluğunu yerel kültlere ilişkin rahiplikler⁹⁶⁹ ve diğer prestijli kent memuriyetlerini üstlenmiş veya üstlenmekte olan varlıklı yurttaşların gerçekleştirdiği bu faaliyetler genel olarak doğrudan imar faaliyeti niteliğindedir⁹⁷⁰. Bununla birlikte tapınakların ve bunların bölümlerinin inşasına yönelik para bağışlarına ilişkin referanslar da mevcuttur; Herakleia Salbake'de (MS ca. 70) Herakles rahibi Glykon'un kızı olan ve *gerousia* üyesi olduğu bilinen tek kadın Tate, üstlendiği *stephanephoria* için *summa honoraria* niteliğindeki ödeme olarak söz verdiği *tributum capitis* yerine Herakleion'un inşasına 2340 *denarii* bağışlamıştı⁹⁷¹. Lagina'da Menelaos oğlu Hekate rahibi Khrysaor, verdiği resmi söz uyarınca tiyatronun ve olasılıkla *pronaos*'un inşası için para bağışında bulunmuştur⁹⁷². Tapınak inşasına yönelik bağışlar dışında tapınak ile ilişkili bir

⁹⁶² T.77 (sat. 2).

⁹⁶³ Bkz. yukarıda dn. 959, 960 ve 962.

⁹⁶⁴ Aphrodisias'ta (MS erken I. yüzyıl) Aphrodite tapınağına yönelik sütun inşaları için bkz. T.18 ve T.19. Ayrıca bkz. *I.Aph.2007*, no. 1. 9. Euromos'ta Zeus Lepsynos tapınağına yönelik sütun inşaları için bkz. T.68, T.69 ve T.70. Lagina'da Hekate tapınağına yönelik *proantes* (sütun dizisi) inşası için bkz. T.132, Mylasa'da Zeus Osogoa tapınağına yönelik sütun inşası için bkz. T.116, Poseidon Isthmios tapınağına yönelik sütun inşası için bkz. T.115. Alabanda'da Apollon Isotimos tapınağına yönelik sütun inşası için bkz. T.161. Iasos'ta Artemis Astias tapınağına yönelik sütun inşası için bkz. T.168, T.169.

⁹⁶⁵ Bkz. T.5 (*prodomon*), T.40 (şölen salonu ve çevre yapıları), T.63 (*Parthenon*), T.102 (ocak), T.127 (*oikos*), T.129 (oda), T.144 (oda), T.145 (*philotrophion*).

⁹⁶⁶ Bkz. T.2 (*epistylon*), T.60 (sütun veya portiko), T.118 (*ante*), T.129 (kemer, *thyra* vs.), T.144 (kemer), T.172 (*temenos*). Mylasa'da olasılıkla Dionysos tapınağı ile ilişkili mimari elemanların inşası için bkz. Blümel, EA 37 (2004) s. 3-5 no. 5, krş. A.Chaniotis,– J. Mylonopoulos, "Epigraphic Bulletin for Greek Religion, 2004" Kernos 20, (2007), s. 248 no. 26. Söz konusu Principatus Dönemi'ne tarihlendirilmektedir fakat imar faaliyetinin kim tarafından (özel şahıs, kent veya *demos*) bilinmemektedir. Herakleia Latmia'da eski *stephanephoros* Herakleides'in Apollon için yaptırdığı belirlenemeyen yapı veya yapı elemanı için bkz. T.165 Tarihlendirilemeyen yazıtta anılan imar faaliyeti olasılıkla bir dinsel yapı ile ilişkiliydi.

⁹⁶⁷ Panamara Hera tapınağının sıvası ve boyası için bkz. T.132, aynı yapının *naos* ve *pronaos*'unun zemininin mozaik taş ile kaplanması için bkz. T.143.

⁹⁶⁸ Özel şahısların yerel kültlere ve imparatorluk kültüne hizmet eden yapılara yönelik imar faaliyetleri hakkındaki tablo için bkz. Tablo 5. Batı Anadolu'da tapınak inşasına yönelik katkıda bulunanlar için bkz. Barresi, *Asia Minore*, s. 224-226 (yerel kültürler), s. 217-220 (imparatorluk kültürü).

⁹⁶⁹ Yerel kült rahipliği üstlenen yurttaşların tapınaklara yönelik imar faaliyetleri için bkz. yukarıda s. 120vdd.

⁹⁷⁰ Doğrudan imar faaliyetleri için bkz. yukarıda s. 64-78.

⁹⁷¹ Bkz. T.73 (sat. 10-13).

⁹⁷² Bkz. T.103 (sat. 1-4). Laumonier, yazıtın Benndorf tarafından *pronaos*'un arşitravı üzerinde görülmüş olmasından yola çıkarak onarım faaliyetinin yalnızca tiyatro ile değil aynı zamanda Hekate tapınağının

mekanın inşasına yönelik hayattayken verilmiş bir söz de vasiyetname yoluyla yerine getirilebilmektedir; Attalos Adrastos, vasiyetnamesinde Aphrodite tapınağı ile ilişkili bir şölen salonu ve bunun çevresindekileri kendi kesesinden inşa etmeye yönelik söz vermiş olduğundan bahsetmektedir fakat bu sözün yerine getirilmiş olduğuna dair bilgi yoktur⁹⁷³. Olasılıkla bu söz de, Aphrodite'ye [yönelik sunu ve kurbanlar?] için 12.200 *denarii* adayarak kurduğu vakıf gibi⁹⁷⁴ azatlısı Onesimos'un denetimi altında Attalos Adrastos adına yerine getirilmiştir⁹⁷⁵.

5.4. Hamam – *Gymnasion*

Hamamlar ve *gymnasia* halkın toplumsal kültürü ve sosyal yaşam kalitesi için önemli yapılarıdır. Yunan kültüründe *gymnasion* yapısı ve burada gerçekleştirilen fiziksel egzersiz Hellenistik Çağ'dan itibaren bireysel eğitimin önemli bir parçası ayrıca yurttaşlık olgusunun vazgeçilmezidir⁹⁷⁶. Filozoflar, şairler, hekimler ve sanatçıların söylevler verdikleri aynı zamanda ephebos'ların hem sportif ve kültürel eğitim gördükleri⁹⁷⁷ *gymnasion* yapıları, MS I. yüzyıldan itibaren Romalıların gelişmiş ve donanımlı hamamları ile kombine edilmiş ve bu kombinasyon arkeolojide “hamam-*gymnasion* kompleksi” adı verilen yapıları Yunan *gymnasion*'u⁹⁷⁸ ile Roma hamamının⁹⁷⁹ bir sentezi olarak ortaya çıkartmıştır⁹⁸⁰. Bu değişim hiç kuşkusuz ki yapıların, özellikle de hamam bölümünün kullanım amaçlarını da etkilemiştir. Hellenistik Çağ'ın Yunan hamamları temel anlamda temizlik amacıyla kullanılırken, *gymnasion* – hamam kompleksleri ise her iki yapının temel bireysel misyonunun ötesine

pronaos'u ile ilişkili olduğunu belirtmektedir. Bkz. Laumonier, BCH 62 (1938) s. 264 dn. 2, ayrıca bkz. Benndorf, Archäologisch-epigraphische Mitteilungen aus Österreich-Ungarn 6, (1882) s. 164vdd, krş. *I.Stratonikeia*, no. 662b.

⁹⁷³ Bkz. T.40 (sat. 12-15). Vasiyetname metninin tümü için bkz. *I.Aph.2007*, no. 12.26.

⁹⁷⁴ *I.Aph.2007*, no. 12.26a (sat. 19-22). Ayrıca bkz. Laum, *Stiftungen*, no. 102.1

⁹⁷⁵ *I.Aph.2007*, no. 12.26b (sat. 20-23). Ayrıca bkz. Laum, *Stiftungen*, no. 102.2.

⁹⁷⁶ *Gymnasion*'un Yunan kentleri için önemi hakkında bkz. Magie, *Roman Rule*, s. 62vd; P. Gauthier, “Notes sur le rôle du gymnase dans les cités hellénistiques.” şurada: M. Wörrle - P. Zanker (ed.) *Stadt und Bürgerbild im Hellenismus*. Kolloquium, München, 24. bis 26. Juni 1993, veranstaltet von der Kommission zur Erforschung des antiken Städtewesens der Bayerischen Akademie der Wissenschaften und der Kommission für Alte Geschichte und Epigraphik des Deutschen Archäologischen Instituts. München 1995, s. 1-11; J. Delorme, *Gymnasion*. Étude sur les monuments consacrés à l'éducation en Grèce (des orig. à l'Empire romain), Paris 1960.

⁹⁷⁷ Kolb, *Stadt im Altertum*, s. 132.

⁹⁷⁸ Hellenistik Çağ Yunan *gymnasion*'u için bkz. Henner von Hesberg, “Das griechische Gymnasion im 2. Jh. v. Chr.” şurada: M. Wörrle - P. Zanker (ed.), *Stadt und Bürgerbild im Hellenismus*. Kolloquium, München, 24. bis 26. Juni 1993, veranstaltet von der Kommission zur Erforschung des antiken Städtewesens der Bayerischen Akademie der Wissenschaften und der Kommission für Alte Geschichte und Epigraphik des Deutschen Archäologischen Instituts. München 1995, s. 13-27. D. Kah - P. Scholz. *Das hellenistische Gymnasion*, Berlin 2004.

⁹⁷⁹ Roma hamamları hakkında genel olarak bkz. F. K. Yegül, (çev. E. Erten) *Antik Çağ'da Hamamlar ve Yıkanma*. İstanbul, 2006.

⁹⁸⁰ Hamam-*gymnasion* komplekslerinin ortaya çıkışında Anadolu'nun Hellenistik Çağ mimari geleneklerinin etkisi hakkında bkz. Yegül, *Hamamlar*, s. 119-121. Yegül, Miletos'da bulunan Vergilius Capito hamamlarını bu komplekslerin geçiş evresi olarak göstermektedir. Hamam-*gymnasion* komplekslerine *gymnasion* veya *balaneion* denmesi hakkında bkz. Yegül, *Hamamlar*, s. 276vd, ayrıca bkz. T.51 (sat. 24), T.108 (sat. 4).

geçerek sadece agonistik oyunların, festivallerin düzenlendiği⁹⁸¹, eğitim ve temizlenme mekanları olmanın yanında yurttaşların boş zamanını değerlendirebileceği birer sosyal etkileşim yapıları olarak kent sosyal yaşamının gerekliliği halini aldılar⁹⁸². Hamamlar aynı zamanda Roma egemenliği altındaki Anadolu kentlerinin saygınlığı ve görkemi için de önemli yapılar olarak görülüyorlardı,⁹⁸³ Plinius, İmparator Traianus'a yazdığı bir mektubunda Prusa'da inşa edilecek olan yeni bir hamam için, kentin saygınlığının ve Traianus'un Dönemi'nin görkeminin böylesi bir yapıyı gerektirdiği belirtmişti⁹⁸⁴. Bu yapıların Yunan hamamlarından farklı olarak dini bir niteliği de bulunmaktaydı; hamam-*gymnasion* kompleksinde imparatorluk kültüne hizmet eden mekanlar bulunabiliyordu⁹⁸⁵. Bu nedenle söz konusu yapılar kimi zaman imparator kültü rahibi bir çift tarafından inşa ediliyor⁹⁸⁶, kimi zaman da Augustus'lara adanabiliyorlardı⁹⁸⁷ fakat hamamlar ister bir kompleks içinde bulunsun ister sadece yıkanma amaçlı küçük bir hamam olsun genel olarak *demos*⁹⁸⁸ veya kent⁹⁸⁹ için yaptırılıyordu. *Demos* da doğrudan kendisi için yaptırılan bu armağan karşılığında yapıyı yaptıran kişi veya kişileri onurlandırabiliyordu⁹⁹⁰. Bazen hamamların kullanıcılarının cinsiyeti de özellikle belirtilirdi; bu şekilde bir hamam sadece kadınların veya sadece erkeklerin kullanımına açık olabiliirdi⁹⁹¹.

⁹⁸¹ Bu tür organizasyonlara yerel elitler hem *euergetes* hem de yarışmacı olarak katılıyordu. MS I. ve II. yüzyıllarda agonistik oyunlar ve festivallerin artışı, ayrıca bunların yurttaşlar tarafından bireysel öne çıkışın araçları olarak kullanımı için bkz. O. van Nijf, "Local heroes: athletics, festivals and elite self-fashioning in the Roman East." şurada: S. Goldhill (ed.), *Being Greek under Rome: cultural identity, the Second Sophistic and the development of Empire*. Cambridge 2001, s. 306–334; O. van Nijf, "Athletics, Festivals, and Greek Identity in the Roman East." PCPhS 45 (1999) s. 176–200. Ayrıca bkz. Zuiderhoek, *Politics of Munificence*, s. 86-94.

⁹⁸² Hanfmann, *cities*, s. 48. Hamamların kullanım ücretleri hakkında bkz. Meusel, *Verwaltung und Finanzierung*, s. 28vd; Eck, *Wasserversorgung*, s. 75 dn. 204. Bununla birlikte hamamlar, kurulmuş vakıflar aracılığı ile kimi zaman yurttaşlar veya *metoikoi* için hatta kimi zaman kente gelen misafirler veya yolcular için bile ücretsiz olabiliyordu. Bkz. Meusel, *Verwaltung und Finanzierung*, s. 196vd; Eck, *Wasserversorgung*, s. 82 dn. 222.

⁹⁸³ Anadolu kentlerinde hamam-*gymnasion* yapılarında bölgesel tipler, malzeme ve inşa yöntemleri hakkında bkz. Yegül, *Hamamlar*, s. 223-235. Batı Anadolu'da Hamam-*gymnasion* inşasına yönelik katkıda bulunanlar listesi için ayrıca bkz. Barresi, *Asia Minore*, s. 255-260

⁹⁸⁴ Plin., *epist.*, X, 23; "quod alioqui et dignitas ciuitatis et saeculi tui nitor postulat". Olasılıkla Roma, kentlerdeki mimari yapılanmayı kontrol altında tutuyordu ve Roma İmparatorluk Dönemi'nde *gymnasion*, çeşme ya da hamam gibi yapıların inşa edilebilmesi için İmparatorun ya da eyalet valisinin izni gerekiyordu. Domitianus-Traianus Dönemleri'nde Bithynia-Pontus Valisi olan Plinius'un Nikomedeia'da bizzat su tesisi sistemiyle ilgilendiği, Prusalıların yeni bir hamam istemeleri üzerine de bunu İmparator Traianus'a ilettiği bilinmektedir. Bkz. Plin., *epist.*, X, 23 – 24 ve 70.

⁹⁸⁵ Hamam-*gymnasion* komplekslerinde imparatorluk kültü avluları hakkında bkz. yukarıda s. 126 dn. 880.

⁹⁸⁶ Başrahip, *stephanephoros* ve üçüncü kez *gymnasiarkhos*, kentin evladı Hermophantos oğlu Hierokles ve eşi başrahibe, *stephanephoros* Aristoktates kızı Aristoneike'nin yaptırdığı hamamın inşasına ilişkin yazıtta bu faaliyetin başrahiplik görevi ile ilişkili olduğu ayrıca ve özellikle ifade edilmektedir. Bkz. T.93ii (sat. 2-4) "ἀρχ[ιερατεύοντες καὶ τὸ βα]λανεῖον ἐκ θεμελίων καὶ τὰ ἐν αὐτῷ ἔργα πάντα σὺν παντὶ τῷ κόσμῳ ἐκ τῶν ἰδίων κατασκευάσαντες ἀνέθηκαν].

⁹⁸⁷ T.96 (sat. 1) [Θεοῖς Σεβαστοῖς καὶ Διὶ Λαβραῦνδοι Σω]τῆρι καὶ τῷ δήμῳ", krş. T.97 (sat. 8-10) "Θεοῖς Σε[βαστ]οῖς καὶ Διὶ Λαβραι[ύνδ]οι καὶ τῷ δήμῳ.

⁹⁸⁸ Bkz. T.93ii (sat. 1) τῷ δήμῳ, T.117 (sat. 2) τὰ βαλανῆα τῷ δήμῳ. Ayrıca bkz. yukarıda dn. 987.

⁹⁸⁹ T.107 (sat. 6-8) τὸ γυναικ[ῆ]ον βαλανῖον τῆ πόλι καὶ τοῖς Ἀζανίοις, T.113 (sat. 13-14) ἀνέθηκεν τῆ πόλει.

⁹⁹⁰ Bkz. aşağıda s. 142 dn. 998.

⁹⁹¹ Kadınlar hamamı için bkz. T.107 (sat. 6-8) "τὸ γυναικ[ῆ]ον βαλανῖον". Erkekler hamamı için bkz. T.94 (sat. 5) [τὸ ἀνδρ[έ]ον βαλανεῖον, diğer bir tamamlama önerisi için bkz. *I.Keramos*, no. 26.

Kuşkusuz *gymnasion* gibi önemli bir yapının işlediğini yitirmesi göze alınmazdı, bu nedenle Hellenistik Çağ'da *gymnasion* inşası ve onarımına yönelik harcamalar bazen kentin gelirleri ile⁹⁹², bazen kent memuriyeti üstlenen yurttaşların kısmi imar faaliyetleriyle⁹⁹³, bazen de toplu gerçekleşen gönüllü bağışlarla⁹⁹⁴ karşılanmıştır. Büyük ve gösterişli bir hamamın veya bir hamam – *gymnasion* kompleksinin inşası genel olarak oldukça masraf gerektiriyordu⁹⁹⁵, buna karşın küçük ölçekli mütevazı bir hamam daha az bir masraf ile inşa edilebilirdi⁹⁹⁶ ve bu şekilde yaptıran kişi kent halkının sosyal yaşam kalitesine katkıda bulunabilirdi. MS I. yüzyıldan itibaren hamam yapıları kent halkının önemli ölçüde zaman geçirdiği son derece popüler yapılar haline geldiler ve bu nedenle yerel elitlerin kendilerini gösterme yarışının önemli bir aracı oldular. Bu nedenle Karia kentlerinde bir yapının tümüyle inşasına yönelik faaliyetler sıkça hamam yapıları ile ilişkilidir. Keramos'ta⁹⁹⁷ Labraunda'da⁹⁹⁸ ve Mylasa'da⁹⁹⁹ yurttaşlar tarafından inşa edilmiş veya adanmış hamamlara ilişkin MÖ. I. yüzyıl sonu, MS I. yüzyıl ve MS II. yüzyıla tarihlenen referanslar mevcuttur. Bir hamamın tümüyle inşasına ilişkin zengin referanslara karşın Karia kentlerinde bir *gymnasion*'un bir yurttaş tarafından tümüyle inşasına ilişkin referans bilinmemektedir¹⁰⁰⁰. Hamamlara ve *gymnasion*'lara yönelik kısmi katılımlar da oldukça sıkça gerçekleşmekteydi, bu faaliyetler genel olarak yapıların işlevine hizmet eden bölüm veya mekanların¹⁰⁰¹, sütunların inşası¹⁰⁰² ve kaplama faaliyetleri¹⁰⁰³ şeklinde gerçekleşiyordu. Ayrıca *parastas*,

⁹⁹² Mylasa'da kentin gelirinden inşa edilen $\gamma\upsilon\mu\nu\acute{\alpha}\sigma\iota\omicron\nu\ \tau\acute{\omega}\nu\ \nu\acute{\epsilon}\omega\nu$ için *I.Mylasa*, no. 137 (sat. 8-9), ayrıca bkz. *I.Mylasa*, no. 101 (sat. 24-25 ve 28).

⁹⁹³ Hyllarima'da (MÖ II. yüzyıl) Dionysikles tarafından *gymnasiarkhia* sonrasında yaptırılan *styloparastas* için bkz. Robert, *À travers l'Asie Mineure*, s. 368. Iasos'ta (MÖ II. yüzyıl) Epikrates oğlu Sopatros tarafından gençlerin ve yaşlıların *gymnasiarkhia*'sı sonrasında *demos* ve *presbyteroi* için *gymnasion*'da yaptırılan *stoa* için bkz. *I.Iasos*, no. 250, krş. Nafissi, *Sopatros*, s. 126-128 no. 5.

⁹⁹⁴ Hellenistik Çağ'da yurttaşların karşılıksız bağışları ve verdikleri faizsiz borçlar kentlerde yürütülen bir *gymnasion*'un onarımına yönelik olabiliyordu. Halikarnassos'ta, (MÖ 275-250?) *Philippeion gymnasion*'un onarımı için bağışlara ve faizsiz borçlara yönelik sözler için bkz. Migeotte, *emprunt public*, s. 319 – 322 no. 102; *id., Souscriptions*, no. 77.

⁹⁹⁵ Hamamların inşa masrafını arttıran diğer bir faktör de heykeller ve resimlerle donatılılıyor, *atreion*'lar, mermer sütunlar ve duvar kaplamaları ile güzelleştiriliyor olmalarıydı.

⁹⁹⁶ Aetion tarafından MÖ geç II. yüzyıl'da *demos*'a adanan hamam olasılıkla oldukça mütevazı, dolayısıyla da inşası nispeten daha az masraf gerektiren bir hamamdı, bkz. T.117.

⁹⁹⁷ Hermophantos oğlu Hierokles ve eşi Aristokrates kızı Aristoneike (MS II. yüzyıl) kendi keselerinden, tüm işleri ve bezemeleri ile birlikte temelinden itibaren bir hamam inşa ettirmiştir, bkz. T.93 (sat. 3-4).

⁹⁹⁸ Tiberius Claudius Menelaos, (MS I. yüzyıl ortaları) kendi kesesinden bir hamamı tümüyle inşa ettirmiş ve bu hizmeti karşılığında *demos* tarafından onurlandırılmıştır. Hamamın inşasına ilişkin yapı yazıtı için bkz. T.96. Tiberius Claudius Menelaos'un *demos* tarafından onurlandırılmasına ilişkin yazıt için bkz. T.97. Ayrıca Labraunda'da Titus Flavius Aeneas (MS II. yüzyıl) tarafından kente adanan hamam için bkz. T.113 (sat. 13-14). [Titus Flavius Aeneas ve eşi falanca?] tarafından (MS erken II. yüzyıl) *demos* ve *Azaniói*'a adanan $\gamma\upsilon\nu\alpha\iota\kappa[\iota]\nu\ \beta\alpha\lambda\alpha\nu\acute{\iota}\omicron\nu$ için bkz. T.107 (sat. 6-8). Söz konusu yazıtlarda aynı hamamdan bahsediliyor olması şüphelidir.

⁹⁹⁹ Phanios Tarmos'un oğlu Aetion (MÖ geç I. yüzyıl) tarafından *demos*'a adanan hamam için bkz. T.117.

¹⁰⁰⁰ Olasılıkla $\gamma\upsilon\mu\nu\acute{\alpha}\sigma\iota\omicron\nu\ \tau\acute{\omega}\nu\ \nu\acute{\epsilon}\omega\nu$ inşası ve İmparator Hadrianus'a adanmasına ilişkin yazıt için bkz. T.37 (fr. d).

¹⁰⁰¹ Aphrodisias'ta Hadrian hamamının *aleipterion*'u için bkz. T.38 (fr. e), Aphrodisias'ta Hadrian hamamında $\pi\epsilon\pi\tau\phi\lambda\acute{\iota}\omega\mu\alpha$ (hol) için bkz. T. 39 (sat. 3), Keramos'ta, hamamın *aleipterion*'u için bkz. T.91 (sat. 2-3), Labraunda'da hamamın *apodyterion*'u için bkz. T.99 (sat. 2), Panamara'da hamamın *atreion*'u için bkz. T.138 (sat. 7), Aphrodisias'ta gençlerin *gymnasion*'u için bkz. T.37 (fr. d), Aphrodisias'ta Diogenes *gymnasion*'unda

kemer¹⁰⁰⁴, *cancellus*¹⁰⁰⁵, *thyroma*¹⁰⁰⁶ gibi yapı elemanlarının yanında çeşme¹⁰⁰⁷ ve oturaklar¹⁰⁰⁸ da inşa edilebiliyordu. Ayrıca MS I. yüzyılda Karia kentlerinde hamam ve *gymnasion* mimarisinde yeni bir bölüm görülür; *atreion*¹⁰⁰⁹. Kuşkusuz bu yenilik *gymnasion* ve hamamların inşasındaki Roma tarzı yeniliklerle ilişkilidir. *Atreion* büyük olasılıkla ortasında havuz bulunan ve çevresi sütunlarla taşınan bir revak ile çevrili, üstü açık bir avluyu ifade etmektedir ve imparator heykelleri ile donatılmış ve imparatorluk kültürü için ayrılmış bir bölüm olması muhtemeldir¹⁰¹⁰.

Roma Çağı'nda *gymnasion* yapısına yönelik imar faaliyetleri gerçekleştirilenler¹⁰¹¹ arasında *gymnasiarkhia* üstlenmiş¹⁰¹² veya halen bu memuriyeti yürütmekte olan yurttaşlar¹⁰¹³ öne çıkmaktadır¹⁰¹⁴. *Gymnasiarkhoi* dışında *paidonomia*, *agonothesia*, *stephanephoria* ve *eirenarkhia* üstlenen yurttaşlar da benzer şekilde *gymnasion* yapısında çeşitli niteliklerde imar faaliyetleri gerçekleştirebiliyordu¹⁰¹⁵. Bununla birlikte yurttaşların kimi zaman gönüllü kimi

alipterion için bkz. T.51 (sat. 24-25), Stratonikeia'da (?) yukarı *gymnasion*'un *atreion*'u için bkz. T.108 (sat. 3-4).

¹⁰⁰² Aphrodisias Hadrian hamamına yönelik sütun inşaları için bkz. T.44, T.45, T.46, T.54, T.55. Aphrodisias'ta Diogenes *gymnasion*'una yönelik sütun inşası için bkz. T.51 (sat. 31-32), Iasos'ta olasılıkla *gymnasion*'a yönelik sütun inşaları için bkz. T.79, Mylasa'da olasılıkla *gymnasion*'a yönelik sütun inşası için bkz. T.120, ayrıca bkz. T.84.

¹⁰⁰³ Lagina'da Azanios hamamının *frigidarium*'unun yanındaki *stoa*'nın renkli mozaik taşla kaplatılması için bkz. T.110 (sat. 11-13), Aphrodisias'ta Diogenes *gymnasion*'unda ἐμβασιλικός ve bunun giriş ve çıkışının mozaik kaplatılması için bkz. T.51 (sat. 25-27), Panamara'da Hadrianus Antoninus *gymnasion*'unun *stoa*'sının zeminden tavana kadar mermer ile kaplatılması için bkz. T.143 (22-26). Sebastopolis'te *gymnasion*'un *tetrastylon*'undaki *eksedra*'nın *eirenarkhia* memuriyetinin *summa honoraria*'sı olarak kaplanması hakkında bkz. T.148 (sat. 7-11). Roma eyalet görevlileri de benzer hizmetlerde bulunabiliyorlardı, örneğin Tralleis'de *procurator lapidicinarum* Khresimos bir *gymnasion*'un *caldarium*'unu renkli taş ile süslemiş ve İmparator Nerva'ya adanmıştı. Bkz. *I.Tralles*, no. 148.

¹⁰⁰⁴ Bkz. T.51 (sat. 29-39).

¹⁰⁰⁵ Bkz. T.82 (sat. 5-8).

¹⁰⁰⁶ Bkz. T.88 (sat. 7-11).

¹⁰⁰⁷ Bkz. T.123 (sat. 6), krş. T.164.

¹⁰⁰⁸ Bkz. T.71 (sat. 3).

¹⁰⁰⁹ Bkz. T.138 (sat. 7), T.108 (sat. 4), ayrıca bkz. T.36 (sat. 7).

¹⁰¹⁰ Yegül, Kaisersaal and the Imperial Cult, *The Art Bulletin* 64,1 (1982) s. 7-31; Yegül, *Hamamlar*, s. 248vd.

¹⁰¹¹ Hamam ve *gymnasion* yapılarına yönelik imar faaliyetlerine ilişkin tablo için bkz. Tablo 6.

¹⁰¹² Bkz. T.24, T.82, T.120

¹⁰¹³ Bkz. T.71, T.79.

¹⁰¹⁴ Adı belirlenemeyen bir *gymnasiarkhos*'un bu memuriyet yılı içinde verdiği söz uyarınca Sebastopolis *gymnasion*'una yaptığı hizmetler ve bağışlar, ayrıca *epheb*'lerin *gymnasion*'unu hiçbir masraftan kaçınmadan süslemesi hakkında bkz. Robert, *La Carie*, no. 172 (sat. 16-18) κοσμήσαντα τὰ γυμνάσια ἐφήβοις, μὴ φε[ι]σάμεν[ο]ν ἀναλωμάτ[ων]. *Gymnasion*'un süslenmesi heykel, rölyef ve bunun gibi dekoratif faaliyetleri ifade ediyor olmalıdır.

¹⁰¹⁵ Iasos'ta Hermaiskos'un *paidonomia* sırasında *pylon*'da yaptırdığı *thyroma* için bkz. T.88 (sat. 7-11). Nysa'da Molossos'un *agonothesia* sırasında *gymnasion*'da, yaptırdığı, *demos*, Hermes Herakles ve gençlere adadığı çeşme için bkz. T.123 (sat. 5-9). Tiberius Flavius Menandros Diokles ve Flavia Leontis tarafından rahiplik ve *stephanephoria* sırasında yukarı *gymnasion*'da tüm bezemeleriyle birlikte yaptırdığı *atreion* için bkz. T.108 (sat. 3-4). *Gymnasion* ile ilişkili olması muhtemel diğer imar faaliyetleri için bkz. T.37 ve T.164. Sebastopolis'te *gymnasion*'un *tetrastylon*'undaki *eksedra*'nın Publius Staius Hermas tarafından *eirenarkhia* memuriyetinin *summa honoraria*'sı olarak kaplanması hakkında bkz. T.148 (sat. 7-11).

zaman da bir memuriyet ile ilişkilendirilemeyen sözler vererek *gymnasion* yapılarına yönelik imar faaliyetleri gerçekleştirdikleri de görülür.¹⁰¹⁶

5.5. Tiyatro

Tiyatrolar hem tiyatral gösteriler için bir mekan oluşturuyor hem de politik bir toplanma yeri olarak kullanılıyordu¹⁰¹⁷. Bu nedenle *demos*'un önemli ölçüde vakit geçirdiği mekanlardı ve çok işlevliliği ile kentlerin en önemli yapıları arasında yer almaktaydı. Bu durum yerel elitlerin hizmetleri aracılığı ile kendilerini *demos*'a ve diğer elitlere göstermeleri için son derece uygun bir ortam sağlıyor olmalıydı. Tiyatrolara yönelik onarım¹⁰¹⁸ ve eklemeler¹⁰¹⁹ Hellenistik Çağ Karia kentlerinde yurttaşların sıkça katılımında bulunduğu faaliyetlerdi¹⁰²⁰.

Hiç kuşkusuz ki bir tiyatronun tümüyle inşası son derece büyük bir masraf gerektiriyordu. Bu masraf kentlerin en zenginlerinin bile karşılayabileceğinin çok ötesinde olmalıydı. Bu nedenle Karia kentlerinde bir tiyatronun tümüyle inşasına yönelik referans bulunmaması şaşırtıcı değildir¹⁰²¹. Buna karşın çok sayıda kısmi katılım yazıtlar aracılığı ile bilinmektedir¹⁰²². Yapının büyüklüğü ve inşasının gerektirdiği büyük masraf, tiyatrolara yönelik kısmi katılımların da genellikle yüksek maliyetli işler olmasına neden olmaktadır. Özellikle Aphrodisias tiyatrosu üzerinde yapılmış imar faaliyetleri kapsamı ve gerektirdiği

¹⁰¹⁶ Hadrianus Antoninus *stoa*'sını zeminden tavana kadar mermer ile kaplanmasına yönelik [Kleoboulos Iason] ve Strateia Artema tarafından verilen söz için bkz. T.143 (sat. 22-26).

¹⁰¹⁷ R. Frederiksen, "The Greek Theatre. A typical building in the urban centre of the polis?" şurada: CPCPapers 6 (2002) s. 80vd. Batı Anadolu tiyatroları hakkında genel olarak bkz. D. De Bernardi Ferrero, - Mario Gallina. *Teatri Classici in Asia Minore: 4*. Roma, 1974. Batı Anadolu'da Roma tiyatroları hakkında bkz. F. Sear, *Roman Theatres* s. 325 – 358.

¹⁰¹⁸ Iasos'ta deprem nedeniyle zarar gören tiyatronun onarımı için *diorthoma* kapsamında bağışta bulunanlar için bkz. *I.Iasos*, no. 179, 180, 182, 183. Iasos tiyatrosunun onarım süreci hakkında bkz. Migeotte, *théâtre à Iasos*, s. 286 – 289.

¹⁰¹⁹ Iasos'ta Epikrates oğlu Sopatros tarafından *khoregia*, *agonothesia* ve *stephanephoria* sonrasında Dionysos ve *demos* için yaptırılan *analemma*, üzerindeki *cuneus* ve *bema* için bkz. *I.Iasos*, no. 249. Iasos tiyatrosunda yaptırılan taştan oturaklar için bkz. *I.Iasos*, no. 161 ve 164. Stratonikeia'da Leon oğlu Minnion ve oğulları tarafından Dionysos ve Stratonikeialıların *demos'u için* yaptırılan ve olasılıkla sahne binası ile ilişkili sütun için bkz. *I.Stratonikeia*, no. 1013.

¹⁰²⁰ Halikarnassos'ta (MÖ III – II yüzyıl) Moskhos oğlu Moskhos'un *agonothesia* sonrasında Dionysos'a adadığı *pylon*'a ilişkin yayınlanmamış bir yazıt bulunmaktadır. Söz konusu yazıt, iki parça halinde ele geçmiş bir arşitrav tarafından (Y.: 0.47; G.: (toplam) ca. 3.41; D.: 0.78; Hy.: 0.05) taşınmaktadır ve yazıtta anılan *pylon* olasılıkla tiyatronun dışındaki bir portiko'ya aittir; Μόσχος Μόσχου τοῦ Μό[σχο]υ ἀ]γωνοθετήσας τὸμ πυλῶνα Διονύσωι. Yazıt, Halikarnassos tiyatrosu çevresinde Bodrum Sualtı Arkeoloji Müzesi tarafından yapılan kurtarma kazıları sırasında ele geçmiştir ve Bodrum Sualtı Arkeoloji Müzesi Müdürlüğü'nün izni ile bu tez çalışması kapsamına dahil edilmiştir. Yürütülen çalışma ve incelemeler için alınan izinler konusunda Müze Müdürü Sayın Yaşar Yıldız'a teşekkür ederim.

¹⁰²¹ Aspandos'ta (MS II. yüzyılın ikinci yarısı) tiyatronun A. Curtius Crispinus Arruntianus ve A. Curtius Auspicatus Titinnianus kardeşler tarafından A. Curtius Crispinus'un vasiyeti uyarınca inşasına ilişkin yazıt için bkz. CIL III, nr. 231a. *Proskenion*'un aynı kişiler tarafından inşası için bkz. CIL III, nr. 231b.

¹⁰²² Özel şahısların tiyatroların inşasına yönelik katılımlarına ilişkin tablo için bkz. Tablo 7. Batı Anadolu'da tiyatro yapılarının imarına yönelik katkıda bulunanlar listesi için bkz. Barresi, *Asia Minore*, s. 231-234.

masraf açısından öne çıkmaktadır¹⁰²³. Karia kentlerinde yerel elitlerin tiyatrolara yönelik imar faaliyetlerinin büyük çoğunluğunun Aphrodisias tiyatrosu ile ilişkili olması da elde edilen imtiyazlar sonrası sağlanan özgüven ve erişilen ekonomik refahın bir sonucu olmalıdır. Bununla birlikte Aphrodisias'ta tiyatro ile ilişkili imar faaliyeti gerçekleştiren kişilerin de kendi dönemlerinin en seçkinleri olduğu görülmektedir; Gaius Iulius Zoilos, Aphrodisias tiyatrosunun *logeion*'u ve üzerine işli tüm bezemeleri ile birlikte *proskenion*'unu üstlenmiş olduğu onuncu *stephanephoria* sonrasında MÖ 28 yılında yaptırmıştır¹⁰²⁴. Aristokles Molossos ise ölümünün ardından (MS 41-96) vasiyetnamesi aracılığı ile oldukça masraflı imar faaliyetleri gerçekleştirmiştir; Bu vasiyet uyarınca analemmalar, merdivenler, döşemeler (?), *kerkides*, kemerler, tüm oturaklar ve tiyatronun üçüncü *diazoma*'sı Aristokles Molossos'un evlatlığı Hermas aracılığı ile yaptırılmıştır¹⁰²⁵. Aphrodisias kentinin *ktistes*'i, başrahip ve ömür boyu Aphrodite rahibi Tiberius Claudius Zelos da (MS 139-161) tiyatronun sahne binası üzerinde, sütunları ve bunların altındaki bezemeyi, duvarların ve zeminin kaplamalarını kendi kesesinden yaptırmak suretiyle bir yenileme çalışması gerçekleştirmiştir¹⁰²⁶. Marcus Ulpius Carminius Claudianus, kurmuş olduğu vakfın 110.000 *denarii* anaparası içinden 10.000 *denarii* ile tiyatronun izleyici koltuklarını ve bir yolu inşa ettirmiştir¹⁰²⁷. Bu şekilde Aphrodisias tiyatrosunun inşasına ilişkin projenin MÖ 39 yılında veya hemen sonrasında başlayıp etaplar halinde MS II. yüzyıl ortalarına kadar yaklaşık 200 yıl sürdüğü görülmektedir.

Tüm yapılarda olduğu gibi tiyatroların da bakım ve onarıma ihtiyacı oluyordu. Onarım faaliyetlerine yönelik bağışlar da yurttaşlar tarafından yapılabiliyordu. Lagina'da Menelaos oğlu Hekate rahibi Khrysaor, verdiği resmi söz uyarınca tiyatronun ve olasılıkla *pronaos*'un onarımı için para bağışında bulunmuştu¹⁰²⁸. Marcus Aurelius Menestheus Skopas ise (MS erken III. yüzyıl) Aphrodisias tiyatrosunun izleyici koltuklarının üzerine oturduğu *podium*'un eskimiş olan kaplamalarını verdiği bir söz uyarınca yeniden yaptırmıştı.¹⁰²⁹ Tiyatrolara

¹⁰²³ Aphrodisias tiyatrosunun imarına ilişkin yazıtlar ve yorumlar için bkz. Reynolds, *Construction of the Theatre*, s. 15-28.

¹⁰²⁴ Bkz. T.31-ii

¹⁰²⁵ Bkz. T.26, T.27, T.28, T.29, ayrıca bkz. T.31. Molossos ve ailesinin heykellerinin bulunduğu oda olması muhtemel Molosseon için bkz. T.30.

¹⁰²⁶ Bkz. T.41. Tiberius Claudius Zelos'u *ktistes* olarak onurlandıran yazıt onun önemli bir armağanı olan sahne binası üzerinde yazdırılmıştı. Bkz. T.42.

¹⁰²⁷ Bkz. T.51 (sat. 19-24). Claudianus'un vakıf parası dışında, kendi kesesinden Diogenes *gymnasion*'unda gerçekleştirdiği imar faaliyetleri için bkz. T.51 (sat. 24-32).

¹⁰²⁸ Bkz. T.103.

¹⁰²⁹ Bkz. T.57.

yönelik bu görkemli ve masraflı armağanların yanında nispeten daha mütevazı armağanlar da görülebiliyordu¹⁰³⁰.

5.6. Su Temini ve Sunumu İle İlişkili Yapılar

Kentlerde veya tapınak alanlarındaki artan nüfus yoğunluğu ile orantılı olarak su ihtiyacı da artmaktaydı. Bu durum tarımsal sulama, temizlik ve içme suyu gibi suyun bütün kullanım şekilleri için geçerliydi¹⁰³¹. Özellikle temizlenme amaçlı kullanım su ihtiyacının ve dolayısıyla da tüketiminin muazzam boyutlara çıkmasına neden oluyordu¹⁰³². Pek çok kentte MS I. ve II. yüzyıllarda inşa edilen hamamlar yüksek su sarfiyatı gerçekleştiriyorlardı ve özellikle hamamların artışı kentlerin suya olan ihtiyacını önemli ölçüde etkiliyordu. Batı Anadolu'da su aktarımı için kullanılan yapısal tesislerin inşası ve aslen korunarak işlevlerini sürdürebilmeleri için güvenli bir çevre gerekiyordu. Zira genellikle toprak üstünde ya da kolonlu sıra kemerler üzerinde taşınan kilometrelerce uzunluktaki su kanalları herhangi bir saldırıda kolayca tahrip edilebilirdi. Bu nedenle bu tür yapıların inşası ve korunmasına uygun dış faktörler ilk olarak Roma hakimiyeti sayesinde hüküm süren barış zamanında sağlanmıştır. Bu durum MS I. yüzyıldan başlayarak eyalet kentlerini ve halklarını uzun süreli ve pahalı girişimleri başlatmaya teşvik etmiştir¹⁰³³. Bu teşvik sadece vatandaşlar için su sağlama yoluyla sağlık ve hijyene gösterilen önemin artması ile değil aynı zamanda kent için yapılmış böylesi bir hizmetin getirdiği prestij ile ilişkili olmalıdır. Yerel elitler arasında böylesi bir hizmeti kente verebilmek ender görülen bir durumdu, yapının maliyeti ile de doğru orantılı olarak yaptıran kişiye büyük bir prestij sağlıyordu. Kuşkusuz bu durum sarnıçlarda¹⁰³⁴ biriktirilen sağlıklı su yerine *hydragogion* tarafından taşınan sağlıklı ve bol suyun

¹⁰³⁰ Faustus Gaius, Paionios oğlu Apollonios ve Apollonios oğlu Apollonios, üstlendikleri *astynomia* ile ilişkili olarak, tiyatronun üst kısmındaki seti (duvarı) sıcak *peripatos*'a yönelik harcamaların yerine kurdukları için *boule* ve *demos* tarafından onurlandırılmıştır. Bkz. T.124.

¹⁰³¹ Klasik ve Hellenistik Çağ Yunan kentlerinde su ihtiyacı ve suyun yönetimi hakkında bkz. D. P. Crouch, *Water Management in Ancient Greek Cities*. New York: Oxford University Press, 1993. Roma Çağı Yunan kentlerinde su ihtiyacı ve suyun yönetimi hakkında bkz. Eck, *Wasserversorgung*, s. 49-103. Aphrodisias'ta depolar, su hazneleri ve kent boyunca uzanan kanallardan oluşan su tesisinin Apo[lloni]os oğlu Adrastos tarafından yeniden düzenlenmesi ve içindeki işlerin kızı Ammia ile birlikte inşa edilerek adanmasına ilişkin yazıt için bkz. T.33.

¹⁰³² Nüfusu gerçekçi bir şekilde belirlenen Pergamon kentinde MS II. yüzyılda günlük kişi başına 160 litre su düşüğü hesaplanmıştır. Konu hakkında bkz. H. Fahlbusch, "Vergleich antiker griechischer und römischer Wasserversorgungsanlage" *Mitteilungen aus dem Leichtweiß-Institut* 73 (1982) s. 173; Eck, *Wasserversorgung*, s. 83.

¹⁰³³ Bir *hydragogion*'un inşa masrafı su kaynağının uzaklığına ve dolayısıyla yapının uzunluğuna göre değişiklik gösteriyordu. Hadrianus Dönemi'nde Troas'ta yaptırılan ve 7.000.000 *drakhme* veya daha fazlasına mal olmuş *hydragogion* için bkz. Philostr., *soph.*, II, 3 (Olearius 548, 12-31). Özel şahısların su temini ve sunumu ile ilişkili yapılara yönelik imar faaliyeti gerçekleştirenler tablosu için bkz. Tablo 8. Batı Anadolu'da su yolu ve çeşme yapılarına yönelik imar faaliyetleri ve bu faaliyetlere katkıda bulunanların listesi için bkz. Barresi, *Asia Minore*, s. 269-271

¹⁰³⁴ Aphrodisias'ta *agoranomia* üstlenmiş Artemidoros ve Diogenes tarafından *agora*'da yürütülen kapsamlı imar faaliyeti sırasında yaptırılan sarnıçlar için bkz. T.154 (sat. 4) και τὰ ἐν αὐτῷ ἀποδόχια.

kullanıcıları için büyük bir armağan ve hizmetti. Aynı zamanda bu yapılar kentlerin görkemini destekleyerek kentler arası prestij yarışının da araçları olmalıydılar¹⁰³⁵. Zira kentlere ve kutsal alanlara bu şekilde getirilen su sadece hamamların değil aynı zamanda anıtsal çeşmelerin artışı da hızlandırmıştı.

Karia yazıtları, yerel elitlerin gerçekleştirdiği *hydragogion* inşasına ilişkin iki referans sunarlar. Her iki yazıt da Lagina Hekate tapınağına su taşıyan iki ayrı *hydragogion* inşası ile ilişkilidir. Güvenilir olmayan bir tarihlendirme ile MS I. yüzyılda Lagina Hekate tapınağına su getiren diğer bir [*hydragogion*] inşası Iason oğlu Hekate rahibi Khrysaor tarafından gerçekleştirilmiştir¹⁰³⁶. Khrysaor, çeşmeye su getiren [*hydragogion*]’u ve olasılıkla söz konusu yazıtı taşıyan çeşmeyi de inşa ettirmiştir. Aynı tapınağına su taşıyan bir *hydragogion* inşasına ilişkin, güvenilir şekilde MS II. yüzyıla başlarına tarihlenen yazıtlarda ise Hekate rahibi Marcus Sempronius Clemens’in suyu Hekate tapınağına getirdiği ifade edilmektedir¹⁰³⁷. Clemens’in bu son derece pahalı hizmeti *demos*, *boule* ve *gerousia* tarafından onurlandırılmasının bir gerekçesi olmuştur¹⁰³⁸. Aphrodisias’tan bir yazıtta ise Aphrodisiaslıların bir *hydragogion* inşa etmek için ayırdıkları ödeneğin İmparator Hadrianus tarafından onaylandığı görülür. Olasılıkla başrahiplerin gladyatör gösterisi için harcayacakları para da bu inşaatın yürütülmesi için İmparator Hadrianus’un onayı ile kullanılmıştır¹⁰³⁹.

Suyun kent içinde dağıtımını sağlayan su kanalları ve bu dağıtım sistemine bağlı diğer bölümlerin inşası da yurttaşlar tarafından yürütülebiliyordu; Aphrodisias’tan (MS 83-96) bir yazıtta Apo[lloni]os oğlu Adrastos, Helios rahipliği ve Vespasianus Caesar’ın başrahipliğini üstlenmiş ve oldukça büyük masraf gerektiren ve kentin su ihtiyacının karşılanması¹⁰⁴⁰ açısından son derece önemli bir imar faaliyeti gerçekleştirmiştir¹⁰⁴¹. Adrastos, öncelikle halihazırda var olan fakat bilinmeyen bir nedenle yenilenmesi gereken su kanallarının

¹⁰³⁵ Eck, *Wasserversorgung*, s. 56vd.

¹⁰³⁶ Bkz. T.104.

¹⁰³⁷ Bkz. T.135 (sat. 10-11), T.136 (sat. 9-10), ayrıca bkz. aşağıda dn. 1038.

¹⁰³⁸ Bkz. T.137 (24-26).

¹⁰³⁹ *I.Aph.2007* no. 11.412 (sat. 32-41). *Hydragogion*’un Timeles ırmağından getirilen su ile olası ilişkisi hakkında bkz. Chaniotis, *Twelve buildings*, s. 62. Timeles ırmağından su getirilmesi hakkında bkz. T.51 (sat. 41).

¹⁰⁴⁰ Aphrodisias’ın Roma İmparatorluk Dönemi’nde su ihtiyacı ve bu ihtiyacın karşılanma sorunlarına ilişkin olarak bkz. J. M. R. Cormack, “Epigraphic evidence for the water supply of Aphrodisias” BSA 49 (1954) s. 9vd. Ayrıca bkz. W. Eck, “Die Wasserversorgung im römischen Reich: Sozio-politische Bedingungen, Recht und Administration” şurada: *Die Wasserversorgung antiker Städte. Pergamon, Recht/Verwaltung, Brunnen / Nymphäen, Bauelemente*, Band 2, Mainz am Rhein, 1987, s. 49-103.

¹⁰⁴¹ Bkz. T.33 (sat. 4-8), ayrıca bkz. Chaniotis, *Twelve buildings*, s. 74vd no. 10; Quass, *Honoratiorenschicht*, s. 218vd.

çevresindeki tüm arazileri kent için satın almıştır¹⁰⁴². Ardından, su depolarını ve içerisindeki hazneleri ve şehir boyunca uzanan su kanallarını yeniden düzenlemiş, ayrıca içindeki işleri de kızı Ammia ile birlikte inşa ettirerek su taşıma sistemini yeniden verimli şekilde işler hale getirmiştir.

Temin edilen suyun halka ulaşmasının son basamağında bulunan yapılar Pausanias tarafından da bir kent olabilmenin gereklilikleri arasında sayılan¹⁰⁴³ çeşmelerdir. Zira kentlerin lüks içindeki görkemli görüntüleri için birer araç olan çeşme yapıları yaşamın en önemli gerekliliği olan suyu kent halkına sunmaktadır. Çeşme yapıları nispeten düşük maliyeti, doğrudan halka hizmet etmeleri ve daima göz önünde bulunmaları nedeniyle çok para harcamadan bir yapı yaptırmak isteyen yurttaşların tercihlerinden birisi olarak karşımıza çıkar¹⁰⁴⁴.

5.7. Diğer Yapı Türleri

Karia kentlerinde bir özel şahıs tarafından temelinden itibaren inşa edilen bir kütüphaneye ilişkin yalnızca bir referans bulunmaktadır.¹⁰⁴⁵ Bununla birlikte yazıtta geçen “kütüphane” kelimesinin Buckler ve Calder tarafından önerilmiş [τῆν βιβλιοθή]κην şeklinde tamamlama olduğuna dikkat edilmelidir. Bu tamamlama yazıt taşıyıcının niteliği, büyüklüğü ve 4cm harf yüksekliği nedeniyle uygun görülmüştür. Belirlenemeyen kişiler¹⁰⁴⁶ tarafından gerçekleştirilmiş olan bu imar faaliyeti için kullanılan finans kaynağı olasılıkla Titus Statilius Apollinarius’un¹⁰⁴⁷ mal varlığıdır.¹⁰⁴⁸

¹⁰⁴² Yazıtta nedeni bilinmeyen bu satın alma işlemi su kanallarının içinden geçtiği arazi sahipleri ile yaşanan bir sorun sonucunda gerçekleşmiş olabilir. Suyolu inşalarında arazi sahipleri ile yaşanan sorunlar ve çözüm yolları için bkz. Eck, *Wasserversorgung*, s. 60-62.

¹⁰⁴³ Bkz. yukarıda s. 50 vd özellikle dn. 326.

¹⁰⁴⁴ Keramos’ta (MS 102-117) Apollokles oğlu Lykiskos Dioskurides, bir çeşme yaptırmıştır, bkz. T.92. Lagina’da (MS I. yüzyıl?) Iason oğlu Khrysaor, çeşmeye su getiren [*hydragogion*]’u ve olasılıkla çeşmeyi de inşa ettirmiştir, bkz. T.104. Yazıtın çeşme yapısı ile ilişkili mimari dekora ait bir korniş fragmenti üzerinde bulunması çeşme yapısının da Iason oğlu Khrysaor tarafından inşa ettirilmiş olma olasılığını ortaya çıkartmaktadır. Panamara’da (?) [falanca] tarafından Zeus Panamaros ve Hera için yaptırılan çeşme için bkz. T.176. Tiberius Flavius [Eude]mos tarafından [onarılan] çeşme için bkz. T. 134, söz konusu çeşme *Parthenike* olarak isimlendirilmektedir. Çeşmenin yeri hakkında bkz. aşağıda s. 332vd.

¹⁰⁴⁵ T.74 (fr. A-B)

¹⁰⁴⁶ İnşa eylemini ifade eden *participium*’un çoğul olması faaliyetin birden çok kişi tarafından gerçekleştirildiğini göstermektedir, bkz. T.74 (sat. 1) κατ[α]σκευάσαντες, krş. *id.* (sat. 2) ἀνέθηκεν. Yapının tek kişi tarafından vatana adandığı görülmektedir.

¹⁰⁴⁷ Titus Statilius Apollinarius için bkz. MAMA VI, no. 97; Robert, *La Carie*, no. 40.

¹⁰⁴⁸ Kent imarına yönelik vakıflar için bkz. yukarıda s. 61-63.

5.8. *Incerta*

Yazıtlar kimi zaman imar faaliyetinin ilişkili olduğu yapı hakkında tanımlama yapılabilecek bilgiler vermezler. Iasos'ta (MS 209 – 211 arası veya 211 sonrası) Kataplous oğlu Marcus Aurelius Daphnos, kendi yaptırdığı fakat niteliği belirlenemeyen bir binada (ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτοῦ ἔργῳ) *bouleutai* için para dağıtımını yapmıştır¹⁰⁴⁹. Yapı, tüm halk tarafından bilinen bir yapı olmalıdır ki sadece “onun kendi eseri” olarak nitelenmiştir. Daphnos'un eşi olan Aurelia Sarapias da eşi Marcus Aurelius Daphnos'un yaptırdığı binanın önünde heykelinin dikilmesi ile onurlandırılmıştır¹⁰⁵⁰. Olasılıkla her iki yazıtta ifade edilen yapı aynıdır fakat niteliği belirlenememektedir. Yazıtların sunduğu bilgiler ışığında kimi zaman yaptırılan yapının ya da yapı elemanının işlevi belirlenememektedir. Aphrodisias'ta Artemidoros oğlu Eupolemos (MÖ I. – MS I. yüzyıl) tarafından *demos* için yaptırılan kulenin kullanım amacı ve surlardan bağımsız olarak inşa edilip edilmediği bilinmemektedir¹⁰⁵¹.

¹⁰⁴⁹ T.85i (sat. 20-22).

¹⁰⁵⁰ T.86 (sat. 8-12).

¹⁰⁵¹ Bkz. T.17. ayrıca bkz. Chaniotis, *Twelve buildings*, s. 77vd no. 11c.

SONUÇ

Karia kentlerinde özel şahısların kent imarına yönelik katkıları *euergesia*'nın ortaya çıkışı ile birlikte MÖ III. yüzyıldan itibaren görülmektedir ve MÖ II. yüzyılda dikkate değer bir artış gösterir. Özel şahıslar, verdikleri resmi sözün ardından kentler tarafından yürütülen kamusal veya dini yapıların inşa veya onarım projelerinin masraflarına yönelik bağışlarda bulunuyorlardı. Kent imarına yönelik diğer bir katkı da faizsiz verilen borçlardı. Faizsiz borç veren ve bağışta bulunan kişilerin isimleri ve verdikleri para miktarları listeler halinde taş üzerine yazdırılarak halka ilan ediliyordu. Bu listelerde para bağışı yaptıkları belirtilen onlarca kişi kimi zaman kente ve yurttaşlar toplumuna aidiyet duygusu ile kimi zaman da dindarlık ile motive oluyorlardı. Ender olmakla birlikte bir tapınak inşasına yönelik bağış yapan kişiler arasında kadınlar da bulunabiliyordu¹⁰⁵². Bir ihtiyaç karşısında toplu bir eyleme destek olgusunun sonucu olarak bu listeler, kuruluş düzeni açısından genel olarak büyük bağış miktarından küçüğe doğru bir sıra izliyor olsa da bireysellik ve kişisel öne çıkma güdüsünden büyük ölçüde uzaktı. Ayrıca bu listeler MÖ III. ve II. yüzyıllarda Karia kentlerinde, kentlerin ihtiyaçları için bağışta bulunabilecek kadar ekonomik refaha sahip kişilerin çokluğuna işaret etmektedir. Bu listelere MÖ I. yüzyıldan itibaren rastlanmıyor olması da zenginliğin küçük bir elitler zümresinin elinde toplanması ve bunun bir sonucu olarak politik hayatın oligarşik yapıya geçişi ile açıklanabilir¹⁰⁵³.

MÖ II. yüzyılda Karia yazıtlarında bağış listelerinden ayrı olarak değinilen ve yüceltilen yüksek miktarlardaki bireysel bağışlara rastlanır¹⁰⁵⁴. Yazıtlardan elde edilen bilgiler ışığında kentler de, yüceltilebilmek için yapılması gereken asgari bağış miktarını belirtmek suretiyle bu yeni oluşumu destekliyordu¹⁰⁵⁵. Yine aynı yüzyılda özel şahıslar tarafından finanse edilen doğrudan imar faaliyetleri görülür¹⁰⁵⁶ ve Iasoslu Epikrates oğlu Sopatros, Karia'nın bilinen ilk "büyük hayırseveri" olarak karşımıza çıkar. Sopatros, MÖ II. yüzyılın ikinci çeyreğinde kentindeki önemli memuriyetleri üstlenmiş¹⁰⁵⁷, yaptığı bağışlarla¹⁰⁵⁸ cömertliğini göstermiş ve üstlendiği *gymnasiarkhia* sonrasında yaptırıp *neoi* ve *presbyteroi*'a adadığı *stoa*¹⁰⁵⁹, ayrıca

¹⁰⁵² Keramos'ta (MÖ III. yüzyıl sonları – II. yüzyıl başları) Serapis tapınağının inşasına yönelik bağış yapanlar arasında Apollodoros'un kızı Persis de bulunuyordu. Persis'in bağışladığı miktar 200 *drakhme* idi ve bu miktar onun isminin listede beşinci sırada yazılmasını sağlamıştı, bkz. *I.Keramos*, no. 4 (sat. 8-10).

¹⁰⁵³ Toplumun oligarşik yapıya geçişi için bkz. yukarıda s. 35-46.

¹⁰⁵⁴ Hellenistik Çağ'da özel şahısların kent imarına yönelik bağışları ve faizsiz borçlar için bkz. yukarıda s. 54-58.

¹⁰⁵⁵ Bağış listelerinde yüceltilmek için ödenmesi gereken asgari bağış miktarları hakkında bkz. yukarıda s. 57vd.

¹⁰⁵⁶ Hellenistik Çağ'da özel şahısların doğrudan imar faaliyetleri için bkz. yukarıda s. 70vd ve dn. 463 ve 465.

¹⁰⁵⁷ *Stephanephoria* için bkz. *I.Iasos*, no. 206, *khoregia*, *agonothesia* ve *stephanephoria* için bkz. *I.Iasos*, no. 249.

¹⁰⁵⁸ *I.Iasos*, no. 170.

¹⁰⁵⁹ *I.Iasos*, no. 250.

tiyatrodaki gerçekleştirdiği masraflı imar faaliyeti¹⁰⁶⁰ ile kentnin imarına yönelik son derece önemli katkılarda bulunmuştur. Kent imarına yönelik katkının MÖ II. yüzyılda önemli ölçüde artmasının nedenleri olarak yüzyılın ilk yıllarında kuzey ve merkez Karia'yı önemli ölçüde etkileyen deprem¹⁰⁶¹ ve toplum yapısındaki değişiklikler sonrasında oluşmaya başlayan yerel elit sınıfın Hellenistik kralların izinden giderek *euergesia*'yı itibar ve güç için kullanma eğilimine girmeleri gösterilebilir. Kuşkusuz bu süreç kentler tarafından desteklenmiş ve yüreklendirilmiştir; Hellenistik Çağ'a tarihlenen ve bir yurttaşın yüceltildiği birçok dekretin bitim kısmında görülebilen teşvik ifadeleri kentlerin onurları hedef olarak göstererek varlıklı yurttaşlarını bunları elde etme konusunda bir yüreklendirmiş, hatta daha önce verilmiş armağanlardan daha büyüğünü vermek konusunda bir yarışa davet etmiştir. Yunan kültürünün ayrılmaz parçası olan agonistik yapı bu şekilde *euergesia*'nın yaygınlaşmasında önemli bir rol oynamıştır. *Euergesia* olgusunun kent memuriyetleri çerçevesinde önemli bir politik değişim geçirdiği MÖ II. yüzyılda yeni elit sınıfın üyeleri kentlerinde yaptırdıkları dinsel veya kamusal yapılara yönelik imar faaliyetleriyle politik etkinliklerini ve sosyal üstünlüklerini sergileyen birer anıt inşa etmiş oluyorlardı. Yapıların ihtişam ve güç sembolü olarak kullanılmaları Kariyalılar için yeni bir durum değildi ve aslen geçmişi Hellenistik Çağ'dan daha eskiye kadar uzanıyordu. Satraplar Hekatomnos, Mausollos ve ardından Idrieus'un Sinuri, Labraunda ve Amyzon gibi kutsal alanlarda yaptırdıkları yapılar¹⁰⁶² ve bu yapıların inşasına ilişkin yazıtlar yeni elitlerin önünde birer örnek olarak durmaktaydı.

Katalogu oluşturan tarihlendirilebilir yazıtlar ışığında yurttaşların kent imarına katılımının MÖ I. yüzyılda bir önceki yüzyıla göre dikkat çekici ölçüde azaldığı görülmektedir. MS I. yüzyılda görülen önemli artışın ardından MS II. yüzyılda hem nitelik hem ne nicelik bakımından en üst düzeye çıktığı ve ardından MS III. yüzyılda ise birkaç örnek dışında nerdeyse yok olduğu gözlemlenebilir¹⁰⁶³. Katalogu oluşturan bir yüzyıl veya daha küçük bir zaman dilimine tarihlenebilir yazıtlar ışığında ise MS I. ve II. yüzyıllarda, özellikle Tiberius, Nero, Hadrianus, Traianus ve Antoninus Pius Dönemleri'nin yurttaşların imar faaliyetleri açısından yoğun olduğu gözlemlenmektedir¹⁰⁶⁴. Bu yüzyıllarda Tralleis'te Augustus Dönemi'nde¹⁰⁶⁵, Aphrodisias ve çevresinde ise MS 41 yılında ayrıca MS II. yüzyılda, olasılıkla Traianus döneminde, ayrıca Stratonikeia ve çevresinde Antoninus Pius

¹⁰⁶⁰ Tiyatronun *analemma*'sı ve üzerindeki *kerkides* ve *bema*'nın inşası için bkz. *I.Iasos*, no. 249.

¹⁰⁶¹ Karia depremleri hakkında bkz. yukarıda s. 130 dn. 907.

¹⁰⁶² Bkz. yukarıda s. 69 dn. 455 (Hekatomnos), dn. 456 (Mausollos) dn. 457 (Idrieus).

¹⁰⁶³ Bkz. Tablo 1.

¹⁰⁶⁴ Bkz. Tablo 2.

¹⁰⁶⁵ Strab., XII, 8, 18 (C 579).

döneminin ilk yıllarında (olasılıkla MS 138-141) gerçekleşen depremlerin¹⁰⁶⁶ bu yoğunlaşma konusunda kısmen etkili olduğu söylenmelidir¹⁰⁶⁷.

Özel şahısların MÖ I. yüzyılda özellikle ilk yarısında, Roma - Mithradates savaşlarının getirdiği sıkıntı ve tedirginlik ve hemen ardından bölgenin *Provincia Asia*'ya dahil edilmesi sürecinde hem kentlerin hem de yurttaşların kent imarına yönelik büyük harcamalarda bulunmamış olmaları kuvvetle muhtemeldir. MÖ I. yüzyıla tarihlenen yazıtların büyük kısmı Aphrodisias'tan ele geçmiştir ve yüzyılın sonlarına, Aphrodisias'ın *eleutheria* elde ettiği MÖ 39 yılı sonrasına aittir. Özel şahısların kent imarına katılımının MS I. yüzyılda dikkate değer ölçüde artması ve MS II. yüzyılda ise en üst düzeye çıkması kentlerin yeni yapılara ve görkemli bir kent oluşturmaya yönelik eğiliminin yanında Hellenistik Çağ'da başlayan süreç sonrasında oluşan yeni toplumsal düzenin de bir sonucuydu. Yeni düzen uyarınca kent yönetiminin önemli memuriyetlerini elinde tutan varlıklı elitler, yasa ile desteklenmeyen üstün konumlarının haklılığını belgelemek için kalıcı onurlara ihtiyaç duyuyorlardı. Onurlar, genelde kente ve halka yönelik cömertliklerin karşılığında elde edilirdi bu fakat yapılar, vakıflar ve bayramlar gibi uzun süre ayakta kalabilen ve kuran kişinin adı ile anılabilen armağanlar yüksek sergileme potansiyelleri nedeniyle özellikle tercih edilir olmuştu. *Euergesia*, toplumda öne çıkışın önemli bir aracı haline geldiğinde *euergetai*, yapılar, vakıflar ve bayramlar gibi kendi isimleri ile anılabilecek daha kalıcı armağanlara yöneldiler. Özellikle imar faaliyetlerine yönelik eğilim dikkate değer ölçüde arttı zira yapılar her zaman göz önünde oldukları için en kalıcı armağanlar olarak görülüyordu. Ayrıca yaptırılan yapı ve yakın çevresi, aile fertlerinin ileride elde edeceği yeni onurlar, özellikle heykel ve onurlandırma yazıtlarının dikilmesi için mekan oluşturacaktı; Iasos'ta, *boule* Aurelia Sarapias'ı onurlandırdığında, masrafları şahsen Aurelia Sarapias tarafından karşılanan heykel eşi Marcus Aurelius Dapnos Kataplous tarafından inşa edilmiş olan yapının önünde dikilmişti¹⁰⁶⁸. Aphrodisias tiyatrosunun sahne binasında bir yenileme çalışması gerçekleştirmiş¹⁰⁶⁹ olan Tiberius Claudius Zelos, kent için yaptığı bu ve diğer hizmetlerinden dolayı *ktistes* unvanını almaya hak kazanmıştı ve *boule*, *demos*, *gerousia* ve *neoi* tarafından onurlandırıldığında onurlandırma yazıtı sahne binası üzerine yazdırılmıştı¹⁰⁷⁰. Panamara'da rahipler Marcus Sempronius Auruncius Theodotos ve kızkardeşi Sempronia Auruncia Arriane, babaları Arrianos'un temelinden itibaren onarımını yaptırdığı *stoa*'da bir anı steli ve

¹⁰⁶⁶ Bkz. T.151 (sat. 2). Antoninus Pius'un deprem sonrasında Stratonikeia'ya bağışladığı 250.000 *denarii* için bkz. *I.Stratonikeia* no. 1029 (sat. 5-11), ayrıca bkz. Paus., VIII, 43, 4.

¹⁰⁶⁷ MS 41 yılı depremi için bkz. T.32, T.36 (sat. 5). MS. II yüzyıl depremi için bkz. T.47 (sat. 2).

¹⁰⁶⁸ T.86 (sat. 8-12).

¹⁰⁶⁹ Bkz. T.43.

¹⁰⁷⁰ Bkz. T.42.

büyük dedeleri Marcus Sempronius Clemens'in heykelini diktirdiler. Bu heykel daha önceden dikilmiş steller ve yazıtlı anıtların yanında dikilmişti¹⁰⁷¹. Aphrodisias tiyatrosunda “*Molosseon*” olarak isimlendirilen mekan ise Aristokles Molossos'un ise tiyatrodaki yapıtırdığı imar faaliyeti sonrasında olasılıkla kendisi ve ailesinin heykellerinin bulunduğu küçük bir anı odası ve onur mekanı olmalıydı¹⁰⁷².

Kuşkusuz kentin kamusal alanlarında yaptıran kişinin adıyla anılan bir yapı tüm aile için övünç kaynağıydı. Bu şekilde kişi sadece arşitrav üzerine ismini yazmakla yetinmiyor, kendisini ve ailesini kentin dokusuna katıyordu. Yapıların yaptıran kişinin adıyla anılması söz konusu yapıyı kendi kesesinden yaptıran veya yapının inşasında önemli bir pay sahibi olan kişiyi ismen yüceltmenin yanı sıra kentte birden çok sayıda bulunan hamam, *gymnasion* ve *stoa* gibi yapıların birbirinden ayrılmasını kolaylaştırmak gibi pratik bir amaca da hizmet ediyordu.¹⁰⁷³ Aphrodisias yazıtlarında bahsedilen Εὐσεβιανὸν βαλανεῖον¹⁰⁷⁴ (Eusebios'un hamamı) ve Διογενιανὸν γυμνασίον¹⁰⁷⁵ (Diogenes'in *gymnasion*'u) bu tür kullanıma yönelik örneklerdir¹⁰⁷⁶.

Kentlerin *Pax Romana* sayesinde savunma ihtiyaçlarının getirdiği ağır ekonomik yükten kurulduğu MS I. yüzyıl ile birlikte özel şahısların gerçekleştirdikleri hizmetlerin ve verdikleri armağanların sayısının yanında çeşitliliği de önemli bir artış göstermektedir. Bu çeşitlilik içinde özellikle MS I. ve II. yüzyıllarda imar faaliyetlerine yönelik harcamalar önemli şekilde öne çıkmaktadır. İmar faaliyetleri, *euergesia*'nın diğer alanlarından farklı olarak, karşılığında onurlandırma¹⁰⁷⁷ elde etmese bile, verilen armağanın karşılığında *euergetes*'e ismini yazarak anısını yaşatma olanağı veriyordu. Yaptırılan yapı ister bir sütun ister temelinden itibaren bir hamam olsun, yaptıran ya da yapımına katkıda bulunan kişi yapının veya yaptırılan kısmın üzerine¹⁰⁷⁸ ismini yazmaya hak kazanıyordu¹⁰⁷⁹. Bu şekilde yapı yazıtları onların bu kalıcı hizmetlerinin uzun süre sergilenmesini sağlıyor ve yaptıran kişi veya kişilerin toplum içindeki

¹⁰⁷¹ Bkz. T.146 (sat. 42-48).

¹⁰⁷² Bkz. T.30.

¹⁰⁷³ Yapıların, özel şahısların isimleri ile anılması hakkında bkz. yukarıda s. 68 özellikle dn. 453 ve 454.

¹⁰⁷⁴ Bkz. T.36 (sat. 5).

¹⁰⁷⁵ Bkz. T.51 (sat. 24).

¹⁰⁷⁶ Ayrıca İasos'ta tarihlendirilemeyen bir yazıtta sözü edilen Δαμαίων στοά ifadesi de olasılıkla benzer bir kullanıma işaret etmektedir, bkz. T.167 (sat. 4-6), krş. T.133 (sat. 8-9). Bir Panamara yazıtında değinilen ve yeri belirlenemeyen *stoa Flaviane*'ye (στοά ἢ κα[λου]μένη Φλαβιανή) ismini veren kişi, söz konusu *stoa*'nın inşasına iki kez başta bulunan Hekatodoros oğlu Flav[ianus] olabilir. Bununla birlikte söz konusu *stoa*'nın ismi, Flavianus'un başrahip olması ışığında Flavianii hanedanlığı ile ilişkili de olabilir. Konu hakkında kesin yargıya varmak mümkün görünmemektedir.

¹⁰⁷⁷ Onurlandırma gerekçesi olarak imar faaliyetleri hakkında bkz. yukarıda s. 102-106.

¹⁰⁷⁸ İnşa ve adama yazıtlarında yazıt taşıyıcılar hakkında bkz. yukarıda s. 51-53.

¹⁰⁷⁹ Dig. L.10.3.2. Inscribi autem nomen operi publico alterius quam principis aut eius, cuius pecunia id opus factum sit, non licet. (Bir kamu yapısının üzerine imparatorun ya da yapıyı kendi parasıyla yaptıranın ismi dışında bir isim yazılması yasaktır.)

saygınlığını destekliyordu. Binaların üzerinde bulunan yazıtlar, bina ayakta durduğu sürece yerinde duracak ve yaptıran kişinin ismini taşıyarak onun anısını yaşatacaktı.

Katalogu oluşturan tarihlendirilebilir 160 adet yazıtın kentlere göre dağılımında önemli eşitsizlikler görülür. Birçok kent özel şahısların kent imarına katılımı konusunda bilgi veren bir yazıt sunmamaktadır. Yazıt sunan kentler alfabetik sırayla şunlardır; Alabanda (1), Aphrodisias (59), Apollonia Salbake (4), Attouda (3), Euromos (3), Halikarnassos (1), Herakleia Salbake (3), Hydisos (2), Hyllarima (2), Iasos (10), Kaunos (1), Keramos (6), Labraunda (7), Lagina (12), Mylasa (6), Myndos (2), Nysa (2), Panamara (22), Phoiniks (1), Sebastopolis (1), Stratonikeia (3), Tabai (1), Tralleis (8). Katalog içinde özellikle Aphrodisias (59), Panamara (22) ve Lagina (12) yazıtları önemli yer tutmaktadır. Üç kentin toplam yazıt adedi 93'dür ve bu sayı genel toplamın yaklaşık % 58.1'ini oluşturmaktadır. Bu kentleri 10 yazıtla Iasos, 8 yazıtla Tralleis, 7 yazıtla Labraunda ve her biri 6 yazıtla Mylasa ve Keramos izlemektedir. Kentler arası dağılımdaki bu eşitsizliğin nedeni yalnızca refah ve kentsel gelişmişlik düzeyindeki farklılıklar değildir. Aynı zamanda çok sayıda yazıt sunan kentlerde uzun yıllardır kazı çalışmaları yürütüldüğüne ve bu çalışmalar neticesinde sayıları yüzler, hatta binlerle ifade edilen yazıtlara ulaşıldığına dikkat edilmelidir. Kuşkusuz Aphrodisias MS I. yüzyıl ve sonrasında Karia'nın varlıklı ve bayındır kentlerinin başında geliyordu. Elde etmiş olduğu *eleutheria* ayrıcalığı sayesinde diğer Karia kentlerinden farklı bir konuma sahipti ve bu durum hem yurttaşlarının zenginliği hem de imar faaliyetlerine yönelik ilginin yaygınlığı açısından önemli bir fark yaratmaktaydı. Yerel kültürleri ile ön plana çıkan Lagina ve Panamara ise bağlı oldukları Stratonikeia'dan ayrı olarak ele alınmamalıdır. Hem Lagina hem de Panamara'da rahiplik üstlenen aileler *autonomia* hakkına¹⁰⁸⁰ sahip Stratonikeia'nın en varlıklı ve itibarlı aileleridir. Zira hem Lagina hem de Panamara yazıtları rahiplerin kutsal alanlarda yaptırdığı imar faaliyetlerinin yanında Stratonikeia'da yaptırdıkları imar faaliyetlerini de anarlar.

MÖ I. – MS III. yüzyıllar arasında Karia kentlerinde özel şahısların kent imarına katılımı genel olarak dört farklı şekilde gerçekleşiyordu; özel şahısların kent imarına yönelik para bağışları yaptıkları, vakıflar kurdukları, vasiyetname bırakmak suretiyle belirlenmiş görevli aracılığıyla imar faaliyeti gerçekleştirdikleri yazıtlar aracılığıyla belirlenmektedir. Bununla birlikte Karia kentlerinde yerel elitlerin genel eğilimi çeşitli ölçekte ve nitelikteki imar faaliyetlerine yönelik masrafları karşılayarak imar faaliyetini doğrudan gerçekleştirmek şeklindeydi; özel şahısların kurdukları vakıflar aracılığı ile kent imarına katılımı ender olarak

¹⁰⁸⁰ Statonikeia'nın imtiyazı hakkındaki *senatus consultum* için bkz. *I.Stratonikeia*, no. 505; Sherk, *Roman documents*, s. 105-111 no. 18.

gerçekleşmekteydi. Aphrodisias'tan M. Ulpius Carminius Claudianus¹⁰⁸¹, aynı kentten Attalis Apphion¹⁰⁸² ve Herakleia Salbake'den [Titus Sta]tilius A[pollinarius¹⁰⁸³ yüksek miktarlara ulaşabilen bir anaparayı vermek yoluyla kurdukları vakıflar aracılığıyla kent imarına katkıda bulunmuşlardı. Kent imarına yönelik tüm vakıflar çok büyük miktarlarda paranın adanması yoluyla kurulmuyordu; düzenli bir geliri bir yapının inşası, onarımı veya bakımı için adamak¹⁰⁸⁴ yoluyla daha mütevazı vakıflar da kurulabilirdi. Özel şahısların vasiyetname bırakmak yoluyla *post mortem* bir imar faaliyeti gerçekleştirmesi de ender gerçekleşiyordu. Aphrodisias'ta Aristokles Molossos¹⁰⁸⁵ ve yine aynı kentten Attalos Adrastos¹⁰⁸⁶ vasiyetname bırakmak yoluyla imar faaliyetleri gerçekleştirmişlerdi. Vasiyetname bırakmak veya yüksek miktarlarda para adamak suretiyle vakıf kurmak yoluyla kent imarına katılım, hayattayken tüm onurlara nail olmuş en varlıklı ailelerin en cömert fertlerine mahsus bir durumdu. Bu kişiler kentlerinin en varlıklı ailelerine mensup kişilerdi ve hem yaşamları sırasında hem de ölümleri sonrasında cömertlikleri ile ön plana çıkmışlardı. Ölümlemlerinden sonra bile kente ve kent imarına katkıda bulunmaya devam etmeleri daha fazla itibar ve ismen ölümsüzlük elde etme çabalarının bir sonucu olmalıydı. Vasiyetname bırakmak veya yüksek miktarlarda para adamak suretiyle vakıf kurmak yoluyla kent imarına katılan özel şahısların büyük çoğunluğunun Aphrodisias yurttaşları olması son derece dikkat çekicidir ve bu kentin yurttaşlarının MS I. ve II. yüzyıllardaki yaygın refahına ilişkin önemli bir kanıttır.

¹⁰⁸¹ Aphrodisias'ta M. Ulpius Carminius Claudianus'un kentteki imar faaliyetleri için kurduğu vakfın anaparası 110.000 *denarii* idi ve bu paranın 10.000 *denarii*'sini tiyatronun izleyici koltukları ve yine tiyatro ile ilişkili bir yolun inşası için önceden vermişti, bkz. T.51 (sat. 18-21) Ayrıca bkz. Laum, *Stiftungen*, no. 108. Carminius Claudianus'un vakıf parası dışında kendi kesesinden yaptırdığı imar faaliyetleri için bkz. T.51 (sat. 24-32).

¹⁰⁸² Bkz. T.36 (sat. 3-6). Menekrates kızı Attalis'in *stephanephoría* masraflarına yönelik bir vakıf kurduğu bilinmektedir. Ölümünden sonra kurduğu vakıf aracılığı ile üstlendiği yedinci *stephanephoría* için bkz. T.40 (sat. 3-6). Attalis Apphion'un hayatta iken gerçekleştirdiği imar faaliyetleri için bkz. T.19, T.21, T.23.

¹⁰⁸³ Bkz. T.74 (Fr.C). Apollinarius'un kurduğu vakıf için bkz. Robert, *La Carie*, no. 40. Krş. Robert, *Hellenica III*, s. 10-28.

¹⁰⁸⁴ Tralleis'te *agoranomoi* Artemidoros ve Falanca, *agora*'da gerçekleştirdikleri imar faaliyeti kapsamında *ergasteria* da yaptırmış ve bunlardan elde edilecek olan geliri yaptırdıkları diğer yapıların bakımı için adanmışlardı, bkz. T.154 (sat. 5-8), ayrıca bkz. Laum, *Stiftungen*, no. 98. Panamara'dan bir yazıtta ise, ismi belirlenemeyen bir rahibin önce söz verdiği, tapınakla ilişkili olan fakat niteliği tam olarak belirlenemeyen inşa ve onarım faaliyetinde para kaynağının veya kaynaklarından birisinin olarak sürekli olarak bırakılmış gümüş olduğu görülmektedir, bkz. T.128 (sat. 9-10).

¹⁰⁸⁵ Aristokles Molossos vasiyetnamesi uyarınca tiyatrodan kapsamlı bir imar faaliyeti gerçekleştirmişti; bu faaliyet Molossos'un beslemesi Hermas'ın denetimi altında yürütülmüştür, bkz. T. 26, T.27, T.28, T.29 ve T.31. Krş. T.30.

¹⁰⁸⁶ Attalos Adrastos'un vasiyetnamesinde Aphrodite tapınağı ile ilişkili bir şölen salonu ve bunun çevresindekileri kendi kesesinden inşa etmeye yönelik söz vermiş olduğu anlaşılmaktadır. Bkz. T.40 (sat. 12-15). Olasılıkla bu inşa faaliyeti de, Aphrodite'ye [yönelik sunu ve kurbanlar?] için 12.200 *denarii* adayarak kurduğu vakıf gibi azatlısı Onesimos'un denetimi altında Attalos Adrastos adına yürütülmüştür, bkz. *I.Aph.2007*, no. 12.26a (sat. 19-22). no. 12.26b (sat. 20-23). Ayrıca bkz. Laum, *Stiftungen*, no. 102.1 ve 102.2. Attalos Adrastos'un mensup olduğu aile Aphrodisias'ın imarında son derece etkindir ve bu ailenin fertleri üç veya daha çok nesil kent imarına katkıda bulunmuştur.

Katalogu oluşturan yazıtlar, Karia kentlerinde özel şahısların kent imarına yönelik para bağışlarında bulduklarına ilişkin bilgiler sunarlar¹⁰⁸⁷. MS I. yüzyıl ve sonrasında varlıklı ve itibarlı ailelere mensup kadınların da kimi zaman tek başlarına kimi zaman da eşleriyle müşterek bağışlarda buldukları görülür. Bağış yapan özel şahıslar arasında *eponymos* bir memuriyet olan *stephanephoria* üstlenmiş ve üstlenmekte olan yurttaşlar özellikle dikkat çekmektedir¹⁰⁸⁸. Ayrıca Lagina Hekate rahipleri de kutsal alandaki yapıların inşası ve onarımları için para bağışlarında bulunmuştur¹⁰⁸⁹. Roma Çağı'ndaki para bağışlarının en önemli özelliği Hellenistik Çağ'ın aksine bireyselliğin ön plana çıkartılması ve bağışlar ile memuriyetler arasındaki bağın belirgin olmasıdır. Bağış yapanların bu bağışı veya bağış yapmaya ilişkin sözü hangi memuriyet sırasında verdiğinin yazıtlarda özellikle ifade edilmesi de bunu desteklemektedir¹⁰⁹⁰.

Karia kentlerine ait yazıtlar, özel şahısların bir yapının tümünün veya bir kısmının inşasına, kimi zaman da yapı ile ilişkili diğer bir imar faaliyetine ilişkin masrafları ödemek suretiyle kent imarına katıldıklarına ilişkin çok sayıda referans sunarlar. Sıkça, gerçekleştiren kişi veya kişilerin *demos* önünde vermiş olduğu¹⁰⁹¹ resmi sözler uyarınca gerçekleşen doğrudan imar faaliyetleri aslen fiziksel bir çabayı gerektirmiyor, daha çok işin masraflarını karşılama ve yürütmeyi sağlama şeklinde gerçekleşiyordu. Bu imar faaliyetlerinde kullanılan kaynaklar genellikle inşaatı yaptıran kişi veya kişilerin kendi keseleridir¹⁰⁹². Ender olmakla birlikte bir memuriyet kapsamında yürütülen imar faaliyetinde memurun, memuriyeti için ayrılmış ödeneğin kalan kısmını kullanması¹⁰⁹³ da mümkündür.

Doğrudan imar faaliyetleri bir kişi tarafından gerçekleştirilebilirdi, ayrıca bir imar faaliyeti birden çok kişi tarafından müşterek olarak gerçekleştirilebiliyordu. Müşterek imar faaliyetleri büyük çoğunlukla müşterek üstlenilen memuriyetlerin sonucunda gerçekleşiyordu ve paydaşların faaliyetin masraflarını karşılamaya yönelik katkısını da ifade ediyor

¹⁰⁸⁷ Kent imarına yönelik bağışlar için bkz. yukarıda s. 54-61.

¹⁰⁸⁸ *Stephanephoria* üstlenen yurttaşların kent imarındaki etkinliği hakkında bkz. yukarıda s. 112-114.

¹⁰⁸⁹ Lagina'da Drakon oğlu Kleinomakhos ve ardından Hekate rahipliği üstlenen Aetion oğlu Aristes'ın olasılıkla aynı *stoa* (doğu *stoa*) inşasına yönelik bağışları için bkz. T.105 (Kleinomakhos) ve T.106 (Aristes). Yine Lagina'da Hekate rahibi Khrysaor'un verdiği söz uyarınca *pronaos*'un ve Stratonikeia tiyatrosunun onarımı için bağışladığı 10.000 *drakhme* için bkz. T.103, ayrıca bkz. T.113 (sat. 10-12).

¹⁰⁹⁰ Bkz. T.90 (sat. 23-25) ἂ ἐπινηεῖλατο τοῦ τῆς στεφανηφορίας αὐτοῦ ἐνιαυτοῦ”, T.133 (sat. 4-6) “ἱερεῖς τ[ῆς] Ἐκάτης ἐνδόξως, ἀρχιερεῖς, ayrıca bkz. T.113 (sat. 11-12) ἔδωκαν δὲ καὶ τὰ τῆς Σεβαστῆς δηνάρια χεῖλια ἐν αὐτῷ τῷ τῆς ἱερωσύνης ἐνιαυτῷ.

¹⁰⁹¹ Zuiderhoek, GRBS 48 (2008) s. 419 – 421, krş. Quass, *Honoratiorenschicht*, s. 375vd.

¹⁰⁹² İmar faaliyetlerinde, gerçekleştiren kişi veya kişilerin kendi kesesinden yaptıkları bir harcamayı ifade eden ἐκ τῶν ἰδίων ve benzeri ifadeler için bkz. yukarıda s. 65vd, krş. T.28 (sat 13-14) ἐκ τῶν Μολοσσιανῶν προσόδων, ve T.74 (Fr. C) [ἐκ τῶν Τ. Στα]πλίου Α[πολλιναρίου ? χρημάτων?].

¹⁰⁹³ Finansal kaynağı olarak ἐκ τῶν περι[σ]σωμάτων için bkz. T.125 (sat. 3).

olmalıydı¹⁰⁹⁴. Sıklıkla aynı ailenin fertlerinin yer aldığı müşterek imar faaliyetleri *euergesia* olgusunun ailevi boyutunu yansıtmaktaydı ve ailenin kadınlarını da sıkça sisteme dahil ediyordu. Özellikle Lagina¹⁰⁹⁵ ve Panamara¹⁰⁹⁶ yazıtları müşterek rahiplik üstlenen ve müşterek imar faaliyeti gerçekleştiren çiftler veya kardeşler ile ilgili çok sayıda referans sunarlar¹⁰⁹⁷. Benzer nitelikteki imar faaliyetlerine Aphrodisias'ta da rastlamak mümkündür¹⁰⁹⁸. İmar faaliyetlerine ilişkin yazıtlar, faaliyeti gerçekleştiren kişilerin dışında söz konusu faaliyetin birlikte σύν (dat.) veya μετά (gen.) gerçekleştirildiği ifade edilen dolaylı katılımcıları da anmaktadır. Sıkça faaliyeti gerçekleştiren kişi veya kişilerin akrabaları olan bu dolaylı katılımcıların faaliyetteki rolleri veya inşa masraflarına yönelik katkılarının varlığı belirsizdir. Bu akrabalar yalnızca eş¹⁰⁹⁹, yalnızca kız evlat¹¹⁰⁰, eş ve oğul¹¹⁰¹, erkek ve kız evlat¹¹⁰², olabilmektedir¹¹⁰³. İmar faaliyetini gerçekleştiren veya müşterek bir imar faaliyetinin merkezinde bulunan erkek fertler sıkça eşlerini ve kızlarını ve kimi zaman da erişkin olmayan küçük yaştaki oğullarını gerçekleştirdikleri imar faaliyetlerine ikincil konumda dahil etmişlerdir. Bu şekilde imar faaliyetlerine dolaylı katılım aracılığıyla aileler hem kadınlarını hem de genç nesillerini armağan ve hizmetlerine dahil ederek ailevi cömertliklerini sergilemişlerdir. Dolaylı katılımın diğer bir ifadesi Lagina ve Panamara'da sıkça rastlanan rahip yazıtlarında görülür. Söz konusu yazıtların bitim kısımlarında müşterek rahiplik üstlenen çiftlerin, kimi zaman da yalnızca rahiplerin, üstlendikleri bu masraflı memuriyet sırasındaki hizmet ve aralarında sıkça imar faaliyetlerinin de bulunduğu armağanlarına onurseverce¹¹⁰⁴ (συμφιλοτιμέομαι) veya ünseverce¹¹⁰⁵ (συμφιλοδοξέω) katılan veya destek olan kişilerden bahsedilmektedir. Bu kişiler genel olarak rahip veya rahip çiftin akrabalarıdır; yazıtta bahsedilen rahibin eşi¹¹⁰⁶, küçük yaştaki çocukları¹¹⁰⁷, kayın biraderi¹¹⁰⁸, babası¹¹⁰⁹,

¹⁰⁹⁴ Müşterek imar faaliyetlerinde finansın karşılanması hakkında bkz. yukarıda s. 78vd.

¹⁰⁹⁵ Bkz. T.108, T.109, T.110, T.111, T.112, T.113, ayrıca bkz. T.107.

¹⁰⁹⁶ Bkz. T.126, T.127, T.130, T.131, T.132, T.133, T.139, T.143

¹⁰⁹⁷ Bkz. T.113, T.133.

¹⁰⁹⁸ Bkz. T.19.

¹⁰⁹⁹ (σύν) T.52 (sat. 9-10) ve T.53 (sat. 1); (μετά) T.51 (sat. 26-27), ayrıca bkz. T.81 (sat. 2).

¹¹⁰⁰ Bkz. T.33 (sat. 7-8)

¹¹⁰¹ Bkz. T.80 (sat. 1), ayrıca Sebastopolis'te (tarihsiz) ismi belirlenemeyen bir kişinin işi Elpis ve çocuklarıyla birlikte yaptırdığı belirlenemeyen yapı için bkz. T.174.

¹¹⁰² Tarihlendirilemeyen bir Herakleia Salbake yazıtında Praksas'ın oğlu [-]es tarafından, oğlu Praksas ve Agathokles kızı Tatia ile birlikte adanan [-]ion için bkz. T.166.

¹¹⁰³ Ayrıca bkz. T.34 (sat. 2); ikincil konumda (σύν) kişi veya kişilerin bulunduğu tespit edilmesine karşın yazıtın tahrip olması nedeniyle olası akrabalık ilişkileri belirlenememektedir.

¹¹⁰⁴ Bkz. T.107 (sat. 13-16), T.110 (sat. 14-16), T.112 (sat. 11-13), T.114 (sat. 18-21), T.126 (sat. 10), T.134 (sat. 17-24), T.136 (sat. 13-14), T.145 (sat. 8-13).

¹¹⁰⁵ Bkz. T.130 (sat. 5), T.141 (sat. 9-13), T.143 (sat. 29-30).

¹¹⁰⁶ Bkz. T.136 (sat. 13-14), T.141 (sat. 9-13), T.145 (sat. 8-13).

¹¹⁰⁷ Bkz. T.107 (sat. 13-16), T.126 (? sat. 10), T.143 (sat. 29-30).

¹¹⁰⁸ Bkz. T.107 (sat. 13-16).

¹¹⁰⁹ Bkz. T.110 (sat. 14-16), T.134 (sat. 17-24).

erkek¹¹¹⁰ veya kız kardeşleri¹¹¹¹, erişkin erkek¹¹¹² veya kız çocukları¹¹¹³ ve hatta kız çocukların evli oldukları eşleri¹¹¹⁴ olabileceği gibi rahip çiftten rahibenin önceki evliliğinden olan erkek çocukları da olabilmektedir¹¹¹⁵. Dolaylı katılıma işaret eden bu ifadeler, rahip veya rahip çift tarafından gerçekleştirilen imar faaliyetine yönelik finansal bir katkı konusunda bilgi vermekten uzaktır¹¹¹⁶.

Karia kentlerinde özel şahısların imar faaliyetleri genellikle kısmi katılım niteliğindedir; bu şekilde özel şahıslar, inşa edilmekte olan veya inşası tamamlanmış ve halen kullanılmakta olan bir yapı üzerinde herhangi bir imar faaliyeti yaptırabiliyordu. Bu imar faaliyeti yapıların ihtiyaçları uyarınca oldukça geniş bir yelpazede çeşitlilik gösteriyordu¹¹¹⁷. Yazıtlar, çatı örtülerinin¹¹¹⁸, çeşitli yapılara yönelik¹¹¹⁹ sütunların¹¹²⁰, arşitravların¹¹²¹, çeşitli amaçlarla kullanılan oda ve mekânların¹¹²², ayrıca atölye/dükânların (*ergasteria*) inşalarının¹¹²³ Karia kentlerinde özel şahıslar tarafından sıkça gerçekleştirildiğini gösterirler. Özel şahıslar inşa sürecinde olan veya belirlenemeyen bir nedenle inşası yarım kalmış yapıların tamamlatabiliyorlardı¹¹²⁴, ayrıca bir yapının eski bölümlerini değişen ihtiyaçlar doğrultusunda yeniden düzenleyebiliyorlardı¹¹²⁵. Özel şahısların gerçekleştirdiği kısmi katılımlar yapıların görüntüsü ile ilişkili de olabiliyordu. Tiyatro, hamam, *gymnasion* gibi yapıların bazı mekânlarının yanı sıra *agora* ve *stoa*'lar da beyaz veya renkli mermerle, kimi zaman da mozaik taş ile kaplanabiliyordu¹¹²⁶. Yapıların görkemini destekleyen heykeltıraşlık

¹¹¹⁰ Bkz. T.130 (sat. 5), T.134 (sat. 17-24).

¹¹¹¹ Bkz. T.134 (sat. 17-24).

¹¹¹² Bkz. T.114 (sat. 18-21), T.136 (sat. 13-14), T.145 (sat. 8-13).

¹¹¹³ Bkz. T.112 (sat. 11-13), T.136 (sat. 13-14), T.141 (sat. 9-13), T.145 (sat. 8-13).

¹¹¹⁴ Bkz. T.112 (sat. 11-13).

¹¹¹⁵ Bkz. T.110 (sat. 15-16).

¹¹¹⁶ Dolaylı katılım gösteren ifadeler ve bu ifadeler arasındaki farklılıklar için bkz. yukarıda s. 81-86.

¹¹¹⁷ Kısmi katılımlar ve nitelikleri için bkz. yukarıda s. 73-78.

¹¹¹⁸ Bkz. T.26 (sat. 6), T.52 (sat.25 ve 29), T.98 (sat. 3-4), T.129 (sat. 5), T.177 (sat. 4), ayrıca bkz. T.170 (sat. 3-8). Çatının kiremit kaplaması için bkz. T.63 (sat. 6)

¹¹¹⁹ Karia kentlerinde sütun inşaları ve yapılar için bkz. yukarıda s. 75vd.

¹¹²⁰ Bkz. T.18, T.19, T.24, T.35, T.41, T.43, T.44, T.45, T.46, T.51, T.52, T.55, T.60, T.62, T.63, T.68, T.69, T.70, T.79, T.100, T.101, T.115, T.116, T.120, T.132, T.153, T.160, krş. T.39, Ayrıca bkz. T.161, T.167, T.168, T.169.

¹¹²¹ Bkz. T.2, T.6, T.7, T.8, T.9, T.10, T.11, T.12, T.13, T.14, T.15.

¹¹²² Bkz. T.5 (sat. 1) πρόδομον, T.63 (sat. 4) παρθενώνα, T.21 νάον, T.75 (*naos*?), T.135 (sat. 9) ιερά, T.136 (sat. 10) – T.137 (sat. 27) νάον, T.40 (sat. 13) θυηπολείον δειπνιστήριο[v], T.145 (sat. 6-7) φιλοτρ[ο]φίον, T.131 (sat. 7) τὴν ἀποθήκην, T.38 (fr. e, ἀλειπτήριον), T.51 (sat. 25) ἀλειπτήριον, T.91 (sat. 2) ἀλειπτήριον, T.99 (sat. 2) ἀποδοντήριον, T.108 (sat. 4) ἄτρειον, T.138 (sat. 7) ἄτρειον, T.144 (sat. 20) κοιτώνα, T.52 (sat. 12) “οἶκον”, T.127 (sat. 4) οἶκον, T.138 (sat. 2) π[αστάδας]. Ayrıca bkz. T.171 (sat. 3) ἐκθέτωσιν.

¹¹²³ Bkz. T.52 (sat. 13-14, 26-27), T.125 (sat. 5), T.154 (sat. 5).

¹¹²⁴ Bkz. T.52, T.60 (sat. 13-14), T.111 (sat. 12-13), T.112 (9-10).

¹¹²⁵ Panamara'da *aristeterion*'un darlığının düzeltilmesi hakkında bkz. T.144 (sat. 17-20).

¹¹²⁶ Bkz. T.41 (*proskenion*), T.51 (sat. 24-27; hamamın giriş ve çıkışı ayrıca ἐμβασιλικόν), T.57 (sat. 4; *podium*), T.109 (sat. 10; *stoa*), T.110 (sat. 11-13; hamamın *stoa*'sı), T.127 (sat. 4-6; *oikos*), T.142 (sat. 6-8; *agora*, 1700 ayak), T.143 (sat. 19-26; *naos*, *pronaos* ayrıca zeminden tavana kadar *stoa*), T.153 (sat. 14-15; *eksedra*).

bezemeleri ve rölyefler de özel şahıslar tarafından yaptırılıbiliyordu¹¹²⁷. Yapıların görüntüsü ile ilgili diğer bir faaliyet alanı da sıva, boya ve duvar resimleriydi¹¹²⁸. Yapıların imarına yönelik bu tür kısmi katılımlar, Karia'da da özel şahısların gerçekleştirdiği imar faaliyetlerinin büyük bölümünü oluşturuyordu, bununla birlikte bir yapının tümüyle inşası da sayıca az olmakla birlikte görülmekteydi¹¹²⁹. Kuşkusuz bir yapının tümüyle inşası, inşa edilen yapının nitelikleri doğrultusunda çok büyük bir masraf gerektirebiliyordu. Karia kentlerinde MÖ I. – MS III. yüzyıllar arasında yerel elitlerin tümüyle inşa ettirdikleri yapılar arasında *stoa*'lar ve hamamlar ön plana çıkmaktadır; Aphrodisias¹¹³⁰, Iasos¹¹³¹, Lagina¹¹³², Myndos¹¹³³ ve Panamara'da¹¹³⁴ yurttaşlar tarafından yaptırılmış *stoa*'lara dair referanslar bulunmaktadır. Özel şahıslar tarafından tümüyle inşa edilen hamamlara ilişkin bilgiler ise Keramos¹¹³⁵, Labraunda¹¹³⁶ ve Mylasa¹¹³⁷ yazıtlarından elde edilmektedir. Ayrıca *hydragogion*¹¹³⁸ ve nispeten düşük masrafları ile çeşme¹¹³⁹ yapılarının tümüyle inşası da halka hizmet etmek amacındaki elitlerin araçları olarak görünürler. Bu yapılar dışında kütüphane¹¹⁴⁰ ve tapınak¹¹⁴¹ gibi inşası son derece masraflı yapıların inşasına ilişkin ender referanslar da bulunmaktadır. Bir yapının tümüyle inşasına ilişkin referansların azlığı kuşkusuz faaliyetin gerektirdiği son derece büyük harcamalar ile ilişkilidir, zira Karia kentlerinde varlıklı ve elit sınıfın içinde bile sadece birkaç aile bu denli büyük bir armağanı verebilecek ekonomik refaha sahip olmalıdır. Bu durumda özel şahısların gerçekleştirdiği imar faaliyetlerinin niteliğinin kentin hâlihazırdaki ihtiyaçları, imar faaliyetini gerçekleştiren kişinin ekonomik durumu ve üstlendiği memuriyetin yükümlülükleri, ayrıca mensup olduğu ailenin sosyal ve politik etkinliği gibi etkenler ile şekillendiği sonucuna varmak mümkündür.

¹¹²⁷ Bkz. T.3, T.81 (sat. 2).

¹¹²⁸ Bkz. T.127 (sat. 6-7), T.129 (sat. 5-6), T.132 (sat. 7), T.145 (sat. 6), T.171 (sat. 4), krş. T.52 (sat. 26), T.177 (sat. 6-7), ayrıca bkz. T.170 (11-13).

¹¹²⁹ Karia kentlerinde bir yapının tümüyle inşası hakkında bkz. yukarıda s. 68-73.

¹¹³⁰ Bkz. T.20i, T.52 ve T.53.

¹¹³¹ Bkz. T.80, krş. T.81, ayrıca bkz. T.167.

¹¹³² Bkz. T.112 (sat. 9-10), T.111 (sat. 12-13).

¹¹³³ Bkz. T.121, T.122 (?).

¹¹³⁴ Bkz. T.125 (sat. 3).

¹¹³⁵ Bkz. T.93 (sat. 2-4).

¹¹³⁶ Bkz. T.96 (sat. 2-3) ve T.97 (sat. 9-10), T.113 (13-14), T.107 (sat. 6-8).

¹¹³⁷ Bkz. T.117.

¹¹³⁸ Bkz. T.135 (sat. 10-11); T.136 (sat.9); T.137 (24-26), ayrıca bkz. T.104.

¹¹³⁹ Bkz. T.92 (sat. 7-8; Keramos, MS 102-117), T.104 (Lagina, MS I. yüzyıl?), ayrıca bkz. T.176 (sat. 2; Panamara?, tarihsiz).

¹¹⁴⁰ Herakleia Salbake'de bir [kütüphane]nin temelinden itibaren birden çok kişi tarafından inşa edilip tek kişi tarafından adanmasına ilişkin yazıt için bkz. T.74 [τὴν βιβλιοθήκην] tamamlaması, yazıt taşıyıcı arşitravın büyüklüğü, nitelikli işçiliği ve yazıtın 0.04m harf yüksekliği nedeniyle MAMA editörleri Buckler ve Calder tarafından önerilmiştir. Söz konusu imar faaliyetinin finansal kaynağı veya kaynaklarından birisi [Titus Sta]tilius A[pollinarius'un mal varlığı]dır.

¹¹⁴¹ Bkz. T.4 (sat. 2).

Karia kentlerinde yurttaşların doğrudan imar faaliyetleri de gerektirdiği masraflar açısından önemli farklılıklar gösteriyordu. Tümüyle inşa edilen yapıların, özellikle bir tapınak, *hydragogion*, hamam *gymnasion* kompleksi veya büyük bir *stoa*'nın yüksek maliyetine karşın yapılara yönelik kısmi katılımlar genellikle nispeten daha az harcama gerektiren mütevazı işlerdi. Bununla birlikte bir kısmi katılım, onarım veya yenileme faaliyeti de oldukça büyük bir masraf gerektirebilirdi¹¹⁴². Yazıtlar, Karia kentlerinde yapılara yönelik sütun inşasının yerel elitler tarafından sıkça gerçekleştirilen bir kısmi katılım türü olduğunu göstermektedir. Yazıt taşıyıcı eleman olarak uygun bir yüzey sunarak¹¹⁴³ yaptıran kişinin anısını yaşatma amacına hizmet eden sütunlar genellikle *agora*'ların ve diğer yapıların çevresinde bulunan portiko ve *stoa*'lar ile ilişkili olarak inşa ediliyordu.¹¹⁴⁴ Bununla birlikte tapınaklar¹¹⁴⁵, hamamlar ve *gymnasion*'lar¹¹⁴⁶ yerel elitlerin sütun inşasında buldukları diğer yapılar olarak karşımıza çıkmaktadır.

Özel şahısların kent imarına katılımlarına genel olarak bakıldığında bazı yapı türlerinin özellikle tercih edildiği görülebilir. Tapınaklar,¹¹⁴⁷ hamam – *gymnasia*¹¹⁴⁸, *stoa*'lar¹¹⁴⁹, *agora*'lar¹¹⁵⁰, tiyatrolar¹¹⁵¹ ayrıca su temini ve sunumu ile ilişkili yapılar¹¹⁵² Karia kentlerinde özel şahısların gerçekleştirdiği çeşitli nitelikteki imar faaliyetlerinin merkezinde bulunur. Bunların özellikle halkın kullanımında bulunan ve kent halkının sosyal yaşam kalitesini

¹¹⁴² Bkz. T.37, T.38, T.40, T.41. T.51, T.77, T.81, T.91, T.99, T.108, T.111, T.112, T.138, T.153, T.154.

¹¹⁴³ Yazıt taşıyıcı olarak sütunlar ve sütun kaideleri için bkz. yukarıda s. 52 özellikle dn. 344 ve 345.

¹¹⁴⁴ *Agora*'lara yönelik sütun inşaları *agora*'yı çevreleyen sütun sıraları (*stoa*/portiko) veya *agora* ile ilişkili sütunlu yollar ile ilişkili olabiliyordu; Aphrodisias'ta (MS II. yüzyıl) güney *agora*'nın kuzey portiko'su için Claudia Antonia tarafından yaptırılan sütunlar için bkz. T.43. Apollonia Salbake'de (MÖ II – I. yüzyıl) *agora* ile ilişkili sütun inşası için bkz. T.61 ve T.62. Iasos'ta (MS 138) Roma *agora*'sı, doğu *stoa* ile ilişkili sütun inşası ve diğer işler için bkz. T.81, krş. T.80. Tralleis'te (MS I. yüzyıl) *agora* için inşa edilen yirmi adet sütun ve diğer işler için bkz. T.153 (sat. 12-15). Labraunda'da (MS 102-114) Mausollos *stoa*'sı için inşa edilen sütunlar ve üstlerindeki mermer bezeme için bkz. T.101. Iasos'ta (tarihsiz) bir *stoa*'nın sütunlarının bir kısmı ve bezemelerinin inşası için bkz. T.167.

¹¹⁴⁵ Aphrodisias'ta (MS erken I. yüzyıl) Aphrodite tapınağına yönelik sütun inşaları için bkz. T.18 ve T.19. Ayrıca bkz. *I.Aph.2007*, no. 1. 9. Alabanda'da Apollon Isotimos tapınağı ile ilişkili bir portiko'ya yönelik sütun veya portiko inşası için bkz. T.60. Euromos'ta Zeus Lepsynos tapınağına yönelik sütun inşaları için bkz. T.68, T.69 ve T.70. Mylasa'da Zeus Osogoa tapınağına yönelik sütun inşası için bkz. T.116, Poseidon Isthmios tapınağına yönelik sütun inşası için bkz. T.115. Alabanda'da Apollon Isotimos tapınağına yönelik sütun inşası (tarihsiz) için bkz. T.161. Iasos'ta Artemis Astias tapınağına yönelik sütun inşası (tarihsiz) için bkz. T.168 ve T.169.

¹¹⁴⁶ Aphrodisias'ta Hadrian hamamına yönelik sütun inşası için bkz. T.44, T.45, T.46, T.54 ve T.55. Aphrodisias'ta Diogenes *gymnasion*'una yönelik sütun inşası için bkz. T.51 (sat. 31). Kimi zaman sütunlar yaptırılan revak veya *atreion* gibi eklemenlerin zaruri ve ayrılmaz birer parçası olduğu yazıtlarda için özellikle anılmıyordu.

¹¹⁴⁷ Tapınaklara yönelik imar faaliyetleri için bkz. yukarıda s. 137-140, ayrıca bkz. Tablo 5a (yerel kült) ve 5b (imparatorluk kültü).

¹¹⁴⁸ Hamam ve *gymnasion* yapılarına yönelik imar faaliyetleri için bkz. yukarıda s. 140-144, ayrıca bkz. Tablo 6.

¹¹⁴⁹ *Stoa*'lara yönelik imar faaliyetleri için bkz. yukarıda s. 135-137, ayrıca bkz. Tablo 4.

¹¹⁵⁰ *Agora*'lara yönelik imar faaliyetleri için bkz. yukarıda s. 134-135, ayrıca bkz. Tablo 3.

¹¹⁵¹ Tiyatrolara yönelik imar faaliyetleri için bkz. yukarıda s. 144-146, ayrıca bkz. Tablo 7.

¹¹⁵² Su temini ve sunumu ile ilişkili yapılara yönelik imar faaliyetleri için bkz. yukarıda s. 146-148, ayrıca bkz. Tablo 8.

arttıran yapılar olması rastlantı olmamalıdır. Ayrıca tapınaklar, hamam-*gymnasia*, *stoa*'lar, *agora*'lar ve tiyatrolar *demos*'u oluşturan yurttaşların vaktinin çoğunu geçirdiği yapılardı ve yaptıran kişiler adına yüksek sergileme potansiyeline sahiptiler. Özel şahısların, kent yönetiminin temel yapılarının veya kent dışındaki yolların inşasına ilgi göstermemiş olmaları imar faaliyetlerinin kentsel niteliğine karşın özel şahısların hizmetleri aracılığıyla kendilerini halka sergileme amaçlarıyla ilişkilidir. Bununla birlikte ender olmakla birlikte memuriyetlerin yürütüldüğü *agoranomion*, *khreophylakion* gibi kent yönetimi ile ilişkili yapılar da üstlenilmiş memuriyetlerin sorumlulukları ve verilmiş sözler kapsamında inşa edilmiştir¹¹⁵³.

İmar faaliyetleri gerçekleştiren özel şahısların büyük çoğunluğu kent yönetiminde görev alan varlıklı ve itibarlı ailelerin fertleridir. Bu kişilerin söz konusu imar faaliyeti sırasında üstlenmiş veya üstlenmekte oldukları¹¹⁵⁴ memuriyetler de yazıtlarda sıkça belirtilir. Bu bilgiler ışığında Karia kentlerinde kent imarına katılan özel şahısların üstlenmekte oldukları veya üstlenmiş oldukları son memuriyetler ışığında bazı kent memuriyetlerinin öne çıktığı görülür¹¹⁵⁵. Yerel kült rahipliği¹¹⁵⁶, imparatorluk kültü başrahipliği¹¹⁵⁷, *stephanephoria*¹¹⁵⁸, *gymnasiarkhia*¹¹⁵⁹ ve *agoranomia*¹¹⁶⁰ üstlenmiş veya halen üstlenmekte olan yurttaşların kent imarına yönelik katkıları ile hem nicelik hem de nitelik bakımlarından dikkate değer ölçüde büyüktür. Bu katılımlar çoğunlukla memuriyetlerin getirdiği doğrudan ve dolaylı yükümlülükler, verilmiş olan sözler ve *summa honoraria* ödemeleri ile kimi zaman da bunların ötesinde dindarlık ve cömertlik ile şekilleniyordu. Bununla birlikte bir imar faaliyetinin, üstlenilmiş memuriyetin yükümlülükleri mi yoksa cömertlik nedeniyle mi gerçekleştirilmiş olduğu sorusu birçok durumda yanıtsız kalmaktadır¹¹⁶¹. *Gymnasiarkhia* ve *agoranomia* üstlenmiş yurttaşların imar faaliyetleri genelde mütevazı ölçülerdeydi¹¹⁶² ve sıklıkla memuriyetlerinin yürütüldüğü yapı ve mekânlar ile ilişkiliydi. Benzer şekilde yerel kült rahipliği üstlenen yurttaşların kimi zaman son derece yüksek maliyetler gerektiren imar

¹¹⁵³ *Agoranomion* için bkz. T.154 (sat. 3), krş. T.170 (sat. 6-7). Arşiv binası χρεο[φύλακτιον] için bkz. T.173

¹¹⁵⁴ Üstlenilen memuriyet ile imar faaliyetleri arasındaki zaman ilişkisi hakkında bkz. yukarıda s. 110vd.

¹¹⁵⁵ Kent imarına katılmış yurttaşların üstlendiği belgelenen diğer memuriyetler *agonothesia*, *paidonomia*, *eirenarkhia*, *paraphylake*, *tamieia*, *astynomia* ve *grammateia*'dır, bkz. yukarıda s. 128vd.

¹¹⁵⁶ Rahiplik üstlenen yurttaşların kent imarına katkıları için bkz. yukarıda s. 118-123.

¹¹⁵⁷ Başrahiplik üstlenen yurttaşların kent imarına katkıları için bkz. yukarıda s. 123-127.

¹¹⁵⁸ *Stephanephoria* üstlenen yurttaşların kent imarına katkıları için bkz. yukarıda s. 112-114.

¹¹⁵⁹ *Gymnasiarkhia* üstlenen yurttaşların kent imarına katkıları için bkz. yukarıda s. 115-116.

¹¹⁶⁰ *Agoranomia* üstlenen yurttaşların kent imarına katkıları için bkz. yukarıda s. 117-118.

¹¹⁶¹ Konu hakkındaki tartışma için bkz. yukarıda s. 108-112.

¹¹⁶² Krş. T.154. Tralleis'te *agoranomoi* Artemidoros ve Diogenes, *agora*'daki üstü kapalı yürüyüş yolunu, *agoranomion*'u, Dorik *peristyl*'i ve buradaki sarnıçları ve bu arazilerin üzerindeki her bir atölyeyi yaptırmış, ayrıca bu atölyelerin kiraya verilmesinden elde edilecek gelirleri de kapalı yürüyüş yolları ve diğer sayılanların bakımı için adamıştır.

faaliyetleri de genelde hizmet ettikleri tapınağın inşası, onarımı ve bakımına¹¹⁶³ veya kutsal alan içinde bulunan diğer yapılara¹¹⁶⁴ yönelikti. İmparatorluk kültü başrahipliği üstlenmiş özel şahıslar ise bu son derece yüksek konumları ile orantılı olarak yüksek maliyetli imar faaliyetleri gerçekleştiriyorlardı. Bu faaliyetler sıklıkla imparatorluk kültürünün yapılarına¹¹⁶⁵ veya kentteki diğer yapıların içinde bulunan ve bu külte hizmet eden tapın alanlarına yönelikti¹¹⁶⁶. *Stephanephoria* ise sınırları çizilmiş fiili bir yükümlülüğünün ve dolayısıyla sorumluluk alanının bulunmaması nedeniyle diğer memuriyetlerden farklıydı. Bu farklılık bu *leitourgia*'yı üstlenen kişiden talep edilecek ödeme veya hizmet için ayrıca kişinin bunların ötesinde cömertliğini göstermesi için geniş bir serbestlik alanı sağlıyordu. Bu nedenle *stephanephoria* üstlenen özel şahısların imar faaliyetleri kentlerin ihtiyaçları doğrultusunda kimi zaman *agora*¹¹⁶⁷ veya tiyatro¹¹⁶⁸ kimi zaman da bir tapınak ile ilişkili olabiliyordu¹¹⁶⁹. *Stephanephoria*'nın sağladığı yüksek itibar nedeniyle üstlenecek kişinin karşılık olarak önemli ve masraflı bir ihtiyacı karşılaması beklenirdi. Bu şekilde *stephanephoroi*, verdikleri sözler uyarınca veya *summa honoraria* niteliğindeki ödeme ve hizmetler ile kentte yürütülen imar faaliyetlerine yönelik para bağışlarında bulunabiliyorlardı¹¹⁷⁰ veya kentlerde yürütülen

¹¹⁶³ Rahiplerin, tapınak yapılarına yönelik imar faaliyetleri için bkz. yukarıda s. 120. Lagina'da Hekate rahibi Khrysaor'un verdiği söz uyarınca *pronaos*'un ve Stratonikeia tiyatrosunun onarımı için bağışladığı 10.000 *drakhme* için bkz. T.103.

¹¹⁶⁴ Rahiplerin kutsal alan içindeki yapılara yönelik imar faaliyetleri için bkz. yukarıda s. 121vd. Lagina'da Drakon oğlu Kleinomakhos ve ardından Hekate rahipliği üstlenen Aetion oğlu Aristeeas'ın olasılıkla aynı *stoa* (doğu *stoa*) inşasına yönelik bağışları için bkz. T.105 (Kleinomakhos) ve T.106 (Aristeeas). Lagina'da Hekate rahibi Khrysaor'un verdiği söz uyarınca *pronaos*'un ve Stratonikeia tiyatrosunun onarımı için bağışladığı 10.000 *drakhme* için bkz. T.103. Ayrıca rahipler kutsal alanlara su getirme işi ile de ilgileniyorlardı, Lagina'da tapınak alanına su getiren iki farklı *hydragogion* inşasına ilişkin referanslar mevcuttur. Iason oğlu Khrysaor (MS I. yüzyıl?) tarafından yaptırılan [*hydragogion*?] için bkz. T.104. Marcus Sempronius Clemens (MS II. yüzyıl) tarafından yaptırılan *hydragogion* için bkz. T.135, T.136, T.137. Iason oğlu Khrysaor (MS I. yüzyıl?) tarafından yaptırılan [*hydragogion*] için bkz. T.104.

¹¹⁶⁵ Panamara'da kutsal alan içinde bulunan imparatorluk kültü tapınağı için bkz. T.130 (sat. 4-5) καθ[ὶ]δρυσάμενοι τὸν ἱερ[ὸν] ναὸν τοῦ - - ο]υ. Yazıtı taşıyan kemerin Claudius tapınağı ile ilişkilendirilmesi hakkında bkz. Laumonier, *cultes indigènes*, s. 244vd; krş. Price, *Rituels and Power*, s. 262 no. 72.

¹¹⁶⁶ T.138 (sat. 6-7), krş. T.93i-ii. Hamam ve *gymnasion*-hamam komplekslerinde imparatorluk kültü avluları için bkz. F.K.Yegül, "Kaisersaal and the Imperial Cult." *The Art Bulletin* 64,1 (1982) s. 7-31; Yegül, *Hamamlar*, s. 248vd, krş. Price, *Rituels and Power*, s. 144 dn. 34; Laumonier, *cultes indigènes*, s. 253vdd. Başrahipler ayrıca imparatorluk kültürünün önemli bir bölümünü oluşturan oyun ve şölenlerin büyük kısmının yürütüldüğü tiyatrolara yönelik imar faaliyetleri de gerçekleştirebiliyorlardı; Tiberius Claudius Zelos ömür boyunca üstlendiği Aphrodite rahipliğinin yanı sıra başrahipliği de üstlenmekteydi. Zelos, başrahipliği sırasında tiyatronun sahne binası üzerinde kapsamlı ve masraflı bir yenileme çalışması gerçekleştirmişti, bu kapsamda sahne binasının sütunlarını, bunların bezemelerini yaptırmış ayrıca hem zemini hem de duvarları taş ile kaplatmıştı, bkz. T.41, ayrıca bkz. T.42.

¹¹⁶⁷ Aphrodisias'ta (MÖ I – MS I. yüzyıl) kuzey *agora*'nın kuzey portiko'sunun veya tüm kuzey *agora*'nın Gaius Iulius Zoilos tarafından (?) inşası için bkz. T.16.

¹¹⁶⁸ Aphrodisias'ta (MS 28) Gaius Iulius Zoilos'un Aphrodite ve *demos*'a adadığı, *logeion* ve üzerine işli tüm bezemeleri ile birlikte *proskenion*'un inşası, Zoilos'un ard arda onuncu kez üstlendiği *stephanephoria* sonrasında gerçekleştirilmişti. Bkz. T.3.

¹¹⁶⁹ Euromos'ta Zeus Lepsynos tapınağının devam eden inşa süreci *stephanephoroi* tarafından desteklenmiştir, bkz. T.68, T.70. Herakleia Latmia'da eski *stephanephoros* Herakleides'in Apollon için yaptırdığı niteliği belirlenemeyen fakat olasılıkla dinsel yapı için bkz. T.165.

¹¹⁷⁰ Keramos'ta (MS 14-37) Dionysos oğlu [-]ophantos, *stephanephoria* yılında, Dionysos oğlu Iasikrates ve komutanlar tarafından inşa edilmekte olan *stoa*'nın inşası için 800 *denarii* bağışlamaya söz vermişti ve bu

büyük bir projeye yönelik imar faaliyeti gerçekleştirebiliyorlardı¹¹⁷¹. Genel bir bakış ile *gymnasiarkhia*, *agoranomia* ve yerel kült rahipliği üstlenmiş özel şahısların memuriyetlerinin yürütüldüğü mekana yönelik imar faaliyetleri kısmen memuriyetin getirdiği doğrudan ve dolaylı sorumluluklar ile ilişkiliydi. Bununla birlikte cömertliğini nesillerce halka sergileyerek politik anısını yaşatacak bir armağanı memuriyet alanında bırakmak elit sınıfın bir ferdi için son derece önemli olmalıydı. Bu şekilde yalnızca kendisi için değil ailesinin gelecek nesilleri için de itibar sağlayacak imar faaliyetlerini gerçekleştirmeleri için kolayca motive oluyorlardı. İleride oğlu veya torunu aynı mekan içinde aynı memuriyeti üstlendiğinde bu armağan ile gurur duyacak ve elde edilmiş itibarı sürdürmek için ihtiyaçlar doğrultusunda yeni katkılarda bulunacaktı.

Karia kentleri kadınların kent yönetimine katılmaları ve memuriyet üstlenmeleri konusunda zengin referanslar sunmaktadır; Bu bilgiler ışığında Karia kentlerinde özellikle varlıklı elit ailelere mensup kadınların prestijli ve masraflı memuriyetler üstlendikleri görülmektedir. Özellikle Lagina ve Panamara'da yer alan küllere ilişkin rahipliklerde, ayrıca imparatorluk kültü rahipliğinde eşlerinin yanında rahibe veya başrahibe olarak yer alan çok sayıda kadın Karia'nın kadınların memuriyet üstlenmesi konusunda çok sayıda referans vermesinin nedenlerinden birisi olarak sayılmalıdır. Kadınların memuriyet üstlenmeleri ve kent içinde daha "görülebilir" olmaları ile orantılı olarak kent imarına da katıldıkları görülür. Bu katılım kentlerinin en varlıklı ve itibarlı ailelerine mensup kadınların tek başına¹¹⁷² veya eşleriyle müşterek yapılmış para bağışları şeklinde olabilmektedir. Karia kentlerinde kadınların tek başlarına bağışları MS I. ve II. yüzyıllara tarihlenmektedir ve bağışta bulunan kadınların *stephanephoria*¹¹⁷³ üstlenmiş oldukları dikkat çekmektedir¹¹⁷⁴. Kadınların tek

sözünü *stephanephoria* yılından sonra yerine getirmişti. Bkz. T.90 (sat. 23-33). Herakleia Salbake'den (ca. MS 70) Tate'nin *summa honoraria*'sı 2340 *denarii* paranın *epikephalion* ödemesi için kente verilmesini içeriyordu, fakat olasılıkla bu paranın başka bir kaynaktan karşılanması üzerine söz konusu miktar Tate tarafından babası Glykon'un da bir dönem rahipliğini yürüttüğü Herakles için inşa edilen tapınağın inşasına aktarılmıştı. Bkz. T.73.

¹¹⁷¹ Iasos'tan (MS 180-193) Diokles'in *summa honoraria*'sı Artemis Astias *stoa*'sının çatısını ve olasılıkla bu *stoa* yakınlarında iki *eksedra* inşa ettirmektir. ismi belirlenemeyen babası, Diokles'in *post mortem* üstlendiği bu *stephanephoria* için gerekli bu harcamaları olasılıkla Diokles tarafından kurulmuş bir vakıf aracılığı ile yapmıştı. Bkz. T.83. Tralleis'te (Principatus D.) *Asiarkh* Kydoros'un *summa honoraria* olarak gerçekleştirdiği hizmet olasılıkla bir imar faaliyetidir fakat niteliği belirlenememektedir. Bkz. T.158.

¹¹⁷² Herakleia Salbake'de (MS ca. 70) Herakles rahibi Glykon'un kızı Tate, olasılıkla üstlendiği *stephanephoria* için *summa honoraria* niteliğindeki ödeme olarak söz verdiği *tributum capitis* yerine Herakleion'un inşasına 2340 *denarii* bağışlamıştı ve bu hizmeti nedeniyle *boule*, *demos* ve *gerousia* tarafından onurlandırılmıştı, bkz. T.73 (sat. 10-13). Attouda'da M. Ulpius Carminius Claudianus'un ikinci (?) eşi Carminia Ammia'nın (MS II. yüzyıl) *stephanephoria* yanında Ana Tanrıça ve Aphrodite rahibeligi üstlendiği sırada niteliği belirlenemeyen bir onarım faaliyetine para bağışladığı görülmektedir, bkz. T.66 (sat. 15-16). Karia kentlerinde kadınların kent imarına yönelik para bağışları için bkz. yukarıda s. 60vd. Bağışlar karşılığında elde edilen onurlandırmalar için bkz. yukarıda s. 103 dn. 717.

¹¹⁷³ *Stephanephoria* üstlenen kadınlar için bkz. Bremen, *Limits*, s. 63-66.

¹¹⁷⁴ Karia kentlerinde *stephanephoria* memuriyetinin genel nitelikleri hakkında bkz. yukarıda s. 112vd.

başlarına yaptıkları bu bağışların dışında müşterek memuriyet üstlendikleri eşleriyle birlikte de kent imarına yönelik müşterek bağışlar yaptıkları görülür¹¹⁷⁵. Aphrodisias'tan bir örnekte ise Aphrodisias'ta ve hatta tüm Karia kentlerinde kent imarına katılım bakımından en aktif kadın olan¹¹⁷⁶ Attalis Apphion'un mal varlığının Aphrodisias'ta *demos* tarafından yürütülen bir hamam inşasında kullanıldığı görülür¹¹⁷⁷. Ölümü sonrasında *stephanephoria*'yı kendi adına en az on yıl yürütülecek bir vakıf kurduğu bilinen¹¹⁷⁸ Attalis'in hamam inşa edilmesine yönelik projede kullanılmak üzere bir miktar para bırakarak bir vakıf kurmuş olması muhtemeldir.

Kadınlar, kentlerde *gymnasiarkhia* ve *stephanephoria* gibi liturjik memuriyetleri sıklıkla üstleniyor olmalarına karşın Karia kentlerinde tek başına bir kadının tek başına gerçekleştirdiği doğrudan bir imar faaliyetine yönelik yalnızca bir örnek bulunmaktadır¹¹⁷⁹. Kadınların bir imar faaliyetinin gerçekleştiricisi olarak görüldüğü birçok yazıt kadınların ölmüş olan eşleri, babaları ya da ailelerindeki diğer fertler adına (ὀπέρ) gerçekleştirdikleri imar faaliyetlerini anarlar¹¹⁸⁰. Bu şekilde ifade edilen imar faaliyetlerinde gerçekleştirici olarak görünen kadın yalnızca aracıdır ve mirasçı olarak ölmüş olan erkek akrabaların hayattayken vermiş olduğu bir sözü ölümünden sonra onun adına yerine getirme sorumluluğunu üstlenmiştir¹¹⁸¹. Karia kentlerinde kadınların kent imarına katılımı sıkça eşleriyle, babaları veya erkek kardeşleriyle birlikte gerçekleştirdikleri müşterek imar faaliyetleri şeklindedir¹¹⁸². Kadınların müşterek imar faaliyetlerinin paydaşları olarak ortaya çıkmaları ailevi stratejilerin ve sıklıkla müşterek üstlenilen memuriyetlerin¹¹⁸³ bir sonucudur. Yazıtlar kadınların erkek akrabaları ile müşterek olarak başladıkları bir imar faaliyetini, akrabalarının ölümü üzerine yanlarında σὺν (dat.) veya μετά (gen.) ile ifade edilen ve çoğu zaman ailedeki bir genç kızlar veya erişkin olmayan erkeklerin eşliğinde tek başlarına tamamlamak durumunda kalabildiklerini göstermektedir.¹¹⁸⁴ Karia yazıtları kadınları ve

¹¹⁷⁵ Bkz. T.113 ve T.133.

¹¹⁷⁶ Attalis Apphion'un hayatta iken gerçekleştirdiği imar faaliyetleri için bkz. T.19, T.21, T.23.

¹¹⁷⁷ T.36 (sat. 3-6), krş. Malay, ZPE 48 (1982) s. 257vd no.5.

¹¹⁷⁸ Menekrates kızı Attalis Apphion'un *stephanephoria* memuriyetini en az onaltı kez üstlendiği yazıtlar aracılığı ile bilinmektedir. Yedinci kez ve sonrasında bu memuriyeti *herois* unvanıyla *post mortem* üstlenmiştir, bkz. yukarıda s. 63 dn. 415.

¹¹⁷⁹ Aphrodisias'ta (MS II. yüzyıl) Claudia Antonia, güney *agora*'da sütunlar yaptırmıştı, bkz. T.43. Kadınların imar faaliyetleri ve kamu harcamaları hakkında bkz. Bremen, *Limits*, s. 193-197.

¹¹⁸⁰ Bkz. yukarıda s. 90.

¹¹⁸¹ Kadınların ölmüş olan erkek akrabaları adına gerçekleştirdiği imar faaliyetlerinin aksine bir erkek, henüz hayatta olan eşi adına imar faaliyeti gerçekleştirebiliyordu. Euromos'ta halihazırda rahibe olan Ateimetos kızı Appia yerine eşi Rufus oğlu Rufus'un sütun inşa ettirdiği görülür, bkz. T.86.

¹¹⁸² Müşterek imar faaliyetleri hakkında bkz. yukarıda s. 78-81.

¹¹⁸³ Memuriyetlerin müşterek üstlenilmesi hakkında Bremen, *Limits*, s. 117-125 (imparatorluk kültü rahipliği), s. 125-136 (kent memuriyetleri) s. 133-135 (yerel kültü rahipliği), ayrıca bkz. Quass, *Honoratiorenschicht*, s. 40-76

¹¹⁸⁴ Bkz. T.32 ve T.77, ayrıca bkz. yukarıda s. 92.

küçük yaştaki genç kızları sıkça ailelerindeki erkeklerin gerçekleştirdiği doğrudan imar faaliyetlerinde dolaylı katılımcı¹¹⁸⁵ olarak anarlar¹¹⁸⁶. Ailevi stratejilerin bir sonucu olan bu ifadeler varlıklı ve elit ailelerin yalnızca erkek bireyleriyle değil, her yaşta kadınlarıyla birlikte kente ve halka cömertçe hizmet ettiklerinin sergilenmesi amacıyla hizmet etmektedir.

Katalogu oluşturan yazıtlardan elde edilen prosopografya bilgileri kentlerde bazı ailelerin fertlerinin kent imarı üzerinde etkinliğini ve bu ailelerin kent imarına birden çok nesil katılımının varlığını gösterirler. Bu kişiler, kentlerindeki en önemli memuriyetleri defalarca üstlenmekle yetinmeyerek, yaptırdukları yapılar aracılığı ile kent dokusunda kendilerinin ve ailelerinin izini bırakmayı, bu şekilde sosyal ve politik açıdan üstün konumlarını sergilemeyi ve yeni onurlar elde ederek aile prestijini her nesilde korumayı aile politikası olarak benimsemiş olmalıdır. Aynı ailenin farklı nesillerde kent imarına katılımına ilişkin bilgiler Aphrodisias, Stratonikeia (Lagina ve Panamara), Keramos ve Attouda yazıtlarından elde edilmektedir. Kataloga dahil edilen ve yurttaşların kent imarına katkılarına ilişkin bilgiler veren altı adet Keramos yazıtının beş tanesinin iki ailenin imar faaliyetleri ile ilişkili olması bu ailelerin ekonomik ve politik üstünlüğüne ışık tutmaktadır. Apollokles oğlu Lykiskos Dioskurides¹¹⁸⁷, ardından oğlu Hermophantos¹¹⁸⁸ ve onun oğlu Hierokles'in¹¹⁸⁹ imar faaliyetleri Traianus - Hadrianus Dönemleri'nde ailenin kent memuriyetlerinin yanında kent imarına yönelik cömertliğini de göstermektedir. Keramos'da ön plana çıkan diğer bir örnek Hieron Hermodoros¹¹⁹⁰ ve oğlu Theodoros'dur¹¹⁹¹. Baba ve oğul Antoninus Pius Dönemi'nde kent politik yaşamında etkin görünürler ve bu etkinliklerini kent imarına yönelik katkılarıyla taçlandırır.

¹¹⁸⁵ Dolaylı katılımcılar ve kadınların kent imarına dolaylı katılımları hakkında bkz. yukarıda s. 81-86.

¹¹⁸⁶ Kadınlar ender olarak imar faaliyetlerinde *epimeletai* olarak görünürler. Özel şahısların imar faaliyetlerinde kadınlar tarafından üstlenilen yürütme ve denetleme görevleri için bkz. yukarıda s. 86-87.

¹¹⁸⁷ Apollokles oğlu Lykiskos Dioskurides bir çeşme inşa ettirip İmparator Traianus'a, büyük Keramos tanrılarına ve vatana adar, bkz. T.92

¹¹⁸⁸ Hermophantos ve Dionysios oğlu Hermophantos müşterek üstlendikleri *agoranomia* sırasında bir *aleipterion* inşa ettirirler, İmparator Traianus'a, Keramos tanrılarına ve vatana adarlar, bkz. T.91

¹¹⁸⁹ *Stephanephoros* ve üç kez *gymnasiarkhia* üstlenmiş, ayrıca kentin evladı unvanına layık görülmüş Hierokles, *stephanephoros* üstlenmiş eşi Aristoneike ile başrahipliği üstlenirler ve bu son derece önemli makamdayken *demos* için bir hamamı temelinden itibaren ve içerisindeki tüm işleri, tüm bezemeleri ile birlikte kendi keselerinden inşa ettirirler, bkz. T.93.

¹¹⁹⁰ Hieron Hermodoros rahiplik, *agoranomia*, *grammateia* ve birisi oğlu Theodoros ve iki erkek torunuyla birlikte olmak iki kez *gymnasiarkhia* üstlenmiş, ayrıca *boule* ve *demos* tarafından defalarca en büyük onurlarla onurlandırılmıştır. Hermodoros bir erkekler hamamının inşasına yönelik söz vermiş ve bu faaliyet için iki kez gümüş (*denarii*) bağışlamıştır. İkinci bağış söz konusu hamamın inşasının yarım kalması nedeniyle gerçekleşmiş görünmektedir, zira birinci bağışın yapının inşasına, ikinci bağışın ise inşaatın tamamlanmasına yönelik olduğu özellikle ifade edilir, bkz. T.94

¹¹⁹¹ Hieron oğlu Theodoros eşi Ainesigenos kızı Eukleia Artemesia ile birlikte müşterek *stephanephoros* üstlenmiştir, bkz. *I.Keramos*, no. 27. Çift yine müşterek olarak niteliği belirlenemeyen fakat olasılıkla dinsel bir yapı ile ilişkili imar faaliyeti gerçekleştirmiştir, bkz. T.95

Karia’da yurttaşların kent imarına katılımı konusunda en çok referansı sunan Aphrodisias’ta MS I. yüzyılın ikinci yarısı ve MS II. yüzyılın ilk yarısında kent imarında etkin bir aile “atalarından beri *ktistes*” Adrastos Hieraks’ın¹¹⁹² ardıllarıdır. Adrastos Hieraks’ın oğlu olan Attalos Adrastos vasiyetnamesi aracılığı¹¹⁹³ ile Aphrodite Ourania Pandemos¹¹⁹⁴ ve pek tatlı vatani için, içinde *diakosiaprottoi*, *gerousia* ve kendi *phyle*’sinden olanların yiyip içmeleri için bir şölen salonunu ve onun çevresindeki yapıları kendi mal varlığından yaptırmıştır.¹¹⁹⁵ Ayrıca Attalos Adrastos veya kardeşi Hypsikles Hieraks’ın bir gençler *gymnasion*’unun inşasını¹¹⁹⁶ ve ayrıca belirlenemeyen bir yapının temelinden itibaren inşasını¹¹⁹⁷ gerçekleştirenlerden birisi olması olasıdır. Aphrodisias’ta MS II. yüzyılda son derece itibarlı¹¹⁹⁸ bir ailenin fertleri olan, tiyatrodaki kapsamlı bir yenileme faaliyeti gerçekleştirmiş ve *ktistes* onur unvanı elde etmiş Tiberius Claudius Zelos¹¹⁹⁹ ve oğlu “kentteki en önemli eserlerin kurucusu” Claudius Aurelius Zelos’un¹²⁰⁰ kent imarına farklı nesillerde katılımları da yazıtlar aracılığı ile belgelenmiştir.

MS II. ve III. yüzyıllarda Stratonikeia’nın en önemli ailelerinden birisi olarak karşımıza çıkan ve nesiller boyunca Zeus Panamaros, Hera ve Hekate rahipliğini üstlenmiş Sempronii ailesinin fertleri de Stratonikeia ve buna bağlı Panamara ve Lagina kutsal alanlarında imar faaliyetleri gerçekleştirmiştir. MS III. yüzyılda Marcus oğlu Marcus Sempronius Clemens hem üstlendiği memuriyetler hem de Hekate tapınağında yaptırdığı *hydragogion* ile dikkat çekmektedir¹²⁰¹. Aynı yüzyılın son çeyreğinde Sempronius Clemens’in torunu, Marcus

¹¹⁹² Kentin en önemli ailelerinden birisine mensup “erdem timsali” Adrastos Hieraks başrahiplik, *stephanephoria*, *gymnasiarkhia*, *agoranomia*, *agonothesia* üstlenmiş, ayrıca defalarca elçilik görevlerinde bulunmuş, kent için avukatlık yapmıştır, bkz. T. 25. Hieraks’ın atalarının Plarasa ile kurulan *sympoliteia* ve ardından iki kentin tek kent olarak yeniden kurulması sırasında oynadığı etkin rol aile fertlerinin birden çok nesil *ktistes* onur unvanına sahip olmasını sağlamıştır, bkz. *I.Aph.2007*, no. 12.4 (sat. 4-6) ἄ[νδρα γένους πρῶ]του κ[αὶ συνεκτικότες] τῆν π[ατριδα]. krş. T.1 (sat. 4-5), ayrıca bkz. yukarıda s. 99, aşağıda s. 168 dn. 1212 ve s. 171 dn. 1227.

¹¹⁹³ Attalos Adrastos vasiyetnamesi aracılığı ile Aphrodite’ye [yönelik sunu ve kurbanlar?] için 12.200 *denarii* adadığı bir vakıf kurmuş ve bu vakfın işlerinin yürütülmesi için azatlısı Onesimos’u görevlendirmiştir, bkz. *I.Aph.2007*, no. 12.26a (sat. 19-22); 12.26b (sat. 20-23). Ayrıca bkz. Laum, *Stiftungen*, no. 102.1-2.

¹¹⁹⁴ Bkz. Laumonier, *cultes indigènes*, s. 493vd.

¹¹⁹⁵ Bkz. T.40; *θηροποιεῖον δευριστήριον*[v] için bkz. (sat. 18-22). Terim ile ilgili tartışma ve referanslar için bkz. Chaniotis, *Twelve buildings*, s. 64 vd. ve dn. 31.

¹¹⁹⁶ Bkz. T.37.

¹¹⁹⁷ Yazıt fragmentinde geçen “Zenon oğlu [Artemi]doros’un oğlu” ifadesi Adrastos Hieraks, Attalos Adrastos veya erkek kardeşi Hypsikles Hieraks’ın bu imar faaliyetini gerçekleştiren kişi olabileceğini gösterir. Bkz. T.50A

¹¹⁹⁸ Ailenin, Gaius Iulius Zoilos’un ardıllarının oluşturduğu Iulii ailesiyle evlilik yoluyla kurduğu akrabalık ilişkisi için bkz. T.56 (sat. 4-6).

¹¹⁹⁹ Bkz. T.41, T.42.

¹²⁰⁰ Bkz. T.56.

¹²⁰¹ Bkz. T.135, T.136, T.137. En büyük onurlarla defalarca onurlandırılmış Caesar dostu ve vatansever Sempronius Clemens’in defalarca Zeus Panamaros rahipliği, ayrıca Hekate, Zeus Khrysaoreios, Zeus Narasos, Zeus Londargos rahipliğini, Augustus’ların başrahipliğini ve ömür boyunca Zeus Capitolius, Asklepios, Hygeia, Hestia’nın rahipliğini üstlendiği görülür. Üstlenmiş olduğu bu rahiplikler sonrasında, kendini tanrıya adanmış birisi olarak tanınması şaşırtıcı değildir. Ayrıca en az on kez *gymnasiarkhia* üstlenmiş, *agonothesia* yürütmüş, *ataleia* (vergi muafiyeti) ve *aleitourgia* (leitourgia muafiyeti) ile atalarından itibaren onurlandırılmış olmasına

Sempronius Auruncius Theodotos ve Sempronia Auruncia Arriane'nin babası olan Arrianos ise olasılıkla Panamara'da kutsal bulunan bir *stoa*'yı kapsamlı şekilde restore ettirir¹²⁰². Kesin olmamakla birlikte Stratonikeia'da kent imarına katılmış bir baba-oğul da Panaitios oğlu Hierokles¹²⁰³ ve onun oğlu [Leon Thrason]'dur¹²⁰⁴. MS II. yüzyılda yaşamış baba ve oğuldan Hierokles'in rahipliği sırasında olasılıkla kutsal alanda yaptırdığı yapının niteliği belirlenememektedir. Leon Thrason ise eşi Apphion ile birlikte yaptığı sade rahipliği sırasındaki diğer hizmet ve armağanlarının yanında¹²⁰⁵ Stratonikeia'da *agora*'da 1700 ayak beyaz mermeri döşetmiş ve bu hizmeti nedeniyle onurlandırılmıştır.

Yalnızca Karia'nın değil tüm Asia eyaletinin en önemli ailelerinden birisi¹²⁰⁶ olan Attoudalı Carminii ailesine mensup fertlerin de birden çok nesil imar faaliyeti gerçekleştirdikleri görülür. Marcus Ulpius Carminius Claudianus Polydeukes vatani Attouda'da niteliği bilinmeyen bir imar faaliyeti gerçekleştirmiştir¹²⁰⁷. Polydeukes'in oğlu olan M. Ulpius Carminius Claudianus¹²⁰⁸ ise hizmet ve memuriyetlerinin yanı sıra birisi Aphrodite'nin kutsal adakların dikim işlerine ve altın rahiplik çelengine yönelik diğeri ise Aphrodisias tiyatrosundaki ekleme ve yenileme faaliyeti için olmak üzere iki vakıf kurduğu anlaşılmaktadır. M. Ulpius Carminius Claudianus ayrıca Diogenes *gymnasion*'unda bir *alipterion* inşa ettirmiştir ve bu yapının diğer işlerini de eşi Apphia ile birlikte tamamlamıştır.

Lagina'dan iki yazıt aynı ailenin ardıl fertlerinin aynı imar projesinin farklı aşamalarını üstlendiklerine ilişkin bilgiler sunarlar; Stratonikeia'nın önemli ailelerinden birisine mensup Epainetos Uliades ve eşi S[- - -] dört yılda bir birlikte kutlanan Hekate ve imparatorluk kültü festivalinin rahiplik görevini üstlenmiştir ve rahiplikleri sırasında bir *stoa*'yı mozaik taş ile kaplatmışlardır¹²⁰⁹. Ardından oğulları Epainetos Pamphylos da eşi Flavia Artemon ile müşterek üstlendiği Hekate rahipliği sırasında, rahibin babası Galestes oğlu Epainetos

karşın, gönüllü olarak *prytanis*, *grammateus*, *dekaprotos*, ve *eutheniarkhes* olmuştur. Sempronius Clemens veya ailesinden birisi tarafından gerçekleştirilen diğer bir imar faaliyeti için bkz. T.140.

¹²⁰² Bkz. T.146. Arrianos'un oğlu Marcus Sempronius Auruncius Theodotos ve kızı Sempronia Auruncia Arriane bu *stoa* yakınlarında büyük dedeleri Marcus Sempronius Clemens'in heykelini diktirmiştir.

¹²⁰³ Bkz. T.141. Hierokles'in kurduğu vakıf için bkz. Laum, *Stiftungen*, no. 133.

¹²⁰⁴ Bkz. T.142. Yazıtta ismi okunamayan rahibin Leon Thrason ile ifentifikasyonu hakkında bkz. *I.Stratonikeia I*, s. 107 (soyağacı); Laumonier, BCH 62 (1938) s. 170. Leon Thrason için ayrıca bkz. Laumonier, BCH 61, (1937) s. 270, no. 99.

¹²⁰⁵ Leon Thrason, dışarıdan gelen mahkeme için kente 200 gümüş *denarii* vermiş ayrıca söz verdiği gibi *dekaprotos* arasına yazılmıştır.

¹²⁰⁶ Attoudalı Carminii ailesi için bkz. Thonemann – Ertuğrul, *The Carminii of Attouda*, EA 38 (2005) s. 75-86.

¹²⁰⁷ *Stephanephoros*, Ephesos'daki Asia tapınağının başrahibi, Herakles Prokathegemon ve Dionysos Kathegemon rahibi Marcus Ulpius Carminius Claudianus Polydeukes için bkz. T.65, Polydeukes'in eşi Carminia Ammia'nın niteliği belirlenemeyen bir onarım faaliyetine yönelik para bağışı için bkz. T.66.

¹²⁰⁸ *Quaestor Asiae*, Kyzikos *curator*'u, başrahip, hazineedar, *arkhineopoios* ve Aphrodite'nin ömür boyu rahibi M. Ulpius Carminius Claudianus için bkz.T.51, ayrıca bkz. *PIR*² C 433.

¹²⁰⁹ Bkz. T.109.

Ouliades'in de onurseverce katkısıyla Azanios hamamının *frigidarium*'unun yanındaki *stoa*'yı mozaik taş ile kaplatmışlardır¹²¹⁰. Baba ve oğlun birbiri ardına üstlendikleri rahiplikleri sırasında gerçekleştirdikleri bu eş nitelikte imar faaliyetleri büyük olasılıkla Azanios hamamının farklı *stoa*'larının mozaik kaplanması projesinin ardıl aşamalarıdır. Bu projede Epainetos Ouliades, babasından sonra üstlendiği rahiplik ile birlikte babasının başlattığı projeyi tamamlama sorumluluğunu da üstlenmiş olmalıdır¹²¹¹.

Karia kentlerinde *ktistes* onur unvanına sahip yurttaşların da kentlerinin imarına önemli katkılarda bulunduğu ön görülebilir¹²¹². Yazıtlar, Karia kentlerinde *ktistes* unvanı elde etmiş kişilerin imar faaliyetlerinin niteliği hakkında detaylı bilgiler sunmazlar. Yalnızca Aphrodisias kentinden Tiberius Claudius Zelos'un tiyatronun sahne binası üzerindeki yenileme çalışması söz konusu faaliyetin yapı yazıtı aracılığıyla bilinmektedir¹²¹³. Aphrodisias'tan Hephaistion oğlu Hermogenes Theodotos ve Tiberius Claudius Aurelius Zelos'un ise önemli imar faaliyetleri gerçekleştirdikleri yazıtlarda belirtilmiş olmasına karşın faaliyetlerin içeriği ve kapsamı hakkında bilgi yoktur. Kentin kurucusu ve hayırhahı olan kurtarıcı Hephaistion oğlu Hermogenes Theodotos, vatanını son derece ünseverce, çok büyük sözler ve adaklarla güzelleştirmiştir¹²¹⁴. *Ktistes* Tiberius Claudius Zelos'un oğlu Tiberius Claudius Aurelius Zelos ise "şehirdeki en büyük eserlerin kurucusu"¹²¹⁵ olarak anılır ve vatanını kendi kesesinden harcayarak çok sayıda büyük eserler¹²¹⁶ ile güzelleştirmiştir¹²¹⁷.

Karia kentlerinde *ktistes* olarak bilinen yurttaşların kentlere göre dağılımında, imar faaliyetlerinin kentlere göre dağılımı ile doğru orantılı olarak önemli eşitsizlikler görülür. Birçok kentte MÖ I. – MS III. yüzyıllar arasındaki dönemde hiç *ktistes* tanınmazken Aphrodisias'tan beş, Apollonia Salbake, Herakleia Salbake ve Tralleis'ten birer olmak üzere toplam sekiz kişi *ktistes* unvanı ile bilinmektedir. *Ktistes* olarak bilinen yurttaşlara ilişkin

¹²¹⁰ Bkz. T.110.

¹²¹¹ Konu hakkında detaylı değerlendirme için bkz. T.109.

¹²¹² Kuşkusuz bu unvanın varlığı daima kent imarına yönelik bir katkı ifade etmemektedir. Aphrodisias'tan Nikoteimos oğlu Adrastos Hieraks'ın, "hem hayırsever hem de atalarından beri *ktistes*" olarak anılması bu unvanın aynı ailenin devam eden nesillerince devredilerek üstlenildiğine işaret eder, bkz. T.25 (sat. 7-9) εὐεργέτην καὶ κτίστην γεγονότα διὰ προγόνων τοῦ δήμου. Adrastos'un bu unvanı kent imarına önemli katkılarda bulunmuş diğerlerinin aksine atalarının kentnin Plarasa ile kurulan *sympoliteia* ve tek kent olarak yeniden kurulması sırasında oynadığı etkin rol ile ilişkili olmalıdır, zira Adrastos'dan bahseden yazıtlar onun yaptırdığı yapı veya eserler yerine ailesinin kentnin kurulmasındaki öneminden bahsederler, bkz. *I.Aph.2007*, no. 12.4 (sat. 4-6) ἄ[νδρα γένους πρώ]του κ[αὶ συνεκτικότη]ς τὴν π[ατριίδα, krş. T.1 (sat. 4-5), τῶν πρώτων καὶ ἐνδοξοτάτων πολιτῶν, προγόνων ὑπάρχων τῶν μεγίστων καὶ συνεκτικότητων τὸν δήμον, ayrıca bkz. yukarıda s. 99, aşağıda s. 171 dn. 1227.

¹²¹³ Bkz. T.41. Sahne binası aynı zamanda Zelos'un *ktistes* unvanı ile anıldığı bir onurlandırma yazıtını da taşımaktadır, bkz. T.42.

¹²¹⁴ Bkz. T.1 (sat. 11-13).

¹²¹⁵ Bkz. T.56 (sat. 3-4).

¹²¹⁶ *Ergon* (ἔργον) kelimesinin kullanımı ve anlamları hakkında bkz. s. 72.

¹²¹⁷ Bkz. T.58 (sat. 18-22).

yazıtların tarihlendirildikleri yüzyıllara bakıldığında ise daha homojen bir dağılım görülmektedir; MÖ I. yüzyılda Hephaistion oğlu Hermogenes Theodotos¹²¹⁸, MS I. yüzyılda Nikoteimos oğlu Adrastos¹²¹⁹ ve Sosthenes oğlu Glykon¹²²⁰ *ktistes* onur unvanı almış yurttaşlar olarak karşımıza çıkarlar. MS II. yüzyılda Tiberius Claudius Zelos¹²²¹ ve oğlu Tiberius Claudius Aurelius Zelos¹²²², MS III. yüzyılda ise Titus Oppius Aelianus Asklepiodotos¹²²³, Tiberius Claudius Glyptos¹²²⁴ bu unvanı elde etmiş olduğu bilinen yurttaşlardır¹²²⁵. Karia kentlerinde MÖ I. ve MS I. yüzyıllara tarihlenen yazıtlarda, *ktistes* unvanı elde eden kişilerin Roma vatandaşı olmadıkları görülür, buna karşın MS II. ve III. yüzyıllarda bu unvanı aldığı bilinen kişilerin tümü Roma vatandaşıdır. Bu kişiler arasında Aphrodisias'lı T. Oppius Aelianus Asklepiodotos, Karia ve Phrygia birleşik eyaleti valisi (*praeses*) ve Asia eyaleti *proconsul*'u ve *corrector*'u olarak öne çıkmaktadır¹²²⁶. MS II. yüzyılda *demos*'un içinden yükselen varlıklı ve elit sınıfın içinde en itibarlı ailelerin Roma yurttaşlığını elde etmiş oldukları ve kültürel olarak Romalılaşma sürecini büyük oranda tamamlamış oldukları ön görülebilir.

Çalışmanın konusu ve sınırları gereği yalnızca Karia kentlerindeki özel şahısların kent imarına yönelik katkıları ile sınırlı bu çalışmada elde edilen bilgiler ve sonuçlar, benzer çalışmaların diğer bölgeler için de yapılmasından sonra karşılaştırmalı olarak ele alınabilecektir. Bu tür bir karşılaştırmalı inceleme özel şahısların kent imarına katılımı konusunda dönemsel ve bölgesel farklılıkları belirleme açısından faydalı olacaktır.

¹²¹⁸ Bkz. T.1 (Aphrodisias)

¹²¹⁹ Bkz. T.25 (Aphrodisias).

¹²²⁰ Bkz. T.72 (Herakleia Salbake).

¹²²¹ Bkz. T.42 (Aphrodisias).

¹²²² Bkz. T.56, T.58 (Aphrodisias).

¹²²³ Bkz. T.59 (Aphrodisias).

¹²²⁴ Bkz. T.157 (Tralleis).

¹²²⁵ Ayrıca bkz. *nomen nescio*, T.64 (MS II.-III. yüzyıl?, Apollonia Salbake).

¹²²⁶ Bkz. T.59. T. Oppius Aelianus Asklepiodotos için ayrıca bkz. PIR² O, 0115.

KATALOG

MÖ I – MS III. Yüzyıl Yazıtları

APHRODISIAS

T.1. *Boule* ve *demos*, Hephaistion oğlu Hermogenes Theodotos'u, ölümünün ardından onurlandırıyor

Buluntu yeri: Aphrodisias'ın güneyi, Çayın karşısı, Balkar mevkii, Chaniotis.

Yapının türü:

Yazıt taşıyıcı: Mermer blok, üst ve sol kısmından hafif zarar görmüş.

Ölçüler: Y.: 0.585; G.: 0.904; D.: 0.39; Hy.: 0.02.

Yaptıran: Hephaistion oğlu Hermogenes Theodotos (*ktistes*)

İthaf:

Tarih: MÖ I. yüzyıl

Yayın: Chaniotis, AJA 108,3 (2004) s. 378-386 no. 1 ve fig. 1*; SEG LIV (2004) no. 1020.

- [Ἐ]δοξεν τῆι βουλῆι καὶ δήμ[ω - - ^{ca. 9-10} - -]ΤΗ[.]Ι Μα-
- 2 [ρσ]ύου τοῦ Ἀπολλωνίου τοῦ Μαρσύου γραμματέως δήμου καὶ
- [.]ΑΥ ἐπὶ τῆς χώρας στρατηγοῦ· ἐπεὶ Ἑρμογένης Ἡφαιστιῶνος
- 4 Θεόδοτος, τῶν πρώτων καὶ ἐνδοξοτάτων πολιτῶν, προγοόνων
- ὑπάρχων τῶν μεγίστων καὶ συνεκτικώτων τὸν δῆμον καὶ ἐν ἀ-
- 6 ρετῆι καὶ φιλοδοξίαις καὶ ἐπανγγελίαις πλείσταις καὶ τοῖς καλ-
- λίστοις ἔργοις πρὸς τὴν πατρίδα βεβιωκότων, καὶ αὐτὸς γεγο-
- 8 νῶς ἀνὴρ καλὸς καὶ ἀγαθὸς καὶ φιλόπατρις καὶ **κτίστης καὶ εὐερ-**
- γέτης τῆς πόλεως καὶ σωτῆρ** καὶ εὐνόως καὶ σωφρόνως ἀνεσ-
- 10 τραμμένος πρὸς τε τὸν σύνπαντα δῆμον καὶ τοὺς καθένα τῶν πο-
- λειτῶν καὶ πρὸς θεοὺς εὐσεβέστατα διακείμενος καὶ **πρὸς τὴν**
- 12 **[π]ατρίδα, φιλοδοξότατα κοσμήσας αὐτὴν ἐπανγγελίαις καλλίσ-**
- [τ]αίς καὶ ἀναθήμασιν,** εἰς πολλὰς δὲ πρεσβήας καὶ ἀνανγκαιοτάτας
- 14 [πο]οχειρισθεὶς καὶ εἰς ἀγῶνας κατὰ τὸ κάλλιστον ἐτέλεσεν

- [π]άντα, τὰς τε ἀρχὰς πάσας ἐπιδεχάμενος καὶ χιροτονηθεὶς
 16 πλεονάκις ἐπισήμως ἀνεστράφη δικαίως καὶ καθαρώς, παρὰ τε
 ταῖς ἐξουσίαις καὶ τοῖς ἡγουμένοις πλείστην γνῶσιν καὶ σύστ-
 18 [α]σιν σχῶν εὐεργέτησεν καὶ διὰ τούτων μέγιστα τὴν πόλιν· αἶρε-
 θεὶς δὲ καὶ στεφανηφόρος ἐτέλεσεν καὶ αὐτὴν τὴν λειτουργίαν
 20 [ί]εροπρεπῶς καὶ κοσμίως· ἐφ' οἷς πᾶσιν ἀποδεχάμενος αὐτὸν ὁ
 δῆμος ἀπέδωκεν αὐτῷ τὰς καταξίας χάριτας· τὰ δὲ νῦν με-
 22 τήλλακχεν τὸν βίον, καθήκει δὲ ἐπίσημον καὶ τὴν ἐκκομιδὴν γενέσ-
 θαι αὐτοῦ· δεδόχθαι τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ ἐπηνῆσθαι αὐτὸν καὶ μετηλ-
 24 λαχότα καὶ στεφανωθῆναι ὑπὸ τῆς βουλῆς καὶ τοῦ δήμου
^{vacat} στεφάνῳ ἀριστήῳ ἀπὸ χρυσῶν ἑκατὸν·
 26 Ἐρμογένῃ Ἡφαιστίωνος Θεόδοτε, χαῖρε

Sat. 1: [γνώμη στρα]τη[γῶν] olması muhtemel, Chaniotis.

*Boule ve demos [- -] karar vermiştir, [strateg'lerin ve] Marsyas oğlu Apollonios'un oğlu, demos'un yazmanı Marsyas'ın dilekçesi üzerine; Madem ki, yurttaşların içinde en önde gelenlerden ve en şanlılardan birisi olan ve halkımızı bir araya getirenlerin¹²²⁷ ve erdem içinde ünseverlikler, (hayırseverlikler için) sözler ve vatani için çok güzel işler ile hayatını sürdürmüşlerin soyundan gelen Hephaistion oğlu Hermogenes Theodotos, kendisi de iyi ve erdemli bir zat olmuş, vatansever, **kentin kurucusu ve hayırhahı**, kurtarıcı, tüm demos'a ve yurttaşların her birine karşı iyi niyetli ve bilgece davranmış, tanrılara ve **son derece ünseverce (yerine getirdiği) çok büyük sözler ve adaklarla güzelleştirdiği** vatanına karşı sonsuz saygısını göstermiş, birçok ve çok zahmetli elçilikler ve agon'lar için seçilmiş, tüm bunları en iyi şekilde tamamlamıştır. (O) aday gösterildiği tüm arkhe'leri seçkin bir biçimde defalarca kabul etmiş, dürüst ve lekesiz şekilde yerine getirmiştir, sivil ve askeri otoriteler nezdinde en büyük konuma sahip olarak hayırseverlik yapmıştır ve bunlar sayesinde kente büyük hizmetlerde bulunmuştur, stephanephoros olarak seçilmiş ve bu leiturgia'yı kutsal bir göreve yakıştır ve düzgün şekilde tamamlamıştır. Bu işlerde demos onu fark ederek ona hak ettiği şükranları göstermiştir. Şimdi ise o ölmüş bulunuyor, cenazesinin de seçkin olması gerekir. Boule ve demos karar versin onun ölümünün ardından da yüceltilmesine, boule ve*

¹²²⁷ Reynolds, bu ifadenin Plarasa – Aphrodisias arasındaki *sympoliteia* ile ilişkili olduğu görüşündedir, bkz. J.M. Reynolds, *Aphrodisias and Rome*, s. 164vd appendix VI, ayrıca bkz. Chaniotis, *AJA* 108,3 (2004) s. 379-383, ayrıca bkz. Chaniotis, *early history of Aphrodisias*, s. 462vd.

demos tarafından yüz altın değerindeki altından fazilet tacı ile taçlandırılmasına. Hephaistion oğlu Hermogenes Theodotos, elveda.

Hephaistion oğlu *ktistes* Hermogenes Theodotos'un verdiği resmi sözler sonucunda kentin güzelleştirilmesine katkıda bulunduğu görülmektedir. Büyük olasılıkla kamu yapıları ile ilgili bu hizmetleri ile vatanına karşı sonsuz saygısını göstermiştir. “τῶν πρώτων καὶ ἐνδοξοτάτων πολιειτῶν, προγοόνων ὑπάρχων τῶν μεγίστων καὶ συνεκτικῶτων τὸν δῆμον καὶ ἐν ἀρετῇ καὶ φιλοδοξίαις καὶ ἐπανγγελίαις πλείσταις καὶ τοῖς καλλίστοις ἔργοις πρὸς τὴν πατρίδα βεβιωκότων” ifadesi ailevi süreklilik ve sosyal ve politik oligarşikleşme için önemlidir¹²²⁸.

T.2. Falanca, *epistylion*'u Zeus Nineudios'a adıyor

Buluntu yeri: Doğu surlar.

Yapının türü: Zeus Nineudios tapınağı (?) ile ilişkili *epistylion*

Yazıt taşıyıcı: Dorik entablature ait beyaz mermerden arşitrav fragmenti. Sol kısım zarar görmüş fakat büyük olasılıkla eksiksiz. Yazıtın baş kısmı başka bloklar üzerinde bulunuyor olmalı. Roueché – Bodard.

Ölçüler: Y.: 0.375; G.: 0.42; D.: 0.245; Hy.: (sat.1) 0.044-0.05, (sat. 2) 0.04-0.06.

Yaptıran:

İthaf: Zeus Nineudios

Tarih: MÖ I. yüzyıl (?), Roueché – Bodard

Yayın: *I.Aph.2007*, no. 12.304*; Chaniotis, *Twelve buildings*, s. 65 no. 2.

[- - - - -] | τὸ ἐπιστῦλιον [- - -]

2 [- - - Διῖ] | Νινευδίω [- - -]

[Falanca oğlu Falanca], *epistylion*'u [- - - Zeus] Nineudios'a¹²²⁹ [- - -].

¹²²⁸ Benzer bir ifade için bkz. T.56 (sat. 4-6).

¹²²⁹ Aphrodisias'ta Zeus Nineudios kültü yazıtlar aracılığı ile bilinmektedir, bkz. MAMA VIII no. 410 (sat. 2), Chaniotis, *AJA* 108,3 (2004) s. 392vd no.11 . Kült ile ilişkili olarak bkz. Laumonier, *cultes indigènes*, s. 501; L. Robert, *AntCl* 35 (1966) s. 394; Chaniotis, *Twelve buildings*, s. 65. Aphrodisias'ın eski ismi Ninoe ve Zeus'un Nινευδίος *epitheton*'unun kökeni ile ilişkili olarak bkz. Chaniotis, *AJA* 108,3 (2004) s. 393; Chaniotis, *Twelve buildings*, s. 65; Chaniotis, *early history of Aphrodisias*, s. 461vd, krş. L. Robert, *AntCl* 35 (1966) s. 394.

Yaptıran kişinin Zeus Nineudios kültüne hizmet eden bir rahip olması muhtemeldir, fakat bu yönde bir bilgi yazıttan elde edilememektedir.

T.3. Gaius Iulius Zoilos, *logeion*'u ve *proskenion*'u adıyor

Buluntu yeri: (i) Tiyatro, sahne binası. (ii) Tiyatroda, orkestrada yerde bulunmuş.

Yapının türü: *Logeion* ve üzerine işli tüm bezemeleri ile birlikte *proskenion*¹²³⁰.

Yazıt taşıyıcı: (i) On adet frizle birleştirilmiş arşitrav bloğu. Bazı bloklar fragmentler halinde ele geçmiş. (fragmentler ve eksiksiz bloklar dâhil toplam onüç) Merkez kapı üzerindeki blok diğerlerine göre daha geniş. Merkezde bulunan (beşinci) blok bir onarım işleminden sonra yeniden yazılmış.¹²³¹ Bloklardan iki tanesi yazıtlı kısım arkada kalacak şekilde yeniden kullanılmış. Yazıt tek satır halinde, frizin hemen üstünde, arşitravin alt kısmında yer almaktadır, Sahne binası üzerinde mimari içeriğe sahip olmayan iki yazıt¹²³² daha bulunmaktadır, Roueché. (ii) Beyaz mermerden blok ve blok fragmentleri. Toplam onsekiz adet. Üst kısmında yükseltilmiş bir çerçeve yüzeyi bulunuyor. Bloklar, tiyatronun sahne binasına ait. Tek satır yazıt, blokların ön yüzünde çerçeve ile eş yükseklikte ve sınırlanmış bir yüzeyde bulunuyor fakat bazı yerlerde harfler sınırlanmış yüzeyin dışına taşmış.

Ölçüler: (i) Y.: 0.58; G.: 1.95 (merkez kapı üzerindeki blok ykl. 2.66); D. 0.50; Hy.: 0.11. (ii) Y.: 0.34; G.: 0.80 (veya 1.18); D.; 0.52 (veya 1.32); Hy.: 0.07-0.075.

Yaptıran: Gaius Iulius Zoilos

İthaf: Aphrodite ve Demos

Tarih: MÖ 28 (prosopografi uyarınca)

Yayın: (i) Reynolds, *Aphrodisias & Rome*, doc. 36a; Smith, *Monument*, T.2; *I.Aph.2007*, no. 8.1(i).* (ii) Reynolds, *Aphrodisias & Rome*, doc. 36b; Smith, *Monument*, T.2; *I.Aph.2007*, no. 8.5.*

Ayrıca bkz. Orth, EA 3 (1984) s. 63; Reynolds, *Construction of the theatre*, s. 15-16.

¹²³⁰ Zoilos'un sahne binası için bkz. D. Theodorescu, *La frons scenae du théâtre*, s.127-148. Sahne binasının çizimi için ayrıca bkz. Reynolds, *Aphrodisias & Rome*, s. 160 – 161.

¹²³¹ Reynolds, *Construction of the theatre*, s. 19.

¹²³² Roueché, *Performers*, no. 2; *I.Aph.2007*, no. 8.1(ii) ve Roueché, *Performers*, no. 3; *I.Aph.2007*, no. 8.1(iii).

(i)

Γάϊος Ἰούλιος Ζωΐλος Θεοῦ Ἰουλίου υ[ί]οῦ Καίσαρος ἀπελεῦθερος
στεφανοφορήσας τὸ δέκατον ἑξῆς | τὸ λογήιον καὶ τὸ προσκήνιον σὺν τοῖς ἐν
αὐτῷ προσκοσμήμασιν | παῶσιν Ἀφροδίτῃ καὶ τῷ Δήμῳ^v

(ii)

Γάϊος Ἰο[ύλιο]ς Ζωΐλος [Θε]οῦ Ἰουλίου υί[ο]ῦ Καίσαρος ἀ[πελε]ύθερο]ς
στεφανοφορήσας | τὸ δέκατον ἑξῆς^v [τὸ] λογή[ι]ον καὶ τ[ὸ] προσκ[ήν]ιον σὺν τοῖς |
ἐν αὐτῷ π[ρο]σκοσμή[μα]σιν παῶσιν^v Ἀφροδίτῃ καὶ τ[ῷ] Δήμῳ]

Gaius Iulius Zoilos, Merhum Iulius'un oğlu Caesar'ın azatlısı, ard arda onuncu kez stephanephoria yürütmesinin ardından logeion'u ve üzerine işli tüm bezemeleri (rölyef ve heykeltıraşlık bezemesi) ile birlikte proskenion'u (inşa ettirdi), Aphrodite'ye ve demos'a (adadı).

T.4. Gaius Iulius Zoilos, tapınağı adıyor

Buluntu yeri: Tapınak: *atrium*'da bulunmuş.

Yapının türü: Tapınak.

Yazıt taşıyıcı: Beyaz mermerden iyi işçilikli lento. Üç fragment halinde bulunmuş. Yazıt iki fascia üzerinde yer alıyor. Reynolds, arşitravin büyük olasılıkla Aphrodite tapınağının batı yöndeki ana girişine ait olduğu görüşündedir.

Ölçüler: Y.: 0.64; G.: (fr. a) 0.54 (fr. b) 1.14 (fr. c) 2.00; D.: ?; Hy.: (sat. 1) 0.08-0.09; (sat.2) 0.06-0.07.

Yaptıran: Gaius Iulius Zoilos.

İthaf: Aphrodite

Tarih: MÖ I. yüzyıl sonları.

Yayın: Reynolds, *Aphrodisias & Rome*, doc. 37; Smith, *Monument*, T.3; SEG XL (1990) no. 945; *I.Aph.2007*, no. 1. 2.*

Ayrıca bkz. Reynolds, *Building of the Temple*, s. 37 - 38;

Γάϊος Ἰούλιος Ζώ[ι]λος ὁ ἱερεὺς Θεοῦ Ἀφροδείτῃ[ς]

2 ^v σωτήρ καὶ εὐεργέτης τῆς πατρίδος^v τὸ ἱερόν Ἀφροδείτῃ

Tanrıça Aphrodite'nin rahibi, kentimizin kurtarcısı ve hayırhahı Gaius Iulius Zoilos, tapınağı (inşa ettirdi ve) Aphrodite'ye (adadı).

Sat. 1: ὁ ἱερεὺς Θεοῦ Ἀφροδείτη[ς - -], Reynolds, *Aphrodisias & Rome*; ὁ ἱερεὺς τῆς Ἀφροδείτης, Reynolds, *Building of the Temple*.

Sat. 2: τὸ ἱερόν Ἀφροδείτης [- - -], Reynolds, *Aphrodisias & Rome*; τὸν ναόν, Ἀφροδείτης [- - -], Reynolds, *Building of the Temple*.

Aphrodite tapınağının inşasına ilişkin bilinen en erken yazıttır. Buna karşın tapınağın bu inşa öncesinde bir yapı olarak var olmadığını söylemek mümkün değildir. Zira tapınağın Zoilos tarafından yaptırılmasından önce Sulla¹²³³ ve Caesar'ın¹²³⁴ tapınağa adaklarda bulunduğu bilinmektedir. Bununla birlikte MÖ 39 yılına tarihlenen *senatus consultum de Aphrodisiensibus*'da bir tapınak ve *temenos* ifade edilmektedir¹²³⁵. Fakat bu referanslar eski tapınağın niteliği ile ilgili bilgi vermekten uzaktır. Reynolds, bir altar ve bunun yakınındaki bir hazine binasının ihtiyacı karşılayacağını, tapınak inşasının ise MÖ 39 yılındaki *senatus consultum de Aphrodisiensibus* sonrası elde edilen imtiyazların verdiği güven ile otuzlu yıllarda başladığını ve Zoilos'un ölümünden önce törenle adanacak aşamaya geldiğini öne sürmektedir¹²³⁶.

Elimizdeki yazıt tapınak inşasına ilişkin masrafların tümünün Zoilos tarafından kendi kesesinden karşılandığına dair bilgi vermemektedir. Tapınak inşasının gerektirdiği büyük harcama göz önüne alındığında masrafların bir kısmının Zoilos tarafından karşılanmış olması olasıdır.

Aphrodisias, Aphrodite kültü hakkında bkz. Laumonier, *cultes indigènes*, s. 482-486.

T.5. Artemidoros *prodomon* yaptırıyor

Buluntu yeri: Batı surlar.

Yapının türü: *Prodomon*, Aphrodite tapınağı ile ilişkili?¹²³⁷ .

¹²³³ Bkz. App., *civ.*, I, 11, 97.

¹²³⁴ Reynolds, *Aphrodisias and Rome*, doc. 12 (sat. 13-18).

¹²³⁵ Reynolds, *Aphrodisias and Rome*, doc. 8 (sat. 55 ve 56). Tapınak, *temenos* ve portiko'lar için bkz. S. Doruk, *The architecture of the temenos*, s. 66-74.

¹²³⁶ Reynolds, *Building of the Temple*, s. 37vd.

¹²³⁷ Konu ile ilgili olarak bkz. Reynolds, *Building of the Temple*, s. 39. Tapınağın ana yapısının inşasına ilişkin yazıt için bkz. T.4.

Yazıt taşıyıcı: Beyaz mermerden arşitrav bloğu fragmenti. Yazıt iki fascia üzerinde bulunuyor.

Ölçüler: H.: 0.45; G.: 0.83; D.: ?; Hy.: 0.095.

Yaptıran: Myon oğlu? Artemidoros

İthaf:

Tarih Harf karakteri uyarınca MÖ geç I. yüzyıl, Reynolds.

Yayın: CIG II, 2 no. 2754;; *I.Aph.2007*, no. 12.903.*

Ayrıca bkz. Reynolds, *Aphrodisias & Rome*, s. 150, no.5; Reynolds, *Building of the Temple*, s. 39.

[- - -] τὸ πρόδομον Ἀρτεμίδωρος Μύ[?ωνος - - -]

2 [- - - Ἀ]πολλών<i>ος Ἀρτεμίδωρου οἱ υἱοὶ αὐτοῦ [- - -]

Prodomon'u Myon oğlu? Artemidoros [- - - ve] oğulları [Artemidoros oğlu Falanca ve] Artemidoros oğlu Apollon<i>os [- - -].

Sat. 1: πρόδομον ile ilgili olarak bkz. P. Roos, *Eranos* 76 (1978) s. 179 – 186, krş. Ginouvès, *Dictionnaire II*, s. 39, 41 ve 157 (πρόδομος)

Yazıtta geçen Artemidoros ile akrabalığı (dedesi?) söz konusu olan Myon oğlu? Artemidoros için bkz. Reynolds, *Aphrodisias and Rome*, doc. 3 (sat. 9)

T.6. Adrastos oğlu Hypsikles *epistylon* yapıyor

Buluntu yeri: Sur üzerinde, güney doğu yönündeki kapı yakınında yeniden kullanılmış.

Yapının türü: *Epistylon*, ilişkili olduğu yapı bilinmiyor¹²³⁸.

Yazıt taşıyıcı: Arşitrav bloğu?

Ölçüler: Belirtilmemiş.

Yaptıran: Adrastos oğlu Hypsikles

İthaf: *Demos*

Tarih: Harf karakteri uyarınca MÖ geç I. yüzyıl, Reynolds

¹²³⁸ Reinach inşa faaliyetini tapınak ile ilişkilendirmektedir. Bkz. Reinach, *REG* 19 (1906) s. 96. Krş. Reynolds, *Building of the Temple*, s. 39.

Yayın: CIG II, 2 no. 2752; *I.Aph.2007*, no. 12.405*

Ἵψικλῆς Ἀδράστου τὸ ἐπιστύλιον

2 καὶ τὸν ἐπ' αὐτοῦ κόσμον τῶι Δήμωι

Adrastos oğlu Hypsikles, epistylon'u ve üzerindeki bezemeyi (inşa ettirdi ve) demos'a (adadı).

Hypsikles, Aphrodisias'ın imarında çok etkin olan bir ailenin atalarından birisi olabilir. Ailenin imar faaliyetleri için bkz. T.25, T.37, T.40, T.50.

T.7. Falanca *epistylon'u* (?) adıyor

Buluntu yeri: Surlar, güney doğu kapı yakınlarında surlarda yeniden kullanılmış.

Yapının türü: *Epistylon?*, ilişkili olduğu yapı bilinmiyor.

Yazıt taşıyıcı: Beyaz mermerden arşitrav bloğu. Üst kısmında yer alan silme yeniden kullanım için yontulmuş.

Ölçüler: Y.: 0.65; G.: 2.66; D.: ?; Hy.: 0.06.

Yaptıran: Bilinmiyor.

İthaf: *Demos*

Tarih: Harf karakteri uyarınca MÖ geç I. yüzyıl, Reynolds

Yayın: Reinach, REG 19 (1906) s. 225 no. 131; MAMA VIII no. 442; *I.Aph.2007*, no. 12.406*

[- - - τὸ ἐπιστύλιον?] καὶ τὸν ἐπ' αὐτοῦ κόσμον τῶι Δήμωι

[Falanca oğlu Falanca, epistylon'u] ve üzerindeki bezemeyi (inşa ettirdi ve) demos'a (adadı).

T.8. Falanca *epistylon'u* adıyor

Buluntu yeri: Surlar, güney doğu kapı yakınlarında surlarda yeniden kullanılmış.

Yapının türü: *Epistylon*, ilişkili olduğu yapı bilinmiyor.

Yazıt taşıyıcı: Beyaz mermerden arşitrav bloğu. Üst kısmında yer alan silme yeniden kullanım için yontulmuş.

Ölçüler: Y.: 0.365; G.: 0.258 (?)¹²³⁹; D.: belirtilmemiş; Hy.: 0.045-0.05.

Yaptıran: Bilinmiyor.

İthaf: *Demos*

Tarih: Harf karakteri uyarınca MÖ geç I. yüzyıl, Reynolds

Yayın: MAMA VIII no. 443; *I.Aph.2007*, no. 12.407*

[--- τὸ ἐπιστύλιον?] καὶ τὸν ἐπ' αὐτοῦ κόσμον τῶι Δήμωι

[*Falanca oğlu Falanca, epistylon'u?*] ve üzerindeki bezemeyi (inşa ettirdi ve) *demos'a* (adadı).

T.9. Falanca *epistylon'u* adıyor

Buluntu yeri: Surlar, güney doğu kapı yakınlarında surlarda yeniden kullanılmış.

Yapının türü: *Epistylon*, ilişkili olduğu yapı bilinmiyor.

Yazıt taşıyıcı: Beyaz mermerden arşitrav bloğu. Üst kısmında yer alan silme yeniden kullanım için yontulmuş.

Yaptıran: Bilinmiyor.

İthaf: *Demos*

Tarih: Harf karakteri uyarınca MÖ geç I. yüzyıl, Reynolds.

Yayın: MAMA VIII no. 444; *I.Aph.2007*, no. 12.408*

[--- τὸ ἐπιστύλιον? καὶ τὸν] ^{vacat} ἐπ' αὐτοῦ κόσμον τῶι Δήμωι

[*Falanca oğlu Falanca, epistylon'u? ve*] üzerindeki bezemeyi (inşa ettirdi ve) *demos'a* (adadı).

T.10. Hermogenes oğlu Hermogenes *epistylon'u* adıyor

Buluntu yeri: Güney doğu surlar. Kapının güneyinde yeniden kullanılmış.

Yapının türü: *Epistylon*, ilişkili olduğu yapı bilinmiyor. “*The spacing of the text suggest that the block is from a composite monument.*” Roueché – Bodard.

¹²³⁹ MAMA editörleri tarafından aktarılan bu ölçü hatalı olabilir zira bloğun korunmuş yüksekliğinin korunmuş genişliğinden büyük olması mümkün görünmemektedir. Yazıtı taşıyan bloğun fotoğrafı için bkz. *I.Aph.2007*, no. 12.408.

Yazıt taşıyıcı: Beyaz mermerden arşitrav bloğu. Üst kısımda basit bir silme bulunuyor.

Ölçüler: Y.: 0.42; G.: 2.53; D.: ölçülemiyor; Hy.: 0.05-0.06 (omikron 0.035)

Yaptıran: Hermogenes oğlu Hermogenes

İthaf: *Demos*

Tarih: Harf karakteri uyarınca MÖ geç I. yüzyıl, Roueché - Bodard

Yayın: CIG II, 2 no. 2751; MAMA VIII no. 439; *I.Aph.2007*, no. 12.505.*

Ἑρμογένης Ἑρμογένους τὸ ἐπιστύλιον

2 καὶ τὸν ἐπ' αὐτοῦ κόσμον τῶι Δήμῳ

Hermogenes oğlu Hermogenes epistylon'u ve üzerindeki bezemeyi (inşa ettirdi ve) demos'a (adadı).

T.11. Attalos oğlu Menandros *epistylon*'ları adıyor

Buluntu yeri: Güney batı *nekropolis*, kent surununun 3 km batısında.

Yapının türü: *Epistylon*'lar, ilişkili olduğu yapı bilinmiyor.

Yazıt taşıyıcı: Arşitrav?

Ölçüler: Belirtilmemiş.

Yaptıran: Attalos oğlu Menandros.

İthaf: *Demos*

Tarih: MÖ geç I. yüzyıl (harf karakteri uyarınca)

Yayın: MAMA VIII no. 441; *I.Aph.2007*, no. 13.503.*

Μένανδρος Ἀττάλου [τὰ ἐπιστύλια]

2 καὶ τὸν ἐπ' αὐτῶν [κόσμον τῶι Δήμῳ].

Attalos oğlu Menandros epistylon'ları ve üzerlerindeki [bezemeyi] (inşa ettirdiler ve) demos'a (adadılar).

T.12. Falanca *epistylon*'u adıyor

Buluntu yeri: Güney doğu surlar üzerinde yeniden kullanılmış.

Yapının türü: *Epistylon*, ilişkili olduğu yapı bilinmiyor.

Yazıt taşıyıcı: Belirtilmemiş.

Ölçüler: Belirtilmemiş

Yaptıran: [- - -]pos'un oğlu [Falanca]

İthaf: *Demos*

Tarih: Harf karakteri uyarınca MÖ erken I. yüzyıl – MS erken I. yüzyıl. Roueché – Bodard.

Yayın: CIG II, 2 no. 2753; *I.Aph.2007*, no. 12.503.*

[^{c.12}]που τὸ ἐπιστύλιον

2 [καὶ τὸν ἐπ' αὐτο]ῦ κόσμον τῶι Δήμωι

[- - -]pos'un oğlu [Falanca], *epistylon*'u [ve üzerindeki] bezemeyi (inşa ettirdi ve) *demos*'a (adadı).

Bu yazıt, güney doğu kapı yakınlarında büyük çoğunluğu yeniden kullanılmış olarak bulunmuş *epistylon* ve bezemesinin *demos* için yaptırıldığına ilişkin bir dizi yazıttan birisidir¹²⁴⁰. Aphrodite tapınağında olduğu gibi MÖ 39 yılında elde edilen imtiyazlar sonrasında kent büyük imar faaliyetleri yürütmek için daha çok cesaret ve kaynak bulmuş olmalıdır. Söz konusu *epistylon* inşalarının tapınak ile ilişkisi Reinach tarafından önerilmiştir¹²⁴¹ fakat Aphrodeite yerine yalnızca *demos* için yaptırılmış olmaları nedeniyle dinsel bir yapı ile ilişkilendirilmeleri mümkün görünmemektedir. Bloklardan günümüze eksiksiz olarak ulaşabilenlerin yaklaşık 2.5m genişliğinde olmaları ışığında söz konusu arşitravları taşıyan sütun sırasının bir sütunlu yol ile ilişkili olma olasılığı dikkate alınmalıdır.

T.13. Menodotos oğlu Menandros *epistylon*'u adıyor

Buluntu yeri: Güney doğu yönündeki surlarda yeniden kullanılmış.

Yapının türü: *Epistylon*, ilişkili olduğu yapı bilinmiyor.

¹²⁴⁰ T.6, T.7, T.8, T.9, T.10, T.11, T.12, T.13, T.14, T.15 ayrıca bkz. *I.Aph.2007*, no. 12. 506.

¹²⁴¹ Bkz. Reinach, REG 19 (1906) s. 96. Tapınak ile ilişkili olarak inşa edilen sütunların Aphrodeite'ye adanmasına ilişkin bkz. T.18 ve T.19. Ayrıca bkz. Reynolds, *Building of the Temple*, s. 38vd.

Yazıt taşıyıcı: Arşitrav.

Ölçüler; Belirtilmemiş.

Yaptıran: Menodotos oğlu Menandros

İthaf: [- - -]os ve *demos*

Tarih: Harf karakteri uyarınca MÖ I. yüzyıl – MS erken I. yüzyıl,

Yayın: Le Bas – Waddington, no. 1591; *I.Aph.2007*, no. 12.504.*

Μένανδρος Μηνοδότου ὑπὲρ Μηνοδότου τοῦ

2 πατρὸς καὶ ὑπὲρ Εὐγενήας τῆς μητρὸς τὸ ἐπιστύλιον

καὶ τὸν ἐπ' αὐτοῦ κόσμον [^{c.4}]ΩΙ καὶ τῷ Δήμῳ

Menodotos oğlu Menandros, babası Menodotos ve annesi Eugenia adına epistylon'u ve üzerindeki bezemeyi (inşa ettirdi), [- -]os'a ve demos'a (adadı).

Sat. 3. [Διονύσ]οι καὶ τῷ Δήμῳ; Waddington. Waddington bu tamamlama önerisinde beş harflik bir tamamlama uygun görmesine karşın boşluğun bundan biraz daha büyük olduğunu belirtmektedir.

T.14. Menis oğlu Antipatros *epistylon*'u adıyor

Buluntu yeri: Surlar, güney doğu yönündeki kapı yakınlarında, bir mezarda yeniden kullanılmış.

Yapının türü: *Epistylon*, ilişkili olduğu yapı bilinmiyor.

Yazıt taşıyıcı: Mermer arşitrav bloğu. Üstünde basit silme bulunuyor, 2 fascialı.

Ölçüler: Y.: 2.66; G.: 0.36; D.: 0.36; Hy.: 0.15.

Yaptıran: Menis oğlu Antipatros

İthaf: *Demos*

Tarih: MÖ I. yüzyıl – MS I. yüzyıl. (Reynolds)

Yayın: Reinach, REG 19 (1906) s. 224 no. 127; *I.Aph.2007*, no. 12.404i.*

Ἀντίπατρος Μήνιδος τὸ ἐπιστύλιον

2 καὶ τὸν ἐπ' αὐτοῦ κόσμον τῷ Δήμῳ ^v

Menis'in oğlu Antipatros, epistylon'u ve üzerindeki bezemeyi (inşa ettirdi ve) demos'a (adadı).

T.15. Adrastos oğlu Dionysios *epistylon*'u adıyor

Buluntu yeri: Surlar, güney doğu yönündeki kapı yakınlarında, bir mezarda yeniden kullanılmış.

Yapının türü: *Epistylon*, ilişkili olduğu yapı bilinmiyor.

Yazıt taşıyıcı: Mermer arşitrav bloğu. Üstünde basit silme bulunuyor, 2 fascialı.

Ölçüler: Y.: 0.36; G.: 2.03; D.: ölçülemiyor; Hy.: 0.13.

Yaptıran: Adrastos oğlu Dionysios

İthaf: *Demos*

Tarih: MÖ I. yüzyıl – MS I. yüzyıl. (Reynolds)

Yayın: Reinach, REG 19 (1906) s. 224vd no. 128, *I.Aph.2007*, no. 12.404ii.*

Διονύσι[ο]ς Ἀδράστου τοῦ Διονυσίου τὸ [ἐπιστύ^{c.6}]

2 λιον κα[ὶ τ]ὸν ἐπ' αὐτοῦ κόσμον τῶι Δήμωι.

Dionysios oğlu Adrastos'un oğlu Dionysios epistylon'u [- -] ve üzerindeki bezemeyi (inşa ettirdi ve) demos'a (adadı).

T.16. [Gaius Iulius Zoilos?] kuzey *agora*'da portiko yapıyor

Buluntu yeri: (a ve b) Kuzey *agora*, kuzey portiko.

Yapının türü: Kuzey *agora*¹²⁴², kuzey portiko¹²⁴³.

Yazıt taşıyıcı: Kuzey *agora*'nın kuzey portiko'sunun saçaklığına ait arşitrav blokları.

(a) Alt ve başlangıç kısmı kırık arşitrav bloğu. (b) Beyaz mermerden arşitrav bloğu.

Baş ve son kısmı eksiksiz. Yazıtın geri kalan kısmı başka bloklar üzerinde bulunuyor.

Bloklar birbirini takip etmiyor, arada yitik bloklar olmalı.

Ölçüler: (a) Y.: 0.49; G.: 1.75; D.: 0.56; Hy.: 0.10 (b) Y.: 0.49; G.: 2.9; D.: 0.56; Hy.: 0.10.

Yaptıran: [Gaius Iulius Zoilos?]

¹²⁴² Kuzey *agora* için bkz. Smith – Ratté, AJA 104, 2 (2000) s. 233 – 238.

¹²⁴³ Tüm kuzey *agora*'nın Zoilos tarafından yaptırılmış olması da olasılık dahilindedir, bkz. Chaniotis, AJA 108,3 (2004) s. 394.

İthaf:

Tarih: Harf karakteri uyarınca MÖ 1. yüzyıl – MS 1. yüzyıl.

Yayın: Reynolds, *Aphrodisias & Rome*, doc. 39 (fr. b); *I.Aph.2007*, no. 3.2 (fr. b); Chaniotis, *AJA* 108,3 (2004) s. 393vdd no. 12 (fr. a-b)*; *SEG LIV* (2004) no. 1023.

Fr. a [στεφανηφ]ορήσας τὸ | [- - -]

Fr. b [- - - - ὁ ἱερεὺς τῆς Ἀφροδείτης καὶ] | Ἐλευθερίας διὰ | [βίου - - - -]

[- - -] kez *stephanephoria* üstlenmiş [- - -] ömür boyunca *Aphrodeite* ve *Eleuteria* rahibi [*Gaius Iulius Zoilos?*] [- - - -] (*adadi?*).

Fr. b: [- - - - ἱερεὺς τῆς] | Ἐλευθερίας διὰ | [βίου - - - -], Reynolds (*I.Aph.2007*).

Eleutheria kültü, Romalıların kente *eleutheria* verdikleri¹²⁴⁴ MÖ 39 yılında veya hemen sonrasında başlamış olmalıdır. Yazıtta geçen ömür boyunca rahip, büyük olasılıkla *Gaius Iulius Zoilos*'dur. Konu üzerindeki son çalışma için bkz. J. M. Reynolds, *Ruler-cult*, s. 41- 50, özellikle s. 43.

T.17. Artemidoros oğlu Eupolemos, kuleyi adıyor

Buluntu yeri: Antik şehrin güney doğu kısmında, surların içindeki bir arazinin duvarında yeniden kullanılmış.

Yapının türü: Kule

Yazıt taşıyıcı: Beyaz mermerden blok.

Ölçüler: Y.: ? G.: 0.54; D.: ?; Hy: 0.05 (?).

Yaptıran: Artemidoros oğlu Eupolemos

İthaf: *Demos*

Tarih: Harf karakteri uyarınca MÖ I. yüzyıl – MS I. yüzyıl. (Reynolds)

Yayın: *I.Aph.2007*, no. 11.302*; Chaniotis, *Twelve Buildings*, s. 77vd no. 11c.

Εὐπόλεμος

2 Ἀρτεμιδώρου

τὸν πύργον

¹²⁴⁴ *I.Aph.2007*, no. 8.27 (Reynolds, *Aphrodisias & Rome*, doc. 8)

4 τῶι Δῆμῳι.

Artemidoros oğlu Eupolemos, kuleyi (inşa ettirdi ve) demos'a (adadı).

Söz konusu kulenin inşa ve kullanım amacı belirsizdir.

T.18. Eumakhos Diogenes ve Ammias Olympias sütun adıyorlar

Buluntu yeri: Tapınak, **(i)** “9th column from west end of north colonnade”. Roueché - Bodard. *(in situ)* **(ii)** “standing on the fourth column base from west of the North colonnade”. Roueché – Bodard. *(in situ)* **(iii)** Tapınak, “7th column from west end of north colonnade”. Roueché - Bodard. *(in situ)*

Yapının türü: Aphrodite tapınağı ile ilişkili olarak kuzeydeki sütun dizisine ait üç adet sütun.

Yazıt taşıyıcı: **(i)** Beyaz mermerden yivli sütunun kaideden itibaren ikinci tamburu üzerinde, *tabula ansata* (Y.: 0.44; G.: 0.71) içerisinde. **(ii)** Üst kısmı kırık yivli sütun fragmenti üzerinde, *tabula ansata* (Y.: 0.44; G.: 0.455) içerisinde. **(iii)** Beyaz mermerden yivli sütunun kaideden itibaren ikinci tamburu üzerinde, *tabula ansata* (Y.: 0.42; G.: 0.71) içerisinde.

Ölçüler: **(i)** Hy.: 0.025-0.0275, **(ii)** Hy.: 0.015-0.025, kare sigma **(iii)** Hy: 0.02-0.03.

Yaptıran: Eumakhos Diogenes ve Ammias Olympias

İthaf: Aphrodite ve *demos*

Tarih: **(i ve iii)** Roueché ve Bodard, yazıtı harf karakteri ve prosopografi bilgileri ışığında MS erken I. yüzyıla tarihlenmektedir. **(ii)** Yazıt taş işçiliği ve harf karakteri nedeniyle aynı içerikteki diğer iki yazıttan daha geç tarihlidir. Roueché ve Bodard bu yazıtın içeriğinin diğer iki yazıtla ilişki içinde MS erken I. yüzyıla ait olduğunu, sonraki bir zamanda sütun üzerinde yapılan yenileme çalışmasında yazıtın yeni sütun üzerine yeniden yazıldığını öne sürmektedir.

Yayın: **(i)** MAMA VIII, no. 438; *I.Aph.2007*, no. 1.5.* **(ii)** Reinach, REG 19 (1906) s. 220vd no. 122; *I.Aph.2007*, no. 1.6.* **(iii)** MAMA VIII no. 437; *I.Aph.2007*, no. 1. 4.*

(i)

Εὐμαχος Ἀθηνα-

2 γόρου τοῦ Ἀθηναγό-

4 ρου τοῦ Εὐμάχου Διο-
 4 ογένης Φιλόκαισαρ
 καὶ Ἀμμιάς Διονυσί-
 6 ου φύσι δὲ Ἀδράστου
 τοῦ Μόλωνος Ὀλυν-
 8 πιάς **τὸν κίονα** θεᾶ
 Ἀφροδίτη καὶ τῷ
 10 ^{vac.} Δήμῳ ^{vac.}

(ii)

Εὐμαχος Ἀθηναγό-
 2 ρου τοῦ Ἀθηναγόρου
 τοῦ Εὐμάχου Διογε-
 4 {γέ}νης Φιλόκαισαρ καὶ
 Ἀ<μ>μιάς Διονυσίου φύσι
 6 δὲ Ἀδράστου τοῦ Μό-
 λω<ν>ος Ὀλυ<ν>πιάς **τὸν κί-**
 8 **ονα** θεᾶ Ἀφροδίτη {τὸν}
 {κίονα} καὶ τῷ Δήμῳ.

(iii)

Εὐμαχος Ἀθηναγό-
 2 ρου τοῦ Ἀθηναγόρου
 τοῦ Εὐμάχου Διογένη-
 4 ς Φιλόκαισαρ καὶ Ἀ<μ>μιάς ^v.
 Διονυσίου φύσι δὲ Ἀδρά<σ>του
 6 τοῦ Μόλωνος Ὀλυμπιάς
τὸν κίονα θεᾶ Ἀφροδίτη
 8 καὶ τῷ Δήμῳ ^{vacat}

Eumakhos oğlu Athenagoras oğlu Athenagoras'ın oğlu Caesar dostu Eumakhos Diogenes ve Dionysos kızı, Molon oğlu Adrastos'un öz kızı Ammias Olympias sütunu, (inşa ettirdiler ve) demos'a (adadılar).

Aphrodite tapınağı ile ilişkili diğer sütun adakları¹²⁴⁵ için bkz. T. 19i-ii. Ayrıca bkz. Reynolds, *Building of the Temple*, s. 38; Reynolds, *procuratorship*, s. 327-334.

MS 98 – 117 yıllarına tarihlenen onurlandırma yazıtları sayesinde Molon oğlu Adrastos'un ardılları hakkında bilgi edinilmektedir. Yazıtlar için bkz. *I.Aph.2007*, no. 11.508i ve ii. Ailenin soy ağacı için bkz. Reinach, REG 19 (1906) s. 221.

T.19. Menandros oğlu Attalos ve Attalis Apphion, sütun adıyorlar

Buluntu yeri: (i) Tapınak, kuzey *peristasis* (sütun dizisi) (ii) Tapınak. (XI. Kısım)

Yapının türü: (i) Aphrodite tapınağı ile ilişkili olarak kuzeydeki sütun dizisini oluşturan sütunlardan birisi. (ii) Aphrodite tapınağı ile ilişkili sütun. Büyük olasılıkla tapınağın kuzey sütun dizisine ait.

Yazıt taşıyıcı: (i) Beyaz mermerden yivli sütun üzerinde, *tabula ansata* (Y.: 0.465; G.: 0.745) içerisinde. (ii) Beyaz mermerden yivli sütun üzerinde bulunan *tabula ansata*'ya (Y.: 0.465; G.: 0.745) ait 3 fragment.

Ölçüler: (i) Hy.: 0.025-0.03, (ii) Hy.: 0.03-0.035

Yaptıran: Menandros oğlu Attalos ve Attalis Apphion

İthaf: Aphrodite ve *demos*.

Tarih: (i - ii) MS I. yüzyılın ilk yarısı, 37 yılı öncesi.

Roueché ve Bodard tarafından yazıt (i) harf karakteri uyarınca MS erken I. yüzyıla, yazıt (ii) ise MS I. yüzyıl ortalarına tarihlenmiştir. İki yazıtın farklı tarihlenmesi mümkün görünmemektedir. Yazıtta Attalos'un halen sağ olması tarihlemeyi kolaylaştırmaktadır. Attalos'un Tiberius Dönemi'nde veya daha öncesinde öldüğü bilgisi doğrultusunda¹²⁴⁶ MS 37 yılı *terminus ante quem* olarak belirlenebilir.

Yayın: (i) MAMA VIII, no. 450; *I.Aph.2007*, no. 1. 7.* (ii) Cormack, BSA 59 (1964) s. 27, no. 37 (fr. b); *I.Aph.2007*, no. 1. 8.*

¹²⁴⁵ Reynolds tarafından harf karakteri uyarınca Roma Cumhuriyet Dönemi'ne, olasılıkla MÖ II. yüzyıla tarihlenmiş ve tapınak yakınlarında bulunmuş diğer bir yazıt için bkz. *I.Aph.2007*, no. 1.9. Reynolds tarafından önerilen tarih sütunun tapınakla ilişkili olma olasılığını düşürmektedir.

¹²⁴⁶ Bkz. T. 22; Reynolds, *Building of the Temple*, s. 38.

(i)

Ἄτταλος Με-
 2 νάνδρου τοῦ
 Ἀττάλου καὶ
 4 Ἀτταλῖς Μενεκρά-
 τους Ἄπφιον οἱ ἱε-
 6 ρεῖς τῆς Ἀφροδεί-
 της θεᾶ Ἀφροδεί-
 8 τη καὶ τῷ Δήμῳ.

(ii)

Ἄτταλος Μεν-
 2 άνδρου τοῦ Ἀτ-
 τάλου καὶ Ἀττα-
 4 λῖς Μενεκρά[τους
 Ἄπφιον οἱ [ἱερ]εῖς
 6 τῆς Ἀφροδείτης
 θεᾶ Ἀφροδείτη^v
 8 [καὶ τῷ Δήμῳ.]^{vac.}

Aphrodite rahipleri Attalos oğlu Menandros'un oğlu Attalos ve Menektates kızı Attalis Apphion (inşa ettirdiler ve) demos'a (adadılar).

Menandros oğlu Attalos ve Menektates kızı Attalis için bkz. Reynolds, ZPE 43 (1981) s. 319vd.. Menekrates kızı Attalis Apphion'un olsılıkla eşi Attalos adına *Sebasteion*'da bir *naos* ve sunak inşasına katıldığı bilinmektedir. Yazıt için bkz. T. 21.

T.20. Menandros oğlu Diogenes ve akrabaları (?) *stoa*'yı adıyorlar

Buluntu yeri: Güney *agora*, Tiberius portiko'sunun batı yönündeki sonunda.

Yapının türü: Güney *agora*'da, Tiberius portiko'sunun¹²⁴⁷ kuzey bölümünde *stoa*.

Yazıt taşıyıcı: 13 adet mermerden üç fascialı arşitrav bloğu. Yazıt üst fasciada bulunuyor.

¹²⁴⁷ Tiberius portiko'su için bkz. Chaisemartin – Lemaire, *portique*, s. 149-172.

Ölçüler: (beher blok) Y.: 0.29; G.: 2.84; D.: 1.04; Hy.: 0.095.

Yaptıran: Menandros oğlu Diogenes ve Aphrodite rahibesi [Falanca] ve [Falanca oğlu] Menandros.

İthaf: Aphrodite, Merhum Augustus, Tiberius, Iulia Sebaste ve *demos*

Tarih: MS 14 – 29

Yayın: Reynolds, PCPhS 26 (1980) s. 77-78, no. 6; SEG XXX (1980) no.1244; *I.Aph.2007*, no. 4.4 *

i

^w. Ἀφροδίτη καὶ | Αὐτοκράτορι Καίσαρι Θεῶι | [Σεβαστῶι Διὶ Πατρῶι καὶ |

Αὐτοκράτορι Τιβερίωι Καίσα[ρι] | [Θεο]ῦ Σεβαστοῦ υἱῶι Σε|βαστῶι · καὶ ·

Ιουλίαι Σεβασ|τῆι · καὶ τῶι Δήμωι **τὴν στοά[ν]** | ^w. Διογένης Μενάνδρου τοῦ |

[Δ]ιογένους τοῦ Ἀρτεμιδώρ[ου καὶ · · ^{c. 13} · · ἱερ]ῆα Ἀφροδίτης · καὶ · Μένανδ[ρος - -

- -]

ii

[- - -] Αἰῖαα[- - -]

iii

[- - -] ΤΑ[- - -]

iv

[- - -] Τῆ[- - -]

Aphrodite'ye ve atalarımızın Zeus'u¹²⁴⁸ merhum İmparator Caesar Augustus'a, merhum Augustus'un oğlu İmparator Tiberius Caesar Augustus'a ve Iulia Augusta'ya ve demos'a; stoa'yu Artemidoros oğlu Diogenes'in oğlu Menandros oğlu Diogenes ve Aphrodite rahibesi [Falanca kızı Falanca] ve [Falanca oğlu] Menandros [- - - - -].

Yazıtta ismi belirlenemeyen rahibenin Diogenes'in eşi, Menandros'un ise bunların oğulları olması kuvvetle muhtemeldir. Zira bir babanın oğluna kendi babasının ismini vermesi son derece sık rastlanan bir durumdur. Menandros oğlu Diogenes'in, Tiberius Claudius Diogenes'in babası olan Diogenes ile olası identifikasyonu için bkz. Reynolds, ZPE 43 (1981) s. 319vd.

¹²⁴⁸ Augustus'un *Zeus Patroos* olarak nitelendirildiği diğer bir yazıt için bkz. *I.Aph.2007*, no. 12.902, Δία Πατρῶν Σεβαστὸν Καίσαρα.

T.21. Attalis Apphion, *Sebasteion*'da *naos*'u adıyorlar

Buluntu yeri: Fr. A ve B, *sebasteion*'da kazılar sırasında, F. C ve D kazı evinin inşası sırasında bulunmuş.

Yapının türü: *Sebasteion*'da *naos*.

Yazıt taşıyıcı: Dört adet beyaz mermerden arşitrav bloğu fragmenti. Üç fascialı, her fascia'da bir satır yazıt ve fascialar arasında boncuk ve makara bezemesi bulunuyor.

Ölçüler: Fr. a. (G.. 1.54 m; Y.: 0.45 m; D. 0.58 m) sağ kısmı kırık; Fr. b. (G.: 1.0 m; Y.. 0.42 m; D. 0.58 m) sol kısmı kırık; Fr. c. (G.. 1.54 m; Y.: 0.45 m; D. 0.58 m) sağ kısmı kırık; Fr. d. (G.: 1.0 m; Y.: 0.42 m; D. 0.58 m) sol kısmı kırık, Hy.: (sat. 1) 0.095; (sat. 2) 0.075; (sat. 3) 0.08.

Yaptıran: Menekrates kızı Attalis Apphion

İthaf: İmparator Tiberius, Iulia Augusta

Tarih: MS 14-37

Yayın: Reynolds, PCPhS 206 (1980) s. 79, no. 10 (Fr. c); SEG XXX (1980) no. 1248; *I.Aph.2007*, no. 9.112.*

Ayrıca bkz. Reynolds, *StudClas* 24 (1986) s. 110, dn. 12 (Sat. 2).

[- - - Αὐτοκράτορι Τιβ]ερίω Καίσαρι θε[οῦ Σεβα]στο[ῦ υἱῶι Σεβαστῶι καὶ Ἰουλίαι Σεβαστῆ]ι[νέαι] Δημητρ[ι - - - ?]

2 [- - - Ἀτ]ταλις Μενεκρ[άτους Ἄ]πφιο[v ^{c.12} ὑπέ]ρ Ἀττάλου τοῦ Μ[ενάνδρ]ου τοῦ ΑΝ[- - -]

[- - -] τὸν νόον καὶ τ[ὸν βῶμ]ον [^{c.15}] ^{vac.} ὑπέρ τοῦ [^{c.5}]ου ^{vac.} [- - -]

[- - -] *Merhum Augustus'un oğlu İmparator Tiberius Caesar Augustus'a, yeni Demeter Iulia Augusta'ya*¹²⁴⁹ [- - -] *Menekrates kızı Attalis Apphion, [- - - kocası?] M[enandr]os oğlu Attalos'un adına [- - -] tapınağı ve sunağı? [- - -] adına [- - -]*.

Sat. 2. ὑπέ]ρ Ἀττάλου τοῦ Μ[ενάνδρ]ου τοῦ ἀν[δρὸς - - -] şeklinde tamamlanabilir.

¹²⁴⁹ Söz konusu kişi Augustus'un eşi Iulia Augusta olmalıdır. Aphrodisias'ta Iulia Augusta rahibesi Phanios kızı Ammia için bkz. *I.Aph.2007*, no. 12.1002i (sat. 2-5) ἱερατεύσασαν θεᾶς Ἰουλίας νέας Δήμητρος. Ayrıca bkz. Reynolds, *StudClas* 24 (1986), 114vd; Reynolds, *Ruler-cult*, s. 45vdd.

Attalis ve eşi Attalos'un Aphrodite tapınağında yaptırdığı sütunlar için bkz. T. 19.

Söz konusu imar faaliyeti, Attalos'un ölümünden sonra onun adına eşi Attalis Apphion tarafından gerçekleştirilmiş olmalıdır. 3. satır sonundaki ikinci bir $\acute{\upsilon}\pi\epsilon\rho$ ifadesi Apphion dışında bir katılımcın daha varlığına dair ipuçları vermektedir. Bu ikinci katılımcı da faaliyeti bir başkası adına gerçekleştirmiş olmalıdır. Bu durumda Claudius Dönemi'nde Roma vatandaşlığı elde edecek ve Tiberius Claudius Diogenes ismini alacak olan Diogenes'in, babası Diogenes adına bu faaliyete de katılmış olabileceği olasılığı dikkate alınmalıdır¹²⁵⁰.

T.22. Menandros oğlu Eusebes ve Menandros oğlu Eunikos belirlenemeyen bir yapıyı adıyorlar

Buluntu yeri: Tapınak?; Picenini, fr. b ve c'nin çizimlerini 1705 yılında yapmış ve Aphrodite tapınağı yakınlarında bulunduğunu belirtmiştir.

Yapının türü: Reynolds yazıtı taşıyan yapının tapınak ile ilişkili olma olasılığına dikkat çekmekle birlikte tapınakta yeniden kullanılmış olma olasılığını da göz önünde bulundurmaktadır¹²⁵¹. Yapının sadece Augustus'a adanmış olması, Aphrodite isminin bulunmaması bu öneri ile çelişmektedir.

Yazıt taşıyıcı: Beyaz mermerden lento blok. Halen birisi kayıp olan üç fragment halinde ele geçmiştir. Fr. a: Her iki yönden kırık, yazıtın başlangıç kısmını taşıyor;; Fr. b: Sherard tarafından görülmüş, günümüzde yitik. Fr. c: Sağ köşeyi oluşturan fragment yazıtın son kısmını taşıyor.

Ölçüler: (fr.a) G.: 0.49; Y.: 0.36; D.: 0.25; **(fr. b)** G.: 0.75; Y.: 0.38; D.: 0.75; Hy.: 0.05.

Yaptıran: Menandros oğlu Eusebes ve Menandros oğlu Eunikos

İthaf: Merhum Augustus

Tarih: Iulius-Claudius Hanedanlığı Dönemi, MS 14 sonrası (Reynolds).

Yayın: MAMA VIII, no. 433; *I.Aph.2007*, no. 1. 102.*

Ayrıca bkz. Reynolds, PCPhS 206 (1980), s. 78, no. 8; SEG XXX (1980) no. 1244; Reynolds, *Building of the Temple*, s. 38.

¹²⁵⁰ Attalis Apphion ve Tiberius Claudius Diogenes tarafından *Sebasteion*'un güney portiko'sunun yenilenmesi hakkındaki yazıt için bkz. T.23.

¹²⁵¹ Ayrıca bkz. Reynolds, *Building of the Temple*, s. 38; *I.Aph.2007*, no. 1.102.

- [Αὐ]τοκράτορι θεῶ Σεβαστῶ Καίσαρι πατρι πατρίδος
 2 [Εὐσ]εβῆς ὕ Μενάνδρου φιλόπατρις καὶ Εὐνικός Μενάνδρου

Merhum İmparator, vatanın babası Augustus Caesar'a; Menandros oğlu vatansever Eusebes ve Menandros oğlu Eunikos (inşa ettirdi ve adadı).

T.23. Tiberius Claudius Diogenes ve Attalis Apphion, *Sebasteion*'un onarımını yaptırıyorlar

Buluntu yeri: *Sebasteion*, güney portiko.

Yapının türü: *Sebasteion*, güney portiko'nun onarımı.

Yazıt taşıyıcı: Güney portiko'nun arşitravına ait altı bloğu oluşturan dokuz adet fragment. Yazıt iki fascia üzerinde iki satır olarak yazılmış.

Ölçüler: Hy.: 0.07 (ortalama), diğer ölçüler belirtilmemiş.

Yaptıran: Tiberius Claudius Diogenes ve Attalis (Apphion)

İthaf: Aphrodite, merhum Augustus/Augusta?, İmparator Claudius ve *demos*.

Tarih: MS 41-54.

Yayın: Reynolds, ZPE 43 (1981) s. 317-327, no.1; SEG XXXI (1981) no. 913; *I.Aph.2007*, no. 9.25*

Ayrıca bkz. Erim, RA (1982) I, s. 165; Erim, Britannia 13 (1982) s. 278 (Sat. 1).

Ἀφροδίτη θε(---)ι Σεβαστ(---) <Τιβερ>ίωι Κλαυδίωι Κ[[αί]σαρι τῶι Δήμωι | Τιβέριος
 Κλαύδιος | Διογένης φιλοπολίτης | ἄ ἐπιηγείλατο

- 2 ^{vac.} Διογένης ὁ πατή[[ρ α]ύτου καὶ Ἀτταλῆς ὕ | καὶ ὑπὲρ Ἀττάλου τοῦ θείου τὸ
 καθ' ἑαυτὸν μέρος ὕ ἀποκα[θ]έστησεν ^{vac.}

Aphrodite'ye, merhum Augustus'a (veya Augusta?) İmparator Tiberius Claudius Caesar'a ve demos'a; vatandaş dostu Tiberius Claudius Diogenes, babası Diogenes'in söz verdiği şeyleri ve (Diogenes'in) amcası Attalos adına da (eşi) Attalis kendisine düşen kısmını yenilediler.

Sat. 1: İkinci bloğun ilk harfleri taş üstüne hiç kazınmamış, Reynolds. θε(---)ι Σεβαστ(--); Augustus'u mu yoksa Iulia Augusta'yı mı (Livia) ifade ettiği kesin olarak tespit edilemiyor. Konu ile ilgili tartışma için bkz. Reynolds, ZPE 43 (1981), s. 317-327, no.1

Attalos ve Attalis Apphion'un birlikte üstlendikleri Aphrodite rahipliği sırasında yaptırdıkları sütunlar için bkz. T.19.

Yazıttan anlaşıldığına göre Attalos, Tiberius Claudius Diogenes'in amcasıdır. Attalos, ölümünden önce erkek kardeşi Diogenes¹²⁵² ile birlikte *Sebasteion*'un güney portiko'sunun yenilenmesi için söz vermiştir; Diogenes'in söz verdiği şeyler oğlu Tiberius Claudius Diogenes tarafından ve Attalos'a düşen kısım ise eşi Attalis Apphion tarafından yerine getirilmiştir. Attalos ve Diogenes, bu faaliyeti büyük olasılıkla birlikte planlamışlardır fakat Attalos sözünü yerine getiremeden ölmüştür. Ailenin *Sebasteion*'a yönelik ilgilerinin nedeni üstlendikleri başrahiplik olmalıdır zira Andron oğlu Menekrates'in kızı olan Attalis Apphion'un başrahıbeliği belgelenmiştir¹²⁵³. Attalis'in ve dolayısıyla ailesinin imparatorluk sarayına bağlılığını gösteren başrahipliği de Aphrodite rahibeliğinde olduğu gibi¹²⁵⁴ eşiyle birlikte üstlenmiş olması kuvvetle muhtemeldir. Bu durumda çift Aphrodisias'ta belgelenmiş erken imparatorluk kültürü rahiplerinden birisi olarak karşımıza çıkmaktadır¹²⁵⁵. Attalis Apphion'un eşi Attalos'un ölümünden sonra *Sebasteion*'da bir de *naos* yaptırdığı bilinmektedir¹²⁵⁶. Attalis'in ölümünden sonra ise Attalis'in mal varlığının \acute{o} $\delta\eta\mu\acute{o}\varsigma$ \acute{o} $\text{\AA}\rho\rho\delta\epsilon\iota\sigma\acute{\iota}\epsilon\omega\nu$ tarafından yürütülen bir hamamın ve *atreion*'un inşasında kullanılan mali kaynaklardan birisi olduğu görülür, diğer gelir ise Augustus'lar tarafından bahşedilmiş lütuftur¹²⁵⁷.

Tiberius Claudius Diogenes ailesinin Roma vatandaşlığı elde eden ilk ferdidir ve adından da anlaşılacağı gibi, tüm cömert harcamaları karşılığında Claudius Dönemi'nde Roma yurttaşlığı ile ödüllendirilmiştir. Zira yazıtta (sat. 2) babasının ismi sadece Diogenes olarak geçmektedir.

Yazıtta sözü edilen Attalis ve Dionysos'un *Sebasteion*'daki tek imar faaliyeti değildir. Menandros kızı Apphias, kocası Eusebes ve onun erkek kardeşi Menandros ile birlikte, *Sebasteion*'un kuzey *portiko*'sunu ve *propylon*'unu yaptırıp Aphrodite'ye, merhum Augustus'lara ve *demos*'a adar. Daha sonra bu yapılar, büyük bir depremden zarar gördüğü için, Apphias tarafından kızı Tata ve torunları Menandros ve Eusebes ile birlikte onarılır ve

¹²⁵² Tiberius Claudius Diogenes'in babası olan Diogenes ile Menandros oğlu Diogenes'in olası identifikasyonu için bkz. Reynolds, ZPE 43 (1981) s. 319vd.

¹²⁵³ *I.Aph.2007*, no. 15.260.

¹²⁵⁴ Bkz. T.19

¹²⁵⁵ Reynolds, ZPE 43 (1981) s. 320; Aphrodisias'ta imparatorluk kültürünün başlangıcı ve erken örnekler için bkz. Reynolds, PCPhS 206 (1980), s. 70-84.

¹²⁵⁶ Attalis Apphion'un eşi Attalos adına *Sebasteion*'da yaptırdığı *naos* için bkz. T. 21

¹²⁵⁷ Bkz. T. 36.

bir kısmı yeniden inşa ettirilir¹²⁵⁸. Bu tarihte ilk Menandros ve Eusebes kardeşler ölmüş olmalıdır. Böylece, tüm proje, olasılıkla akraba olan iki Aphrodisias'lı aile tarafından üstlenilmiştir. Olasılıkla eş zamanlı olarak Attalis Apphion'un ailesi tapınağı ve güney portiko'sunu, Apphias'ın ailesi ise *propylon*'u ve kuzey portiko'sunu yeniden yaptırırlar.

T.24. Pamphilos oğlu [?Dioge]nes, sütun adıyor

Buluntu yeri: *Bouleuterion / Odeon* yakınlarında.

Yapının türü: Yeri henüz belirlenememiş bir *gymnasion*.

Yazıt taşıyıcı: Beyaz mermerden sütun kaidesi, sol kısmı kırık. Reynolds, yazıt üzerinde kırmızı renkte boya izleri görüldüğünü ifade etmektedir.

Ölçüler: Y.: 0.09; G.: 0.78; Hy.: ortalama 0.025.

Yaptıran: Pamphilos oğlu [?Dioge]nes

İthaf: *Neoi*

Tarih: Harf karakteri ışığında MS I. yüzyıl.

Yayın: *I.Aph.2007*, no. 2.507

Ayrıca bkz. Chaniotis, *Twelve Buildings*, s. 71vd dn. 63.

[?Διογέ]νης Παμφίλου γυμνασιαρχήσας

2 [- - ? - -]^{vac.} τὸν κίονα τοῖς νέοις^{vac.}

Pamphilos oğlu gymnasiarkhia üstlenmiş [- - - ?Dioge]nes bu sütunu (inşa ettirdi ve) neoi'a (adadı).

Sat. 1 [?Διογέ]νης tamamlamasının satır başındaki boşluk için uygunluğu şüphelidir (Reynolds).

Sat. 2: [τῶν νέων?] şeklinde tamamlanması mümkün görünmektedir.

Sütun, [- - -]nes'in üstlendiği *gymnasiarkhia* sonrasında inşa edilmiştir ve *neoi'a* adanmıştır. Bu bilgiler ışığında söz konusu sütun inşasının bir *gymnasion* ile ilişkili olması kuvvetle muhtemeldir.

¹²⁵⁸ Bkz. T.32.

Hadrianus Dönemi'nde, Nikotimos oğlu [Falanca] ve Menandros oğlu [Falanca] tarafından Aphrodisias'ta gerçekleştirilen τὸ γυμνάσιον τῶν νέων inşasına ilişkin yazıt için bkz. T. 37

T.25. *Neoi*, Nikoteimos oğlu Adrastos'u onurlandırıyor

Buluntu yeri: Surlar; doğu yönündeki surların güney kısmında, güney doğu girişin yakınında.

Yapının türü:

Yazıt taşıyıcı: Beyaz mermerden kaide.

Ölçüler: Y.: 1.095; G.: 0.54; D.: 0.54; Hy.: (sat. 1) 0.0275; (sat. 2-29) 0.015–0.0175.

Yaptıran: Nikoteimos oğlu Adrastos (*ktistes*)

İthaf:

Tarih: MS I. yüzyıl.

Yayın: MAMA VIII no. 484; *I.Aph.2007*, no. 12.308*

Ayrıca bkz. R.R.R. Smith, *Roman Portrait Statuary from Aphrodisias*, s. 22; Barresi, *Asia Minore*, s. 336.

vac. οἱ νέοι *vac.*

2 [ἐτεί]μησαν ταῖς καλλίσταις
καὶ μεγίσταις καὶ πρώταις τειμαῖς

4 Ἄδραστον Νεικοτείμου τοῦ
Ἀρτεμιδώρου τοῦ Ζήνωνος Ἰέρακος,

6 υἱὸν νέων, ἄνδρα μέγαν φιλόπατριν
καὶ φιλοπολείτην καὶ εὐεργέτην καὶ

8 κτίστην γεγονότα διὰ προγόνων
τοῦ δήμου, ἀρχιερατεύσαντα τῶν

10 Σεβαστῶν, γυμνασιαρχήσαντα δις
δρακτοῖς ἐλαίοις ἐπιρῦτοις ἀνελ-

12 λιπῶς, στεφανηφορήσαντα δις,
ἀγωνοθετήσαντα τρίς, ἀγορ[α]-

14 νομήσαντα τετράκις, κτίστην,

- πρεσβεύσαντα πλεονάκις ὑπὲρ
 16 [τ]ῆς πατρίδος, γενόμενον ἔκδι-
 κρον δημοσίων πραγμάτων, πε-
 18 ποιημένον ἐστιάσεις καὶ ἐπιδό-
 σεις ἐκ τῶν ἰδίων πολυτελεῖς διὰ
 20 τε τὴν πρὸς τὴν πατρίδα διηνεκῆ
 εὐνοίαν καὶ διὰ τὴν πρὸς τοὺς νέ-
 22 οὺς φιλάγαθον διάθεσιν, ζῶντα
 ὡς πρὸς ὑπόδειγμα ἀρετῆς·
 24 [τ]ὴν δὲ ἀνάθεσιν τοῦ ἀγάλματος [πε]-
 [π]οιῆσθαι τοὺς νέους ἐκ τῶν ἰδίων ἐπι-
 26 μεληθέντος Ἑρμογένους το[ῦ] Ὑψικλέους
 φύσει[ι] δὲ Ἑρμοῦ τοῦ γραμματέως τῶν
 28 νέων, ἐργεπιστατήσαντος Πανφίλου
 ὡς τοῦ Ἀρτέμωνος Κροκίωνος.

Gençler (neoi), Zenon oğlu Artemidoros oğlu Nikotimos Hieraks'ın oğlu olan gençlerin evladı, büyük adam, vatansever ve yurttaş dostu, demos'un hem hayırseveri hem de atalarından beri ktistes'i olmuş Adrastos'u vatanına karşı sonsuz iyi niyeti ve gençlere karşı iyiliksever eğilimi nedeniyle en büyük ve en önde gelen (birincil) onurlarla onurlandırdı, (O), Augustus'ların başrahipliğini yaptı, draktonlarca akan sürekli zeytinyağı ile iki kere gymnasiarkia, iki kere stephanephoria, üç kere agonothesia, dört kere agoronomia, üstlendi, ktistes (unvanı aldı), vatani için defalarca elçilik ve kent işleri için avukatlık yaptı, kendi kesesinden masraflı ziyafetler verdi ve dağıtımlar yaptı. (O) erdem timsali olarak yaşadı.

Heykelin dikiminin gençler (neoi) tarafından kendi kesesinden, Hypsikles'in oğlu, Hermes'in öz oğlu olan gençlerin yazmanı Hermogenes'in ihtimamı ve Artemon oğlu Pamphilos Krokion'un denetimi altında yapılmasına (karar verilsin).

Yazıt, Adrastos'un ölümünden sonra *neoi* tarafından onurlandırılmasını içermektedir. Adrastos'un [*boule, demos ve gerousia*] tarafından onurlandırılmasına ilişkin yazıt için bkz. *I.Aph.2007*, no. 12.4. Yazıtta ἄ[νδρα γένους πρῶ]του κ[αὶ συνεκτικότης] τὴν π[ατρίδα

ifadesi¹²⁵⁹ ile (sat. 4-6) ailenin itibarı ve kent içindeki önemli konumu özellikle vurgulanmıştır.

Adrastos Hieraks, Attalos Adrastos'un babasıdır. Nikotimos Hieraks'ın oğlu Adrastos Hieraks ve ailenin soy ağacı için bkz. Chaniotis, AJA 108,3 (2004) s. 411.

T.26. Aristokles Molossos, tiyatronun bölümlerini ve mimari elemanlarını yaptırıyor

Buluntu yeri: Fr. a: Tiyatro yakınlarında, serbest buluntu; Fr. b: Güney doğu surlar.

Yapının türü: Tiyatro ve bununla ilişkili yapılar üzerinde onarım (?) ve ekleme faaliyeti

Yazıt taşıyıcı: İki fragment halinde ele geçmiş, beyaz mermerden panel. Üst kısımda basit silme bulunuyor. Panel sağ ve soldan hafif zarar görmüş fakat yanlar eksiksiz, alt kısmı kırık. Bu durumda satırların eksik olan kısımları diğer bir panel üzerinde devam ediyor olmalı. Yazıtın başlangıcı bu yazıtın solunda bulunan ve büyük olasılıkla bir sütunun taşıdığı diğer bir panel üzerindeydi, Reynolds.

Ölçüler: (fr. a) Y. 0.685; G.: 0.395; D.: 0.17-0.19 (fr. b) Y.: 0.68; G.: 0.42; D.: 0.17-0.19.

Yaptıran: Ar[temidoros] oğlu Aristokles [Molossos]

İthaf:

Tarih: Iulius – Claudius hanedanlığı (Reynolds)

Yayın: Reynolds, *Construction of the Theatre*, s. 22, no. A.1; SEG XLI (1991) no. 911; *I.Aph.2007*, no. 8.111.*

Ayrıca bkz. Barresi, *Asia Minore*, s. 342vd.

[-----]

ὑπὸ Ἀριστ[οκλ]έους τοῦ Ἀρ[τεμιδώρου] Μολόσσου ---- ? τῶν]

2 τριῶν εἰς [τὸ] θέατρον εἰσόδω[ν ---- ? τὰ ? περιοι]

κοδομήμ[ατ]α λιθέας καὶ Ἀ[---]

4 ἀκρωτή[ρια] τὰ εἰς τὴν κε[----]

ΤΑ ἐντ[ος τοῦ] θεάτρου Τ[----]

¹²⁵⁹ Křš. T.1 (sat. 4-5), ayrıca bkz. J.Reynolds, *Aphrodisias and Rome*, s. 164vd appendix VI; Chaniotis, AJA 108,3 (2004) s. 379-383.

6 καὶ τῆν ? κατασ]τέγασιν [- - - -]

vac. [? vac.] vac. [- - - -]

[- - -] Artemidoros oğlu Aristokles Molossos tarafından *tiyatronun üç? girişinin* [- - - -] mermerden [perioi]kodema'ları (çevre yapılar/çevre duvar) ve [- - -] *tiyatronun içindeki* [- - - deki] akroteri ve çatı kaplamasını [- - -].

Sat. 2: ΤΡΙΩΝ üst satırda başlamış bir ismin devamı olabilir.

Sat. 2-3: “οικοδομήμ[ατ]α” için bkz. Ginouvès, *Dictionnaire II*, s. 20.

Sat. 6: καταστεγάζω için bkz. L.B. Holland, *AJA* 54 (1950) s. 343-346, krş. Ginouvès, *Dictionnaire III*, s. 167 dn. 3.

Aristokles Molossos ile ilişkili diğer imar faaliyetleri için bkz. T.27, T.28, T.29, T.30, T.31(?). Ayrıca bkz. Reynolds, *Construction of the Theatre*, s. 16 – 18 ve s. 22 – 25.

T.27. Aristokles Molossos, vasiyetnamesi aracılığı ile tiyatronun dış duvarlarını adıyor

Buluntu yeri: Tiyatronun kuzey doğu duvarının doğuya bakan yüzünde. (*in situ*)

Yapının türü: Tiyatronun analemma'ları.

Yazıt taşıyıcı: Beyaz mermerden blok. Yazıt girintili bir panel üzerinde bulunuyor.

Ölçüler: Y.: 0.68; G.: 2.19; D.: ölçülemiyor; Hy.: 0.04-0.05.

Yaptıran: Aristokles Molossos (vasiyetnamesi aracılığı ile)

İthaf: Aphrodite, merhum Augustus'lar ve *demos*

Tarih: Iulius – Claudius Hanedanlığı (Reynolds); Reynolds¹²⁶⁰, Augustus'lara adanmasından yola çıkarak imar faaliyetleri için Claudius Dönemi'nin ilk yılını *terminus post quem* olarak göstermekte ve sürecin Flavii Dönemi'ne kadar sürmüş olabileceğini öne sürmektedir. (MS 41-96)

Yayın: MAMA VIII no. 436; Reynolds, *Construction of the Theatre*, s. 24 no. A.4; SEG XLI (1991) no. 914; *I.Aph.2007*, no. 8.112.*

Ἀφροδείτη, θεοῖς Σεβαστοῖς, τῶι

2 Δήμῳ καὶ τὰ ἀναλήμματα Ἀριστο-

¹²⁶⁰ Reynolds, *Construction of the Theatre*, s. 16

κλῆς Ἀρτεμιδώρου Μολοσσὸς φιλό-
 4 δοξος καὶ φιλόπολις ἐργεπιστατή -
 σαντος Ἑρμᾶ Ἀριστοκλέους τοῦ
 6 Ἀρτεμιδώρου κατὰ τὰς Μολοσσῶ
 τοῦ Θρέψαντος αὐτοῦ διαθήκας

*Aphrodite'ye, merhum Augustus'lara ve demos'a; Artemidoros oğlu ünsever ve kentsever Molossos **analemma'ları da** üvey babası Molossos'un vasiyetnamesi uyarınca Artemidoros oğlu Aristokles'in oğlu Hermas'ın denetimi altında (inşa ettirdi ve adadı).*

Molossos'un eşi Phantias kızı Ammia için bkz. G. Grether, *AJPh* 67, 3 (1946) s. 241; J. M. Reynolds, *PCPhS* 26 (1980) s. 79 no. 11; *SEG* XXX (1980) no. 1244; J. M. Reynolds, *StudClas* 24 (1986) s. 114; J. M. Reynolds, *Constuction of the theatre*, s. 16; Bremen, *Limits*, s. 123 ve 240; F. Dingil, *Kadınlar*, s. 20 no. 14.

Eşi Ammia yerine evlatlığı Hermas'ın isminin geçiyor olması Ammia'nın imar faaliyeti sırasında hayatta olmadığı yönünde ipucu vermektedir.

T.28. Aristokles Molossos, vasiyetnamesi aracılığı ile tiyatronun bölümlerini ve mimari elemanlarını adıyor

Buluntu yeri: (i) Tiyatro

Yapının türü: Tiyatronun çeşitli bölüm ve mimari elemanlarının inşası.

Yazıt taşıyıcı: Beyaz mermerden panel blok. Yazıt, silmeli *tabula ansata* (Y.: 0.65; G.: 0.85) içinde bulunuyor. *Tabula ansata*'nın kulpları sağ ve solda bulunan başka paneller üzerinde bulunuyor olmalı. Sol üst kısmı kırık, 12. ve 13. satırlarda taşın yüzeyinde doğal oyuklar bulunuyor. Taş ustası bu oyuklara göre yazıtı işlemiş.

Ölçüler: Y.: 0.86; G.: 1.11; D.: 0.40; Hy.: 0.03.

Yaptıran: Aristokles Molossos (vasiyetnamesi aracılığı ile) ve Kaikos Papias, ayrıca evlatlığı Hermas.

İthaf: Aphrodite ve merhum Augustus'lar

Tarih: MS I. yüzyıl, olasılıkla ikinci yarısı; Reynolds merhum Augustus'lara adanmasından yola çıkarak imar faaliyetleri için Claudius Dönemi'nin ilk yılını

terminus post quem olarak göstermekte ve sürecin Flavii Dönemi'ne kadar sürmüş olabileceğini (MS 41-96) öne sürmektedir¹²⁶¹.

Yayın: Reynolds, *Construction of the Theatre*, s. 23 no. A.2; SEG XLI (1991) no.912; *I.Aph.2007*, no. 8.108.*

- [^v ^v] [[Ἀφροδείτηι]] καὶ τοῖς Σεβασ-
 2 τοῖς· τὰ ἀναλήματα καὶ τὰς
 ἀνόδους καὶ τὰ συστρώματα
 4 καὶ τὰς κερκείδας καὶ τὰς ψελί-
 δας καὶ τὰ βάθρα πάντα^{vac.}
 6 Ἀριστοκλῆς Ἀρτεμιδώρου
 Μολοσσὸς Κάικος καὶ Κάικος
 8 Ἀρτεμιδώρου Παπίας· ἐργε-
 πιστατήσαντος Ἑρμᾶ κατὰ
 10 τὰς Μολοσσοῦ τοῦ Θρέψαντος
 διαθήκας προσεπηγγελμέ-
 12 νου καὶ τὸ τρίτον διάζωμα
 τοῦ θεάτρου ἐκ τῶν Μολοσ-
 14 σιανῶν προσόδων.

Aphrodite'ye ve merhum Augustus'lara; Artemidoros oğlu Aristokles Molossos Kaikos ve Artemidoros oğlu Kaikos Papias, analemmaları, merdivenleri, döşemeleri (?), kerkis'leri (cunei), kemerleri ve tüm oturakları Hermas'ın denetimi altında (inşa ettirdiler ve adadılar), tiyatronun üçüncü diazoma'sını da Molossosların gelirlerinden yaptırmaya söz veren üvey babası Molossos'un vasiyetnamesi uyarınca.

Sat. 1: Aphrodite ismi rasura ile silinmiş, silik de olsa harfler okunabilmektedir, Reynolds

Kaikos Papias, Aristokles Molossos'un kardeşidir, Hermas ise Aristokles Molossos'un evlatlığıdır. Aristoklesin eşi Ammia için bkz. *I.Aph.2007*, no. 12.1002.

Benzer içerikli diğer bir yazıt için bkz. T.29.

¹²⁶¹ Reynolds, *Construction of the Theatre*, s. 16.

T.29. Aristokles Molossos, vasiyetnamesi aracılığı ile tiyatronun bölümlerini ve mimari elemanlarını adıyor

Buluntu yeri: Yazıtın son kısmını oluşturan e. ve f. blokları doğu yönündeki kapının güneyinde, güney doğu yönündeki surlarda yeniden kullanılmış. Tiyatroda yürütülen kazılar sırasında üç blok daha bulunmuştur: Blok b. Tiyatro, sektör V, (1967); blok a. Tiyatro, sektör VI, (1968); blok c. ve d., parodos yakınlarında, (1969).

Yapının türü: Tiyatronun çeşitli bölüm ve mimari elemanlarının inşası.

Yazıt taşıyıcı: Mermer bloğa ait fragmentler, üst kısmı silmeli bir korniş oluşturuyorlar

Ölçüler: Y.: ykl. 0. 55; D.: ykl. 0. 30; G.: (fr. a) 0.63; (fr. b) 0.34; (fr. c) 0.53; (fr. d) 1.03 m; (fr. e) 1.11; (fr. f) 1.30; Hy.: 0.07-0.075.

Yaptıran: Aristokles Molossos (vasiyetnamesi aracılığı ile) ve Kaikos Papias, ayrıca evlatlığı Hermas.

İthaf: Aphrodite, merhum Augustus'lar ve *demos*

Tarih: Iulius – Claudius Hanedanlığı (Reynolds); Reynolds, merhum Augustus'lara adanmasından yola çıkarak imar faaliyetleri için Claudius Dönemi'nin ilk yılını *terminus post quem* olarak gösterir ve sürecin Flavii Dönemi'ne kadar sürmüş olabileceğine işaret eder (MS 41-96).

Yayın: MAMA VIII no. 435a-b; (tüm bloklar) Reynolds, *Construction of the Theatre*, s. 24vd no. A.5; SEG XLI (1991) no. 915. *I.Aph.2007*, no. 8.113.*

Ayrıca bkz. Robert, *Hellenica XIII*, s. 127vd. (sat. 3).

Ἀφροδίτη θεοῖς Σεβαστοῖς τῶι Δήμῳι [-·^{c. 27}·· καὶ τὴν κ]ερκεῖδα καὶ τὰς ψελίδας

Ἀριστ[οκλῆς Ἀρτεμιδώρου

2 Μολοσσὸς φιλόδοξος καὶ φιλόπολις καὶ Κ[αῖκος Ἀρτεμιδώρου Παπίας

ἐργεπιστ[α]τήσαντος Ἐρμᾶ | Ἀριστοκλέο[υς τοῦ Ἀρτεμιδώρου]

κατὰ τὰς Μολοσσοῦ τοῦ θρέψαντος αὐτ[οῦ] διαθήκας προσεπηγγελμένου

καὶ τὸ τρέ[ι]τον διάζωμα τοῦ | θεάτρου^{vac.}

Aphrodite'ye, merhum Augustus'lara ve demos'a; Artemidoros oğlu ünsever ve kentsever Aristokles Molossos Kaikos ve Artemidoros oğlu Kaikos Papias, [- - -] kerkis'i

(cuneus) ve kemerleri, Artemidoros oğlu Aristokles'in oğlu Hermas'ın denetimi altında (inşa ettirdiler ve adadılar) tiyatronun üçüncü diazoma'sını da (yaptırmaya) söz veren üvey babası Molossos'un vasiyetnamesi uyarınca.

Yazıt içeriği, T. 28 ile büyük benzerlik gösteriyor, fakat τὰς κερκεΐδας yerine τῆν κ]ερκεΐδα kullanılması ve καὶ τὰ βάρη πάντα ifadesinin ihmal edilmesi gibi farklılıklar gösteriyor. Ayrıca iki yazıt arasındaki diğer bir fark yapıların kime adandığını belirten giriş kısmındadır. T.28 “*Aphrodite'ye ve merhum Augustus'lara*” ifadesini, T.29 ise “*Aphrodite'ye, merhum Augustus'lara ve demos'a*” ifadesini taşımaktadır.

T.30. Aristokles Molossos'un onursal anı odası (?)

Buluntu yeri: Tiyatro

Yapının türü:

Yazıt taşıyıcı: Beyaz mermer lento blok, üzerinde silmeli korniş bulunuyor. Reynolds, bloğun büyük olasılıkla analemma üzerindeki bir kapının üst kısmına ait olduğunu öne sürmektedir. Analemma'nın Aristokles Molossos ve kardeşi Kaikos Papias tarafından yaptırıldığı bilinmektedir. (T.28 ve T.29)

Ölçüler: Y.: 0.45; G.: 2.10; D.: ?; Hy.: 0.06.

Yaptıran:

İthaf:

Tarih: MS 41-96.

Yayın: Reynolds, *Construction of the Theatre*, s. 24 no. A.3; SEG XLI (1991) no. 913; *I.Aph.2007*, no. 8.14.*

Ayrıca bkz. Reynolds, *Construction of the Theatre*, s. 16 – 18.

^{vac.} Μολοσσῶν ^{vac.}

Molosseon

Reynolds, kuzey analemma üzerinde bulunan bir kapıdan girilen bir oda bulunduğunu ve bu bloğun o odanın giriş kapısının üzerinde yer aldığını belirtmektedir. Yazıtın ifadesi göz önüne alındığında söz konusu oda Molossos ve ailesinin heykellerinin bulunduğu özel bir alan olabilir.

T.31. Tiyatronun belirlenemeyen bir bölümü Nemesis'e adanıyor

Buluntu yeri: Fr. a: Tiyatro, sektör 5; b: bilinmiyor.

Yapının türü: Tiyatro ile ilişkili belirlenemeyen bir inşa faaliyeti.

Yazıt taşıyıcı: Beyaz mermer arşitrav frizine ait iki fragment: Fr. a: üzerinde tiyatro maskı rölyefi bulunuyor. Fr. b: üzerinde tahrip olmuş tanımlanamayan bir rölyef bulunuyor. Tek satırdan oluşan yazıt rölyeflerin altındaki iki fasciadan üsttekinde yer alıyor.

Ölçüler: (fr.a) Y.: 0.075; G.: 1.08 (korunmuş), (fr. b) Y.: 0.52; G.: 0.45; D.: 0.20; Hy.: 0.022-0.025.

Yaptıran: Aristokles Molossos veya ailesinden birisi

İthaf: Nemesis

Tarih: MS I. yüzyıl, olasılıkla ikinci yarısı; MS 41-96, Reynolds.

Yayın: Fr. a: *I.Aph.2007*, no. 8.82; Fr. b: Reynolds, *Construction of the Theatre*, s. 25, no. A.6; SEG XLI (1991) no. 916; *I.Aph.2007*, no. 8.82*

Ayrıca bkz. Reynolds, *Construction of the Theatre*, s. 16 – 18.

^{vac.} Νεμέ[σει] θεᾶ ἐπ[ηκόω] ? ὁ ? δεῖνα -- ? -- Ἀρτεμιδ]ώρου Μολοσσοῦ [- - -]

(Duaları) dinleyen tanrıça Nemesis'e; [- - - Artemid]oros oğlu Molossos'un [- -].

Aristokles Molossos'un ölümünün ardından, imar faaliyetleri konusunda evlatlığı Hermas vasiyetnamenin gereklerini yerine getirmiştir¹²⁶². Bu bilgi ışığında yazıt *exempli gratia*, şu şekilde olabilir;

^{vac.} Νεμέ[σει] θεᾶ ἐπ[ηκόω] ? Ἀριστοκλῆς Ἀρτεμιδώρου Μολοσσὸς καὶ Κάικος Ἀρτεμιδώρου Παπίας ἐργεπιστατήσαντος Ἐρμᾶ Ἀριστοκλέους τοῦ Ἀρτεμιδ]ώρου [κατὰ τὰς Μολο]σσοῦ τοῦ θρέψαντος αὐτοῦ διαθήκας -- ? --].

¹²⁶² Bkz. T.27, T.28 ve T.29.

T.32. Menandros'un oğulları Eusebes, Menandros ve Eusebes'in eşi Apphias Sebasteion'un portiko'sunu adıyorlar

Buluntu yeri: Yazıtı oluşturan arşitrav bloklarının altı tanesi *Sebasteion*'da bulunmuştur. Yazıtın son kısmını taşıyan bu bloklar arşitravın sol bitimini oluşturmaktadır. Diğer bloklara ait 16 adet fragment tiyatronun doğu yönünü sınırlayan VII. yüzyıl savunma duvarını üzerinde yeniden kullanılmış olarak bulunmuştur.

Yapının türü: *Sebasteion*, kuzey portiko

Yazıt taşıyıcı: Tek satır yazıt taşıyan beyaz mermerden arşitrav blokları ve blok fragmentleri. *Sebasteion*'un kuzey portiko'sunun saçaklığına (entablatur) ait. Arşitravın üst kısmında ykl. 0.30 m aralıklarla mutulus bezemeleri bulunuyor.

Ölçüler: Beher blok (G.: 1.63; Y.: 0.31; D.: 0.57 - 0.69; Hy.: 0.09).

Yaptıran: Eunikos oğlu Menandros'un oğulları Eusebes ve Menandros ve Eusebes'in eşi Menandros kızı Apphias / deprem sonrasında onarım Menandros kızı Apphias

İthaf: Aphrodite (?), merhum Olympos'lu Augustus'lar ve *demos*.

Tarih: *Sebasteion*'un inşası MS 14-41; Portiko'nun onarımı için MS 41 yılı *terminus ante quem* olarak alınmalıdır. Claudius – Nero (MS 41 – 68).

Yayın: *I.Aph.2007*, no. 9.1.

Ayrıca bkz. Erim, *Britannia* 13 (1982) s. 278, dn. 8; Smith, *JRS* 77 (1987) s. 90; Bremen, *Limits*, s. 239vd.

[?Αφροδίτη, θεοῖς Σεβαστοῖς Ὀλυμπίοις καὶ τῷ δήμῳ] | Εὐσέβης φιλό[πατρις καὶ Μέναν]υδρος οἱ Μ|ενάν[δρου τοῦ Εὐνί]κου [καὶ Ἀπ]|φίας Μενάν[δρου γυνή
Εὐσε]βοῦς ἀνέθη[κ]αν ἐκ τῶν ἰδ[ίων], ὑπὸ σεισμῶν δεκάτενεχθέντα καὶ ἀχρηωθέντα πά[λιν] ἐκ τῶν ἰδίων Ἀπφίας^v σὺν | καὶ Τάτα τῆ θυγατρὶ^v καὶ Μενάνδρῳ | κ[α]ὶ Εὐσεβεῖ τοῖς ἐγγόνοις τελέσσασα | ἀποκαθέστησεν |^{vac}.

Aphrodite'ye, merhum Olympos'lu Augustus'lara ve *Demos*'a; Eunikos oğlu Menandros'un oğulları vatansever Eusebes ve Menandros ve Eusebes'in eşi Menandros kızı Apphias kendi keselerinden (inşa ettirdiler ve adadılar), deprem nedeniyle yıkılıp kullanılmaz duruma gelince Apphias, kızı Tata, torunları Menandros ve Eusebes ile birlikte yeniden kendi kesesinden tamamlattı ve yeniden dikti.

Reynolds, *propylon*'da bulunmuş, (Apphias'ın baba ismi dışında) neredeyse aynı metni içeren yayınlanmamış (*I.Aph.2007*, no. 83.54 olarak yayınlanacak olan) bir yazıt bulunduğunu ve aile ile ilgili henüz yayınlanmamış (*I.Aph.2007*, no. 81.173 olarak yayınlanacak olan) yazıttan bilgi edinildiğini belirtmektedir¹²⁶³.

Aphrodisias'ta imparatorluk kültürüne hizmet eden en önemli yapı olan *Sebasteion*'un inşası olasılıkla Tiberius Dönemi'nde başlamıştır. İki portiko'dan oluşan yapının kuzey portiko'su ve *propylon* Menandros'un oğulları Eusebes, Menandros ve Eusebes'in eşi Apphias tarafından müşterek olarak kendi keselerinden inşa edilmiştir. (sat. 1-3) MS 41 yılı depreminde önemli bir zarar görerek kullanılmaz hale gelen yapının yeniden inşası Claudius veya Nero Dönemi'nde iki aile tarafından paylaşılarak yürütülmüştür. Kuzey portiko, yapının inşasını gerçekleştirenlerden birisi olan Apphias tarafından kızı Tata, torunları Menandros ve Eusebes ile birlikte (sat. 3-6) İmparator Claudius veya Nero Dönemi'nde, güney portiko ise Tiberius Claudius Diogenes ve Attalis Apphion tarafından Claudius Dönemi'nde yeniden inşa edilmiştir¹²⁶⁴. Bu şekilde kentin en önemli dinsel yapılarından birisi olan *Sebasteion*'un onarımı, iki aile tarafından yürütülen bir proje ile gerçekleştirilmiştir. Bu ailelerden birisinin deprem öncesinde bu yapının kısmen inşasını da gerçekleştirmiş olması dikkat çekicidir.

T.33. Apo[lloni]os oğlu Adrastos su kanallarını yeniden düzenliyor

Bulutnu yeri: Doğu surların güney kısmında.

Yapının türü: Su depoları, içerisindeki haznelerin ve içindeki işlerin inşası.

Yazıt taşıyıcı: Beyaz mermerden silmeli blok. Yeniden kullanım amacıyla silmelerin bir kısmı kazınmış. Günümüzde sadece bir tanesi bulunan beş fragment halinde bulunmuş. Yazıtın ilk 7 satırı üst silme son iki satırı alt silme üzerinde bulunuyor. Bloğun bir kapı üzerinde lento olarak hazırlanmış olması mümkün, Roueché – Bodard.

Ölçüler: Y.: 0.55; G.: 0.93; D.: 0.44; Hy.: 0.012-0.02.

Yaptıran: Apo[lloni]os oğlu Adrastos (kızı Ammia ile birlikte).

İthaf: Aphrodeite, İmparator Domitianus, Augustus'un tüm hanesi ve *demos*.

Tarih: Germanicus titili uyarınca MS (Eylül?) 83-96¹²⁶⁵.

¹²⁶³ Reynolds, *I.Aph.2007*, no. 9.1, commentary.

¹²⁶⁴ T.23. Bu faaliyeti Tiberius Claudius Diogenes babası Diogenes yerine, Attalis Apphion ise eşi ve aynı zamanda baba Diogenes'in erkek kardeşi olan Attalos yerine gerçekleştirmiştir. Attalis Apphion eşi Attalos adına *Sebasteion*'da yaptırdığı bir *naos* için ayrıca bkz. T. 21. Attalis Apphion'un imparatorluk kültürü başrahibeliği için bkz. *I.Aph.2007*, no. 15.260, ayrıca bkz. Reynolds, *ZPE* 43 (1981), s. 320.

¹²⁶⁵ Kienast, *Kaisertabelle*, s. 117.

Yayın: MAMA VIII, no. 449*; *I.Aph.2007*, no. 12.314; Chaniotis, *Twelve buildings*, s. 74vd no. 10.

Ayrıca bkz. Robert, *A travers L'Asie Mineure*, s. 152vdd; Cormack, BSA 49 (1954) s. 9-10; SEG XIV (1964) no. 731; Barresi, *Asia Minore*, s. 336vd; Aydaş, *Karya ile Rodos*, s. 103vd no. SE51.

θεᾶ Ἀφροδείτη καὶ αὐτο[κράτ]ορι Δομιτιανῶι Καίσαρι Σεβαστῶι Γερμανικῶι
 2 ^{vac.} καὶ τῶι σ[ύμπαν]τι οἰκῶι [τῶν] Σεβαστῶν καὶ τῶι δήμῶι
 Ἄδραστος Ἀπο[λλωνί]ου τοῦ Ὑψ[ικλέο]υς τοῦ Μενάνδρου τοῦ Ζήνωνος ὁ
 γενόμενος
 4 ἱερεὺς Ἡλίου καὶ ἀρχ[ιερ]εὺς Οὐεσπ[ασιανο]ῦ Καίσαρος Σεβαστοῦ τὰ
 ὑδρεγδοχεῖα καὶ τ[ὰς]
 ἐν αὐτοῖς δεξαμενάς καὶ τὰ ὕδα[τα κα]θ' ὅλην ῥέοντα τὴν πόλιν ὠνησάμενος
 [τοὺς]
 6 περικειμένους τόπους πάντας [καὶ] τὰ ἄμφοδα καὶ ἀποκαταστήσας τῇ πόλει κα[ὶ]
 κατασκευάσας τὰ ἐν αὐτοῖς [ἔργα σὺν] Ἀμμία Ἀδράστου τοῦ Ἀπολλωνίου τῇ ἰδίᾳ
 8 θυγατρὶ ἀνέθηκε τοῖς προγεγρ[αμμένοις] θεοῖς καὶ τῶι δήμῶι ἐκ τῶν ἰδίων
 ὑπαρχόντων ἐπιμελη[θείσης] Ἀμμίας τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ.

Tanrıca Aphrodite'ye, İmparator Domitianus Caesar Augustus Germanicus'a, Augustus'un tüm hanesine ve demos'a; Zenon oğlu Menandros'un oğlu Hypsikles oğlu Apollonios'un oğlu Adrastos, Helios rahibi ve Vespasianus Caesar'ın başrahibi olmasının ardından su depolarını ve içerisindeki hazneleri ve şehir boyunca uzanan su kanallarını tüm çevre bölgeleri ve semtleri kent için satın alıp yeniden düzenledikten ve içlerindeki işleri öz kızı Apollonios oğlu Adrastos'un kızı Ammia ile birlikte inşa ettirdikten sonra, yukarıda adı yazılı tanrılara ve demos'a kendi servetinden (harcayarak) adadı, kızı Ammia'nın ihtimamı altında.

T.34. Antipatros belirlenemeyen yapıyı adıyor

Buluntu yeri: Güney agora: Tiberius portiko'sunun güneybatı kısmında.

Yapının türü: Güney agora: Tiberius portiko'su, güney veya batı yönündeki portiko'lardan birisi ile ilişkili.

Yazıt taşıyıcı: Beyaz mermerden arşitrav bloğu. Yazıt ön yüzde, iki fascia üzerinde yer alıyor. Yazıt birden çok blok üzerinde bulunuyor. Takip eden blok veya bloklar yitik.

Ölçüler: Y.: 0.14; G.: 2.05; D.: 0.11; Hy.: 0.06.

Yaptıran: Primopilarius Antipatros (Marcus Cocceius Antipatros Ulpianus?)

İthaf: Merhum İmparator Augustus (?)

Tarih: Harf karakteri ve içerik uyarınca MS I. – II. yüzyıl. (Reynolds)

Yayın: Reynolds, PCPhS 206 (1980) s. 78, no. 7; SEG XXX (1980) no. 1255; *I.Aph.2007*, no. 4.3.*

Ayrıca bkz. Barresi, *Asia Minore*, s. 338.

^v Αὐτοκράτορι Καίσαρι Θεῶ Σεβαστῶ π[ατρὶ πατρίδος? - - -]

2 ^w Ἀντίπατρος πριμοπειλάριος συ[ν - - -]

İmparator merhum Caesar Augustus [vatanın babası? - - - -]'e; Primipilarius Antipatros, [- - - - -] ile birlikte (inşa ettirdi ve adadı).

Sat. 1: Merhum imparatorun Augustus olması pek mümkün görünmemektedir. Harf karakterleri Zoilos ile ilişkili yazıtlardakine göre daha geç tarihi işaret etmektedir. Özellikle “B” harfi MS II. veya III. yüzyıl özelliği göstermektedir. (Reynolds)

Reynolds, primipilarius Antipatros'u, Marcus Cocceius Antipatros Ulpianus ile ilişkilendirmektedir. Marcus Cocceius Antipatros Ulpianus tarafından gerçekleştirilmiş diğer bir imar faaliyeti için bkz. T.49.

T.35. Attalos Andron sütun adıyor

Buluntu yeri: Hadrian hamamı, doğu avlu: batı portiko'nun kuzey kısmında, dördüncü sütun. (*in situ*)

Yapının türü: Hadrian Hamamı ile ilişkili, doğu avlu: batı portiko'nun sütunlarından birisi.

Yazıt taşıyıcı: Beyaz mermerden sütun kaidesi.

Ölçüler: Hy.: 0.06.

Yaptıran: Peritas oğlu Attalos Andron.

İthaf: Vatan

Tarih: MS II. yüzyıl.

Yayın: *I.Aph.2007*, no. 5.201.

Ἄτταλος Περεΐτου τοῦ Δημητρίου Ἄνδρων τῆ πα-
2 τριδί ἐκ τῶν ἰδίων τοῦτον τὸν κείονα ἀνέθηκεν
σὺν τῷ σπειροκεφάλῳ.

Demetrios oğlu Peritas'ın oğlu Attalos Andron, vatanı için bu sütunu başlığıyla birlikte kendi kesesinden (inşa ettirdi ve) adadı.

T.36. *Demos*, hamam ve *atreion* yaptırıyor

Buluntu yeri: Hadrian Hamamı; "galerie de l'Est" (Robert).

Yapının türü: *Balaneion*, ayrıca diğer bir *balaneion* ve *atreion*

Yazıt taşıyıcı: Beyaz mermerden levha. Yazıt silmeli bir *tabula ansata* içinde bulunuyor.

Ölçüler: Y.: 0.85; G.: 1.51; D.: 0.25; Hy.: 0.026-0.03.

Yaptıran: (Yıkılmış olan hamam) Eusebios. (İnşa edilen hamam ve *atreion*) Aphrodisiaslıların *demos*'u.

İthaf: İmparator (Nero?), merhum Augustus Olympios'lar (Augustus ve Livia) ve Aphrodite

Tarih: Eusebios hamamının inşası MS 14-37(?); Hamam ve *atreion*'un inşası MS 69 – erken II. yüzyıl. (sat. 8 uyarınca, Reynolds).

Yayın: Reynolds, *dedication*, s. 397-402; SEG XLV (1995) no. 1504; *I.Aph.2007*, no. 5.6.*

Ayrıca bkz. Chaniotis, *Twelve buildings*, s. 62 ve 68vd.

Αὐτοκράτορι Θεοῖς Σεβαστοῖς Ὀλυμπίοις καὶ Θεᾷ
2 Ἀφροδείτῃ ἐπιφανεῖ τῆ προμήτορ[ι] τοῦ γένους
τῶν Σεβαστῶν· ὁ δῆμος ὁ Ἀφροδισιέων ἐκ τῆς
4 ἐπιτραπίσης ὑπὸ τῶν Σεβαστῶν χάριτος καὶ ἐ-
κ τῆς ὕλης τοῦ Εὐσεβιανοῦ βαλανείου καὶ ἐκ τῶν

- 6 Ἄτταλίδος τῆς Μενεκράτους χρημάτων ἐργεπι-
στατησάντων τοῦ βαλανείου καὶ τοῦ ἀτρείου
- 8 Τίτου Φλαβίου Ζήνωνος υἱοῦ Κυρεῖνα Μενανδρου
ὑπὲρ οὗ Φλάβιος Ἄτταλος ὁ υἱὸς αὐτοῦ συνετέλεσεν
- 10 καὶ Λυσιμάχου τοῦ Ἀττάλου τοῦ Πυθέου ὑπὲρ οὗ
Ἄτταλος καὶ Πυθέας οἱ Ἀττάλου τοῦ Πυθέου οἱ ἀ-
- 12 δελφοὶ αὐτοῦ συνετέλεσαν καὶ Ὑψικλέους τοῦ
Ἀδράστου τετάρτου καὶ Ἀριστοκλέους τοῦ Με-
- 14 νεσθέως τοῦ Ἀπολλωνίου Σκόπα ^{vac.}
^{vac.} ἐργεπιστατησάντων ^{vac.}

İmparator'a, merhum Augustus Olympios'lara ve Augustus'ların soyunun anası tanrıça yüce Aphrodite'ye; Aphrodisiaslıların demos'u, Augustus'lar tarafından bahşedilmiş lütuftan ve Eusebios'un hamamının ahşap (mimari) malzemelerinden ve Menekrates kızı Attalis'in mal varlığından, balaneion ve atreion'un (inşasını) şu kişilerin demetimi (ergepistasia) altında (adamıştır); Zenon oğlu, Quirina tribusundan Titus Flavius Menandros, ki onun adına oğlu Flavius Attalos işi tamamlamıştır, Pytheas oğlu Attalos'un oğlu Lysimakhos, ki onun adına kardeşleri Attalos oğlu Attalos ve Pytheas işi tamamlamıştır, dördüncü Adrastos'un oğlu Hypsikles ve Apollonios Skopas'ın oğlu Menestheus oğlu Aristokles.

*Ergepistates'*lerden Menestheus (Skopas) oğlu Aristokles'in soyundan gelen Marcus Aurelius Menestheus Skopas'ın tiyatro ile ilişkili imar faaliyeti için bkz. T. 57.

Olasılıkla Eusebios isimli bir Aphrodisiaslının ismini taşıyan¹²⁶⁶ hamamın yıkılmış veya kullanılamaz durumda olduğu anlaşılmaktadır¹²⁶⁷. Hamam MS 41 yılı depreminde yıkılmış olmalıdır, bu durumda inşa tarihi olarak Tiberius Dönemi önerilebilir. Eusebios hamamının yıkılmasının ardından aynı yerde inşa edilen yeni hamam daha sonra Hadrian hamamı kapsamına alınmıştır¹²⁶⁸.

¹²⁶⁶ Yapıların, özel şahısların isimleri ile anılması hakkında bkz. 68, ayrıca bkz. T.51 (sat. 24) ἐν τῷ Διογενιανῶ δὲ γυμνασίῳ, krş. T.167 (sat. 4-6) μέχρι τῆς Δαμαίωνος στοᾶς, T.133 (sat. 8-9) στοᾶς τῆς κα[λου]μένης Φλαβιανῆς.

¹²⁶⁷ Hamamın ismi hakkında bkz. Chaniotis, *Twelve buildings*, s. 68vd.

¹²⁶⁸ Chaniotis, *Twelve buildings*, s. 62 ve dn. 12-13.

Atreion (sat. 7) büyük olasılıkla *gymnasion* – hamam komplekslerinde, ortasında havuz bulunan sütunlu bir avluyu ifade etmektedir. *Balaneion* ile ilişkili *atreion* inşasına ilişkin Panamara yazıtı için bkz. T.138 (sat. 7-8). *Gymnasion* ile ilişkili *atreion* inşasına ilişkin Lagina yazıtı için bkz. T.108 (sat. 4).

Hamam ve *atreion*'un inşası *demos* tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu faaliyet için mali kaynak olarak Augustus'lar tarafından bahşedilmiş lütuftan ve Menekrates kızı Attalis'in mal varlığından faydalandığı açıktır¹²⁶⁹. Bununla birlikte büyük olasılıkla yıkılmış durumda olan Eusebios hamamının ahşap (mimari) malzemeleri de kullanılmıştır. Bu inşa faaliyeti için kente lütufta bulundunmuş olan Augustus'ların ismi verilmemiştir fakat olasılıkla Claudius ve Nero'dur. Yazıtta ayrıca Attalis Apphion'un mal varlığının *demos* tarafından nasıl kullanıldığı konusunda da bilgi yoktur. Attalis'in Tiberius Dönemi'nde (MS 14-37) hayatta olduğu göz önüne alındığında MS 69 yılında oldukça yaşlanmış ve Vespasianus Dönemi'nin ilk yılları içinde ölmüş olması muhtemeldir¹²⁷⁰. Bu durumda yaşlılığında *demos*'un bir hamam inşa etme projesi söz konusu olduğunda bu amaç için bir mikar para bırakmış veya bir vakıf kurmuş olabilir. Ayrıca yazıt ismi belirtilmeyen bir imparatora adanmıştır. İmparator isminin ihmal edilmesi *damnatio memoriae*'a işaret etmektedir. Bu durumda ismi yazıtta belirtilmeyen imparator büyük olasılıkla Nero veya Domitianus'dur. Zira *ergepistates* Titus Flavius Menandros'un ismi MS 69 yılının *terminus post quem* olarak belirlenmesini sağlamaktadır.

Zenon oğlu Titus Flavius Menandros ailesinin Roma vatandaşlığı elde etmiş olan ilk ferdiydi¹²⁷¹. Onun oğlu Flavius Attalos ile aynı ismi taşıyan kişi için (Caracalla dön.) bkz. *I.Aph.2007*, no. 12.316 (MAMA VIII no. 451); *I.Aph.2007*, no. 12.642 (MAMA VIII no. 452). Attalos oğlu Lysimakhos için bkz. *I.Aph.2007*, no. 12.29 (MAMA VIII no. 492), akrabaları için bkz. *I.Aph.2007*, no. 12.5 (MAMA VIII no. 528).

T.37. Gençlerin *gymnasion*'u adanıyor

Buluntu yeri: Fr. b: Kilise yapısının *atrium* kuzey duvarında yeniden kullanılmış. Fr. e: tapınağın kuzeybatısında yapılan kazılarda bulunmuş. Diğer fragmentler tapınak yakınlarında dağınık biçimde tespit edilmiş.

Yapının türü: Gençlerin *gymnasion*'u ve [- -]

¹²⁶⁹ Nysa'da (Principatus D.) kent tarafından olasılıkla yurttaşlar tarafından vakıf veya vasiyet yoluyla bırakılan paralardan inşa edilen yapı için bkz. Malay, ZPE 48 (1982) s. 257-258, no. 5.

¹²⁷⁰ Attalis Apphion'un hayatta iken gerçekleştirdiği imar faaliyetleri için bkz. T.19, T.21, T.23.

¹²⁷¹ SEG XLV (1995) no. 1504.

Yazıt taşıyıcı: Beyaz mermerden arşitrav blokları, üst kısmında yumurta ve inci dizisi, en üstte bulunan diğer yumurta ve inci dizisi arasında volütlü bitkisel bezeme. Reynolds, benzer özellikler taşıyan çok sayıda blok veya fragment bulunduğunu fakat yazıtlarının okunamayacak ölçüde tahrip olduğunu belirtmiştir.

Ölçüler: (fr.b) Y.: 0.64 görülebilen); G.: 2.50; D.: ölçülemiyor. (fr. e) Y.: 0.61; G.: 0.84; D.: 0.50; Hy.: 0.09.

Yaptıran: Zenon oğlu Artemidoros oğlu Nikotimos oğlu [- - - ve?] Menandros oğlu [Falanca?]

İthaf: İmparator Hadrianus

Tarih: MS 117 - 138

Yayın: Reynolds, *Building of the Temple*, s.40; SEG XL (1990) no. 946; *I.Aph.2007*, no. 1. 174*; (fr. d) Chaniotis, *Twelve buildings*, s. 71vd. no. 7.

Ayrıca bkz. Doruk, *The architecture of the temenos*, s. 73vd; Barresi, *Asia Minore*, s. 341.

abc.

[- ? - - αὐ]τοκράτορι Καίσαρι Τρ[α|ία]νῶ Ἀδριανῶ Σεβαστ|ῶ καὶ τ[- - ? - -]

d.

[- ? - -]τὸ γυμνάσιον τῶν νέων καὶ ΤΟ[- - ? - -]

e.

[- - ? - -]ΙΟ[- - ? - -]

f.

[- - ? - - Ν]εικοτείμου τοῦ Ἀρτεμιδώρου τοῦ Ζήνωνος[- - ? - -]

g.

[- - ? - - το]ῦ Μενάνδρου τ|[οῦ - - ? - -]

İmparator Caesar Traianus Hadrianus'a ve [- - -]; Zenon oğlu Artemidoros oğlu Nikotimos oğlu [Falanca ve? - - -] Menandros oğlu [Falanca? - -] gençlerin gymnasium'unu ve [- - -].

Eski bir *gymnasiarkhos* olan Pamphilos oğlu [?Dioge]nes tarafından diktirilen ve *neoi*'a adanmış bir sütun inşasına ilişkin yazıt için bkz. T.24.

Gymnasion'un yeri veya diğer bir kompleks yapıdan bağımsız olup olmadığı tespit edilememektedir. *Bouleuterion*'un batısında bulunmuş olması ışığında Hellenistik *gymnasion*'un Roma Çağı'na uzanan ardılı olabilir¹²⁷².

Zenon oğlu Artemidoros'un oğlu Nikotimos, *ktistes* unvanı ile bilinen Adrastos Hieraks'ın (T.25) babası, *thyepoleion deipnisterion* (kurban ve şölen salonu) yaptıran Attalos Adrastos'un (T.40) büyük babasıdır¹²⁷³. Yazıtın Hadrianus Dönemi'ne tarihlenmiş olması imar faaliyetini gerçekleştiren kişilerden birisinin Attalos Adrastos'un kendisi veya erkek kardeşi Hypsikles Hieraks'ın olma olasılığını önemli ölçüde arttırmaktadır. Ailenin, özellikle Adrastos Hieraks'ın gençlere (*neoi*) karşı iyiliksever eğilimi ve "gençlerin oğlu" unvanını taşıması bu görüşü desteklemektedir¹²⁷⁴.

Ayrıca Zenon oğlu Artemidoros'un ismi belirlenmeyen oğlu tarafından gerçekleştirilen imar faaliyeti için bkz. T.50.

T.38. Hadrian Hamamı'nın *aleipterion*'u adanıyor

Buluntu yeri: Fr. f.: Surlar, batı yönündeki kapı yakınlarında. Fr. a-e: Hadrian hamamı çevresinde.

Yapının türü: Hadrian hamamının *aleipterion*'u

Yazıt taşıyıcı: Beyaz mermerden arşitrav bloğu fragmentleri. (7 adet) Yazıtı taşıyan iki fascianın üstünde yumurta ve inci dizisi bulunuyor.

Ölçüler: (fr. f) Y.: 0.30; G.: 1.75; D.: ölçülemiyor; Hy.: (a) 0.05-0.08 (b) 0.06-0.077 (c) sat. 1; 0.06, sat. 2; 0.025 (f) 0.045 (g) 0.072.

Yaptıran: Bilinmiyor.

İthaf: Aphrodite ve İmparator Hadrianus

Tarih: MS 117 – 138.

Yayın: *I.Aph.2007*, no. 5.9.

Ayrıca bkz. Robert, *AntCl* 35 (1966), s. 391.

¹²⁷² Chaniotis, *Twelve buildings*, s. 72

¹²⁷³ Ailenin soy ağacı için bkz. Chaniotis, *AJA* 108.3 (2004) s. 411

¹²⁷⁴ Bkz. T.25 (sat. 6 ve 21-22)

a.

Θεᾶ Ἀφροδείτη καὶ [- - -]

b.

[- - -] αὐτοκράτορι Καίσαρι Θεοῦ Τραϊανοῦ Π[αρθικοῦ υἱῶ - - -] Τραϊανῶ
Ἄδριανῶ [- - -]

c.

[- - -] Εὐδάμου καὶ Ζήνωνος καὶ Εὐδάμου καὶ Καλλίου τῶν | [- - -]
[- - -]^{vac.} καὶ λουτήρσιν^{vac.} [- - -]

d.

[- - - Ζήν]ωνος τοῦ Εὐδάμου καὶ ὑπὲρ Ἀπφ[ί]ω[νος - - -]

e.

[- - - ὑπέ]σχετο τὸ ἀλειπτήριον [- - -]

f.

[- - - Ζήνω]νος τοῦ Εὐδάμου καὶ ὑπὲρ Ἀπφ[ί]ω[νος - - -]
[- - - Ζήν]ωνος τοῦ Εὐ[δάμου]

g.

[- - -] ἀνέθηκεν [κ]αὶ τῶ [- - -]

Yazıt, verilmiş olan söz uyarınca inşa edilen *aleipterion*'un Tanrıça Aphrodite'ye ve İmparator Hadrianus'a adanması ile ilişkilidir.

Fr. f ile d aynı metni taşıyor olabilir, Robert.

T.39. Pereitas Attalos, Hadrian hamamında portiko adıyor

Buluntu yeri: (i ve ii) Hadrian hamamı, doğu avlu.

Yapının türü: Hadrian hamamının güney avlusu ile ilişkili portiko (hol).

Yazıt taşıyıcı: (i) Beyaz mermerden lento blok, doğu avlunun güney doğu yönündeki kapısına ait olmalı. Yazıtı taşıyan üç fascianın üzerinde yumurta ve inci dizisi bulunuyor. (Roueché ve Bodard) (ii) Beyaz mermerden lento blok, doğu avlunun kuzey doğu yönündeki kapısına ait olmalı. Yazıtı taşıyan üç fascianın üzerinde yumurta ve inci dizisi bulunuyor. Üst fasciada 2, diğer ikisinde birer satır yazıt bulunuyor. (Roueché ve Bodard)

Ölçüler: Hy.: 0.025.

Yaptıran: Pereitas Attalos

İthaf: Aphrodite ve Hadrianus

Tarih: MS 117-138

Yayın: (i) *I.Aph.2007*, no. 5.207.* (ii) *I.Aph.2007*, no. 5.208.*

(i)

Θεᾶ Ἀφροδείτη καὶ Αὐτοκράτορι Καίσαρι Θεοῦ Τραϊανοῦ υἱῶ Θεοῦ Νέρβα

2 [υἱ]ωνῶ Τραϊανῶ Ἀδριανῶ Σεβαστῶ καὶ τῶ δήμῳ Περείτας Ζήνωνος τοῦ Ζήνωνος

^{vac.} Ἄτταλος τὸ περιφλίωμα ἐκ[κ] τῶν ιδίων " ἀνέθηκεν

(ii)

Θεᾶ Ἀφροδείτη καὶ Αὐτοκράτορι Καίσαρι Θεοῦ Τραϊανοῦ υἱῶ Θεοῦ Νέρβα

2 ^{vac.} υἱωνῶ Τραϊανῶ Ἀδριανῶ Σεβαστῶ καὶ τῶ δήμῳ ^{vac.}

Περείτας Ζήνωνος τοῦ Ζήνωνος Ἄτταλος τὸ περιφλίωμα ἀνέθηκε

4 ^{vac.} ἐ[κ τῶν] ιδίων ^{vac.}

Tanrıça Aphrodite'ye, merhum Traianus'un oğlu, merhum Nerva'nın torunu İmparator Hadrianus Augustus'a ve vatana; Zenon oğlu Zenon'un oğlu Pereitas Attalos portiko'yu kendi kesesinden (inşa ettirdi ve) adadı.

Portiko, hamam yapısı ile ilişkili olarak çatısı sütunlarla taşınan bir hol olmalıdır. Bu holün kuzey doğu ve güney doğu yönündeki iki kapısının üzerinde de aynı yazıt bulunmaktaydı. Reynolds, yazıtlar arasında işçilik farkı bulunduğu, yazıtların aynı taş ustası tarafından yazılmadığına işaret etmektedir.

T.40. Attalos Adrastos'un vasiyetnamesi

Buluntu yeri: Kuzey surlar; “*Rempart près porte primitive*” Reinach.

Yapının türü: Aphrodite tapınağı ile ilişkili şölen salonu¹²⁷⁵ ve çevresindeki yapılar.

Yazıt taşıyıcı: Taş blok; (Reinach) Beyaz mermerden kırık blok; (Roueché – Bodard). Bitimlerinde çıkıntı bulunuyor. Bloğun öz yüzünde beş adet yazıt bulunuyor¹²⁷⁶. Yazıtların taş üzerindeki konumları aşağıdaki çizimde verilmiştir.

Ölçüler: Y.: 0.645; G.: 1.415, D.: 0.35; Hy.: 0.17.

Yaptıran: Attalos Adrastos (vasiyeti aracılığı ile)

İthaf: Tanrıça Aphrodite, pek tatlı vatan

Tarih: MS 117-138, Roueché - Bodard; MS erken II. yüzyıl, Chaniotis¹²⁷⁷.

Yayın: MAMA VIII no. 413d; *I.Aph.2007*, no. 12.26d*; Chaniotis, *Twelve buildings*, s. 64 vd. no. 1b.

Krş. Robert, *Hellenica XIII*, s. 119-125; 176vd; Laum, *Stiftungen*, no. 102.4; Barresi, *Asia Minore*, s. 336.

- [- - -] κα-
- 2 [τὰ τῆ]ν ἀνάθε[σιν - - -]
- [- - -] ἐπὶ στεφανηφ[όρου]
- 4 [τὸ ἔβδ]ομον Ἀτταλίδος τ[ῆς]
- [Μενε]κράτους Ἀπφίου ἡρ[ωϊ]-
- 6 [δος μην]ὸς Δείου πεντε[κα]-
- [δεκάτ]η Ἄτταλος Ἀδράστ[ου]
- 8 [τοῦ Νι]κοτίμου τοῦ Ἀρτεμιδώ-
- [ρου] τοῦ Ζήνωνος Ἰέρακος
- 10 [Ἄ]δραστος ἱερεὺς θεοῦ Ἡρ[α]-
- κλέους φυλῆς Ῥωμαῖδος
- 12 [ύ]πεσχημένος κατασκευάσει[ν]

¹²⁷⁵ Chaniotis, dinsel nitelik taşıyan bu şölen salonunun Aphrodite'ye ithaf edilmesinden yola çıkarak tapınakla ilişkili olma olasılığını öne sürmekte ve yapının olası yeri olarak tapınağın doğusunda, tapınakla tetraphylon arasında henüz kazı çalışması yapılmamış bölgeyi işaret etmektedir. Bkz. Chaniotis, *Twelve buildings*, s. 64vd.

¹²⁷⁶ Yazıtların taş üzerindeki konumları için bkz. Reinach, *Inscriptions d'Aphrodisias*, REG 19 (1906) s. 231.

¹²⁷⁷ Tarihlendirme için ayrıca bkz. Robert, *La Carie*, s. 233 dn. 1, krş. Vagts, *Aphrodisias*, s. 44vd; Roueché, *Performers*, s. 180.

- 14 **θηπολεῖον δειπνιστήριον**
 καὶ τὰ περὶ αὐτὸ οἰκήματα ἐκ
 τῶν ἐμῶν τῆ ἐπιφανεῖ οὐ[ρα]-
 16 **νία πανδήμῳ** θεᾶ Ἀφροδίτη
 [κ]αὶ τῆ γλυκυτάτη πατρίδ[ι]
 18 [π]ρὸς τὸ ἐν αὐτῷ ἐστιᾶσθα[ι]
 [τ]ήν τε βουλήν καὶ τοὺς διακ[ο]-
 20 σιαπρώτους καὶ τὴν γερούσι-
 [α]ν καὶ τοὺς λοιποὺς πολείτας
 22 [κατὰ φ]υλὰς ἐκ τοῦ τόκου ὧν [καὶ]
 [πρὶν ἀνέθῃ]κα τῆ θεῶ θυηπ[ολι]-
 24 [κῶν χρημάτων]ν ἐ<π>ὶ στεφανηφό-
 [ρου - - -]

[- - -] dikilmesine ilişkin [- - -] Apphios oğlu Menekrates'in kızı kahraman (merhum) Attalis'in 7. stephanephoria'sı sırasında Deios ayının 15. gününde, Zenon Hieraks oğlu Artemidoros oğlu Nikotimos oğlu Adrastos'un oğlu, Tanrı Herakles'in rahibi, Romais phyle'sinden (ben) Attalos Adrastos, **şölen salonunu**¹²⁷⁸ ve onun çevresindeki yapıları kendi **mal varlığımdan** yüce tanrıça Aphrodite Ourania Pandemos¹²⁷⁹ ve pek tatlı vatana (ithafen), boule'nin, önde gelen 200 kişinin (diakosiaprotos), gerousia'nın ve doğuştan phyle'leri uyarınca diğer yurttaşlarımın içerisinde yiyip içmeleri için **inşa edeceğime söz verdim** ve öncelikle adak gereçlerini dikip adadım [- - - Falanca kişinin] stephanephoria'sı sırasında [- - -]].

Attalos Adrastos'un vasiyetnamesi aracılığı ile Aphrodite'ye [yönelik sunu ve kurbanlar?] için 12.200 *denarii* adadığı bir vakıf kurduğu¹²⁸⁰ ve bu vakfın işlerinin yürütülmesi için azatlısı Onesimos'u görevlendirdiği bilinmektedir¹²⁸¹. Ailenin soy ağacı için bkz. Chaniotis, AJA 108,3 (2004) s. 411.

¹²⁷⁸ θηπολεῖον δειπνιστήριον[v]: Kurban işlerinin de yürütüldüğü bir şölen salonu. Yazıttan anlaşıldığına göre (sat. 18-22) içerisinde *boule*, *diakosiaprotos*, *gerousia* ve diğer yurttaşlar için farklı bölümler bulunmaktadır. Terim ile ilgili tartışma ve referanslar için bkz. Chaniotis, *Twelve buildings*, s. 64 vd. ve dn. 31.

¹²⁷⁹ Bkz. Laumonier, *cultes indigènes*, s. 493vd.

¹²⁸⁰ *I.Aph.2007*, no. 12.26a (sat. 19-22). Ayrıca bkz. Laum, *Stiftungen*, no. 102.1

¹²⁸¹ *I.Aph.2007*, no. 12.26b (sat. 20-23). Ayrıca bkz. Laum, *Stiftungen*, no. 102.2.

Stephanephoros harcamalarına yönelik bir vakıf kurarak yedinci kez *stephanephoros* olan (sat. 3-6) Menekrates kızı Attalis için ayrıca bkz. T.19, T.21, T.23.

T.41. Tiberius Claudius Zelos sahne binasının sütunlarını adıyor

Buluntu yeri: Tiyatro, sahne binası. (*in situ*)

Yapının türü: Sahne binası ile ilişkili sütunlar ve üzerlerindeki bezeme, duvarların ve zeminin kaplamaları

Yazıt taşıyıcı: Beyaz mermerden on bir adet korniş bloğu. Sahne yapısının ön yüzüne ait. Tek satırdan oluşan yazıt üç fascia'dan üstteki üzerinde bulunuyor. Orta fascia üzerinde Roueché tarafından MS IV. yüzyılda gerçekleştirilen bir onarım çalışması ile ilişkilendirilen diğer bir yazıt bulunmaktadır¹²⁸².

Ölçüler: Hy.: 0.07.

Yaptıran: Tiberius Claudius Zelos.

İthaf: Aphrodite, İmparator Antoninus Pius, Caesar Marcus Aurelius, Augustus'ların tüm hanesi ve vatan.

Tarih: MS 138-161.

Yayın: Reynolds, *Construction of the Theatre*, s. 26, no. B.1; *I.Aph.2007*, no. 8.85i.*

Ayrıca bkz. Reynolds, *Construction of the Theatre*, s. 19; Barresi, *Asia Minore*, s. 343.

[[Θεᾶι Ἀφροδείτηι]] καὶ Αὐτοκράτορι Καίσαρι Τ[[ίτω Αἰλίῳ Ἄδριανῶ]] Ἀντωνείῳ
Σεβαστῶ Εὐσεβεῖ καὶ | Μάρκῳ Αὐρηλίῳ Οὐήρῳ Καίσαρι καὶ τῶ σύμπαντι οἴκῳ
τῶν Σεβαστῶν καὶ τῇ γλυκυτάτῃ πατρίδι Τι(βέριος) Κλ(αύδιος) Ζῆλος | ἀρχιερεὺς
καὶ ἱερεὺς διὰ βίου Θεᾶς [[Ἀφροδείτης]] τοὺς κείονας καὶ τὸν κατ' αὐτῶν κόσμον
καὶ τὴν σκούτλωσιν τοῦ τοίχου καὶ τοῦ ἐδάφους ἐκ τῶν ἰδίων κατεσκευάσεν καὶ
ἀνέθηκεν.

[[Tanrıca Aphrodite'ye]], İmparator Caesar T[[itus Aelius Hadrianus]] Antoninus Augustus Pius'a ve Marcus Aurelius Verus Caesar'a, Augustus'ların tüm hanesine ve pek tatlı vatana; Başrahip ve ömür boyunca Aphrodite rahibi Tiberius Claudius Zelos, **sütunları**

¹²⁸² Roueché, *ALA*, no. 34; Merkebelbach – Stauber, *Steinepigramme*, no. 02/09/94; *I.Aph.2007*, no. 8.85 [- - - εὐ]εργεσίης [^{c.4}] Ἀνδροκλέ[ο]υ[ς] Ν[.]ΕΙ[- - -]. Resmi bir görevli mi yoksa Aphrodisias yurttışı mı olduğu belirlenemeyen Androkles ile ilgili olarak bkz. Roueché, *ala2004*, comm. III.40.

ve bunların altındaki bezemeyi, duvarların ve zeminin kaplamalarını kendi kesesinden inşa ettirdi ve adadı.

T.42. *Boule, demos, gerousia ve neoi, Tiberius Claudius Zelos'u onurlandırıyorlar*

Buluntu yeri: Tiyatro, sahne binası. (*in situ*)

Yapının türü:

Yazıt taşıyıcı: Dört adet, beyaz mermerden friz bloğu, bloklar *proskenion*'un kornişini oluşturuyor. Blokların üst kısmında basit silme bulunuyor, silmenin üzerinde su atımını sağlayan aslan başları var. Yazıtın altında T.3i bulunuyor.

Ölçüler: G.: (toplam) ykl. 4.14; Hy.: 0.032-0.035.

Yaptıran: Tiberius Claudius Zelos (*ktistes*)

İthaf:

Tarih: MS 139-161 (prosopografi, T. 41)

Yayın: *I.Aph.2007*, no. 8.84.

ἡ βουλὴ καὶ ὁ δῆμος καὶ ἡ γερουσία καὶ οἱ νέοι ἐτείμησα|ν Τιβέριον Κλαύδιον

Ζῆλον ἀρχιερέα καὶ ἱερέα διὰ βίου θεᾶς Ἀφροδείτης καὶ ^v

2 τοῦ Δήμου, κτίστην καὶ εὐεργέτην ἐν πᾶσιν τῆς πλατείδος, ἐπιμεληθέντος

Ποπλίου Αἰλίου Καλλικράτους τοῦ προτολόγου ἀρχοντος.

Boule, demos, gerousia ve neoi, başrahip, Aphrodite'nin ve Demos'un ömür boyu rahibi, vatanının kurucusu ve her konuda hayırhahı olan Tiberius Claudius Zelos'u onurlandırdı, baş arkhon Publius Aelius Kallikrates'in ihtimamı altında.

Ktistes unvanına layık görülen Tiberius Claudius Zelos'un tiyatronun sahne binasında yenileme çalışması yaptırdığı bilinmektedir. (T.41) Bu yazıtın sahne binası üzerinde yazılı olması yazıtın göz önünde olması isteğinin yanında bu yapının Zelos'un prestij merkezi, sosyal ve politik üstünlüğünün bir anıtı olması ile ilişkilidir. Onurlandırma yazıtlarının onurlandırılan tarafından inşa edilmiş yapılar yakınında dikilmesi, yapının ve çevresinin kişinin onur bölgesi niteliği kazanmasını sağlamıştır. Tiberius Claudius Zelos için ayrıca bkz. *I.Aph.2007*, no. 12.35 (sat. 15-18).

T.43. Claudia Antonia agora'da sütunlar yaptırıyor

Buluntu yeri: Güney *agora*, kuzey portiko: doğu yönünden itibaren 18. (i), 19. (ii) ve büyük olasılıkla 20. (iii) sütunlar.

Yapının türü: Güney *agora*, kuzey portiko'ya ait sütunlar.

Yazıt taşıyıcı: Üç adet beyaz mermerden sütun. Üst kısımları yivli.

Ölçüler: Hy.: 0.07.

Yaptıran: Claudia Antonia.

İthaf:

Tarih: Harf karakteri uyarınca MS II. yüzyıl.

Yayın: (i-ii) Cormack, BSA 59 (1964) s. 23 no. 24; (i-ii-iii) *I.Aph.2007*, no. 4.1.

(i)

ΚΛ(αυδία)

2

Ἀντω-

νία

(ii)

ΚΛ(αυδία)

2

Ἀντω-

νία

(iii)

ΚΛ(αυδία)

2

Ἀντω-

νία

Cl(audia) Antonia (yaptırdı).

Yazıtta ismi yer alan Claudia Antonia'nın Claudia Antonia Tatiana ile olası identifikasyonu için bkz. L. Robert, *AntCl* 35 (1966) s. 399-400. Claudia Antonia Tatiana için bkz. *I.Aph.2007* no. 2.13a ve 12.323.

T.44. Adrastos oğlu Artemon Hadrian hamamında sütunları adıyor

Buluntu yeri: Fr. i: Güney *agora*, kuzey portiko; Fr. ii ve iii: Hadrian Hamamı; Fr. iv: *Tetrastoon*'da yeniden kullanılmış.

Yapının türü: Hadrian hamamının doğu avlusu ile ilişkili altı adet sütun.

Yazıt taşıyıcı: Mavi mermerden dört adet sütun. (i). Üst ve alttan kırık. (ii). Üstten kırık alt silme korunmuş. Yüzeyi zarar görmüş. (iii). Tüm yönlerden kırık. (iv). Mavimsi mermerden sütun tamburu fragmenti.

Ölçüler: Hy.: ykl. 0.03

Yaptıran: Adrastos oğlu Artemon

İthaf: *Demos*

Tarih: Sütunların ilişkili olduğu yapı ve harf karakteri uyarınca MS II. yüzyıl.

Yayın: *I.Aph.2007*, no. 5.2.

(i)

Ἀρτέμω[ν Ἀδ]ράστο[υ
2 τοῦ Διονυ[σ]ίου το[ῦ]
Δινο[μ]άχου τοῦς
4 ἕξ κεί[ο]νας ἐκ τῶν
ιδίω[ν] [ἀνέθηκε]
6 τῶ [Δήμ]ω [σὺν]
[τοῖς σπειροκεφάλοις]

Dinomakhos oğlu Dionysios oğlu [Ad]rastos'un oğlu Artemo[n], altı adet sütunu [başlıklarıyla birlikte] kendi kesesinden (inşa ettirdi ve) demos'a (adadı).

(ii)

Ἀρτέμων Ἀδράστου
2 τοῦ Διονυσίου^{vac.}
Δινομάχου τοῦς ἕξ
4 κείονας ἐκ τῶν ιδί-
ων ἀνέθηκε τῶ Δή-
6 μω σὺν [τοῖς]

σπειροκε[φάλοις]**(iii)**

- [Α]ρτέμων Ἀδράσ-
 2 του τοῦ Διονυσίου
 [τ]οῦ Δινομά-
 4 [χου] [τὸν] ἔ[ξ]
 [κείονας - -]

(iv)

- ^{vac.} Ἀρτέμων Ἀδράστου ^{vac.}
 2 [^{vac.} τ]οῦ [Δι]ονυσίου ^{vac.}
 [^{vac.} ?Δινομάχου] [τ]οῦς ^{vac.}
 4 [^{vac.} c. 4 ?ἐκ τῶν ἰδί]ων ^{vac.}
 [^{vac.} c. 11]ΤΟ ^{vac.}
^{vac.}

Bu sütunlar Artemon tarafından yaptırılan altı sütundan dördünü oluşturmaktadır. Ayrıca aynı yapı ile ilişkili Nestor ve Zenon tarafından yaptırılan 14 adet sütun bilinmektedir¹²⁸³. Leon oğlu Diogenes tarafından gerçekleştirilmiş 6 adet sütun inşası da Reynolds tarafından Hadrian hamamı ile ilişkilendirilmiştir¹²⁸⁴. Ayrıca *I.Aph.2007* editörleri Roueché ve Bodard, Hadrian hamamı ile ilişkili yayınlanmamış bir fragment (Boulangier B s. 23 no. 29) olduğuna işaret etmektedir.

T.45. Leon oğlu Diogenes Hadrian hamamında sütunları adıyor

Buluntu yeri: Güney *agora*, Tiberius portiko'su: Batı portiko'nun güney yönündeki son kısmında.

Yapının türü: Büyük olasılıkla Hadrian hamamı ile ilişkili (Reynolds).

Yazıt taşıyıcı: Mavi beyaz mermerden sütun şaftının (gövdesi) üst kısmı. (üstten çapı 0.42)

Ölçüler: Hy.: 0.025.

Yaptıran: Leon oğlu Diogenes.

¹²⁸³ Bkz. T.47.

¹²⁸⁴ Bkz. T.45.

İthaf: *Demos*

Tarih: İlişkili olduğu (?) yapı ve harf karakteri uyarınca MS II. yüzyıl.

Yayın: *I.Aph.2007*, no. 5.3.

- Διο[γ]ένης
 2 Λέοντος τοῦ
 Ἰέρωνος τοῦ
 4 Διογένους τοῦς
 [*vac.* ἔ]ξ *vac.*
 6 [κεί]ονας σὺν
 σ[πε]ίραις καὶ
 8 κεφαλεῖσιν
 ἐκ τῶν ἑαυτοῦ
 10 τῷ Δήμῳ.

Diogenes oğlu Hieron oğlu Leon'un oğlu Diogenes altı sütunu kaideleri ve başlıklarıyla birlikte kendi kesesinden (inşa ettirdi ve) demos'a (adadı).

T.46. Epigonos'un oğulları Nestor ve Zenon Hadrian hamamında sütunları adıyorlar

Buluntu yeri: Hadrian hamamı, doğu avlu.

Yapının türü: Hadrian hamamı, doğu avlu ile ilişkili on dört adet sütun.

Yazıt taşıyıcı: Mavi mermerden iki adet sütun.

Ölçüler: Hy.: 0.03.

Yaptıran: Dioskourides oğlu Epigonos'un oğulları Nestor ve Zenon.

İthaf: *Demos*

Tarih: İlişkili olduğu yapı ve harf karakteri uyarınca MS II. yüzyıl.

Yayın: *I.Aph.2007*, no. 5.205

(i)

- Νέστωρ καὶ Ζήνων
 2 οἱ Ἐπιγόνου τοῦ Δι-
 οσκουρίδου τοῦς

4 δεκατέσσαρας κεί-
 ονας σὺν τοῖς σπει-
 6 ροκεφάλοις ἐκ τῶν ἰ-
 δίων ἀνέθηκαν τῶ
 8 ^{vac.} Δήμῳ ^{vac.}

(ii)

Νέστωρ καὶ Ζήνων
 2 οἱ Ἐπιγόνου τοῦ Δι-
 οσκουρίδου τοὺς
 4 δεκατέσσαρας κεί-
 ονας σὺν τοῖς σπει-
 6 ροκεφάλοις ἐκ τῶν ἰ-
 δίων ἀνέθηκαν τῶ
 8 ^{vac.} Δήμῳ ^{vac.}

Dioskourides oğlu Epigonos'un oğulları Nestor ve Zenon on dört sütunu başlıklarıyla birlikte kendi keselerinden (inşa ettirdiler ve) demos'a (adadılar).

T.47. Euse[bes?] yıkılmış olan bir yapının onarımını (?) yaptırıyor

Bulut yeri: Surlar, doğu yönündeki kapının kuzeyinde yeniden kullanılmış.

Yapının türü: *Sebasteion* ile ilişkili olabilir ? (Reynolds)

Yazıt taşıyıcı: Beyaz mermerden saçaklığa ait iki adet fragment. Yazıt üç fascia'dan üstteki ikisinin üzerinde bulunuyor.

Ölçüler: Y.: 0.41; G.: ykl. 1.55; D. 0.50; Hy.: (sat. 1) 0.06-0.07 (sat. 2) 0.055-0.06.

Yaptıran: Euse[bes?]

İthaf:

Tarih: MS II. yüzyıl.

Yayın: *I.Aph.2007*, no. 12.318.

[--- κ]αὶ τὰ ἐν αὐτοῖς πάντα Εὐσέ[?βης ---]

2 [--- ?συν]ενεχθέντα καὶ συντριβέντα [---]

[- - - -] ve içerisindeki her şeyi Euse[bes ? - - - - falanca yapıyı (yaptırdı ve adadı?) deprem nedeniyle?] birbiri üzerine yıkılıp? ve çöktükten? sonra [- - - -].

Sat.1: εὐσε[βως - - -] tamamlaması da mümkün, Reynolds.

Sat. 2. [- - ὑπὸ σεισμοῦ κατ]ενεχθέντα tamamlaması mümkündür. Krş. *I.Aph.2007*, no. 4.308b (sat. 2 – 3).

Yazıt, olasılıkla bir deprem sonrası onarım işlemi ile ilişkilidir. Aphrodisias'da MS II. yüzyılda, büyük olasılıkla Traianus Dönemi'nde deprem olduğu bilinmektedir.

T.48. Hephaistos rahibi [Falanca] belirlenemeyen bir yapıyı adıyor

Buluntu yeri: Kuzey *agora*'nın kuzey batı köşesi, Chaniotis.

Yapının türü: Hephaistos kültü ile ilgili belirlenemeyen bir yapı

Yazıt taşıyıcı: Beyaz mermerden silmeli arşitrav fragmenti, üç fascia üzerinde büyük kısmı silinmiş olan üç satır yazıt bulunuyor. Blok bir duvar inşasında yeniden kullanılmış. Sağ kısmı kırık, sol kısmı toprak altında.

Ölçüler: Y.: 0.39; G.: 1.26; D.: 0.67; Hy.: (sat. 1) 0.06 (sat. 2) 0.05 (sat. 3) 0.045.

Yaptıran: Hephaistos rahibi [- -]os.

İthaf: Hephaistos

Tarih: ca. MS II. yüzyıl, Chaniotis.

Yayın: Chaniotis, *AJA* 108,3 (2004) s. 395vd no.15*; *SEG LIV* (2004) no. 1041.

[[[- - -] . Ἡφαίστωι . [- - -]]]

2 [[[- - -] . ος ἱερεὺς θεοῦ Ἡφαίστου π[- - -]]]

[[[- - -] . ΟΥΚΑΙΜΥ . Τ . . ΣΓ . ΟΗ . ΟΥΗ[- - -]]]

[[[- - - Hephaistos'a - - -]] tanrı Hephaistos'un rahibi [- - -]os [falanca yapıyı adadı?].

Yazıt, Aphrodisias'ta Hephaistos kültürünün varlığına ilişkin ilk belgedir.

T.49. Marcus Cocceius Ulpianus

Buluntu yeri: Stadium'un¹²⁸⁵ arenasında, doğu tünelinin önünde, Chaniotis.

Yapının türü:

Yazıt taşıyıcı: Mermer arşitrav bloğu, silmeli ve iki fascia'lı. Yazıt alt fascia'da bulunuyor.

Ölçüler: Y.: 0.50; G.: 1.755; D.: 0.34; Hy: 0.06-0.07.

Yaptıran: Marcus Cocceius Ulpianus.

İthaf:

Tarih: ca. MS II. yüzyıl, Chaniotis.

Yayın: Chaniotis, AJA 108,3 (2004) s. 397 no.19 ve fig. 14*; SEG LIV (2004) no. 1027.

[- - -] Μάρκος Κοκκήιος Ούλπιαν[ο]ς

“[- - -] Marcus Cocceius Ulpianus”

Reynolds tarafından M. Cocceius Antipatros Ulpianus ile identifiye edilen *primus pilus* Antipatros tarafından güney *agora* Tiberius portiko'sunun Merhum Augustus'a adanmasına ilişkin yazıt ile ilgili olarak bkz. T. 34. Krş. Smith – Ratté, AJA 104 (2000) s. 225vd; Chaniotis, AJA 108,3 (2004) s. 397.

T.50. Artemidoros oğlu [Falanca] belirlenemeyen bir yapıyı yaptırıyor

Buluntu yeri: Her iki fragment stadium'un arenasında, doğu yönündeki kapıda yeniden kullanılmış.

Yapının türü:

Yazıt taşıyıcı: Akanthus frizli arşitrav blokları, iki blok birbirini takip etmiyor.

Ölçüler: (fr. a) Y.: 0.63; G.: 2.25; D.: 0.35; (fr. b) Y.: 0.63; G.: 1.89; D.: 0.34; Hy.: 0.06-0.07.

Yaptıran: Zenon oğlu Artemidoros'un oğlu [- - -]

İthaf:

¹²⁸⁵ Stadium'un planı için bkz. K. Welch, "The Stadium at Aphrodisias" AJA 102 (1998) s. 549.

Tarih: ca. MS II. yüzyıl, Chaniotis.

Yayın: Chaniotis, AJA 108,3 (2004) s. 397vd no. 20* ve fig. 15a-b; SEG LIV (2004) no. 1028.

Fr. A: [- - - Ἀρτεμι]δώρου τοῦ Ζήνωνος [- - -]

Fr. B: [- - - ἐκ] θεμελίων [- - -]

[- - - Zenon oğlu [Artemi]doros oğlu [- - - falanca yapıyı] **temelinden** [itibaren - -].

Söz konusu imar faaliyetinin Adrastos Hieraks veya iki oğlundan birisi tarafından gerçekleştirilmiş olması kuvvetle muhtemeldir, ayrıca bu yazıt gençlerin *gymnasion*'unun inşasına ilişkin diğer bir yazıt olabilir. Gençlerin *gymnasion*'unun, Zenon oğlu Artemidoros oğlu Nikotimos oğlu [- - - ve?] Menandros oğlu [falanca?] tarafından yaptırılmasına ilişkin yazıt için bkz. T.37. Zenon oğlu Artemidoros oğlu Nikotimos, *ktistes* Adrastos Hieraks'ın babası, *thypoleion deipnisterion* (kurban ve şölen salonu) yaptıran Attalos Adrastos'un (T.40) büyük babasıdır. Ailenin imar faaliyetleri için bkz. T.25, T.37, T.40, krş. T.6.

T.51. Boule, demos ve gerousia, M. Ulpius Carminius Claudianus'u onurlandırıyorlar

Buluntu yeri: Kuzey – batı surlar. “*muro externo prope terram*” (Sherard).

Yapının türü: Kentte inşa işleri için kurduğu vakıf parasından 1000 *denarii* ile tiyatronun izleyici koltuklarının ve geniş yolun yapımı, ayrıca Diogenes *gymnasion*'unda kendi diğer parasından *alipterion* ve (*gymnasion*) içindeki *basilikon* ve giriş ve çıkışının inşası. Eşi Apphia ile birlikte bunların mozaik kaplaması, beyaz mermerden *parastas*'ları (*ante* duvarı), bunların üstlerindeki kemerleri, *torus*'ları ve başlıkları ile birlikte sütunlar.

Yazıt taşıyıcı: Tanım yok.

Ölçüler: Bilinmiyor.

Yaptıran: M. Ulpius Carminius Claudianus (eşi Apphia ile birlikte).

İthaf:

Tarih: MS geç II. yüzyıl (prosopografi); MS ca. 170, Zuiderhoek; MS 170-190, Chaniotis.

Yayın: *I.Aph.2007*, no. 12.1111*; Chaniotis, *Twelve buildings*, s. 72vd, no. 8.

Ayrica bkz. Laum, *Stiftungen*, no. 108; Bremen, *Limits*, s. 287; Zuiderhoek, *Politics of munificence*, s. 3vd; Barresi, *Asia Minore*, s. 339vdd; *ibid.*, s. 334.

ή βουλή καὶ ὁ δῆμος ὁ Ἀφροδισιέων καὶ ἡ γερουσία
 2 Μᾶρ(κον) Οὐλ(πιον) Καρ(μίνιον) Κλαυδιανὸν υἱὸν Καρ(μινίου) Κλαυδιανοῦ
 Ἀσίας ἀρχιερέως πάππου καὶ προπάππου συν-
 4 κλητικῶν τεμηθέντα ἐν πολλοῖς ὑπὸ τῶν
 αὐτοκρατόρων ἄνδρα Φλ(αβίας) Ἀπφίας ἀρχιερείας
 6 Ἀσίας μητρὸς καὶ ἀδελφῆς καὶ μάμμης συνκλη-
 τικῶν φιλοπάτριδος θυγατρὸς τῆς πόλεως καὶ
 8 Φλ(αβίου) Ἀθηναγόρου ἐπιτρόπου Σεβαστοῦ πατρὸς καὶ
 πάππου καὶ προπάππου συνκλητικῶν αὐτὸν ἀρχι-
 10 ερέως τῆς Ἀσίας υἱὸν, πατέρα Καρ(μινίου) Ἀθηναγόρου συν-
 κλητικοῦ, πάππον Καρμινίων Ἀθηναγόρου καὶ
 12 Κλαυδιανοῦ καὶ Ἀπφίας καὶ Λειβιανῆς συνκλη-
 τικῶν, ἀργυροταμίαν τῆς Ἀσίας, λογιστὴν μετὰ
 14 ὑπατικούς δοθέντα τῆς Κυζικηνῶν πόλεως,
 ἀρχιερέα, ταμίαν, ἀρχινεοποιὸν, ἱερέα διὰ βίου
 16 θεᾶς Ἀφροδίτης ἣ ἀνέθηκεν χρήματα εἰς ἀρχιερέ-
 ων ἀναθημάτων κατασκευὰς ἀλλὰ καὶ τὸν ἱερατικόν]
 18 χρύσειον στέφανον καὶ τῇ πόλει δὲ μυριάδας δέκα [ἡ]-
 μισυ ἀναθέντα εἰς αἰώνιων ἔργων κατασκευὰς, ἀπὸ
 20 ὧν ἤδη δέδοται εἰς μὲν τὰ θεωρητήρια τοῦ θεάτρου
 (δηνάρια) μύρια· καὶ τὸ ἔργον δὲ τοῦτο τὸ τῆς πλατείας ἐ-
 22 ξ ἀμφοτέρων τῶν μέρων ἐξ ἀρχῆς μέχρι τέλους
 ἐκ θεμελίων μέχρι γείσους εὐτυχῶς γέγονε καὶ γε-
 24 νήσεται· καὶ ἐν τῷ Διογενιανῷ δὲ γυμνασίῳ ἀπὸ ἐ-
 τέρων ἰδίων χρημάτων τὸ ἀλιπτήριον· καὶ τὸν ἐμβασι-
 26 λικὸν αὐτοῦ καὶ τὰς εἰσόδους καὶ ἐξόδους μετὰ τῆς
 γυναικὸς Ἀπφίας σκουτλώσαντα, καὶ τὰ ἀγάλματα πάν-
 28 τα τὰ ἐν τοῖς ἔργοις καὶ τοὺς ἀνδριάντας οἴκοθεν

κατεσκευακότα, καὶ τὰς λευκολίθους παραστά[δ]ας
 30 καὶ τὸ κατ' αὐτῶν εἶλημα μετὰ τῆς γλυφῆς αὐτῶν καὶ
 τοὺς κείονας μετὰ τῶν βωμοσπειρῶν καὶ κεφαλῶν
 32 κατασκευακότα καὶ τῇ λαμπροτάτῃ δὲ βουλῇ καὶ τῇ ἰε-
 ρωτάτῃ γερούσια ἀνατεθεικότα χρήματα εἰς αἰωνίων
 34 κλήρων διανομᾶς καὶ ἄλλας δὲ πολλὰς πολλάκις
 διανομᾶς δεδωκότα τοῖς τε τὴν πόλιν κατοικοῦσιν
 36 πολεῖταις καὶ τοῖς ἐπὶ τῆς χώρας καὶ ἐτέρας δὲ διανο-
 μᾶς δεδωκότα πολλάκις τῇ τε βουλῇ πάσῃ καὶ τῇ γε-
 38 ρουσία ἄλλὰ καὶ ἐπιδόσεις πολλάκις ἐν πάντι καιρῷ πε-
 ποιημένον· κατὰ τὴν τῆς πόλεως γνώμην πολεῖταις
 40 τε καὶ ξένοις καὶ ἔλαια δρακτοῖς πολλάκις τεθεικότα
 ἐν τῷ καιρῷ τῆς τοῦ Τιμέλου ποταμοῦ εἰσαγωγῆς
 42 καὶ πρεσβείας δὲ πολλάκις εὐτυχῶς ἐκτετελεκότα
 καὶ παρ' ὅλον τὸν βίον αὐτοῦ εὐεργέτην καὶ φιλόπατριν
 44 [ἐ]ν ἰδίῳ ἔργοις ἀνέστησεν προσανατεθεικότα δὲ
 [πρ]όσφατον καὶ ἄλλα εἰς τὸ ἔργον (δηνάρια) ,ε πρὸς τὸ εἶναι
 46 ^{vac.} ἀ[ρ]χαίας μύ(ρια) ια'

Boule, Aphrodisiaslıların demos'u ve gerousia, Asia'nın başrahibi, senatörlerin dedesi ve büyük dedesi Carminus Claudianus'un oğlu, birçok işte imparatorlar tarafından onurlandırılmış Marcus Ulpius Carminius Claudianus'u (heykelle onurlandırdı). O, Augustus'un procurator'u olan senatörlerin babası, dedesi ve büyük dedesi Flavius Athenagoras'ın kızı olan Asia'nın başrahibesi, senatörlerin annesi, kardeşi ve büyükannesi, kentin vatansever kızı Flavia Apphia'nın eşidir. O şahsen Asia'nın başrahibinin oğlu, senatör Carminius Athenagoras'ın babası, senatör sınıfından Athenagoras Carminius ve Claudianus Carminius'un ve Apphia Carminia ve Liviana Carminia'nın büyük babası, Asia'nın argyrotamias'ı (Quaestor Asiae), Kyzikosluların kentinin konsül sınıfından gelenlerin halefi olarak atanmış curator'u, başrahip, hazinedar, tapınak görevlilerinin başı (arkhineopoios), kutsal adakların dikim işlerine ve hatta altın rahiplik çelengine yönelik para adanmış olduğu tanrıça Aphrodite'nin ömür boyu rahibidir. 105000 denarii'yi yapıların inşası için kente sürekli olarak adadı, zaten bu paranın içinden 10.000 denarii'yi tiyatronun izleyici koltukları ve her iki her iki kısımdan, başından sonuna, temelinden geisos'una (bir kısmı) başarıyla

tamamlanmış ve (kalanı) tamamlanacak olan geniş yolun (inşa) işi için önceden vermişti ve Diogenes gymnasium'unda alipterion'u kendi diğer parasından (harcayarak yaptırdı), ve onun (gymnasium?) iç odasını ve giriş ve çıkışını eşi Apphia ile birlikte mozaik kaplattı ve yapılarıdaki tüm heykelleri ve büstleri yaptırdı ve beyaz mermerden parastaları, bunların üstlerindeki kemerleri heykeltıraşlık bezemeleri ile birlikte, sütunları torusları ve başlıkları ile birlikte inşa ettirdi ve pek yüce boule'ye ve pek kutsal gerousia'ya pay (honoraria) dağıtımını için sürekli olarak para adadı ve diğer herkese hem kentte oturan yurttaşlara hem de çevre bölge halklarına birçok kez yardım dağıttı ve tüm boule'ye ve gerousia'ya birçok kez başka paylar dağıttı ve hatta birçok kere her fırsatta bağışlarda bulundu ve kentin talebi uyarınca yurttaşlara ve de yabancılara drakton'larla zeytinyağı dağıttı Timeles ırmağının¹²⁸⁶ (suyunun) getirilmesi zamanında ve birçok kez başarıyla elçilik görevini tamamladı ve bütün hayatı boyunca hayırseverliğini ve vatanseverliğini kendi özel işlerinde de ortaya koydu ve ek olarak işler için 5000 denarii daha adadı, toplamda 110.000 denarii.

Sat. 40: ἐλ[ειο]δ[ι]άκτο[υ]ς, Boeckh; ἔλαια δρακτοῖς Deering.

Geisos (γεῖσος) ile ifade edilen (sat. 23) yolun üst kaplamasının, destek duvarlarının üstüne doğru çıkıntı yapan ve olasılıkla su boşaltım amacına hizmet eden kısmı olabilir¹²⁸⁷.

Chaniotis, Timeles ırmağından su getiren taşıma sistemini, Hadrianus Dönemi'nde kentin ayırdığı ödenek ve olasılıkla imparatorluk kültürü rahiplerinden *monomakhia* harcamalarının yerine alınan para ile yaptırılmış *hydragogion*¹²⁸⁸ ile ilişkilendirmektedir¹²⁸⁹. Principatus Dönemi'nde Aphrodisias'ın su ihtiyacı ve bu ihtiyacın karşılanma sorunlarına ilişkin olarak bkz. J. M. R. Cormack, BSA 49 (1954) s. 9vd.

M. Ulpius Carminius Claudianus'un babası Marcus Ulpius Carminius Polydeukes Claudianus'un vatani Attouda'da yaptırdığı niteliği belirlenemeyen yapı için bkz. T.65. Carminius'un ikinci (?) eşi Carminia Ammia'nın Attouda'da niteliği belirlenemeyen bir onarım faaliyetine yaptığı para yardımı için bkz. T.66.

M. Ulpius Carminius Claudianus için bk. PIR² C 433. Attoudalı Carminii ailesi için bkz. Thonemann – Ertuğrul, *The Carminii of Attouda*, EA 38 (2005) s. 75-86. Carminius

¹²⁸⁶ Timeles ırmağı ile ilişkili olarak bkz. Robert, *La Carie*, s. 48vd; Krş. Ramsay, *Cities*, s. 190.

¹²⁸⁷ Terim hakkında görüşlerini benimle paylaşan ve tanımlama konusunda önemli katkıda bulunan A.Kadir Baran'a teşekkür ederim.

¹²⁸⁸ *I.Aph.2007*, no. 11.412.

¹²⁸⁹ Chaniotis, *Twelve buildings*, s. 62.

Claudianus ve Apphia'nın oğlu Carminius Flavius Athenagoras Claudianus¹²⁹⁰ Lykia, Pamphylia, Isauria *proconsul*'ü ve Commodus Dönemi'nde *consul suffectus* olmuştur. Senatör sınıfına dahiliyet sonrasında Carminius Flavius Athenagoras Claudianus'un iki oğlu Carminius Athenagoras Livianus¹²⁹¹ ile Carminius Claudianus¹²⁹² da senatoya girerler.

Diogenes *gymnasion*'unun ne zaman yaptırıldığı konusunda bilgi yoktur. İsminin yapıya verilmiş olması Diogenes isimli bir kişinin söz konusu *gymnasion*'a yönelik büyük bir katkıda bulunduğunu göstermektedir. *Gymnasion*'a ismini veren kişinin *gymnasiarkhia* giderleri için bir vakıf kurmuş olan¹²⁹³ senatör Lucius Antonius Claudius Diogenes Dometeinos¹²⁹⁴ olması muhtemeldir¹²⁹⁵. Yazıt *gymnasion*'un yeri hakkında bilgi vermemektedir fakat Carminius Claudianus'un tiyatro ile ilişkili bir faaliyette bu *gymnasion*'a yönelik imar faaliyeti de gerçekleştirmiş olması *gymnasion*'un tiyatro yakınlarında olma olasılığını ortaya çıkartmaktadır¹²⁹⁶. Bu durumda söz konusu yapı, Tiyatro Hamamları olarak anılan kompleksin bir parçası olabilir¹²⁹⁷.

T.52. *Boule ve demos, Iason Prabreus'u onurlandırıyor*

Buluntu yeri: Surlarda, batı yönündeki kapının üst kısmında yeniden kullanılmış.

Yapının türü: Arşiv binasının (*grammatophylakion*) güney *stoa*'sının temelinden itibaren inşası, ayrıca yarım kalan diğer *stoa*'ların tüm işleriyle yeniden düzenlenerek tamamlanması.

Yazıt taşıyıcı: Beyaz mermerden stel. İki parça halinde bulunmuş. Alt kısmında sığ bir silme bulunuyor.

Ölçüler: Y.: (üst fr.) 0.865 (alt fr.) 1.12; G.: 1.00; D.: 0.48; Hy.: 0.025.

Yaptıran: Iason Prabreus (eşi Iulia Paula ile birlikte).

İthaf: ?

Tarih: MS *ca.* 180-230, Chaniotis.

¹²⁹⁰ PIR² C 429; Halfmann, *Senatoren*, s. 80, 130 ve 203 no. 144.

¹²⁹¹ PIR² C 430

¹²⁹² PIR² C 432

¹²⁹³ Bkz. *I Aph2007* no. 12.416.

¹²⁹⁴ Bkz. PIR² C 851.

¹²⁹⁵ Chaniotis, *Twelve buildings*, s. 73, ayrıca bkz. Vagts, *Aphrodisias*, s. 32, krş. Ferri, "Il Diogenianon di Afrodizia" *Rivista di Filologia e di Istruzione Classica* Número 66/1 (1938), s. 59-60.

¹²⁹⁶ Ferri, "Il Diogenianon di Afrodizia" *Rivista di Filologia e di Istruzione Classica* Número 66/1 (1938), s. 59-60; Reynolds, *Construction of the theatre*, s. 20 ve dn. 23.

¹²⁹⁷ Chaniotis, *Twelve buildings*, s. 73.

Υαγιν: MAMA VIII, no. 498*; *I.Aph.2007*, no. 12.1006; Chaniotis, *Twelve buildings*, s. 66 – 70 no. 4a.

Ayrıca bkz. Robert, *AntCl* 35 (1966) s. 392vdd; Barresi, *Asia Minore*, s. 338vd.

ἡ βουλὴ καὶ ὁ δῆμος ἐτείμησαν [?"^{vac.}]

- 2 Ἰάσωνα Μηνοδότου τοῦ Μενάνδρου [?"^{v.}]
 Πραβρέα ἄνδρα καλὸν καὶ ἀγαθὸν γέ[νους]
 4 πρώτου καὶ ἐνδοξοτάτου καὶ συνεκτικ[ικό]-
 τος τὴν πατρίδα γυμνασιαρχήσαντα [καὶ]
 6 στεφανηφορήσαντα μεγαλοψύχως κα[ὶ ἐν]-
 δόξως καὶ ἀρχιερατεύσαντα τῶν Σεβαστῶν [καὶ]
 8 ἀγωνοθετήσαντα δὲς τετελειωκότα [δὲ καὶ]
 ἐκ τῶν ἰδίων τοῦ γραμματοφυλακίου [σὺν]
 10 καὶ Ἰουλίας Παύλας τῆς γυναικὸς τοῦ περ[ιστώ]-
 ου στοᾶς μεσημβρινῆς ἀπὸ θεμελίων τὸ [λιθι]-
 12 κὸν πᾶν καὶ τὸν ἐν αὐτῇ οἶκον σὺν περιφλι[ώμασιν]
 καὶ βιβλιοθήκαις καὶ τοῖς παρ' αὐτὸν ἐργαστη[ρίοις]
 14 διστέγοις δυσὶν καὶ στοᾶς ἀνατολικῆς ἀπὸ θ[εμε]-
 λίων διάστυλα ὀκτώ μετενηνοχότα δὲ [εἰς]
 16 [ταύτη]ν καὶ τῆς παλαιᾶς στοᾶς κατὰ τὸ γενόμενον
 ψήφισμα διάστυλα ὀκτώ · καὶ στοᾶς δυσμικῆ[ς διά]-
 18 στυλον ἔν' τοῖς τε κείοσιν τῆς στοᾶς ταύτ[ης προσ]-
 επιτεθεικέναι τὰς κεφαλὰς πᾶσιν, τὰ τε ἐπιστύ[λια]
 20 καὶ ζωφόρους καὶ γείση τοῖς κείοσιν ἐπιτεθεικέναι
 πᾶσιν· κείοσιν τε αὐτῆς πεντε ἔχουσιν τοὺς [θρά]-
 22 νους μόνους ἐπιτεθεικέναι τοὺς λοιποὺς [ς σφον]-
 δύλους πάντας· τοῦ δὲ οἴκου τοῦ βορινοῦ [τῆς τε]
 24 ἐξέδρας τὰ λείποντα λευκόλιθα πεποιηκότα [πάν]-
 τα σὺν ὀροφαις καὶ τοῖς ἐν τῷ οἴκῳ κείοσιν καὶ β[ιβλιοθή]-
 26 καις καὶ τοῖς φυραματικοῖς καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶ[σιν· ἐρ]-
 γαστήρια τε σὺν τοῖς ἐν τῇ ἐξέδρᾳ τετελειωκ[ότα δέκα]

- 28 ἐννέα· τὸ δὲ περιστῶν ὄλον δεδοκῶσ[θαι καὶ]
κεκεραμῶσθαι καὶ ὠροφῶσθαι καὶ συντε[τελει]-
- 30 ὠσθαι ἐκ τῶν ἰδίων ὑφ' ἑαυτοῦ σὺν [καὶ τοῖς]
ἐφεστῶσιν θυρώμασιν πᾶσιν ^{vac.}
- ^{vac.}

Boule ve demos Menandros oğlu Menodotos'un oğlu iyi ve erdemli adam, önde gelen pek ünlü, vatani kuran soydan gelen, Iason Prabreus'u onurlandırdı, gymnasiarkhia'yi ve stephanephoria'yi yüceruhlu ve şanlı bir şekilde yerine getirdi, Augustus'ların başrahipliğini yaptı, iki kez agonothesia üstlendi ve kendi kesesinden, eşi Iulia Paula ile birlikte çevresi stoa'lar ile çevrili arşiv binasının¹²⁹⁸ (grammatophylakion) güney stoa'sının tümüyle taştan (inşasını) temelinden itibaren tamamladı, sütunlu galerileri, kitap rafları ve yakınındaki iki adet çift odalı atölye (ergasterion) ile birlikte birlikte içindeki odayı (oikos) da (yaptırdı). Doğu stoa'nın 8 diastyla'sını (9 sütunluk bölümünü) temelinden itibaren ve alınan karar uyarınca eski stoa'nın 8 diastyla'sını (9 sütunluk bölümünü?) ve batı stoa'nın bir diastyla'sını da (iki sütunluk bölümünü) buraya (stoa) taşıttı. Bu stoa'nın (batı) tüm sütunlarına başlıklarını ekledi, epistylion'lar ve frizler ve kornişleri tüm sütunların üstlerine koydurttu, onun (stoa) sadece [ahşap direklerden] oluşan beş adet sütununa kalan tüm sütun tamburlarını koydurdu. Kuzey yapının (oikos) ve de eksedra'nın eksik mermerlerini, tüm çatılar, yapıdaki sütunlar, kitap rafları, sıva dekorasyonları (phyramatika) ve kalan tüm işleri ile birlikte (yaptırdı). Eksedra'dakiler de dahil ondokuz adet atölye (ergasterion) yaptırdı, tüm peristoon'a ahşap direkler dikti, kiremit ve çatı döşetti ve üstünde bulunan kapıları ile birlikte kendi kesesinden şahsen tamamladı.

T.53. Iason Prabreus, arşiv binasının güney stoa'sını inşa ettiriyor

Buluntu yeri: Surlar, batı kapısı. Fr. a ve b batı kapısının üst kısmında yan yana fakat yazıtlı yüzey içeri dönük şekilde yeniden kullanılmış.

Yapının türü: Arşiv binası ile ilişkili güney stoa.

¹²⁹⁸ Arşiv binaları hakkında bkz. Posner, Ernst. *Archives in the Ancient World*. Cambridge, Mass: Harvard University Press, 1972; Davies, John Kenyon, "Greek archives: from record to monument." şurada: Brosius, Maria (ed.). *Ancient Archives and Archival Traditions: Concepts of Record-Keeping in the Ancient World*. Oxford: Oxford University Press, 2003, s. 323-343. Ayrıca bkz. Sickinger, James P. *Public Records and Archives in Classical Athens*. Univ of North Carolina Pr, 2007; Sherwin-White, Susan M., "Ancient Archives: The Edict of Alexander to Priene, A Reappraisal." *JHS* 105 (1985) s. 69-89. Nysa'da khreophylakion inşasına ilişkin tarihlendirilemeyen yazıt için bkz. T.173.

Yazıt taşıyıcı: Beyaz mermerden üç arşitrav bloğu. Tek satır yazıt baş ve sonda başka bloklar üzerinde devam ediyor.

Ölçüler: Y.: 0.45; G.: (fr. a.) eksiksiz, 1.15; (fr.b) sağ yönden kırık, 1.47 (fr. c) 1.26; D.: 0.55-0.60; Hy.: 0.07-0.09.

Yaptıran: [Iason Prabreus, eşi Iulia Paula ile birlikte], Chaniotis.

İthaf:

Tarih: MS *ca.* 180-230 (T.52)

Yayın: *I.Aph.2007*, no. 12.1014*; Chaniotis, *Twelve buildings*, s. 67 no. 4b.

[- - -]Α τῆ γυναικὶ ἐκ τῶν ἰδίων κατασκευάσας τὴν μεση[μβρινὴν στοαν το]ῦ
γραμματαφυλακ[ίου - - -]

Arşiv binasının güney *stoa*'sının temelinden itibaren inşasının Iason Prabreus eşi Iulia Paula tarafından yaptırıldığı bilinmektedir. (T. 52) Bu bilgi ışığında yazıt şu şekilde tamamlanabilir;

[Ἰάσων Μηννοδότου τοῦ Μενάνδρου Πραβρέυς σὺν Ἰουλίᾳ Παύλῃα τῆ γυναικὶ ἐκ τῶν ἰδίων κατασκευάσας τὴν μεση[μβρινὴν στοαν το]ῦ γραμματαφυλακ[ίου ἐκ θεμελίων? - - -].

[*Menandros oğlu Menodotos'un oğlu Iason Prabreus, eşi [Iulia Paul]a [ile birlikte] arşiv binasının gü[ney stoa'sını temelinden itibaren] kendi kesesinden inşa edip [- - - adadı].*

Sat. 1: ἐκ τῶν φιδίων, Roueché and Bodard.

T.54. Falanca, sütunu adıyor

Buluntu yeri: Hadrian hamamı, doğu avlu.

Yapının türü: Hadrian hamamı doğu avlu – batı portiko ile ilişkili sütun.

Yazıt taşıyıcı: Tüm yönlerden kırık beyaz mermerden fragment. Tek fascialı bir basit silmeye ya da bir sütun kaidesine ait.

Ölçüler: Y.: 0.135; G.: 0.21; D.: 0.175; Hy.: 0.028.

Yaptıran: Bilinmiyor.

İthaf: *Demos*

Tarih: Harf karakteri uyarınca MS II. – III. yüzyıl (Reynolds)

Yayın: *I.Aph.2007*, no. 5.202.

[- - - τὸ]ν κειονα σὺν τ[- - -]

2 [- - - ἀνέθ]ηκεν τῷ Δή[μῳ - - -]

[*Falanca oğlu Falanca - - - -*] **sütunu** [- - - -] ile birlikte (*inşa ettirdi ve*) *Demos'a* (*adadı*).

T.55. Menippos Kodios ve Papianos Kodios Hadrian hamamında sütun adıyorlar

Buluntu yeri: Hadrian Hamamı, doğu avlu; Batı portiko'nun kuzey kısmında. İkinci (ii) ve üçüncü (i) sütun kaideleri. (*in situ*)

Yapının türü: Hadrian Hamamı, doğu avlu; Batı portiko ile ilişkili iki sütun.

Yazıt taşıyıcı: Beyaz mermerden iki adet sütun kaidesi.

Ölçüler: (i) Y. 0.09; G. 0.59; (ii) belirtilmemiş; Hy.: 0.02-0.022.

Yaptıran: Athenagoras'ın oğulları Menippos Kodios ve Papianos Kodios

İthaf: *Demos*

Tarih: MS II. – III. yüzyıl. (harf karakteri uyarınca, Reynolds)

Yayın: *I.Aph.2007*, no. 5.206.

(i)

[Μ]έν[ιππ]ος καὶ Παπιανὸς [τοῦ Ἀθηναγ]όρου τοῦ Μενίππου]

2 Κόδιοι τοὺς τέσσαρας κείονα[ς σὺ]ν ταῖς σπείραις καὶ ταῖς

^{vac.} κεφαλεῖσιν τῷ Δήμῳ ἐκ [τῶν] ἰδίων ἀνέθηκαν.

(ii)

[Μένιππος καὶ Παπιανὸς το]ῦ Ἀθηναγόρου τοῦ Μεν[ίππ]ου

2 [Κόδιοι τοὺς τέσσαρας κείο]νας σὺν ταῖς σπείραις καὶ ταῖς κε-

[?^{vac.} φαλεῖσιν τῷ Δήμῳ ἐκ] τῶν ἰδίων ἀνέθηκαν ^{vac.}

Menippos oğlu Athenagoras'ın oğulları Menippos Kodios and Papianos Kodios dört sütünü kaide ve başlıklarıyla birlikte kendi keselerinden (inşa ettirdiler ve) demos'a adadılar.

T.56. Iulius Aurelius Kharidemos Iulianus'un mezarı

Buluntu yeri: Kuzey surlar yakınında bir sarnıçta yeniden kullanılmış.

Yapının türü:

Yazıt taşıyıcı: Beyaz mermerden bir bloğa ait üç adet fragment.

Ölçüler: (fr.a) Y.: 0.745; G.: 0.94; D.: 0.36; (fr.b) Y.: 0.55; G.: 1.75; D.: 0.34; (fr.c) Y.: 0.195; G.: 0.46; D.: 0.115; Hy.: 0.04.

Yaptıran: Claudius Aurelius Zelos (*ktistes*)

İthaf:

Tarih: MS II – III.. yüzyıl (Reynolds).

Yayın: MAMA VIII no. 564; *I.Aph.2007*, no. 12.909.*

Ayrıca bkz. Reynolds, *Aphrodisias & Rome*, doc. 40; Aytaçlar, *Entelektüeller*, s. 156 no. 126.

- τὸ μνημεῖον Ἰουλίου Αὐρηλίου, Ζήλου ἀρχιερέως υἱοῦ, Χαρι-
- 2 δήμου Ἰουλιανοῦ· ἐν τῇ σορῶ τέθραπται Κλαύδιος Αὐρήλι-
- ος Ζῆλος ἀρχιερεὺς σοφιστῆς **κτίστης τῶν μεγίστων ἔργων**
- 4 **ἐν τῇ πόλει** καὶ Ἰουλία Παῦλα ἀρχιέρεια στεφανηφόρων καὶ
- ἀρχιερέων καὶ τῶν συναιτίων τῇ πόλει τῆς αὐτονομίας
- 6 ἀπόγονος, καὶ Αὐρήλιος Χαρίδημος ὁ ἕκγονος αὐτῶν·
- οὐδεὶς δὲ ἄλλος ἐξουσίαν ἔξει κηδευθῆναι ἐν τῇ σορ[ῶ]
- 8 ἢ Ἰούλιος Αὐρήλιος Χαρίδημος ὁ παῖς Ζήλου καὶ Παύλης
- μεθ' ὃν ἀφηρωῖσθήσεται ἢ σορὸς καὶ ἀνενόχλητος τὸν ἄ-
- 10 παντα χρόνον ἔσται ---]

Başrahip Zelos'un oğlu Iulius Aurelius Kharidemos Iulianus'un anıt mezarıdır. Bu lahitte başrahip, sofist, şehirdeki en büyük eserlerin kurucusu Claudius Aurelius Zelos ve başrahibe, stephanephoros'ların, başrahiplerin ve şehre özerklik (autonomia) kazandıranların soyundan gelen Iulia Paula ve onların torunları Aurelius Kharidemos

gömülmüştür. *Zelos ve Paula'nın oğulları Iulius Aurelius Kharidemos dışında hiçkimse bu mezara gömülemez, onun gömülmesinden sonra bu mezar kutsanacak ve [sonsuz kadar] huzur içinde [kalacaktır - -].*

Claudius Aurelius Zelos için ayrıca bkz. T.58.

Claudius Aurelius Zelos'un *ktistes* unvanı elde etmiş babası Tiberius Claudius Zelos için bkz. T. 41 ve T.42. Bu şekilde *ktistes* onur unvanı aile fertleri içinde babadan oğla devredilmiş olmalıdır. Yazıtta Aphrodisias'ın önemli ailelerinden birisine mensup olan Claudius Aurelius Zelos'un "başrahiplerin ve şehre özerklik (*autonomia*) kazandıranların soyundan gelen" Iulia Paula ile evli olduğu görülür. İsmi yanısıra mensup olduğu ailenin bu şekilde nitelenmesi Iulia Paula'nın, Gaius Iulius Zoilos'un ardıllarından birisi olduğu konusunda şüphe bırakmamaktadır.

T.57. M. Aurelius Menestheus Skopas tiyatrodaki kaplama yaptırıyor

Buluntu yeri: Tiyatro, orkestra çevresindeki duvar kaplamasının bir parçası, batı kısımda, yaklaşık olarak skene'nin merkezinin karşısında. (*in situ*)

Yapının türü: Tiyatronun *podium*'unun yeniden kaplanması.

Yazıt taşıyıcı: Üç adet beyaz mermer *orthostat*. Yazıt kabaca düzlenmiş bir yüzey üzerinde bulunuyor.

Ölçüler:

Yaptıran: M. Aurelius Menestheus Skopas

İthaf: Aphrodite, İmparator Caracalla ve onun tüm hanesi ve ailesi ve de pek tatlı vatan

Tarih: MS erken III. yüzyıl, 212 yılı sonları veya sonrası, Reynolds.

Yayın: Reynolds, *Construction of the Theatre*, s. 28, no. C; SEG XLI (1991) no. 922; *I.Aph.2007*, no. 8.115.*

Ayrıca bkz. Reynolds, *Construction of the Theatre*, s. 20; Barresi, *Asia Minore*, s. 344.

[[Θεῶν Ἀφροδίτης]] καὶ Ἀυτοκράτορι Καίσαρι Μάρκῳ Α[ύρη]λίῳ

2 Ἄντωνεῖνῳ εὐσεβεῖ εὐτυχεῖ[ι] Σεβαστῷ καὶ τῷ συν-^ν.

παντι οἴκῳ καὶ γένει αὐτοῦ [κ]αὶ τῇ γλυκυτάτῃ πατρίδι

4 τὴν μετασκούτλωσιν τοῦ πεδαλίου τοῦ θεάτρου

Μᾶρκος Αὐρήλιος Μενεσθεὺς δ' τοῦ Ἀπολλωνίου

6 ^{vac.} Σκόπας καθὼς ὑπέσχετο ^{vac.}

*Aphrodite'ye, İmparator Caesar Marcus Aurelius Antoninus Pius Felix Augustus'a, onun tüm hanesine ve ailesine ve de pek tatlı vatana; Apollonios oğlu Marcus Aurelius 4. Menestheus Skopas, söz verdiği biçimde, tiyatronun podium'unun yeniden kaplamasını*¹²⁹⁹ (inşa ettirdi ve adadı).

Pius ve Felix titilleri uyarınca yazıtta bahsdilen İmparator Caracalla'dır. (MS 211 – 217) Yazıtın tarihi, 212 yılında Geta'nın öldürülmesinden ve Marcus Aurelius Menestheus Skopas ismi uyarınca aynı yıl gerçekleşen *Constitutio Antoniniana*'dan sonra olmalıdır.

Menestheus Skopas, söz konusu imar faaliyetini vermiş olduğu bir resmi söz uyarınca yaptırmıştır. Skopas tanınmamaktadır. Menestheus oğlu Aristokles için bkz. T.36 sat. 13-14.

T.58. Kent (?) Tiberius Claudius Aurelius Zelos'u onurlandırıyor

Buluntu yeri: Aphrodisias yakınlarında, Pirlibey'de.

Yapının türü: Kenti güzelleştiren çok sayıda büyük kamu işleri

Yazıt taşıyıcı: Heykel kaidesi şaftı?

Ölçüler: Y.: 1.16; Ç.: 0.48; Hy.: 0.025.

Yaptıran: Tiberius Claudius Aurelius Zelos (*ktistes*)

İthaf:

Tarih: Reynolds, ilk satırda önerdiği tamamlama doğrultusunda MS 212 yılından sonrasını önermektedir.

Yayın: *I.Aph.2007*, no. 14.18.

Ayrıca bkz. Robert, *Hellenica XIII*, s. 114; Puech, *Orateurs et sophistes*, s. 471; no. 260; Aytaçlar, *Entelektüeller*, s. 157vd no. 128.

[?ή πόλις Τιβ(έριον) Κλ(αύδιον) Αὐρ(ήλιον) Ζήλον]

2 τὸν ῥήτορα

καὶ σοφιστήν,

¹²⁹⁹ İfadenin tercümesi için bkz. Reynolds, *Construction of the Theatre*, s. 20. *Podium* olasılıkla tiyatronun oturma bölümünün altında kalan duvarı ifade etmektedir.

- 4 ἀρχιερέα, τα-
μίαν, νεωποι-
- 6 όν, **κτίστην**,
πολλά και
- 8 διά συνηγο-
ριών κατορ-
- 10 θώσαντα τῆ
πατρίδι,
- 12 υἰόν Τιβ(ερίου) Κλ(αυδίου)
Ζήλου ἀρχι-
- 14 ερέως και ἰε-
ρέως τῆς
- 16 Ἀφροδίτης
τουῦ πολλοῖς
- 18 **και μεγάλοις**
ἔργοις
- 20 ἐκ τῶν ἰδίων
κοσμήσαντος
- 22 τὴν πόλιν

[*Kent*], *başrahip ve Aphrodite rahibi, Tib(erius) Cl(audius) Zelos'un oğlu hatip, sofist, başrahip, kent hazinedarı, neopoios, ktistes, avukatlık görevi çerçevesinde vatani için birçok şeyi düzelmiş, kentimizi kendi kesesinden harcayarak çok sayıda büyük eserler ile güzelleştirmiş* [Tiberius Claudius Aurelius Zelos'u] (heykelle onurlandırdı).

Aurelius Zelos'un babası Tiberius Claudius Zelos tiyatronun sahne binasında bir yenileme çalışması gerçekleştirmiştir. (T. 41) Bu, onun çok sayıdaki imar faaliyetlerinden sadece birisi olmalıdır. Zira Tiberius Claudius Zelos da *ktistes* unvanına sahiptir (T.42).

T.59. T(itus) Opp(ius) Aelianus Asklepiodotos vatanında onurlandırılıyor

Buluntu yeri: Güney *agora*, buradaki havuzda yeniden kullanılmış olası muhtemel, Roueché

Yapının türü:

Yazıt taşıyıcı: Beyaz mermerden heykel kaidesi şaftı.

Ölçüler: Y.: 1.10; Ç.: 0.84; Hy.: 0.02.

Yaptıran: T(itus) Opp(ius) Aelianus Asklepiodotos (*ktistes*)

İthaf:

Tarih: MS 284-301 (Roueché)

Yayın: Roueché, *Rome, Asia and Aphrodisias in the Third Century*, JRS 71 (1981) s. 108-113, no. 6; SEG XXXI (1981) no. 910; Roueché, *ALA (ala2004)*, no. 7; *I.Aph.2007*, no. 4.309.*

- ^{vac.} ἡ πατρις ^{vac.}
- 2 ^{vac.} ἀγαθῆ τύχη ^{vac.}
- T(ίτον) Ὀππι(ιον) Αἰλιανόν
- 4 ^{vac.} Ἀσκληπιόδοτον
- τὸν λαμπρότατον
- 6 ὑπατικὸν ἡγεμόνα
- Καρίας καὶ Φρυγίας
- 8 ἀνθύπατον καὶ ἐπα-
- νορθωτὴν Ἀσίας **κτί-**
- 10 **στην καὶ σωτῆρα καὶ**
- τῆς ἑαυτοῦ πατρίδος**
- 12 Τιβ(έριος) Κλ(αύδιος) Μαρκιανὸς ὁ
- πρῶτος ἄρχων.

Uğurlu olsun; kent, senatör sınıfından (clarissimus consularis), Karia ve Phrygia'nın eyaleti valisi (praeses) Asia'nın proconsülü ve corrector'u (proconsul et corrector Asiae), kendi vatanının da kurucusu ve kurtarıcısı olan Titus Oppius Aelianus Asklepiodotos'u (heykelle onurlandırdı). Baş arkhon Tiberius Claudius Marcianus (ihtimam gösterdi).

Karia ve Phrygia birleşik eyaleti MS 350'li yıllarda kurularak, söz konusu bölgeler Asia eyaletinden ayrılmıştır. Birleşik Eyaletin varlığı MS 301 yılına kadar takip

edilebilmektedir¹³⁰⁰. Yazıttan Aphrodisias yurttaşı olduğu anlaşılan (sat. 10-11) T. Oppius Aelianus Asklepiodotos¹³⁰¹, Asia Eyaletinde *proconsul* ve *corrector* olarak, Karia ve Phrygia birleşik Eyaletinde vali (*praeses*) olarak (sat. 6-7) görev yapmıştır. MS 282/283 yılına tarihlenen bir Phrygia mil taşı yazıtında geçen Asklepiodotos (*vir perfectissimus*) ile identifikasyonu mümkündür¹³⁰². Yazıtın MS 283 sonrasına tarihlendirilmesi de söz konusu identifikasyon uyarınca yapılmıştır. MS 301 tarihi ise birleşik Karia – Phrygia eyaletinden Karia'nın ayrıldığı tarih olarak *terminus ante quem* oluşturmaktadır. Yazıtın MS III. yüzyılın ikinci yarısına tarihlenmesi hakkında bkz. M. Christol, *Essai sur l'evolution des carrières sénatoriales dans la deuxième moitié du IIIe s. ap. J.C.*, Paris, 1986, s. 219 – 221.

ALABANDA

T.60. Tiberius Claudius Napes, dedesi Dionysios'un sözünü yerine getiriyor

Buluntu yeri: Alabanda

Yapının türü: Apollon tapınağı ile ilişkili (?) bir portiko'nun (?) inşası, Rumscheit.

Yazıt taşıyıcı: Sütun tamburu, üzerine yirmi adet yiv bulunuyor. Yazıt bir *tabula ansata* içinde yer alıyor.

Ölçüler: Hy.: 0.025 – 0.03.

Yaptıran: Dionysios Napes'in verdiği bir imar faaliyetine yönelik vermiş olduğu söz torunu Tiberius Claudius Napes tarafından yürütülüyor ve onun oğlu Claudius Napes tarafından tamamlanıyor.

İthaf: Merhum Augustus'lar, Apollon Isotimos ve *demos*

Tarih: MS I. yüzyılın (?) ortaları veya ikinci yarısı; (sat. 3-4 uyarınca)

Yayın: Edhem Bey, CRAI 50 (1906) s. 419 no. IIIb.

Ayrıca bkz. Rumscheit, JDAI 114 (1999) s. 43vd; Barresi, *Asia Minore*, s. 334vd, krş. Price, *Rituals and Power*, s. 261 no. 63.

¹³⁰⁰ Karia – Phrygia birleşik eyaleti ve valileri hakkında bkz. Dmitriev, "The End of "Provincia Asia"." *Historia* 50, 4 (2001) s. 468-489; H. French - Ch. Roueché, "Governors of Phrygia and Caria." *ZPE* 49 (1982), s. 159vd.,

¹³⁰¹ T. Oppius Aelianus Asklepiodotos için bkz. *PIR*² O, 0115; *ala2004*, com II,4.

¹³⁰² İdentifikasyon hakkında bkz. H. French - Ch. Roueché, "Governors of Phrygia and Caria." *ZPE* 49 (1982), s. 159vd., ayrıca bkz. Dmitriev, "The End of "Provincia Asia"." *Historia* 50, 4 (2001) s. 469vd., krş. M. Christol, *Essai sur l'evolution des carrières sénatoriales dans la deuxième moitié du IIIe s. ap. J.C.*, Paris, 1986, s. 219 – 221, M. Christol- T. Drew-Bear, *Une délimitation de territoire en Phrygie-Carie*, s. 26 no. 32

2 Θεοῖς Σεβαστοῖς καὶ Ἀπόλ-
 λωνι Ἴσοτίμῳ καὶ τῷ Δήμῳ,
 Τιβέριος Κλαύδιος Ἀπελ-
 4 λουῦ υἱὸς Κυρίνα Νάπης
 ἐπανγυλαμένου, στε-
 6 φανηφοροῦντος Διονυ-
 σίου τοῦ Ἀπελλοῦ Νάπου
 8 ὑπὲρ τε ἑαυτοῦ καὶ ὑπὲρ
 Ἀπελλοῦ τοῦ υἱοῦ καὶ
 10 ὑπὲρ Ἀπελλοῦ Νάπου
 τοῦ ἀδελφοῦ, Κλαύ-
 12 διος Νάπης ὁ κον-
 ψὸς ἐτελίωσεν καὶ ἄ-
 14 **ποκατέσστησεν.**

Merhum Augustus'lara, Apollon Isotimos'a ve demos'a; Apelles'in oğlu, Quirina (tribus'undan) Tiberius Claudius Napes, Apelles Napes'in oğlu Dionysios'un, üstlendiği stephanephoria sırasında kendisi adına ve ayrıca oğlu Apelles ve kardeşi Apelles Napes adına söz vermesi nedeniyle (bu yapıyı inşa ettirdi ve adadı), torunu¹³⁰³ (?) Claudius Napes, tamamladı ve diktirdi.

Yazıt Edhem Bey tarafından Principatus Dönemi'ne tarihlenmiştir. Barresi ise kazılarda bulunmuş ve Antoninus Pius'a adanmış bir heykel aracılığı ile bu imparator döneminin sonrasını önermektedir¹³⁰⁴. Bu durumda Barresi tarafından yapılan tarihleme MS II. yüzyılın son çeyreğine işaret etmektedir. Barresi, bu tarihleme ışığında sözü edilen merhum Augustus'ların da Marcus Antoninus ve Lucius Verus olabileceği görüşündedir. Buna karşın Apelles'in Tiberius Claudius Napes'in (sat. 3-4) ismi daha erken bir tarihe işaret etmektedir. Ayrıca baba Apelles, Roma yurttaşı değildir, bu durumda Tiberius Claudius Napes ailenin ilk Roma yurttaşı ferdi olarak görünmektedir. Tiberius Claudius Napes ismi ışığında yazıtın MS I. yüzyılın ortalarına veya ikinci yarısına tarihlenmesi diğer önerilere göre daha uygun görünmektedir.

¹³⁰³ κονψὸς = κόμβος (?), bkz. Rumscheit, JDAI 114 (1999) s. 44 dn. 86.

¹³⁰⁴ Barresi, *Asia Minore*, s. 334vd.

Yazıttan elde edilen bilgiler ışığında akrabalık ilişkileri şu şekildedir; Apelles Napes'in birisi Apelles Napes diğeri Dionysios adında iki oğlu bulunmaktadır. Bu oğullardan Dionysios'un oğlunun ismi Apelles'tir. Tiberius Claudius Napes de bu Apelles'in oğludur. Claudius Napes ise olasılıkla Tiberius Claudius Napes'in oğludur. Bu durumda Dionysios'un vermiş olduğu söz, önce torunu Tiberius Claudius Napes tarafından kısmen yerine getirilimiş, adından onun oğlu Claudius Napes tarafından tamamlanmıştır.

Yazıt, inşa edilen yapının niteliği hakkında bilgi vermemektedir, fakat olasılıkla yazıt taşıyıcı olan sütunun inşasından ibaret değildir. Zira söz konusu faaliyet birden çok nesil tarafından yürütülerek tamamlanmıştır. Yazıt taşıyıcının bir sütun olması ışığında bir portiko veya *stoa* inşası ile ilişkili olması kuvvetle muhtemeldir. Bununla birlikte söz konusu (olası) portiko'nun ilişkili olduğu ana yapı belirlenmemektedir. Price tarafından, merhum Augustus'lara da adanmasından yola çıkarak bir imparator kültü tapınağı ile ilişkisi soru işareti ile önerilen¹³⁰⁵ yapının kentin baş tanrısı olan Apollon Isotimos tapınağı¹³⁰⁶ ile ilişkili olması daha olası görünmektedir. Bununla birlikte merhum Augustus'lara da adanması yapının bir imparatorluk kültü tapınağı olarak belirlenmesi için tek başına yeterli olmadığı gibi, kentin baş tanrısı olan Apollon Isotimos'a adanmış olması da doğrudan bu tanrının tapınağı ile ilişkilendirmek için tek başına yeterli değildir.

APOLLONIA SALBAKE

T.61. Damas oğlu Attalos sütun adıyor

Buluntu yeri: Bilgi yok.

Yapının türü: *Agora* ile ilişkili?

Yazıt taşıyıcı: Mavimsi mermerden sütun fragmenti.

Ölçüler: Ç.: 0.50; Hy.: 0.025.

Yaptıran: Damas oğlu Attalos

İthaf:

Tarih: MÖ II. – I yüzyıl?

Yayın: Robert, *La Carie*, no. 160 ve lev. 59.3.

¹³⁰⁵ Price, *Rituals and Power*, s. 261 no. 63.

¹³⁰⁶ Rumscheit, JDAI 114 (1999) s. 43vd; Barresi, *Asia Minore*, s. 334.

Ἄτταλος Δα-
 2 μᾶ τοῦ Ἰάσο-
 νος ἀνέθηκε.

Iason oğlu Damas 'in oğlu Attalos (inşa ettirdi ve) adadı.

Robert, Attalos tarafından yaptırılan bu sütunu Damagoras tarafından yaptırılan sütun (T.62) ile birlikte *agora*'daki bir yenileme veya ekleme faaliyeti ile ilişkilendirmektedir.

T.62. Iason oğlu Damagor[as?] sütun adıyor

Buluntu yeri: Bilgi yok.

Yapının türü: *Agora* ile ilişkili?

Yazıt taşıyıcı: Mavimsi mermerden sütun fragmenti.

Ölçüler: Ç.: 0.50; Hy.: 0.025.

Yaptıran: Iason oğlu Damagor[as]?

İthaf:

Tarih: MÖ II. – I yüzyıl?

Yayın: Robert, *La Carie*, no. 161 ve lev. 59.2.

Δαμαγόρ[ας?]
 2 Ἰάσονος
 ἐκ τῶν ἰδίων
 4 ἀνέθηκε
 ὑπὲρ ἀγο-
 6 ρανομίας.

Iason oğlu Damagor[as?], agoranomia uğruna kendi kesesinden harcayarak (inşa ettirdi ve) adadı.

Damagor[as], *agoranomos* olarak görev yapmıştır, olasılıkla *agora*'daki bir yenileme veya ekleme çalışması söz konusu olduğunda *agoranomia* karşılığında (ὑπὲρ ἀγορανομίας) *summa honoraria* olarak sütun yaptırmak suretiyle bu faaliyete katılmıştır. Tek bir sütunun nispeten mütevazı maliyeti dikkate alındığında bu sütunun Damagor[as] tarafından yaptırılan

birden çok sütundan birisi olma olasılığı bulunmaktadır. L. Robert, Attalos tarafından yaptırılan sütunun da (T.61) bu yazıtla eş zamanlı olarak aynı yenileme veya ekleme çalışması ile ilişkili olabileceğini ifade etmektedir¹³⁰⁷.

T.63. Stephanos oğlu <S>tephanion, *Parthenon*'u inşa ettiriyor

Buluntu yeri: Tavas yakınlarında, Medet – Tilkili arasında, bir üzüm bağında.

Yapının türü: Duvarları, ahşap işleri, çatının kiremit kaplaması, kaplamaları ve resimlemeleri ile *Parthenon*.

Yazıt taşıyıcı: Mermer blok.

Ölçüler: Belirtilmemiş

Yaptıran: Stephanos oğlu <S>tephanion

İthaf: Ana tanrıça Oreia ve *demos*

Tarih: MS II. yüzyılın ikinci yarısı – III. yüzyılın başları.

Yayın: Reinach, BCH 32 (1908) s. 499-513; Robert, *La Carie*, no. 162* ve Lev. 45.

- <Σ>τεφανίων Στεφάνου παραφύλαξ
 2 Μητροί Θεῶν Ὀρεία ἐπηκόω θεᾶ
 καὶ τῆ πατρίδι μετὰ τῶν νεα-
 4 νίσκων κατεσκεύασεν τὸν
 παρθενῶνα οἰκοδομήσαν-
 6 τες καὶ ξυλώσαντες καὶ κε-
 ραμώσαντες καὶ χρεΐσαντες
 8 καὶ ζωγραφήσαντες ἀνέθηκαν
 οἱ δὲ ὀροφυλακήσαντες ἦ-
 10 σαν Παπίας Εὐτύχου νεανισ-
 κάρχης, Μένανδρος Μοκολδεύ[ς,]
 12 Παπίας Νεικίου, Παπίας Πυλάδου,
 Δαμᾶς Νηδύμου, Διονύσιος Παπίο[υ,]
 14 Στέφανος Ἄρτεμᾶ, Ποσιδώνιος
 Ἀττάλου, Χαιρέας Ἴππάρχου,

¹³⁰⁷ L. Robert, *La Carie*, s. 281.

- 16 Καπίτων Χάρητος, Απολλώνιος
Ορσωλλεύς· Ἀρτεμίδωρος,
- 18 Σύρος, Διογένης, Ἀρτεμᾶ[ς,]
Μένανδρος, Ἐρ[μία]ς? ἵπποκόμοι·
- 20 Καρᾶς διάκων εἰς κάδον·
Μαρκία Λεωνᾶ μουσική· [. .]Δ
- 22 [Ἰ]θαρος Διογᾶ Ἡρακλεώτης
Λευκουργ[ό]ς·
- 24 ^{vacat} παῖσ[ι]
^{vacat} [Θ]εοῖς.

*Stephanos oğlu paraphylaks*¹³⁰⁸ *Stephanion*, Tanrıların anası, duaları işiten tanrıça *Oreia*¹³⁰⁹ ve demos için **Parthenon'u inşa ettirdi, neaniskoi**¹³¹⁰ ile birlikte, **duvarlarını, ahşap işlerini, (çatısının) kiremit kaplamasını, (binanın) kaplamalarını ve resimli bezemelerini (birlikte) yaptırıp adadılar.** *Orophylake*¹³¹¹ yürüten kişiler şunlar idi; *Eutykhes oğlu neaniskarkhes Papias*, *Mokolda'lı Menandros*, *Neikias oğlu Papias*, *Pylades oğlu Papias*, *Nedymos oğlu Damas*, *Papias oğlu Dionysios*, *Artemas oğlu Stephanos*, *Attalos oğlu Posidonios*, *Hipparkhos oğlu Khaireas*, *Khares oğlu Kapiton (Capito)*, *Orsolla'lı Apollonios*, *seyisler Artemidoros*, *Syros*, *Diogenes*, *Artemas*, *Menandros*, *Hermias?*: *Kados taşıyıcı Karas*; *Müzişyen Marcia Leona*, [- -] *Herakleia'lı mermer işçisi Diogas oğlu Itharos*; tüm tanrılara (adanmıştır).

Parthenon'un tekil bir yapı olarak mı yoksa başka bir yapıya ekleme olarak mı inşa edildiği kesin olarak belirlenememektedir. Söz konusu yapı, tanrıça *Parthenos* tapımı için yapılmış bir kutsal oda olabilir¹³¹².

Yazıttan *paraphylaks Stephanion*'un, *neaniskoi* ile birlikte *Parthenon* olarak isimlendirilen bir yapıyı inşa ettirdiği anlaşılmaktadır. Yapının inşasına ilişkin fiilin tekil olmasına karşın (κατεσκευάσεν), duvarla çevrilmesi, ahşap işleri, (çatısının) kiremit

¹³⁰⁸ Eyalet valisi tarafından atanan *eirenarkhes*'in altında görev yapan yerel güvenlik görevlisi. Olasılıkla kent territorium'unun dağlık kırsal kesiminin güvenliğinden sorumluydu. *Eirenarkhai* ve *paraphylakes* için bkz. Magie, *Roman Rule*, s. 1515vd not. 47; Dmitriev, *City Government*, s. 206-213

¹³⁰⁹ Bkz. Laumonier, *cultes indigènes*, s. 483 ve 514.

¹³¹⁰ *Paraphylaks*'ın çalışma ekibinde bulunan ve başkanlığını *neaniskarkhes*'in yaptığı bir alt grup. *Paraphylaks*'ın ekibinde ayrıca *diogmitai* ve atların bakımı için 6 seyis bulunuyordu. *Dogmitai* hakkında bkz. Robert, *Études Anatoliennes*, s. 102vd; Speidel, EA 5 (1985) s. 159vd; Dmitriev, *City Government*, s. 212vd.

¹³¹¹ *Orophylake* için bkz. Magie, *Roman Rule*, s. 1516; Dmitriev, *City Government*, s. 212.

¹³¹² Robert, *La Carie*, no. 162; ayrıca bkz. Reinach, BCH 32 (1908) s. 499-513

kaplaması, (binanın) kaplamaları ve resimli bezemelerinin yapılmasına ilişkin *participium*'ların ayrıca yapının adanmasına ilişkin fiilin (οἰκοδομήσαντες καὶ ξυλώσαντες καὶ κεραμώσαντες καὶ χρεΐσαντες καὶ ζωγραφήσαντες ἀνέθηκαν) çoğul olması *neaniskoi*'un imar faaliyetine katılımının niteliğine işaret etmektedir.

Tanrıların anası Oreia için bkz. Laumonier, *cultes indigènes*, s. 483 ve 514.

T.64. Falanca onurlandırılıyor

Buluntu yeri: Medet'te bir evde yeniden kullanılmış.

Yapının türü:

Yazıt taşıyıcı:

Ölçüler: Belirtilmemiş

Yaptıran: *Ktistes* [Falanca]

İthaf:

Tarih: Roma, MS II- III yüzyıl?

Yayın: Robert, *La Carie*, no. 158.

ΚΑΙΑΡΙΣΖΙΟΝ **κτίστην** καὶ φίλον [- - -]

2 Μ(άρκου) Αὐρ(ηλίου) Πηλεΐδου Μενάνδρο[u - - -]

^{vac.} ΠΑΙΔΟΣ[- - -]

[- - -] *ktistes* ve [- - -] *dostu* [- - - *Falanca*'yı] *Marcus Aurelius Peleides Menandros*'un [- - -].

Marcus Aurelius Peleides Menandros tanınmamaktadır. Ares rahibi Marcus Aurelius Dionysios Peleides için bkz. Robert, *La Carie*, no. 159.

ATTOUDA

T.65. Marcus Ulpius [Carminius Claud]ianus belirlenemeyen bir yapıyı yaptırıyor

Buluntu yeri: Hisar Köy (Env. Nr. 36)

Yapının türü: Bilinmiyor.

Yazıt taşıyıcı: Beyaz mermerden fragment. Büyük olasılıkla dekoratif amaçlı, frizli bir bloğa ait. Yazıtın tümü eşit ölçülerde üç bloğun üzerinde yer alıyor olmalı, Sheppard.

Ölçüler: Y.: 0.15; G.: 0.16; D.: 0.175; Hy.: 0.08.

Yaptıran: (Marcus Ulpius) [Carminius Claud]ianus.

İthaf:

Tarih: Hadrianus - Antoninus Pius Dönemi (MS 117-161)

Yayın: Sheppard, AnatSt 31 (1981) s. 25vd, no. 6.

- [Καρμίνιος Κλαυδ]ιανός ὁ στεφανη[φόρος δις καὶ δι΄?]
 2 [?αιῶνος στεφανη]φόρος καὶ ἀρχιερε[ὺς τῆς Ἀσίας τοῦ]
 [ἐν Ἐφέσῳ ναοῦ ἰε]ρεὺς τοῦ Προκα[θηγεμόνος Ἡρακ]-
 4 [λέους κ(αὶ) τοῦ Καθη]γεμόνος Διονύ[σου ἀνέστησεν.]

İkinci kez stephane[phoros ve daimi stephanephoros Carminius Claud]ianus [Ephesos'daki Asia tapınağının] başrahibi, Herakles Prokathegemon ve Dionysos Kathegemon rahibi (bu yapıyı) [diktirdi.]

Sat. 1: Carminius Claudianus, yazıttan elde edilen bilgiler doğrultusunda, bilinen Attoudalılar içinde tek seçenektir, Sheppard.

Sat. 1-2: MAMA VI, 74, (sat. 4 – 5). Daha sonra kalıcı bir vakfa dönüşen tekrarlanan *stephanephoria* için bkz. L. Robert, *Hellenica XIII*, s. 207, REA LXII (1960) s. 294 vdd; IGR IV no. 915 (Kibyra).

Sat. 3 – 4: Tamamlama için bkz. IGR IV, no.1239 ve 1524. Herakles Prokathegemon için bkz. MAMA VI no. 105 (Herakleia Salbake). Dionysos Kathegemon için bkz. MAMA VI no. 239 (Akmonia) ve J.-L.Robert, *La Carie*, s. 190 no. 94 ve s. 226 dn. 12.

Yazıtta geçen Marcus Ulpius Carminius Claudianus Polydeukes'tir¹³¹³. Polydeukes'in oğlu olan Marcus Ulpius Carminius Claudianus'un¹³¹⁴ ilk eşi Apphia birlikte Aphrodisias'ta gerçekleştirdiği imar faaliyeti için bkz. T.51, ikinci eşi Carminia Ammia'nın Attouda'da niteliği belirlenemeyen bir onarım faaliyetine yaptığı para bağışı için bkz. T.66. Carminii

¹³¹³ Thonemann – Ertuğrul, EA 38 (2005) s. 84 no. 2, ayrıca bkz. *ibid.*, s. 86 (soy çizelgesi)

¹³¹⁴ M. Ulpius Carminius Claudianus için bkz. *PIR*² C 433.

ailesi için bkz. MAMA VI, s. 28; Sheppard, AnatSt 31 (1981) s. 25vd; Thonemann – Ertuğrul, EA 38 (2005) s. 75-86.

T.66. *Boule ve demos, Carminia Ammia*'yı onurlandırıyor

Buluntu yeri: Hisarköy, mezarlık.

Yapının türü: Belirlenemeyen bir onarım faaliyeti için belirlenemeyen miktarda para bağıışı.

Yazıt taşıyıcı: Mermer kaide.

Ölçüler: Y.: 1.2; G.: 0.6; D.: 0.45; Hy.: 0.025-0.03.

Yaptıran: Carminia Ammia

İthaf:

Tarih: MS 170-190.

Yayın: MAMA VI, no. 75 ve Lev. 15.

- [ή βο]υλή καὶ ὁ δῆμος ἐτέτιμ[η]-
 2 [σε]ν Καρμινίαν Ἀμμίαν, στεφα-
 [νη]φόρον καὶ ἰέρειαν θεᾶς Μ[η]-
 4 [τρ]ὸς Ἀδράστου καὶ θεᾶς Ἀ[φρο]-
 [δεί]της, γυναῖκα Κα[ρμινίου]
 6 [Κλαυ]διανοῦ πατρὸς Κα[ρμινί]-
 [ου Ἀθη]ναγόρου ἀνθ[υπάτου]
 8 [Λυκίας] καὶ Πανφυλ[ίας καὶ]
 [Ἰσαυρίας,] πάππου σ[ὺν θεῶ συν]-
 10 [κλη]τικῶν τεσσάρω[ν Μ(άρκου) Φλ(αοῦ)]
 [Καρμινίου Ἀ]θηναγό[ρου Λει]-
 12 [βιανοῦ, αὐτοῦ καὶ συ]γκλη[τι]-
 [κῶν πατρὸς, καὶ] Καρ(μινίου) Κλα[υδια]-
 14 [νοῦ καὶ Ἀπφίας καὶ Λει]βιανῆς,
 [ἀναθεῖσαν καὶ εἰς ἔ]ργων ἐπι[ι]-
 16 [σκευὰς * .´ τὴν φιλό]πατρι[ν ἐκ]
 [τῶν κοιν]ῶ[ν προ]σόδων [ἀνέστη]-

18 [σεν ή πατρὶς] δι' ἐπιμελητο[ῦ]
[^{c.11}]ου Παπίου Μ[^{c.6}]

Boule ve demos stephanephoros, tanrıça Meter Adrastos'un ve tanrıça Aphrodeite'nin rahibesi Carminia Ammia'yı onurlandırdılar, (O) Lykia ve Pamphylia proconsul'u Carminius Athenagoras'ın babası, dördü de senatör sınıfı mensubu olan Marcus Flavius Carminius Athenagoras Livianus ki o da senatör sınıfına mensuların babasıdır ve Carminius Claudianus'un ve Apphia'nın ve Liviana'nın merhum büyükbabası olan Carminius Claudianus'un eşidir, yapıların onarımı için [.] denariü vermiştir. Bu vatansever kadının heykelini kent ortak gelirleri ile Falanca kişinin ihtimamı altında diktirdi.

Boule ve demos tarafından onurlandırılan Carminia Ammia, M. Ulpius Carminius Claudianus'un ikinci eşidir. Carminia Ammia için bkz. Thonemann – Ertuğrul, EA 38 (2005) s. 84 no.5 ayrıca bkz. s. 86 (soy çizelgesi), ayrıca bkz. MAMA VI, s. 28.

Meter Adrastos kültü için bkz. Laumonier, *cultes indigènes*, s. 474 – 476.

T.67. Aurelius Adrastos Tykhikos belilenemeyen bir yapıyı yaptırıyor

Buluntu yeri: Anderson, bir evin duvarında yeniden kullanılmış olduğunu, MAMA editörleri ise Denizli Maarif Dairesinde (İl Milli Eğitim Müdürlüğü?) bulunduğunu aktarır.

Yapının türü: Belirlenemeyen bir yapı ile ilgili inşa faaliyeti.

Yazıt taşıyıcı: Mermer levha, alt ve üst kısmı silmeli, sol kısmı ve alt kısmı kırık.

Ölçüler: Y.: 0.31; G.: 0.395; D.: 0.075; Hy.: 0.025.

Yaptıran: Aurelius Adrastos

İthaf: Vatan

Tarih: MS III. yüzyıl (Broughton)

Yayın: Anderson, JHS 17 (1897) s. 400, no. 5 (çizimi ile birlikte); MAMA VI, no. 79 ve Lev. 15.

Ayrıca bkz. Broughton, *Roman Asia Minor*, s. 673.

[τῆ γλυκ]υτάτη πατρίδι

2 [Αὐρ(ήλιος) Ἄδ]ραστος Τυχικοῦ

[ἀγωνοθ]έτης διὰ βίου κὲ τα-
 4 [μίας σ]ὺν παντὶ τῶ πε-
 [ριόντι κό]σμων ἐκ τῶν ἰδί-
 6 [ων ἀνέστη]σεν συ[. . .]
 [- - - -]

Pek tatlı vatana, ömür boyu agonothetes ve hazinedar Aurelius Adrastos Tykhikos çevresindeki tüm bezemeleri ile birlikte kendi kesesinden [- - diktir]di.

Sat. 6 – 7: συ-[νόλως], Anderson. Satırın son harfleri sigma ve üpsilon'dan sonra boşluk bulunmadığına işaret etmektedir. Yazıtın çizimi için bkz. Anderson, JHS 17 (1897) s. 400.

Carminii ailesinden Aurelius Adrastos için ayrıca bkz. Ramsay, “Antiquities of Southern Phrygia and the Border Lands (I)” AJAHFA 3 (1887) s. 354 no. 11, krş. MAMA VI s. 143, 57* (Longinianus?) ayrıca bkz. MAMA VI s. 143, 58* (Marcus Aurelius Carminius Kataplous). Carminii için bkz. Thonemann – Ertuğrul, EA 38 (2005) s. 75-86.

EUROMOS

T.68. Leon oğlu Leon Quintus tapınakta sütunlar yaptırıyor

Buluntu yeri: Zeus Lepsynos Tapınağı¹³¹⁵.

Yapının türü: Zeus Lepsynos Tapınağı, kuzey *peristasis* ile ilişkili sütunlar.

Yazıt taşıyıcı: Altı adet sütun üzerinde aynı yazıt bulunmaktadır.

Ölçüler:

Yaptıran: Leon oğlu Leon Quintus

İthaf: Yok.

Tarih: Principatus Dönemi

Yayın: CIG II, 2 no. 2713; Le Bas – Waddington, no. 313.*

Ayrıca bkz. Rumscheid, JDAI 114 (1999) s. 34vd; Barresi, *Asia Minore*, s. 349.

¹³¹⁵ Sütunların (T.68, T.69, T.70) tapındaki yeri için bkz. Rumscheid, JDAI, 114 (1999) s. 34 Abb. 10.

- Λέων Λέοντος
 2 Κόϊντος στεφανη-
 φορῶν ἐξ ὑποσχέσε-
 4 ως τὸν κείονα σὺν
 σπείρηι καὶ κεφαλῇ

Leon oğlu Leon Quintus, verdiği söz uyarınca üstlendiği stephanephoria sırasında speire'si (kaidesi) ve kephalesi (başlığı) ile birlikte bu sütunu (inşa ettirdi ve adadı).

Leon Quintus, üstlendiği *stephanephoria* sırasında¹³¹⁶ Zeus Lepsynos tapınağında yürütölen imar faaliyetine altı sütun yaptırarak katılmıştır. Tapınağın sütunları ve olasılıkla bezemeleri için *stephanephoroı* ve rahibelerden yardım alındığı görölmektedir.

Zeus Lepsynos költü ve Euromos'ta belgelenmiş diğer költler hakkında bkz. Laumonier, *cultes indigènes*, s. 164 – 175.

T.69. Rufus oğlu Rufus tapınakta sütun yaptırıyor

Buluntu yeri: Zeus Lepsynos tapınağının kuzeyinde yerde bulunmuş.

Yapının türü: Zeus Lepsynos Tapınağının kuzey *peristasis*'i ile ilişkili sütun.

Yazıt taşıyıcı: Sütun.

Ölçüler:

Yaptıran: Rufus oğlu Rufus

İthaf:

Tarih: Principatus Dönemi

Yayın: Rumscheid, JDAI 114 (1999) s. 34vd* ve s. 37 Abb. 14.

Ayrıca bkz. Barresi, *Asia Minore*, s. 349vd.

- Τούφος Τούφου ὑπέρ
 2 Ἀφίας τῆς Ἀτειμήτου
 γυναικὸς ἰδίας ἱερα-
 4 τευούσης ἐξ ὑποσχέ-

¹³¹⁶ Tapınak için beş sütun yaptıran *stephanephoros* Menekrates için bkz. T.70.

σεως τὸν κείονα σὺν
6 σ[π]είρη καὶ κεφαλῇ.

Rufus oğlu Rufus, verdiği söz uyarınca rahibelik görevini yapmakta olan eği Ateimetos kızı Appia adına, sütunu spira'sı (kaide) ve bağlığı ile birlikte (inşa ettirdi ve adadı).

Speire (speira), Ion formunda bir sütun kaidesinin tümünü ifade etmektedir, Rumscheid.

Rufus'un eği Appia, verdiği resmi söz uyarınca Zeus Lepsynos? rahibesidir. Rahibelik görevi sırasında üstlendiği görevle de iliğkili olan bu yapının devam eden inşa sürecine katkıda bulunmayı amaçlamığ olmalıdır. Bu nedenle eği Rufus, Appia adına bu sütunu yaptırmığtır.

T.70. Menekrates oğlu Menekrates tapınakta sütunlar yaptıırıyor

Buluntu yeri: Euromos, Zeus Lepsynos tapınağı.

Yapının türü: Zeus Lepsynos Tapınağı batı *peristasis* ile iliğkili aynı yazıtı taşıyan sütunlar.

Yazıt taşıyıcı: Sütun (beğ adet)

Ölçüler:

Yaptıran: Menekrates oğlu Menekrates

İthaf:

Tarih: MS II. yüzyıl (Bremen).

Yayın: (a) CIG II, 2 no. 2714; Le Bas – Waddington, no. 314.* (b) CIG II, 2 no. 2714; Le Bas – Waddington, no. 315.* (c) CIG II, 2 no. 2714; Le Bas – Waddington, no. 316.* (d) CIG no. II, 2 no. 2714; Le Bas – Waddington, no. 317.* (e) CIG no. 2714; Le Bas – Waddington, no. 318. *

Ayrıca bkz. Kirbihler, Ktema 19 (1994) s. 63; Bremen, *Limits*, s. 238 ve 313; Rumscheid, JDAI 114 (1999) s. 34vd ve s. 37 Abb. 13; Barresi, *Asia Minore*, s. 349.

a.

Μενεκράτης Με-

2

νεκράτους <ό> ἀρχί-

ατρος τῆς πόλεως

4 στεφανηφορῶν τὸν
 κείονα σὺν σπείρη
 6 καὶ κεφαλῇ προνοη-
 σαμένης τῆς θυγα-
 8 τρὸς αὐτοῦ Τρυφαίνης
 τῆς καὶ αὐτῆς στεφα-
 10 νηφόρου καὶ γυμνασι-
 άρχου.

Kentimizin başhekimi Menekrates oğlu Menekrates üstlendiği stephanephoria sırasında sütunu kaidesi ve başlığı ile birlikte (inşa ettirdi ve adadı), kendisi de stephanephoros ve gymnasiarkhos olan kızı Tryphaine (inşa işi ile) ilgilendi.

b.

Μενεκράτης Με-
 2 νεκράτους ὁ ἀρχία-
 τρος τῆς πόλεως στ-
 4 εφανηφορῶν τὸν κί-
 ονα σὺν σπείρη καὶ κε-
 6 φαλῇ προνοησαμε-
 νης τῆς θυγατρὸς
 8 αὐτοῦ Τρυφαίνης τῆς
 καὶ αὐτῆς στεφανηφό<ρου>
 10 καὶ γυμνασιάρχου.

c.

Μενεκράτης Μενε-
 2 κράτους ὁ ἀρχίατρος
 τῆς πόλεως στεφα-
 4 νηφορῶν τὸν κεί-
 ονα σὺν σπείρη καὶ κε-
 6 φαλῇ προνοησαμέ-

νης τῆς θυγατρὸς αὐ-
 8 τοῦ Τρυφαίνης τῆς καὶ
 αὐτῆς στεφανηφόρου
 10 καὶ γυμνασιάρχου.

d.

Μενεκράτης Μενε-
 2 κράτους ὁ ἀρχίατρος
 τῆς πόλεως στεφα-
 4 νηφορῶν **τὸν κείο-**
να σὺν σπειρῆ καὶ κε-
 6 **φαλῆ** προνοησαμέ-
 νης τῆς θυγατρὸς αὐ-
 8 τοῦ Τρυφαίνης τῆς
 καὶ στεφανηφό-
 10 ρου καὶ γυμνασιάρχου.

e.

Μενεκράτης Μενεκράτους
 2 ὁ ἀρχίατρος τῆς πόλεως στεφα-
 νηφορῶν **τὸν κίονα σὺν σπεί-**
 4 **ρη καὶ κεφαλῆ** προνοησα-
 μένης τῆς θυγατρὸς αὐ-
 6 τοῦ Τρυφαίνης τῆς καὶ
 αὐτῆς στεφανηφόρου
 8 καὶ γυμνασιάρχου.

Menekrates üstlendiği *stephanephoria* sırasında Zeus Lepsynos tapınağında halen devam etmekte olan inşa projesine beş veya daha fazla sütun ile katılmıştır. Söz konusu sütunların inşası ile kendisi de *stephanephoros* ve *gymnasiarkhos* olan kızı Tryphaine

hassasiyetle ilgilenmiştir ve finansal katkıda bulunmuş olmalıdır¹³¹⁷. Menekrates ile ilişkili olarak ó ἀρχίατρος τῆς πόλεως στεφανηφορῶν ifadesi söz konusu kişinin inşa isisi sırasında hayatta olduğuna işaret etmektedir¹³¹⁸. Baba ve kızı *stephanephoria*'yı müşterek olarak birlikte üstlenmiş olabilirler. Buna karşın erkek kardeşinin veya eşinin varlığı belirlenemeyen Tryphaine'nin bu faaliyetteki finansal katkısının gerekçesi belirlenememektedir.

Rumscheid, Euromos'un inşa için para sıkıntısı içinde olmamasına ve tapınak yapısının mimari olarak tamamlanmasına karşın süsleme aşamasının uzun sürdüğünü ifade etmektedir¹³¹⁹. Sütunların inşasında birden çok *stephanephoros*'un katılımı da bu görüşü desteklemektedir. Ayrıca halen yivsiz şekilde bulunan sütunlar tapınağın süsleme aşamasının tamamlanmamış olduğuna işaret etmektedir.

HALIKARNASSOS

T.71. Demetrios oğlu Neon ve oğlu Dionysodoros oturakları adıyorlar

Buluntu yeri: Tiyatro yakınlarında.

Yapının türü: *Bathron* (dört adet), Le Bas – Waddington, hem mimari faaliyeti gerçekleştiren kişilerin üstlendikleri görevden, hem de (büyük olasılıkla mermer oturakları ifade eden) *bathron*'ların Hermes ve Herakles'e ithaf edilmesinden yola çıkarak faaliyeti *gymnasion* ile ilişkilendirmektedir.

Yazıt taşıyıcı:

Ölçüler:

Yaptıran: Neon ve oğlu Dionysodoros.

İthaf: Hermes, Herakles ve *demos*

Tarih: MS I. yüzyıl

Yayın: Le Bas – Waddington, no. 502; French, EA 4 (1984), s. 82, no. 1.*

Νέων Δημητρίου τοῦ Νέωνος γυμνασιαρχῶ[v]

2 καὶ ὁ υἱὸς Διονυσόδωρο[ς] ὑπογυμνασιαρχῶν

τὰ τέσσαρα βάρθρα Ἐρμε[ῖ]

4 καὶ Ἡρακλεῖ καὶ τῶι Δήμωι.

¹³¹⁷ Bremen, *Limits*, s. 238; Cramme, *Euergetismus*, s. 75.

¹³¹⁸ Krş. Dingil, *Kadınlar*, s. 187.

¹³¹⁹ Rumscheid, JDI 114 (1999) s. 33vd.

Neon oğlu Demetrios'un oğlu Neon, üstlendiği gymnasiarkhia sırasında ve oğlu Dionysodoros gymnasiarkhos yardımcılığı sırasında dört adet oturağı (inşa ettirdiler), Hermes, Herakles ve Demos'a (adadılar).

Neon, *gymnasiarkhia* görevini sürdürürken oğlu Dionysodoros da onun yardımcılığını yapmaktadır. Hem baba oğulun *gymnasion* ile ilişkili görevleri hem de oturakların adandığı Hermes ve Herakles uyarınca yazıt *gymnasion* içindeki bir ekleme faaliyeti ile ilişkilidir.

HERAKLEIA SALBAKE

T.72. *Boule* ve *demos*, Sosthenes oğlu Glykon'u onurlandırıyor

Buluntu yeri: Acarlar, Bizans suru yakınlarında bir arsada.

Yapının türü:

Yazıt taşıyıcı: Mermer kaide. Kaide iki yazıt taşıyor, diğer yazıt Glykon'un eşi, Melition'un onurlandırılması ile ilişkili¹³²⁰.

Ölçüler: Y.: 0.82; G.: 1.11; D.: 60; Hy.: 0.030-0.035.

Yaptıran: Sosthenes oğlu Glykon (*ktistes*)

İthaf:

Tarih: MS ca. 60

Yayın: MAMA VI no. 106, I ve Lev. 20; Robert, *La Carie*, no. 63a.*

Pappakonstantinou'nun çizimi için bkz. Pappakonstantinou, *Aí Trállεις*, no. 16; *I.Tralleis*, s. 217, no. 4.

- ή β[ου]λή καὶ ὁ δῆμος
 2 Γλύκωνα Σωσθένους, κτίσ-
 την κ[αί] εὐεργέτην τῆς
 4 ^{vacat} πόλεως,
 [κ]ατὰ [τὴν τ]οῦ Γλύκωνος
 6 διαθήκην.

Boule ve *demos*, *kentin kurucusu* ve *hayırhahı* Sosthenes oğlu Glykon'u (heykelle onurlandırdı), Glykon'un vasiyeti uyarınca.

¹³²⁰ Bkz. MAMA VI no. 106, II ve Lev. 20; Robert, *La Carie*, no. 63b.

Sosthenes oğlu Glykon, MAMA VI, no. 107b; Robert, *La Carie*, no. 64b'den tanınmaktadır. MAMA editörleri Buckler ve Calder, Nero Dönemi'nde Herakles rahibi olduğu sikkeler aracılığı ile¹³²¹ tespit edilen Glykon ile ilişkilendirmektedir. MS ca. 60 tarihlendirmesi de bu identifikasyon uyarınca yapılmıştır.

Melition için bkz. F. Kirbihler, *Ktoma* 19 (1994) s. 63; Bremen, *Limits*, s. 129 dn. 59, s. 169, s. 314 no. 3; Dingil, *Kadınlar*, s. 148vd no. 113. Krş. MAMA VI, no. 107a; Robert, *La Carie*, no. 64a ve MAMA VI, no. 108; Robert, *La Carie*, no. 65.

Kentin hayırseveri ve *ktistes*'i olan Glykon ölümünden sonra *boule* ve *demos* tarafından heykelle onurlandırılmaktadır. Sat. 5-6 bu onurlandırmanın Glykon'un vasiyeti uyarınca yapıldığını açıkça belirtmektedir. Büyük olasılıkla heykelin masrafları da Glykon tarafından karşılanmıştır. Heykelin yeri tam olarak bilinmemekle birlikte, Glykon'un talebi uyarınca kendi yaptırdığı veya yapımına büyük katkıda bulunduğu önemli bir yapının yakınlarında dikilmiş olması akla uygundur. Glykon, Kharmides'in kızı olan eşi Melition'un da heykelle onurlandırılmasını vasiyet etmiştir¹³²². Bu vasiyet uyarınca geniş bir kaide üzerinde bu karı kocanın heykelleri yan yana dikilmiştir. Melition, olasılıkla Kharmides kızı Ammia'nın kızkardeşi¹³²³ ve Marcus Aurelius Kharmides'in kızıdır¹³²⁴. Bu olası akrabalık ilişkisi uyarınca iki kızkardeş de Roma vatandaşı olarak Aurelia gentilnomeni taşıyor olmalıdır. Melition, kentin kızı unvanını almış, Augustus rahibesi olmuş, *stephanephoria* ve *gymnasiarkhia* üstlenmiştir¹³²⁵. *Stephanephoria* ve *gymnasiarkhia* hizmetlerini kocası Glykon ile birlikte yapmış olması kuvvetle muhtemeldir. Melition'un ayrıca ölümünün ardından *herois* olarak anılması ölümü öncesinde bir vakıf kurduğu yönünde bilgi vermektedir. Melition, Herakleia'da "kentin kızı" unvanını alan ilk ve tek kişidir¹³²⁶. Elde edilen bilgiler, Melition'un ailesinin kent içinde oldukça itibarlı ve politik alanda etkin olduğunu göstermektedir. Olasılıkla Glykon ve Melition'un ismi belirlenemeyen oğlunun onurlandırıldığı diğer bir yazıtta bu oğlun *gymnasiarkhia* ve iki kere *stephanephoria* üstlendiği anlaşılmaktadır¹³²⁷.

¹³²¹ BMC Phrygia, s. 119 no. 20-22; Krş. Le Bas – Waddington, no. 1695.

¹³²² MAMA VI no. 106, II ve Lev. 20; Robert, *La Carie*, no. 63b, özellikle sat. 4-5.

¹³²³ MAMA VI no. 119 ve Lev. 22; Robert, *La Carie*, no. 66. *Stephanephoria* ve *prytanis* Gaius Aburnius Eutykhanos'un eşi Ammia için bkz. Kirbihler, *Ktoma* 19 (1994) s. 63; Bremen, *Limits*, s. 129, 169vd s. 313 no. 1; Dingil, *Kadınlar*, s. 19vd no. 13.

¹³²⁴ MAMA VI s. 42 ve 46. krş. Robert, *La Carie*, s. 172.

¹³²⁵ MAMA VI no. 107a ve Lev. 20; Robert, *La Carie*, no. 64a.

¹³²⁶ MAMA VI no. 108 ve Lev. 20; Robert, *La Carie*, no. 65. L. Robert'in tamamlama önerisi uyarınca.

¹³²⁷ MAMA VI no. 107b ve Lev. 20; Robert, *La Carie*, no. 64b.

T.73. *Boule, demos ve gerousia, Glykon kızı Tate’yi onurlandırıyor*

Buluntu yeri: Yazıtın ilk yedi satırını taşıyan üst parçası Vakıf Köyünde, son altı satırı taşıyan alt parça ise Hırka Köyü yakınlarında bir bahçede bulunmuştur. Robert alt parçanın Vakıf’ dan getirildiğini belirtmektedir.

Yapının türü: Herakles tapınağının inşasına 2340 *denarii* para bağışı (*summa honoraria*)

Yazıt taşıyıcı: İki fragment halinde beyaz mermerden blok, üst kısmında kenet çukuru bulunuyor.

Ölçüler: Y.: 0.82; G.: 1.22; D.: 0.38; Hy.: 0.025.

Yaptıran: Glykon kızı Tate.

İthaf:

Tarih: ca. MS 70 (Kirbihler); MS I. yüzyılın ikinci yarısı (Bremen)

Yayın: Robert, *La Carie*, no. 67.

Ayrıca bkz. Kirbihler, *Ktema* 19 (1994) s. 64 no. 4; Bremen, *Limits*, s. 314 no. 5; Quass, *Honoratiorenschicht*, s. 177 dn. 567.

- [ή βουλή κ]αὶ ὁ δῆ[μος] καὶ ἡ γερουσία
 2 ^{vacat} ἐτείμησαν Τατην θυγατέρα
 Γλύκωνος τοῦ Γλύκωνος, στεφανηφόρου
 4 δις καὶ γυμνασιάρχου, ἱερατεύσαντος δὲ
 καὶ τοῦ Ἡρακλέους καὶ προγραφέντος τῆς βου-
 6 λῆς, ἀγνήν, γυμνασιαρχήσασαν καὶ διὰ τ[ήν]
 περὶ τὸν βίον σωφροσύνην ἀξιοθῖσαν το[ῦ]
 8 ἱερωτάτου τῶν γερεῶν συστήματος
 πρώτη γυνεικῶν, ἔστεφανηφορηκυῖαν
 10 λαμπρῶς καὶ δεδωκυῖαν ἰς τὴν κατασκευή[ν]
 τοῦ σεβαστοῦ Ἡρακλίου ὑπὲρ μὲν τοῦ ἐπ[ικε]-
 12 φαλίου τῶν πολιτῶν * δισχ[ίλ]ια τριακόσια τεσ[σα]-
 ράκοντα.

Boule ve demos ve gerosia Glykon oğlu, ikinci kez stephanephoros, gymnasiarkhos, Herakles rahipliğini de yapmış ve boule'nin en önde gelen üyesi Glykon'un kızı, lekesiz insan, gymnasiarkhia yürütmüş ve hayatı boyunca (gösterdiği) bilgeliği nedeniyle yaşlıların en kutsal birliğine ilk kadın olarak layık görülmüş, görkemli bir şekilde stephanephoria'yu tamamlamış ve yurttaşların epikephalion'u (tributum capitis) yerine kutsal Heraklion'un inşasına 2340 denarii bağışlamış Tate'yi (heykelle) onurlandırdılar.

Sat. 5-6: προγραφεῖς τῆς βουλῆς “Boule üyeleri içerisinde ismi en önde yazılan kişi” için bkz. Robert, *La Carie*, s. 174 ve dn. 2.

Tate'nin babası προγραφεῖς τῆς βουλῆς olan Glykon bu onurlandırma sırasında ikinci kez *stephanephoria* yürütmektedir, aynı zamanda *gymnasiarkhos*'dur. Herakles rahipliğini uzun süredir yapmaktadır. Babasının hayatta olduğu süre içerisinde Tate'nin de *gymnasiarkhia* yürüttüğü, *gerousia*'ya kabul edildiği ve ardından *stephanephoria* üstlendiği görülmektedir. Ödediği 2340 *denarii*, *stephanephoria* için *summa honoraria* olmalıdır. Yine de idafe yeterince net değildir; olasılıkla Tate, *summa honoraria* olarak *tributum capitis* miktarı kadar para ödemeyi kabul etmiş, fakat bu vergi başka bir kaynaktan karşılanınca aynı miktarı kentin yürütmekte olduğu inşa faaliyetine aktarmış olmalıdır. Yürütülen inşa faaliyeti Tate'nin babası Glykon'un da rahipliğini yürüttüğü Herakles tapımı ile ilişkili bir dini yapıdır. Bu faaliyete Glykon'un da katılımında bulunmuş olması kuvvetle muhtemeldir. Tate'nin eşi veya çocukları ile ilgili bilgi yoktur, bu nedenle üstlendiği memuriyetlerin kendisine nasıl intikal ettiği öngörülememektedir. Bununla birlikte eşinin ölmüş olması ve üstlendiği memuriyetleri bu şekilde devralmış olması olasılığı göz ardı edilmemelidir. *Stephanephoria*'yı babası ile birlikte üstlenmiş olabilir fakat yazıt bu konuda bilgi vermemektedir. Tate, *gerousia*'ya kabul edilmiş tek kadın örnektir.

Kadınlar tarafından ödenen *summa honoraria* örnekleri için bkz. Bremen, *Limits*, s. 194 dn. 2. Tate için bkz. Bremen, *Limits*, s. 314 no. 5.

İki kez *stephanephoria* üstlenmiş, *gymnasiarkhos*, Herakles rahbi ve *boule*'nin *prographeis*'i Glykon için bkz. Robert, *La Carie*, no. 219 – 220.

T.74. Kütüphane (?) inşa ediliyor

Buluntu yeri: Vakıf, (Denizli, Tavas'ın 10km kuzeybatısı). Bir tarım arazisinin duvarında yeniden kullanılmış.

Yapının türü: Kütüphane

Yazıt taşıyıcı: Üç parça halinde ele geçmiş iyi işçiliğe sahip mermer friz. Gorgoneia ve kornişli.

Ölçüler: (Fr.A) Y.: 0.74; G.: 1.01 (Fr.B) Y.: 0.73; G.: 1.01 (Fr.C) Y.: 0.35; G.: 0.34; D.: 0.25; Hy.: 0.04.

Yaptıran: Falanca, (Titus Statilius Apollonarius'un mal varlığından)

İthaf:

Tarih: Fr. C'de önerilmiş tamamlama uyarınca, MS 170 sonrası, MS II. yüzyıl sonu¹³²⁸.

Yayın: MAMA VI, no. 98; Robert, *La Carie*, no. 46.*

Ayrıca bkz. Barresi, *Asia Minore*, s. 350.

Fr. A

Fr. B

[τὴν βιβλιοθή]κην ἐκ θεμελίων κατ[α]σκευάσαντες καὶ τὸν περὶ αὐ[τὴν]

2 [κόσμον -----]ος ἀνέθηκεν τῆι π[ι][ατρ]ίδι

Fr. C

[ἐκ τῶν Τ. Στα]τιλίου Ἀ[πολλιναρίου ? χρημάτων?]

Fr. A - B

[Kütüphane binasını] temelinden itibaren inşa edip, çevresindeki süslemeyi, [- - -]os vatana adadı.

Fr. C

[T(itus) Sta]tilius A[pollinarius'un? mal varlığından?]

Fr. C: [ἐκ τῶν Τ. Στα]τιλίου Ἀ[πολλιναρίου ? χρημάτων?] Buckler - Calder MAMA VI no. 98.

Yazıt, bir yapının temelinden itibaren inşası ve vatana adanması ile ilişkilidir. *Nominativus pluralis* durumdaki *participium* κατ[α]σκευάσαντες inşa faaliyetini birden çok kişinin gerçekleştirdiğini göstermektedir. Bununla birlikte ἀνέθηκεν yüklemi ise adama/ithaf işinin tek kişi tarafından yapıldığını ifade etmektedir. Yazıt taşıyıcının niteliği, büyüklüğü ve

¹³²⁸ MAMA VI, no. 97; Robert, *La Carie*, no. 40.

4cm harf yüksekliği nedeniyle Buckler ve Calder tarafından [τὴν βυβλιοθή]κην tamamlaması uygun görülmüştür.

Titus Statilius Apollinarius için bkz. MAMA VI, no. 97; Robert, *La Carie*, no. 40. Krş. Robert, *Hellenica III*, s. 10-28. Apollinarius ölümünden sonra *heroos* unvanı almıştır. Fr. C'deki tamamlama MAMA editörleri Buckler ve Calder tarafından, Apolloniarus'un bu unvanı almasını gerektirecek vakıf göz önüne alınarak yapılmıştır.

HYDISOS

T.75. Demetrios oğlu Aristophanes belirlenemeyen bir yapıyı adıyor

Buluntu yeri: Asar Dağı. (Karacahisar, Fabricius)

Yapının türü: Kapıları ve tüm bezemeleri ile [falanca yapı]; *naos?*, Fabricius.

Yazıt taşıyıcı: Gri mermerden iki fascia'lı arşitravin sol (başlangıç) kısmını oluşturan iki fragment.

Ölçüler: Y.: 0.48; G.: (Fr. a ve b) 0.78; D.: 0.54-0.60; Hy.: 0.02.

Yaptıran: Demetrios oğlu Aristophanes

İthaf: İmparator Titus

Tarih: MS 78-81.

Yayın: Doublet - Deschamps, BCH 14 (1890) s. 627-628, no. 30; Fabricius, SDAW (1894) s. 917 no.II; *I.Mylasa*, no. 952.*

Ayrıca bkz. Barresi, *Asia Minore*, s. 351; Bremen, *Limits*, s. 287.

[Αὐτο]κράτορι Τίτωι Καίσαρι Σεβ[α]στοῦ υἱῶι [Σεβαστῶι Οὐέσ]-
 2 πασια]γῶ Ἀριστοφάνης Δημη[τ]ρίου ἱερ[ε]ῦς [- - - - -]
 [σὺν τῇ γ]υναικί Ἀρτεμεισία Μητ[ρ]οβίου καὶ ΤΟ[- - - - -]
 4 [καὶ Ἀλε]ξάνδρω τῶ Ἀλεξάν[δ]ρου καὶ Α[- -]Ρ[- - - - -]
 [σὺν τοῖς πυ]λῶσιν καὶ τῶ λ[ο]ι[πῶ] κόσμῳ.

Augustus'un oğlu İmparator Titus Caesar Augustus Vespasianus'a; Demetrios oğlu [- - - -] rahibi Aristophanes, eşi Metrobios kızı Artemeisia ve [- - - -] ve Aleksandros oğlu Aleksandros ve Α[- - - - -] ile birlikte, falanca yapıyı kapıları ve kalan tüm bezemesi ile (inşa ettirdi ve adadı).

Sat. 3: (Satır sonu) ΤΩ[Doublet - Deschamps, Szanto; ΤΟ[Fabricius; τοῖς τέκνοις? Blümel.

Sat. 4: (Satır sonu) Α[- -]Ρ[- - τὸν ναὸν?], Fabricius.

Rahip ve eşi tanınmamaktadır.

Belirlenemeyen bir tanrının rahibi olan Aristophanes, bu imar faaliyetini eşi Artemeisia, muhtemelen oğlu veya oğulları ve kendisi ile ilişkisi belirlenmeyen Aleksandros isimli kişi ile birlikte gerçekleştirmiştir. Artemeisia'nın her hangi bir *arkhe* veya *leitourgia* ile ilişkisi kesin olarak belirlenmemektedir. Söz konusu yapı, kapıları ve diğer tüm bezemeleri ile birlikte inşa edilmiştir. Fabricius, yapının bir *naos* olabileceğine işaret etmektedir. Söz konusu yapının yalnızca İmparator Titus'a adanmış olması imparator kültü ile ilişkisini olası kılmaktadır.

T.76. [Falanca] ve Marsos belirlenemeyen bir yapı elemanını (?) adıyorlar

Buluntu yeri: Hydisos

Yapının türü: Cancellus (çit duvarı) üzerinde tanımlanamayan bir inşa/onarım faaliyeti, ilişkili olduğu yapı belirlenemiyor.

Yazıt taşıyıcı: Gri mermerden fragment, üst ve sağ kısmı kırık.

Ölçüler: Y.: 0.37; G.: 0.24, Hy.: 0.02-0.025.

Yaptıran: [- - - - -] ve Marsos

İthaf:

Tarih: Principatus D.

Yayın: *I.Mylasa*, no. 957 ve lev 23.

ΔΟ[- - -]ΛΛΟ[- - - - - - - -]
 2 καὶ Μάρσος Μ[- - - - ?λί]-
 θινον [ON] Μ[- - - - - τοῦ]
 4 καγκέλλου [- - - - - - - - ἐκ]
 τῶν ιδίων ἀ[νέθηκαν].

[Falanca oğlu Falanca] ve M[- - -] oğlu Marsos **çit duvarının taştan [- - -]'ini kendi keselerinden (inşa ettirdiler ve) [adadular].**

Iasos'da *gymnasion*'un taştan çit duvarının (*cancellus*) inşasına ilişkin yazıt için bkz. T.82

HYLLARIMA

T.77. Tiberius Claudius He[r]akleitos ve Cl(audia) Aristogenis *pronaos*'u adıyorlar

Buluntu yeri: Fr. 2, Le Bas – Waddington tarafından Çınar'da, Fr. 1 ve 3 Cousin – Deschamps tarafından Mesevle'de (Çayboyu) bulunmuş.

Yapının türü: *Pronaos* inşası, olasılıkla Zeus Hyllos tapınağı ile ilişkili.

Yazıt taşıyıcı: Farklı zamanlarda bulunmuş 3 adet beyaz mermerden dorik arşitrav fragmenti., Monumental harfler. Cousin – Deschamps. Dor tapınağı arşitravı, Fabricius.

Ölçüler: Y.: 0.44; G.: 2.21.

Yaptıran: Tiberius Claudius He[r]akleitos ve Cl(audia) Aristogenis tarafından oğulları Claudius Aristonikos ve Aristogenes adına başlanan inşaat Claudia Aristogenis ve torunu Claudius Aristonikos tarafından tamamlanıyor.

İthaf: Antoninus Pius, Zeus Hyllos ve vatan

Tarih: MS 138 -161.

Yayın: Le Bas – Waddington, no. 1583 (Fr. 2); Cousin - Deschamps, BCH 18 (1894) s. 41, no. 5-6 (Fr. 1 ve 3); Fabricius, SDAW /1894) s. 918, no. III.*

Ayrıca bkz. Barresi, *Asia Minore*, s. 351; Bremen, *Limits*, s. 285vd.

Αὐτοκράτορι Καίσαρι Ἀδριανῶ [Ἄντω]νίνῳ Σεβαστῶ καὶ Διῦ Ἰλλῶ καὶ τῆ πατρίδι
Τιβέριος Κλαύδιος Ἡ[ρ]άκλιτος καὶ Κλ(αυδία) Ἀριστογενίς κ[αὶ ὑπέ]ρ

2 Κλ(αυδίου) Ἀριστονίκου καὶ Ἀριστογένου(ς) τῶν υἱῶν, **προσαπαρτίσασα** Κλαυδία
Ἀριστογενίς μετα Κλ(αυδίου) Ἀριστονίκου τοῦ υἱωνοῦ αὐτῶν

τὸ πρόναον τὸ λίθινον ὄλον σὺν τῇ κρηπείδι ἐκ τῶν [ἰ]δίων ἀνέθεσαν. ^{vac.}

^{vac.} [ὁ δεῖνα ἐ]ποίηι. ^{vac.}

İmparator Caesar Hadrianus Antoninus Augustus'a ve Zeus Hyllos'a ve vatana; Tiberius Claudius Herakleitos ve Claudia Aristogenis, oğulları Claudius Aristonikos ve Aristogenes adına (inşaata başladılar), Claudia Aristogenis, torunları Claudius Aristonikos ile inşaatı tamamlayıp tümüyle taştan pronaos'u, altyapısı ile birlikte kendi kesesinden (inşa ettirdiler ve) adadılar. [Falanca] yaptı.

Ailevi stratejiler ve aile projelerinin devamı ilkesi için önemli bir örnektir. İnşa projesi Tiberius Claudius Herakleitos ve Claudia Aristogenis tarafından başlatılmıştır. Roma yurttaşı çift bu projeyi oğulları Claudius Aristonikos ve Aristogenes adına yaptırmayı planlamıştır. Olasılıkla çiftin oğulları erken yaşta ölmüştür. Baba ve anne, oğullarının anısını yaşatmak için onlar adına bir imar faaliyetine girişmiştir. Fakat bu proje sürerken veya başlamadan hemen önce Tiberius Claudius Herakleitos ölmüş olmalıdır ki iki oğlunun ardından eşini de kaybeden Claudia Aristogenis projeyi tamamlama görevini üstlenmiştir¹³²⁹. Aristogenis, projeyi ailenin son erkek ferdi olan ve büyük olasılıkla çok genç yaşta olan torunu Claudius Aristonikos ile tamamlamıştır. Claudius Aristonikos büyük olasılıkla babasının adını taşımaktadır.

Zeus Hyllos kültü hakkında bkz. Laumonier, *cultes indigènes*, s. 455-457.

T.78. Rahip Falanca, naos'u (?) adıyor

Buluntu yeri: Laumonier, Mesevle (Çayboyu) çevresinden okul bahçesine taşınmış yazıtlardan biri olduğunu ve Mesevle Çayı yakınlarındaki bir patikada toprak altında bulunduğunu belirtir.

Yapının türü: *Naos?* (bezemeleri ve çevresindeki duvarıyla birlikte)

Yazıt taşıyıcı: İki parça halinde ele geçmiş arşitrav, üst kısmında basit silme bulunuyor, Laumonier.

Ölçüler: Y.: 0.36m; G.: 1.34m; Hy.: ykl. 0.04m

Yaptıran: [An]nesi Neikoboule ile birlikte rahiplik üstlenen [Falanca]

İthaf: Apollon, Hekate ve ortak tapınaklı tanrılar.

Tarih: Principatus Dönemi

Yayın: Laumonier, BCH 58 (1934) s. 378 no. 41.

¹³²⁹ Bkz. Bremen, *Limits*, s. 285vd.

- Ἀπόλλω]νι καὶ Ἑκάτη καὶ τοῖς συννάοις [θεοῖς - - -]
- 2 [- - - μετὰ τῆς μη]τρὸς Νεικοβούλης ἱερωσύνην ἀν[αλαβῶν ἀνέθηκεν τὸν ναόν?] [σὺν τῷ κόσμῳ κ]αὶ τοῖς κύκλῳ τοίχοις.

Apollon, Hekate ve ortak tapınaklı tanrılara¹³³⁰, [- - - Falanca oğlu Falanca, an]nesi Neikoboule ile birlikte kutsal rahiplik görevini üstlenip tapınağı?, bezemeleri] ve çevresindeki duvarları ile birlikte (inşa ettirdi ve) adadı.

Adı belirlenemeyen rahibin bu memuriyeti annesi Neikoboule ile birlikte üstlendiği görülmektedir.

IASOS

T.79. Thargelios oğlu Diodoros, sütun yaptırıyor

Buluntu yeri: Karakuyu Köyü (Milas yakınlarında)

Yapının türü: Diodoros'un halen yapmakta olduğu görevle ilişkili olarak *gymnasion*'la ilişkili (?) iki adet sütun.

Yazıt taşıyıcı: İki adet sütun tamburu, aynı yazıt her iki sütun üzerinde de bulunmaktadır. Sütunlardan birisinin diğer yüzünde bir ephebos listesi¹³³¹ diğerinin diğer yüzünde ise bir epheparkh için onurlandırma yazıtı¹³³² yer almaktadır fakat sütunun adak yazıtı diğerinden daha özenli ve büyük yazılmıştır.

Ölçüler: Y.: *ca.* 1.114; Ç.: *ca.* 0.501¹³³³.

Yaptıran: Thargelios oğlu Diodoros

İthaf: *Neoi ve demos.*

Tarih: Taş üzerinde bulunan ephebos listesi kentin 80. yılını işaret etmektedir. (Blümel, MÖ 87 tarihini era için bir soru işareti ile önermektedir.) Bu tarihleme doğrultusunda sütunun inşası MÖ I. yüzyılda (MÖ 7'den önce) gerçekleşmiş olmalıdır.

Yayın: (i – ii) Hirschfeld, *GIBM IV.1* no. 924a ve 925a; *I.Iasos*, no. 255.*

¹³³⁰ Bkz. Laumonier, *cultes indigènes*, s. 457vd.

¹³³¹ Hirschfeld, *GIBM IV*, 1 no. 924b; *I.Iasos*, no. 269.

¹³³² Hirschfeld, *GIBM IV*, 1 no. 925b; *I.Iasos*, no. 98.

¹³³³ Ölçüler Hirschfeld tarafından İngiliz uzunluk ölçüleri olan feet ve inch birimlerinde verilmiştir; Y.: 3ft., 9in; Ç.: 1ft., 7 3/4in.

(i-ii)

- Διόδωρος Θαργηλίου
 2 γυμνασιαρχῶν
 τοῖς νέοις καὶ τῶι
 4 δήμῳ.

Thargelios oğlu Diodoros, (bu sütünü) üstlendiği gymnasiarkhia sırasında (inşa ettirdi) neoi'a ve demos'a adadı.

Diodoros, üstlendiği *gymnasiarkhia* sırasında *gymnasion*'da yürütülen bir yenileme veya ekleme faaliyetine yaptırdığı sütun ile katılmış olmalıdır. Sütun olasılıkla *gymnasion*'un gençlere (*neoi*) ayrılmış kısmında bulunmaktaydı.

T.80. Hierokles Argaios, agora'da stoa adıyor

Buluntu yeri: *Agora*

Yapının türü: Roma *agora*'sı, doğu *stoa*; *Stoa*'nın inşasına ilişkin ana yazıt, Pugliese Carratelli.

Yazıt taşıyıcı: İki ayrı yazıt taşıyan mermer arşitrav¹³³⁴. Yazıtlar rölyef ile birbirinden ayrılmış.

Ölçüler:

Yaptıran: 3. Hierokles Argaios (eşi Diokles kızı Ainiane ile birlikte).

İthaf: Artemis Astias, İmparator Antoninus Pius ve vatan Iasos.

Tarih: İmparator Antoninus Pius ve MÖ 138 yılı sonlarında Asia eyaleti proconsulu olan Lucius Venuleius Montanus Apronianus¹³³⁵ uyarınca MS 138.

Yayın: Pugliese Carratelli, ASAA 31/32 (1969/70) s. 396, no. 18bis; *I.Iasos*, no. 254; Pugliese Carratelli, *stoà orientale*, s. 151 – 154*; SEG XXXVI (1986) no. 987 B.

Ayrıca bkz. Barresi, *Asia Minore*, s. 354vd.

¹³³⁴ Arşitrav üzerinde bulunan diğer yazıt için bkz. T.81.

¹³³⁵ Lucius Venuleius Montanus Apronianus için bkz. *PIR*² V, 252.

Ἀρτέμιδι Ἀστιάδι καὶ Αὐτοκράτορ[ι] Αἰλίωι Ἀδρια[νῶι Ἀντ]ωνεῖνωι [Σεβαστῶι
 Εὐσεβ]εῖ καὶ τῆι γλυκυτάτῃ πατρίδι Ἰασώι Ἱερο[κλῆς τ]ρις Ἀργαῖος με[τὰ
 τῆς γυναικ]ῶς Αἰνιάνης τῆς Διοκλέους καὶ τ[ῶν υἱῶν - - - -] **ἐκ [τῶν ἰδῖ]ων**
[καθιέρωσεν]

2 [ἐπι] Λουκίου Οὐενουλ[ηῖ]ου Μοντανουῦ Ἀπρωνιανου.

Artemis Astias'a, İmparator Aelius Hadrianus Antoninus Augustus Pius'a ve pek tatlı vatan Iasos'a; Üçüncü (Hierokles oğlu Hierokles'in oğlu) Hierokles Argaios, eşi Diokles kızı Ainiane ve [oğulları? - - - -] ile birlikte kendi kesesinden [kutsayıp adadı]. Lucius Venuleius Montanus Apronianus'un procunsul'lüğü altında.

Sat. 1: τ[ῶν υἱῶν - - - -] yerine τ[οῦ υἱοῦ - - - -] da olabilir.

Hierokles oğlu Hierokles'in oğlu Hierokles Argaios, Iasos'da onurlandırdığı bir yazıt¹³³⁶ vasıtası ile tanınmaktadır. Yazıttan Hierokles Argaios'un yazıttaki sıra ile Augustus başrahipliği, *stephanephoria* ve Artemis Astias rahipliği yaptığı görülür. Bu sıra genelde olduğu gibi kronolojik sırayı takip ediyorsa Augustus başrahipliği ve *stephanephoria*'yı gençliğinde babası Hierokles'in himayesinde üstlenmiş olası mümkündür. Hicks tarafından MS I. yüzyıla tarihlenen yazıtın MS II. yüzyılın birinci yarısına, olasılıkla da MS 138 öncesine tarihlenmesi mümkün görünmektedir. Bununla birlikte bu ölçüde bir imar faaliyetinin veya bu yönde verilmiş bir sözün Hierokles'in onurlandırıldığı yazıtta değinilmemiş olması dikkat çekicidir. Bu nedenle onurlandırılma sırasında Hierokles ve ailesinin henüz bu yönde bir girişimi bulunmamış olduğu ön görülebilir.

Roma *agora*'sının doğu *stoa*'sının inşası Hierokles Argaios ve Theophilos oğlu Dionysios¹³³⁷ tarafından gerçekleştirilmiştir. Hierokles ana yapıyı inşa ederken Dionysios ise yapının dış mimari elemanlarını yaptırmış olmalıdır. Bu şekilde çok masraflı olan bu imar projesi - en az - iki kişi tarafından yüklenilmiştir. Hierokles'in bu projeye katılım nedeni yeterince net değildir. Üstlenmiş olduğu başrahiplik, *stephanephoria* veya Artemis Astias rahipliği sırasında verdiği bir resmi söz ile ilişkili olabilir. İnşa faaliyetinin Lucius Venuleius Montanus Apronianus'un procunsul'lüğü altında gerçekleştiği görülmektedir.

Artemis Astias kültü hakkında bkz. Laumonier, *cultes indigènes*, s. 592-597.

¹³³⁶ Bkz. Hicks, JHS 9 (1888) s. 338 – 340, no. 1; *I.Iasos*, no. 92.

¹³³⁷ Bkz. T.81

T.81. Theophilos oğlu Dionysios, agora'da stoa'nın mimari elemanlarını adıyor

Buluntu yeri: *Agora*

Yapının türü: Roma *agora'sı*, doğu *stoa*'ya ait mimari elemanlar. Direkler, *stylobat*'lar, sütun kaideleri ve üstlerinde bulunan mermer rölyefler

Yazıt taşıyıcı: Mermer arşitrav fragmentleri. Arşitrav üzerinde iki yazıt bulunuyor¹³³⁸. Yazıtlar birbirinden rölyef ile ayrılmış.

Ölçüler:

Yaptıran: Poseidippos oğlu Theophilos oğlu Dionysios

İthaf: Merhum İmparator Hadrianus'a ve vatana

Tarih: MS 138. Berti tarafından yayınlanan yeni fragment uyarınca İmparator Hadrianus'un "merhum" olarak anılması ışığında SEG editörleri tarafından arşitrav üzerindeki diğer yazıt gibi MS 138 yılına tarihlenmiştir. Pugliese – Carratelli tarafından yeni buluntu öncesinde yapılan tarihleme MS 135-136 yılıdır.

Yayın: Pugliese Carratelli, ASAA 31/32 (1969/70) s. 394-396 no. 18; *I.Iasos*, no. 8; Pugliese Carratelli, *stoà orientale*, s. 151 – 154*; SEG XXXVI (1986), no. 987 A; F. Berti, KST 21, 2 (2000) s. 165 - 166 ve s. 169 (resim 6); SEG L (2000), no: 1107*.

Ayrıca bkz. Barresi, *Asia Minore*, s. 353vd.

Pugliese Carratelli, *stoà orientale*, s. 151 – 154; SEG XXXVI (1986), no. 987 A

1 [Ἀρτέμιδι Ἀστιάδι καὶ Αὐτοκράτορι Τραϊανῶι Ἀδ]ριανῶι Σεβαστῶι ἀρχιερεῖ
μεγ[ί]στωι δημαρχικῆς ἐξουσίας τὸ κ', ὑπάτωι τὸ γ', αὐτοκράτορι τὸ β' Δι' Ὀλυμπίωι
Πανελληνίωι πατρὶ πατρίδος καὶ τῆ<ι> πατρίδι Ἰασῶι [Δι]ονύσιος Θεοφίλου [το]ῦ
Ποσε[ι]δίππου

2 [τοὺς στύλους σὺν τοῖς στύλοις καὶ στυλ]οβάταις καὶ σπεύραις καὶ τοῖς
ἐπι[φ]ερομένοις λευκολίθοις καταγλύφοις ἐκ τῶν ἰδίων [κα]θιέρωσεν. ^{vacat} ἐπὶ
Πομπωνίου Μαρκέλλου ἀνθυπάτου ^{vacat}

Yazıtın başlangıcındaki yitik kısmın bir bölümü Berti tarafından bulunmuştur, bkz. F.Berti, KST 21,2 s. 169 (resim 6), ayrıca bkz. SEG L (2000) no: 1107. Altı çizili harfler Berti tarafından yayınlanan fragment üzerinde okunmaktadır.

¹³³⁸ Diğer yazıt için bkz. T.80.

Αὐτοκράτορι Καίσαρι Θεῶ [Τραϊανῶι Ἄδ]ριανῶι Σεβαστῶι ἀρχιερεῖ μεγ[ί]στῶι

δημαρχικῆς ἐξουσίας τὸ κ', ὑπάτῳ τὸ γ', αὐτοκράτορι τὸ β' Δι' Ὀλυμπίῳι

Πανελληνίῳι πατρὶ πατρίδος καὶ τῆ<ι> πατρίδι Ἰασῶι [Δι]ονύσιος

Θεοφίλου [το]ῦ Ποσε[ι]δίππου ^{vacat}

- 2 τῆς γυναικὸς Χρυσοῦς τῆς Κάστου Ι[- - - - - σὺν τοῖς στύλοις καὶ στυλ]οβάταις
καὶ σπείραις καὶ τοῖς ἐπι[φ]ερομένοις λευκολίθοις καταγλύφοις ἐκ τῶν
ιδίῳν [κα]θιέρωσεν. ^{vacat} ἐπὶ Πομπωνίου Μαρκέλλου ἀνθυπάτου ^{vacat}

Başrahıp, hükümdarlığının yirminci yılında, üç kez konsül olmuş, iki kez imparator olarak selamlanmış, Zeus Olympios Panhellenios, vatanın babası merhum İmparator Caesar Traianus Hadrianus Augustus'a ve pek tatlı vatan Iasos'a; Poseidippos oğlu Theophylos'un oğlu Dionysios, eşi Kastos kızı Khryso'nun [- - -, direkleri ve styl]jobatları ve sütun kaideleri ve üstlerindeki mermer rölyefleriyle [birlikte] kendi kesesinden kutsayıp adadı. Pomponius Marcellus'un procunsul'lüğü altında.

Roma *agora*'sı, doğu *stoa*'nın inşası Hierokles Argaios¹³³⁹ ve Theophilos oğlu Dionysios tarafından gerçekleştirilmiştir. Hierokles ana yapıyı inşa ederken Dionysos ise yapının dış mimari elemanlarını yaptırmış olmalıdır. Bu şekilde çok masraflı olan bu imar projesi en az iki kişi tarafından yüklenilmiştir.

T.82. *Boule* ve *demos*, Bebaios oğlu Theudas'ı onurlandırıyor

Buluntu yeri: İstanbul Arkeoloji Müzesi Envanter no. 3144.

Yapının türü: *Gymnasion*'un çit duvarının (cancellus) inşası ve çevresindekilerin onarımı.

Yazıt taşıyıcı: Mermer blok.

Ölçüler:

Yaptıran: Bebaios oğlu Theudas

İthaf:

Tarih: MS II. yüzyılın birinci yarısı¹³⁴⁰.

Yayın: *I.Iasos*, no. 122.

¹³³⁹ Bkz. T.80.

¹³⁴⁰ Tarihlendirme *I.Iasos* no. 113'den elde edilen bilgiler ışığında yapılmıştır.

ἡ βουλή καὶ ὁ δῆμος Θευδᾶν Βεβαί-
 2 ου φύσει δὲ Μενάνδρου ἄνδρα κα-
 λὸν καὶ ἀγαθὸν γυμνασιαρχήσαντα
 4 τῶν νέων σὺν τῷ υἱῷ Θευδᾶ λαμ-
 πρῶς καὶ μεγαλοψύχως **τούς τε**
 6 **λιθίνους κανκέλλους τοῦ γυμνα-**
σίου ἐκ τῶν ἰδίων κατασκευάσαν-
 8 **τα καὶ ἐπισκευάσαντα τὸν περὶ αὐ-**
τοὺς κόσμον, καὶ τὰς λοιπὰς δὲ
 10 ἀρχὰς πάσας τετελεκότα κατὰ
 τὸ κάλλιστον, τειμῆς καὶ εὐνοίας
 12 χάριν· τὸ δὲ ἀνάλωμα ἰς τὸν ἀνδρι-
 ἀντα ἔδωκεν Θεοδότῃ Ἑκατόμνω
 14 φύσει δὲ Ἔρωτος ἡ γυνὴ αὐτοῦ διὰ
 τὴν εἰς τὸν ἄνδρα εὐσέβειαν καὶ
 16 τὴν ἑαυτῆς παραμυθίαν.

*Boule ve demos, Bebaios oğlu, Menandros'un öz oğlu, iyi ve güzel insan Theudas'ı, oğlu Theudas ile birlikte parlak ve yüce ruhlu biçimde gençlerin gymnasiarkhia'sını yürütüp, **gymnasion'un taştan kankellos'unu (parmaklık/korkuluk) kendi kesesinden inşa ettirdiği ve çevresindeki işlemlerin onarımını yaptırdığı,** geri kalan bütün kamu görevlerini (arkhai) son derece başarılı şekilde onur ve iyilik adına yerine getirdiği için (onurlandırdı). Heykele yönelik masrafları onun karısı Hekatomnos kızı, Eros'un öz kızı Theodote, kocasına bağlılığı ve onun tesellisi nedeniyle karşıladı.*

Bebaios oğlu Theudas, kendisi ile aynı ismi taşıyan oğlu ile birlikte gençlerin *gymnasiarkhia'sını* üstlenmiştir. Baba Theudas'ın gerçekleştirdiği bu imar faaliyeti *gymnasion'daki* bir yenileme ve onarım çalışması ile ilişkili olmalıdır. Theudas, *gymnasiarkhia* sonrasında birçok *arkhe* üstlenmiştir ve ölümünden sonra *demos* ve *boule* tarafından onurlandırılmıştır. Onurlandırılmasında üstlendiği diğer memuriyetler hakkında detay verilmezken *gymnasion'da* gerçekleştirdiği imar faaliyetine özellikle değinilmiştir. Heykele yönelik masrafların eşi Theodote tarafından karşılanması oğul Theudas'ın bu onurlandırma sırasında hayatta olmadığı düşündürmektedir.

Yazıttan Theudas'ın Bebaios tarafından evlat edinildiği, gerçek babasının adının Menandros olduğu öğrenilmektedir. Theudas, oğlu Theudas¹³⁴¹ ile birlikte gençlerin *gymnasiarkhia*'sını üstlenmiştir.¹³⁴² Yazıta göre Theudas'ın eşi Eros kızı Theodote'dir ve Hekatomnos tarafından evlat edinilmiştir. Oğul Theudas'ın *ephebarkhos* olarak görev yaptığı ve Hadrianus Dönemi'nde elçilik görevinde bulunduğu bilinmektedir. Baba Theudas'ın eşi ve oğul Theudas'ın annesi ise Eros kızı ve Hekatomnos tarafından evlat edinilmiş Theodote'dir¹³⁴³. Yazıtlardan elde edilen bilgiler eşinin ve oğlunun ölümü sırasında Theodote'nin hayatta olduğunu göstermektedir.

T.83. Diokles'in babası Falanca, stoa'nın çatısını ve eksedra'ları inşa ettiriyor

Buluntu yeri: Artemis Astias stoa'sının duvarında (*in situ*).

Yapının türü: Artemis Astias stoa'sının çatısı ve iki eksedra (*stephanephoria* için *summa honoraria*)

Yazıt taşıyıcı: Artemis Astias stoa'sının duvarında, birden çok taş blok üzerinde. İki satırdan oluşan yazıtı taşıyan blokların sonuncusu yitik. (Blümel)

Ölçüler:

Yaptıran: Ölmüş Diokles'in ismi belirlenemeyen babası.

İthaf: Artemis Astias ve İmparator Commodus

Tarih: MS 180 – 193.

Yayın: Pugliese Carratelli, ASAA 29/30 (1967/68) s. 469vd no. 32; *I.Iasos* no. 251.*

Ayrıca bkz. Barresi, *Asia Minore*, s. 352vd.

Ἀρτέμιδι Ἀστιάδι καὶ Αὐτοκράτορι Καίσαρι Μάρκῳ Αὐρηλίῳ Κομόδῳ

Ἀντωνίνῳ Σεβαστῷ Γερμανικῷ Σαρματικῷ Γ[- - - ὑπὲρ]

- 2 τῆς στεφανηφορίας τοῦ υἱοῦ Διοκλέους ἥρωος τὰς δύο ἐξέδρας καὶ τὸν ὄροφον τῆς
στοᾶς κατασκεύα[σεν ἐκ τῶν ἰδίων.]

¹³⁴¹ Oğul Theudas için ayrıca bkz. *I.Iasos* no. 113; burada ismi [- -]lion Theudas şeklinde geçmektedir. İsmi [Ati]lion Theudas şeklinde tamamlaması için bkz. Reinach, REG 6 (1893) s. 179 no. 14.

¹³⁴² Baba ve oğul birlikte yaptığı *gymnasiarkhia* için ayrıca bkz. *I.Iasos*, no. 123.

¹³⁴³ Bkz. yukarıda dn. 1342.

Artemis Astias'a¹³⁴⁴ ve *İmparator Caesar Marcus Aurelius Commodus Antoninus Augustus Germanicus Sarmaticus*'a; [Falanca oğlu?] G[?- - -], oğlu kahraman¹³⁴⁵ Diokles'in *stephanephoria*'sı uğruna **iki eksedra'yı ve stoa'nın çatısını kendi kesesinden inşa ettirdi.**

Sat. 2: κατασκευά[σας ἀνέθηκεν.] şeklinde de tamamlanabilir.

Söz konusu inşa faaliyeti *stephanephoria* için *summa honoraria*'dır. Diokles ölmüştür ve ismi belirlenemeyen babası, oğlunun anısını yaşatmak amacıyla bu *eponymos* memuriyeti, amacı belirlenemeyen bir vakıf kurmuş olan oğlu Diokles adına almış, karşılığında ise kendi kesesinden iki *eksedra* ve *stoa*'nın çatısını yaptırmıştır.

T.84. M(arcus) Aurelius Samos *gymnasion*'da sütun yaptırıyor

Buluntu yeri: Judeich, yazıtı bir *gymnasion*'da bulunduğunu aktarır.

Yapının türü: Buluntu yeri ile ilişkili olarak *gymnasion*?

Yazıt taşıyıcı: Sütun kaidesi.

Ölçüler: Hy.: 0.033.

Yaptıran: [M(arcus) Aurelius] Samos

İthaf:

Tarih: Marcus Aurelius ismi uyarınca MS II. yüzyıl.

Yayın: Judeich, MDAI(A) 15 (1890) s. 155, no. 3; *I.Iasos*, no. 260.

[M(άρκου) Αύρηλίου] Σάμου [- -]

2 [- -] τοῦ πρώτου τῆς Βαργυλ[ιητῶν]

πόλεως.

Bargylialuların kentinin önde geleni [M(arcus) Aurelius] Samos'un [- - -].

Sat. 1: Tamamlama *I.Iasos*, no. 618 uyarınca yapılmıştır. (Blümel).

¹³⁴⁴ Yunanca “ἄστυ” kelimesi ile ilişkili olarak “kente ait” anlamındadır ve Artemis Astias, Iasos kentinin yerel tanrıçasıdır. Krş. Pol., XVI, 12, 3-4.

¹³⁴⁵ Kahraman (ἥρωας) unvanı, ölmüş kişiler için kullanılmaktaydı ve kişinin ölümünden sonra ayrıcalıklı bir yere sahip olduğunun ifadesiydi. Bu ayrıcalıklı yer kişinin hayattayken veya vasiyeti aracılığı ile gerçekleştirdiği önemli bir hizmet, genellikle kurduğu bir vakıf ile ilişkiliydi. Unvan ile ilgili olarak bkz. Reinach, REG 19 (1906) s. 243; Robert, *Hellenica XIII*, s. 207; Robert, AntCl 35 (1966) s. 389vd ve s. 391 dn. 3; Robert, *Documents*, s. 85. Kahraman kültleri ile ilişkili olarak bkz. Price, *Rituals and Power*, s. 49 – 52.

ὁ πρῶτος τῆς πόλεως olasılıkla Marcus Aurelius Samos'un *dekaprotai*¹³⁴⁶ içindeki önemli yerini ifade etmektedir, πρώτης ἐν τῇ ἑαυτῆς πατρίδι için bkz. T.86 (sat. 7-8).

T.85. Kataplous oğlu M(arcus) Aur(elius) Daphnos onurlandırılıyor

Buluntu yeri: (ii) *Agora*'nın güney doğu kapısı yakınlarında geç dönem surlarında yeniden kullanılmış.

Yapının türü:

Yazıt taşıyıcı: (i) Dikdörtgen heykel kaidesi, üst ve altı silmeli. (ii) Heykel kaidesi

Ölçüler:

Yaptıran: Kataplous oğlu M(arcus) Aur(elius) Daphnos

İthaf:

Tarih: MS 209 – 211 arası veya 211 sonrası.(sat. 14 uyarınca)

Yayın: (i) Pugliese Carratelli, RAL 9, 4 (1993) s. 265 – 268 no. 2 ve fig. 3; SEG XLIII (1993), no. 718; Pugliese Carratelli, RAL 9, 6 (1995) s. 673vdd*; SEG XLV (1995) no. 1521; P. Charneux, Bull.ép., (1996) no. 391 (sat. 10 tamamlama önerisi).

(ii) Berti, KST 14,2 (1993) s. 92vdd.*

Ayrıca bkz. Barresi, *Asia Minore*, s. 351vd.

(i)

Α[γαθῆι Τύχηι]

- 2 Μ. Αὐρ. Δάφ[νον Κατάπλο]-
 ος τὸν μετ[ὰ πᾶσαν ἀρχήν]
 4 καὶ λιτουργί[αν καὶ ἐπιδό]-
 σεις παντοί[ας τε καὶ δαψι]-
 6 λεις καὶ ἔργω[ν κατασκευ]-
 ᾶς τε καὶ ἐπισκ[ευᾶς, στεφρα]-
 8 νηφορήσαντα μ[εγαλοδό]-
 ξως, μετὰ δὲ πολ[λὰ συνθέντα ?]
 10 καὶ κατάλογον ἐτῶ[ν γραπ]-

¹³⁴⁶ Brandis, *Dekaprotai*, s. 2417vdd. *Dekaproteia* ve *eikosaproteia* için bkz. E.Hula, *ÖJh* 5 (1902) s. 197vd; Broughton, *Roman Asia Minor*, s. 803; Magie, *Roman Rule*, s. 1516vd not. 48; Quass, *Honoratiorenschicht*, s. 177 vd.

- τὸν ἐν ᾧ κατεσκε[ύασεν προ]-
 12 σταδίῳ τε καὶ λουσω[ρίῳ, καὶ]
 ἀρχιερασάμενον ἐπ[ικοινῶ]-
 14 νῶς τῶν Σεβββ. ἐν τῇ [έαυ]-
 τοῦ πατρίδι, ἐπί τε τῇ [άνα]-
 16 στάσει τῶν ἀνδριάντω[ν]
 οἰνοδοσίαν σαπροοδῶ[ν]
 17 στεφανηφορίας τοῖς συν-
 θύσασι, παράπρασιν τε καὶ
 18 ἐλαιοθεσίαν πάνδημον
 ποιησάμενον, καὶ ἐπὶ νομῇ
 20 τοὺς ἀξιολογώτατους βου-
 λευτὰς καλέσαντα καὶ τότε
 22 ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτοῦ ἔργῳ.

Hayırlı olsun, (Iasoslular) [her bir arkhe] ve liturgia [ve çeşitli ve çok sayıda bağışlar] sonrasında yapıların inşa ve onarımlarını (yaptıran), dillere destan şekilde stephanephoria yürüten, bütün bunların ardından da yılların (eponymos?) kataloğunu oluşturup girişte ve lusorium'da¹³⁴⁷ inşa ettiren, kentinde üç Augustus'un ortak başrahipliğini yapmış, (Augustus'ların) heykellerinin dikilmesi sırasında, taç giyme töreninin katılımcılarına hoş kokulu aromatik şarap sağlayan, indirimli (fiyatlı) satışlar ve tüm demos'a şarap dağıtımını yapan, hatta onun kendi eserinde de pek şanlı bouleutes'leri para dağıtımını için davet eden Kataplous oğlu Marcus Aurelius Daphnos'u (heykelle onurlandırdılar).

Sat. 10-11. καὶ κατάλογον ἐτῶ[ν ἑκα]τὸν, Charneux.

Sat. 14: Üç Augustus Septimius Severus, Caracalla ve Geta olmalıdır, SEG.

(ii)

- Α[γαθῆι Τύχηι]
 2 Μ. Αὐρ. Δάφνον Κατάπλοος
 τὸν μετὰ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ

¹³⁴⁷ Genellikle gladyatör oyunları ve vahşi hayvan için kullanılan oyun alanı.

- 4 λιτουργίαν καὶ ἐπιδόσεις
παντοίας τε κα[ὶ δαψιλεῖς]
- 6 καὶ ἔργ[ων κατασκευάς]
[τε καὶ ἐπισκευάς - - -]

Hayırlı olsun, (Iasoslular) her bir arkhe ve litourgia ve çeşitli ve çok sayıda bağışlar sonrasında yap[ıların inşa ve onarımlarını] (yaptıran) [- - -] Kataplous oğlu Marcus Aurelius Daphnos'u (heykelle onurlandırdılar).

Sat. 5-7: supplevi

Kataplous oğlu M. Aurelius Daphnos için ayrıca bkz. Berti, KST 14,2 (1993) s. 93vd.

T.86. Boule, Moskhas kızı Aurelia Sarapias'ı onurlandırıyor

Buluntu yeri: Agora'nın güney doğu kapısı yakınlarında geç dönem surlarında yeniden kullanılmış.

Yapının türü:

Yazıt taşıyıcı: Dikdörtgen heykel kaidesi, üstü silmeli.

Ölçüler: Y.: 105; G.: 0.47; D.: 0.48; Hy.: 0.03.

Yaptıran: Kataplous oğlu M(arcus) Aur(elius) Daphnos.

İthaf:

Tarih: MS 209 – 211 arası veya 211 sonrası. (T.85)

Yayın: Pugliese Carratelli, RAL 9, 4 (1993) s. 269 no. 3* ve fig. 4; SEG XLIII (1993) no. 719.

- Ἀγαθῆι Τύχηι
- 2 Αὐρηλίαν Σαραπιάδα Μο-
σχᾶ τὴν ἰέρειαν μὲν
- 4 τῆς ἀγιωτάτης θεᾶς
Ἀρτέμιδος, ἀρχιερασα-
- 6 μένην δὲ τῶν Σεβββ.
πρώτην ἐν τῇ ἑαυ-

- 8 τῆς πατρίδι, πρὸ τοῦ κα-
 τασκευασθέντος ὑ-
 10 πὸ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς
 Μ. Αὐρ. Δάφνου Κατά-
 12 πλοος ἀρχιερέως ἔργου
 ἡ κρατίστη βουλή τῆ[ν]
 14 πάντα σεμνοτάτην κα[ὶ]
 φίλανδρον ἐκ τῶν ἑα-
 16 υτῆς ἀνδριάντος ἀναστά-
 σει ἐτείμησεν.

Uğurlu olsun. Yüce boule, üç Augustus'un baş rahibeliğini yapmış, kendi vatanında önde gelen kişi, soyluluğu ve eş severliği nedeniyle Mokhas'ın kızı en kutsal tanrıça Artemis'in rahibesi Aurelia Sarapias'ı, eşi Kataplous oğlu rahip Marcus Aurelius Daphnos'un yaptırdığı eserin önünde, masrafları kendisi tarafından karşılanan bir heykelinin dikilmesi ile onurlandırdı.

Sat. 7-8: Aurelia Sarapias olasılıkla eşi Marcus Aurelius Daphnos'un ölümünden sonra *dekaprotoi* arasına girmiş bu on kişinin en önde geleni olmuştur. Aurelia Sarapias'ın heykeli *boule* tarafından Sarapias'ın eşi Marcus Aurelius Daphnos tarafından yaptırılmış olan eserin önünde dikilmiştir. Söz konusu eser bir yapı olmalıdır. Bu şekilde eşi Marcus Aurelius Daphnos tarafından yaptırılmış niteliği bilinmeyen bu yapı, ailenin diğer fertleri için de prestij mekanı ve politik etkinliğin simgesi olmaya devam etmiştir. Yazıtta, heykelin burada dikilmesi konusunda Sarapias'ın talebi olup olmadığı konusunda bilgi yoktur.

T.87. Ergepistatai Potens, Hestiaios Amyntas ve Diophantos

Buluntu yeri: Tiyatronun arkasında, şehir surlarının yıkıntısı altında.

Yapının türü: ?

Yazıt taşıyıcı: Mermer arşitrav; “*moulures ioniques*”, Bérard. Yazıt ve yazıt taşıyıcının durumu hakkında ilk editörler bilgi vermemektedir, bu nedenle yazıtın tek satır olup olmadığı bilinmemektedir. Ayrıca yazıt metninin eksik görüntüsü yazıtın son kısmında eksik bulunduğunu düşündürmektedir.

Ölçüler: G.: ca. 3 (Bérard)

Yaptıran:

İthaf:

Tarih: Principatus Dönemi; Flavii Dönemi, Barresi

Yayın: Bérard, BCH 15 (1891) s. 545 no. 9; Cousin - Deschamps, BCH 18 (1894) s. 23 no.16; *I.Iasos*, no. 253.*

Ayrıca bkz. Pugliese Carratelli, RAL 9, 4 (1993) s. 261vd; Barresi, *Asia Minore*, s. 352.

ἐργεπιστατήσαντος Πότεντος τοῦ εὐεργέτου τῆς πόλεως

καὶ προδαπανήσαντος ἐκ τῶν ιδίων, συνεργεπιστατησάντων Ἑστιαίου τοῦ

Πανταίνου Ἀμύντου καὶ Διοφάντου τοῦ δ' Διοφάντου.

Kentimizin hayırhahı Potens'in masraflarını kendi kesesinden karşılayarak yapı denetim memurluğu (ergepistasia) yürüttüğü sırada; Pantainos oğlu Hestiaios Amyntas ve Diophantos soyundan 4. Diophantos oğlu Diophantos birlikte yapı denetim memurluğu (ergepistasia) yaparlarken - - -

Yazıtta Potens'in yapı denetim memuriyetini (*ergepistasia*) söz konusu memuriyete ilişkin masrafları kendi kesesinden karşılamak suretiyle üstlendiği görülmektedir. Potens'in bu hizmeti doğrudan yapının imarına yönelik bir harcama olmamasına karşın, imar sürecine yönelik dolaylı bir katkıdır. Yazıtta adı anılan diğer iki *ergepistatai* Hestiaios ve Diophatos'un bu tür bir mali katkısı belirlenmemektedir.

Kentin *euergetes*'i Potens için bkz. Pugliese Carratelli, RAL 9, 4 (1993) s. 261-265 no. 1. Her iki yazıtta da Potens'in Latince isim taşımasına karşın *trianomina* ile anılmadığı görülmektedir. Bu durumda şahsın Roma yurttaşı olmadığı ön görülebilir. Pugliese Carratelli, hakkındaki yazıtlardan elde edilen bilgiler ışığında Potens'in zenginliğinden yola çıkarak İtalic kökenli bir *publicanus* olması olasılığına işaret etmektedir¹³⁴⁸.

Yazıtta adı geçen Potens ile identifikasyonu olası olan [Pote]ns'in kızı [Potentill]a'nın Latince mezar yazıtı için bkz. *I.Iasos*, no. 407. [Falanca kızı] Potentilla tarafından gerçekleştirilen, büyük olasılıkla aile mezar anıtı ile ilişkili inşa veya onarım faaliyetine ilişkin, MS II. veya erken III. yüzyıla tarihlenen yazıt için bkz. M. Sgarlata, şurada: F. Tomasello, *L'acquedotto romano e la necropoli presso l'istmo*, (Missione Archeol. Itahana di

¹³⁴⁸ Bkz. Pugliese Carratelli, RAL 9, 4 (1993) s. 261vd, ayrıca bkz. Barresi, *Asia Minore*, s. 352.

lasos, 2: Roma 1991), s.135 ve Lev. XXVIa (*non vidi*); Pugliese Carratelli, RAL 9, 4 (1993) s. 265; SEG XLIII (1993) no. 720.

T.88. Hermaiskos oğlu 5. Hermaiskos thyroma yaptırıyor

Buluntu yeri: Günümüzde İstanbul Arkeoloji Müzesinde, (Env. No. 3277).

Yapının türü: *Thyroma* inşası; yaptıran kişinin *paidonomos* olması ışığında olasılıkla *gymnasion* ile ilişkili.

Yazıt taşıyıcı: Sütun

Ölçüler: Y.: 0.84; Hy.: 0.02-0.025.

Yaptıran: Hermaiskos oğlu Hermaiskos

İthaf:

Tarih: MS 85-86 (Reinach)¹³⁴⁹; MS IV. yüzyıl ? (Blümel)

Yayın: Reinach, REG 6 (1893) s. 180 no.18; *I.Iasos*, no. 102

ἔτους ρο´

- 2 [π]αιδονόμος Ἐρ-
[μα]ῖσκος ε´ Ἐρμαῖσ-
4 [κου] ὅστις μετὰ
[τῶν λ]οιπῶν ὧν ἐπιτε-
6 [τέλ]εκ[εν] ἐν τῇ παιδο-
νομία ἀνατέθει-
8 κεν ἐκ τῶν ιδίων
καὶ τὰ θυρώματα
10 ἐπὶ τοῦ πυλῶνος
σὺν τῷ πύγματι.

170. yılda; Hermaiskos oğlu paidonomos 5. Hermaiskos, üstlendiği paidonomia altında tamamladığı diğer işlerin yanı sıra pylon'daki thyroma'ları, pegma'sı¹³⁵⁰ ile birlikte kendi kesesinden (inşa ettirdi ve) adadı.

¹³⁴⁹ Olasılıkla Sula erası uyarınca.

¹³⁵⁰ Yazıtta *thyroma* ile ilişkili olduğu görülen πύγμα'nın işlevi kesin olarak bilinmemektedir. "πύγμα bezeichnet vielleicht die Vorrichtung, mittels deren die Türen im Pylon befestigt waren", Blümel.

Yazıtta sayılan işlerin *paidonomia* sırasında yapıldığı açıkça belirtilmiştir. Bu durumda bu ekleme faaliyeti *gymnasion*'un kapısı ile ilişkili olması kuvvetle muhtemeldir. *Thyroma* için ayrıca bkz. *I.Mylasa*, no. 502 (sat. 2).

Yazıt W. Blümel tarafından era'nın MS 167 olduğu¹³⁵¹ önerisiyle bir soru işaretiyle MS 4. yüzyıla tarihlenmiştir. Bu durumda yazıt MS 337 yılına tarihlenmektedir. Bununla birlikte yazıtın içeriği daha erken bir tarihe işaret etmektedir zira MS IV. yüzyılda *paidonomia* üstlenen, üstelik de Roma vatandaşı olmayan bir yurttaşın imar faaliyeti gerçekleştirmesi sıra dışıdır.

KAUNOS

T.89. Belirlenemeyen bir yapı inşa ediliyor

Buluntu yeri: *Andron* yakınlarında, günümüzde kazı deposunda (Marek)

Yapının türü: ?

Yazıt taşıyıcı: Mermer levhaya ait üç adet fragment, ikisi birbirini takip ediyor. Fr. a: Yazıtın üst kısmına ait fragment, tüm yönlerden kırık. (Env. No. AKA KY 5050301); Fr. b-c: Yazıtın alt kısmına ait birbirini takip eden iki fragment. (Env. No. AKA Ami. 2; AKA Andron 3-1).

Ölçüler: Y.: 0.135; G.: 0.175; D.: ca. 0.04; Hy.: 0.035-0.040.

Yaptıran:

İthaf: İmparator [Falanca]?

Tarih: Principatus Dönemi

Yayın: *I.Kaunos*, no. 130.

Fr. a:

[- - - - -]

2 Σεβ[αστ - - - ἀρχιτερ - - -]

μεγ[ιστ - - - - -]

4 Π

¹³⁵¹ Iasos'da kullanılan era için bkz. *I.Iasos II*, s. 36.

Fr. b-c:

- [- - - - -]
 2 [- - -]ΘE[- - -]
 [- - - κατεσ]κεύ[α - - -]
 4 [- - ἐκ θεμε]λίων [- - -]
 [- - -]E[- - - - -]
 6 [- - - - -]

Olasılıkla yazıtta anılan imar faaliyeti belirlenemeyen bir yapının temelinden itibaren inşasıdır. İnşa faaliyetini gerçekleştiren kişinin bir özel şahıs olup olmadığı belirsizdir. Fr. a'dan elde edilen bilgiler, faaliyetin belirlenemeyen bir imparator tarafından gerçekleştirilmiş olma olasılığına işaret etmektedir.

KERAMOS**T.90. *Boule ve demos, Dionysios oğlu [-]ophantos'u onurlandırıyor***

Buluntu yeri: Keramos, bir evin bahçesinde.

Yapının türü: *Agora*'da Dionysos oğlu Iasikrates ve komutanlar tarafından inşa edilen inşa edilen διπλή¹³⁵² *stoa* için 800 (Varinlioğlu'na göre 10800) *denarii* bağış.

Yazıt taşıyıcı: Pediment (alınlık) ve akroterli (birisini tahrip olmuş) stel. Üç parça halinde ele geçmiştir. Sol kısmı kırık.

Ölçüler: Y.: 1.25; G.: 0.51; D.: 0.18; Hy.: 0.02.

Yaptıran: Dionysios oğlu []ophantos

İthaf:

Tarih: MS 14-37

Yayın: *I.Keramos*, no. 14*; S. Şahin, EA 24 (1995) s. 33 dn. 48 (sat. 31-32)*; SEG XLV (1995) no. 1525.

- [ἔδ]οξε τῆι βουλήι καὶ τῶι δή-
 2 [μωι] γνώμηι στρατηγῶν· ἐπεὶ
 [. . .]όφαντος Διονυσίου ἀνήρ

¹³⁵² Hem çift katlı hem de çift bölümlü anlamında kullanılabilen στοῦ διπλή ifadesi için bkz. Schrader, *Markt*, s. 216; L. Robert, *Hellenica IX*, s. 31; Coulton, *AJA* 75,2 (1971) s. 183vd.

4 [ἀγα]θὸς καὶ πάσῃ κεκοσμη<ι>μέ-
 [νος ἀ]ρετῇ, φιλόπατρις καὶ φιλόδο-
 6 [ξος, ἐκ π]ρογόνων ἐνδόξων καὶ τε-
 [τειμη]μένων ὑπὸ τοῦ δήμου, ἀξι-
 8 [όλογο]ν φρόνημα τῆς περὶ τὴν οἰκί-
 [αν ἔχ]ων σεμνότητος ἐν παντὶ καὶ
 10 [τὴν εἰς τὴν πατρίδα φιλοτειμίαν
 [ἀποδέ]δεικται, καὶ ἐν τῇ ἀνθαιρέτωι
 12 [μεγα]λομερεῖ γυμνασιαρχία, ἣν ἐ-
 [τέλεσε]ν με[τὰ τ]οῦ παναρέτου ἀδελ-
 14 [φοῦ αὐτ]οῦ Δ[ιον]υσίου, καὶ ἐν τῇ λαμ-
 [πρᾶ στε]φαν[ηφορί]α αὐτοῦ, καὶ ἐν τού-
 16 [τῶι τῇ]ν εἰς τοὺς Θεοὺς Σεβαστοὺς
 καὶ τὸν σύνπαντα οἶκον αὐτῶν καὶ
 18 εὐσέβειαν καὶ εὐχαριστίαν αὐτοῦ ὁ
 δῆμος [ἀ]ποδέδεκται, καὶ ἐν ἣι ἐτέ-
 20 λεσεν εἰς Ῥώμην αὐτεφοδίῳ πρεσ-
 βείᾳ πρὸς τὸν Σεβαστὸν Τιβέριον Καί-
 22 σαρα, καὶ νῦν μετὰ τῆς πάσης χαρᾶς
 καὶ προθυμίας, **ἃ ἐπηγγείλατο τοῦ**
 24 **τῆς στεφανηφορίας αὐτοῦ ἐνιαυ-**
τοῦ, δινά[ρια] ὀκτακόσια δίδωσιν κα-
 26 **θῶς** καὶ ἡ β[ο]υλή καὶ ὁ δῆμος προτ[ε]-
 θύμηται εἰς τὰς τοῦ Σεβαστοῦ Τιβ[ε]-
 28 ρίου Καίσαρος τειμάς, εἰς τὸ μέγιστο[ν]
 καὶ ἐπιφανέστατον ἀνάθημα τῆς π[ό]-
 30 λεως, εἰς **τὴν Σεβαστὴν κατασκευ[α]-**
ζομένην στοὰν διπλῆν ἐν τῇ ἀ[γο]-
 32 ραῖ ὑπὸ τῶ[ν] ἐν ἀρχῇ στρατηγῶν τ[ῶν]
 σὺν Ἰασικρ[ά]τηι Διονυσοδώρου· κ[υρω]-
 34 θέν δὲ τὸ [ψ]ήφισμα ἔδοξε ἀναγ[ρα]-

φῆναι ἐν [στή]λι λευκολίθωι ἐν [τῆ κα]-

36 τασκευαζ[ο]μένη Σεβαστῆι σ[τοᾶ].

*Strateg'lerin (önderlerin) dilekçesi üzerine boule ve demos karar verdi: Mademki Dionysios oğlu [- - -]ophantos demos tarafından onurlandırılmış ünlü ataların soyundan gelen, mutlak bir erdemle bezenmiş, muhterem, vatansever, ünsever bir zat olarak hanesi hakkında soyluluğun haklı bir gururuna sahip(tir) ve vatanına karşı onurseverliğini ispat etmiştir; tüm erdemleri kendinde barındıran kardeşi Dionysios ile birlikte tamamladığı pek masraflı olan gönüllü gymnasiarkhia'da, merhum Augustus'lara ve onların tüm hanesine karşı hem dindarlığı hem de minnettarlığınının demos'a aşikar olduğu görevi sırasında Roma'ya, Augustus Tiberius Caesar'a masraflarını kendi karşılayarak elçilik yaptığı parlak stephanephoria'da. Şimdi ise tüm istek ve içtenliğiyle kendisinin stephanephoria **yılında söz verdiği, 800 denarii'yi**, demos ve boule'nin de arzusu doğrultusunda, Tiberius Caesar'ın onuruna kentimizin en büyük ve en haşmetli adağı olarak **agora'da** Dionysios oğlu Iasikrates ile birlikte yönetimdeki komutanlar tarafından **inşa edilmekte olan çift katlı? Augustus stoa'sına (stoa Sebaste) bağışlıyor**. Yürürlüğe girmiş olan bu kararın **inşa edilmekte olan Augustus stoa'sında** beyaz mermerden bir stel üzerine yazılmasına karar verildi.*

Sat. 20: ἀυτεφοδίος; masrafları kendisi karşılayarak.

Sat. 25: Varinioğlu, 800 *denarii*'nin bir *stoa*, hatta yazıtta belirtildiği şekilde görkemli bir *stoa*'nın inşası için yeterli olmadığı görüşünden yola çıkarak satırın δινά(οια) [μούοια] ὀκτακόσια şeklinde okunabileceğini ifade etmektedir. Bu öneri doğrultusunda [- - -]phantos'un verdiği para miktarı 10800 *denarii*'dir.

Sat. 22-26: Bağış yapmaya ilişkin sözün *stephanephoria* yılında verildiği fakat olasılıkla takip eden yıllar içinde yerine getirildiği görülmektedir.

Sat. 31-32: ἐν τῆι ἄ[κ]-οαι, Varinlioğlu.

Hadrianus Dönemi'nde *agoranomia* üstlenmiş ve bu memuriyet sırasında bir *alipterion* inşa etmiş Dionysios oğlu Hermophantos için bkz. T.91. Dionysios oğlu Hermophantos'un bu yazıtta geçen Dionysios oğlu [- - -]ophantos'un ardılı olması olasıdır.

T.91. *Agoranomoi* Dionysios oğlu Hermophantos ve Lykiskos oğlu Hermophantos *aleipterion*'u adıyorlar

Buluntu yeri: Keramos

Yapının türü: *Aleipterion*

Yazıt taşıyıcı: Arşitrav

Ölçüler:

Yaptıran: *Agoranomoi* Dionysios oğlu Hermophantos ve Lykiskos oğlu Hermophantos

İthaf: İmparator Traianus, Keramos tanrıları ve vatan

Tarih: MS 98-117

Yayın: *I.Keramos*, no. 18.

Αὐτοκράτορι Καίσαρι Νέρουα Τραιανῶ Σεβαστῶ Γερμανικῶ καὶ Θεοῖς

Κερα[μῆταις μεγάλοις καὶ]

2 τῆ πατριδὶ Ἑρμόφαντος Διονυσίου καὶ Ἑρμόφαντος Λυκίσκου ἀγορανομοῦντες

καθῶς ὑπέσ[χοντο τὸ]

ἀλιπτήριον ἐκ θεμελίων κατασκευάσαντες ἐκ τῶν ἰδίων ἀνέθ[ηκαν.]

İmparator Caesar Nerva Traianus Augustus'a ve [Büyük] Keramos tanrılarına ve vatana; Dionysios oğlu Hermophantos ve Lykiskos oğlu Hermophantos, üstlendikleri agoranomia sırasında, alipterion'u söz [verdikleri] gibi temelden itibaren kendi keselerinden inşa ettirip ada[dılar].

Aynı ismi taşıyan iki *agoranomos* bu görevleri sırasında *aleipterion* yaptırırlar. Bu inşaatın bir söz uyarınca gerçekleştiği açıktır. Bu durumda imar faaliyeti olasılıkla *agoranomia* üstlenme prosedürü içinde verilen ek sözler ile ilişkili olabilir.

Lykiskos Dioskurides, Hermophantos'un babasıdır, bkz. T.92.

(Büyük) Keramos tanrıları hakkında bkz. Laumonier, *cultes indigènes*, s. 646vd, ayrıca bkz. T.95 (sat. 1).

T.92. Apollokles oğlu Lykiskos çeşmeyi adıyor**Buluntu yeri:** Keramos (Ören’de bir evin bahçe duvarında)**Yapının türü:** eşme**Yazıt taşıyıcı:** Blok taş**Ölçüler:** Y.: 0.33; G.: 0.49; D.: 0.21; Hy.: 0.025.**Yaptıran:** Apollokles oğlu Lykiskos**İthaf:** İmparator Traianus, yüce Keramos tanrıları ve vatan**Tarih:** MS 102-117 (Dacicus titili uyarınca 102 yılı sonbaharı - 117)**Yayın:** *I.Keramos*, no. 17; Crampa, *Gnomon* 60 (1988) s. 607 (sat. 8)*; SEG XXXVIII (1988) no. 1063, 17.Ayrıca bkz. Barresi, *Asia Minore*, s. 356

Αὐτοκρά[τορι Νέρ]ουα θεοῦ
 2 υἱῶ Νέρουα Τραιανῶ Καίσαρι
 κρατίστῳ Σεβαστῶ Γερμανικῶ
 4 Δακικῶ καὶ θεοῖς μεγάλοις
 Κεραμιήταις καὶ τῇ πατρίδι
 6 [Λ]υκίσκος Ἀπολλοκλέους
 Διοσκουρίδης ὁ τῆ[ν] κρήνην
 8 [κατασκευάσας ἀνέθηκεν.]

İmparator Caesar, merhum Nerva'nın oğlu, Nerva Traianus Augustus Germanicus Dacicus Augustus'a, yüce Keramos tanrılarına ve vatana; Apollokles oğlu Lykiskos Dioskurides çeşmeyi [inşa ettirip adadı].

Apollokles oğlu Lykiskos Dioskurides’in oğlu Hermophantos için bkz. T.91.

T.93. Hermophantos oğlu Hierokles ve eşi Aristoneike hamamı adıyorlar

Buluntu yeri: (i) Kemerdere, Ören. Bir evin duvarında yeniden kullanılmış. Paton tarafından 1890 yılında sağlam olarak görülmüş (Hicks). (ii) Kemerdere, Ören’de bir evin bahçesinde.

Yapının türü: *Balaneion* ve onun üzerindeki tüm işler ve bezemeleri

Yazıt taşıyıcı: (i) Mavimsi mermerden arşitrav. Paton arşitravın kapı üzerinde bulunduğunu aktarmış. (ii) Mavimsi mermerden arşitrav fragmenti, Hicks; Mimari fragment, Varinlioğlu.

Ölçüler: (i) Y.: 0.33; G.: 0.53; D.: 0.31; Hy.: 0.03. (ii) Y.: 0.19; G.: 0.72; D.: ? ; Hy.: 0.04.

Yaptıran: Hermophantos oğlu Hierokles ve eşi Aristokrates kızı Aristoneike

İthaf: (ii) *Demos*

Tarih: MS II. yüzyılın ilk üçte biri, Ruggieri; MS 117 – 138, Bremen.

Yayın: (i) Hicks, JHS 11 (1890) s. 126 no. 9; *I.Keramos*, no. 19.* (ii) Hicks, JHS 11 (1890) s. 125 no. 8 (sat. 2); *I.Keramos*, no. 20.*

Ayrıca bkz. Bremen, *Limits*, s. 125 vd, ve s. 284vd, krş. V. Ruggieri, AST 17, 2 (2000) s. 384; SEG L (2000) no. 1110; Barresi, *Asia Minore*, s. 355vd.

(i)

Ἱεροκλῆς Ἑρμοφάντου ἀρχιερεὺς καὶ στεφανηφόρος καὶ τρεῖς γυμνασίαρχος,
υἱὸς πόλεως, καὶ ἡ

2 γυνὴ αὐτοῦ Ἀριστονεΐκη Ἀριστοκράτους ἡ ἀρχιέρεια καὶ στεφανηφόρος
ἀρχιερατεύοντες καὶ τὸ

βαλανεῖον ἐκ θεμελίων καὶ τὰ ἐν αὐτῷ ἔργα πάντα σὺν παντὶ τῷ κόσμῳ
ἐκ τῶν

4 ἰδίων κατασκευάσαντες ἀνέθηκαν.

Başrahıp, stephanephoros ve üçüncü kez gymnasiarkhos, kentin evladı Hermophantos oğlu Hierokles ve eşi başrahıbe, stephanephoros Aristokrates kızı Aristoneike, başrahiplik görevleri sırasında balaneion'u da temelinden ve içerisindeki tüm işleri, tüm bezemeleri ile birlikte kendi keselerinden inşa ettirip adadılar.

(ii)

[Ἱεροκλῆς Ἑρμοφάντου ἀρχιερεὺς καὶ στεφανηφόρος] καὶ τρεῖς γυμνασίαρχος,
υἱὸς πόλεως, καὶ ἡ]

2 [γυνὴ αὐτοῦ Ἀριστονεΐκη Ἀριστοκράτους ἡ ἀρχιέρεια καὶ στεφανηφόρος
ἀρχ[ιερατεύοντες καὶ τὸ]

[βαλανεῖον ἐκ θεμελίων καὶ τὰ ἐν αὐτῷ ἔργα πάντα σὺν παντὶ τῷ κόσμῳ ἐκ τῶν]
4 [ιδίων κατασκευάσαντες ἀνέθηκαν.]

[Başrahip, stephanephoros] ve üçüncü kez gymnasia[rkhos, kentin evladı Hermophantos oğlu Hierokles ve eşi] başrahibe, stephanephoros [A]ristoktates [kızı Aristoneike], baş[rahiplik görevleri sırasında **balaneion'u temelinden ve üzerindeki tüm işleri tüm bezemeleri ile birlikte kendi keselerinden inşa ettirip adadılar.**]

Ruggieri tarafından bir evin bahçesinde bulunan iki fragmentin¹³⁵³ bu yazıta ait olması kuvvetle muhtemeldir. Fr. A bir arşitrav'a aittir, Fr. B ile ilgili tanım yoktur.

Yayınlanan iki fragment üzerinde şu yazıtlar bulunmaktadır.

Fr. A: τῷ δήμῳ Ἱεροκλῆς Ἑρμοφάντου ἀρχιερε[ὺς - - -]

Fr. B: [- - - βα]λανεῖον ἐκ θεμελίων καὶ τὰ ἐν αὐτῷ ἔρ[γα - - -]

Bu bilgi ışığında yazıtın son durumu şu şekilde olmalıdır:

τῷ δήμῳ Ἱεροκλῆς Ἑρμοφάντου ἀρχιερε[ὺς καὶ στεφανηφόρος] καὶ τοῖς
γυμνασία[ρχος, υἱὸς πόλεως, καὶ ἡ]
2 [γυνὴ αὐτοῦ Ἀριστονεΐκη Ἀ]ριστοκράτους ἢ ἀρχιέρεια καὶ στεφανηφόρος
ἀρχ[ιερατεύοντες καὶ τὸ]
[βα]λανεῖον ἐκ θεμελίων καὶ τὰ ἐν αὐτῷ ἔρ[γα πάντα σὺν παντὶ τῷ κόσμῳ ἐκ τῶν]
4 [ιδίων κατασκευάσαντες ἀνέθηκαν.]

*Demos'a; Başrahip, stephanephoros] ve üçüncü kez gymnasia[rkhos, kentin evladı Hermophantos oğlu Hierokles [ve eşi başrahibe], stephanephoros [A]ristoktates [kızı Aristoneike], baş[rahiplik görevleri sırasında **balaneionu temelinden ve üzerindeki tüm işleri tüm bezemeleri ile birlikte kendi keselerinden inşa ettirip adadılar.**]*

Hierokles'in babası Lykiskos oğlu Hermophantos için bkz. T.91. Ailenin soy şeması için bkz. I.Keramos, s. 32.

¹³⁵³ Bkz. V. Ruggieri, AST 17, 2 (2000) s. 384; SEG L (2000) no. 1110.

Lykiskos (T.92) ardından oğlu Hermophantos (T.91) ve onun oğlu Hierokles (T.93) kentte imar faaliyeti gerçekleştirmiştir. Lykiskos'un *agoranomia* üstlendiği bilinmektedir bununla birlikte ailenin üçüncü neslinde tüm önemli memuriyetleri üstlendiği görülür. Üç nesil aralıksız devam eden imar faaliyetleri ve Hierokles'in eşi ile müşterek üstlendiği başrahiplik ailenin Roma vatandaşlığı elde etmesini sağlamış olmalıdır. Hierokles ve Aristoneike'nin oğlu M. Ulpius Aristokrates Ephesos'da başrahip ve *Megala Hadrianeia* festivalinin *agonothetes*'i olarak tanınmaktadır. Bkz. *I.Ephesos*, no. 618.

T.94. Hieron Hermodoros onurlandırılıyor

Buluntu yeri: Keramos

Yapının türü: *Balaneion* inşası için para bağıışı.

Yazıt taşıyıcı: Mermer levha, sol kısmı ve üstü kırık.

Ölçüler: Y.: 0.70; G.: 0.75.

Yaptıran: Hieron Hermodoros

İthaf:

Tarih: MS II. yüzyıl (Antoninus Pius Dönemi 138- 161 ?)

Yayın: Hicks, JHS 11 (1890) s. 124vd no. 7; *I.Keramos*, no. 26; Crampa, Gnomon 60 (1988) s. 607vd* (Sat. 1, 4-5, 12 için tamamlama önerisi).

Ayrıca bkz. Barresi, *Asia Minore*, s. 356.

[-----]

[----] ἱερο]πολ[ήσαντ]α καὶ ἀγορανο-

2 [μήσαντα κ]αὶ γραμματεύσαντα καὶ

[καλῶς καὶ σ]εμνῶς καὶ κηδεμονικῶς,

4 [ὑποσχόμε]νον δὲ κατασκευασθῆναι

[τὸ ἀνδρ]έον βαλανεῖον καὶ δόντα εἰς

6 [τὴν κατ]ασκευὴν αὐτοῦ ἀργύρια καὶ πά-

[λιν εἰς τή]ν συντελείωσιν χαρισάμενον

8 [μεγαλοψύ]χως ἀργύρια, τιμηθέντα

[πολλάκι]ς ὑπὸ τῆς βουλῆς καὶ τοῦ δή-

10 [μου ταῖς] μεγίσταις τειμαῖς καὶ τὸ δεύτε-

- [ρον συν]γυμνασιαρχήσαντα μετὰ τοῦ
 12 [υἱοῦ αὐτοῦ] Θεοδώρου καὶ τῶν κόμβων δυ-
 [οῖν ?Σ]τράτου καὶ Ἰέρωνος, ἡ βουλή καὶ
 14 [ὁ δῆμος εὐ]νοίας καὶ τιμῆς ἔνεκεν τῆς εἰς αὐ-
 [τὸν κατασ]κευάσαντες καὶ ἀναστήσαντες
 16 [τὸν ἀ]νδριάντα καὶ τὴν εἰκόνα παρ' ἑαυτοῦ.

[- - -] *hieropoia* (?), hem güzelce hem soyluca hem de ön görümlü bir şekilde *agoronomia* ve *grammeteia* üstlenmiş, **erkekler hamamının inşaa edilmesine söz verdikten sonra onun inşasına gümüş (denarii) bağışlayan ve işin tamamlanması için yüce ruhlulukla yeniden gümüş ihsan eden, boule ve demos tarafından defalarca en büyük onurlarla onurlandırılan ve oğlu Theodoros'la ve iki torunu Stratios? ve Hieron birlikte ikinci kez gymnasiarkhia yürüten, [Hieron Hermodoros'u] boule ve demos iyi niyeti ve kendine (demos) karşı (gösterdiği) asaleti nedeniyle büstünü ve heykelini kendi nezdinde inşa ettirip dikerek (onurlandırdı).**

Sat. 1: IO / [- αντ]α, Hicks ve ardından Varinlioğlu; Crampa tarafından [ερο]πολ[ήσαντ]α şeklinde tamamlanmış memuriyet ifade eden *participium*'un [ερο]ποι[ήσαντ]α olması da - Hicks tarafından aktarılan eğik çizgiye karşın - mümkündür.

Sat. 5: [τὸ καιν]ὸν βαλανεῖον, (Varinlioğlu).

Hieron Hermodoros, Theodoros'un (T.95) babasıdır. Hieron Hermodoros ve ailesi ile ilgili olarak bkz. *I.Keramos*, no. 25 ve 27; Soy acağı için bkz. *ibid.*, s. 37vd.

Hieron Hermodoros'un söz konusu hamamın inşası için iki kere belirlenemeyen miktarda gümüş para bağışladığı anlaşılmaktadır. Birinci para bağışı (sat. 4-6) hamamın önşasına yönelik verilmiş bir sözün ardından gerçekleşmiştir. İkinci bağış ise (sat. 6-8) işin tamamlanmasına yönelik olarak (εἰς τῆ]ν συντελείωσιν) ve sözün kapsamı dışındaki bir lütuf olarak (χαρισάμενον) yüceruhlulukla verilmiştir. Hamamın inşası sırasında yeniden para gerekmiş olması olasılıkla mimar tarafından inşaat öncesi öngörülen miktarın inşaat için yeterli gelmemesinden kaynaklanmaktadır. Mimarlar, inşaat öncesinde kimi zaman özensizlik veya bilgisizlikten kimi zaman da bilinçli olarak inşaa maliyetini inşaat öncesinde düşük göstermektedir. Vitruvius, eserinin onuncu kitabının giriş kısmında bu konuya değinmekte ve mimarları sert bir dille eleştirmektedir. Zira mimarların öngördükleri inşaat maliyetlerinin

inşaat sırasında aşıldığı ve inşaat sahiplerinin öngörülenden daha büyük bir mali yükün altına sokulduğu örnekler bulunmaktadır. Bu durum hem kent kurumlarına hem de kişilere zarar vermekte hem de inşaatların yarım kalması nedeniyle büyük bir müsrifliğe yol açmaktadır¹³⁵⁴.

T.95. [Hieron oğlu Theodoros] ve [Ainesigenos kızı Eukleia] Artemeisi[a] bir kült yapısını yaptırıyorlar

Buluntu yeri: Dağdibi'nde bir evin bahçesinde

Yapının türü: Olasılıkla yüce Keramos tanrıları kültü ile ilişkili bir yapı veya yapı elemanı.

Yazıt taşıyıcı: Kirli beyaz mermerden fragment, arşitrav?

Ölçüler: Y.: 0.26; G.: 0.49; D.: 0.34; Hy.: 0.04-0.045.

Yaptıran: [Hieron oğlu Theodoros] ve [Ainesigenos kızı Eukleia] Artemeisi[a]

İthaf:

Tarih: Antoninus Pius Dönemi, MS 138-161 (Bremen)

Yayın: *I.Keramos*, no. 28.

Ayrıca bkz. Bremen, *Limits*, s. 126 no. 47.

[----- θεῶν μεγάλων]ν Κεραμητη[ῶν]

2 [Θεόδωρος Ἱέρωνος καὶ Εὐκλεία Αἰνησιγένους] Ἀρτεμεισί[α]

Yüce Keramos tanrılarının [falanca yapısını?] [Hieron oğlu Theodoros] ve [Ainesigenos kızı Eukleia] Artemeisi[a] (yaptırdı).

Söz konusu yazıt olasılıkla bir kült yapısı veya bu yapıya ait bir mimari elemanın inşası ile ilişkilidir.

Theodoros'un babası Hieron Hermodoros'un bir hamamın inşasına gümüş bağışladığı bilinmektedir, bkz. T.94..

Theodoros ve Eukleia Artemisia'nın müşterek üstlendikleri *stephanephoria* için bkz. *I.Keramos*, no. 27. Aile ile ilgili ayrıca bkz. *I.Keramos*, no. 25 ve 26; Ailenin soy acağı için bkz. *I.Keramos*, s. 37vd.

¹³⁵⁴ Lagina'da bilinmeyen bir nedenle yarım kalmış ve M. Ulpius Aleksandros Herakleitos ve eşi Ulpia Ammion tarafından tamamlanmış *stoa* için bkz. T.112 (sat. 9-10).

Yüce Keramos tanrıları için bkz. T.91 (sat. 1), T.92 (sat. 4-5). Yüce Keramos tanrılarına adanmış yapılara ilişkin yapı yazıtları için ayrıca bkz. *I.Keramos*, no. 22, 23. Söz konusu yapıların niteliği ve kim tarafından yaptırıldığı belirlenememektedir.

LABRAUNDA

T.96. Tiberius Claudius Menelaos, hamamı adıyor

Buluntu yeri: Hamam yakınında bulunan ve MS geç V. yüzyıla tarihlenen bir kilise girişinde yeniden kullanılmış.

Yapının türü: *Balaneion* ve müstemilatı (?)

Yazıt taşıyıcı: Hamamın kapı lentosuna ait fragment.

Ölçüler: Y.: 0.29; G.: (korunmuş) 1.08; D.: (korunmuş) 0.525; H.y.: 0.030 – 0.035m. Crampa, lentonun orijinal uzunluğunun *ca.* 2.40m olması gerektiğini ifade etmektedir.

Yaptıran: Tiberius Claudius Menelaos

İthaf: Merhum Augustus'lar, kurtarıcı Zeus Labraundos ve *demos*.

Tarih: MS I. yüzyıl ortaları, Crampa.

Yayın: Crampa, *Nine Insc.*, s. 124 vd., no. 4 pl.1; *I.Labraunda*, no.20.*

Ayrıca bkz. Barresi, *Asia Minore*, s. 357vd.

[Θεοῖς Σεβαστοῖς ὕ και Διὶ Λαβραίουνδωι Σω]τῆρι ὕ και τῷ δήμωι ^{vac.}

2 [Τιβέριος Κλαύδιος Χρυσάορος υἱὸς Κυρειαῖ M]ενέλαος ὕ τὸ βαλανῆον ὕ ὕ

[και ἄλλα (?) ἐκ τῶν ιδίων ἀνέθηκ]εν. ^{vac.}

Merhum Augustus'lara, kurtarıcı Zeus Labraundos'a ve demos'a; Khrysaor oğlu Quirina tribusundan Tiberius Claudius Menelaos balaneion'u ve [müstemilatını kendi kesesinden (inşa ettirdi ve) ada]dı.

Olasılıkla hamamın tümünün inşası Tiberius Claudius Menelaos tarafından finanse edilmiştir. Menelaos'un bu armağanı karşılığında aldığı onurlandırmaya ilişkin yazıt için bkz. T.97.

Zeus Labraundos tapınağı ve kültü hakkında bkz. Laumonier, *cultes indigènes*, s. 45-101.

T.97. Demos, Tiberius Claudius Menelaos'u onurlandırıyor**Buluntu yeri:** En alt terasta bulunan kilisenin duvarında yeniden kullanılmış.**Yapının türü:** *Balaneion***Yazıt taşıyıcı:** Heykel kaidesi**Öçlüler:** Y.: 0.745; G.: 0.62; D.: 0.60; Hy.: 0.025-0.030.**Yaptıran:** Tiberius Claudius Menelaos**İthaf:** Merhum Augustus'lar, Zeus Labraundos ve *demos***Tarih:** MS I. yüzyıl ortaları, Crampa**Yayın:** Crampa, *Nine Insc.*, s. 132vd no. 9, Pl. 4; *I.Labraunda*, no. 65.

^{vac.} Ὁ δῆμος ^{vac.}

- 2 [Τιβέρι]ον Κλαύδιον Χρυσά-
[ορος υ]ῖόν Κυρεῖνα Μενέ-
4 [λαον πολλ]ὰ μὲν καὶ ἄλ-[[.]]
[λα παρεσ]χημένον ἀνα-
6 [τεθει]κότα δὲ Θεοῖς Σε-
[βαστ]οῖς καὶ Διὶ Λαβρα-^{v.}
8 [ύνδ]ωι ^{vac.} καὶ τῷ δήμωι
[ἐκ τῶν ἰδίων καὶ τὸ βαλα-^{v.}
10 ^{vac.} νεῖον. ^{vac.}

Demos, Khrysaor oğlu, Quirina tribusundan Tiberius Claudius Menelaos'u, diğer birçok şeyi sağlayıp, balaneion'u da kesesinden harcayarak (inşa ettirip) merhum Augustus'lara ve Zeus Labraundos'a ve demos'a adadığı için (heykelle onurlandırdı).

Tiberius Claudius Menelaos, hizmet ve armağanları karşılığında *boule*'nin katılımı olmaksızın yalnızca *demos* tarafından onurlandırılmıştır. Bu hizmet ve armağanlar içinde hamamın inşası özellikle ön plana çıkartılmıştır. Tiberius Claudius Menelaos'un yaptırdığı hamamın yapı yazıtı için bkz. T.96.

T.98. Titus Flavius Neon stoa'nın çatısını yaptırıyor**Buluntu yeri:** *Oikoi*'un güney girişinde yeniden kullanılmış.

Yapının türü: *Stoa*'nın çatısı, tapınak ile ilişkili.

Yazıt taşıyıcı: Profilli *ante* başlığı

Ölçüler: Y.: 0.463; G.: 1.13; D.: 0.263; Hy.: 0.05-0.06.

Yaptıran: Rahip Titus Flavius Neon

İthaf: Zeus Labraundos

Tarih: MS I. yüzyılın ikinci yarısı – erken II. yüzyıl.

Yayın: *I.Labraunda*, no. 21.

Ayrıca bkz. Barresi, *Asia Minore*, s. 356vd; *ibid.*, s. 358.

Δὲ Λαβραούνδωι

2 Τίτος Φλάβιος Νέων ἱε-
ρεὺς τὴν στοᾶν ἐσκε-

4 πασεν τῇ οἰκοδομῇ,
καθ' ἃ ὑπέσχετο.

Zeus Labraundos 'a; Rahip Titus Flavius Neon söz verdiği şekilde stoa'yı çatı ile örttü.

Titus Flavius Neon, *stoa*'nın çatı ile örtülmesine yönelik sözünü rahipliği sırasında yerine getirmiştir, bununla birlikte sözü rahipliğin yükümlülükleri veya *summa honoraria* ile ilişkilendirmek için yeterli delil yoktur.

Zeus Labraundos rahipleri hakkında bkz. Crampa, *I.Labraunda*, s.199-201.

T.99. Titus Flavius Neon, *apodyterion*'u adıyor

Buluntu yeri: Labraunda

Yapının türü: *Apodyterion*

Yazıt taşıyıcı: Lento fragmenti. Yazıt özenli işçilikle yazılmış.

Ölçüler: Y.: 0.215; G.: 0.42; D.: (üst) 0.25, (alt) 0.15; Hy.: 0.026-0.034 (omikron) 0.023; (phi) ca. 0.04.

Yaptıran: Titus Flavius Neon

İthaf: Zeus Labraundos

Tarih: MS I. yüzyılın ikinci yarısı – erken II. yüzyıl.

Yayın: *I.Labraunda*, no. 22.

[Δι̅ Λαβ]ραύνδωι Τίτος Φ[λάβιος Νέων̅ ιερεὺς]

2 [^{vac.} τὸ] ἀποδυτήριον [ἀνέθηκεν ^{vac.}]

Zeus Labraundos 'a; Rahip Titus Flavius Neon, apodyterion 'u (inşa ettirdi ve) [adadı].

Rahip Titus Flavius Neon'un yaptırdığı *apodyterion*, Tiberius Claudius Menelaos tarafından yaptırılan hamam (T.96 ve T.97) ile ilişkili olabilir. Titus Flavius Neon'un rahipliği sırasında yaptırdığı bilinen diğer bir imar faaliyeti için bkz. T.98. Titus Flavius Neon olasılıkla tapınakla ilişkili bir *stoa*'yı verdiği söz uyarınca çatı ile örtmüştür.

T.100. Falanca, sütunları adıyor

Buluntu yeri: Tapınağın doğusundaki alanın doğu kısmında.

Yapının türü: Olasılıkla Mausollos *stoa*'sı ile ilgili polykhrom sütunlar ve [üzerindeki bezeme?].

Yazıt taşıyıcı: 9 adet arşitrav fragmenti. Tüm fragmentler aynı arşitrava ait olmayabilir, Crampa.

Ölçüler: Y.: (beher blok) 0.44; D.: (beher blok) 0.35; Hy.: 0.04-0.042.

Yaptıran: Bilinmiyor.

İthaf: İmparator Traianus [ve?]

Tarih: MS 98 – 117 (Traianus)

Yayın: *I.Labraunda*, no. 24.

Fr. A

^{vac.} Ἀϋτ[οκρ]ἄτορι Νέροβα [Τρ]αϊανῶ Καίσαρι [Σ]εβαστῶι

Fr. B

[ίερα]τεύ[σας]

Fr. C

[ἐκ τῶν ιδίων] ἀνέθη[κεν]

Fr. D

ΥΛΑΣ ^{vac.}

Λ veya Δ olabilir, sadece harfin üst kısmı okunabilmektedir, Crampa.

Fr. E[ἐπ]ιγέγραπται ^{vac.}**Fr. F**[- -] ἱερατεύσας ^{vac.}**Fr. G**

[τοὺς ποικίλου]ς κείονας καὶ τὰ ἐπ[- -]

Fr. H[- -] ἀνέθηκεν ^{vac.}**Fr. I**

[λε]υ[κ]ο[λιθ - - ?]

Yazıt, rahiplik yapmış [Falanca'nın] renkli sütunları ve üz[erindeki bezemeyi?] kendi kesesinden diktirip ve İmparator Nerva Traianus Caesar Augustus'a [ve? - - -] adaması ile ilişkili görünmektedir. Bu durumda Fr. E, H ve I ayrı bir arşitrava ait ve taştan bir yapının inşasına ilişkin olabilir.

Söz konusu işin hem adandığı kişi ve kurumlar hem de niteliği dikkate alındığında renkli sütunlar ile inşa edilen ve diğer mimari elemanları Zeus Labraundos'a, Traianus ve *demos*'a adanan Mausollos *stoa*'sı ile ilişkili olması mümkündür.

T.101. Aristeos oğlu Poleites, *stoa*'nın mimari elemanlarını adıyor

Buluntu yeri: Mausollos *stoa*'sı (kuzey *stoa*) yakınlarında, dağınık durumda.

Yapının türü: Mausollos *stoa*'sı ile ilişkili beyaz mermerden *stylobat*, başlığı ve kaidesi ile birlikte renkli sütunlar ve üstlerinde bulunan beyaz mermer bezeme.

Yazıt taşıyıcı: Toplam 13 bloktan oluşan arşirtav. Üstten aşağıda doğru sırayla, profilli bir silme, çiçek dizisi, prifilli silme ve 3 fascia taşıyor. Arşitravin toplam uzunluğu 27.3m. Yazıt bir tanesi yitik olan 7 blok üzerinde bulunuyor. Yazıtı taşıyan blokların toplam uzunluğu ise 13.4 – 14m (Crampa).

Ölçüler: Y.: 0.215; G.: (orijinal) 2.73; D.: 0.44; Hy.: 0.05 – 0.053.

Yaptıran: Aristeos oğlu Poleites

İthaf: Zeus Labraundos, Traianus ve *Demos*

Tarih: MS 102 (sonbaharı) -114 (Crampa; P. Liljenstolpe – P.von Schmalensee)

Yayın: Crampa, *Nine Insc.*, s. 125-126, no. 5 Pl. 3; *I.Labraunda*, no. 23*; P. Liljenstolpe – P.von Schmalensee, *OpAth* 21 (1996) s. 129 – 131 ve 148; SEG XLVI (1996) no. 1422.

Ayrıca bkz. Barresi, *Asia Minore*, s. 357.

[Αὐτοκρά]το[ρι Νέ]ροῦ[α Τρα]ϊανῶ Καίσαρι ὕ Σεβα|στῶ ὕ Γε[ρμ]ανικῶ ὕ [Δακικ]ῶ
^{vac.} καὶ Μεγίστῳ Θεῶ | Διὶ Λαβραούνδῳ ὕ καὶ τῶ [Δή]μῳ ^{vac.} Πολείτης Ἀρι[σ]τέου
 Κορρα[- -] ἱερατεύσας ὕ ἐκ τῶν ἰδίων ἀνέθηκεν | ὕ τὸν τε λευκόλιθον στυλοβάτην ὕ
 καὶ τοὺς ποικίλους | κείονας ὕ σὺν τοῖς σπιροκεφάλοις ὕ καὶ τὸν ἐπιφερό|μενον κατ'
 αὐτῶν λευκόλιθον [κόσμον -----].

Imperator Nerva Traianus Caesar Augustus Germanicus Dacicus'a ve en yüce tanrı Zeus Labraundos'a ve Demos'a; Aristeos oğlu KORRA[- -] Poleites, rahiplik yapıp, beyaz mermerden stylobat'ı ve başlığı ve kaidesi ile birlikte polykhrom sütunlar ve üstlerinde bulunan beyaz mermer bezemeyi kendi kesesinden (inşa ettirdi ve) adadı.

Κορρα[- -], hem Poleites'in diğer isminin hem de ethnikon'unun başlangıcı olabilir. Zira her iki durumda da Korra- ile başlayan çok sayıda seçenek bulunmaktadır, Crampa.

T.102. Hestia'nın altar'ında thymele yaptırılıyor

Buluntu yeri: *Oikoi*, fakat *temenos*'un kuzeyindeki alandan gelmiş olabilir. (Crampa)

Yapının türü: Thymele; Hestia kültü ile ilişkili?

Yazıt taşıyıcı: Silmeli fragment. (iki adet)

Ölçüler: Y.: 0.13; G.: (Fr.a) 0.28 (Fr.b) 0.17; D.: 0.04; Hy.: 0.012-0.015.

Yaptıran: Bilinmiyor.

İthaf: Belirlenemeten Augustus / Augusta veya merhum Augustus'lar, Zeus Labraundos ve *demos*

Tarih: Harf karakteri uyarınca olasılıkla MS II. yüzyıl, Crampa.

Yayın: *I.Labraunda*, no. 36.

Fr.A

Ἰστίης θυμέλην [----]

τοῦ Διός· ἡ δ' αὖ του [- -]

Fr. B

ο τήν ὄφε[---]

ς τε Σεβ[αστ ---]

Yazıtın ana hatları Crampa tarafından (exempli gratia) şu şekilde önerilmektedir;

[--- Σεβαστ -- καὶ Δι̅ Λαβραούνδω καὶ τῶ δήμῳ ἰδρύσατ]ο τήν ὄφε[ίλουσαν ---]

Ἰστίης θυμέλην [ὁ δεῖνα ^{c. 13}]

2 [τοῦ δεῖνος ----- ?ἀρχιερεὺς τε Σεβ[αστοῦ? καὶ ἱερεὺς] τοῦ Διός· ἢ δ' αὖ̅ του [- -]

Yazıt, olasılıkla Hestia kültünün kurban işlerinde kullanılan dinsel nitelikli bir ocağın (?) inşası ve adanmasına ilişkindir. Yaptıran kişinin başrahip ve Zeus (Labraundos) rahibi olması muhtemeldir.

Θυμέλη, Hestia kültüne hizmet eden bir ocak olmalıdır ve olasılıkla bir altar ile ilişkilidir. Terim hakkında bkz. Ginouvès, *Dictionnaire II*, s. 38 dn. 64; s. 51 ve s. 137; Ginouvès, *Dictionnaire III*, s. 210 dn. 84.

Sat. 1: Ἰστίη = Ἔστία

Sat. 2: Σεβ[αστοῦ yerine Σεβ[αστῶν olabilir. Satır sonunda αὖ̅ του[-] yerine αὐτοῦ [- -] olabilir, Crampa. ?ἀρχιερεὺς τε Σεβ[αστοῦ, supplevi.

LAGINA**T.103. Menelaos oğlu Khrysaor, tiyatro ve *pronaos*'un onarımı için para bağışlıyor**

Buluntu yeri: Lagina

Yapının türü: Tiyatro ve *pronaos*'un onarımı için 10.000 *drakhme* para bağışı, (Laumonier); Tiyatro'nun onarımı için 70.000 (?) *drakhme* para bağışı (M.Ç. Şahin)

Yazıt taşıyıcı: Benndorf, yazıtı *pronaos*'un arşitravı üzerinde görmüştür¹³⁵⁵, yazıt üç bloktan oluşan arşitravın sağ kısmında bulunmaktadır. Arşitrav üzerinde sol kısımda Menelaos oğlu Hekate rahibi Khrysaor'un οἶκος Σεβαστοῦ ve Hekate'nin kurban

¹³⁵⁵ Benndorf, Archäologisch-epigraphische Mitteilungen aus Österreich-Ungarn 6 (1882) s. 166 (non vidi); Laumonier, BCH 62 (1938) s. 264 ve dn. 2.

törenleri için yaptığı para yardımına ilişkin yazıt¹³⁵⁶ bulunmaktadır. Yazıtı taşıyan fragmentin detaylı tanımı bulunmamaktadır.

Ölçüler:

Yaptıran: Menelaos oğlu Hekate rahibi Khrysaor.

İthaf:

Tarih: MS I. yüzyılın ilk yarısı, Laumonier.

Yayın: Laumonier, BCH 62 (1938) s. 264*; *I.Stratonikeia*, no. 662b.

Ayrıca bkz. Barresi, *Asia Minore*, s. 359.

ἐπηγγείλατο δὲ [καὶ ἔδωκεν]

2 καὶ εἰς τὴν τοῦ Θεά[τροῦ καὶ τοῦ]

[προνάο]υ ἐπισκευὴν δ[ραχμᾶς]

4 μυριάς.

Söz verdi hem tiyatronun hem de pronaos'un onarımına 10.000 drakhme bağışta bulundu.

Laumonier¹³⁵⁷ *pronaos*'un arşitravında bulunan yazıtın *pronaos* ile de ilişkili olması gerektiğini düşünerek, ayrıca yazıtın sağ kısmında eksik bulunduğu görüşü ile yukarıdaki tamamlamaları önermektedir. Yazıt M. Ç. Şahin tarafından aşağıdaki şekilde yayınlanmıştır:

ἐπηγγείλατο δὲ

2 καὶ εἰς τὴν τοῦ Θεά-

[τρο]υ ἐπισκευὴν Ζ

4 μυριάς.

T.104. Iason oğlu Khrysaor [*hydragogion*?] yaptırıyor

Buluntu yeri: Lagina, Hekate tapınağı

Yapının türü: *Hydragogion*, çeşme

Yazıt taşıyıcı: Korniş fragmenti, Çeşme yapısı ile ilişkili mimari dekora ait, Hatzfeld.

¹³⁵⁶ *I.Stratonikeia*, no. 662a

¹³⁵⁷ Laumonier, BCH 62 (1938) s. 264 dn. 2.

Ölçüler:**Yaptıran:** Iason oğlu Khrysaor**İthaf:** ?**Tarih:** MS I. yüzyıl?**Yayın:** Hatzfeld, BCH 44 (1920) s. 96, no. 34; *I.Stratonikeia*, no. 522.*Ayrıca bkz. Barresi, *Asia Minore*, s. 359.

Χρυσάωρ Ἰάσονος τοῦ Χρυσάορος [Κω(ραιεὺς) τὸ ὑδραγωγίον] τὸ φέρον ἐπὶ τὴν
κρήνην ἀπὸ τοῦ [- - -].

*Khrysaor oğlu Iason'un oğlu [Koraia'lı] Khrysaor, [- - -]'den çeşmeye su getiren
[hydragogion'u - - -].*

Hekate rahibi olduğu hakkındaki diğer bir yazıt¹³⁵⁸ vasıtası ile bilinen Khrysaor, içinde bir çeşme ve buna su taşıyacak *[hydragogion]* yaptırmıştır. Yazıt, Khrysaor'un üstlendiği rahiplik görevinden bahsetmemektedir. İnşa faaliyeti rahiplik üstlenmeden önce gerçekleştirilmiş olabilir. Bu faaliyetin üstlenilmiş rahipliğin yükümlülükleri nedeniyle gerçekleştirildiği yönünde bilgi bulunmamaktadır.

MS II. yüzyıl başlarında Marcus Sempronius Clemens tarafından Hekate tapınağına su taşıyan bir *hydragogion* inşa edildiği Panamara'da bulunmuş yazıtlar ile bilinmektedir. (T.135, T.136, T.137). Yazıtlarda geçen “ὑδραγωγία πεποηκότα καὶ ὕδατα εἰσαγειωκχότα εἰς τὸ ἱερὸν τῆς Ἑκάτης” ifadesi Marcus Sempronius Clemens'in yaptırdığı *hydragogion* öncesinde Hekate tapınağına su getiren bir suyolu bulunmadığı izlenimini uyandırmaktadır. Bu durum Khrysaor'un yazıtının tarihlenmesi ile ilgili soru işaretleri oluşturmaktadır. Diğer bir olasılık da Khrysaor'un yaptırdığı *hydragogion*'un bir deprem nedeniyle yıkılmış olması ve Marcus Sempronius Clemens'in inşaatı tümüyle yeniden yaptırmış olmasıdır fakat bu yönde bir bilgi yazıtlardan elde edilememektedir.

T.105. Drakon oğlu Kleinomakhos stoa'nın inşası için para bağışlıyor**Buluntu yeri:** Lagina**Yapının türü:** *Stoa* inşası için 6000 *drakhme* para bağışı.

¹³⁵⁸ *I.Stratonikeia*, no. 660, krş. Laumonier, BCH 62 (1938) s. 263

Yazıt taşıyıcı:

Ölçüler:

Yaptıran: Drakon oğlu Hekate rahibi Kleinomakhos

İthaf: Yok.

Tarih: MS I. yüzyıl.

Yayın: *I.Stratonikeia* no. 651.

Ayrıca bkz. Laumonier, BCH 62 (1938) s. 260; Laumonier, *cultes indigènes*, s. 372vd.

Barresi, *Asia Minore*, s. 360.

Κλεινόμαχος Δράκοντος καθ' ὑοθεσίαν δὲ
 2 Ἡρώδου Κωραζεύς ἱερατεύσας τῆς Ἑκάτης
 ἔδωκεν εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς στοᾶς δρα-
 4 χμᾶς ἑξακισχιλίας.

Drakon'un oğlu, Herodes'in evlatlığı, Hekate rahipliği yapmış olan Koranzalı Kleinomakhos, stoa'nın inşasına 6000 drakhme bağışta bulunmuştur.

Kleinomakhos için bkz. *I.Stratonikeia*, no. 652.

Drakon oğlu Kleinomakhos ve Aetion oğlu Aristeas (T.106) Hekate rahipliği görevini ard arda yapmıştır¹³⁵⁹. Bu durumda her ikisinin de inşası için para verdiği *stoa* aynı olmalıdır. *Stoa*'nın kutsal alanda bulunması kuvvetle muhtemeldir.

M. Ulpius Aleksandros Herakleitos ve eşi Ulpia Ammion tarafından Lagina'da yaptırıldığı bilinen *stoa*'lar için bkz. T.112.

T.106. Aetion oğlu Hekate rahibi Aristeas *stoa*'nın inşası için para bağışlıyor

Buluntu yeri: Lagina

Yapının türü: *Stoa* inşasına bilinmeyen miktarda para bağışı.

Yazıt taşıyıcı:

Ölçüler:

¹³⁵⁹ Bkz. *I.Stratonikeia*, no. 652.

Yaptıran: Aetion oğlu Hekate rahibi Aristeas

İthaf:

Tarih: MS I. yüzyıl.

Yayın: *I.Stratonikeia* no. 653.

Ayrıca bkz. Laumonier, BCH 62 (1938) s. 260; Barresi, *Asia Minore*, s. 360.

Ἀριστέ[ας Ἀετί]ωνος Κωραζεὺς καθ' ὕοθε-
 2 σίαν δὲ [Μεν]ελάου Κωραιεὺς ἱερα-
 τεύσας [τῆς] Ἑκάτης ἔδωκεν εἰς τὴν
 4 κατασκε[υήν] τῆς δυσμικῆς στοᾶς δρα-
 [χμάς ----]

[Aeti]on'un oğlu, [Men]elaos'in evlatlığı, Hekate rahipliği yapmış olan Koranzalı Ariste[as], *batı stoa'nın inşasına [-] drakhme bağışta bulunmuştur.*

Drakon oğlu Kleinomakhos (T.105) ve Aetion oğlu Aristeas Hekate rahipliği görevini ard arda yapmıştır¹³⁶⁰. Bu durumda her ikisinin de inşası için para verdiği *stoa* aynı olmalıdır.

T.107. [Titus Flavius Aeneas ve eşi]'nin rahip yazıtı

Buluntu yeri: Turgut'ta özel şahsa ait bir arazide.

Yapının türü: Kadınlar hamamı

Yazıt taşıyıcı: Mermer blok, yazıt ön yüzde bulunuyor. Bloğun sol yüzünde başka bir yazıt¹³⁶¹ bulunuyor.

Ölçüler: Y.: 0.355; G.: 0.515; D.: 0.515; Hy.: 0.015-0.019.

Yaptıran: [Titus Flavius Aeneas ve eşi?]

İthaf: Kent ve *Azanioid*

Tarih: MS erken II. yüzyıl.

Yayın: *I.Stratonikeia*, no. 706a ve lev. IX.

Ayrıca bkz. Barresi, *Asia Minore*, s. 359.

¹³⁶⁰ Bkz. *I.Stratonikeia*, no. 652.

¹³⁶¹ Bkz. *I.Stratonikeia*, no. 706b.

- [- - - - -]
 [?ἐφιλοτιμή]θησαν δὲ γ . εἰ . . [- - πά]-
 2 λιν τὰς γυναικας καὶ ἄνδρας
 τῆ τε τῶν γενεθλίων ἑορτῆ, θέ[ν]-
 4 τες ἔλαιον ἡμέραις τε πᾶσιν κα[ί]
 γυναιξί, ποιησάμενοι καὶ ἀπο-
 6 στολάς, ἀναθέντες καὶ τὸ γυναικ[ί]-
 ον βαλανῖον τῆ πόλι καὶ τοῖς Ἀζα-
 8 νίοις, ἔθεσαν ἔλαιον πᾶσιν καὶ ἐ[ν]
 τῷ γυμνασίῳ τῆ πονπῆ τῆς θε-
 10 ᾶς, τιμήσαντες καὶ τὰ ἐπιδημήσ[α]-
 [τ]α ἀκροάματα, δόντες ταῖς γυ-
 12 ναιξί ταῖς πολίτισιν τῆ ἀρχ[ι]ερω-
 σύνη ἀνὰ * θ', συνφιλοτιμουμέ-
 14 [ν]ων τῶν τέκνων Φαίδρου, Λεοντίδο[ς],
 Αἰνείου Φαίδρου καὶ τ[ῶν] πενθερῶ[ν]
 16 [^{c.5}]ίου Παύλο[υ καὶ - - -]

[*Rahipler Titus Flavius Aeneas ve eşi ? Falanca - - - ün severliklerini gösterdiler? - - -]
 yeniden kadınları ve erkekleri doğum günü festivalinde [- - -], herkese, kadınlara da
 zeytinyağı dağıtarak, (gelmeyenlerin) paylarını göndererek, **kent'e ve Azanioi'a bir kadınlar
 hamamı (inşa ettirip) adayarak, tanrıçanın tören alayı için gymnasium'da herkese zeytinyağı
 dağıtarak, gösteriler¹³⁶² için gelenleri ödüllendirip, rahiplik uyarınca kadın yurttaşlara onar
 denarii bağışlayarak. Çocukları Phaedrus, Leontis, Aeneas Phaedros ve kayın biraderleri [-
 - -]ius Paulus ve [- - -]'in onurseverce yardımları ile [- - - - -]].***

Yapının adanmasına ilişkin ἀναθέντες *participium*'unun çoğul olması için birden çok kişi tarafından gerçekleştirilğini göstermektedir. [Titus Flavius Aeneas] tamamlaması, T.113 aracılığı ile yapılmıştır, Yazıt, Titus Flavius Aeneas tarafından inşa edilen bir hamamın, torunu Tiberius Claudius Aristetas Menandros ve Aelia Glykinna tarafından onarımının

¹³⁶² *Akroamata* (ἀκροάματα) festivallerde halkı eğlendirmek için kiralanan, özellikle ziyafetler sırasında müzikli gösteri sunan şarkıcılar, çalgıcılar, dansçılar ve sanatçıların gösterilerine verilen isimdir, bkz. Robert, *OMS I*, s. 664. Bu gösteri türünü Asia eyaletinde ilk başlatan Aphrodisias'tan Tata'dır, bkz. *I.Aph.2007* no. 12.29 (sat. 16-24).

yaptırılması ile ilişkilidir. Sonuç olarak tamamlama önerisinin ve hamamların identifikasyonunun doğru olduğu kabul edilirse Titus Flavius Aeneas'un bu imar faaliyetini, müşterek rahiplik üstlendiği eşi ile müşterek gerçekleştirmiş olması muhtemeldir.

Titus Flavius Aeneas için bkz. *I.Stratonikeia*, no. 210 (sat.13); *idem*, no. 1025; Laumonier, BCH 61 (1937) s. 262 no. 71.

Azanos hamamı için ayrıca bkz. T.110 (sat. 12). Azanos hamamı ile [Titus Flavius Aeneas ve eşi?] tarafından inşa edilen hamamın aynı olması kuvvetle muhtemeldir. Bu durumda hamam kutsal alanda olmalıdır.

T.108. Tiberius Flavius Menandros Diokles ve Flavia Leontis'in rahip yazıtı

Buluntu yeri:

Yapının türü: Yukarı *gymnasion*'un *atreion*'u, tüm bezemeleri ile birlikte.

Yazıt taşıyıcı: Sağ kısmı ve sol üst kısmı kırık blok taş.

Ölçüler:

Yaptıran: Tiberius Flavius Menandros Diokles ve Flavia Leontis.

İthaf: ?

Tarih: MS 138 – 161 Kirbihler; MS 117 – 138 van Bremen.

Yayın: *I.Stratonikeia*, no. 664

Ayrıca bkz. Barresi, *Asia Minore*, s. 358vd.

- [ιερεὺς] ἐξ ἐπανγγελίας Τιβ(έριος) Φλά[βιος, Στρατοκλέους υἱός, Κυρείνα, Μέν]-
 2 [ανδρος] ὁ καὶ Διοκλῆς Κο(λιοργεύς), ἰέρεια τὸ β' Φλ[αβία Λεοντίς μετὰ τὴν ἱερω]-
 [σύ]νην καὶ στεφανηφορίαν ἐν ἧ πρὸς το[ῖς] ἄλλ[οις] οἷς ἐφιλοτιμήθησαν **κατε]-**
 4 **[σκεύασ]αν σὺν παντὶ τῷ κόσμῳ τὸ ἄτρειον τοῦ ἄνω γυμ[νασίου] μετὰ τὸ ἱερα]-**
 τεῦσαι τοῦ μεγίστου καὶ ἐπιφανεστάτου Διὸς Πανα[μάρου ἐν Ἡραίοις, καὶ ἡ]
 6 Λεοντίς δὲ ἐν τε Κομυρίοις καὶ ἐν Ἡραίοις καὶ κλειδο[φορήσασα τῆς Θε]-
 ᾶς, ἱερατεύσαντες καὶ τῆς Ἑκάτης πλουσίως καὶ φιλο[τείμως καὶ ἐσιτίασαντες]
 8 πάντας τοὺς παραγενομένους πολείτας κα[ὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν τῷ περι]-
 [π]ολίῳ πολλάκις, ἀποδόντες δὲ καὶ τὰ ἱερὰ τῇ [πόλει τὰ ἀποστα]-
 10 [λέν]τα πρὸς Νυσαεῖς ἀνυπερβλήτως, θέ[ντες δὲ ἔλαιον ἔλκυσ]-

[τὸν] καὶ ἐν τῷ ἱερῷ περιπολίῳ πᾶσιν τ[οῖς παραγενομένοις - - -]

*Stratokles oğlu Quirina tribusundan, Koliorgalı, gönüllü rahip*¹³⁶³ *Tiberius Flavius Menandros, diğer ismi ile Diokles (ve) ikinci kez rahibe Flavia Leontis, kutsal (rahiplik) görevleri ve diğer tüm işlerde de onurseverlik gösterdikleri stephanephoria'nun yanında yukarı gymnasion'un atreion'unu tüm bezemeleri ile birlikte inşa ettirdiler, büyük ve en yüce tanrı Zeus Panamaros'un rahipliğini üstlenmelerinin yanında Heraia festivalinde (bayramında), ki Leontis hem Komyria*¹³⁶⁴ *hem de Heraia festivallerinde tanrıçanın kleidophoria'sını*¹³⁶⁵ *üstlenmiştir – cömert ve onurseverce Hekate rahipliği yapmışlar, çevrede bulunan tüm yurttaşlara ve peripolion'da*¹³⁶⁶ *oturanlara ziyafetler vermişler, Nysalılara gönderilen kutsal armağanları emsalsiz bir şekilde kente teslim etmişler, hem peripolion'da tüm çevredekilere [hem de? - -] iyi işlenmiş zeytinyağı dağıtmışlar(dır) [- - -].*

Söz konusu *gymnasion*'un yeri bilinmemekle birlikte Stratonikeia'da bulunması kuvvetle muhtemeldir¹³⁶⁷.

Flavia Leontis için bkz. *I.Stratonikeia*, no. 663; Laumonier, BCH 61 (1937) s. 257 no. 64; Kirbihler, Ktema 19 (1994) s. 66 no.11; Bremen, *Limits*, s. 316 no.2.

Tiberius Flavius Menandros için bkz. *I.Stratonikeia*, no. 15; no.166; no. 193-197; no. 524; Laumonier, BCH 61 (1937) s. 258-259 no. 65; Laumonier, BCH 62 (1938) s. 265 ve 279.

T.109. Galestes oğlu Epainetos Ouliade[s] ve eşi Aristeos kızı S[- -]'nin rahip yazıtı

Buluntu yeri: Detaylı bilgi yok.

Yapının türü: *Stoa*'nın polykhrom (çok renkli) mozaik taş ile kaplanması

Yazıt taşıyıcı: Detaylı bilgi yok.

Ölçüler:

Yaptıran: Galestes oğlu Koliorgalı Epainetos Ouliade[s] ve eşi Aristeos kızı S[- -]

¹³⁶³ ἱερεὺς ἐξ ἐπαγγελίας ifadesi, kişinin söz konusu rahiplik görevini daha önce verdiği bir resmi söz uyarınca üstlendiğini ifade etmektedir.

¹³⁶⁴ Bkz. Laumonier, *cultes indigènes*, s. 293-297.

¹³⁶⁵ *Kleidophoria* (anahtar taşıma görevi) evlenmemiş geç kızlar tarafından üstleniliyordu. Bu kişi genellikle rahibin kızı veya yakın bir akrabası oluyordu. Bkz. Laumonier, *cultes indigènes*, s. 368vd.

¹³⁶⁶ Terim hakkında bkz. Schuler, *Sympolitien*, s. 400-402. Peripolion için ayrıca bkz. T.108 (sat. 8-9); T.110 (sat. 7 ve 11); T.113 (sat. 9-10)

¹³⁶⁷ Bremen, *Limits*, s. 284 dn. 30.

İthaf:**Tarih:** MS II. yüzyılın ikinci yarısı, Kirbihler.**Yayın:** *I.Stratonikeia*, no. 684.^{vac.} [ἱερεὺς ἐπανγελιάμενος] ^{vac.}

- 2 [ἐν πε]νταετηρίδι Ἐπαίνετος Γαλέστου Οὐλιάδη[ς Κο(λιοργεύς), - -]
 [Θεοφ]άνης? Κω(ραιοεύς), ἱέρεια τῆς Σεβαστῆς τὸ β' γυνὴ αὐτοῦ Σ[- -]
- 4 [. . . .] Ἀριστείου Κο(λιοργίς), ἱέρια τοῦ Παναμάρου, ἐτέλεσάν τε τῆ[ν ὅλην ἱε]-
 [ρωσ]ύνην εὐσεβῶς μὲν πρὸς τὴν θεόν, φιλοτίμως δὲ πρὸς τ[οὺς ἀνθρώ]-
 6 [πους,] πολείτας καὶ ξένους, ἐστίασαντες ταῖς ἑορταῖς τοὺς τε [ἐν τῇ πόλι]
 [καὶ το]ὺς ἐν τῷ ἱερῷ, γυμνασιαρχήσαντες πλίστας ἡμέρας καὶ ν[ύκτας,]
 8 [καὶ] ἐν τῇ πόλι θέντες τὸ ἔλαιον ἀνέδην πάση τύχη [καὶ ἡλικία·]
 [κα]ὶ τοὺς δεηθέντας καὶ θεατρικοὺς ἐτίμησαν· ἔχαρ[ίσαντο δὲ]
 10 [καὶ] τὰ ἱερὰ τοῖς θύουσιν· ἔσκούτλωσαν δὲ καὶ λίθῳ ποικίλῳ στο[ῶν - -]
 [- - -]ΣΤΩΡΟΙΑ[- - -]
 12 [- - - μέ]ν τε τὸν [- - -]

Pentaeterik (dört yılda bir düzenlenen) festivalde gönüllü olarak rahiplik yapan Galestes oğlu [Koliorgalı] Epainetos Uliades [- -], Koraiyalı [?Theoph]anes ve ikinci kez Augusta rahibesi olan eşi Koliorgalı Aristeos kızı S[- - -] (Zeus) Panamaros'un rahibesi, kutsal görevlerinin tümünü tanrıçaya karşı dindar, insanlara, yurttaşlara ve yabancılara karşı onursever şekilde tamamlamışlar, kutlamalar için hem kentte hem de tapınakta ziyafetler vermişler, birçok gün ve gece boyunca gymnasiarkhia yürütmüşler ve kentte her sınıftan ve her yaştan kişiye cömertçe zeytinyağı dağıtmışlar, yardıma muhtaçları ve tiyatro oyuncularını ödüllendirmişler, tapınakları kurbanlarla hoş tutmuşlar, stoa'yı renkli (mozaik) taşla kaplatmışlardır [- - -].

Epainetos Uliades ve eşi S[- - -] dört yılda bir birlikte kutlanan Hekate ve imparatorluk kültü festivalinin rahiplik görevini üstlenmiştir. Rahiplikleri sırasında bir stoa'yı mozaik taş ile kaplatmışlardır. Rahip çiftin oğlu Koliorgalı Epainetos Pamphylos da eşi Flavia Artemon ile müşterek bir imar faaliyeti gerçekleştirmiş ve Pamphylos'un anne-babası gibi bir stoa'yı mozaik taş ile kaplatmışlardır. Bu faaliyete rahibin babası Galestes oğlu Epainetos Ouliades de onurseverce katkıda bulunmuştur (T.110). Söz konusu stoa yazıtta "Azanios hamamının

frigidarium'unun yanındaki *stoa*' olarak ifade edilir. Bu durumda Azanios hamamının birden çok *stoa*'sı bulunmalıdır ve Epainetos Ouliades ve eşinin mozaik kaplattıkları *stoa* Azanios hamamının diğer bir *stoa*'sı olabilir. Epainetos Ouliades'in, oğlunun gerçekleştirdiği bir imar faaliyetinde de anılması her ikisi de *stoa* kaplaması olan imar faaliyetlerinin aynı projenin ardıl aşamaları olduğunu düşündürmektedir.

Epainetos Uliades ve eşi S[- - -]'nin birlikte rahiplik görevini üstlendikleri ön görüldüğünde Theophanes'in festivali rahip çift adına düzenleyen bir görevli (*epimeletes*) olması muhtemeldir¹³⁶⁸. Koraia'lı [Theoph]anes için ayrıca bkz. *I.Stratonikeia*, no. 77 (sat. 2).

Epainetos Ouliades için bkz. Laumonier, BCH 61 (1937) s. 267 no. 89 ve s. 284 no. 119; Laumonier, BCH 62 (1938) s. 274.

Ouliades'in eşi S[- -] için bkz. Kirbihler, Ktema 19 (1994) s. 67 no. 19.

T.110. Epainetos oğlu Epainetos Pamphylos ve Flavia Artemon'un rahip yazıtı

Buluntu yeri: Bilgi yok.

Yapının türü: Azanios hamamının *frigidarium*'un yanında yer alan *stoa*'sının mozaik kaplaması

Yazıt taşıyıcı: Blok taş (?).

Ölçüler:

Yaptıran: Epainetos'un oğlu atlet Epainetos Pamphylos, eşi Flavia Artemon (Epainetos oğlu Galestes ile birlikte)

İthaf:

Tarih: MS II. yüzyılın ikinci yarısı (T.109 uyarınca)

Yayın: *I.Stratonikeia*, no. 685 ve lev. VIII.

Ayrıca bkz. Barresi, *Asia Minore*, s. 359vd.

^{vac.} [ιερεὺς ἐπ]αν[γειλάμε]νο[ς] ^{vac.}

2 [Ἐπαίνετ]ος δις τοῦ Γαλέστο[υ Πάμ]φιλος Κο(λιοργεύς), δρομεὺς Ἄλιο-
[νίκης ἱερων]ίκης, πλειστονίκης, παρὰ[δοξ]ος ἰέρια γυνή αὐτοῦ Φλα(ουία),

4 [- - θυγάτηρ,] Ἄρτεμον Ἰε(ροκωμήτις), ἐτέλεσαν τὴν [ιερωσ]ύνην εὐσεβῶς μὲν

¹³⁶⁸ Dingil, *Kadınlar*, s. 212 no. 158.

πρὸς

τὴν θεόν, φιλοτίμως δὲ πρὸς τ[οὺς πολ]εΐτας καὶ ξένους, ἐστιάσαντες
 6 τῇ μὲν Σεβαστῇ τοὺς ἐν τῇ πό[λει πάντ]ας, ἐστιάσαντες δὲ καὶ ταῖς
 [έορταῖς] ἐξῆς τοὺς ἐν τῷ περιπολίῳ καὶ [τοὺς πε]ριοικουῦντας πάντας, γυμνα-
 8 σιαρχήσαντες δὲ καὶ ταῖς έορτ[ασίμοις ἢ]μέραις καὶ τῇ κλειδαγωγ[ῆ]
 ἐν τῇ πόλει, θέντες τὸ ἔλαιον ἀν[έδην πάση τύ]χη καὶ ἡλικία, καὶ τοὺς δε[η]-
 10 θέντας καὶ θεατρικοὺς ἐτίμησα[ν, καὶ ἔδωκαν] τῇ τελευταία τριακᾶδι
 διανομήν τοῖς ἐν τῷ περιπολίῳ, ἐχ[αρίσαντο δὲ] καὶ τὰ ἱερά τοῖς θύουσιν, ἐσκού-
 12 τλωσαν δὲ καὶ λίθῳ ποικίλῳ στοᾶν [τοῦ Ἀζ]ανίου βαλανίου τὴν πρὸς τῷ ψυ-
 χρολουσίῳ σὺν καὶ τῷ ἀδελφῷ τοῦ [ιερέως Γαλ]έστη Ἐπαινέτου ἱερατεύοντι με-
 14 θ' αὐτόν, συνφιλοτιμουμένων ἰς [τὴν θεὸν τοῦ πατρὸς] Ἐπαινέτου τοῦ Γαλέστου
 καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Γαλέ[στου τοῦ Ἐπαι]νέτου καὶ τῶν ὑῶν τῆς ἱε[ρί]-
 16 ας [ς] Φλα(οῦίου) Δημητρίου καὶ [— Μέν]τορος· Μενέδημος
 [— νεω]κόρος —]

*Gönüllü olarak rahiplik yapan Galestes oğlu Epainetos'un oğlu Koliorgalı, Helios oyunları galibi, birçok çok zafer kazanmış atlet, kutsal oyunlar galibi, paradoksos (muhteşem) Epainetos Pamphylos (ve) onun eşi [Falanca kızı] Hierokomeli rahibe Flavia Artemon, kutsal rahiplik görevini tanrıya karşı dindar, yurttaşlara ve yabancılara karşı ise onurseverce tamamladılar, festivallerde sırasıyla peripolion'dakilere ve çevrede oturanlara ziyafetler verdiler, hem festival günlerinde hem de kentte anahtar taşıma töreninde¹³⁶⁹ gymnasiarkhia yürüttüler, her sınıftan ve her yaştan kişiye bol miktarda zeytinyağı dağıttılar, yardıma muhtaçları ve tiyatrocuları ödüllendirdiler ve son otuzuncu gün peripolion'dakilere (para?) dağıttılar, tapınağı kurbanlarla hoş tuttular. Rahibin kardeşi, onun ardından rahipliği yürütmekte olan Epainetos oğlu Galestes ile **birlikte Azanios hamamının frigidarium'unun yanındaki stoa'sını renkli mozaiik taşla kaplattılar**, babası Galestes oğlu Epainetos'un ve kardeşi Epainetos oğlu Galestes'in ve rahibenin oğulları Flavius Demetrios ve [- - Men]tor'un tanrıçaya karşı onurseverce katkıları ile. Neokoros Menedemos (dikilmesine ihtimam gösterdi).*

Sat. 12. [τοῦ Ἀδρι]ανίου, Barresi.

¹³⁶⁹ Anahtar taşıma töreni κλειδαγωγή için bkz. Laumonier, *cultes indigènes*, s. 392vd, krş. Bean, *Beyond the Maeander*, s. 73.

Koliorgalı Epainetos Pamphylos, Galestes oğlu Koliorgalı Epainetos Ouliade[s] ve eşi Aristeos kızı S[- -]'nin (T.109) oğludur. Epainetos Ouliades ve eşinin müşterek olarak rahiplikleri sırasında bir *stoa*'yı polychrom (çok renkli) mozaik taş ile kaplattıkları bilinmektedir.

Epainetos Pamphylos için bkz. Laumonier, BCH 61 (1937) s. 284vd no. 120; Laumonier, BCH 62 (1938) s. 274.

[Titus Flavius Aeneas ve eşi?] tarafından bir hamam inşa edilerek kent ve *Azanioi*'a adanmasına ilişkin yazıt için bkz. T.107.

T.111. *Boule, demos* ve *gerousia* Marcus Ulpius Aleksandros Herakleitos ve eşi Ulpia Ammion'u onurlandırıyor

Buluntu yeri: Lagina

Yapının türü: Kutsal yapıda üç *stoa*'nın inşası, ayrıca *macellum*'un karşısındaki diğer bir *stoa*'nın tamamlanması.

Yazıt taşıyıcı:

Ölçüler:

Yaptıran: Marcus Ulpius Aleksandros Herakleitos ve eşi Ulpia Ammion

İthaf: Yok.

Tarih: MS 138 – 193 (T.112 uyarınca).

Yayın: *I.Stratonikeia* no. 530.

Ayrıca bkz. Oliver, *Sacred Gerusia*, s. 148 vd. no. 35.

- [ό] δήμος καὶ ἡ βουλή καὶ ἡ γεροῦ[σία ἐτείμησαν]
- 2 διὰ ψηφισμάτων Μ(ἄρκον) Οὐλπιον, Ἀρίστωνος [υῖ]όν, [Κυ]-
ρεῖνα, Ἀλέξανδρον Ἡράκλειτον Κο(λιοργέα) καὶ Οὐλπίαν,
- 4 [Διο]νυσοκλέους θυγατέρα, Ἄμμιον Κο(λιοργίδα) ἱερατεύσαν-
[τα]ς εὐσεβῶς καὶ φιλοτείμως καὶ μετὰ τὰ λοιπά,
- 6 [τ]ὰ ἀναλώματα καὶ τὰς ἐστιάσεις, καὶ γυμνασιαρ-
[χίας] ἃς ἐτέλεσαν ἐν ταῖς [ἐπι]θήμοις καὶ ἑορτασί-
- 8 μοις τ[ῆς] θεοῦ ἡμέραις, καὶ τὸ μισθώσασθαι]

- δί' ὅλου [τουῦ] ἔτους [πάντα τὰ ἐπιδημήσαντα ἀκροά]-
 10 ματα, καὶ τὸ συνλαβέσθαι π[ᾶσι τοῖς δεομένοις,]
 κατασκευάσαντας ἐκ τῶν ἰδίων ἔν τε [τῇ ἱερᾷ οἰκίᾳ τὰς τρεῖς στοὰς]
 12 μετὰ τοῦ προτύλου τοῦ πρὸ τῆς εἰσόδου, [καὶ τὴν πρὸ τῆς οἰκίας πρὸς]
 τῇ βιοτικῇ ἀγορᾷ στοάν, καὶ τὰ ἄλλα πάντ[α τελέσαντας ἀξίως]
 14 καὶ τῶν γονέων καὶ τῶν προγόνων.

Demos, boule ve gerousia, oylama sonucunda Ariston'un oğlu Quirina tribus'undan Koliorgalı Marcus Ulpius Aleksandros Herakleitos'u ve Dionysokles kızı Koliorgalı Ulpia Ammion'u dindar ve onursever bir şekilde rahiplik görevini yerine getirdikleri için ve diğer harcamaların, ziyafetlerin ve malum günlerde ve tanrının festival günlerinde tamamladığı gymnasiarkhia'ların ve dışarıdan gelen gösteri ekiplerini tüm yıl boyunca kiralamalarının ve tüm muhtaçlara yardım etmelerinin yanında kendi keselerinden kutsal yapıda (oikia) girişin önündeki propylon ile birlikte üç adet stoa inşa ettirdikleri ve oikia'nın önündeki macellum'un karşısındaki stoa'yi ve diğer şeyleri de ebeveynleri ve atalarına yakışır biçimde tamamladıkları için onurlandırdı.

T.112. Marcus Ulpius Aleksandros Herakleitos ve eşi Ulpia Ammion'un rahip yazıtı

Buluntu yeri: Lagina

Yapının türü: Kutsal yapıda üç stoa'nın inşası, macellum'un karşısındaki diğer bir stoa'nın tamamlanması, ayrıca olasılıkla Hekate tapınağının kasasına ilikin finans işlerinde kullanılan masasının üzerine plaka eklenmesi.

Yazıt taşıyıcı: Mermer levha.

Ölçüler:

Yaptıran: M. Ulpius Aleksandros Herakleitos ve eşi Ulpia Ammion

İthaf:

Tarih: MS II. yüzyıl, Antonin'ler Dönemi; Antoninus Pius – Marcus Aurelius, Commodus, (MS 138 – 193) Laumonier.

Yayın: *I.Stratonikeia*, no. 668.

Ayrıca bkz. Barresi, *Asia Minore*, s. 358.

ἱερὺς ἐξ ἐπανγγελίας Μ(ἄρκος) Οὐλ(πιος), Ἀρίστωνος υἱός, Κυρεῖνα,
 2 Ἡράκλειτος Κο(λιοργεύς), ἱέρεια Οὐλ(πία), Διονυσοκλέους θυγάτηρ, Ἄμμι-
 ον Κο(λιοργίς) μετὰ τὰς ἐστιάσις καὶ τὸ γυμνασιαρχῆσαι πάσαις
 4 ταῖς ἑορτασίμοις καὶ ἐπισήμοις τῆς θεοῦ ἡμέραις καὶ
 τὸ μισθώσασθαι πάντα τὰ ἐπιδημήσαντα ἀκροάματα
 6 παρ' ὅλον τὸ ἔτος καὶ τὸ χαρίσασθαι τοῖς θύουσιν τὰ ἱερά καὶ
 τὸ ἐπαρκέσαι δημοσίᾳ τοῖς ἐπικουρίας δεομένοις, **κατεσκεύασαν**
 8 ἐκ τῶν ἰδίων τῆ ἱερᾶ οἰκίᾳ τὰς τρεῖς στοὰς καὶ τὸ πρόπυλον
 σὺν τῇ εἰσόδῳ, καὶ τὴν πρὸ τῆς οἰκίας στοὰν τὴν πρὸς τῇ βιοτικῇ
 10 ἀγορᾷ συνετέλεσαν, καὶ τὸν ποικίλον ἄβακα τῇ τραπέζῃ
 τῆς θεοῦ ἐπέθηκαν, συνφιλοτειμουμένων αὐτοῖς τῆς
 12 θυγατρὸς Οὐλπίας Δρακοντίδος καὶ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς
 Πολείτου τοῦ Πολείτου.

Ariston'un oğlu Quirina tribusundan Koliorgalı gönüllü rahip Marcus Ulpius Aleksandros Herakleitos ve Dionysokles kızı Koliorgalı rahibe Ulpia Ammion ziyafetlerin, tüm festivallerde ve tanrıçanın (Hekate) tüm malum günlerinde gymnasiarkhia yürütmelerinin ve tüm dışarıdan gelen gösteri ekiplerini bütün yıl boyunca kiralamalarının ve kurbanlarla tapınakları hoş tutmalarının, yardıma muhtaç olanlara kamu önünde yardım etmelerinin yanında, kendi keselerinden kutsal yapı (oikia) için üç adet stoa ve girişi ile birlikte bir propylon inşa ettirdiler ve yapının (oikia) önündeki macellum'un karşısındaki stoa'yı tamamlattılar ve tanrıçanın, (finans işlerinin yapıldığı) masasına renkli mermerden (mozaikli) bir plaka koydurdular, kızları Ulpia Drakontidos ve onun eşi Poleites oğlu Poleites'in onursever yardımları ile.

M. Ulpius Aleksandros Herakleitos için bkz. Laumonier, BCH 61 (1937) s. 273vd. no. 104; Laumonier, BCH 62 (1938) s. 269.

Ailenin soy şeması için bkz. *I.Stratonikeia*, s. 114 no. 235; M. Ulpius Aleksandros Herakleitos ve eşi Ulpia Ammion hakkındaki yazıtlar bkz. *I.Stratonikeia*, no. 235; no. 237; no. 530. Ulpia Ammion için bkz Kirbihler, Ktema 19 (1994) s. 64 no.2.

T.113. Tiberius Claudius Aristeas Menandros ve Aelia Glykinna'nın rahip yazıtı**Buluntu yeri:** Tapınak.**Yapının türü:** *Balaneion*'un inşası ve onarımına 1000 *denarii* para bağışı.**Yazıt taşıyıcı:** Taş levha**Ölçüler:****Yaptıran:** (Titus) Flavius Aeneas tarafından yaptırılan *balaneion*'un¹³⁷⁰ onarımı torunu Tiberius Claudius Aristeas Menandros ve Aelia Glykinna tarafından yaptırılıyor.**İthaf:** Yok.**Tarih:** Antininus Pius – Septimius Severus? (MS 138 – 198)**Yayın:** *I.Stratonikeia*, no. 701 ve lev. IX.Ayrıca bkz. L.Robert, *Études anatoliennes*, s. 549 vd. (sat. 10 - 14). Robert, *gladiateurs*, s. 171 no. 163.

- ἱερεῖς καὶ τῆς ἐπιφανεστάτης θεᾶς Ἐκάτης ὑποσχόμε-
 2 νοι πρόσφατον, Τιβ(έριος) Κλ(αύδιος), Κλ(αυδίου) Ἀριστέου υἱός, Κ[υρ]είνα,
 Ἀριστέ-
 4 ας Μένανδρος καὶ Αἰλ(ία), Αἰλ(ίου) Εἰρηναίου θυγάτηρ, Γλύκιννα,
 μεθ' ἣν ἐτέλεσαν ἀρχιερωσύνην ἐπὶ φιλοδωρίαις καὶ κυ-
 νηγεσίαις, ἱεράσαντο καὶ τῆς θεοῦ, καὶ τὴν τε πόλιν ἰστί-
 6 ασαν πᾶσαν καὶ ἔδωκαν διανομῆς ἐκάστῳ τῶν πολιτῶν
 ἀνὰ δηνάρια δύο ἐν τῷ θεάτρῳ, ἕκαστον δῆμον ἐκ τῶν
 8 δέλτων καλέσαντες, ἐγυμνασιά[ρ]χησαν δὲ ἐν τῇ πόλει
 τῇ τῆς κλειδὸς πομπῇ ἡμέρας δύο πρῶτοι καὶ ἐν τῷ περι-
 10 πολίῳ τὰς εἰθισμένας ἡμέρας, ἔδωκαν δὲ καὶ τὰ τῆς
 Σεβαστῆς δηνάρια χεῖλια ἐν αὐτῷ τῷ τῆς ἱερωσύ-
 12 νης ἐνιαυτῷ εἰς ἐπισκευὴν καὶ κατασκευὴν βαλανεί-
 ου, οὗ ὁ πάππ[ο]ς τοῦ Ἀριστέου Φλά(ουιος) Αἰνέας ἀνέθηκεν
 14 τῇ πόλει, [τοῦτ]ο τοῦ Ἀριστέου ἀνέντος τῇ πατρί-

¹³⁷⁰ Hamamin [Titus Flavius Aeneas ve eşi?] tarafından inşasına ilişkin yazıt için bkz. T.107

δι τῶ [αὐτῶ ἐν]ιαυτῶ τοῦ βαλανείου μέρους.

En yüce tanrıça Hekate'nin şanlı bir şekilde gönüllü olan rahipleri Claudius Aristeos'un oğlu, Quirina tribusundan Tiberius Claudius Aristeas Menandros ve Aelius Eirenaios'un kızı Aelia Glykkina, başrahiplik görevini başışlarla ve av şölenleriyle (kynegesios) tamamladıktan sonra tanrıçanın rahipleri olarak hizmet ettiler, tüm kente ziyafet verdiler ve tiyatrodan, yurttaşların her birine, her bir demos'u listeden çağırarak, ikişer denarii dağıttılar, kentte ise ilk kez kentteki anahtar alayında iki gün ve peripolion'da malum günlerde gymnasiarkhia yürüttüler, rahipilikleri ile aynı yıl içinde Aristeos'un dedesi Flavius Aeneas'ın kente vakfettiği hamamın onarımı ve inşası için 1000 Augusta¹³⁷¹ denar'ı başışladılar, hamamın bu bölümünün (inşası) ise aynı yıl içinde kent için Aristeos tarafından tamamlanmıştır.

Ailenin soy şeması için bkz. *I.Stratonikeia*, no. 179; Laumonier, BCH 61 (1937) s. 251 vd. no. 55; *id.*, BCH 62 (1938) s. 280; *id.*, *cultes indigènes*, s. 270 ve 386.

Sikkelerden iki adet Claudius Aristeas bilinmektedir. Birisi yazıtta geçen diğeri ise onun babası olmalıdır. Antoninus Pius and Septimius Severus Dönemleri'nde yaşamışlardır. Bkz. Münsterberg, *Beamtennamen*, s. 121.

Aristeas'ın büyükbabası Flavius Aeneas için bkz. *I.Stratonikeia*, no. 210 (sat.13); no. 1025 ayrıca bkz. Laumonier, BCH 61 (1937) s. 262 no. 71. Hamamın [Titus Flavius Aeneas] tarafından inşasına ilişkin yazıt için bkz. T.107.

Hamamın onarımı ve inşası (sat. 11-12) ifadesi var olan hamamın gerekli görülen kısımlarının onarıldığını, ayrıca yapıya yeni bölümler eklendiğini veya eksik bölümlerin tamamlandığını (sat. 14-15) göstermektedir. Yapı, Antoninus Pius'un ilk yıllarında gerçekleşen depremde zarar görmüş olmalıdır. Söz konusu hamamın yeri hakkında bkz. T.107.

T.114. Myonides oğlu Damylas'ın rahip yazıtı

Buluntu yeri: Detaylı bilgi yok.

Yapının türü:

¹³⁷¹ Augusta günü, Asia eyaleti takvimine göre 23 Eylül, yani Augustus'un doğum günüydü ve Augustus egemenliği altındaki Asia eyaletinde takvimin başlangıç noktasını (*era*) oluşturuyordu, bkz. L. Robert, *Études anatoliennes*, s. 549vd; Price, *Rituals and Power*, s. 106, ayrıca bkz. *I.Stratonikeia*, no. 255 (sat. 1- 2). Asia eyaletinde Augustus Dönemi'nde takvimin dönüşümü için bkz. Price, *Rituals and Power*, s. 54vd ve s. 106 dn. 33.

Υαζίτ ταςίυίς: ?

Όλςύλερ: Ηγ.: 0.01 – 0.016.

Υαπτίραν: Myonides oğlu Damylas

Íthaf:

Ταρη: MS II. yüzyıl sonu – III. yüzyıl başı.

Υαγύν: *I.Stratonikeia* no. 674

Ayrıca bkz. Aydaş, *Karya ile Rodos*, s. 89vd no. SE 42.

- [– πατ]ρίδος πε-
- 2 [^{c.5} τ]ὰς ἀμφισβῆ[τ]ήσ[εις]
- πρὸς Ῥοδίουσ, μετὰ ἀ[ρ]-
- 4 χιερωσύνην καὶ ἔργου κ[α]-
- τασκευὴν μεγαλοπρε-**
- 6 πούσ,** μετὰ στεφανη-
- φορίαν θεοῦ Ἀπόλλων[ος,]
- 8 ἐν πᾶσιν συννευσεβοῦν-
- τος, ἐπικοσμοῦντος, μυ-
- 10 σταγωγοῦντος τοῦ ἀδελ-
- φοῦ Δημητρίου ἐν παντὶ
- 12 καιρῷ · τὰ εἰς εὐσέβειαν τῶν
- θεῶν καὶ τῇ πατρίδι κεχαρισ-
- 14 μένα καὶ τοῖς πολεῖταις
- μετὰ εὐφροσύνης γυμνα-
- 16 σιαρχίας καὶ ἐστιάσεις
- πλεονάκις ἐπιτελέσαντε[ς,]
- 18 συνφιλοτιμουμένων τῶν ὑῶν
- Ἀὐρ(ηλίου) Δαμύλα καὶ Μενεκλέους καὶ
- 20 κλειδοφόρου, θυγατρὸς Κλ(αυδίου) Ἀρι-
- στέου ἀσιάρχου, Κλ(αυδίας) Λεοντίδος.

[Myonides oğlu Damylas - - -], Rhodoslularla anlaşmazlıkları vatanın [lehine sonuçlandırıp]¹³⁷², başrahipliğin, **görkemli bir yapının inşasının ardından**, Tanrı Apollon'un stephanephoria'sından sonra her konuda (onunla) birlikte dindarlığını gösteren, kutlamalar yapan ve her fırsatta gizli törenleri yöneten kardeşi Demetrios (ile birlikte) tanrılara ibadete yönelik olarak ve vatani için sunular ve adakları, yurttaşlar için neşeyle gymnasiarkhia'ları ve pek çok kez ziyafetleri yerine getirdiler, (Damylas'ın) oğulları Aurelius Damylas, Menekles ve asiarkh Claudius Aristeas'ın kızı, anahtar taşıyıcısı Claudia Leontis'in onusever katılımları ile.

Myonides oğlu Damylas için bkz. Laumonier, BCH 62 (1938) s. 173 no. 115bis. Claudius Aristeas için bkz. Laumonier, BCH 61 (1937) s.252 no. 56, Myonides oğlu Demetrios için bkz. Laumonier, BCH 61 (1937) s. 282 no. 115, Aile için genel olarak bkz. Laumonier, BCH 62 (1938) s. 272. Soy ağacı için bkz. *I.Stratonikeia I*, s. 126

MYLASA

T.115. Polites oğlu Hermias sütun yaptırıyor

Buluntu yeri: Mylasa, günümüzde Bodrum Müzesinde.

Yapının türü: Belirlenemeyen bir yapı ile ilişkili sütun.

Yazıt taşıyıcı: Sütun tamburu.

Ölçüler: Y.: 0.29

Yaptıran: Polites oğlu Hermias

İthaf:

Tarih: MÖ II-I. yüzyıl

Yayın: *I.Mylasa*, no. 338.

Ayrıca bkz. Robert, *Sinuri*, s. 30vd; Rumscheid, *EA 37* (2004) s. 49 no. 5.

Ἐρμίας Πολίτου [ἱερεὺς]

2 Ποσειδῶνος Ἴσθ[μίου]

ὑπέρ τε τοῦ υἱοῦ []

4 καὶ τῶν τοῦ υἱοῦ [παίδων]

[τὸν κ]ίονα

¹³⁷² Damylas'ın söz konusu anlaşmazlıklar ile ilgili olarak Roma'ya elçilik görevi üstlenmiş olması da muhtemeldir, bkz. Aydaş, *Karya ile Rodos*, s. 89vd.

Polites oğlu Poseidon Isthmios rahibi Hermias, oğlu [Falanca] ve onun oğulları adına sütunu (inşa ettirdi ve adadı).

Polites oğlu Poseidon Isthmios rahibi Hermias için ayrıca bkz. Robert, *Sinuri*, no. 46 (sat. 8-9).

Yaptıran kişinin Poseidon Isthmios rahibi olması ışığında inşa edilen sütun bu kulte hizmet eden dinsel bir yapı ile ilişkili olabilir. Mylasa'da Poseidon Isthmios kültü için bkz. Laumonier, *cultes indigènes* s. 123. Karia kentlerinde Poseidon Isthmios kültü için bkz. Laumonier, *cultes indigènes* s. 622.

T.116. Hierokles oğlu Pollis, eşi ve çocukları sütunlar adıyorlar

Buluntu yeri: Mylasa

Yapının türü: Zeus Osogo tapınağı ile ilişkili 8 adet sütun

Yazıt taşıyıcı: Sütun

Ölçüler:

Yaptıran: Hierokles oğlu Pollis, eşi Phaidros kızı Menias ve oğulları Hierokles ve Phaidros

İthaf: Zeus Osogo

Tarih: MÖ II.-I. yüzyıl

Yayın: *I.Mylasa*, no. 326.

Πόλλις Ἱεροκλέους τοῦ Ἱεροκλέους,
 2 στεφανηφορήσας
 καὶ ἱερατεύσας τοῦ τε Διὸς
 4 τοῦ Ὀσογῶ καὶ τοῦ Διὸς τοῦ
 Λαβραύνδου καὶ ἀγορανομήσας,
 6 καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ Μηνιάς
 Φαίδρου καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν
 8 Ἱεροκλῆς καὶ Φαίδρος **ἀνέθηκαν**
 τοὺς ἐξῆς κίονας ὀκτῶ
 10 ἐκ τῶν ἰδίων ὑπαρχόντων

τῶι Διὶ τῶι Ὀσογῶι

Hierokles oğlu Hierokles'in oğlu stephanephoria ve Zeus Osogo ve Zeus Labraundos rahipliği ve agoranom,a yürütmüş Pollis ve eşi Phaidros kızı Menias ve oğulları Hierokles ve Phaidros sıralı sekiz sütunu kendi mali imkânları ile (inşa ettirip) Zeus Osogo 'ya adadılar.

Zeus Osogo/Osogo kùltü hakkında bkz. Laumonier, *cultes indigènes*, s. 101 – 140.

T.117. Phanios oğlu Aetion hamamı adıyor

Buluntu yeri: Mylasa (Hekim Sokak'ta bir evde). Günümüzde Milas Müzesi'nde bulunuyor.

Yapının türü: Balaneon

Yazıt taşıyıcı: Mermer lento blok.

Ölçüler: Y.: 0.17; G.: 0.85; D.: ölçülemiyor.

Yaptıran: Phanios oğlu Aetion

İthaf: *Demos*

Tarih: MÖ I. yüzyıl sonu

Yayın: Blümel, EA 13 (1989) s. 5* (= *I.Mylasa*, no. 512); SEG XXXIX (1989) no. 1130.

Ἀετίων Φανίου Ταρμου ἀνέθ[η]-

2 κε τὰ βαλανῆα τῶι Δήμῳι.

Phanios Tarmos'un oğlu Aetion, balaneon'u (inşa ettirip) demos'a adadı.

Yazıt taşıyıcının türü ve ölçüleri Aetion'un inşa ettiği hamamın küçük ölçekli ve mütevazı olduğu yönünde fikir veriyor.

Aetion için bkz. *I.Mylasa*, no. 135.

T.118. [Dio]nysios oğlu, Aphrodite Syria rahibi [Falanca] tapınağın ante duvarını adıyor

Buluntu yeri: Mylasa, bir evde.

Yapının türü: Ante duvarı (parastas), ilişkili olduğu yapı bilinmiyor.

Yazıt taşıyıcı: Arşitrav

Ölçüler: Y.: 0.23; G.: 0.82; Hy.: 0.025.

Yaptıran: Dionysios oğlu Aphrodite Syria rahibi [Falanca]

İthaf:

Tarih: MÖ I. – MS I. yüzyıl,? (Lambrechts – Noyen)

Yayın: *I.Mylasa*, no. 329.

Ayrıca bkz. Lambrechts – Noyen, *La Nouvelle Clio* 6 (1954) s. 274.

[- - - - Διο]-
 2 νυσίου ἱερεὺς
 Ἀφροδείτης
 4 Συρίας τὴν πα-
 [ρ]αστάδα
 6 ἀνέθηκεν

[Dio]nysios oğlu, Aphrodite Syria rahibi [Falanca] ante duvarını (inşa ettirdi ve) adadı.

Yaptıran kişinin rahip olması ışığında Aphrodite Syria kültüne hizmet eden bir yapı olabilir.

T.119. Skymnos oğlu Aristomenes Matris, çeşmeyi onarıyor (?)

Buluntu yeri: Mylasa

Yapının türü: Çeşme ve bununla ilişkili su kuyusunun onarımı (?)

Yazıt taşıyıcı: Mermer blok.

Ölçüler: Y.: 0.25; G.: 1.12; D.: 0.31; Hy.: 0.011.

Yaptıran: Aristomenes'in ataları / Aristomenes (atalarının verdiği söz uyarınca).

İthaf: Augustus'lar

Tarih: MS I. yüzyıl

Yayın: *I.Mylasa*, no. 504.

Ayrıca bkz. Barresi, *Asia Minore*, s. 360vd.

- Σε]βαστοῖς Ἀριστομένης Σκύμνου Μᾶτρις ὁ καὶ Ὑσσαλδωμος
 2 [- - -] καὶ στεφανηφόρος καὶ ἱερεὺς Διὸς Ὅσογω εἰσήγαγεν
 [- - -]σεν τῇ πατρίδι εἰς τε **τὰς προγονικὰς κρήνας** καὶ τὰ Σεβαστὰ
 4 [- - -] **τ[ὰ π]αραγωγήια κατὰ τὴν τῶν προγόνων ἐπανγελίαν**

Augustus'lara; Skymnos oğlu, [- -] stephanephoros ve Zeus Osogo rahibi Aristomenes Matris, diğer adı ile Hyssaldomos (suyu?) getirdi [ve? falanca işi yaptır]dı kent için atalarının çeşmesine ve Augustus/Augusta? [- ine ve - -] su kaynağına, atalarının verdiği söz uyarınca.

T.120. Lu(cius) Furius Bassus sütun yaptırıyor

Buluntu yeri: Mylasa

Yapının türü: Sütun, ilişkili olduğu yapı bilinmiyor.

Yazıt taşıyıcı: Sütun fragmenti

Ölçüler:

Yaptıran: Lu(cius) Furius Bassus

İthaf:

Tarih: Principatus Dönemi

Yayın: *I.Mylasa*, no. 505.

- Λού(κιος) Φοριος
 2 Βάσσοσ γυμνασιάρχης
 [κατ]ὰ τὸ ψίφισμ[α] ^{sic.}
 4 **[τὸν] κείονα** ΣΤ[- - -]

*Lu(cius) Furius Bassus oylama neticesinde (üstlendiği) gymnasiarkhia sırasında **sütunu** [kaidesi ve başlığı ile birlikte? - - -].*

Sat. 4: [τὸν] κείονα σὺ[ν σπείρη καὶ κεφαλῇ], Kontoleon.

Söz konusu sütun inşasının bir *gymnasion* ile ilişkili olması kuvvetle muhtemeldir.

MYNDOS

T.121. Falanca, *stoa*'yı (?) adıyor

Buluntu yeri: Myndos, Dereköy'de bir yapının duvarında yeniden kullanılmış.

Yapının türü: *Stoa*

Yazıt taşıyıcı: Blok taş.

Ölçüler: Y.: 0.32; G.: 0.60; D.: ölçülemiyor; Hy: 0.07, monumental harfler.

Yaptıran: Caesar dostu ve vatansever [Falanca]

İthaf:

Tarih: Principatus Dönemi

Yayın: Bean - Cook, BSA 50 (1955) s. 138, no. 52*; SEG XVI (1959) no. 689.

[- - φιλόκα]ισαορ φι[λόπατρις? - - -]

2 [τήν ?στο]άν ἐκ τ[ῶν ιδίωv ἀνέθηκεv.]

Caesar dostu ve vatansever [Falanca] [?stoj]a'yı kendi kesesinden (inşa ettirdi ve) adadı.

T.122. Falanca, *stoa*'yı (?) adıyor

Buluntu yeri: Gümüşlük, bir evin duvarında yeniden kullanılmış.

Yapının türü: *Stoa*

Yazıt taşıyıcı: Mermer levha, sağ ve soldan kırık.

Ölçüler: Y.: 0.35; G.: 1.25; D.: ölçülemiyor; Hy.: 0.12, monumental harfler.

Yaptıran: Bilinmiyor.

İthaf: Tatlı vatan

Tarih: Principatus Dönemi

Yayın: Bean - Cook, BSA 50 (1955) s. 112, no. 38*; SEG XVI (1959) no. 690.

[- - - τῆι γλυκυτ]άτι πατριδι τῆ[v στο]άν? - -]

2 [- - - συν - - - καὶ τοῖς χρ]υσοῖς κεφαλέ[οις.]

[*Falanca oğlu Falanca, stoa'yi? - - - lerle ve*] *altından başlıklarıyla birlikte*[- - - ve?]
pek tatlı vatana (*adadı*).

NYSA

T.123. Apollon[i]des oğlu [M]olossos çeşmeyi adıyor

Buluntu yeri: Nysa

Yapının türü: Çeşme, büyük olasılıkla bir *gymnasion* ile ilişkili.

Yazıt taşıyıcı:

Ölçüler:

Yaptıran: Apollon[i]des oğlu [M]olossos

İthaf: *Demos*, *Hermes*, *Herakles* ve *neoi*.

Tarih: Principatus Dönemi

Yayın: Pappakonstantinou, *Αἱ Τράλλεις*, no. 77; Kontoleon, BCH 10 (1886) s. 520, no.

19.*

[M]ολοσσὸς Ἀπολλονί-
 2 ου, φύσει Διονυσίου
 [ἀ]γωνοθετῶν τιθεὶς ἀ-
 4 εἰ τὸ ἄλειμμα δρακτὸν
παρ' ἑαυτοῦ ἀνέθηκεν
 6 **τὴν κρήνην** καὶ τὸν Ἑρμῆν
vac. τῶ τε δήμῳ καὶ *vac.*
 8 *vac.* Ἑρμῆι καὶ *vac.*
 Ἡρακλεῖ καὶ τοῖς νέοις.

Apollonios'un oğlu, Dionysios'un öz oğlu [M]olossos, üstlendiği agonothesia sırasında yağla kutsama kasesini sürekli olarak bulundurup, çeşmeyi ve Hermes heykelini bizzat kendisi (inşa ettirip), demos'a, Hermes'e, Herakles'e ve neoi'a adadı.

T.124. *Boule* ve *demos*, Faustus oğlu Faustus Gaius'u, Paionios oğlu Apollonios'u ve Apollonios oğlu Apollonios'u onurlandırıyor

Buluntu yeri: Tiyatro.

Yapının türü: Tiyatronun üst kısmındaki duvar, set.

Yazıt taşıyıcı: Mermer mimari fragment.

Ölçüler:

Yaptıran: Faustus oğlu Faustus Gaius, Paionios oğlu Apollonios ve Apollonios oğlu Apollonios.

İthaf:

Tarih: Principatus Dönemi

Yayın: Blümel, EA 25 (1995) s. 60vd no. 31*; SEG XLV (1995) no. 1536.

Ayrıca bkz. Hermann, EA 28 (1997) s. 145 – 147.

Ἡ βουλή καὶ ὁ δῆμος ἐτεί-
 2 μῆσαν Φαῦστον Φαύστου,
 Γάιον καὶ Πραξίαν [[Παιωνί]]-
 4 ου καὶ Ἀπολλώνιον Ἀπολ-
 λωνίου ἀστυνόμους
 6 νομίμως καὶ εὐτόνως
 ἄρξαντας, ἐκχώσαντας
 8 δὲ καὶ τὸν ἐπικείμενον
 τῷ θεάτρῳ σπίλον
 10 ἀντὶ τῆς εἰς τὸν
 θεορμὸν περίπατον
 12 δαπάνης.

Boule ve *demos* Faustus oğlu Faustus Gaius'u, Paionios oğlu Apollonios'u ve Apollonios oğlu Apollonios'u, yasaya uygun ve gayretli şekilde *astynomia* yürütüp, tiyatronun üst kısmındaki seti (duvarı) sıcak *peripatos*'a yönelik harcamaların yerine kurdukları için onurlandırdılar.

Sat. 3: [[Παιωνί]- , rasura.

Yazıtta geçen (sat. 9) σπίλος “set” veya “duvar” anlamındadır, ἐκχώννουμι fiili ile bu setin kurulması veya çekilmesinin ifade edilmektedir; Söz konusu olan yapı büyük olasılıkla tiyatroyu, içerisine giren su veya hemen yanındaki tepeden kayan topraktan koruma amaçlı bir set duvarıdır¹³⁷³. Bu duvar *astynomoi* tarafından “sıcak *peripatos*’a yönelik harcamalara karşılık” yaptırılmıştır. Büyük olasılıkla *summa honoraria* olarak söz verilen bu hizmet bir *peripatos*’un ısıtılma işlemi için gerekli masrafları içeriyor olmalıdır.

PANAMARA

T.125. Hekataios oğlu Falanca, stoa ve ergasteria yaptırıyor

Buluntu yeri: Panamara

Yapının türü: [St]oa’lar ve *ergasteria*

Yazıt taşıyıcı: Mermer blok, üzerinde iki yazıt bulunuyor¹³⁷⁴.

Ölçüler:

Yaptıran: Hagesandros oğlu Hekataios’un oğlu Koraiyalı [Falanca]

İthaf: Zeus Karios

Tarih: MÖ I. yüzyıl sonu – MS I. yüzyıl başı

Yayın: *I.Stratonikeia*, no. 111.

Ayrıca bkz. Laumonier, BCH 61 (1937) s. 240, no. 11; Laumonier, BCH 62 (1938) s.

168

[- - -] Ἐκαταίου τοῦ Ἀγ[η]-

2 [σάνδρου] Κωραιεὺς ἱερατεύσας

[τὰς στ]οὰς ἐκ τῶν περι[σ]σωμάτων

4 [- - -] ΕΡΩ τῶν οἰκίῳν Διὶ Καρίῳι <τ>ὰ

[- - - ἐρ] <γ>αστήρια.

¹³⁷³ Hermann, EA 28 (1997) s. 145 – 147.

¹³⁷⁴ Diğer yazıt için bkz. *I.Stratonikeia*, no. 55.

*Hagesandros oğlu Hekataios'un oğlu rahiplik yapmış Koraiyalı [Falanca], stoa'ları perissoma'dan*¹³⁷⁵ [- - -] *oikos'ların [- - -] Zeus Karios'a [- - -] ergasterion'ları (inşa ettirdi ve adadı?)*.

Hagesandros oğlu Hekataios, MÖ 39 yılına tarihlenen bir yazıttan¹³⁷⁶ tanınmaktadır.

T.126. Dionyso[kles] oğlu [Apollod]otos ve Artemisia'nın rahip yazıtı

Buluntu yeri: Panamara

Yapının türü: Bilinmiyor.

Yazıt taşıyıcı: Tanım yok¹³⁷⁷.

Ölçüler: Hy.: 0.025

Yaptıran: Rahip Dionyso[kles] oğlu [Apollod]otos ve rahibe Artemisia (Laumonier)

İthaf:

Tarih: MS I. yüzyıl, Laumonier.

Yayın: *I.Stratonikeia*, no. 161.

Ayrıca bkz. Laumonier, *cultes indigènes*, s. 243.

[ίερεὺς
2 []οτος τοῦ Διονυσο-
[]ς, ἰέρια Ἀρτεμισ[ία]
[ἱερατεύσαντες εὐσεβῶς μὲν πρὸς τοὺς θεοὺς δι' ὅλου το]ῦ ἐνιαυτοῦ ἐφιλο-
4 [τιμηθήσαν δὲ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, κατασκευάσαντες ἐν τῇ τῆς ἱερωσ]ύνης
χρόνῳ τῆν
[]σὺ]ν καὶ τοῖς ἐπιφερο-
6 [μένοις εἰς αὐτὸν πᾶσιν ὑπεδέξαντο δὲ πάντα τοὺς] ἀναβάντας
[εἰς τὸ ἱερὸν φιλοτίμως καὶ μεγαλοπρεπῶς,]ρα διὰ τοῦ δήμου
8 []ἀργυρ]ίου δραχμὰς
[]ἐν τῇ ἀναβάσει] τοῦ θεοῦ καὶ
10 []συνφιλοτιμουμένων αὐτοῖς τῶν τέκνων] καὶ Παπίου.

¹³⁷⁵ Faaliyetin finansı memuriyet için ayrılmış ödeneğin kalan kısmından sağlanmıştır. Memuriyete ilişkin ödenek ve gelirlerin arta kalan kısmının heykel dikilmesi ve imar faaliyetlerinde kullanımı hakkında bkz. Robert, *Hellenica VI*, s. 70 dn. 2.

¹³⁷⁶ Bkz. *I.Stratonikeia*, no. 11 (sat. 14-15).

¹³⁷⁷ Yazıt taşıyıcı üzerinde, farklı yazı karakteri ile yazılmış diğer bir yazıt bulunmaktadır, bkz. *I.Stratonikeia*, no. 14; “Complet en haut et à droite”, Cousin.

Laumonier¹³⁷⁸, yazıtta adı geçen rahibin Dionysokles oğlu Apollodotos olduğunu öne sürmektedir, bu öneri ışığında satır 1 ve 2 için şu tamamlama uygun görünmektedir;

[ἱερεὺς ----- Ἀπολλόδ]οτος τοῦ Διονυσο-
2 [κλέους -----], ἱέρια Ἀρτεμισ[ία]

[Rahip - - - - Dionyso[kles?] oğlu Apollod[otos? - - - ve eşi? - - - Falanca kızı] rahibe Artemis[ia tanrılara karşı dindar bir şekilde bütün] yıl [boyunca] rahiplik yaptılar, insanlara karşı ise [rahip]likleri sırasında [falanca yapıyı] tüm çevresinde[kilerle birlikte inşa ettirerek] ünsev[erliklerini gösterdiler, tapınağa] çıkan [herkesi onurseverce ve yüce bir insana yakışır şekilde ağırladılar - - -] kentin [- - - - gümüş] drakhme'leri [- - -] tanrının [inişi için yapılan kutlamalarda] ve [- - - çocukları Falanca] ve Papios'un [onursever yardımları ile].

T.127. Philagros oğlu [L]eon ve kızkardeşi Myrtale *oikos*'u ve girişi adıyorlar

Bulutnu yeri: Panamara

Yapının türü: Kutsal alanda *oikos*, beyaz mermerden kaplamaları ile birlikte giriş.

Yazıt taşıyıcı:

Ölçüler:

Yaptıran: Phi[lagros] oğlu [L]eon ve kızkardeşi Myr[tale]

İthaf: Zeus, Hera ve *demos*.

Tarih: MS I. yüzyıl. (?) Laumonier.

Yayın: *I.Stratonikeia*, no. 108.

Ayrıca bkz. Laumonier, BCH 62 (1938) s. 167.

[Λ]έων Φι[λάγρου τοῦ - - -]
2 Κω(ραιεὺς) καὶ Μυρ[τάλη Φιλάγρου Κω(ραῖς),]
ἢ ἀδελφῆ, ἱερα[τεύσαντες κατὰ πεν]-
4 ταετηρίδα, ἀ[νέθηκαν τὸν οἶκον]
καὶ τὸ στρώμα [- - - - λευκόλι]-
6 θον καὶ τὴν εἴσο[δον σὺν καὶ τῇ ἐπι]-

¹³⁷⁸ Laumonier, *cultes indigènes*, s. 243.

χρώσει καὶ ζωγραφ[φίαι Διῖ καὶ Ἥραι]
8 καὶ τῶι δῆμ[ωι.]

[Falanca oğlu] Philagros'un oğlu Koraialı [L]eon ve kızkardeşi Philagros kızı Myrtale, pentaeterik festival kapsamında rahiplik üstlenip **oikos'u [- - -] beyaz mermerden kaplamalarını ve boyası ve resimlemeleri ile birlikte girişi** (inşa ettirip) Zeus'a, Hera'ya ve demos'a **adadılar**.

Rahibin babası Philagros için bkz. Laumonier, BCH 61 (1937) s. 240, no. 9.

T.128. Philagros kızı Menias yapı yaptırıyor

Buluntu yeri: Panamara

Yapının türü: Tapınakta, belirlenemeyen yapının onarımı ve inşası

Yazıt taşıyıcı: Büyük taş blok, sol kısmı eksiksiz, sağ kısmı kırık. Taş üzerinde, bu yazıtın altında başka bir yazıt¹³⁷⁹ bulunuyor.

Ölçüler: Y.: 0.55; G.: 0.44; D.: 0.33; Hy.: 0.023.

Yaptıran: Philagros kızı Menias

İthaf:

Tarih: MS I. yüzyıl (?) Laumonier.

Yayın: Laumonier, BCH 62 (1938) s. 168; *I.Stratonikeia*, no. 110.*

Ayrıca bkz. Laumonier, BCH 61 (1937) s. 240, no. 10bis.

	<i>I.Stratonikeia</i> , no. 110	Laumonier, BCH 62 (1938) s. 168
		[τὸ ἱερόν τοῦ]
	[. . .]λμα[- -]	[Παν]αμα[ρου, ποιησάμενος εἰς]
2	τὴν ἐπισκε[υὴν καὶ τὴν κατα]-	τὴν ἐπισκε[υὴν καὶ τὴν κατα]-
	[σ]κευὴν τῶν ἐν [τῷ ἱερῷ? - -]	[σ]κευὴν τῶν ἐν [τῷ αὐτῷ οἰκιῶν?]
4	καὶ εἰς τὴν λοιπὴ[ν περὶ τὸν θε]-	καὶ εἰς τὴν λοιπὴ[ν ἔξοδ]-
	ὸν περισσοτέρα[ν μεγαλοπρέπειαν]	ὸν περισσοτέρα[ν σπουδὴν]
6	καὶ σεμνότητα [- - - ἐπιμελη]-	καὶ σεμνότητα [ἀναπληρω]-

¹³⁷⁹ Leon oğlu Rahip Artemidoros'dan bahseden yazıt için bkz. *I.Stratonikeia*, no. 138.

	θέντων τῶν τοῦ [- - -]	θέντων τῶν τοῦ [θεοῦ λημμά]- (?)
8	των καὶ τῶν εἰς τὰ [- - -] ρια καὶ κόσμον διη[νεκῆ - - -]	των καὶ τῶν εἰς τὰ [ἐργαστή]- ρια καὶ κόσμον διη[νεκῶν]
10	ἀργυρωμάτων ἰέ[ρεια] Μηνιάς Φιλάγρου [Κωραι]-	ἀργυρωμάτων ἰέ[ρεια] Μηνιάς Φιλάγρου [Κωραι]-
12	ἴς ἡ ἀδελφή.	ἴς ἡ ἀδελφή.

[- - - hey]keli? [- - -] *tapınaktaki [- - -]lerin onarımı ve inşasına ve tanrıyla ilgili diğer eşsiz yüceliklere ve soyluluğa [- - -] [Falanca ve Falanca'nın] epimeleia'sı altında [- - -] ve bezemesini sürekli olarak [- - - den elde edilen?] gümüş paralardan; rahibe, kızkardeşi Philagros kızı [Korai]alı Menias (yaptırdı).*

[Korai]alı Menias'ın ismi belirlenemeyen erkek kardeşi, büyük olasılıkla ölmüştür. Olasılıkla Menias'ın rahibelik görevi abisi ile müşterek olarak üstlenilmiştir ve abisinin rahipliği sırasında vaad ettiği tapınaktaki bazı yapıların onarımı bazılarının ise inşası işini kardeşi yürütmüş olmalıdır. Bununla birlikte rahip ölmeden önce “gümüş paralar” olarak ifade edilen ve kaynağı belirlenemeyen bir miktar parayı yapıların belirlenemeyen bir imar işinde ve bezemesinde kullanılmak üzere “sürekli olarak” bırakmıştır. Bu ifade paranın bir kaynakla desteklendiğini göstermektedir. Bu iş için *epimeletai* (sat. 6-7) görevlendirilmiş (?) ve erkek kardeşi bulunmaması nedeniyle vaad edilen işleri yaptırmak rahiplik görevi ile birlikte kızkardeş Menias'a kalmış olmalıdır.

Koraialı Philagros kızı rahibe Myrtale¹³⁸⁰, Philagros kızı Menias'ın kız kardeşi olabilir¹³⁸¹. Laumonier tarafından MS I. yüzyıla tarihlenen her iki rahibe de Koraia demesindedir ve aynı baba ismini taşımaktadır. Bu öneri doğrultusunda yazıtta ismi okunamayan rahip Philagros oğlu [L]eon olabilir.

Sat. 1. [ἄγα]λμα [- - -], SEG.

T.129. Apelles oğlu [Pos]ittos. tapınak ile ilişkili yapı ve mimari elemanları inşa ediyor

Buluntu yeri: Panamara

Yapının türü: Hera Tapınağı ile ilişkili yapı ve mimari elemanların inşası

Yazıt taşıyıcı:

¹³⁸⁰ Bkz. T.127.

¹³⁸¹ Laumonier, BCH 62 (1938) s. 167vd; Dingil, *kadınlar*, s. 152.

Ölçüler: Hy.: 0.035

Yaptıran: *Neokoros* ve rahip, Apelles oğlu Hierokomeli [Pos]ittos.

İthaf: Zeus Karios, [He]ra ve *demos*

Tarih: MS I. yüzyıl ortaları veya ikinci yarısı, Laumonier.

Yayın: Hatzfeld, BCH 51 (1927) s. 79-81 no. 28; *I.Stratonikeia*, no. 112.*

[Πόσ]ιττος Ἀπελλοῦ Ἱεροκομ[ήτης] ὁ καὶ ἰπάρος ἱερατεύων καὶ νεω[κόρος]
γενόμενος]

2 [κατ]εσκεύασεν παρ' ἑατοῦ κ[αὶ ἀνέθ]ηκεν τήν τε ψαλίδα καὶ τὰς π[αστάδας]
σὺν τῷ]

[κλει]δοφυλακίῳ καὶ τὰς δύο [θύρας σ]ὺν τοῖς λευκολίθοις ἔργοις [- - -]

4 καὶ τῇ ἐνδωμήσει τῷ[ν] λευκολίθων καὶ συ[. . .]νμασιν καὶ ἐξερείσμ[ασιν]
καὶ τῇ λοιπῇ οἰκοδομ[ία] καὶ τῇ στεγ[άσει] καὶ τῇ λοιπῇ ξυλοξ[-]

6 καὶ σὺν τῇ χρεΐσει[ι] Διὶ Καρίῳι [καὶ Ἑ]ρα καὶ τῷ δήμῳι.

Apelles oğlu Hierokomeli [Pos]ittos halihazırda rahipken, neokoros¹³⁸² olunca, kemeri ve anahtar koruma yeri (kleidophylakion) ile birlikte odaları (pastas) ve beyaz mermeden işleri ile birlikte iki adet kanatlı kapı (thyra), [ve - - -] mermerden duvarları ve [- - -]leri ve destekleri ve diğer yapılarıyla ve çatısıyla ve geri kalan ahşap oymacılık işleriyle ve boyasıyla birlikte bizzat kendisi (inşa ettirip), Zeus Karios'a, [He]ra'ya ve demos'a adadı.

Sat. 5: ξυλοξ[έσει τῆς ὀρόφης], Hatzfeld.

Posittos, eşi Korithia ve çocukları ile birlikte Hera'nın *naos*'unu çevresindekilerle birlikte inşa ettirmiştir. Söz konusu *naos* olasılıkla bir sunaktır, bkz. *I.Stratonikeia*, no. 113.

Posittos için bkz. Laumonier, BCH 61 (1937) s. 240vd no. 12, ayrıca bkz. *id.*, s. 238vd no. 7. Posittos ve ailesi için bkz. *I.Stratonikeia*, no. 113-115. Ailenin soy şeması için bkz. *I.Stratonikeia I*, s. 42.

¹³⁸² Tapınak arşivinden ve kasasından sorumlu üst düzey tapınak görevlisi. Üstlendiği görevin tecrübe gerektiriyor olması nedeniyle çoğu zaman eski rahipler bu göreve geliyorlardı. Bkz. Laumonier, *cultes indigènes*, s. 231; Price, *Rituals and Power*, s. 65 dn. 47.

T.130. [Tiberius Claudius] Theo[phanes] ve eşi [Claudia Ma]malon'un rahip yazıtı**Buluntu yeri:** Panamara**Yapının türü:** Olasılıkla imparatorluk kültü ile ilişkili *naos* (Claudius tapınağı?).**Yazıt taşıyıcı:** Kemere ait yedi ara blok (merkez ve kilit taşları yitik).**Ölçüler:** Hy.: 0.03.**Yaptıran:** [Tiberius Claudius] Theo[phanes] ve eşi [Claudia Ma]malon**İthaf:****Tarih:** MS I. yüzyılın ikinci yarısı, Laumonier; MS 54 – 70, Kirbihler; MS I. yüzyıl sonları, van Bremen.**Yayın:** *I.Stratonikeia*, no. 168.Ayrıca bkz. Drew-Bear - Schwertfeger, *ZPE* 36 (1979) s. 203, no. 12; Laumonier, *cultes indigènes*, s. 244vd; Price, *Rituels and Power*, s. 262 no. 72; Barresi, *Asia Minore*, s. 361.

[ίερὸν]ς ἐν [- - - - ίοις]

2 [Τιβέριος Κλαύδιος, Λέοντος υἱ]ός, Θεο[φάνης, φιλόκαισαρ,] υἱός [πόλεως,] ἱέρηα
[ἡ γυνὴ αὐτοῦ Κλαυδία — καὶ Λέον[τος θυγάτηρ Μά]μαλον, [θυγάτηρ] πόλεως,

4 [ίερατ]εύσαν[τες καὶ στεφανηφορήσαντες καὶ] ἀρχιερατε[ύσαντε]ς τῶν

Σε[βαστῶ]ν^{vacat} τ[- -]ων **καθι[δρυσάμενο]ι τὸν ἱερ[ὸν ναὸν τοῦ]**

[- - ο]υ, συν[ευσεβή]σαντος [καὶ] συνφιλοδ[οξήσαν]τος ἐ[ν πᾶσι] Τι(βερίου)

Κλαυ[δίου] Σαβει[νιανοῦ το]ῦ ἀδελ[φοῦ τοῦ ἱερέως]

[- - -] festivali sırasında rahip Leon oğlu, kentin evladı Caesar dostu Tiberius Claudius Theophanes (ve) rahibe eşi [- -] ve Leon [kızı] kentin kızı Claudia Mamalon, rahiplik ve stephanephoria ve Augustus'ların başrahipliğini yaptıktan sonra [- - -]**nin kutsal tapınağını adadılar**, rahibin kardeşi Tiberius Claudius Sabinianus dindarca katılımı ve her konuda ünserverce yardımları ile.

Söz konusu *naos*, çiftin müşterek üstlendikleri başrahiplik sonrasında inşa edilmiştir ve imparatorluk kültü ile ilişkili olması mümkündür. Laumonier, söz konusu kemerin Claudius tapınağının girişine ait olabileceğine işaret etmektedir¹³⁸³.

¹³⁸³ Laumonier, *cultes indigènes*, s. 244vd; Price, *Rituels and Power*, s. 262 no. 72.

Tiberius Claudius Theophanes için bkz. Laumonier, BCH 61 (1937) s. 249, no. 47, ailenin soy ağacı için bkz. Laumonier, BCH 61 (1937) s. 254; krş. *I.Stratonikeia*, no. 168.

T.131. Python oğlu Dionysios ve Abbas Tryphaina depo binasını inşa ettiriyorlar

Buluntu yeri: Panamara

Yapının türü: Yıkılmış olan depo binasının yeniden inşası.

Yazıt taşıyıcı: Silmeli blok. Taş üzerinde iki yazıt daha bulunuyor¹³⁸⁴.

Ölçüler:

Yaptıran: Python oğlu Dionysios ve Abbas Tryphaina.

İthaf:

Tarih: MS I. yüzyıl ortaları, Bremen.

Yayın: *I.Stratonikeia*, no. 144.

Ayrıca bkz. Laumonier, *cultes indigènes*, s. 225 ve 243vd; Bremen, *Limits*, s. 283 ve dn. 28 (İngilizce tercüme); Barresi, *Asia Minore*, s. 363.

ίερεὺς Διονύσιος Πύθων-
 2 ος τοῦ Ἰππίου Κωραιεύς, ἰέρηα Ἀββάς
 Μενελάου Τρύφαινα Κολιοργίς, μετὰ
 4 καὶ τῶν τέκνων Λέοντος καὶ Λε-
 οντίδος, μεθ' ὧν ἐφιλοδόξη-
 6 σαν δι' ὅλου τοῦ ἐνιαυτοῦ
 καὶ τὴν ἀποθήκην συνπε-
 8 σοῦσαν πρὸ τῆς ἱερωσύν[ης]
 αὐτῶν καὶ δημοσίᾳ ἐκδοθ[έν]-
 10 των τῶν ἔργων δραχμῶν ἐν[α]-
 κοσίων κατεσκευάσαν πα-
 12 ρ' ἑαυτῶν καὶ ἀνέθηκαν τὸ ἀργ[ύ]-
 ριον τῷ θεῷ εἰς ἀργυρῶμα-
 τα.

¹³⁸⁴ Diğer yazıtlar için bkz. *I.Stratonikeia*, no. 140 ve 237.

Hippias oğlu Python oğlu Koraiyalı rahip Dionysisos ve Menelaos kızı Koliorgalı rahibe Abbas Tryphaina, çocukları Leon ve Leontis ile birlikte bütün yıl boyunca ünseverliklerini gösterdikleri işlerin yanı sıra onların rahipliği öncesinde çökmüş olan apotheke'yi (depo binası) yapılar için 900 drakhme tutarındaki (paranın) kamu önünde verilmiş olmasına karşın, bizzat kendileri (yeniden) inşa ettirdiler ve gümüş nesnelere (yapımında kullanılmak üzere (külçe) gümüş (bağışlayıp) tanrıya adadılar..

Rahip Dionysos ve eşi rahibe Abbas Tryphaina'nın olasılıkla kutsal alan kapsamındaki yapıların ihtiyaçlarına yönelik 900 *drakhme* tutarındaki bir parayı kamu önünde verdikleri (sat. 9-11) anlaşılmaktadır. Rahip çift, vermiş oldukları bu paraya karşın kendi rahipliklerinden önce belirlenemeyen bir nedenle çökmüş olan *apotheke*'nin yeniden inşası için gerekli harcamayı kendi keselerinden (sat. 11-12) yapmıştır. Gümüşlere yönelik harcamanın ise (sat. 12-14) hangi kaynaktan karşılandığı belirgin değildir. *Apotheke*'nin inşasına yönelik masrafların rahip çift tarafından kendi keselerinden karşılanması nedeniyle daha önce verilmiş olan 900 *drakhme* paranın bu iş için kullanılmış olması muhtemeldir¹³⁸⁵.

T.132. Titus Flavius Aeneas ve Flavia Leonis, *naos*'un sıvasını ve boyasını yaptırırlar, sütun dizisini adıyorlar

Buluntu yeri: Panamara, Zeus Panamaros tapınağı yakınlarında?.

Yapının türü: Hera'nın *naos*'unun sıvası ve boyası ayrıca sütun sırası (*proantes*) ve tüm çevre yapıları

Yazıt taşıyıcı: Tanım yok.

Ölçüler: Y.: 0.55; G.: 0.46.

Yaptıran: Titus Flavius Aeneas ve Flavia Leonis

İthaf: Zeus Karios ve Hera

Tarih: MS I. yüzyıl sonu, Laumonier

Yayın: *I.Stratonikeia*, no. 200.

Ayrıca bkz. Laumonier, *cultes indigènes*, s. 244; Barresi, *Asia Minore*, s. 362.

Τίτος Φλάβιος,

2 Μητροφίλου υιός, Κυρίνα, Αινήας

¹³⁸⁵ Bkz. Bremen, *Limits*, s. 283.

Κολιοργεύς, υἱὸς πόλεως, καὶ Φλαυ-
 4 ἰα, Μενάνδρου θυγάτηρ,
 Λεωνὶς Κολ(ιοργίς) ἱερατεύσαντες
 6 ἐν Ἡραίοις, τὸν τῆς Ἥρας ναὸν
 χρίσαντες καὶ πλάσαντες
 8 καὶ τὸν πρόαντα σὺν τοῖς ἐ-
 πιφερομένοις πᾶσι κατα-
 10 σκευάσαντες παρ' ἑαυτῶν
 ἀνέθηκαν Διὶ Καρίῳ καὶ Ἥρᾳ.

Metrophilos oğlu, Quirina tribusundan, kentin evladı, Koliorga'lı Titus Flavius Aeneas ve Menanadros kızı, Koliorga'lı Flavia Leonis Heraia festivalinde rahiplik görevlerini yerine getirip, Hera'nın naos'unu boyattılar ve sıvattılar ve öndeki sütun dizisini (?) tüm çevresindekiler ile birlikte bizzat kendileri inşa ettirdiler, Zeus Karios'a ve Hera'ya adadılar.

Sat. 8: τὸν πρόαντα: Terim, olasılıkla Latince *antes* ile ilişkilidir. *Proantes*, ön kısımda bulunan ve çatıyı taşıyan bir sütun dizisini ifade ediyor olmalıdır, M.Ç. Şahin.

Titus Flavius Aeneas için bkz. Laumonier, BCH 61 (1937) s. 259 no. 67. Ailenin soy ağacı için bkz. *I.Stratonikeia I*, s. 89.

T.133. Hekatodoros oğlu Flav[ianus] ve Apphia [Hie]rokleia, stoa inşası için gümüş bağışlıyorlar

Buluntu yeri: Panamara

Yapının türü: *Stoa Flaviane*'nin inşasına para bağışı

Yazıt taşıyıcı:

Ölçüler:

Yaptıran: Hekatodoros oğlu Flav[ianus] ve Apphia [Hie]rokleia.

İthaf:

Tarih: MS I. yüzyılın ikinci yarısı veya II. yüzyıl (*stoa*'nın adı uyarınca)

Yayın: *I.Stratonikeia*, no. 226.

Ayrıca bkz. Barresi, *Asia Minore*, s. 363.

- ἱερεὺς Ἡραίου Φλαβ[ιανός]
 2 Ἑκατοδώρου Κο(λιοργεύς), ἰέ[ρεια]
 Ἀπφία Ἰσοκράτου[ς Ἴε]-
 4 ρόκλεια Κο(λιοργίς), ἱερεῖς τῆς]
 Ἑκάτης ἐνδόξως, ἀρ-
 6 χειρεῖς, ἐπεὶ **τε δόσι ἀρ[γυ]-**
ρίου καὶ πάλιν ἐπὶ τῆ κ[α]-
 8 **τασκευῆ στοᾶς τῆς κα[λου]-**
μένης Φλαβιανῆς.

*Heraion'un*¹³⁸⁶ *rahibi Hekatodoros oğlu Flavianus, (ve) Isokrates kızı rahibe Apphia Hierokleia, şanlı bir şekilde Hekate rahipliği ve başrahiplik yaparlarken, Flaviane olarak adlandırılmakta olan stoa'nın inşasına yeniden gümüş bağışlamaları nedeniyle.*

Söz konusu *stoa*'nın yeri bilinmemektedir. Kutsal alanda veya Stratonikeia'da bulunması mümkündür. *Stoa*'nın neden *Flaviane* olarak isimlendirildiği de belirsizdir. Zira yazıttan anlaşıldığına göre daha önce de aynı yapı için bağışta bulunmuş olan Hekatodoros oğlu Flavianus ile de ilişkili olabilir. Bununla birlikte bağışta bulunan kişilerin *arkhiereia* üstlenen bir çift olduğu dikkate alındığında *stoa*'nın isminin Roma İmparator hanedanı Flavianii ailesi ile ilişkili olma olasılığı da bulunmaktadır.

Hekatodoros oğlu Flavianus için bkz. Laumonier BCH 61 (1937) s. 268 no. 94, ayrıca bkz. *I.Stratonikeia*, no. 1027.

T.134. Tiberius Flavius [Eude]mos'un rahip yazıtı

Buluntu yeri: Panamara, detaylı bilgi yok.

Yapının türü: *Parthenike* adı verilen çeşmenin onarımı?

Yazıt taşıyıcı: Blok taş. 12-24. satırları taşıyan alt kısım iki parça halinde bulunmuş, (Cousin). 1-10. satırları taşıyan üst kısım ise tek parça halinde bulunmuş ve birden çok kez yeniden kullanılmış, (Hatzfeld). Aynı taş üzerinde, dört adet yazıt daha bulunuyor.

¹³⁸⁶ İfadenin anlamı tam olarak anlaşılammamaktadır, bkz. Laumonier BCH 61 (1937) s. 268. Heraion günü için bkz. *I.Stratonikeia*, no. 259 (sat. 7-8).

Yazıtlardan ikisi bu yazıtın üst kısmında¹³⁸⁷ diğer iki yazıt¹³⁸⁸ ise taşın diğer yüzünde yer alıyor.

Ölçüler: Hy.: ca. 0.025.

Yaptıran: Tiberius Flavius [Eude]mos

İthaf:

Tarih: MS II. yüzyıl başları, Laumonier.

Yayın: *I.Stratonikeia*, no. 220a.

Ayrıca bkz. Laumonier, *cultes indigènes*, s. 245 ve 310; A. Chaniotis, “Epigraphic Bulletin for Greek Religion.” *Kernos* 21 (2008) s. 230vd; SEG LV (2005) no. 1133.

- [ιερ]εὺς Τι(βέριος) Φλά(ουιος),
 2 [Δημη]τρίου υἱός, Κυρίνα,
 [Εὐδη]μος Κ(ωρα)ζ(εύς), θέσι δὲ Εὐ-
 4 [δή]μου Κωραιεύς, μετὰ τῶν ἄλ-
 [λων] ὧν τῆ πατρίδι πα-
 6 [ρέσ]χετο καὶ πρεσβεύσας
 [πρὸ]ς τοὺς Σεβαστοὺς
 8 [πλε]ονάκις καὶ ἐπιτυχῶν
 [τὴν] ἐλευθερίαν, κα[ὶ]
 10 [με]τὰ τῆς ἱερείας
 [ἐπισκευάσας]
 12 [τὴν κ]ρήνην τὴν λεγο-
 μένην Παρθενικὴν
 14 ἐκ τῶν ἰδίων· ἱέρια
 Φλα(ουία), Χρυσάορος θυγά-
 16 τηρ, Ἡραεῖς [ῆ] τοῦ υἱοῦ
 τοῦ ἱερέως μάμμη· συ-
 18 νφιλοτιμηθέντων
 Φλα(ουίου) Δημητρίου, πα-

¹³⁸⁷ *I.Stratonikeia*, no. 43 ve 44.

¹³⁸⁸ *I.Stratonikeia*, no. 404 ve 411.

- 20 τρὸς τοῦ ἱερέως, καὶ τοῦ
 υἱοῦ Φλα(ουίου) Διονυσσοδώ-
 22 ρου καὶ τῶν ἀδελφῶν
 Φλα(ουίου) Νικολάου καὶ
 24 Φλα(ουίας) Τρυφαίνης.

Demetrios 'un (öz) oğlu Koraiyalı Eudemos'un evlatlığı, Quirina tribusundan Koranzalı Tiberius Flavius Eudemos, kente sağladıklarının yanı sıra çok kez Augustus'lara elçilik yapmış ve özgürlüğe nail olmuş ve rahipliğinin yanında Parthenike adı verilen çeşmeyi kendi kesesinden [onarmıştır]. Khrysaor'un kızı Rahibe Flavia Heraeis, rahip oğlunun annesi (bu yazıtın dikilmesine ihtimam göstermiştir). Rahibin babası Flavius Demetrios, oğlu Flavius Dionysodoros ve kardeşleri Flavius Nikolaos ve Flavia Tryphaine'nin onursever yardımları ile.

Sat. 10. [κατασκευάσας] M.Ç. Şahin; [ἐπισκευάσας] Laumonier. Laumonier'in tamamlama önerisi daha uygun görünmektedir, zira çeşmenin *Parthenike* ismi ile anılması bir süredir kullanımda olduğu ve yeni bir çeşme olmadığı yönünde değerlendirilebilir.

Flavius Eudemos için bkz. Laumonier, BCH 61 (1937) s. 267 no. 88. Alenin soy şeması için bkz. *I.Stratonikeia I*, s. 103.

Parthenike denen çeşmenin yeri henüz kesinlik kazamamıştır, Laumonier¹³⁸⁹ çeşmenin, yazıtın buluntu yeri doğrultusunda Hera tapınağı ile ilişkili olduğunu ve burada törensel yıkanma amacıyla kullanılan bir çeşme olabileceğini düşünmektedir¹³⁹⁰. Laumonier'e göre bu imar faaliyeti onarım niteliğindedir zira çeşmeye verilen *Parthenike* ismi çeşmenin bir süredir var olduğu ve bilindiği şekilde yorumlanabilir. A. Chaniotis de benzer şekilde çeşmenin isminin genç kızlar tarafından ziyaret ediliyor olmasına veya evlenme ritüelleri ile ilişkisine bağlamakta ve yeri için tapınak alanını önermektedir¹³⁹¹. M. Ç. Şahin¹³⁹² ise bunun ana kent olan Stratonikeia'da kentin kuzey kısmındaki ana girişinin (*dipylon*) iki kapısı arasında tespit edilmiş ve içerisinde havuz kısmında, 3m yüksekliğinde bir Athena Parthenos heykeli¹³⁹³ bulunmuş olan çeşme olduğunu iddia etmektedir. Bu sav doğrultusunda çeşmenin "inşası" da

¹³⁸⁹ Laumonier, *cultes indigènes*, s. 245 ve 310.

¹³⁹⁰ Kutsal alanda inşa edilmiş olması olası diğer bir çeşme için bkz. T.176.

¹³⁹¹ A.Chaniotis, "Epigraphic Bulletin for Greek Religion", Kernos 21 (2008) s. 230vd.; SEG LV (2005) no. 1133.

¹³⁹² M.Ç. Şahin, EA 38 (2005) s. 13vd.

¹³⁹³ Athena Parthenos heykeli için bkz. Özgan, *Skulpturen*, s. 118vd., K 25, Pl. 38 a-b.

dipylon ile eş zamanlı gerçekleşmiş olmalıdır¹³⁹⁴. Bu doğrultuda yapılabilir tarihlleme MS 2. yüzyılın ikinci yarısı veya 3. yüzyılın başı şeklinde olmalıdır. Çeşme yapısında yürütülen kazılarda Athena Parthenos heykeli dışında, yükseklikleri 1.30 – 1.70m arasında değişen dört heykel¹³⁹⁵ ve iki Roma portresi¹³⁹⁶ de bulunmuştur. R. Özgan bu portreleri MS ykl 460 yıllarına tarihleyip, çeşmenin su sistemi üzerinde onarım yaptıran bir çift ile ilişkili olabileceğini öne sürmüştür¹³⁹⁷, bununla birlikte M. Ç. Şahin, Tiberius Flavius Eudemos ve üvey annesi Flavia Heraeis'i betimliyor olma ihtimalini de göz önünde tutmaktadır.

T.135. *Demos ve boulai*, Marcus Sempronius Celemens'i onurlandırıyor

Buluntu yeri: Panamara

Yapının türü: Lagina Hekate tapınağında *hydragogion* inşası

Yazıt taşıyıcı: Dikdörtgen blok, alt kısmı kırık.

Ölçüler: Y.: 0.61; G.: 1.11; D.: 0.28.

Yaptıran: Marcus Sempronius Clemens

İthaf:

Tarih: MS II. yüzyıl başı.

Yayın: *I.Stratonikeia*, no. 16.

Ayrıca bkz. Barresi, *Asia Minore*, s. 362vd.

- [ό δῆμ]ος καὶ αἱ βουλαὶ ἐτείμησαν ταῖς μεγίσταις τειμαῖς καὶ διὰ τῶν
 2 [π]λεονάκις κεκυρωμένων ψηφισμάτων καὶ διὰ τοῦ γεγραμμένου
 περὶ αὐτοῦ τῷ κυρίῳ Αὐτοκράτορι ψηφίσματος, Μάρκον Σενπρώνιον,
 4 Μάρκου υἱόν, Κλήμεντα, φιλοκαίσαρα καὶ φιλόπατριν, θεοφιλῆ,
 πεντάκις ἱερῆ τοῦ Παναμάρου, τὸ δις ἐν Ἡραίοις, ἱερῆ τῆς Ἐκάτης,
 6 ὅτε τὸ δεύτερον τοῦ Παναμάρου, ἱερῆ ἐνὶ ἐνιαυτῷ Διὸς
 Χρυσαιορείου, Διὸς Ναράσου, Διὸς Λωνδάργου, ἀρχιερῆ τῶν Σεβαστῶν,
 8 γυμνασίαρχον δεκάκις, ἀγωνοθέτην κατ' ἐνιαυτὸν ἐκ τῶν ἰδίων,

¹³⁹⁴ *Dipylon*'un MS 200 yılından hemen sonrasına tarihlmesi için bkz. Mert, *Bauornamentik*, s. 309 – 317; krş. Özgan, *Skulpturen*, s. 112- 114. Özgan ise *dipylon*'u MS II. yüzyılın ortalarına tarihlemektedir.

¹³⁹⁵ Heykeller için bkz. Özgan, *Skulpturen*, s. 55vd., H 21, Pl. 13c; s. 114 – 121 Pl. 36 a-d; Pl. 37 a-f.

¹³⁹⁶ Portreler için bkz. R. Özgan – D. Stutzinger, *Ist.Mitt.* 35 (1985) s. 242vdd. ve 50vdd; Özgan, *Die Skulpturen*, s. 134 - 136, K 50, Pl. 46-47.

¹³⁹⁷ Özgan, *Skulpturen*, s. 114.

10 ἱερῇ διὰ βίου Διὸς Καπετωλίου, Ἀσκληπιουῦ, Ὑγείας, Ἑστιῶν, **ἱερά καὶ**
ἀγάλματα θεῶν κατεσκευακότα, ὕδραγωγία πεποηκότα καὶ ὕδατα
εἰσαγειωκχότα εἰς τὸ ἱερόν τῆς Ἑκάτης, πάντα ἀδιαλίπτως πεποηκότα
 12 καὶ μεγαλοψύχως, ἐπαγγελλόμενον ἀτελεία καὶ ἀλειτουρησίᾳ ἐκ
 γένους τετειμημένον, τετελεκότα καὶ πρυτανείαν καὶ
 14 γραμμα[τεί]αν ἐν δυσκόλοις καιροῖς ἐπὶ ὠφελίᾳ τῆς πόλεως, δεκάπρωτ[ον,]
 [εὐ]θηνιαρχην, πολλὰ καὶ ἄλλα καὶ ἄλλα παρεσχηκότα, ὧν πάν[τα]
 16 [- -]ε[- - -]τ[- - -]μεμαρτύρητ]αι διὰ τῶν ψηφισμάτων καὶ ἐπιγο[αφῶν]
 []

*Demos ve boulai Marcus'un oğlu Marcus Sempronius Clemens'i hem defalarca onaylanan kararlar hem de onun hakkında efendimiz imparatora yazılan karar aracılığı ile en büyük onurlarla onurlandırdı, (O) Caesar dostu ve vatansever, kendini tanrıya adanmış, ikisi Heraia festivalinde, beş kez (Zeus) Panamaros rahipliği yaptı, Panamaros rahipliğini ikinci kez üstlendiği sırada, Hekate rahipliğini de (üstlendi) aynı yıl Zeus Khrysaoreios, Zeus Narasos, Zeus Londargos rahipliği, Augustus'ların başrahipliğini (yaptı), on kere gymnasiarkhos oldu, yıl boyunca kendi kesesinden agonothesia yürüttü, ömür boyunca Zeus Capitolius, Asklepios, Hygeia, Hestia'nın rahibi olarak tanrıların **tapınaklarını** ve heykellerini **inşa ettirdi, hydragogion yaptırdı ve suyu Hekate tapınağına ulaşırdı**, her şeyi ısrarlı ve yüce ruhlu bir şekilde tamamladı, ataleia (vergi muafiyeti) ve aleitourgia (leitourgia muafiyeti) ile atalarından itibaren onurlandırılmış olmasına karşın, sıkıntılı durumlarda kente yarar sağlama amacı ile gönüllü olarak prytaneia ve grammateia'yı tamamladı, dekaprotos, eutheniarkhes olarak birçok diğer şey sağladı ki bunların hepsi [- - -] kararlar ve yazıtlar aracılığı ile bilinmektedir [- - -].*

T.137 bu yazıtla büyük benzerlik gösteriyor.

M.Sempronius Clemens için bkz. *I.Stratonikeia*, no. 58; 289-296; 300 (sat. 4); 310 (sat. 48); 413-416. Marcus Sempronius Clemens ve ailesi için bkz. Laumonier, BCH 61 (1937) s. 287 no. 131; s. 288 (soy ağacı); s. 289 no. 132 - 133; *I.Stratonikeia I*, s. 154-155.

Benzer içeriğe sahip olan fakat M. Sempronius Clemens tarafından diktirilen rahip yazıtı için bkz. T.136. M. Sempronius Clemens yazıtın son satırlarında rahipliği sırasında gerçekleştirdiği bu hizmetlerde eşi rahibe Isokhryson'un, oğlu Sempronius Clemens'in, kızı

Tatia'nın ve *neokoros* Flavius Phaedrus'un onurseverce destekleri olduğunu ifade etmektedir. Bu ifadenin onurlandırma yazıtında bulunmaması özellikle dikkat çekicidir.

Zeus Khrysaoreios, Zeus Narasos ve Zeus Londargos Stratonikeia'nın yerel kültleridir. Bu kültler hakkında bkz. Laumonier, *cultes indigènes*, s. 193-220.

T.136. Marcus Sempronius Clemens'in rahip yazıtı

Buluntu yeri: Panamara

Yapının türü: Lagina Hekate tapınağında *hydragogion* ve Stratonikeia'da *bouleuterion*'da *naos* ve onun bezemesinin inşası.

Yazıt taşıyıcı: Büyük levha (?) “*Grande dalle rectangulaire*”, Cousin – Deschamps¹³⁹⁸.

Ölçüler:

Yaptıran: Marcus Sempronius Clemens

İthaf:

Tarih: MS II. yüzyıl başı, Laumonier.

Yayın: *I.Stratonikeia*, no. 289.

- [ιερεὺς ἐ]πανγελιάμενος ἐν Ἡραίοις τὸ β', ἱερατεύων κατὰ τὸ [αὐτὸ τῆς μεγίστης] καὶ ἐπιφανεστάτης θεᾶς Ἑκά-
 2 τῆς, Μᾶρκος Σεμπρώνιος, Μάρκου υἱός, Κλήμης, μετὰ ἱερείας [τῆς καὶ ἑαυτοῦ γ]υναικὸς Ἰσοχρόσου τῆς Ἀντιό-
 χου Κωραΐδος, μετὰ τὴν ἀρχιερωσύνην καὶ τὴν πρώτην ἱερωσύνην [Διὸς] Πα[να]μάρου καὶ τὴν δεκαπρωτείαν, ἱερατευ-
 4 κῶς τῷ ἐξῆς ἐνιαυτῷ τρεῖς ὁμοῦ ἱερωσύνας Διὸς Χρυσάορος καὶ Διὸς Ναράσου καὶ Διὸς Λωνδάργου, καὶ τῷ ἐξῆς εὐθηνιαρχηκῶς σειτοδεΐας οὔσης, καὶ ἀγάλματα ἀνατεθεικῶς ἐν τοῖς ἱεροῖς τῷ τε ἐν Παναμάροις καὶ τῷ ἐν Λαγεί-
 6 νοις καὶ τῷ ἐν Κολιόργοις, καὶ κατ' ἐνιαυτὸν ἀγωνοθεῶν καὶ μὴ διαλελοιπῶς μηδὲ ἐνὶ ἐνιαυτῷ τοῦ ἐκ τῶν ἰδίων

¹³⁹⁸ Cousin – Deschamps, BCH 12 (1888) s. 83vdd no. 9.

- λιτουργεῖν, ἱερατευκῶς ὁμοῦ τὰς δύο ἱερωσύνας, ὡς προέγραπται, ἐν αἷς
 φιλοτειμώτατα καὶ ἀπλούστατα πάντα πρό
- 8 [Ξ]ας, καὶ ταῦτα στενοχωρίας περὶ τοὺς καρποὺς πάντας γενομένης, καὶ
 γυμνασιαρχίας ἀπλῶς ἐπιτετελεκῶς,
- [κ]αὶ ὕδραγωγία κατεσκεύασεν ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Ἑκάτης καὶ ὕδατα πλούσια
 εἰσαγείωκχεν ἰδίους ἀναλώμασιν,
- 10 [κ]αὶ ναὸν κατασκευάσας ἐν τῷ βουλευτηρίῳ καὶ κοσμήσας ἀξιοπρεπῶς
 καθιέρωκεν ἀγάλματα θεῶν Παναμάρου, Ἑκά-
 [τ]ης, Ἀρτέμιδος, Ἀσκληπιοῦ, Ὑγείας, καὶ εἰκόνας τέθεικεν κορωλλικὰς
 τρεῖς καὶ ἀνδριάντα εἰκονικὸν ἱερατικὸν
- 12 [α]ὐτοῦ, καὶ τὸν ἄλλον κόσμον πάντα πεπόηκεν, καὶ τὰς ἄλλας πάσας
 φιλοτειμίας πεπόηκεν καθῶς
 [κα]ὶ τὰ τειμητικὰ ψηφίσματα μαρτυρεῖ, συνφιλοτιμουμένης ἐν πᾶσιν καὶ τῆ<ς>
 ἱερείας Ἴσοχρύσου, κα<ι> τοῦ υἱοῦ Σεμ(πρωνίου)
- 14 [Κλ]ήμεντος καὶ ἐν τοῖς μετὰ τὰς ἱερωσύνας γεγνουίας αὐτοῖς θυγατρὸς Τατίας,
 καὶ νεωκόρου Φλ(αοῦ) Φαίδρου.

*Heraia festivalinde ikinci kez gönüllü rahip, aynı zamanda büyük ve şanlı tanrıça Hekate'nin rahipliğini yaparken, Marcus oğlu Marcus Sempronius Clemens, eşi Antiokhos kızı Koraiyalı rahibe Isokhryson ile birlikte, başrahipliğinden ve Zeus Panamaros'un ilk rahipliğinden ve dekaproteia'dan sonra, üç yıl sırasıyla Zeus Khrysaor, Zeus Narasos, Zeus Londargos'un rahipliğini yaptı, bunun ardından da kıtlık zamanında eutheniarkhia üstlendi, hem Panamara'da hem Lagina'da hem de Koliorga'da tapınaklarda heykeller dikti ve her yıl, bir yıl bile kendi kesesinden leturgia gerçekleştirmeye ara vermeksizin agonothes oldu, yukarıda yazıldığı gibi aynı zamanda iki rahiplik görevi üstlendi ki bu rahiplikler sırasında tüm ürünlerde kıtlık olduğu için her şeyi onurseverce ve son derece sade bir şekilde gerçekleştirdi, gymnasiarkhia'yı sade bir şekilde tamamladı ve **Hekate tapınağında bir hydragogion inşa ettirdi ve masrafları kendisi karşılayarak bol miktarda su getirdi ve bouleuterion'da bir naos inşa ettirip** ve gerektiği gibi süsleyip, tanrılar (Zeus) Panamaros, Hekate, Artemis, Asklepios, Hygeia'nın heykellerini kutsadı ve adadı, üç adet mercan ikon ve kendi rahiplik heykelini dikti, diğer bezemelerin her birini yaptırdı ve diğer tüm onurseverlikleri onurlandırma kararlarının da kanıtladığı şekilde gerçekleştirdi. (Eşi) rahibe*

Isokhryson'un, oğlu Sempronius Clemens'in ve üstlendiği rahibeliklerin yanında tüm işlerde kızı Tatia'nın ve neokoros Flavius Phaedrus'un tüm işlerde onurseverce destekleri ile.

T.137. Demos, boulai ve gerousia Marcus Sempronius Celemens'i onurlandırıyor

Buluntu yeri: Panamara

Yapının türü: Lagina Hekate tapınağında *hydragogion* ve Stratonikeia'da *bouleuterion*'da *naos* ve onun bezemesinin inşası.

Yazıt taşıyıcı: Stel

Ölçüler: Y.: 0.96; G.: 0.48; D.: 0.30.

Yaptıran: Marcus Sempronius Clemens

İthaf:

Tarih: MS II. yüzyıl başı

Yayın: *I.Stratonikeia*, no. 293.

Ayrıca bkz. Oliver, *Sacred Gerousia* no. 40.

[ό] δήμος καὶ αἱ βουλαὶ καὶ ἡ]

- 2 γε[ρουσία ἐτίμησαν ταῖς μεγίσταις καὶ
ἐξαιρέτοις τειμαῖς Μᾶρκον
- 4 Σενπρόνιον, Μάρκου υἰόν, Κλήμεντα, ἄνδρα
ἀξιόλογον καὶ ἀσύγκριτον, ἀτελεία καὶ
- 6 ἀλειτουρησίᾳ ἐκ γένους
τετειμημένον, ἐπαγγελλόμενον δὲ
- 8 ἡρχιερατευκότα τῶν Σεβαστῶν
πλουσίως, ἱερατευκότα τοῦ
- 10 Παναμάρου τετρακίς, τὸ δις ἐν Ἡραίοις
κατὰ πενταετηρίδα, ὅτε δὲ τὸ
- 12 δεύτερον ἱεράτευεν, ἱερατευκότα καὶ
τῆς Ἑκάτης ἐν στενοχώροις
- 14 καιροῖς, ἱερατευκότα τῆς Ἑκάτης
ὁμόσε ὅτε καὶ τοῦ Παναμάρου τὸ β',

- 16 ἱερατευκότα ἐνὶ ἐνιαυτῷ Διὸς
Χρυσσαορείου, Διὸς Ναράσου, Διὸς Λωνδάργου,
- 18 γεγυμνασιαρχηκότα ἐπτάκις πλουσίως,
ἀγωνοθετοῦντα κατ' ἐνιαυτὸν ἐκ τῶν
- 20 ἰδίων, εὐθηνιαρχηκότα ἐν
στενοχώρῳ καιρῷ, δεκάπρωτον,
- 22 πεπρυτανευκότα καὶ γεγραμματαευκότα ἐν
δυσκόλοις, καὶ πεποηκότα πάντα ἐπὶ
- 24 ὠφελίᾳ τῆς πόλεως, **κατεσκευακότα**
ὑδραγωγία καὶ ὕδατα εἰσαγειωκχότα
- 26 **εἰς τὸ ἱερόν τῆς Ἑκάτης, ἐν ᾧ**
ἱεράτευεν χρόνῳ, **κατεσκευακότα ναὸν ἐν τῷ**
- 28 **περιστῶν τοῦ βουλευτηρίου σὺν τοῖς**
ἀγάλμασιν ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ, τεθικότα δὲ
- 30 ἀγάλματα τὰ ἐν Παναμάροις καὶ ἐν Λαγείνοις
καὶ ἐν Κολιέργοις. περὶ πάντων ἐστὶν ψηφίσματα.

Demos, boulai ve gerousia, öngüye değer ve emsalsiz bir adam olan, ana-babasından beri atelesia ve aleitourgia ile onurlandırılmış, Marcus oğlu Marcus Sempronius Clemens'i, en büyük ve en seçkin onurlarla onurlandırdı. Gönüllü olarak Augustus'ların başrahipliğini zengin şekilde yaptı, dört kere (Zeus) Panamaros'un rahipliğini yaptı, (bunların) ikisi beş yılda bir düzenlenen Heraia festivalleri sırasında, ikinci rahipliği sırasında ise, sıkıntılı durumlarda Hekate rahipliği de yaptı, Pamanaros'un ikinci rahipliği sırasında da aynı şekilde Hekate rahipliği yaptı, aynı yıl Zeus Khrysaoreios, Zeus Narasos, Zeus Londargos rahipliği yaptı, zengin biçimde yedinci kez gymnasiarhosluk yaptı, her yıl kendi kesesinden agonothesia yürüttü, dar durumlarda tahıl sağlama işini (eutheniarkhia) üstlendi, dekaprotos (olarak), prytaneia ve zor zamanlarda grammateia üstlendi ve kente yardıma ilişkin her şeyi yaptı, bir hydragogion inşa ettirdi ve bir süre rahiplik yaptığı Hekate tapınağına kadar suyu ulaştırdı, Bouleuterion'un peristylion'unda, her bir bezemesindeki heykelleri ile birlikte, bir naos inşa ettirdi, Panamara, Lagina ve Koliorga tapınaklarındaki sunuları diktirdi. Tümüyle ilgili kararlar mevcuttur.

T.138. *Boule* ve *demos*, Marcus Sempronius Celemens'i onurlandırıyor**Buluntu yeri:** Panamara, detaylı bilgi yok.**Yapının türü:** Hamamın *atreion*'u.**Yazıt taşıyıcı:** İki fragment halinde bulunmuş,**Ölçüler:** Y.: 0.59; G.: 0.88; D.: 0.28; Hy.: 0.025**Yaptıran:** Tiberius Flavius Menandros.**İthaf:****Tarih:** Antoninus Pius (MS 138-161), Kirbihler; Hadrianus Dönemi (MS 117-138), Bremen.**Yayın:** *I.Stratonikeia*, no. 15.

ψηφίσματι, ἐπὶ θεοῦ Απόλλωνος τὸ δ', μηνὸς Διοσθεῶνος.

- 2 [ἔδοξεν Στρατονικέων] τῆς αὐτόχθονος καὶ μητροπόλεως τῆς Καρίας τῆ βουλή
καὶ τῶ δήμῳ, εἰσηγησαμένου τὴν γνώμην Ἰάσονο[ς]
[τοῦ - - - - ἐπι]ψηφίσαντος πρυτάνεως Λέοντος τοῦ Φανίου· ἐπεὶ ὁ μέγιστος
καὶ ἐπιφανέστατος Ζεὺς Πανάμαρος σώζει τὴν πό-
- 4 [λιν διὰ παντὸς χρόνου, θέ]λουσι δὲ καὶ οἱ εὐσεβέστατοι καὶ φιλοπάτριδες ἄνδρες
[ί]εραῖοι αὐτοῦ, Τιβέριος τε Φλάουιος Στρατοκλέους υἱός, Κυρεῖνα, Μέ-
[νανδρος, ἱερατευκῶς τ]ὸ πρῶτον ἐν Ἡραίοις μετὰ τῆς σεμνοτάτης γυναικὸς
Φλαουίας Διομήδους θυγατρὸς Λεοντίδος, τοῦ πρώτου γένους καὶ ἀξιώμα-
- 6 [τος, ἡρχιεράτευκεν ὁ]μοῦ τῶν Σεβαστῶν Αὐτοκρατόρων καὶ ἐστεφανοφόρηκεν
τοῦ Απόλλωνος καὶ μετὰ πολλὰ ἀναλώματα τὰ ἐν τῇ ἀρχιερωσύ-
[νη κατεσκεύασεν ἐκ τ]ῶν ἰδίων καὶ μέγιστον ἔργον ἄτρειον
βαλανείῳ ὃ δέχεται ἀναλώματος οὐκ ὀλίγας μυριάδας· καὶ ταῦτα ἡδέως
- 8 [ἐποίησεν ἐμφανίζων] ὅσου μὴν ποιεῖται πρὸς αὐτὸν εὐσεβείαν καὶ θρησκείαν·
καὶ πάλιν ἱερατεύει μετὰ τῆς ἀξιολογωτάτης
Λεοντί[δος ἐν τοῖς Ἡραίοις, τ]ὰ τεῖμα<ι>α τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς εὐσεβῶς καὶ τὰ πρὸς
τοὺς ἀνθρώπους φιλοτειμώτατα ἐκτελῶν ὡς καὶ γυμνασιαρχίαν
- 10 [τελεῖν μεγαλοπρεπῶς] εἰς τὰ [Παναμά]ρεια, τιθέντα τὸ ἔλαιον ἔλκυστὸν
ἐγ λουτ[ή]ρων, καὶ τοῖς Ἡραίοις ὥσπερ τὸ πρῶτον καὶ νῦν πᾶν τὸ πλη-

- [θος καλεῖν τῶν ἐλευθέρων καὶ] τῶν δούλων ἐπί τε τοῖς ἄλλοις καὶ ᾧ ἐπὶ διανομῇ
ἀργυρίου· ὃ τε δῆμος ἡμῶν βουλόμενος τὰς ἀξίας
- 12 [χάριτας ἀποδοῦναι Μενάν]δρῶ καὶ τῇ Λεοντίδι τετεῖμηκεν αὐτοὺς καὶ ᾧ δι[ὰ]
τοῦδε τοῦ ψηφίσματος, ἐπιβεβόηκέν τε τὸ πλῆθος
[εἰς τιμὴν καὶ σεβασμὸν] τοῦ θεοῦ προγράφεσθαι πᾶσιν τοῖς ἐπιτιδομένο[ι]ς
ἐγγράφοις τὸ τοῦ θεοῦ ὄνομα καὶ τὸν ἱερεῖ· δεδόχθαι
- 14 [τιμᾶσθαι Φλάουιον Μένανδρ]ον καὶ Φλαουίαν Λεοντίδα ταῖς ἐξαιρέτοις
τειμαῖς, ἐπὶ [τε] τῶν χρηματιζομένων πάντων, ὅταν γραφῇ ὁ τοῦ αὐ-
[τοῦ ἐνιαυτοῦ στεφανηφόρος, π]ρογράφεσθαι. ἐπὶ ἱερέως δὲ τοῦ ἐπιφανεστάτου
Θ[εοῦ] Διὸς Παναμάρου τὸ β' Τ(ι)β(ερίου) Φλ(αουίου), Στρατοκλέους υἱοῦ,
Κυ(ρείνα), Με-
- 16 [νάνδρου, - - -] ἐπὶ ἀρχιερέως δὲ Σεβαστῶν Αὐτοκρατόρων κ[αὶ στ]εφανηφόρου
θεοῦ Ἀπόλλωνος τὸ δ', καὶ πρὸς τὸ] λο[ι]-
[πὸν πᾶσιν ἐγγράφοις ο]ύτως προχρηματίζειν τὸ τοῦ Διὸς Πα[ναμάρο]υ
ὄνομα καὶ τοῦ γεινομένου αὐτοῦ ἱερέως κα[ὶ]
- 18 [- - - ὁμοί]ως τὸν γενόμενον ἀρχιερεῖ, τούτου προ[σήκοντ]ος καὶ τῇ πρὸς τὸν θεὸν
εὐσεβείᾳ καὶ τῇ πρὸς τοὺς ἄνδρας προθυμίᾳ.

*Karia'nın otokton (yerli) ve büyük kenti Stratonikeialıların boule'si ve demos'u, tanrı Apollon'un dördüncü (stephanephoria) yılında, Diostheon ayında oylama ile karar verdi, [- - -]'un oğlu Iason'un dilekçesinin, [- -] prytanis Phanios oğlu Leon'un oylamaya sunmasının ardından. Mademki büyük ve şanlı Zeus Panamaros tüm zamanlar boyunca kenti(mizi) korur ve gözetir, en dindar ve en vatansever kişiler onun rahipliğini üstlenmek isterler, Stratokles'in oğlu, Quirina tribusundan, Tiberius Flavius Menandros, ilk kez Heraia festivalinde, pek soylu eşi, Diomedes'in kızı, önde gelen aileden ve itibarlı Flavia Leontis ile birlikte rahiplik yaptıktan sonra imparator Augustus'ların başrahipliğini üstlendi ve Apollon'un stephanephoria'sını tamamladı ve başrahipliğindeki birçok harcamanın yanında kesesinden bir de **hamam için, onbin (denarii'den) az harcama gerektirmeyen büyük bir eser olan atreion'u inşa ettirdi** ve bunları ona karşı dindarlığını ve inancını göstererek gönüllü bir şekilde yaptı ve Heraia festivalinde son derece övgüye değer Leontis ile birlikte, tanrılara karşı dindar bir şekilde onur verici işleri, insanlara karşı son derece onurserverce yaptığı işleri gerçekleştirerek yine rahiplik yapıyor. Panamareia festivali için yüce bir insana yakışır şekilde gymnasiarkhia yürüttü,, louterlerden (yıkama amaçlı tekneler) iyi işlenmiş zeytinyağı*

dağıtıp ve Heraia festivalinde ilkinde ve şimdi olduğu gibi, baştan sona özgür kişilerden ve kölelerden tüm ahaliyi diğer nedenlerle ayrıca gümüş dağıtmak üzere bir araya getirdi. Kentimiz, Menandros'a ve Leontis'e layık oldukları minneti göstermek isteğiyle bu oylama uyarınca onları onurlandırdı, ahali, tanrının saygısına ve büyük sevgisine yönelik olarak bütün bağış listelerinde tanrının ve rahibinin isminin en başa yazılmasını yüksek sesle onayladı. Flavius Menandros ve Flavia Leontis'in olağan üstü onurlarla onurlandırılınsınlar, ayrıca yapmış oldukları bütün maddi yardımlar, içinde bulunulan yılın stephanephoros'unun listenin en başına yazılması sureyitle ilan edilsin; "Stratokles oğlu, Quirina tribusundan, Tiberius Flavius Menandros'un en şanlı tanrı Zeus Panamaros'un ikinci kez rahipliğini, [- - -] İmparator Augustus'ların başrahipliğini ve tanrı Apollon'un dördüncü kez stephanephoria'sını üstlendiği sırada", bu durum tanrıya karşı dindarlığa, insanlara karşı da iyi niyete uygun düşeceği için Tanrı Zeus Panamaros'un, ayrıca onun rahibi olacak kişinin ve arkhierous olacak kişinin de isimleri gelecekte aynı şekilde bütün belgelerin en başında anılsın.

Tiberius Flavius Menandros için bkz. *I.Stratonikeia*, no. 193-199; Laumonier, BCH 61 (1937) s. 258 vd. no.65.

Flavius Diomedes'in kızı Flavia Leontis için ayrıca bkz. *I.Stratonikeia*, no. 186, 187; 192-199; 663-664; Laumonier, BCH 61 (1937) s. 257 no. 64; Kirbihler, Ktema 19 (1994) s. 66 no. 11; Bremen, *Limits*, s. 316 no. 2.

Yazıtta sözü edilen hamamın yeri bilinmemektedir. Kutsal alanda veya Stratonikeia'da olabilir.

T.139. Tiberius Flavius Menandros ve Flavia Leontis'in rahip yazıtı

Buluntu yeri: Panamara

Yapının türü: Tanrıların masası.

Yazıt taşıyıcı: Blok taş¹³⁹⁹

Ölçüler:

Yaptıran: Rahip Tiberius Flavius Menandros ve Flavia Leontis

¹³⁹⁹ Cousin, BCH 28 (1904) s. 260 no. 85, "sur une pierre taille." Ayrıca bkz. Cousin, BCH 28 (1904) s. 258 no. 81 (sat. 1-13).

Tarih: Antoninus Pius Dönemi, (MS 138-161) Kirbihler; Hadrianus Dönemi, (MS 117-138), Bremen.

Yayın: *I.Stratonikeia*, no. 197*; *I.Stratonikeia* II,1 s. viii (adenda et corrigenda).

ἱερεὺς

- 2 [ἐν Ἡραίοις τὸ . ἐξ ἐπανγ]ελίας Τιβ(έριος) Φλά(ουιος), Μενάνδρου υἱός, Κυ(ρεια),
[Θ]εοφάνης,
[ἱερατεύσας καὶ πάντα ποιήσας εὖσε]βῶς καὶ ἀξίως τῶν προγόνων κ[αὶ] τῶν
γονέ-
- 4 [ων, Τιβ(ερίου) Φλα(ουίου) Μενάνδρου τοῦ τρις ἱερατεύσ]αντος ἐν Ἡραίοις ἐξ
ἐπανγελίας, καὶ Φλα(ουίας) Λεον-
[τίδος τῆς ἱερατευσάσης τετράκις ἐν Ἡρ]αίοις καὶ ἅπαξ ἐν Κομυρίοις,
ἱερατευσάντων
- 6 [δὲ καὶ αὐτῶν τῆς μεγίστης καὶ ἐπιφ]ανεστάτης Θεᾶς Ἐκάτης, μεθ' ἣν ἐτέλεσαν
[γυμνασιαρχίαν παρ' ὅλον τὸν ἐνιαυ]τόν, **κατασκευάσαντες** κατὰ **τὰ μέγιστα τρα-**
- 8 **[πέζας** τοῦ Θεοῦ [ς φιλοτειμίαις ΕΛΤΗΛΟΣΤΗΣ [τῆ πατ]ρίδι, πεπο[ι]-
[ηκῶς δὲ καὶ δημοθοινίας καὶ δεῖπνα πάση] τύ[χη καὶ ἡλικία] καὶ πάντα ποιήσας
- 10 [εὖσεβῶς μὲν πρὸς τοὺς θεοὺς, φιλοτείμ]ως [δὲ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους] δι' ὅλου
τοῦ ἐνιαυτο[ῦ,]
[γυμνασιαρχήσας δὲ καὶ ἐν τῇ παραλήψει] τοῦ στεφάνου καὶ πάσας τὰς
- 12 [τῶν Παναμαρειῶν ἡμέρας, ἡμέρας καὶ νύκ]τας, θεῖς ἔλαιον ἔλκυστό[ν]
[καὶ ἐπαλείμματα ἐν τοῖς γυμνασίοις] εὖσεβῶς καὶ φιλοτείμως, [δοῦς]
- 14 διανομὰς ἐκάστῳ ἀνὰ * [. ' μισθώσας] τε [τὰ ἐπι]δη[μήσαντα ἐν τῇ πό]-
λει ἀκροάματα, ἀπέδωκεν δὲ καὶ τὰ δε[ῖπνα τ]ο[ῖς ἀνενεγκοῦσι, ἔχα]-
- 16 [ρίσ]ατο δὲ καὶ τοῖς θύσασιν τῷ Θεῷ τὰ ἱερά, εἰς πάντα []

Menandros oğlu, Heraia festivalinde ?ıncı kez gönüllü rahip, Quirinia tribusundan, Tiberius Flavius Theophanes, rahiplik yapmış olan ve dindarca ve atalarına ve ana-babasına – (ki babası) Tiberius Flavius Menandros, Heraia festivalinde üç kez gönüllü olarak rahiplik yaptı ve (annesi) Flavia Leontis dört kez Heraia festivalinde ve bir kere de Komyria festivalinde rahibelik yaptı, büyük ve şanlı tanrıça Hekate'nin rahipliğini üstlendiler, bunun yanında bir yıl boyunca yürüttükleri gymnasiarkhia görevinden sonra, [tanrının] fevkalade

önem taşıyan (finans işlerini), inşa ettirdikleri mas[ada] - - -] onurseverlikle [- - -] vatan için (yerine getirdiler) - her sınıftan ve her yaştan kişilere ziyafetler ve öğle yemekleri verdiler ve tüm yıl boyunca tanrılara karşı her şeyi dindar bir şekilde, insanlara karşı ise onurseverlikle gerçekleştirdiler, tacın el değiştirmesinde de gymnasiarkhia yürütüp ve (Zeus) Panamara'sun günleri boyunca, gece ve gündüz iyi işlenmiş zeytinyağı dağıttılar, ve gymnasium'larda dindar ve onursever şekilde yağlanma amaçlı (zeytinyağı) dağıttılar ve listenin her birine [.] drakhme verdiler, kentteki dışarıdan gelen gösteri ekiplerini kiraladılar, sunu sunulara yemek verdiler, tanrıya sunulan sunularla tapınağı hoş tuttular, tüm bunlara [- - -].

T.140. Rahip yazıtı

Buluntu yeri: Panamara (Cousin'in estampajından biliniyor)

Yapının türü: Bilinmiyor.

Yazıt taşıyıcı: Bilinmiyor.

Ölçüler: Hy.: 0.02.

Yaptıran: Marcus Sempronius Clemens veya ailesinden biri (Blümel).

İthaf:

Tarih: MS II. yüzyıl.?

Yayın: *I.Stratonikeia*, no. 292.

[ἱερεὺς ἐ]πανγελλόμενος ἐν [ίοις, ἀτελεί]
 2 [α καὶ ἀλ]ειτουργησία τετε[ιμημένος δόγματι συγ]
 [κλήτου ἐ]κ γένους, κατασκευάσ[ας]
 4 []λι[]κων ἐκ τῶν [ιδίων]
 []ιο[ἐν τῷ τῆς] ἱερωσύ[νης χρόνῳ]
 6 []συ[]

Gönüllü rahip [- - -] festivalinde [- - -] senatonun kararı ile atalarından beri ateleia ve aleitourgia ile onurlandırılmış, [- - falanca yapıyı kendi kesesinden] inşa etmiş olan [- -] rahip[liği sırasında - -].

Sat. 1-3: ἀτελεία ἀλ]ειτουργησίᾳ τετε[ιμημένος δόγματι συγκλήτου ἐ]κ γένους ifadesi işiğında yazıtta anılan rahibin M. Sempronius Clemens veya ailesinden birisi olması kuvvetle muhtemeldir.

T.141. Panaitios oğlu Hierokles'in rahip yazıtı

Buluntu yeri: Panamara

Yapının türü: Kutsal alanda niteliği belirlenemeyen bir yapının inşası

Yazıt taşıyıcı:

Ölçüler:

Yaptıran: Panaitios oğlu Hierokles

İthaf:

Tarih: MS II. yüzyıl.

Yayın: *I.Stratonikeia*, no. 227.

ἱερεὺς ἐ[ξ ἐπ]ανγελίας Ἱεροκλῆς [Παναιτίου τοῦ Θράσωνος Ἱε(ροκωμήτης),]
 2 φιλόκαισαρ καὶ φιλόπατρις, υἱὸς [πόλεως μετὰ ἀρχιερωσύνην]
 καὶ γυμνασιαρχίαν καὶ μετὰ ἀγορ[ανομίαν]
 4 καὶ μετὰ ταμήαν ἐν δικαστηρίῳ κ[αὶ] καὶ με[-
 τὰ δεκαπρωτείαν ἐπὶ ἔτη τρία κα[ὶ μετὰ ἱερωσύνην τῆς]
 6 μεγίστης θεᾶς Ἑκάτης καὶ κλιδο[φορίαν τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ]
 Ἀπφίας τῆς {τῆς} Ἱεροκλέους Ἄδα[ς Ἱεροκωμήτιδος καὶ μετὰ δόσιν ἀργυρίου]
 8 εἰς ἐνθήκην σιτωνίου καὶ μετὰ σιτομ[ετρίαν] δια[-
 τηρήσεως τῆς χώρας ὑπὲρ τῆς Σεβαστείου[υ κατεσκευάσεν ἐν τῷ]
 10 τῆς ἱερωσύνης χρόνῳ ἐκ τῶν ἰδίων τὴν ι[]
 συνφιλοδοξήσασθαι αὐτῷ ἐν πᾶσιν τῆς γυ[ναϊκὸς]
 12 Ἄδας Παναμαρίδος, θυγατρὸς πόλεως, τῆς ἱερε[ίας, καὶ τῆς θυγατρὸς]
 Ἀπφίας, τῆς Ἱεροκλέους, Ἄδας Ἱε(ροκωμήτιδος).

Thrason oğlu Panaitios'un oğlu Hierokomeli gönüllü rahip Hierokles, Caesar dostu ve vatansever, kentin evladı, üstlendiği başrahipliğin ve gymnasiarkhia'nın, agoranomia'nın [- -] dikasterion'da (mahkeme) tamieia'nın ve [- - -] üç yıllık dekaproteia'nın, yüce tanrıça

Hekatenin rahipliğinin, kızı Hierokles kızı Apphia Ada'nın klidophoria'nın,, toplumun beslenmesi için gümüş bağışının ve (üstlendiği) sitometria'nın sonrasında Sebasteion'un yukarısındaki [- - -] arazisinin koruyuculuğunun ardından, rahipliği sırasında [falanca yapıyı] kendi kesesinden inşa ettirdi. Eşi, kentin kızı, rahibe Panamaralı [Falanca kızı?] Ada'nın ve kızı Hierokles kızı, Hierokomeli Ada'nın ünsever yadımları ile.

Panaitios oğlu Hierokles ve ailesi için bkz. Laumonier, BCH 61 (1937) s. 269 vd. no. 97-99; Ailenin soy şeması için bkz. *I.Stratonikeia I*, s. 107. Hierokles'in kurduğu vakıf için bkz. Laum, *Stiftungen*, no. 133.

T.142. [Leon Thrason?] agora'da mermer kaplama yaptırıyor

Buluntu yeri:

Yapının türü: Agora'da beyaz mermerden 1700 ayak¹⁴⁰⁰ döşeme

Yazıt taşıyıcı: (i ve ii¹⁴⁰¹) iki adet mermer blok. Bloklar üzerinde benzer içerikli yazıtlar bulunuyor.

Ölçüler:

Yaptıran: [Leon Thrason?]

İthaf:

Tarih: MS II. yüzyıl.

Yayın: (i) *I.Stratonikeia*, no. 229a. (ii) *I.Stratonikeia*, no. 229b.

Ayrıca bkz. Barresi, *Asia Minore*, s. 363.

(i)

[- - - ίερατεύσας μετὰ τῆς]

2 [γυναϊκὸς Ἀπ]φίου Κ(ωρα)ζ(ίδος) ἀπλῶς καὶ φιλο-

[τί]μωσ, καὶ μετὰ πάντα τὰ τῆς ἀρχιε-

4 ρωσύνης ἀναλώ[μ]ατα δοῦς τῆ πα-

τρίδι ἰς μισθοδοσίαν ξενικοῦ

6 δικαστηρίου ἀργυρίου * ς', καὶ στρώ-

σας λευκολίθω ἐν τῇ ἀγορᾷ πό-

8 δας ,αφ', καθὼς καὶ τὰ κυρωθέν-

¹⁴⁰⁰ Yaklaşık 503m.

¹⁴⁰¹ Blok üzerinde bulunan diğer yazıt için bkz. *I.Stratonikeia*, no. 352.

τα περὶ αὐτῶν ψηφίσματα δηλοῖ,

- 10 ἐνγεγραμμένος τοῖς δεκαπρώτοις
ὡς ἐπηνγείλατο· νεωκόρος Θρά-
12 σων Ἱεροκλέους Λέων Ἱε(ροκωμήτης).

[*Falanca, eşi Koranzalı Ap*]phion ile birlikte, rahiplik yapıp, sade ve onurseverce rahipliğin tüm masraflarının yanında, **bunlarla ilgili onaylanmış kararların da gösterdiği gibi dışarıdan gelen mahkeme için kente 200 gümüş denarii verdi ve agora'da 1700 ayak beyaz mermeri döşetti**, söz verdiği gibi dekaprotoi arasına yazıldı. Neokoros, Hierokles oğlu Hierokomeli Thrason Leon (ihtimam gösterdi).

(ii)

- [μετὰ τῆς γυναικὸς Ἀπφίου Κ(ωρα)ζ(ίδος) ἀπλῶς]
2 [καὶ φιλοτί]μως καὶ μετὰ [πάντα τὰ τῆς]
[ἀρχιερωσύ]νης ἀναλώματα δοὺς [τῆ πα]-
4 [τρίδι ἰς μισ]θοδοσίαν ξενικοῦ δικα[στη]-
[ρίου ἀργυρίου *] ζ', καὶ σ[τ]ρώσας λευκο[λί]-
6 [θω ἐν τῇ ἀγορᾷ] πόδας ,αφ', καθὼς καὶ τὰ [κυ]-
[ρωθέντα περὶ] αὐτῶν ψηφίσματα δηλοῖ·
8 [ἐνγεγραμμένος] τοῖς δεκαπρώτοις, ὡς ἐπην-
γείλατο.

Sat. 6-7: Agora'da yaptırılmış olan mermer döşeme işinin mahkeme için yapılmış ödeme ile birlikte bir onurlandırma için gerekçe oluşturduğu anlaşılmaktadır.

Adı belirlenemeyen rahibin Leon Thrason olması muhtemeldir. Leon Thrason, Panaitios oğlu Hierokles'in (T.142) oğludur. Konu ile ilişkili olarak bkz. *I.Stratonikeia I*, s. 107 (soyağacı); Laumonier, BCH 62 (1938) s. 170. Leon Thrason için ayrıca bkz. Laumonier, BCH 61, (1937) s. 270, no. 99.

Leon Thrason'un babası Panaitios oğlu Hierokles belirlenemeyen bir yapıyı kendi kesesinden inşa ettirmiştir, bkz. T.142. Hierokles oğlu Thrason Leon, Leon Thrason'un kardeşidir, bkz. Laumonier, BCH 61 (1937) s. 270, no. 98.

T.143. [Kleoboulos Iason] ve Strateia Artema'nın rahip yazıtı

Buluntu yeri:

Yapının türü: Hera'nın *naos*'unun ve *pronaos*'unun zemininin mozaik taşları, Hadrianus Antoninus *stoa*'sını zeminden tavana kadar mermer ile kaplanması.

Yazıt taşıyıcı:

Ölçüler:

Yaptıran: [Kleoboulos Iason] ve Strateia Artema

İthaf:

Tarih: MS II. yüzyılın ikinci yarısı, Laumonier.

Yayın: *I.Stratonikeia*, no. 281*; SEG XXXI (1981) no. 942.

Ayrıca bkz. Barresi, *Asia Minore*, s. 362.

- [Διὺ Πανημερίῳ καὶ Ἑρῶ· ἱερεῖς ἐξ ἐπαγγελίας ἐν Ἑραίοις μετ[ὰ ἱερεῶ]σύν-
- 2 [νην τῆς Ἑκάτης ἦν ἐτέλεσαν ἐξ ἐπαγγελί]ας μεγαλοπρεπῶς <κ>[αί]
- [φιλοδόξως Κλεόβουλος Ἰάσονος Ἰάσων Κο(λιοργεὺς)] καὶ Στρατεία Ἀρτεμᾶ
- 4 [γ' τοῦ Ἀρτεμιδώρου Κω(ραίης), ὑποδεξάμενοι εἰς τὰς τοῦ θεοῦ τραπέζας
- [δὶ ὅλου τοῦ ἐνιαυτοῦ πᾶσαν τύχην καὶ ἡλικίαν τῶν] ἐνκατοικούντων τῆν
- 6 [πόλιν καὶ τὴν χώραν καὶ πάντων τῶν ἀπὸ τῆς οἰ]κουμένης ἀνθρώπων
- [εἰσίστιασαν φιλοτίμως καὶ μεγαλοπρεπῶς] πανδαισία λαμπρᾶ καὶ πολυ-
- 8 [τελεῖ καὶ ἀνυπερβλήτῳ, καὶ ἐγυμνασιάρχησαν θέ]ντες τὸ ἔλαιον ἄμετρον
- [πάση τύχη καὶ ἡλικίᾳ, τῇ τε τοῦ στεφάνου παρα]λήψει καὶ τὰς τῆς πανη-
- 10 [γύρεως τῶν Παναμαρείων ἡμέρας καὶ νύκτας πά]σας ἀδιαλείπτως ἐν τοῖς δυ-
- [σὶ βαλανείοις ἔθεσαν ἄλειμμα ἡρωματισμέν]ον μετὰ οἴνανθήης, γυμνα-
- 12 [σιαρχήσαντες πάση τύχη καὶ ἡ]λικίᾳ ἀπὸ νυκτὸς μέχρι νυκ-
- [τὸς - - θέντες δὲ καὶ τ]ᾶλλα τὰ τοῖς λούτροις ἀκό-
- 14 [λουθα - - τὰ ἀνενεχθέντα] τῷ ἱερεῖ καὶ τῇ τραπέζῃ
- [τοῦ θεοῦ γέρα τοῖς ἀνελθοῦ]σιν παρ' ἑαυτῶν δόντες
- 16 [— ὅτε ἦν] ὁ μέδιμνος τῶν πυρῶν
- [* - ', κρεῶς χοιρείου καὶ βο]ρείου καὶ βοτείου μνᾶ * ,αζ',
- 18 καὶ τὰ ἄλλα πάντα ὑπὲρ τὴν διπλα-

σίαν τῆς τιμῆς, ψηφοθετήσαντες τοῦ να-
 20 οὔ καὶ τοῦ προνάου τῆς Ἥρας τὰ ἐ-
 δάφη ἔξωθεν τῶν εἰς τὴν ἱερε-
 22 ωσύνην ἀναλωμάτων, ἐπαγγει-
 λάμενοι σκουτλώσειν ἀπὸ ἐδά-
 24 φους μέχρις ὀρόφου στοᾶν τοῦ
 Ἀδριανείου Ἄντων<ε>ί<ν>ου γυμνασί-
 26 ου, [- - -] ἐν μηδενὶ
 τῶν ἐν τῇ ἱερεωσύνη δοξαζομέ-
 28 νων ὑπερβολὴν καταλίποντες·
 συνφιλοδοξούντων αὐτοῖς τῶν
 30 τέκνων ἐν πᾶσιν Ἰάσονος καὶ
 Κλεοβούλου.

*Zeus Panamaros ve Hera'ya; Gönüllü olarak üstlendikleri ve yüce bir insana yakışır şekilde ünseverce tamamladıkları Hekate rahipliği sonrasında, Heraia festivalinde gönüllü olarak rahip olan Iason oğlu Koliorgalı Kleoboulos Iason, ve Artemidoros oğlu üçüncü Artemas'ın kızı Koraiyalı Strateia, bütün yıl boyunca her sınıftan ve her yaştan kişiyi, kentte ve çevrede ikamet edenlerin ve dışarıdan (gelen) insanların tümünü tanrının masasında ağırlayarak onurseverce ve yüce insanlara yakışır şekilde, eksiksiz göz alıcı ve masraflı ve emsalsiz bir ziyafet verdiler ve çelengi devir almaları ile birlikte her yaştan kişilere sınırsız zeytinyağı dağıttılar, gymnasiarkhia üstlendiler ve Panamareia festivalinin panegyris günlerinin ve gecelerinin tümü boyunca sürekli olarak iki hamamda şarapla birlikte aromatik (hoş kokulu) yağ dağıtarak, gymnasiarkhia yürüttüler, her sınıftan ve her] yaştan kişilere gece gündüz demeden louter'ler ile [- - dağıtarak] ardıl diğer şeyleri [- - -], tapınağa ve tanrının masasına gelenlere getirdikleri armağanları bizzat kendileri verdiler, [zira] buğdayın bir medimnos'u [-] drachme, domuz ve öküz ve koyun etinin mna'sı 1007 drakhme [idi] ve iki kat onur uğruna (şu) diğer şeyleri (yaptılar); **Hera'nın naos'unun ve pronaos'unun zeminini mozaik taş ile kaplattılar**, rahipliğe yönelik harcamaların dışında, **Hadrianus Antoninus gymnasion'unun stoa'sını zeminden tavana kadar mermer ile kaplatacaklarına söz verdiler**, rahiplik görevi sırasında akla gelen hiçbir cömertliği ihmal etmediler¹⁴⁰². Çocukları Iason ve Kleoboulos'un tüm işlerde ünsever yardımları ile.*

¹⁴⁰² İfade için bkz. Veyne, *Bread and Circuses*, s. 181vd dn. 192.

Kleoboulos Iason için bkz. Laumonier, BCH 61 (1937) s. 285vd no. 124.

Hadrianus Antoninus *gymnasion*'unun yeri belirlenememekle birlikte Stratonikeia'da bulunması muhtemeldir. Zira bu hizmet rahipliğe yönelik harcamaların dışındaki bir söz olarak ifade edilmiştir.

T.144. *Demos* ve *boulai* bir rahibi onurlandırıyor

Buluntu yeri: Panamara

Yapının türü: Tapınak ile ilişkili yemekhane yapısının restorasyonu ve diğer işleri.

Yazıt taşıyıcı: Blok taş ? ("*Pierre presque intacte*", Cousin.)

Ölçüler:

Yaptıran: Rahip [Falanca]

İthaf:

Tarih: MS II. yüzyıl sonları, (Laumonier).

Yayın: Cousin, BCH 28 (1904) s. 261vd. no. 87; *I.Stratonikeia*, no. 17.*

Ayrıca bkz. Laumonier, *cultes indigènes*, s. 273 dn. 7; Barresi, *Asia Minore*, s. 364.

- [ὁ δῆμος καὶ αἱ βουλαὶ ἐτίμησαν -----]
 2 [-----]
 [παρακαλέσαντα καὶ τοὺς κατοικοῦντας]
 4 [τὴν χώραν καὶ πάντας τοὺς ἀπὸ τῆς]
 [οἰκουμένης ἀνθρώπους ἐπὶ τὴν τοῦ θεοῦ]
 6 [τ]ράπεσζαν καὶ φιλανθρωπίαν αὐξήσαντα
 ἐπὶ τὸ πολυτελέστερον καὶ μεῖζον πᾶσιν
 8 ἀνθρώποις πάσης πόλεως καὶ τύχης, δι-
 πνίσαντα δὲ καὶ τὸν δῆμον δις ἐν τῇ
 10 πόλει καὶ σὺν τῇ λοιπῇ πολυτελείᾳ τῶν δεῖπ-
 νων δόντα καὶ ἀποφόρητον ἐκάστῳ τῶν
 12 πολεितῶν ἐνν ἐκάστῳ δίπνω κρέως μὲν
 χοιρείου καὶ βοείου καὶ βοτείου λίτρας δέ-
 14 [κ]α καὶ δύο, ἄρτων δὲ λίτρας ὀκτώ, διπνίσαν-

- τα δὲ ὁμοίως καὶ τὰς βουλὰς τετράκις· οἷς καὶ
 16 πᾶσιν τὰ ἴσα παρεσχημένων καθ' ἕκαστον
 δῖπνον, ἐπιμελῶς δὲ **ἐπανορθωσάμενον**
 18 **τὴν τοῦ ἀριστητηρίου στενοχωρίαν καὶ κατα-**
σκευάσαντα τὴν τε ἐν<ν> αὐτῷ ψαλίδα καὶ τὸν
 20 **κοιτῶνα·** ἐφ' οἷς πᾶσιν στεφανωθέντα καὶ τειμη-
 θέντα πολλάκις ταῖς μεγίσταις τιμαῖς πανοίκιον
 22 σὺν τε τῇ σεμνοτάτῃ γυναικὶ καὶ ἱερείᾳ καὶ κλειδο-
 φόρῳ τῆς Ἑκάτης Δημοστράτῃ Μελάντου
 24 Ἀπφίῳ καὶ τῇ θυγατρὶ, κλειδοφόρῳ τῆς Ἑκάτης,
 [- -] λ . θυγ[- - - -] ίαι Τατία, καὶ τῆς ἐν τῷ ἱερῷ διὰ τὸ
 26 [- -]

[Demos ve boule'ler onurlandırdılar - - - rahip Falanca'yi, bölgede yaşanları ve dışarıdan gelen tüm insanları tanrının s]ofrasına [çağırarak] yardımseverliğini her bir kentten ve sınıftan insanlar için oldukça pahalı ve büyük olması ile tüm parlaklığıyla gösteren, kentte demos'a iki kere ziyafet veren ve ziyafetlerin diğer masrafları ile birlikte her bir ziyafette yurttaşların her birine de on iki litra¹⁴⁰³ domuz, sığır ve koyun eti ile sekiz litra¹⁴⁰⁴ ekmek yolluk dağıtan, aynı şekilde boule'lere de dört kere ziyafet veren, - (bouleutes'ler) her bir ziyafette eşit pay aldılar - **özenli bir şekilde yemekhane binasının¹⁴⁰⁵ darlığını düzelttiren ve onun kemerini ve odasını inşa ettirip**, tüm bunlardan dolayı taçla ödüllendirilmiş ve birçok defa tüm hanesi, pek soylu eşi Hekate'nin rahibesi ve kleidophoros'u Melanthes kızı Demonstrate Apphion (ve) kızı, Hekate'in kleidophoros'u [- - -] Tatia ile birlikte en büyük onurlarla onurlandırılmış olan ve tapınakta [- - -] uyarınca [- - -].

T.145. Leon oğlu Drakon'un rahip yazıtı

Buluntu yeri: Tenaz'da bir camide yeniden kullanılmış.

Yapının türü: *Philotrophion*¹⁴⁰⁶, ayrıca *stoa*'nın boyası.

Yazıt taşıyıcı: Mermer blok?

¹⁴⁰³ Yaklaşık 6 kg.

¹⁴⁰⁴ Yaklaşık 4 kg.

¹⁴⁰⁵ *Aristeterion* için bkz. Laumonier, *cultes indigènes*, s. 225vd dn.8, s. 269 dn. 4

¹⁴⁰⁶ Avlanan büyük hayvanların etlerinin depolandığı yer. Bkz. Laumonier, *cultes indigènes*, s. 265 dn. 2

Ölçüler: Y.: 0.40; G.: 0.48; D.: 0.12; Hy.: 0.016.

Yaptıran: Leon oğlu Drakon

İthaf: Zeus Panamaros ve Hera

Tarih: MS II. yüzyılın ikinci yarısı – III. yüzyıl, Laumonier.

Yayın: *I.Stratonikeia*, no. 267.

- [Δρ]άκων Λέοντος τοῦ] Διο[νυ]-
 2 [σ]οκλέους Κωραζεύς, φιλόκαισαρ κ[αὶ]
 [φι]λόπατρις, υἱὸς τῆς πόλεως, [με]-
 4 [τ]ὰ καὶ τῶν λοιπῶν ὧν ἐφιλοτιμ[ή]-
 [θ]ῆ ἐν τῷ τῆς ἱερωσύνης χρόνῳ
 6 ἔχρισεν τὴν στοᾶν καὶ τὸ φιλοτρ[ο]-
 φῖον κατεσκευάσ[ε]ν [π]αρ' ἑαυ-
 8 τοῦ Διὶ Παναμάρῳ [καὶ Ἡρ]ᾶ, συνφι-
 λοτειμουμένης [αὐτ]ῷ ἰς πάν-
 10 τα καὶ τῆς ἱερείας Ἀπ[φίας τ]ῆς Με-
 νεκλέους Τατίας [καὶ τῶν] τέκνων
 12 αὐτῶν Λέοντος καὶ Π[υθέ]ου καὶ
 Ἀπφίας τῶν Δράκοντος.

Dionysokles oğlu Leon'un oğlu Koranzalı, Caesar dostu ve vatansever Drakon, kentin evladı, rahipliği sırasında onurseverliğini gösterdiği diğer şeylerin yanında, stoa'yi boyattı, philotrophion'u Zeus Panamaros ve Hera için bizzat kendisi inşa ettirdi, hem Menekles kızı Apphia Tatia'nın hem de çocukları Drakon oğlu Leon, Drakon oğlu Pytheos ve Drakon kızı Apphia'nın tüm işlerde onursever yardımları ile.

Leon oğlu Drakon için bkz. Laumonier, BCH 61 (1937) s. 284vd. no. 118.

T.146. [Ma]r(cus) Sem(pronius) Aurunc(ius) Theodotos ve Sem(pronia) Arunc(ia) [Ar]riane'nin rahip yazıtı

Buluntu yeri: ?

Yapının türü: *Stoa*

Yazıt taşıyıcı: Stel. (*stèle commémorative*, Cousin.)

Ölçüler: Y.: 1.25; G.: 0.36; D.: 0.13.

Yaptıran: [Ma]r(cus) Sem(pronius) Aurunc(ius) Theodotos ve Sem(pronia) Arunc(ia) [Ar]riane'nin babası Arrianos

İthaf:

Tarih: MS 305 – 313 (Maximinus Daia, sat. 24-25); *Stoa*'nın onarım tarihi MS III. yüzyılın son çeyreği

Yayın: Cousin - Deschamps, BCH 12 (1888) s. 101-104, no. 22; *I.Stratonikeia*, no. 310*; *I.Stratonikeia II*, 2 s. 35 (corrigenda).

- [ίερ]εῖς ἐξ ἱερέων ἐν Ἡραίοις
- 2 [Mā]ρ(κος) Σεμ(πρώνιος) Ἀρούρκ(ιος) Θεόδοτος
[Ἀρ]ριανοῦ καὶ Σεμπ(ρωνία) Ἀρούρκ(ια)
- 4 [Ἀρ]ριανὴ ἀδελφὴ αὐτοῦ,
[π]αῖδες καὶ ἔκγονοι καὶ ἀπ[ό]γονοι]
- 6 [ί]ερέων καὶ ἀρχιερέων καὶ ἀσι-
αρχῶν ναῶν τῶν ἐν Ἐφέσῳ,
- 8 ἱερασάμενοι δι' ὅλου τοῦ ἐνι-
αυτοῦ πρὸς μὲν τοὺς θεοὺς
- 10 εὐσεβῶς, πρὸς δὲ
τοὺς ἀνθρώπους φιλοτεί-
- 12 μως, ἐλαιοθετήσαντες
σὺν τῇ προόδῳ καὶ τῇ ἑορτῇ
- 14 τῶν Παναμαρείων καὶ κλι-
δὸς ἀγωγῇ καὶ τῇ ἀποθέσει
- 16 τῶν στεφάνων τὰς πάσας
ἡμέρας τριάκοντα τέσσαρες,
- 18 οἵτινες οὐ μόνον τὰ ἐλαιοθέ-
σια παρέσχον τοῖς πολεῖταις
- 20 καὶ ξένοις, ἀλλὰ καὶ πᾶσιν
τοῖς ἐπιδημήσασιν στρατοπέ-
- 22 δοις, ἐφ' ὧν ἱερωμένων καὶ

ἡ θειότης τοῦ δεσπότη
 24 ἡμῶν τοῦ ἀηττήτου Σεβαστοῦ
 Ἰοβίου Μαξιμίνου ἐν τῇ πα[τρ]ίδι
 26 ἐπέλαμψεν καὶ τὰ ληστήρια
 ἐξέκοψεν, γενομένου τοῦ στά-
 28 μνου τοῦ ἐλαίου δηναρίων
 μυρίων διὰ τὰς γενομένας
 30 ἐφ[εξ]ῆς ἀκαρπίας τῶν ἐλα-
 ῶν, ἐστίασαντες ἐν τοῖς Διону-
 32 σίοις καὶ τοῖς Ἡραίοις πάντας
 βουλευτὰς καὶ πολίτας, τὸ κα-
 34 θ' ὅλου τῶν μυστηρίων μηδὲν
 παραλιπόντες ἐν παντὶ τῷ ἐνι-
 36 αὐτῷ μήτε θυσίαν μήτε τριακά-
 δα μηδεμίαν ἐνδεήσαντες,
 38 δόντες δὲ φιλοτείμως καὶ
 μεγαλοψύχως καὶ τὰς νομὰς
 40 ταῖς προόδοις τῶν τε ἀνδρῶν
 καὶ γυναικῶν πάσῃ τύχῃ καὶ
 42 ἡλικίᾳ, τὸ ὑπόμνημα τῆς στήλης
 ἴδρυσαν ἐν τῇ στοᾷ ἦν ὁ πατὴρ
 44 αὐτῶν ἐκ θεμελίων ἐπεσκεύ-
 ασεν, παρὰ τὰς στήλας καὶ
 46 ὑπομνήματα τῶν ἐπιγραφῶν
 καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπιπάππου
 48 αὐτῶν Σεμ(πρωνίου) Κλήμεντος,
 μυσταγωγῆσαντος τὸν ἱερῆ
 50 καὶ δι' ὅλου τοῦ ἐνιαυτοῦ ἀχωρί-
 στοῦ γενομένου τῶν μυστη-
 52 [ρίων] Μάρ(κου) Αὐρ(ηλίου), Διοφάντου υἱοῦ,
 []ίου τοῦ ἀπὸ Μουσειοῦ

54 [? φιλοσόφο]υ, ἰερέως τῶν θεῶν.

*Heraia festivalinde rahipler soyundan gelen rahipler Arrianos oğlu Marcus Sempronius Auruncius Theodotos ve kızkardeşi Sempronia Auruncia Arriane, rahiplerin ve başrahiplerin ve Ephesos'daki tapınakların asiarkh'larının çocukları, torunları ve ardılları, bütün yıl boyunca tanrılara karşı dindar, insanlara karşı ise onurseverce rahiplik yaptılar, Panamareios tören alayı ve festivali ile birlikte ve anahtar taşıma töreni ve taç çıkartma ile tüm 34 gün boyunca zeytinyağı sağladılar, bu kişiler sadece yurttaşlara ve yabancılara zeytinyağı sağlamadılar aynı zamanda tüm dışarıdan gelen ziyaretçilere ve onların rahipliği sırasında efendimiz yenilmez (invictus) Augustus Iovius Maximinus'un (Daia) tanrısallığı kentte parıldadı ve zeytinyağının kasesi, zeytin ağaçlarının sürekli verimsiz olmasından dolayı bin denarii olunca hem Dionysia hem de Heraia festivallerinde tüm bouleutes'lere ve yurttaşlara ziyafet verdiler, gizem törenlerinin (mysterion) tümünü hiçbir şeyi, gerekli olan hiçbir kurbanı ne de triakas'ı (ay sonundaki kutlama) tüm yıl boyunca ihmal etmediler, onurseverce ve yüce ruhlulukla tören alayına (katılan) her sınıftan ve her yaştan erkek ve kadınlara yiyecek dağıttılar **babalarının temelinden itibaren onarımını yaptırdığı stoa'da bir anı steli, steller ve yazıtlı anıtların yanına da büyük dedeleri Marcus Sempronius Clemens'in heykelini diktirdiler, bir yıl boyunca aralıksız devam eden gizem törenlerinin (mysterion) yöneticiliğini (mystagoges) yapmış olan Diophantos oğlu Marcus Aurelius [- - -] Mouseion'dan, [filozof(?)], tanrıların rahibiyken.***

Ataların inşa ettirdiği yapıların ailenin ardılları için önemini ve prestijli bir onurlandırılma mekanı olarak kullanımı için önemli bir örnektir. Olasılıkla kutsal alanda bulunan *stoa* Marcus Sempronius Clemens'in torunu Arrianos tarafından kapsamlı şekilde onarılmıştır. Aile birçok nesil boyunca Panamara'nın imarına katkıda bulunmuştur. Marcus Sempronius Clemens için bkz. T.135, T.136, T.137; Laumonier, BCH 61 (1937) s. 244, 287 - 289 no. 131

[Ma]r(cus) Sem(pronius) Aurunc(ius) Theodotos ve Sem(pronia) Arunc(ia) Arriane için bkz. Laumonier, BCH 61 (1937) s. 292 no. 144

Diophantos oğlu Marcus Aurelius için bkz. Laumonier, BCH 61 (1937) s. 294 no. 151.

PHOINIKS

T.147. *Metoikos Philoumenos* onurlandırılıyor

Buluntu yeri: G. Radet, bir evde yeniden kullanıldığını anlatır.

Yapının türü: Depremde yıkılan *andron*'un yeniden inşası

Yazıt taşıyıcı: Gri renkte taş blok.

Ölçüler:

Yaptıran: *Metoikos Philoumenos*

İthaf:

Tarih: MS 139 yılı depremi ile ilişkili olabilir, (Blümel); MS II. yüzyılın ikinci yarısı – III. yüzyıl, (Bresson).

Yayın: *I.Peraia*, no. 110; Bresson, *Pérée rhodienne*, no. 159 (7/6/1/189)*

Ayrıca bkz. Robert, BCH 102 (1978) s. 403 dn. 64a.

Τὸ κοινὸν τᾶς πτοί-
 2 νας Φιλουμενὸν
 μέτοικον τειμᾶ
 4 καὶ στεφανοῖ θαλ-
 λῶ στεφάνω ἄρ-
 6 ξαντα εὐνόως
 τὸ δεύτερον καὶ
 8 ποιήσαντα τὸν
 ἀνδρῶναν κατε-
 10 ρειμένον ἀπὸ
 τοῦ σεισμῶ
 12 ἐκ τῶν ἰδίων.

Bölge birliği, iyi niyetli bir şekilde ikinci kez arkhon'luk yapmış ve depremde yerle bir olan andron'u kendi kesesinden yaptırmış metoikos Philoumenos'u onurlandırmakta ve taze dallardan çelenkle çelenklendirmektedir.

Sat. 1-2: πτοίνα = κτοίνα

Sat. 4-5: θαλλῶ στεφάνω = θαλλίνω veya θαλλοῦ στεφάνω; Bresson.

Yazıt alışılmışın dışında bir içeriğe sahiptir. Yazıttan anlaşıldığına göre Philoumenos, *metoikos* olmasına karşın söz konusu *koinon*'da *arkhon*'luk yapmış, ayrıca depremde yıkılmış bir *andron*'u yeniden inşa ettirmiştir.

SEBASTOPOLIS

T.148. P(ublius) Statius Hermas'ın hizmet ve armağanları

Buluntu yeri: Kızılca, çeşme üzerinde yeniden kullanılmış

Yapının türü: *Gymnasion*'un *tetrastylon*'undaki *eksedra*'nın kaplaması

Yazıt taşıyıcı: Mermer blok

Ölçüler: Y.: 0.125; G.: 0.51; Hy.: ca. 0.025.

Yaptıran: P(ublius) Statius Hermas

İthaf: Traianus ve *demos*

Tarih: MS 20/21 Şubat 116 – Ağustos 117¹⁴⁰⁷.

Yayın: Robert, *La Carie*, no. 168.

Ayrıca bkz. Robert, *Hellenica III*, s. 37; Brélaz, *securité*, s. 383 (C6).

αὐτοκράτορι Νέρβα Τραϊανῶ

2 Ἀρίστῳ Καίσαρι Σεβαστῶ Γερμανι-

κῶ Δακικῶ Παρθικῶ

4 καὶ τῶ δήμῳ τῶ Σεβαστοπο-

λειτῶν Π(όπλιος) Στάτιος Ἐρμᾶς ἀγο-

6 ρανομήσας καὶ παραφυλάξας

καὶ τειμηθεὶς ἔτι τε ὑπὲρ

8 τῆς στρώσεως τῆς ἐξέξέ-

δρας τῆς ἐν τῶ τετραστυ-

10 λῶ τοῦ γυμνασίου τειμαῖς

εἰρηναρχικαῖς, πάλιν δὲ ὑ-

¹⁴⁰⁷ Bkz. Kienast, *Kaisertabelle*, s. 122vd.

- 12 πὲρ ἀναστάσεως τῆς Νεί-
κης ἐκ τῶν ἰδίων τειμηθεῖς
- 14 τειμαῖς διὰ νυκτὸς στρατη-
γικαῖς καὶ ἀποδοχεύς γε-
- 16 νάμενος γ' * μυ(ρίων) ασ' καὶ ἀργυ-
ροταμίας * ,δ', καθὼς καὶ
- 18 διὰ τῶν ψηφισμάτων
vac. περιέχει. *vac.*

*İmparator Nerva Traianus Optimus Caesar Augustus Germanicus Parthicus'a ve Sebastopolislilerin demos'una; Publius Staius Hermas, agoronomia ve paraphylake üstlendikten sonra **gymnasion'un tetrastylon'undaki eksedra'nın kaplaması uğruna (karşılığında) eirenarkhia ile ilgili onurlar ile ayrıca onurlandırılmış, yine Nike (heykelinin) kendi kesesinden dikilmesi uğruna (karşılığında) gece devriyesi komutanlığı ile ilgili onurlarla onurlandırılmış ve üçüncü kez apodokheus (arşiv binası koruma görevlisi) olunca 241 denarii ve argyrotamia için 4000 denarii, kararların da (belirttiği) gibi verdi.***

Nike heykelinin dikilmesi İmparator Traianus'un Parth zaferi ile ilişkili olabilir, Robert.

Yazıt, Publius Staius Hermas'ın farklı memuriyetler için yaptığı *summa honoraria* niteliğindeki ödeme ve hizmetler konusunda önemli bilgiler aktarmaktadır; *eirenarkhos* olduğunda (sat. 8-11) *gymnasion'un tetrastylon'undaki eksedra'nın* kaplamasını yaptırmış, gece devriyesi komutanı olduğunda (sat. 11-15) Nike heykelini diktirmiş, *apodokheus* (arşiv binası koruma görevliliği) olunca (sat. 15-16) 241 *denarii* ve *argyrotamias* olunca (sat. 16-17) 4000 *denarii* para bağışında bulunmuştur.

Στρατηγία διὰ νυκτὸς için bkz. *I.Laodikeia*, no 70 (sat. 2-4); no. 72 (sat. 1-2); no. 82 (sat. 10), στρατηγία νυκτερινή için bkz. T.156 (sat. 6-7). Gece devriyesi komutanlığı hakkında bkz. Brélaz, *securité*, s. 79-84.

STRATONIKEIA

T.149. Leon oğlu [Falanca] yapıyı adıyor

Buluntu yeri: Stratonikeia

Yapının türü: Belirlenemiyor.

Yazıt taşıyıcı: 9 adet uyumlu arşitrav fragmenti.

Ölçüler:

Yaptıran: Leon oğlu [Falanca]

İthaf: [T]iberi[us] ?

Tarih: MS I. yüzyıl

Yayın: *I.Stratonikeia*, no. 1012.

Ayrıca bkz. Laumonier, BCH 61 (1937) s. 249 dn. 2.

- A [T]ιβερι[- - -]
 B [- - -]ς, Λέον[τος υἱός, -]
 C-D-E [- σὺν] τοῖς λοιποῖς οἷς | [ἐ]φιλοδόξη[σεν -]
 E [ἀνέθη]κεν τ[- - -]
 F [- - -]ς α[- - -]
 G [- - -]ς α[- - -]
 H [- - -]καν εἰς [- - -]

Yazıt, belirlenemeyen bir yapının Leon [oğlu Falanca] tarafından inşa ettirilmesi ve ünsever yardımcıları ile birlikte bir imparatora adanması ile ilişkilidir.

T.150. *Epimeletes* [Ti(berius) F]lavius [Dio]medes

Buluntu yeri: Büyük bir *eksedra*'nın apsisinde, günümüzde Eskihisar müzesinde

Yapının türü: *Eksedra* onarımı

Yazıt taşıyıcı: Beyaz mermerden kaide.

Ölçüler: Y.: 0.57; G.: 0.71; D.: 0.51, Hy.: 0.02-0.027.

Yaptıran: [Ti(berius) F]lavius [Dio]medes

İthaf: Merhum Augustus'lar ve vatan

Tarih: MS I. yüzyılın ikinci yarısı

Yayın: Varinlioglu, ZPE 41 (1981) s. 189-192, no. 1 ve lev. V,1; SEG XXXI (1981) no. 944; *I.Stratonikeia*, no. 1026.*

Ayrıca bkz. Barresi, *Asia Minore*, s. 364.

- [Θε]οῖς Σεβαστοῖς καὶ τῇ πατρίδι
 2 [Τιβέριος Φ]λάυιος, Διομήδους υἱός, Κυρίνα,
 [Διο]μήδης Ἱεροκωμήτης, φιλόπατρις καὶ
 4 φιλο[σ]έβαστος καὶ φιλορώμαιος, υἱός
 τῆς πόλεως ὁ καὶ ἀρχιερεὺς καὶ
 6 ἱερεὺς τοῦ Παναμάρου
 γυμνασιαρχήσας μετὰ τῶν υἱῶν Φλαυίων
 8 Διομήδους καὶ Θεοφάνους, υἱῶν
 πόλεως, ἐνιαυτὸν ἐπιμεληθεῖς τε
 10 τῆς ἐπισκευῆς καὶ βελτιώσεως
 τῆς ἐξέδρας ἀνέθηκεν ἐκ τῶν
 12 ἰδί[ων] μετὰ τῶν υἱῶν καὶ τὸ
 [ἄγαλ]μα τοῦ Δήμου

Merhum Augustus'lara ve vatana; Diomedes'in oğlu, Quirina tribus'undan, vatansever, Augustus dostu ve Romalı dostu, kentin evladı, hem başrahip hem de (Zeus) Panamaros rahibi olan Tiberius Flavius Diomedes Hierokometes, Flavii'lerin oğulları, kentin evlatları Diomedes ve Theophanes ile birlikte yaptığı gymnasiarkhia sonrasında, bir yıl boyunca eksedra'nın onarımına ve yenilenmesine ihtimam gösterip (epimeleteia), Demos'un¹⁴⁰⁸ heykelini de kendi kesesinden oğullarıyla birlikte dikti ve adadı.

Tiberius Flavius Diomedes için bkz. Laumonier, BCH 61 (1937) s. 256, no. 60.

T.151. Bir yapı adanıyor

Buluntu yeri: Stratonikeia, Fr. c günümüzde Muğla Müzesinde

Yapının türü: Depremde yıkılmış olan belirlenemeyen bir yapı, Berns – H. Mert, yapının Hellenistik Çağ'da yapılmış olan ve saygın bir ait kişiye mezarın deprem sonrası yeniden inşası ile ilişkili olduğunu öne sürmektedir.

Yazıt taşıyıcı: Arşitrav fragmentleri, üç adet.

Ölçüler: Y.: 0.51; G.: 1.42; Hy.: 0.10.

Yaptıran: [- - -]des ?

¹⁴⁰⁸ Demos'un genç bir erkek olarak kişileştirilmiş betimi. Aphrodisias'tan MS I. yüzyıla tarihlenen bir örnek için bkz. Erim – Smith, *Sculpture from the Theatre*, s. 74 no. 1 ve fig. 8.

İthaf: Antoninus Pius ve vatan

Tarih: MS 138-161 (?) tamamlamalar doğrultusunda, MS 139 (M.Ç.Şahin)

Yayın: *I.Stratonikeia*, no. 1009.

Ayrıca bkz. C. Berns – H. Mert, MDAI(I) 49 (1999) s. 197 – 212; SEG XLIX (1999) no. 1440.

[Αὐτοκράτ]ορι Καίσα[αρι Τίτω Αἰλίῳ Ἀδριανῶ Ἀντωνε]ίνῳ Σεβασ[τ]ῶ Εὐσεβεῖ καὶ τῇ πα[τριδί]

2 []δης Διονυ[ς - - - - -]ν κ . . ι καταριφθέ[ντα ἐ]κ τῶν σισμῶν ἀνέ[θηκεν]
[]σ[]

İmparator Caesar Titus Aelius Hadrianus Antoninus Augustus Pius'a ve vatana; Dionys[- - -] oğlu [- -]des depremde yerle bir olan [- - - - -]yı (onardı/inşa etti ve) adadı.

TABAI

T.152. [- - -]enon oğlu Falanca ve Apollonios oğlu [- -]es, kemeri adıyorlar

Buluntu yeri: Günümüzde Denizli Müzesinde

Yapının türü: Kemer, ilişkili olduğu yapı bilinmiyor

Yazıt taşıyıcı: Beyaz mermer blok¹⁴⁰⁹.

Ölçüler: Y.: 0.40; G.: 0.58; D.: 1.05¹⁴¹⁰.

Yaptıran: *Agoranomoι* [- - -]enon oğlu Falanca ve [- - -] Apollonios oğlu [- -]es

İthaf: *Demos*

Tarih: MÖ II. yüzyıl sonu – MÖ. I. yüzyıl başı.

Yayın: Miranda, PP 60 (2005) s. 381vd (*non vidi*): SEG LV (2005) no. 1147.*

[- - ^{ca.9} - -]ένωνος

2 [- - ^{ca.4} - -]ΗΙ[- - ^{ca.4} - -]ης Ἀπολλωνίου

[ἀγορα]νομήσαντες

¹⁴⁰⁹ Blok üzerinde diğer bir yazıt daha bulunmaktadır, yazıt için bkz. MAMA VI no. 162; Maier, *Mauerbauinschriften I*, 75.

¹⁴¹⁰ MAMA VI no. 162.

4 ἀνέθηκαν τὴν ψαλίδα
τῶι δήμῳι.

[- - -]enon oğlu [Falanca ve] Apollonios oğlu [- - -]es agoranomia üstlenip **kemeri**
(imşa ettiler ve) demos'a **adadılar**.

TRALLEIS

T.153. T[i](berius) Iu[li]us Claudianus onurlandırılıyor

Buluntu yeri: Bir modern yerleşim yakınlarında (Toprak Kazan ?) Türk mezarlığında,

Yapının türü: Agora'da yirmi sütun, *eksedra*'nın kaplaması ve mozaikle süslemesi.

Yazıt taşıyıcı: Dairesel kaide/stel

Ölçüler: Y.: 0.80; Ç.: 0.70.

Yaptıran: T[i](berius) Iu[li]us Claudianus

İthaf:

Tarih: MS I. yüzyıl, Laum.

Yayın: *I. Tralleis*, no. 145.

Ayrıca bkz. Laum, *Stiftungen*, no. 95; Barresi, *Asia Minore*, s. 365.

Τ[ι(βέριον)] Ἰο[ύλι]ον Κλαυδιανὸν τὸν
2 στεφανηφόρον καὶ γραμματέα
τοῦ δήμου, βουλαρχήσαντα,
4 εἰρηναρχήσαντα, ἀγορανομή-
σαντα, σιτωνήσαντα ἀπὸ
6 [Ἀλεξά]νδρείας δῖς, χρυσοφο-
ρήσαντα, [πα]ραφυλάξαντα,
8 παν[ηγ]υριαρχήσαντα, ἀργυρο-
ταμιεύσαντα, δεκαπρωτεύσαντα,
10 γραμματεύσαντα καὶ τῆς φιλοσεβάστου
γερουσίας καὶ τῶν φιλοσεβάστων
12 νέων καὶ Ῥωμαίων, **ὑποσχόμενον**

- καὶ εἰς τὴν ἀγορὰν κίονας εἴκοσι,
 14 σκουτλώσαντα δὲ καὶ μουσώσαντα
 καὶ ταύτην τὴν ἐξέδραν ἀντ' οὐδενός·
 16 ἀναθέντα καὶ τῇ Κλαυδίαι βουλῇ
 ἀρ[γυ]ρ[ί]ου ὥστε λαμβάνειν καθ' ἕ-
 18 κα[στ]ον ἕτος ἐνθάδε ἕκαστον βου-
 [λ]ευ[τῆ]ν [τῇ γενεθλίῳ αὐ]τοῦ ἡμέρᾳ * σν'
 20 [προνοησαμένου τῆς ἀνα]στάσεως τῆς
 [στήλης ὑπὲρ] τῆς [Κλ]αυδίας βουλῆς
 22 [Σέξ]του Βάσσου τοῦ βουλευτοῦ.

(*Boule?*) *stephanephoros* ve *demos'un grammateus'u* (yazman), *boularkhia*, *eirenarkhia*, *agoronomia*, *Aleksandria'dan iki kez sitonia*, *khrysophoria*, *paraphylakia*, *panegyria*, *argyrotamia*, *dekaproteia*, *hem Augustus dostu gerousia'nın hem Augustus dostu gençlerin hem de Romalıların grammateia (memuriyetlerini) üstlendiği, agora'ya da yirmi adet sütun sözü verdiği, bu eksedra'nın da kaplamasını ve mozaik süslemesini karşılıksız olarak yaptırdığı, Claudia boule'ye, her bir ailesi bakımından¹⁴¹¹ bouleutes'in her yıl günlük 250 denarii alacağı şekilde gümüş adadığı için, Tiberius Iulius Claudianus'u (onurlandırdı), (bu) stelin dikilmesi işiyle, Claudia boule adına bouleutes Sextus Bassus ilgilendi.*

T.154. *Agoranomoı Artemidoros ve Diogenes agora'da yapılar yaptırıyorlar*

Buluntu yeri: Tralleis, Üç Gözler.

Yapının türü: *Agora'da peripatos, agoranomion, Dorik peristyl, sarnıçlar ve ergasteria.*

Yazıt taşıyıcı:

Ölçüler:

Yaptıran: Diogenes oğlu Artemidoros ve [Falanca] oğlu Diogenes

İthaf: Augustus'lar ve *demos*

Tarih: Principatus Dönemi

Yayın: *I. Tralleis*, no. 146.

¹⁴¹¹ Sat. 17-19: ἕκαστον βου[λ]ευ[τῆ]ν [τῇ γενεθλίῳ αὐ]τοῦ ifadesi *bouleutai* içinde atalarından itibaren bu sınıfa mensup olan kişi/kişilere işaret etmektedir.

Ayrıca bkz. Laum, *Stiftungen*, no. 98; Quass, *Honoratiorenschicht*, s. 214 ve dn. 785; Barresi, *Asia Minore*, s. 366vd.

- Ἀρτεμίδωρος Διογένους καὶ Διογένης . [- - -]
- 2 ἀγορανομήσαντες ἀνέθηκαν τὸν ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς
κρυπτὸν περίπατον καὶ τὸ ἀγορανόμιον καὶ τὸ
4 περιστυλον Δώρ<ι>ον καὶ τὰ ἐν αὐτῷ ἀποδόχια καὶ τὰ
ἐπὶ τούτων ἐνγῆων ἐργαστήρια ἑκατὸν καὶ τὰς
6 ἐπ' αὐτῶν προσόδους καθιέρωσαν τοῖς Σεβαστοῖς
καὶ τῷ δήμῳ εἰς τὸ διηνεκὲς χορήγιον τῶν δύο
8 κρυπτῶν περιπάτων καὶ εἰς τὰ διατεταγμένα.

*Diogenes oğlu Artemidoros ve Diogenes [- - -] agoronomia üstlenip **agora'daki üstü kapalı peripatos'u (yürüyüş yolu) ve agoranomion'u ve Dorik peristyl'i ve buradaki sarnıçları ve bu arazilerin üzerindeki her bir ergasterion'u (inşa ettirdiler ve) adadılar, ve bunların gelirlerini de kutsayıp Augustus'lara ve demos'a adadılar, iki kapalı peripatos'un sürekli bakımı ve belirtilenler (işler) için.***

T.155. Flavia Secunda yapı yaptırıyor

Buluntu yeri: Üç Gözler.

Yapının türü: Bilinmiyor, büyük bir yapıya ait olmalı.

Yazıt taşıyıcı: Arşitrav.

Ölçüler: G.: (korunmuş) 1.5.

Yaptıran: Flavia Secunda

İthaf:

Tarih: MS erken II. yüzyıl, (Bremen).

Yayın: *I.Tralleis*, no. 149.

Ayrıca bkz. Bremen, *Limits*, s. 195

Φλαβία Σεκοῦνδα καὶ ὑπὲρ Μενεκράτους φιλομήτορος [—]

Flavia Secunda, hem annesini seven Menekrates adına [hem de? - - -].

Flavia Secunda'nın, söz konusu imar faaliyetini birisi Menekrates olmak üzere iki veya daha fazla kişi adına gerçekleştirdiği görülmektedir. Menekrates ile Flavia Secunda'nın akrabalık ilişkisi belirlenmemektedir. Öz veya üvey oğlu olma olasılığı φιλομήτορος uyarınca dikkate alınmalıdır. Eğer Menekrates, Flavia Secunda'nın oğlu ise inşaat sırasında küçük yaşta olması veya ölmüş olması mümkündür. Ayrıca inşaatın adına gerçekleştirildiği diğer kişi de Flavia'nın ölmüş eşi olabilir. Zira bir kadının, Roma yurttaşı bile olsa, yanında eşi veya oğlu olmaksızın tek başına bir imar faaliyeti gerçekleştirmesi ailesinde bu işi yapacak uygun erkek ferdin bulunmadığını göstermektedir.

T.156. Tib(erius) Cl(audius) Panykhos Eutykhos Koibilos (?) onurlandırılıyor

Buluntu yeri:

Yapının türü: *Agora*'da, balık pazarında 12 *trapeza* (masa) ve 12 *basis*.

Yazıt taşıyıcı:

Ölçüler:

Yaptıran: Tib(erius) Cl(audius) Panykhos Eutykhos Koibilos?

İthaf:

Tarih: MS I. - II. yüzyıl

Yayın: *I.Tralles*, no. 77.

Ayrıca bkz. Oliver, *Sacred Gerousia*, s. 161vd no. 50; Brélaz, *securité*, s. 348 (A3); Barresi, *Asia Minore*, s. 365vd.

- 01 [ἡ βουλή καὶ ὁ δῆμος καὶ τὸ]
[ιερὸν σύ]στημα τῆς γερο-
- 2 σίας καὶ οἱ φιλοσέβαστοι
νέοι καὶ οἱ ἐν Τράλλεσι
- 4 Ἰωμαῖοι ἐτείμησαν Τι(βέριον)
Κλ(αύδιον) Πάνυχον Εὐτυχον
- 6 Κοιβίλον,? στρατηγήσαν-
τα τὴν νυκ(υ)τερινὴν στρα-
- 8 τηγίαν, δεκαπρωτεύσαν-
τα, ἀργυροταμειύσαντα,

- 10 ἐκδανείσαντα, κουρατο-
 ρεύσαντα τῶν Ῥωμαίων,
 12 σειτωνήσαντα ἀπὸ Αἰγύ-
 πτου καὶ ἔπεργον ποιήσαν-
 14 τα εἰς τὸν σεῖτον καὶ δόντα
 εἰς τὸ δημόσιον * ,βφκζ', νε-
 16 ωποιήσαντα, στρατηγήσαν-
 τα, ἀγορανομήσαντα φιλο-
 18 τείμως, ἀναθέντα δὲ ἐκ τῶν
 ἰδίων καὶ τὰς ἐν τῇ ὄψαριο-
 20 πώλει<δι> μαρμαρίνας τραπέ-
 ζας ιβ' σ<ύν> ταῖς βάσεσιν <ι>β'
 22 Π(όπλιος) Τίτιος Μηουβιανὸς Κ[ί]-
 λων τὸν ἑαυτοῦ φίλον.

Boule, demos, kutsal gerousia birliği, Augustus dostu neoi ve Tralleis'deki Romalılar, Tib(erius) Cl(audius) Panykhos Eutykhos Koibilos'u, gece devriyesi komutanlıđını¹⁴¹² yaptığı, dekaproteia, argyrotamia (üstlendiği), faizle borç para verdiği, Romalıların curator'luğunu, Mısır'dan tahıl getirme memuriyeti (sitonia) ve tahıl için tüm işleri yaptığı ve kamu parası için 2727 denarii verdiği, neopoia, gece devriyesi komutanlığı, onurseverce agoronomia üstlendiği ve balık pazarında 12 adet kaidesi ile birlikte 12 adet mermer masa diktirip adadığı için onurlandırdılar. P(ublius) Titius Maevianus?¹⁴¹³ Cilo kendi arkadaşının heykelini diktirdi.

Tib(erius) Cl(audius) Panykhos Eutykhos Koibilos (?) birçok memuriyetin ardından son olarak ünseverce *agoronomia* üstlendikten sonra balık pazarında 12 adet kaidesi ile birlikte 12 adet mermer masa yaptırmıştır. Olasılıkla *agoronomia*'nın sonunda gerçekleştirilen bu faaliyet memuriyetin icra edildiği mekan ile ilişkilidir. Bu faaliyet için herhangi bir söz verdiğine dair bilgi bulunmamaktadır.

Gece devriyesi komutanlığı (στρατηγία νυκτερινή) hakkında bkz. Brélaz, *securité*, s. 79-84. Phrygia'da ve Karia'nın Phrygia sınırındaki Sebastopolis'te görülen στρατηγία διὰ νυκτὸς

¹⁴¹² Gece devriyesinin komutanlığı hakkında bkz. Brélaz, *securité*, s. 79-84, ayrıca bkz. T.148 (sat. 14-15).

¹⁴¹³ “Μηουβιανὸς videtur Maevianus esse, quamquam insolentius scriptum”, CIG.

için bkz T.148 (sat. 14-15), ayrıca bkz. *I.Laodikeia*, no. 70 (sat. 2-4); no. 72 (sat. 1-2); no. 82 (sat. 10).

T.157. *Mystai*, Ti(berius) Cl(audius) Glyptos'u onurlandırıyor

Buluntu yeri:

Yapının türü:

Yazıt taşıyıcı:

Ölçüler:

Yaptıran: Ti(berius) Cl(audius) Glyptos (*ktistes*)

İthaf:

Tarih: MS III yüzyıl.

Yayın: CIG II, 2 no. 2926; *I.Tralles*, no. 74.*

Τι(βέρριον) Κλ(αύδιον) Γλύπτον

- 2 Ἄνδρονίκου υἰὸν,
τὸν ἀγορανόμον,
4 τὸν ὑπέρτατον
λογιστὴν καὶ
6 **σωτήρα καὶ**
κτίστην τῆς
8 **πατρίδος,**
τῆς λαμπροτάτης
10 πόλεως, τῆς νε-
ωκόρου τῶν Σεβαστῶν,
12 ἱεράς τοῦ Διὸς, κα-
τὰ τὰ δόγματα τῆς
14 Συνκλήτου, Τραλ-
λιανῶν.
16 οἱ μύσται
τὸν εὐε[ργέτην.]

Andronikos'un oğlu, agoranomos, en yüksek magistrat, vatani, Augustus'ların neokoros'u (ve) Zeus'un kutsal yeri olan pek soylu kentimizin kurtarıcısı ve kurucusu, euergetes Ti(berius) Cl(audius) Glyptos'u, Tralleislilerin gizem kültü müritleri (mystai) yüce senatonun kararıyla (heykelle onurlandırdı).

T.158. Asiarkh Kydoros yapı yaptırıyor

Buluntu yeri: Detaylı bilgi yok. Günümüzde Aydın Müzesinde.

Yapının türü: Bilinmiyor.

Yazıt taşıyıcı: Mimari blok fragmenti (arşitrav?) bezemeli. (F. Ertuğrul)

Ölçüler: Y.: 0.37 G.: 1.40; D.: 0.39; H.y.: 0.0045

Yaptıran: *Asiarkh Kydoros*

İthaf:

Tarih: Principatus Dönemi

Yayın: F. Ertuğrul, EA 41 (2008), s. 87vd, no. 2.

[- - - -] ἐν ὁ ἀσιάρχης Κύδωρος ὑπὲρ στεφανη[φορίας - - -]

[- -] *asiarkh Kydoros, stephanephoria uğruna* [- - - -].

Asiarkh Kydoros tanınmamaktadır. Tralleis yazıtlarında geçen *asiarkh*'lar için bkz. *I.Tralleis*, no. 67, 69, 73 ve 141. *Asiarkh*'lar ile ilgili olarak bkz. M. Rossner, *StudClas* 16 (1974) s. 101 – 142, ayrıca bkz. yukarıda s. 123 dn. 861.

ὑπὲρ στεφανηφορίας ifadesi *Kydoros*'un imar faaliyetini *stephanephoria* için *summa honoraria* olarak gerçekleştirdiğine işaret etmektedir. *Kydoros* ismi Tralleis'te bilinmemektedir. Diğer Karia kentlerinde *Kydoros* ismi için bkz. *I.Mylasa*, no. 12 (= Blümel, EA 16 (1990) s. 32) ve *I.Peraia*, no. 701.

T.159. Marcus Sitrius Thyrsos, güneş saatini adıyor

Buluntu yeri: Tralleis

Yapının türü: Tüm parçaları ile horologion (güneş saati)

Yazıt taşıyıcı: Üst kısmı silmeli mermer blok.

Ölçüler:

Yaptıran: Marcus Sitrus Thyrsos

İthaf:

Tarih: Principatus Dönemi

Yayın: *I.Tralleis*, no. 162.

Μάρκος Σίτριος

- 2 θύρσος τὸ ὄρο-
λόγιον τοῖς συν-
4 εργα[στα]σταῖς ἐκ τῶν
ιδίων ἀνέθηκεν.

Marcus Sitrus Thyrsos güneş saatini tüm parçaları ile birlikte kendi kesesinden (inşa ettirdi ve) adadı.

T.160. Titus Flavius Pythion sütun yaptırıyor (?)

Buluntu yeri: Aydın.

Yapının türü: Sütun, ilişkili olduğu yapı belirlenemiyor.

Yazıt taşıyıcı: Sütun

Ölçüler: Y.: 4.3; Ç.: 0.75.

Yaptıran: Titus Flavius Pythion.

İthaf:

Tarih: Principatus Dönemi.

Yayın: *I.Tralleis*, no. 151.

Ayrıca bkz. Barresi, *Asia Minore*, s. 365.

Τ(ίτου) Φλ(αουίου)

- 2 Πυθίωνος.

Titus Flavius Pythion'un (armağanıdır?).

Tarihlendirilemeyen Yazıtlar

ALABANDA

T.161. Menippos sütun adıyor

Buluntu yeri: Karakollar mevkiinde bir evin bahçesinde

Yapının türü: Apollon Isotimos tapınağı çevresinde bulunan dorik peristyl ile ilişkili, (Laumonier).

Yazıt taşıyıcı: Dorik Sütun tamburu, Yazıt, yivlerin arasında düzlenmiş, dikdörtgen bir sath üzerinde bulunuyor.

Ölçüler: Y. : 0.97.; Ç: 0.575; H.y.: 0.025.

Yaptıran: Menippos

İthaf: Apollon Isotimos

Tarih:

Yayın: Laumonier, BCH 58 (1934) s. 298vdd no. 2.

Μένιππος Κώ-
2 βης ἀνήθηκεν
Ἀπόλλωνι Ἴσ[ο]-
4 τείμῳ.

Kobeli ? / Kobe oğlu? Menippos, (inşa ettirdi ve) Apollon Isotimos'a adadı.

Kώβη isimli yerleşimin yeri bilinmemektedir. İlk satırın sonunda bir harf için yer bulunuyor. Bu durumda Κώ ve βης arasında bir harf daha olması mümkündür. (Κώσβης, Κώλβης ya da Κώρβης gibi); Laumonier.

Apollon Isotimos ve Alabanda'da tespit edilen diğer kültler hakkında bkz. Laumonier, *cultes indigènes*, s. 433 – 445.

BARGYLIA

T.162. Samiades oğlu Hermias *portiko*'nun kapısını adıyor

Buluntu yeri: Dorik portiko'nun yıkıntıları arasında bulunmuş.

Yapının türü: Dorik portiko'nun kapısı.

Yazıt taşıyıcı: Arşitrav. İki parça halinde bulunmuş.

Ölçüler:

Yaptıran: Samiades oğlu Hermias

İthaf: Homonoia ve Dionysios

Tarih:

Yayın: *I.Iasos*, no. 621.

Ἐρμιάς Σαμιάδου πρυ[τανεύσας] καὶ ἀγωνοθετήσας Ὅμονοίαι καὶ Διονύσι[ω]ι τὸν
πυλῶνα.

*Samiades'in oğlu, prytaneia ve agonothesia üstlenmiş Hermias, **kapıyı** (inşa ettirdi) Homonoia ve Dionysios'a (adadı).*

Olasılıkla aynı portiko'nun diğer bir kapısının yapı yazıtı için bkz. T.163. Hermias'ın *agonothesia* memuriyeti ve kapının Homonoia yanında Dionysos'a adanmış olması söz konusu portiko'nun tiyatro ile ilişkisini düşündürmektedir. Buna karşın diğer kapının tüm tanrılara ve *demos*'a adanmış olması bu konuda soru işaretleri oluşturmaktadır.

T.163. Falanca, portiko'nun kapısını adıyor

Buluntu yeri: Dorik portiko'nun yıkıntıları arasında bulunmuş.

Yapının türü: Dorik portiko'nun kapısı, diğer kapı için bkz. T.162

Yazıt taşıyıcı: Arşitrav fragmenti.

Ölçüler:

Yaptıran: Bilinmiyor.

İthaf: Tüm [tanrılar] ve *demos*.

Tarih:

Yayın: *I.Iasos*, no. 623.

[- - - τὸν] πυλῶνα ἀνέθηκεν

2 [θεοῖς π]ᾶσι καὶ τ[ῶ]ι δήμῳι.

[Falanca,] **kapıyı** (inşa ettirdi), tüm [tanrılara] ve demos'a **adadı**.

T.164. Hermes ve Herakles yapıyı adıyorlar

Buluntu yeri: Asarlık, yıkıntı altında, detaylı bilgi yok.

Yapının türü: *Gymnasion* veya *gymnasion* ile ilişkili bir yapı

Yazıt taşıyıcı: Bilgi yok.

Ölçüler:

Yaptıran: Bilinmiyor.

İthaf: Hermes ve Herakles

Tarih:

Yayın: *I.Iasos*, no. 622.

[–]P[–]Σ[–]

2 Ἑρμῆ^{vac.} Ἡρακλεῖ.

Hermes ve Herakles'e adanması uyarınca imar faaliyetinin bir *gymnasion* ile ilişkisi ön görülebilir. Bu durumda yaptıran kişinin de *gymnasiarkhia* üstleniyor veya üstlenmiş olması muhtemeldir.

Exempli gratia:

[Falanca oğlu Falanca üstlendiği *gymnasiarkhia* sırasında / sonrasında - - -] (inşa ettirip) Hermes'e ve Herakles'e adadı.

HERAKLEIA LATMIA

T.165. Herakleides yapıyı adıyor

Buluntu yeri:

Yapının türü: Bilinmiyor

Yazıt taşıyıcı: Mermer arşitrav fragmenti

Ölçüler:

Yaptıran: Herakleides

İthaf: Apollon

Tarih: ?

Yayın: Haussoullier, RPh 23 (1899) s. 282-283, no. 4 (*non vidi*); McCabe, *Herakleia Latmia*, no. 7.

Ἡρακλείδης Διο[—]

2 στεφανηφορήσας Ἀ[πόλλωνι.]

Dio[- - - oğlu?] stephanephoria üstlenmiş olan Herakleides, Apollon'a (adadı).

HERAKLEIA SALBAKE

T.166. Praksas oğlu [-]es yapıyı adıyor

Buluntu yeri: Vakıf Köyü (Denizli, Tavas'ın 10km kuzeybatısı)

Yapının türü: [- -]ion.

Yazıt taşıyıcı: Profilli korniş.

Ölçüler:

Yaptıran: Praksas oğlu [-]es, (oğlu Praksas ve Agathokles kızı Tatia ile birlikte).

İthaf:

Tarih: ?

Yayın: MAMA VI, no. 147a; Robert, *La Carie*, no. 45.*

[- -]ης Πραξᾶ μετὰ καὶ Πραξᾶ τοῦ υἱοῦ καὶ Τατίας τῆς Ἀγαθοκλέους [- -]

[τὸ - - -]ιον ἀνέθηκεν.

Praksas'ın oğlu [-]es, oğlu Praksas ve Agathokles kızı Tatia ile birlikte [-]ion (inşa ettirdiler ve) adadılar.

Tatia'nın oğul Praksas ile birlikte anılması olası bir akrabalık ilişkisini düşündürmektedir. Bu durumda Tatia'nın ismi [-]es olarak okunabilen şahsın kızı olması mümkündür. Bu durumda yazıtın başında [- -]ης olarak okunabilen isim de [Ἀγαθοκλ]ῆς olarak tamamlanabilir.

IASOS

T.167. [- -]pios (?) sütunlar yaptırıyor

Buluntu yeri: Detaylı bilgi yok, günümüzde Londra Müzesinde bulunuyor.

Yapının türü: Bir *stoa*'nın tüm bezemeleri ve sütunlarının bir kısmı.

Yazıt taşıyıcı: Sütun tamburu

Ölçüler: Y.: 1.75; Ç.: (alt) 0.475, (üst) 0.456.

Yaptıran: [- -]pios?

İthaf:

Tarih:

Yayın: Hirschfeld, GIBM IV.1, no. 926; *I.Iasos*, no. 256.

[- - - - -]πιος

2 [- - -]σ[- - -]χησας

[- -]γ[- -]υ[- -]λου

4 τούς κίονας μέχρι

τῆς Δαμαίωνος

6 στοᾶς ἐκ τῶν ιδίων

σὺν τῷ παντελεῖ

8 κόσμῳ τὴν στοάν.

[- - -]lık yapmış olan? [- - - -]pios, [- - - -] *Damaion'un stoa'sına kadar uzanan sütunları, tüm bezemeleri ile birlikte stoa'yu kendi kesesinden (inşa ettirdi ve adadı).*

Sat. 2: [γυμνασιαρ]χήσας, Hirschfeld.

Δαμαίων ismi için bkz. *I.Mylasa*, no. 372 (sat. 5), krş. Theodos., *can.*, XXI, 33.

T.168. Dieukhos kızı Nikokrateia sütunu adıyor

Buluntu yeri: Güllük'te bir kilise kalıntısında bulunmuş, Iasos'dan getirilmiş. (Blümel)

Yapının türü: Belirlenemiyor, Artemis Astias tapınağı ile ilişkili olması muhtemel (?)

Yazıt taşıyıcı: Sütun.

Ölçüler:

Yaptıran: Melas'ın eşi, Dieukhos kızı Nikokrateia

İthaf: Artemis Astias

Tarih:

Yayın: *I.Iasos*, no. 257.

Νικοκράτεια Διεύχους

2 Μέλανος γυνή

τὸγ κίονα

4 Ἀρτέμιδι Ἀστιάδι.

*Melas'ın eşi, Dieukhos kızı Nikokrateia **sütunu** (inşa ettirdi) Artemis Astias'a (adadı).*

T.169. Polemarkhos kızı Simon sütunu adıyor

Buluntu yeri: İtalyan kazıları sırasında isthmos'un kuzeyinde bulunmuş. (Env. No. 228)

Yapının türü: Belirlenemiyor, Artemis Astias tapınağı ile ilişkili olması muhtemel (?)

Yazıt taşıyıcı: Beyaz mermerden sütun tamburu

Ölçüler: Y.: 0.41; Ç.: 0.42; Hy.: 0.018-0.020.

Yaptıran: Strongylos'un eşi, Polemarkhos kızı Simon.

İthaf: Artemis Astias

Tarih:

Yayın: *I.Iasos*, no. 258.

Ayrıca bkz. G. Pugliese Carratelli, ASAA 31/32 (1969/70) s. 400.

Σίμων Πολεμάρχου

2 Στρογγύλου γυνή

τὸγ κίονα

4 Ἀρτέμιδι Ἀστιάδι.

Strongylos'un eşi, Polemarkhos kızı Simon sütunu (inşa ettirdi) Artemis Astias'a (adadı).

Strongylos ismi için bkz. L, Robert, *Noms Indigènes dans l'Asie Mineure Gréco-Romaine*, s. 265.

T.170. Agora'nın bakım ve onarımı için yüklenici sözleşmesi

Buluntu yeri: Agora'nın doğu kısmındaki duvar üzerinde.

Yapının türü: Agora'da kapsamlı yenileme faaliyeti (Yüklenici sözleşmesi)

Yazıt taşıyıcı: Duvar üzerinde kapı açıklığı oluşturan iki dikey taş blok (kapı yan söveleri).

Ölçüler:

Yaptıran: (Kent?), yüklenici Khares aracılığı ile.

İthaf:

Tarih:

Yayın: Pugliese Carratelli, ASAA 31/32 (1969/70) s. 372-374 no. 2 (fotoğraf ile birlikte); *I.Iasos*, no. 22.*

I.

- [τόν τε] μεσότοιχον [- -]
- 2 [παρ]αθεισαν οἰκοδομ[ίαν,]
[καὶ] πάλιν κατασ[ε]-
- 4 άσαι τήν ὀροφήν ἔχ[ου]-
σαν στρώματα καὶ κά-
- 6 [λυ]μμα, καὶ στέξει τὸ
ἀγορανόμιον καὶ τὸ
- 8 προσκείμενον οἴκημ[α,]
θυρώσειν δὲ καὶ τὰς δια-
- 10 φάσεις τῶν στυλοπαρασ-
τάδων καὶ χρίσειν ἐκ τῶν
- 12 ἐκτὸς μερῶν καὶ ζωγραφή-

- σειν πη τὸ ἀγορανόμιο[ν,]
 14 ἐπιτελέσειν τε τὰ προ[γε]-
 γραμμένα ἐν ἔτεσιν [δυ]-
 16 σὶν κατὰ τὰς γραφησ[ο]-
 μένας ὑπὸ τοῦ ἀρχιτ[έ]-
 18 [κτ]ονος περὶ τούτων συ[ν]-
 γρα[φ]άς· δεδόχθαι Χά[ρητα]
 20 [.]ΕΤΑ[.]ΕΝΕΝΑΙ ἐν ἀπο[- -]
 [.]ΗΛ[.] ἄγαθῶς προσφερό-
 22 μενον τῶι δήμῳ καὶ ἐγ-
 κεχωρησθαι αὐτῶι ἐπιτε-
 24 λέσαι πάντα καθότι τὴν
 ἐπαγγελίαν πεποίητα[ι]
 26 καὶ ποιήσασθαι τὴν ἐ[πι]-
 γρα[φ]ὴν ἐπὶ τῶν **κατα-**
 28 **σκευασμάτων**

II.

- [- - -]ΤΗ[- - -]
 30 [- - -]ΑΝΟ[- - -]ΤΟ[- - -]
 [- - -]πη]χυν καὶ ἥμισυ πλα[- -]
 32 [.]Ε[. .]ΠΟ[- -]ΤΗ[.]ΟΣ[- - -]
 [.]ην τοῦ **[κ]ατα[σ]κευάσ[ματ]ο[ς]**
 34 Ε[- -]ΑΝ[. .] ἄγαθῶς
 δὲ προσφερόμενος τῶ[ι]
 36 πλήθει καὶ βουλόμενος
 κατὰ μηθὲν ἐνλε[ίπειν ὅ]
 38 [σ]ων εἰς τὴν συν[τέλει]-
 αν τοῦ ἀναθήματ[ος - -]
 40 ἐπήγγελται κα[- - -]
 ἐπιτελέσειν Χάρη[τ - -]

- 42 σοϛ καθότι καὶ τὰ λοι[πά]·
δεδόχθαι συντελέσα[ι]
- 44 ταῦτα Χάρητα καθότι ἐ[π]-
[ήν]γελαται.

I.

Orta duvarı [ve? - -] yakındaki yapıyı [ve] döşemeleri (kiremit?) ve kaplaması olan çatıyı yeniden inşa etmeye ve agoranomion'u ve yanındaki yapıyı üstünü kapatarak sudan arındırmaya ve styloparastas'ların (kolon/pilaster) aralarını kapı ile kapatacağına ve dış kısımdan boyatacağına ve agoranomion'u kısmen resimle süsleyeceğine, yukarıda yazılı olanları mimar tarafından yazılacak olanlar uyarınca iki yıl içerisinde bu anlaşma şartları çerçevesinde tamamlayacağına (söz vermiştir?). Karar verilsin [- - - -] demos'a erdemli bir şekilde destek olmakta olan Khares'in tümünü verdiği sözde olduğu şekilde tamamlaması için ona izin verilmesine ve inşa edilen yapının üzerine bir yazıtın hazırlanmasına.

II.

[- - -] kirişi ve [- - - -] ortasını [- - - - -] yapının [- - - -] toplumumuza erdemli bir şekilde destek olmakta olan ve heykelin tamamlanmasına yönelik hiçbir şeyin atlanmaması arzusundaki [- - -] geri kalan şeyleri de tamamlayacağına söz vermiştir. Karar verilsin Khares'in söz verdiği biçimde bunları tamamlamasına.

KIDRAMA

T.171. Nearkhos oğlu Menandros yapıyı adıyor

Buluntu yeri: Yorga Köyünde bir evde. (Robert).

Yapının türü: Bezemesi boyası ve resimlendirmesi ile ekthetosis

Yazıt taşıyıcı: Blok taş.

Ölçüler: Y.: 053; G.: 0.54; D.: 0.27; Hy.: (sat. 1-2) 0.03 (sat. 3-9) 0.0022-0.0025.

Yaptıran: Nearkhos oğlu Menandros

İthaf: Aphrodite ve *demos*

Tarih:

Yayın: Robert, *La Carie*, no. 185.

- ^{vacat} Θεᾶ Ἀφροδείτη
 2 ^{vacat} καὶ τῶι Δήμῳ
 τὴν ἐκθέτωσιν καὶ τὸν τούτων
 4 κόσμον καὶ χρῆσιν καὶ γραφὰς
 Μένανδρος Νεάρχου στεφα-
 6 νηφόρος ἄμα καὶ γυμνασίαρ-
 χος, ὑπὲρ Ναναῦς τῆς θυγατρὸς,
 8 γραμματεῦσας τοῦ δήμου
 ἀμοιβῆς καὶ εὐνοίας ἔνε-
 10 κεν ἀνέθηκεν.

Tanrıca Aphrodite'ye ve demos'a; ekthetosis'i ve bunların bezemesini ve boyasını ve resimlemesini Nearkhos oğlu, demos'un yazmanı (grammeteus), stephanephoros ve aynı zamanda kızı Nana adına gymnasiarkhos olan Menandros, minneti ve iyi niyeti nedeniyle (inşa ettirdi ve) adadı.

Sat. 3: ἐκθέτωσις kelimesi tanımamaktadır fakat büyük olasılıkla yapının üzerinde bir çıkıntı şeklindeki bir mimari elemanı ifade etmektedir. Bununla birlikte hemen arkasından gelen “καὶ τὸν τούτων κόσμον” ifadesi birden çok parçadan oluştuğu yönünde bilgi vermektedir. Menandros, ἐκθέτωσις'i inşa etmenin dışında söz konusu yapının bezemesini (κόσμος) boyasını (χρῆσις) ve resimlemesini (γραφὴ) yaptırmıştır, Robert.

NYSA

T.172. Menandros oğlu Samiades *temenos*'u adıyor

Buluntu yeri: Nazilli

Yapının türü: *temenos*, olasılıkla Asklepios kültü ile ilişkili.

Yazıt taşıyıcı: ?

Ölçüler:

Yaptıran: Menandros oğlu Samiades

İthaf: Asklep[ios]

Tarih:

Yayın: Le Bas – Waddington, no. 1663b.

- Σαμιάδης
 2 Μενάνδρου
 ἰατρὸς γενό-
 4 μενος ἄριστος
 ἀνέθηκεν τὸ
 6 τέμενος καὶ
 τὰ ἱερὰ <Α>σκλη-
 8 π[ι]ῶ Ν[.]ΔΙΜΝΙΕ

Menandros oğlu Samiades, erdemli bir hekim olmasının ardından temenos'u ve kutsal sunuları? Asklepios'a [- - -] adadı.

T.173. [Falanca] ve eşi, arşiv binasını inşa ettiriyorlar

Buluntu yeri: Nysa

Yapının türü: Khre[ophylakion]

Yazıt taşıyıcı: Arşitrav

Ölçüler:

Yaptıran: [Falanca] ve eşi.

İthaf:

Tarih: ?

Yayın: Hiller, MDAI(A) 18 (1893) s. 333vd no. 2 (non vidi); SEG IV (1929) no. 414*.

[- - - καὶ - - - ἡ]υνη αὐτοῦ τὸ χρεο[φυλάκιον κατεσκεύασαν.]

[Falanca] ve eşi [Falanca] khreo[phylakion'u]¹⁴¹⁴ inşa ettirdiler.

¹⁴¹⁴ Kamu alacaklarına ilişkin belgelerden sorumlu memur χρεοφύλαξ'ın ofisi. *Khreophylakion* için bkz. Dareste, BCH 6 (1882) s. 241-245. *Grammatophylakion* için bkz. T.52 ve T.52. Arşiv binaları hakkında bkz. yukarıda s. 231 dn. 1298.

Eşi ile birlikte müşterek imar faaliyeti ile arşiv binasını yaptıran kişinin söz konusu faaliyet esnasında bir *arkhe* veya *leitourgia* üstlenip üstlenmediği belirlenmemektedir.

SEBASTOPOLIS

T.174. Bir yapı yaptırılıyor

Buluntu yeri: Aydoğdu

Yapının türü:

Yazıt taşıyıcı: Kırmızı renkli mermer fragment

Ölçüler: Y.: 0.23; G.: 0.24; Hy.: ca. 0.032.

Yaptıran: [Falanca] (eşi Elpis ve çocuklarıyla birlikte)

İthaf:

Tarih:

Yayın: Robert, *La Carie*, no. 179 ve Lev. 59.5

[- - -]ΣΕΙΣΝΕ[- - -]

2 [- - - - -] σὺν κ(αὶ) τῆ

[γυναικ]ῆ Ἐλπίδι κ(αὶ) το[ῖς]

4 [τέκν]οις τῆν θ[- - -]

[- - - -]αυ σὺ[v - - - -].

[Falanca oğlu Falanca] hem eşi Elpis hem de çocukları ile birlikte [- - - falanca işi?] ile birlikte [yaptırdılar?].

Yaptırılan yapının niteliği belirsizdir.

T.175. Falanca onurlandırılıyor

Buluntu yeri: Aydoğdu

Yapının türü: [Agora'nın] *tetrastoon*'unun (zemin?) kaplamasına ve belirlenemeyen diğer bir faaliyete yönelik para başışı.

Yazıt taşıyıcı: Kırmızı renkli mermer blok

Ölçüler: Y.: 1.00; G.: 0.28 (korunmuş); D.: 0.89; Hy.: 0.023-0.030.

Yaptıran: Belirlenemiyor

İthaf:

Tarih:

Yayın: Robert, *La Carie*, no. 173 ve Lev. 54.1.

[-----]

[-----]

[—]ος πάσα[ς]

- 4 [τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς λει]τουργίας
[καὶ προεσβείας καὶ] συνηγορία[ς]
- 6 [καὶ —ι]ας κὲ ἐπαγ-
[γελίας — τε]λέσαντα
- 8 [—] δὲ τοῦ βίου γε-
[— ἀνα]θέντα? πρῶτον
- 10 [χρήματα? τῆ πατ]ρίδι εἰς ἀγῶνα γυ-
[μνικὸν μετὰ σαλπικτῶν καὶ κηρύ-
12 [κων —]αντων κὲ τῶν
[—]μάτων, **χρήμα-**
- 14 **[τα δὲ δόντα? εἰς τὴν σκ]ούτλωσιν κα[ῖ]**
[τὴν — τοῦ τετ]ραστόου τῆς
- 16 **[ἀγορᾶς? τῆς —]ίδος, καθῶς**
[αὐτῶ τὰ ψηφίσματα] περιέχει.

[- - - - Falanca oğlu Falanca kişiyi] tüm arkhe ve leitourgia'ları ve elçilikleri ve avukatlıkları ve [- - -]leri ve resmi [sözleri] yerine getirdiği, [- - -] hayatın [- - -] vatan için ilk olarak, borazancıları ve tellallarıyla birlikte bir jimnastik agon'una yönelik para adadığı [- - - agora'nın?] tetrastoon'unun kaplamasına ve [- - - -] para verdiği için, onunla ilgili karar uyarınca (onurlandırdı).

STRATONIKEIA

T.176. Çeşme adanıyor

Buluntu yeri: M. Ç. Şahin, bloğu *bouleuterion* yakınında gördüğünü aktarır.

Yapının türü: Çeşme

Yazıt taşıyıcı: Gri beyaz mermer blok. Üst kısmı tamam, diğer yönlerden kırık.

Ölçüler: Y.: 0.38; G.: 0.40; D.: 0.23; Hy.: 0.035.

Yaptıran: L]eon veya L]eon [oğlu Falanca]?

İthaf: Zeus Pan[amaros ve Hera]

Tarih:

Yayın: Varinlioglu, EA 12 (1988) s. 88vd, no. 14*; SEG XXXVIII (1988) no. 1094; *I.Stratonikeia*, no. 1314.

Δὲ Παν[αμάρω καὶ Ἥρα]

2 [- - -] . τὴν κρήνην [- - -]

[- - -] εὖρον [- - -]

Zeus Panamaros'a, [- - - -] çeşmeyi [- - - -].

Sat. 3: εὖρον bir isme ait olabilir, yaptıranın veya babasının ismi olabilir. [Λ]έων veya [Λ]έρον[τος, Varinlioğlu.

Varinlioğlu bu çeşmenin ve *Parthenike* adı verilen çeşmenin (T.134) Panamara'da kutsal alan içinde bulunmasının muhtemel olduğu görüşündedir. Yazıtın ilk satırı da bu görüş uyarınca tamamlanmıştır. M.Ç. Şahin ise *bouleuterion*'da Zeus Panamaros ve Hekate heykelinin dikilmiş olduğu bilgisi ışığında¹⁴¹⁵ bu çeşmenin Stratonikia'da bulunduğunu ve *bouleuterion* ile ilişkili olduğunu öne sürmektedir.

TRALLEIS

T.177. Nikias oğlu Aleksandros stoa'yı yeniliyor

Buluntu yeri:

Yapının türü: Stoa'nın güney çatısı, kirişlerin boyası ve etrafı çevrili tanımlanamayan bir yapı.

Yazıt taşıyıcı: Beyaz mermerden kaide, alt kısmı kırık.

Ölçüler: Y.: 0.6, G.: 0.38; D.: 0.40; Hy.: 0.024.

¹⁴¹⁵ *I.Stratonikeia*, no. 1101.

Yaptıran: Nikias oğlu Aleksandros

İthaf:

Tarih:

Yayın: *I.Tralleis*, no. 147a.

- Ἀλέξανδρος Νικίου, ὁ καὶ αὐτὸς
 2 ἄρχων τῆς γερουσίας, κατασκευ-
 ακέναι παρ' ἑαυτοῦ τὴν μεσεμ-
 4 βρινὴν στοᾶ ὀροφὴν χωρῶν
 ὀκτώ σὺν τοῖς λιποῦσιν κυματίοις κα[ι]
 6 τῶ ἐν αὐταῖς κόσμῳ, ἀπογε-
 γραπέναι δὲ καὶ τὰς ὀκτώ δο-
 8 κούς, πεποιῆσθαι δὲ παρ' ἑαυ-
 τοῦ καὶ ἐνδώ[μη]σιν εἰς τὰ π[—]
 10 [^{c.8}]α μέρη[^{c.6}]λη[—]

Nikias oğlu Aleksandros, kendisi şahsen gerousia'nın arkhon'u iken, stoa için, eksik kymation'ları ve (bölümlerin?) üstlerindeki bezemesiyle birlikte, sekiz bölümlük güney çatısını bizzat kendisi inşa ettirmeye, (çatıyı taşıyan) sekiz kirişin boyasını yenilemeye, bizzat kendisi duvarla çevrili [- - - -] yaptırmaya [- - - -].

ANTİK KAYNAKLARA İLİŞKİN KISALTMALAR

- Agath.** **Agathias Scholasticus (of Myrina), Historiarum;** Kullanılan Metin: B. G. Niebuhr, *Agathiae Myrinaei Historiarum libri quinque*, şurada: B. G. Niebuhr *et al.* (ed.) *Corpus Scriptorum Historiae Byzantinae III*, Bonn 1928, s. 1-335.
- Aristeid.** **Aelius Aristides, Orationes;** Kullanılan Metin ve Çeviri: P. Aelius Aristides. *The Complete Works*. Translated into English by C. A. Behr. Leiden vol. I 1981, II 1986.
- Cass. Dio** **Cassius Dio, Rhomaika;** Kullanılan Metin ve Çeviri: *Roman History*. With an English translation by E. Carry I-IX. London 1914-1927 (The Loeb Classical Library).
- Demosth.. or.** **Demosthenes, Orationes;** Demosthenes. *Demosthenis Orationes*. S. H. Butcher (ed.). Oxonii.e Typographeo Clarendoniano. 1903.
- Diod.** **Diodoros Siculus, Bibliotheke Historike;** Kullanılan Metin ve Çeviri: *Diodorus of Sicily*. With an English translation by R. M. Geer. London, New York 1947 (The Loeb Classical Library).
- Dion Khrys.** **Dion Khrysostomos, Orationes;** Kullanılan Metin ve Çeviriler: *Dio Chrysostom*. With an English translation by W. Cohoon – H. L. Crosby. London, New York 1932-1953 (The Loeb Classical Library).
- Dig.** **Digesta;** Kullanılan Metin; *Corpus Iuris Civilis, I: Institutiones, Th. Mommsen – P. Krueger (ed.). Digesta, Berolini 1922.*
- Hdt.** **Herodotos, Historiai;** Kullanılan Metin ve Çeviriler: *Herodotus*. With an English translation by A. D. Godley I-IV. London, New York 1975 (The Loeb Classical Library).
Herodotos, *Herodot Tarihi*. Çev.: M. Ökmen-A. Erhat. İstanbul 1991².
- Hes., erg.** **Hesiodos, erga kai hemerai;** Kullanılan Metin ve Çeviriler: Hesiod. *The Homeric Hymns and Homerica with an English Translation by Hugh G.*

Evelyn-White. Works and Days. Cambridge, MA.,Harvard University Press; London, William Heinemann Ltd. 1914.

Hesiodos; Eseri ve Kaynakları, Çev.: S. Eyüboğlu – A. Erhat, Ankara 1977.

- Isokr., or.** **Isokrates, *Orationes***; Kullanılan Metin ve Çeviriler: Isocrates. Isocrates with an English Translation in three volumes, by George Norlin, Ph.D., LL.D. Cambridge, MA, Harvard University Press; London, William Heinemann Ltd. 1980.
- Ksen., hell.** **Ksenophon, *Hellenika***; Kullanılan Metin ve Çeviriler: *Hellenica*. With an English translation by C. L. Brownson and O. J. Todd I-III. London, New York 1961 (The Loeb Classical Library).
- Lys.** **Lysias**; Kullanılan Metin ve Çeviri: Lysias with an English translation by W.R.M. Lamb, M.A. Cambridge, MA, Harvard University Press; London, William Heinemann Ltd. 1930.
- Paus.** **Pausanias, *Periegesis tes Hellados***; Kullanılan Metin ve Çeviri: *Pausanian Description of Greece*. With an English translation by W. H. Jones I-V. London, New York 1918-1935 (The Loeb Classical Library).
- Philostr., soph.** **Flavius Philostratus, *bioi sophistion (vitae sophistarum)***; Kullanılan Metin ve Çeviri: Flavii Philostrati Opera, Vol 2. Philostratus the Athenian. Carl Ludwig Kayser. in aedibus B. G. Teubneri. Lipsiae. 1871.
- Pol.** **Polybios, *Historiai***; Kullanılan Metin ve Çeviri: *The Histories*. With an English translation by W. R. Paton I-VI. Cambridge, Mass.-London 1922vd. (The Loeb Classical Library).
- Plat., polit.** **Platon, *Politeia***; Kullanılan Metin ve Çeviri: Plato. Platonis Opera, ed. John Burnet. Oxford University Press. 1903.
- Plin. nat.** **(Yaşlı Plinius) G. Plinius Secundus, *Naturalis Historia***; Kullanılan Metin ve Çeviri: *Pliny Natural History*. With an English translation by H. R. Rackham, W. H. S. Jones, D. E. Eichholz I-X. Cambridge, Mass.-London 1938-1971 (The Loeb Classical Library).

- Plin. epist.** **(Genç Plinius) G. Plinius Caecilius Secundus, *Epistulae***; Kullanılan Metin ve Çeviriler: *Pliny, Letters*. With an English translation by W. Melmoth, rev. W. H. L. Hutchinson. London 1963 (The Loeb Classical Library).
- Plinius, *Genç Plinius'un Anadolu Mektupları*. Çev.: Ç. Dürüşken – E. Özbayoğlu. İstanbul 2001.
- Plut., Perik.** **Plutarkhos, bioi paralleloï, *Perikles***; Kullanılan Metin ve Çeviri: *Plutarch's Lives*. With an English translation by B. Perrin I-XI. London, New York 1959 (The Loeb Classical Library).
- Pol.** **Polybios, *Historiai***; Kullanılan Metin ve Çeviri: *The Histories*. With an English translation by W. R. Paton I-VI. Cambridge, Mass.-London 1922 vd. (The Loeb Classical Library).
- Strab.** **Strabon, *Geographika***; Kullanılan Metin ve Çeviriler: *The Geography of Strabo*. With an English translation by H. L. Jones I-VIII. London, New York 1917-1932 (The Loeb Classical Library).
- Strabon, *Coğrafya*. Çev.: A. Pekman. İstanbul 1987.
- Tac., ann.** **Tacitus, *Annales***; Kullanılan Metin ve Çeviri: *The Annals*. With an English translation by J. Jackson. Cambridge, Mass.-London 1969 (The Loeb Classical Library).
- Theodos., can.** **Theodosius Alexandrinus (grammaticus), *Canones isagogici de flexione nominum***; Kullanılan Metin ve Çeviri: A. Hilgard (ed.) *Grammatici Graeci, vol. 4.1*. Leipzig: Teubner, 1894 (repr. Hildesheim: Olms, 1965).
- Vitr.** **Vitruvius, *De Architectura***; Kullanılan Metin ve Çeviriler: *On Architecture*. With an English translation by F. Granger I-II. London-New York 1931-1934 (The Loeb Classical Library).
- Vitruvius, *Mimarlık Üzerine On Kitap*. Çev.: S. Güven. İstanbul 1998³.

MODERN KAYNAKÇA VE KAYNAKÇA KISALTMALARI

AArch	Acta Archaeologica. København.
Abbott -Johnson, <i>Administration</i>	Abbott, F. - Johnson, A. C., <i>Municipal Administration in the Roman Empire</i> . Princeton: Princeton UP, 1926.
AJAHFA	The American Journal of Archaeology and of the History of the Fine Arts.
AJPh	American Journal of Philology. Baltimore.
Akdoğu Arca, <i>euergetes</i>	Akdoğu Arca, E.N., “Lykia’lı bir euergetes Oppramoas.” şurada: S. Şahin – M. Adak (ed.) <i>Likya İncelemeleri I</i> Arkeoloji ve Sanat Yayınları. Epigrafi ve Tarihsel Coğrafya Dizisi 1. İstanbul 2002. s.79-90.
Akdoğu Arca, <i>Euergesia</i>	Akdoğu Arca, E.N., <i>Lykia ve Pamphylia Kentlerinde Euergesia</i> , Antalya 2001. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
AnatSt	Anatolian Studies, Journal of the British Institute of Archaeology at Ankara.
Anderson	Anderson, J. G. C., “A Summer in Phrygia: I.” JHS 17 (1897) s. 396-424.
Andreau <i>et al.</i>, <i>évergétisme</i>	Andreau, J. - Schmitt-Pantel P. - Schnapp, A., “Paul Veyne et l’ <i>évergétisme</i> .” Annales ESC 33 (1978), s. 307–325.
Annales ESC	Annales. Économies, Sociétés, Civilisations.
ANRW	Aufstieg und Niedergang der römischen Welt: Geschichte und Kultur Roms im Spiegel der neueren Forschung.
AntCl	L’antiquité classique.

- ASAA** Annuario della Scuola Archeologica di Atene delle Missioni Italiane in Oriente.
- Austin, *Hellenistic World*** Austin, M M., *The Hellenistic World from Alexander to the Roman Conquest: A Selection of Ancient Sources in Translation*. Cambridge: Cambridge University Press, 1981.
- Aydaş, *Karya ile Rodos*** Aydaş, M., *M.Ö. 7. Yüzyıldan 1. Yüzyıla Kadar Karya ile Rodos Devleti Arasındaki İlişkiler (Corpus ve Testimonia ile Birlikte)*, İstanbul, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, 2011.
- Aytaçlar, *Entelektüeller*** Aytaçlar, P. Ö., *Yazıtlar ve Antik Kaynaklar Işığında Batı Anadolu'da Entelektüeller*, İzmir 2005. Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Balland, *Xanthos VII*** Balland, A. *Fouilles de Xanthos VII, Inscriptions d'époque impériale du Létôon*, Paris: Klincksieck, 1981.
- Barresi, *Asia Minore*** Barresi, P., *Province Dell'asia Minore: Costo Dei Marmi, Architettura Publica e Commitenza*. Roma: L'Erma di Bretschneider, 2003.
- BATL** Talbert, R. J. A. – Bagnall, R. S. *Barrington Atlas of the Greek and Roman World*. Princeton, N.J: Princeton University Press, 2000.
- BCH** Bulletin de Correspondence Hellénique.
- Bean, *Beyond the Maeander*** Bean, G. E., *Turkey Beyond the Maeander*, London 1989.
- Bean, *inscriptions*** Bean, G.E., “The inscriptions.” şurada: Cook J. M. - Plommer, W. H. (ed.). *The Sanctuary of Hemithea at Kastabos*, Cambridge 1966 s. 58-65.

- Bean – Cook** Bean, G. E. - Cook, J. M., “The Halicarnassus Peninsula.” BSA 50 (1955) s. 85-171.
- Bérard** Bérard, V., “Inscriptions d'Asie Mineure. Carie, Lycie, Pisidie, Pamphylie, Phrygie.” BCH 15 (1891) s. 538-562.
- Berns-Mert** Berns, Ch. – Mert, H., "Architekturfragmente aus der Nekropole von Stratonikeia." MDAI(I) 49 (1999) s. 197 – 212.
- Berti, *Marmo Iasio*** Berti, F., “Marmo Iasio.” şurada: Farioli Campanati (ed.) *Corso di cultura sull'arte bizantina e ravennate* 1998, s. 61-74; L.Lazzarini – S.Cancelliere – R. Pierobon Benoit, “Il marmo di Iaso: cave, uso, caratterizzazione e indagini archeometriche” şurada: *Iasos e la Caria*, La Parola del Passato, Vol. XL 2005, s. 320-331.
- Berti, F., “Mission Archéologique Italienne de Iasos: Compte Rendu Des Travaux de 1991.” KST 14,2 (1993) s. 93vd.
- Berti, F., “The Work of the Italian Archaeological Mission at Iasos in 1998.” KST 21, 2 (2000) s. 163-170.
- Bingöl, *taş*** Bingöl, O., *Arkeolojik mimari'de taş*. İstanbul: Homer Kitabevi, 2004.
- Blümel** Blümel, W., “Neue Inschriften aus der Region von Mylasa (1988) mit Nachträgen zu I.K. 34–35.” EA 13 (1989) s. 1-15.
- Blümel, W., “Inschriften aus Karien I.” EA 25 (1995) 35–64.
- Blümel, W., “Neue Inschriften aus Karien II: Mylasa und Umgebung.” EA 37 (2004) 1–42.

- BMC Phrygia** Head, B. V., *Catalogue of the Greek Coins of Phrygia*. London: Brit. Mus, 1906.
- Bowersock** Bowersock, G. W.. *Greek Sophists in the Roman Empire*: Oxford: Clarendon Press, 1969.
- Brandis, Dekaprottoi** Brandis, C. G., s.v. “Δεκάπρωτοι.” RE IV, 2, s. 2417-2422.
- , *Agoranomoi* Brandis, C. G., s.v. “Agoranomoi.” RE Supl. I, s. 31.
- Brandt, Gesellschaft** Brandt, H., “*Gesellschaft und Wirtschaft Pamphyliens und Pisidiens im Altertum*” (AMS 7), Bonn 1992.
- Brélaz, sécurité** Brélaz, C., *La sécurité publique en Asie mineure sous le principat (Ier - IIIème s. ap. J.-C.): institutions municipales et institutions impériales dans l'Orient romain*, Basel: Schwabe, 2005.
- Bremen, Limits** Bremen, R. van, *The limits of participation: women and civic life in the Greek east in the Hellenistic and Roman periods*. Amsterdam: Gieben 1996.
- Bremen, Women and wealth** Bremen, R. van, “Women and Wealth.” şurada: A. Cameron – A. Kuhrt (ed.), *Images of Women in Antiquity*, London 1993, s. 223-242.
- Bremen, R. van, “The Demes and Phylai of Stratonikeia in Caria.” *Chiron* 30 (2000) s. 389-401.
- Bresson, Pérée rhodienne** Bresson, A., *Recueil des inscriptions de la Pérée rhodienne: (Pérée intégrée)*. [Besançon]: Université de Besançon, 1991.
- Bringmann, Grain** Bringmann, K., “Grain, timber and money: Hellenistic kings, finance, buildings and foundations in Greek cities.” şurada: Archibald Z. H. - Davies J, - Gabrielsen

V.- Oliver G. J. (ed.), *Hellenistic Economies*, London / New York 2001, s. 205-214.

Bringmann - Steuben

Bringmann, K. - Steuben, H., *Schenkungen hellenistischer Herrscher an griechische Städte und Heiligtümer*. Teil 1, Zeugnisse und Kommentare, Berlin 1995.

Britannia

Britannia: A Journal of Romano-British and kindred studies.

Brixhe, Dialecte

Brixhe, C., *Le dialecte grec de Pamphylie: Documents et grammaire*. Paris: A. Maisonneuve, 1976.

Broughton, Roman Asia Minor

Broughton, T. R. S., "Roman Asia Minor." şurada; Haywood, R. M., Fritz M Heichelheim, J. A. O. Larsen, T. R. S. Broughton (ed.). *An Economic Survey of Ancient Rome. Vol.4, Roman Africa Roman Syria Roman Greece Roman Asia*. Baltimore, N.J.: Johns Hopkins Press, 1938. s. 499-918.

BSA

The Annual of the British School at Athens. London.

Bull.ép.

Bulletin épigraphique. Paris: Les Belles Lettres,

Campanile

Campanile, D., "Noterelle ai nuovi documenti da Afrodisia." ZPE 135 (2001) 136-138.

Carney

Carney, E.D., "Women and Dynasteia in Caria." AJPh (2005) s. 65-91.

Casarico

Casarico, L., "Donne Ginnasiarco (a proposito di P. Med. Inv. 69.01)." ZPE 48 (1982) s. 117-123.

CCCA

Vermaseren, M J., *Corpus Cultus Cybelae Attidisque: CCCA*. Leiden: E.J. Brill, 1987.

- Chaisemartin – Lemaire, *Portique*** Chaisemartin N. De – Lemaire, A., “Le portique de Tibère: recherches sur son architecture et sa fonction.” şurada: Ch. Roueché - R. R. R. Smith (ed.) *Aphrodisias Papers 3: the setting and quarries, mythological and other sculptural decoration, architectural development, Portico of Tiberius, and Tetrapylon* (JRA Suppl. 20). Ann Arbor: Journal of Roman Archaeology 1996, s. 149-172.
- Chaniotis, *early history of Aphrodisias*** Chaniotis, A. “New evidence from Aphrodisias concerning the Rhodian occupation of Karia and the early history of Aphrodisias.” şurada: R. van Bremen – J. - M. Carbon (ed.) *Hellenistic Caria*, Proceedings of the First International Conference on Hellenistic Caria, Oxford, 29 June – 2 July 2006, Bordeaux 2010, s. 455-466.
- Chaniotis, *Euergetism*** Chaniotis, A., “Euergetism in the Ancient Greek Cities: the Honour and its Price. [Εὐεργετισμὸς στὶς ἀρχαῖες ἑλληνικὲς πόλεις: τιμὴ καὶ τίμημα].” şurada: N. Tsironi (ed.), *The Honour and its Price. Donation, Philanthropy, Voluntary Work: The Social Responsibility of the Citizen* [Τιμὴ καὶ τίμημα: Χορηγία, φιλανθρωπία, ἐθελοντισμός. Ἡ εὐθόνη τοῦ πολίτη ἀπέναντι στὴν κοινωνία], Athens: Ekdoseis tou Foinika 2009, s. 17-36.
- Chaniotis, *New Inscriptions*** Chaniotis, A., “New Inscriptions from Aphrodisias (1995-2001).” *AJA* 108,3 (2004) s. 377-416.
- Chaniotis, *Twelve Buildings*** Chaniotis, A., “Twelve Buildings in Search of a Location. Known and Unknown Buildings in Inscriptions of Aphrodisias.” şurada: C. Ratté - R.R.R. Smith (eds.), *Aphrodisias Papers 4. New Research on the City and its Monuments* (JRA Suppl. 70), Portsmouth 2008, s. 61-78.

- Chanotis, *War*** Chanotis, A., *War in the Hellenistic World: A Social and Cultural History*. Malden, MA: Oxford (Eng.), 2005.
- Chanotis, A., “Macht und Volk in den kaiserzeitlichen Inschriften von Aphrodisias.” şurada: G. Urso (ed.), *Popolo e potere nel mondo antico: atti del convegno internazionale, Cividale del Friuli, 23-25 settembre 2004*, Pisa 2005, s. 47-61.
- Chanotis, A., “Epigraphic Bulletin for Greek Religion.” *Kernos* 21 (2008) s. 211-269.
- Chanotis – Mylonopoulos** Chanotis, A. – Mylonopoulos, J., “Epigraphic Bulletin for Greek Religion, 2004.” *Kernos* 20, (2007) s. 248 no. 26.
- Chiron** Chiron. Mitteilungen der Commission für alte Geschichte und Epigraphik des deutschen archäologischen Instituts. München.
- Christol** Christol, M., *Essai sur l'evolution des carrières sénatoriales dans la deuxième moitié du IIIe s. ap. J.C.*, Paris, 1986, s. 219 – 221.
- Christol- Drew-Bear** Christol, M. - Drew-Bear, T., “Une délimitation de territoire en Phrygie-Carie.” şurada: *Travaux et recherches en Turquie: 1982*. Collection Turcica 2, Le Rider Georges. - Leuven: Peeters, 1983, s. 23-42.
- CIG** Corpus Inscriptionum Graecarum, 4 Bde. Berlin 1825-1877.
- CIL** Corpus Inscriptionum Latinarum.
- Cook-Plummer** Cook J. M. - Plommer, W. H., (ed.) *The Sanctuary of Hemithea at Kastabos*, Cambridge 1966.

- Cordiano** Cordiano G., *La ginnasiarchia nelle poleis dell'Occidente mediterraneo antico*. Pisa 1997.
- Cormack** Cormack, J. M. R., “Epigraphic evidence for the water supply of Aphrodisias.” BSA 49 (1954) s. 9-10.
- Cormack, J. M. R., “Inscriptions from Aphrodisias.” BSA 59 (1964), s. 16-29.
- Corsten** Corsten, T., “Ein Baubeauftragter Hadrians in Nikaia.” EA 10 (1987) s. 111–114.
- Coulton** Coulton, J. J., “Διπλῆ Στοά.” AJA 75,2 (1971) s. 183-184.
- Cousin** Cousin, G. “Inscriptions du sanctuaire de Zeus Panamaros.” BCH 28 (1904) s. 20-53; 238-262.
- Cousin- Deschamps** Cousin G. – Deschamps, G., “Inscriptions du Temple de Zeus Panamaros.” BCH 12 (1888) s. 82-104; 249-273; 479-490.
- Cousin- Deschamps** Cousin G. – Deschamps, G., “Voyage en Asie Mineure.” BCH 18 (1894) s. 5-43.
- Cox** Cox, C. A., “The astynomoi, private wills and street activity.” Classical Quarterly 57,2 (2007) s. 769-775.
- CPCPapers** Papers of the Copenhagen Polis Centre (in. *Historia Einzelschriften*).
- CRAI** Comptes-rendus des séances de l'Académie des Inscriptions et Belles-Lettres.
- Cramme, *Euergetismus*** Cramme, S., *Die Bedeutung des Euergetismus für die Finanzierung städtischer Aufgaben in der Provinz Asia*. Univ., Diss-Köln 1996, 2001.

- Crampa, *Nine Insc.*** Crampa, J., "Nine Greek inscriptions of Labraunda." şurada: Westholm A., (ed.) *Labraunda. Swedish excavations and researches I, 2. The Architecture of the Hieron*, Lund 1969, s. 121-133.
- Crampa, J., "Compte-rendu d'E. Varinlioğlu, Die Inschriften von Keramos." *Gnomon* 60 (1988) s. 603-609.
- Crouch** Crouch, D. P., *Water Management in Ancient Greek Cities*. New York: Oxford University Press, 1993.
- Danker, *Benefactor*** Danker, F. W., *Benefactor: Epigraphic Study of a Graeco-Roman and New Testament Semantic Field*. St. Louis, Mo: Clayton Pub. House, 1982.
- Dareste** Dareste de la C. R., "Le chreophylakion dans les villes grecques." *BCH* 6 (1882) s. 241-245.
- Davies** Davies, J. K., "Greek archives: from record to monument." şurada: M. Brosius (ed.). *Ancient Archives and Archival Traditions: Concepts of Record-Keeping in the Ancient World*. Oxford: Oxford University Press, 2003, s. 323-343.
- Debord** Debord, P., "Cité grecque - village carien. Des usages du mot koinon." şurada: B. Virgilio (ed.) *Studi ellenistici* 15 (2003) s. 115–180.
- Debord – Varinlioğlu, HTC,** Debord, P. - Varinlioglu, E. (ed.) *Les hautes terres de Carie*. Bordeaux: Ausonius, Diffusion De Boccard, 2001.
- Delorme** Delorme, J., *Gymnasion. Étude sur les monuments consacrés à l'éducation en Grèce (des orig. à l'Empire romain)*, Paris 1960.

- Descat** Descat, R. "A propos d'un citoyen de Philippos a Theangela." REA 99 (1997) s. 411 – 413.
- Diehl-Cousin** Diehl C. – Cousin, G., "Inscriptions de Lagina." BCH 11 (1887) s. 5-39, 145-163.
- Dingil, kadınlar** Dingil, F., *Principatus Devri Karia'sında Leiturgia ve Arkhe ve Üstlenen Kadınlar*, Ankara 2006 Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Dmitriev, City Government** Dmitriev, S., *City Government in Hellenistic and Roman Asia Minor*. Oxford: Oxford University Press, 2005.
- Dmitriev, S., "The End of "Provincia Asia." Historia 50, 4 (2001) s. 468-489.
- Doruk** Doruk, S., "The architecture of the temenos." şurada: International Aphrodisias Colloquium, Charlotte Roueche, and Kenan T. Erim (ed.). *Aphrodisias Papers 1: Recent Work on Architecture and Sculpture; Including the Papers Given at the Second International Aphrodisias Colloquium Held at King's College London on 14 November 1987*. Ann Arbor, Mich: Dept. of Classical Studies, University of Michigan, 1990, s. 66-74.
- Doublet- Deschamps** Doublet, G. – Deschamps, G., "Inscriptions de Carie, 2: Ghiéra (Aphrodisias)." BCH 14 (1890) s. 610-14.
- Dörner, Inschriften** Dörner, Fr. K., *Inschriften und Denkmäler aus Bithynien*. Berlin, 1941.
- Drecoll, Liturgien** Drecoll, C., *Die Liturgien im Römischen Kaiserreich des 3. und 4. Jh. n. Chr.* Stuttgart: F. Steiner, 1997.
- Drew-Bear – Schwertfeger** Drew-Bear T. – Schwertfeger, T., "Zur Topographie und Epigraphik von Panamara in Karien." ZPE 36 (1979) s. 195-205.

- Dreyer** Dreyer, B., “Die Neoi im hellenistischen Gymnasion.” şurada: D. Zah – P. Scholz (ed.) *Das hellenische Gymnasion*, Berlin 2004, s. 211 – 236.
- Dubois – Hauvette Besnault** Dubois, M. – Hauvette Besnault, A., “Inscriptions de l’île de Cos.” BCH 5 (1881) s. 201-240.
- / ———— Dubois, M. – Hauvette Besnault, A., “Inscriptions de Tralleis.” BCH 5 (1881) s. 340-348.
- EA** Epigraphica Anatolica. Zeitschrift für Epigraphik und historische Geographie Anatoliens. Bonn, Habelt.
- Eck, Wasserversorgung** Eck, W., “Die Wasserversorgung im römischen Reich: Sozio-politische Bedingungen, Recht und Administration.” şurada: *Die Wasserversorgung antiker Städte*. Pergamon, Recht/Verwaltung, Brunnen / Nymphäen, Bauelemente, Band 2, Mainz am Rhein 1987, s. 49-103.
- Edhem Bey** Edhem Bey, “Fouilles d’Alabanda. Rapport sommaire sur la seconde campagne (1905).” CRAI 50 (1906) s. 407-422.
- Eilers** Eilers, Cl., *Roman Patrons of Greek Cities*. Oxford classical monographs, Oxford 2002.
- Engelmann** Engelmann, H., “Asiarchs.” ZPE 132 (2000) s. 173-175.
- Erim** Erim, K.T., “A New Relief Showing Claudius and Britannia from Aphrodisias.” *Britannia* 13 (1982), s. 277-281.
- Erim-Smith** Erim K.T. – Smith, R.R.R., “Sculpture from the Theatre: a preliminary report.” şurada: Smith, R. R. R. - Kenan T. Erim, K. T. (eds.) *Aphrodisias Papers 2: the theatre, a sculptor’s workshop, philosophers, and coin-types*. Including the papers given at the Third International

Aphrodisias Colloquium held at New York University on 7 and 8 April, 1989 (*JRA* Suppl. 2). Ann Arbor: Journal of Roman Archaeology 1991, s. 67-98.

- Erkelenz** Erkelenz, D., “Keine Konkurrenz zum Kaiser - Zur Verleihung der Titel “Ktistes” und “Soter” in der römischen Kaiserzeit.” *Scripta Classica Israelica* 21 (2002) s. 61-77.
- Errington** Errington, M., “Inschriften von Euromos.” *EA* 21 (1993) s. 15–32.
- Ertuğrul** Ertuğrul, F., “Some New Inscriptions from Tralleis and Aphrodisias.” *EA* 41 (2008) s. 87–90.
- Fabiani** Fabiani, R., “Magistrates and Phylai in Iasos.” şurada: R. van Bremen – J.-M. Carbon (ed.), *Hellenistic Caria*, Proceedings of the First International Conference on Hellenistic Caria, Oxford, 29 June – 2 July 2006, Bordeaux 2010, s. 477-482.
- Fabricius** Fabricius, E., “Archaeologische Untersuchungen im westlichen Kleinasien.” *SDAW* 1894, s. 899-920.
- Fahlbusch** Fahlbusch, H., *Vergleich antiker griechischer und römischer Wasserversorgungsanlage*. Mitteilungen aus dem Leichtweiß-Institut 73, Braunschweig 1982.
- Ferrary, évergétisme** Ferrary, J.-L., “De l'évergétisme hellénistique à l'évergétisme romain” şurada: Christol, M., - Masson, O., (ed.) *Actes du Xe Congrès International d'épigraphie grecque et latine*, Nîmes, 4-9 octobre 1992, Paris, Publications de la Sorbonne, 1997, s. 199-225.
- Ferri** Ferri S., “Il Diogenianon di Afrodisia.” *Rivista di Filologia e di Istruzione Classica* Número 66/1 (1938), s. 59-60.

- Finley, *Antik Çağ Ekonomisi*** Finley, M. I., *Antik Çağ Ekonomisi*. (Çev. Erdemir H. P.) İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları, 2007.
- Follet** Follet, S., "Hadrien ktistes kai oikistes: lexicographie et realia." şurada: F. Létoublon (ed.) *La langue et les textes en grec ancien*. Actes du colloque Pierre Chantraine (Grenoble 5-8 septembre 1989), Amsterdam 1992, s. 241-254.
- Fraser - Bean, *Rhodian Peraea*** Fraser, P. M. - Bean, G.E., *The Rhodian Peraea and Islands*. London: Oxford University Press, 1954.
- Frateantonio – Eder, *Ktistes*** Frateantonio, Ch. - Eder, W., s.v. "Ktistes" şurada: NP VI, s. 881vd.
- French** French, D. H., "A Sinopean Sculptor at Halicarnassus." EA 4 (1984) s. 75–84.
- French – Roueche** French D. H. - Roueché, Ch., "Governors of Phrygia and Caria." ZPE 49 (1982) s. 159-160.
- Frézouls** Frézouls, E., "L'évergétisme alimentaire dans l'Asie Mineure romaine." şurada: A. Giovanni (ed.), *Nourrir la Plèbe: Actes du colloque de Genève en hommage à D. van Bercham, Bâle-Cassel*, 1989, s. 1-18.
- Friesen** Friesen, S. J., "Asiarchs." ZPE 126 (1999) s. 275-290.
- Friesen, S. J., "Ephesian women and men in public office during the Roman imperial period." şurada: *100 Jahre österreichische Forschungen in Ephesos*, Wien 1999, s. 107-113.
- S. J., "Highpriests of Asia and Asiarchs: Farewell to the Identification Theory." şurada: Scherrer P. – Täuber H. – Thür H., (ed.), *Steine und Wege. Festschrift für Dieter Knibbe zum 65. Geburtstag* (Österreichisches

Archäologisches Institut. Sonderschriften. Band 32.).
Wien 1999, s. 303–307.

Frölich

Frölich, P., “Les activités évergétiques des gymnasiarques à l’époque hellénistique tardive: la fourniture de l’huile.” şurada: O. Curty – M. Piérart (ed.). *L’huile et l’argent: [gymnasiarchie et évergétisme dans la Grèce hellénistique]: actes du colloque tenu à Fribourg du 13 au 15 octobre 2005, publiés en l’honneur du professeur Marcel Piérart à l’occasion de son 60ème anniversaire.* Fribourg: Séminaire d’histoire ancienne, 2009, s. 57-94.

Funke

Funke, P., *Stamm und Polis: Überlegungen zur Entstehung der griechischen Staatenwelt in den "dunklen Jahrhunderten"*, şurada: A. Heuss, - J. Bleicken (ed.), Colloquium Aus Anlass Des 80. Geburtstages Von Alfred Heuss. Kalmünz 1993, s. 29-48.

Garnsey, *Aspects*

Garnsey, P., “Aspects of the Urban Aristocracy in the Empire.” ANRW II (1974) s. 229-252.

Garnsey, *Decline*

Garnsey, P., “Aspects of the Decline of the Urban Aristocracy in the Empire.” şurada: P. Garnsey (ed.) *Cities, Peasants and Food in Classical Antiquity: Essays in Social and Economic History*, Cambridge, U.K., and New York: Cambridge UP, 1998, s. 3–27.

Gauthier, *cités grecques*

Gauthier, P., *Les cités grecques et leur bienfaiteurs (IVe-Ier siècle av. J.-C.): Contribution à l’histoire des institutions.* Athens: École française d’Athènes; Paris: Diffusion De Boccard, 1985.

Gauthier, P., “Notes sur le rôle du gymnase dans les cités hellénistiques.” şurada: M. Wörrle - P. Zanker (ed.) *Stadt und Bürgerbild im Hellenismus. Kolloquium, München, 24. bis 26. Juni 1993, veranstaltet von der*

Kommission zur Erforschung des antiken Städtewesens der Bayerischen Akademie der Wissenschaften und der Kommission für Alte Geschichte und Epigraphik des Deutschen Archäologischen Instituts. München 1995, s. 1-11.

Gauthier – Miltiades

Gauthier, P. -. Miltiades, V. C., *La loi gymnasiarchique de Beroia.* Athènes: Centre de recherches de l'antiquité grecque et romaine, 1993.

Gehrke, *Euergetismus*

Gehrke, H. J., s.v. “*Euergetismus*” şurada: NP IV, s. 228-30.

Gehrke, *Hellenismus*

Gehrke, H. J.. *Geschichte des Hellenismus.* München: Oldenbourg, 2003.

—————

Gehrke, H. J., “Community aspects of the polis: Ethnos, phyle, polis: Gemässigt unorthodoxe vermutungen.” şurada: Flensted-Jensen, Pernille, Thomas H. Nielsen, Lene Rubinstein, Mogens H. Hansen (ed.). *Polis & Politics: Studies in Ancient Greek History.* Copenhagen: Museum Tusculanum Press, 2000, s. 157-176.

Geiger

Geiger, F., *De Sacerdotibus Augustorum municipalibus.* Halis Saxonum, M. Niemeyer, 1913.

Gerlach, *Ehreninschriften*

Gerlach, G., *Griechische Ehreninschriften.* Halle a.S.: M. Niemeyer, 1908.

Giannakopoulos, *Honorary Titles*

Giannakopoulos, N., “Remarks on the Honorary Titles hyos boules, hyos demou and hyos poleos in Roman Asia Minor.” şurada: Athanasios D. Rizakis, F. Camia (ed.) *Pathways to Power. Civic Elites in the Eastern Part of the Roman Empire.* Proceedings of the International Workshop held at Athens, Scuola Archeologica Italiana di Atene, 19 december 2005, s. 251 – 268.

- Ginouès, *Dictionnaire I*** Ginouès, R. - Martin, R., *Dictionnaire méthodique de l'architecture grecque et romaine. 1, matériaux, techniques de construction, techniques et formes du décor*. Athènes: Ecole française d'Athènes, 1985.
- Ginouès, *Dictionnaire II*** Ginouès, R., *Dictionnaire méthodique de l'architecture grecque et romaine. 2, Eléments constructifs: supports, couvertures, aménagements intérieurs*. Athènes: École Française d'Athènes, 1992.
- Ginouès, *Dictionnaire III*** Ginouès, R., *Dictionnaire méthodique de l'architecture grecque et romaine. 3, Espaces architecturaux, bâtiments et ensembles*. Athènes: Ecole française d'Athènes, 1998.
- Gordon, *veil of power*** Gordon, R., "The veil of power: emperors, sacrificers and benefactors." şurada: Beard M. - North J. (ed.). *Pagan priests*. London: Duckworth, 1990 s. 199 – 231.
- Götter, *Stephanephoros*** Götter, A., s.v. "Stephanephoros." şurada: RE VI, A,2 s. 2347-2349.
- GRBS** Greek, Roman and Byzantine Studies.
- Grether** Grether, G., "Livia and the Roman imperial cult." *AJPh* 67 (1946) s. 222-252.
- Gruben et al., *Tempel*** Gruben, G. - Hirmer, M. - Hirmer, A., *Griechische Tempel und Heiligtümer*. München: Hirmer, 2001.
- Halfmann, *Senatoren*** Halfmann, H., *Die Senatoren aus dem östlichen Teil des Imperium Romanum bis zum Ende des 2. Jahrhunderts n. Chr.* Hypomnemata, Untersuchungen zur Antike und zu ihrem Nachleben, Heft 58. Göttingen: Vandenhoeck und Ruprecht, 1979.

- Halfmann, H., *Städtebau und Bauherren im Römischen Kleinasien: Ein Vergleich zwischen Pergamon und Ephesos*. Tübingen: Ernst Wasmuth Verlag, 2001.
- Hamon** Hamon, P., “Elites dirigeants et processus d’aristocratisation à l’époque hellénistique.” şurada: H. L. Fernoux - Ch. Stein (ed.). *Aristocratie antique: modèles et exemplarité sociale*. Dijon 2007, s. 79-100.
- Hanfmann, cities** Hanfmann, G. M. A., *From Croesus to Constantine: the cities of western Asia Minor and their arts in Greek and Roman times*. Ann Arbor: University of Michigan Press, 1975.
- Hansen, Polis** Hansen, M. H., *The Polis as an Urban Centre and as a Political Community*. Copenhagen: Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab = The Royal Danish academy of sciences and letters, 1997.
- Hatzfeld** Hatzfeld, J., “Inscriptions de Panamara.” BCH 51 (1927) s. 57-122.
- Hatzfeld, J., “Inscriptions de Lagina en Carie.” BCH 44 (1920) s. 70-100.
- Haussoullier** Haussoullier, B., “Inscriptions d’Halicarnasse.” BCH 4 (1880) s. 395-408.
- Hauvette-Besnault– Dubois** Hauvette-Besnault, A – Dubois, M. “Inscriptions de Carie.” BCH 5 (1881) s. 179-194.
- Hellmann** Hellmann, M.- Ch., *Recherches sur le vocabulaire de l’architecture grecque, d’après les inscriptions de Délos*. Athènes: Ecole française d’Athènes, 1992.
- Hellström** Hellström, P., "Hecatombid Display of Power at the Labraynda Sanctuary." şurada: Religion and Power in the Ancient Greek World, Proceedings of the Uppsala

Symposium 1993, BOREAS 24, s. 132-138. (Türkçe çevirisi için bkz. H. Üreten, Labraunda Kutsal Alanında Hekatomnid Gücün Sergilenmesi, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi 45, 2 (2005) s. 59-70).

—————

Hellström, P., “Sacred Architecture and Karian Identity.” şurada: F. Rumscheid (Ed.). *Die Karer und die Anderen: Internationales Kolloquium an der Freien Universität Berlin 2005*. Bonn 2009, s. 267-290.

Hermes

Hermes. Zeitschrift für klassische Philologie.

Herrman

Hermann, P., “Epigraphische Notizen: 16. Inschrift aus dem Theater von Nysa. 17. Öffentliche Bewirtungen in Arykanda.” EA 28 (1997) s. 145 – 148.

Herz

Herz, P. “Asiarchen und Archiereiai. Zum Provinzialkult der Provinz Asia.” Tyche 7 (1992) s. 93-115.

Hesberg

Hesberg, H. von, “Das griechische Gymnasion im 2. Jh. v. Chr.” şurada: M. Wörrle - P. Zanker (ed.), *Stadtbild und Bürgerbild im Hellenismus*. Kolloquium, München, 24. bis 26. Juni 1993, veranstaltet von der Kommission zur Erforschung des antiken Städtewesens der Bayerischen Akademie der Wissenschaften und der Kommission für Alte Geschichte und Epigraphik des Deutschen Archäologischen Instituts. München 1995, s. 13-27.

Hesperia

Hesperia: Journal of the American School of Classical Studies at Athens. Athens.

Hicks

Hicks, E. L., “Inscriptions from Iasos.” JHS 9 (1888) s. 338-342.

-
- Hicks, E. L., "Ceramus (Κέραμος) and its Inscriptions." JHS 11 (1890) s. 109-128.
- Hirschfeld, GIBM IV** Hirschfeld G. – Marshall F.H. (ed.). *The Collection of Ancient Greek Inscriptions in the British Museum, 4: Knidos, Halicarnassos and Branchidae*, Oxford 1893-1916.
- Hirt** Hirt, A., "Chresimus, procurator a marmoribus und der Strassenbau – Überlegunzen zu Logistik und Transportwesen kaiserlicher Steinbrüche." surada: R. Frei-Stolba (ed.), *Siedlung und Verkehr im römischen Reich. Römerstraßen zwischen Herrschaftssicherung und Landschaftsprägung*. Akten des Internationalen Kolloquiums zu Ehren von H. E. Herzig von 28. und 29. Juni 2001 in Bern (Bern 2004), s. 115 -134.
- Historia** Zeitschrift für Alte Geschichte; Refvue d' Histoire Ancienne; Journal of Ancient History; Rivista di Storia Antica. Stuttgart.
- Holland** Holland, L. B., "The Katastegasma of the Walls of Athens." AJA 54 (1950) s. 343-346.
- Hornblower** Hornblower, S., *Mausolus*. Oxford: Clarendon Pr, 1982.
- Horster** Horster, M. *Bauinschriften römischer Kaiser: Untersuchungen zu Inschriftenpraxis und Bautätigkeit in Städten des westlichen Imperium Romanum in der Zeit des Prinzipats*. Stuttgart 2001.
-
- Horster, M., *Literarische Zeugnisse kaiserlicher Bautätigkeit: eine Studie zu Baumassnahmen in Städten des römischen Reiches während des Prinzipats*. Stuttgart: Teubner, 1997.

- Hölscher, Städten** Hölscher, T. *Öffentliche Räume in frühen griechischen Städten*, Schriften der Philosophisch-historischen Klasse der Heidelberg Akademie der Wissenschaften, Band 7, Heidelberg 1998.
- I.Aph.2007** Reynolds, J. - Roueché, Ch. – Bodard, G., *Inscriptions of Aphrodisias* (2007). <http://insaph.kcl.ac.uk/iaph2007>
- I.Ephesos** Wankel, H. – Merkelbach, R. *et al.* (ed.). *Die Inschriften von Ephesos*. Inschriften griechischer Städte aus Kleinasien, Bd. 11-17. Bonn 1979-1984.
- I.Iasos** Blümel, W., *Die Inschriften von Iasos*. Teil 1: Inschriften griechischer Städte aus Kleinasien, Bd. 28,1 Bonn: R. Habelt, 1985; Teil 2: Inschriften griechischer Städte aus Kleinasien, Bd. 28, 2 Bonn: Habelt, 1985.
- I.Kaunos** Marek, Chr., *Die Inschriften von Kaunos*. Vestigia Bd. 65, München: C.H. Beck, 2006.
- I.Keramos** Varinlioğlu, E., *Die Inschriften von Keramos*, Inschriften griechischer Städte aus Kleinasien, Bd. 30, Bonn 1986.
- I.Knidos** Blümel, W., *Die Inschriften von Knidos*. Inschriften griechischer Städte aus Kleinasien, Bd. 41, Bonn 1992.
- I.Kyme** Engelmann, H., *Die Inschriften von Kyme*. Inschriften griechischer Städte aus Kleinasien, Bd. 5, Bonn, 1976.
- I.Labraunda** Crampa, J., *Labraunda. Swedish Excavations and Researches, 3,2: The Greek Inscriptions*, Stockholm 1972.
- I.Laodikeia** Corsten, T., *Die Inschriften von Laodikeia am Lykos*, Inschriften griechischer Städte aus Kleinasien, Bd. 49. Bonn: R. Habelt, 1997-

- I.Mylasa*** Blümel, W., *Die Inschriften von Mylasa*. Teil 1: *Inschriften der Stadt*. Inschriften griechischer Städte aus Kleinasien, Bd. 34, Bonn: R. Habelt, 1987; Teil 2, *Inschriften aus der Umgebung der Stadt*. Inschriften griechischer Städte aus Kleinasien Bd. 35, Bonn: R. Habelt, 1988.
- I.Peraia*** Blümel, W., *Die Inschriften der Rhodischen Peraia*. Inschriften griechischer Städte aus Kleinasien, Bd. 38, Bonn: Habelt, 1991.
- I.Side*** Nolle, J., *Side im Altertum*, Teil 1: Geographie, Geschichte, Testimonia, griechische und lateinische Inschriften (1 - 4). Inschriften griechischer Städte aus Kleinasien, Bd. 43. Bonn, 1993; Teil 2: Griechische und lateinische Inschriften (5 - 16), Papyri, Inschriften in sidetischer Schrift und Sprache, Ergänzungen und Berichtigungen, Konkordanzen, epigraphische Indices. Inschriften griechischer Städte aus Kleinasien, Bd. 44. Bonn, 2001.
- I.Stratonikeia*** Şahin M. Ç., *Die Inschriften von Stratonikeia*, Teil 1: *Panamara*, Inschriften griechischer Städte aus Kleinasien Bd. 21, Bonn 1981; Teil 2,1: *Lagina, Stratonikeia und Umgebung*, Inschriften griechischer Städte aus Kleinasien, Bd. 22,1, Bonn 1982; Teil 2,2: *Neue Inschriften und Indices*, Inschriften griechischer Städte aus Kleinasien, Bd. 22,2, Bonn 1990.
- I.Tralleis*** Poljakov, F. B., *Die Inschriften von Tralleis und Nysa*, Teil I: *Die Inschriften von Tralleis*, Inschriften griechischer Städte aus Kleinasien, Bd. 36,1. Bonn 1989.
- IGR IV** Cagnat, R. (ed.) *Inscriptiones Graecae ad res Romanas Pertinentes*, 4, Roma 1964.
- IK** Inschriften griechischer Städte aus Kleinasien.

- Isager, *Halikarnassos I*** Isager, S., “Halikarnassos and the Ptolemies I: Inscriptions on public buildings.” şurada: S. Isager – P. Pedersen (ed.) *The Salmakis Inscription and Hellenistic Halikarnassos. (Halicarnassian Studies IV).* Odense: Syddansk Universitetsforlag, 2004. s. 133-144.
- Isager, *Well of Aphrodite*** Isager, S., “Well of Aphrodite, on EM 199, Text and provenance.” şurada; K. Ascani *et al.* (ed.) *Ancient History Matters: Studies Presented to Jens Erik Skydsgaard on His Seventieth Birthday*, (Rome 2002) s. 153 – 158.
- Ist.Mitt.** Istanbuler Mitteilungen. İstanbul.
- İplikcioglu, *et al., Termessos I*** İplikçioglu B. - Çelgin, G.- Çelgin, A.V., *Epigraphische Forschungen in Termessos und seinem Territorium I.* Wien, 1991.
- JDAI** Jahrbuch des deutschen archäologischen Instituts. Berlin.
- JHS** Journal of Hellenic Studies, London.
- A.H.M. Jones, *Greek City*** Jones, A.H.M., *The Greek City from Alexander to Justinian.* Oxford: Clarendon Press, 1940.
- C.P. Jones, *Dio*** Jones, C P., *The Roman World of Dio Chrysostom.* Cambridge, Mass: Harvard University Press, 1978.
- JÖAI** Jahreshefte des österreichischen archäologischen Instituts in Wien. Vienna.
- JRS** Journal of Roman Studies. London, Society for the Promotion of Roman Studies.
- Judeich** Judeich, W., “Pedasa.” *MDAI(A)* 12 (1887) s. 331-346.
- Judeich, W., “Iasos.” *MDAI(A)* 15 (1890) s. 137-155.

- Kah – Scholz** Kah, D. - Scholz, P., *Das hellenistische Gymnasium*, Berlin 2004.
- Kearsley** Kearsley, R. A., “Asiarchs, Archiereis, and the Archiereiai of Asia.” GRBS 27,2 (1986) s. 183-192.
- Kearsley, R. A., “A leading family of Cibyra and some Asiarchs of the first century” Anat.St. 38 (1988) s. 43-51.
- Kearsley, R. A., “Asiarchs, Archiereis and Archiereiai of Asia: New Evidence from Amorium in Phrygia” EA 16 (1990) s. 69-80.
- Kearsley, R. A., “Asiarchs: titulature and function. A reappraisal.” StudClas 26 (1988) s. 57-65.
- Kearsley, R. A., “The Asiarchs of Cibyra again. The Roman presence in southern Asia Minor I cent. B. C. - I cent. A. D. and its impact on the epigraphic record.” Tyche 11 (1996) s. 129-155.
- Kennel** Kennel, N. M., “Most necessary for the bodies of men: olive oil and its by-products in the later Greek gymnasium.” şurada: M. Joyal (ed.) *In altum*. Seventy-five years of classical studies in Newfoundland. Newfoundland 2001, s. 119-133.
- Kienast, Kaisertabelle** Kienast, D., *Römische Kaisertabelle: Grundzüge einer römischen Kaiserchronologie*. Darmstadt, 1990.
- Kirbihler** Kirbihler, F., “Les femmes magistrates et liturges en Asie Mineure (IIe s. av. J.-C. - III^{er} s. ap. J.-C.).” Ktema 19 (1994) s. 51-75.
- Klaffenbach** Klaffenbach, G., *Die Astynomeninschrift von Pergamon*. Abhandlungen der Deutschen Akademie der Wissenschaften zu Berlin 1953, no. 6. Berlin: Akademie-Verlag, 1954.

- Kleijwegt, *Ancient Youth*** Kleijwegt, M., *Ancient Youth: The Ambiguity of Youth and the Absence of Adolescence in Greco-Roman Society*. Amsterdam: J. C. Gieben, 1991.
- Kleijwegt. *Voluntarily*** Kleijwegt, M., “Voluntarily, but under Pressure: Voluntarity and Constraints in Greek Municipal Politics.” *Mnemosyne* 47 (1994), s. 64–78.
- Klio** Clauss, M. – Gehrke, H. J. (ed.), *Bertrage zur Alten Geschichte*.
- Knibbe – Merkelbach** Knibbe D. – Merkelbach, R., “Der ephesische γραμματεὺς τοῦ δήμου M. Tigellius Lupus.” *ZPE* 33 (1979) s. 124-125.
- Kokkinia, *right of liberty*** Kokkinia, Chr., “Aphrodisias’ “right of liberty”: diplomatic strategies and the Roman governor.” *şurada* C. J. Ratté - R R. R. Smith. *Aphrodisias Papers 4: New Research on the City and Its Monuments*. Portsmouth, RI: *Journal of Roman Archaeology*, 2008. s. 51-60.
- Kolb, *Stadt im Altertum*** Kolb, F., *Die Stadt im Altertum*. München: C.H. Beck, 1984.
- Kontoleon** Kontoleon, A.E., “Variétés.” *BCH* 10 (1886) s. 514-521
- Kontoleon, A.E., “Variétés.” *BCH* 11 (1887) s. 212-223.
- Kontoleon, A. E., “Epigraphai tes Ellassonos Asias.” *MDAI(A)* 14 (1889) s. 88-114.
- KST** Kazı Sonuçları Toplantısı
- Lambrechts – Noyen** Lambrechts, P. – Noyen, P., “Recherches sur le culte d' 'Atargatis dans le monde grec.” *La Nouvelle Clío* 6 (1954) s. 258-277.

- Laum, *Stiftungen*** Laum, B., *Stiftungen in der griechischen und römischen Antike: Ein Beitrag zur antiken Kulturgeschichte*. 2 vols. Leipzig and Berlin: B. G. Teubner, 1914. Reprint, Aalen: Scientia Verlag, 1964.
- Laumonier, *cultes indigènes*** Laumonier, A., *Les cultes indigènes en Carie*. Paris: E. de Boccard, 1958.
- Laumonier, A., "Inscriptions de Carie." BCH 58 (1934) s. 291-380.
- Laumonier, A., "Recherches sur la chronologie des prêtres de Panamara" BCH 61 (1937) s. 236-298.
- Laumonier, A., "Recherches sur la chronologie des prêtres de Lagina." BCH 62 (1938) s. 251-284.
- Laumonier, A., "Complément aux recherches sur la chronologie des prêtres de Panamara." BCH 62 (1938) s. 167-179.
- Le Bas – Waddington** Le Bas, Ph., - Waddington W. H., *Inscriptions grecques et latines recueillies en Asie Mineure*. Hildesheim: G. Olms, 1972.
- Leschhorn** Leschhorn, W., *Gründer der Stadt: Studien zu einem politisch-religiösen Phänomen der griechischen Geschichte*. Stuttgart 1984.
- Lewis** Lewis, N., "*Leitourgia* and Related Terms." GRBS 3 (1960) s. 175-184.
- Lewis, N., "*Leitourgia* and Related Terms (II)." GRBS 6 (1965) s. 227-230.
- Lewis - Reinhold, *Civilization*** Lewis, N. - Reinhold, M., *Roman Civilization: Selected Readings*. New York: Columbia University Press, 1990.

- Liddell - Scott** Liddell, H. G. - Scott, R., *A Greek-English Lexicon*. revised and augmented throughout by Sir Henry Stuart Jones. with the assistance of. Roderick McKenzie. Oxford. Clarendon Press. 1940.
- Liebenam, *Städteverwaltung*** Liebenam, W., *Städteverwaltung im römischen Kaiserreiche*. Leipzig: Duncker & Humblot, 1900.
- Liljenstolpe - Schmalensee** Liljenstolpe, P. – Schmalensee, P. Von, “The Roman Stoa of Poleites at Labraynda. A. Report on its Architecture.” *OpAth* 21 (1996) s. 125-148.
- MacMullen, *Social Relations*** MacMullen, R., *Roman Social Relations, 50 B.C. to A.D. 284*. New Haven: Yale U.P., 1974.
- MacMullen, R., “Women in Public in the Roman Empire.” *Historia* 21 (1980) s. 208-218.
- Macro, *cities*** Macro, A. D., “The Cities of Asia Minor under the Roman Imperium.” *ANRW* 7. 2 (1980), s. 658–697.
- Macro, A. D., “A Confirmed Asiarch.” *AJPh* 100 (1979) s. 94-98.
- Macro, A. D., “Asiarch Reconfirmed.” *AJPh* 106,1 (1985) s. 118-119.
- Magie, *Roman Rule*** Magie, D., *Roman Rule in Asia Minor to the End of the Third Century after Christ*. 2 vols. Princeton: Princeton UP, 1950.
- Maier, *Mauerbauinschriften 2*** Maier, F. G., *Griechische Mauerbauinschriften*. 2 vols; vol 1. Texte und Kommentare. Heidelberg: Quelle & Meyer, 1959; vol 2. Untersuchungen. Heidelberg: Quelle & Meyer, 1961.
- Malay** Malay, H., “New Inscriptions from Western Anatolia I.” *ZPE* 48 (1982) s. 255-260.

- MAMA VI** Buckler W. H. – Calder, W. M., *Monumenta Asiae Minoris Antiqua*, VI: *Monuments And Documents From Phrygia And Caria*, Manchester 1939.
- MAMA VIII** Calder W. M. – Cormack, J. M. R., *Monumenta Asiae Minoris Antiqua*, VIII: *Monuments from Lycaonia, the Pisidio-Phrygian Borderland, Aphrodisias*, Manchester 1962.
- MDAI(I)** Mitteilungen des deutschen archäologischen Instituts. Athenische Abteilung, Berlin. (= AM; Ath.Mitt.)
- Merkelbach – Stauber, *Steinepigramme I*** Merkelbach, R. - Stauber, J., *Steinepigramme aus dem griechischen Osten*. / Band 1, Die Westküste Kleinasiens von Knidos bis Ilion, Stuttgart: B.G. Teubner, 1998.
- Mert, *Bauornamentik*** Mert, İ. H., *Untersuchungen zur hellenistischen und kaiserzeitlichen Bauornamentik von Stratonikeia*, internette yayınlı Doktora Tezi, Köln 1999.
- Meusel, *Verwaltung und Finanzierung*** Meusel, H., *Die Verwaltung und Finanzierung der öffentlichen Bäder zur römischen Kaiserzeit*. Diss. Köln, 1960.
- Migeotte, *emprunt public*** Migeotte, L., *L'emprunt public dans les cités grecques: Recueil des documents et analyse critique*. Quebec: Éditions du Sphinx; Paris: Belles Lettres, 1984.
- Migeotte, *évergétisme*** Migeotte, L., “L'évergétisme des citoyens aux périodes classique et hellénistique.” şurada: M. Christol and O. Mason (ed.). *Actes du Xe Congrès international d'épigraphie grecque et latine, Nîmes, 4–9 octobre 1992*, Paris: Publications de la Sorbonne, 1997. s. 183–196.

- Migeotte, *souscriptions*** Migeotte, L., *Les souscriptions publiques dans les cités grecques*. Hautes études du monde gréco-romain, 17. Genève: Librairie Droz, 1992.
- Migeotte, *théâtre à Iasos*** Migeotte, L., “De la liturgie à la contribution obligatoire: Le financement des Dionysies et des travaux du théâtre à Iasos au IIe siècle avant J.-C.” *Chiron* 23 (1993) s. 267–294.
- Migeotte, L., “Soll oder Haben? Die Finanzwirtschaft kleinasiatischer Städte in der römischen Kaiserzeit am Beispiel von Bithynien, Lykien und Ephesos, 29 v.Chr. - 284 n.Chr.” *Gnomon*, 76/4 (2004) s. 341 – 345.
- Millar, *Greek City*** Millar, F., “The Greek city in the Roman period.” şurada: M. H. Hansen (ed.) *The ancient Greek city-state.*, Copenhagen, Royal Danish Academy of Sciences and Letters 1993, s. 232–260.
- Mitchell, *Anatolia I*** Mitchell, S., *Anatolia: Land, Men, and Gods in Asia Minor*. 2 vols. Oxford: Clarendon Press; Oxford and New York: Oxford UP, 1993.
- Mnemosyne** Mnemosyne. Bibliotheca Classica Batava, Leiden.
- Mon.Ant.** Monumenti antichi, Milan.
- Münsterberg, *Beamtennamen*** Münsterberg, R., *Die Beamtennamen auf den griechischen Münzen*, Hildesheim / New York 1973 (Subsidia Epigraphica, 3).
- Nafissi, *Sopatros*** Nafissi, M., “Gymnasiarkhos Epikrates oğlu Sopatros tarafından sunulan presbyteroi stoası arşitravı.” şurada: F. Berti - R. Fabiani - Z. Kızıltan - M. Nafissi (ed.). *Gezin taşlar: İstanbul Arkeoloji Müzeleri'ndeki Iasos mermerleri = Marmi erranti: i marmi di Iasos presso i Musei archeologici di Istanbul = Wandering marbles :*

marbles of Iasos at the Istanbul Archaeological Museums. İstanbul Arkeoloji Müzeleri, 7.12.2010-4.7.2011. İstanbul: Direzione dei Musei archeologici di İstanbul, 2010, s. 66-68 (İtalyanca), s. 126-128 (Türkçe) s. 186-188 (İngilizce) no. 5.

Neesen

Neesen, L., "Die Entwicklung der Leistungen und Ämter (munera et honores) im römischen Kaiserreich des Zweiten bis Vierten Jahrhunderts." *Historia* 30,2 (1981) s. 203–235.

Newton, Halikarnassos II

Newton, C. T., *A History of Discoveries at Halicarnassus, Cnidus and Branchidae*, 2, London 1863.

Nijf, civic memory

Nijf, O. M. van, "Inscriptions and Civic Memory in the Roman East." şurada; A. Cooley (ed.) *The Afterlife of Inscriptions: Revising, Rediscovering, Reinventing and Revitalizing Ancient Inscriptions*, London: Institute of Classical Studies, 2000. s. 21–36.

Nijf, civic world

Nijf, O. M. van, *The civic world of professional associations in the Roman east*. Amsterdam: Gieben. 1997.

Nijf, local heroes

Nijf, O. M. van, "Local heroes: athletics, festivals and elite self-fashioning in the Roman East." şurada: S. Goldhill (ed.) *Being Greek under Rome: cultural identity, the Second Sophistic and the development of Empire*. Cambridge UK, Cambridge University Press. 2001, s. 306–334.

—————

Nijf, O. M. van, "Athletics, Festivals, and Greek Identity in the Roman East." *PCPS* 45 (1999) s. 176–200.

Nolle

Nolle, J., "Frauen wie Omphale? Überlegungen zu politischen' Ämtern von Frauen im kaiserzeitlichen Kleinasien." şurada: M. H. Dettenhofer (ed.) *Reine*

Männersache? Frauen in Männerdomänen der antiken Welt, Köln 1994, s. 229-259.

- Nörr, *Imperium und Polis*** Nörr, D., *Imperium und Polis in der hohen Prinzipatszeit*. München: Beck, 1966.
- NP** H. Cancik, H. Schneider, A. F. Pauly (ed.) *Der Neue Pauly: Enzyklopädie Der Antike*. Stuttgart: J.B. Metzler, 1996.
- Oehler, *Agoranomoi*** Oehler, J., s.v. "Agoranomoi" şurada: RE I, s. 883-885.
- Oehler, *Epimeletai*** Oehler, J., s.v. "Epimeletai" şurada: RE VI, s. 162–171.
- Oehler, *Leiturgie*** Oehler, J., s.v. "Leiturgie" şurada: RE XII, s. 1871–1879.
- OGIS** Orientis Graeci inscriptiones selectae
- Oliver, *Sacred Gerusia*** Oliver, J.H. *The Sacred Gerusia*, Baltimore 1941 (*Hesperia* Suppl. 6).
- OpAth** Opuscula Atheniensiä
- Oppermann, *Zeus Panamaros*** Oppermann, H., *Zeus Panamaros*. Giessen: A. Töpelmann, 1924.
- Orth** Orth, W., "Der Triumvir Octavian. Bemerkungen zu Inschriften aus Aphrodisias." EA 3 (1984) s. 61–82.
- ÖJh** Jahreshefte des Österreichischen archäologischen Instituts in Wien
- Özgan, *Skulpturen*** Özgan, R., *Die Skulpturen von Stratonikeia, Asia Minor Studien*, Band 32 Bonn 1999.
- Özgan – Stutzinger** Özgan R. – Stutzinger, D., "Untersuchungen zur Porträtplastik des 5. Jahrhunderts n. Chr. anhand zweier neugefundener Porträts aus Stratonikeia." Ist.Mitt. 35 (1985) s. 237-274.

- Pappakonstantinou, *Αἱ Τράλλεις*** Pappakonstantinou, M., *Hai Tralleis etoi Sylloge Trallianon Epigraphon*, Athens 1895.
- Parrish - Abbasoğlu** Parrish D. - Abbasoğlu, H., *Urbanism in Western Asia Minor: New Studies on Aphrodisias, Ephesos, Hierapolis, Perge and Xanthos*. Portsmouth, Rhode Island: Journal of Roman Archaeology, 2001.
- Paton-Hicks, *I.Cos*** Paton, W. R. – Hicks, E. L., *The inscriptions of Cos*. Oxford: Clarendon Press, 1891. (rep.) Hildesheim: Olms, 1990.
- PCPhS** Proceedings of the Cambridge Philological Society
- Pekáry** Pekáry, T., *Das römische Kaiserbildnis in Staat, Kult und Gesellschaft: dargestellt anhand der Schriftquellen*. Berlin: Mann Verlag, 1985.
- PIR²** Groag, E – Stein, A. *et al.* (ed.). *Prosopographia Imperii Romani²*, Berlin-Leipzig 1933 - ; PIR¹ (0-Z), Berlin 1897.
- Piejko** Piejko, F., “J. et L. Robert, Fouilles d'Amyzon en Carie I.” *Gnomon* 57 (1985) s. 608-621.
- Pleket, *Political Culture*** Pleket, H. W. “Political Culture and Political Practice in the Cities of Asia Minor in the Roman Empire.” şurada: S. Wolfgang (ed.) *Politische Theorie und Praxis im Altertum*. Darmstadt:Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1998, s. 204-216.
- Pleket, *Sociale stratificatie*** Pleket, H. W., *Sociale stratificatie en sociale mobiliteit in de Romeinse keizertijd*. Groningen: Wolters-Noordhoff, 1971.
- Ponti** Ponti, G., “Ancient quarrying at Aphrodisias in the light of the geological configuration” şurada: Ch. Roueché – R. R. R. Smith (ed.) *Aphrodisias papers 3. The setting*

and quarries, mythological and other sculptural decoration, architectural development, Portico of Tiberius, and Tetracylon: including the papers given at the Fourth International Aphrodisias Colloquium held at King's College, London on 14 March, 1992, in memory of Kenan T. Erim, Journal of Roman archaeology., Supplementary series, no. 20. Ann Arbor 1996 s.105-110.

Posner

Posner, E., *Archives in the Ancient World*. Cambridge, Mass: Harvard University Press, 1972.

PP

La Parola del passato: rivista di studi antichi.

Prehn, *Ktistes*

Prehn, B., s.v. "Ktistes." şurada: RE XI, 2, s. 2083-2087;

Price, *Rituals and Power*

Price, S. R. F., *Rituals and Power: The Roman Imperial Cult in Asia Minor*. Cambridge and New York: Cambridge UP, 1984.

Pugliese Carratelli , *stoà orientale*

Pugliese Carratelli, G., "Le due dediche della stoà orientale." şurada; E. Pagello, *et al.* (ed.) *Studi su Iasos di Caria, Venticinque anni di scavi della missione archeologica italiana*, (BA 31 – 32 suppl. 1985) s. 151 – 154.

—————

Pugliese Carratelli, G., "Supplemento epigrafico di Iasos." ASAA 29/30 (1967/68) s. 438-486.

—————

Pugliese Carratelli, G., "Nuovo supplemento epigrafico di Iasos" ASAA 31/32 (1969/70) s. 371-404.

—————

Pugliese Carratelli, G., "Epigrafi onorarie di Iasos in Caria." RAL 9, 4 (1993) s. 261-269.

—————

Pugliese Carratelli, G., "Un'epigrafe onoraria di Iasos." RAL 9, 6 (1995) s. 673-675.

- Quass, *Honoratiorenschicht*** Quass, F., *Die Honoratiorenschicht in den Städten des griechischen Ostens*. Wiesbaden: Franz Steiner, 1993.
- RAL (= Rendiconti)** Rendiconti Atti della Accademia nazionale dei Lincei. Classe di scienze morali, storiche e filologiche.
- Ramsay, *Cities*** Ramsay W. M., *The Cities and Bishoprics of Phrygia*. Roman history. New York, 1975.
- Ramsay, W. M., “Antiquities of Southern Phrygia and the Border Lands (I).” *AJAHFA* 3 (1887) s. 344-368.
- RE** Paulys Real-Encyclopadie der classischen Altertumswissenschaft.
- Reden, *Agoranomoi*** Reden, S. von, s.v. “Agoranomoi.” şurada: NP I, s. 274vd.
- REG** Revue des études grecques.
- Reinach** Reinach, Th., “Inscriptions d’Iasos.” *REG* 6 (1893) s. 153-203.
- Reinach, Th., “Inscriptions d’Aphrodisias.” *REG* 19 (1906) s. 79-150; 205-298.
- Reinach, Th. “Parthenon.” *BCH* 32 (1908) s. 499-513.
- Reisch, *Agonothetes*** Reisch, R. E., s.v. “Agonothetes.” şurada: RE I, s. 870-877.
- Reynolds, *Aphrodisias and Rome*** Reynolds, J.M., *Aphrodisias and Rome*. London: Society for the Promotion of Roman Studies, 1982.
- Reynolds, *Building of the Temple*** Reynolds J. M., “Inscriptions and the building of the Temple of Aphrodite.” şurada: Charlotte Roueche, and Kenan T. Erim (ed.). *Aphrodisias Papers I: Recent Work on Architecture and Sculpture*; Including the Papers Given at the Second International Aphrodisias

Colloquium Held at King's College London on 14 November 1987. Ann Arbor, Mich: Dept. of Classical Studies, University of Michigan, 1990, s. 37-40.

Reynolds, *Cities*

Reynolds, J. M., "Cities." şurada: D. Braund (ed.) *The administration of the Roman Empire, 241 BC–AD 193*. Exeter: University of Exeter 1988, s. 15–51.

Reynolds, *Construction of the theatre*

Reynolds J. M. "Epigraphic evidence for the construction of the theatre: 1st c. B.C. to mid 3rd c. A.D." şurada: R. R. R. Smith and Kenan T. Erim (ed.) *Aphrodisias Papers 2: the theatre, a sculptor's workshop, philosophers, and coin-types*. Including the papers given at the Third International Aphrodisias Colloquium held at New York University on 7 and 8 April, 1989 (JRA Suppl. 2). Ann Arbor: Journal of Roman Archaeology 1991, s. 15–28.

Reynolds, *dedication*

Reynolds, J. M., "The dedication of a Bath Building at Carian Aphrodisias." şurada: A. Fol, G. Mikhaïlov *et al.* (ed.) *Studia in honorem Georgii Mihailov*, Sofia, 1997, s. 397-402.

Reynolds, *procuratorship*

Reynolds, J.M., "The first known Aphrodisian to hold a procuratorship." şurada: D. Knibbe, P. Scherrer, H. Taueber, H. Thür (ed.), *Steine Und Wege: Festschrift für Dieter Knibbe Zum 65. Geburtstag*. Wien: Österreichisches Archäologisches Institut, (1999) s. 327-334.

Reynolds, *Ruler-cult*

Reynolds, J. M., "Ruler-cult at Aphrodisias in the late Republic and under the Julio-Claudian Emperors." şurada: F, Duncan – A. Small. (ed.) *Subject and ruler: the cult of the ruling power in classical antiquity: papers presented at a conference held in the University of Alberta on April 13-15, 1994, to celebrate the 65th*

anniversary of Duncan Fishwick. Journal of Roman Archaeology, no. 17 (1996), s. 41- 50.

————— Reynolds J.M., “New letters from Hadrian to Aphrodisias: trials, taxes, gladiators and an aqueduct.” JRA 13 (2000), s. 5-20.

————— Reynolds, J.M., “Further information on imperial cult at Aphrodisias.” StudClas 24 (1986) s. 109-117.

————— Reynolds, J.M., “The Origins And Beginning Of Imperial Cult At Aphrodisias.” PCPhS 26 (1980) s. 70-84.

————— Reynolds, J.M., “New Evidence for the Imperial Cult in Julio-Claudian Aphrodisias.” ZPE 43 (1981) s. 317-327.

Rhodes, *astynomoi* Rhodes, P. J., s.v. “astynomoi.” *şurada*: NP II, s. 141.

Robert, *Amyzon* Robert, J. – L., *Fouilles d’Amyzon en Carie*. Fasc. 1. Paris: Diffusion De Boccard, 1983.

Robert, *À travers l’Asie Mineure* Robert, L., *À travers l’Asie Mineure: poètes et prosateurs, monnaies grecques, voyageurs et géographie*. Athènes: École française d’Athènes, 1980.

Robert, *Coll. Froehner* Robert, L., *Collection Froehner*. Vol. 1, *Inscriptions grecques*. Paris: Éditions des Bibliothèques nationales, 1936.

Robert, *Études anatoliennes* Robert, L., *Études anatoliennes*. Paris: Diffusion De Boccard, 1937. Reprint, Amsterdam: A. M. Hakkert, 1970.

Robert, *Gladiateurs* Robert, L., *Les gladiateurs dans l’Orient grec*. Amsterdam: A. M. Hakkert, 1971.

- Robert, *Hellenica II*** Robert, L., *Hellenica: recueil d'épigraphie, de numismatique et d'antiquités grecques, tome II*. Paris: A.Maisonneuve, 1946.
- Robert, *Hellenica III*** Robert, L., *Hellenica: recueil d'épigraphie, de numismatique et d'antiquités grecques. tome III. I. Ulphia Heracles de la Salbakè, II. Inscriptions de Tabai et de Sebastopolis, III. Un dieu anatolien, Kakasbos*. Paris: Libr. d'Amérique et d'Orient, Adrien-Maisonneuve, 1946.
- Robert, *Hellenica VI*** Robert, J. – L., *Hellenica: recueil d'épigraphie, de numismatique et d'antiquités grecques, tome VI, Inscriptions grecques de Lydie*. Paris: Adrien-Maisonneuve, 1948.
- Robert, *Hellenica IX*** Robert, J. – L., *Hellenica, recueil d'épigraphie, de numismatique et d'antiquités grecques, tome IX, Inscriptions et reliefs d'Asie Mineure*. Paris: A.Maisonneuve, 1960.
- Robert, *Hellenica X*** Robert, L., *Hellenica: recueil d'épigraphie de numismatique et d'antiquités grecques, tome X, Dédicaces et reliefs votifs ; villes cultes, monnaies et inscriptions de Phocée et des Dardanelles; péripolarques, monnaie de Thibron*, Paris: A.Maisonneuve, 1955.
- Robert, *Hellenica XIII*** Robert, L., *Hellenica. recueil d'épigraphie, de numismatique et d'antiquités grecques, tome XIII, D'Aphrodisias à la Lycaonie, compte rendu du volume VIII des "Monumenta Asiae Minoris antiqua*. Paris: A. Maisonneuve, 1965.
- Robert, *La Carie*** Robert, J.- L., *La Carie: Histoire et géographie historique avec le recueil des inscriptions antiques*. Vol.

2. Paris: Librairie d'Amérique et d'Orient, A. Maisonneuve, 1954.

Robert, *OMS I*

Robert, L., *Opera Minora Selecta: I*. Amsterdam: Hakkert, 1969.

Robert, *Sinuri*

Robert, L., *Le sanctuaire de Sinuri près de Mylasa. I, Les inscriptions grecques*. Paris: De Boccard 1945.

—————

Robert, L., “Notes d'épigraphie hellénistique.” BCH 49 (1925) s. 219-237.

—————

Robert, L., “Études épigraphiques, 2e série.” BCH 60 (1936) s. 190-207.

—————

Robert, L., *Noms indigènes dans l'Asie-Mineure gréco-romaine*. A. Maisonneuve, 1963.

—————

Robert, L., “Inscriptions d'Aphrodisias.” AntCl 35 (1966) s. 337-432 (= L. Robert, *Opera Minora Selecta*, VI, s. 1-56).

—————

Robert, L., “Épigraphie grecque et géographie historique du monde hellénique.” *şurada: École pratique des hautes études*. 4e section, Sciences historiques et philologiques. Annuaire 1968-1969. 1969, s. 161-172.

—————

Robert, L., “Documents d'Asie Mineure.” BCH 102 (1978) s. 395-543.

Rockwell

Rockwell, P., “The marble quarries: a preliminary survey.” *şurada*: R. R. R. Smith and Kenan T. Erim (ed.) *Aphrodisias Papers 2: the theatre, a sculptor's workshop, philosophers, and coin-types. Including the papers given at the Third International Aphrodisias Colloquium held at New York University on 7 and 8 April, 1989* (JRA Suppl. 2). Ann Arbor: Journal of Roman Archaeology 1991, s. 81-104.

- Rogers** Rogers, G. M. L., *The Sacred Identity of Ephesos: Foundation Myths of a Roman City*. London: Routledge, 1991.
- Rogers, G.M.L., “The Constructions of Women at Ephesos.” ZPE 90 (1992) s. 215-223.
- Roos** Roos, P., “Eine Weihung an die Gottermutter aus Mylasa.” *Eranos* 76 (1978) s. 179 – 186.
- Rossner** Rossner M., “Asiarchen und Archiereis Asias.” *StudClas* 16 (1974) s. 101-142.
- Rostovtzeff, SEHRE** Rostovtzeff, M. I., *Social and Economic History of the Roman Empire*. 2nd ed. Rev. Peter M. Fraser. 2 vols. Oxford: Clarendon Press, 1966.
- Roueché, ALA** Roueché, Ch.. *Aphrodisias in Late Antiquity: The Late Roman and Byzantine Inscriptions*. London: Department of Byzantine and Modern Greek Studies, Department of Classics, King's College, 2004.
- Roueché, ala2004** Roueché, Ch., *Aphrodisias in Late Antiquity: The Late Roman and Byzantine Inscriptions*, revised second edition, 2004. <http://insaph.kcl.ac.uk/ala2004>
- Rouché, Performers** Roueché, Ch., *Performers and Partisans at Aphrodisias in the Roman and Late Roman Periods*. London: Society for the Promotion of Roman Studies, 1993.
- Roueché, Ch., “Rome, Asia and Aphrodisias in the Third Century” *JRS* 71 (1981) s. 103-120.
- Roussel** Roussel, D., *Tribu et cité, études Sur les groupes sociaux dans les cités grecques aux époques archaïque et classique*. Paris, Les Belles lettres, 1976.
- RPh** Revue de philologie de littérature et d'histoire anciennes

- Ruggieri** Ruggieri, V., "Archeological Survey in the Gulf of Gökova, 1998." *AST* 17, 2 (2000) s. 381-390.
- Rumscheid** Rumscheid, F., "Vom Wachsen antiker Säulenwälder. Zur Projektierung und Finanzierung antiker Bauten in Westkleinasien und anderswo." *JDAI* 114 (1999) s. 19-63.
- Rumscheid, F., "Inschriften aus Milas im Museum Bodrum." *EA* 37 (2004) s. 49 no. 5.
- Ruzicka** Ruzicka, S., *Politics of a Persian Dynasty: The Hecatomnids in the Fourth Century B.C.* Norman [Oklahoma]: University of Oklahoma Press, 1992.
- Salmeri, Dio** Salmeri, G., "Dio, Rome, and the Civic Life of Asia Minor." şurada; Simon Swain (ed.), *Dio Chrysostom: Politics, Letters, and Philosophy*, Oxford and New York: Oxford University Press 2000, s. 53-92.
- SDAW** Sitzungsberichte der Deutschen Akademie der Wissenschaften zu Berlin.
- Sartre, Orient romain** Sartre, M., *L'Orient romain: Provinces et sociétés provinciales en Méditerranée orientale d'Auguste aux Sévères*. Paris: Seuil, 1991.
- Sartre, Asie Mineure** Sartre, M., *L'Asie Mineure et l'Anatolie d'Alexandre à Dioclétien (IVe s. av. J.-C./IIIe s. ap. J.-C.)*. Paris: Armand Colin Éditeur, 1995.
- Sartre, Haut-Empire romain** Sartre, M., *Le Haut-Empire romain: les provinces de Méditerranée orientale d'Auguste aux Sévères, 31 av. J.-C. - 235 apr. J.-C.* Paris: Ed. du Seuil, 1997.
- Sartre – Tranoy** Sartre, M., - Tranoy, A., *La Méditerranée antique: 4 e siècle av. J.-C. / 3 e siècle apr. J.-C.*, Paris, 1990.

- Schwarz, *Soll oder Haben?*** Schwarz, H., *Soll oder Haben?: die Finanzwirtschaft kleinasiatischer Städte in der römischen Kaiserzeit am Beispiel von Bithynien, Lykien und Ephesos (29 v. Chr.-284 n. Chr.)*. Bonn: Habelt, 2001.
- Schmitt-Pantel** Schmitt-Pantel P., “Évergétisme et mémoire du mort: à propos des fondations de banquets dans la cité hellénistique.” şurada: G. Gnoli et J.-P. Vernant (éd.). *La mort, les morts dans les sociétés anciennes*, Paris 1981, s.177-188.
- Schrader, *Markt*** Schrader, H., “Der Markt.” şurada: T. Wiegand, H. Schrader (ed.). *Priene: Ergebnisse der Ausgrabungen und Untersuchungen in den Jahren 1895-1898*, Berlin, 1904 s. 185-218.
- Schuler, *Ländliche Siedlungen*** Schuler, Ch. *Ländliche Siedlungen und Gemeinden im hellenistischen und römischen Kleinasien*. Munich: Beck 1998.
- Schuler, *Sympolitien*** Schuler, Ch., “Sympolitien in Lykien und Karien.”, şurada; Bremen, R. van – J.M. Carbon (ed.) *Hellenistic Karia; proceedings of the First International Conference on Hellenistic Karia*, Oxford, 29 June-2 July 2006, Bordeaux: Ausonius, 2010, s. 393-413.
- Segre, *Iscrizioni di Cos*** Segre, M., *Iscrizioni di Cos*. Monografie della Scuola archeologica di Atene e delle missioni italiane in Oriente, 6. Roma: "L'Erma" di Bretschneider, 1993.
- A.N. Sherwin- White, *Citizenship*** Sherwin- White, A. N. *Roman Citizenship*. Oxford University Press, 1996.
- S. M. Sherwin-White** Sherwin- White, S. M. “Ancient Archives: The Edict of Alexander to Priene, a Reappraisal.” *JHS* 105 (1985) s. 69–89.

- Sheppard** Sheppard, A. R. R., “R.E.C.A.M Notes and Studies No: 7; Iscriptions from Usak, Denizli and Hisar Köy.” *AnatSt* 31 (1981) s. 19-27.
- Sherk, *Roman documents*** Sherk R. K. – Viereck, P., *Roman documents from the Greek East; senatus consulta and epistulae to the age of Augustus*, Baltimore: Johns Hopkins Press, 1969.
- Sherk, R. K., “The Eponymous Officials of Greek Cities. Mainland Greece and the Adjacent Islands.” *ZPE* 84 (1990) s. 231–295.
- Sherk, R. K., “The Eponymous Officials of Greek Cities III: The Register. Thrace, Black Sea Area Asia Minor.” *ZPE* 88 (1991) s. 225–260.
- Sherk, R. K., “The Eponymous Officials of Greek Cities IV: The Register Part III: Thrace, Black Sea Area, Asia Minor (continued).” *ZPE* 93 (1992) s. 223–272.
- SIG³** *Sylloge Inscriptionum Graecarum*. Ed. W. Dittenberger, et al. I-IV Leipzig 1883-1924.
- Sickinger** Sickinger, J. P. *Public Records and Archives in Classical Athens*. Univ of North Carolina Pr, 2007.
- Slootjes, *Governor*** Slootjes, D., *The Governor and His Subjects in the Later Roman Empire*. Mnemosyne, bibliotheca classica Batava, Supplementum 275. Leiden: Brill, 2006.
- Small** Small, D. B., “Social Correlations to the Greek Cavea in the Roman Period.” şurada: S. Macready - F. H. Thompson (ed.), *Roman Architecture in the Greek World*. London 1987, s. 85–93.
- Smarczyk, *phyle*** Smarczyk, B., s.v. “phyle” şurada: NP IX, s. 982-985.

- Smith, Monument** Smith, R.R.R., *Aphrodisias. I, The Monument of C. Julius Zoilos*. Aphrodisias. Mainz am Rhein: Philipp von Zabern, 1993.
- Smith, R.R.R., “The Imperial Reliefs from the Sebasteion at Aphrodisias.” *JRS* 77 (1987) s. 88-138.
- Smith, R.R.R., “Aphrodisias 1992.” *KST* 15, 2 (1993) s. 351 – 372.
- Smith, R. R. R. *Roman Portrait Statuary from Aphrodisias*. Mainz am Rhein: Verlag Philipp von Zabern, 2006.
- Smith – Ratté** Smith, R R. R. - Ratté, Chr. “Archaeological Research at Aphrodisias in Caria, 1997 and 1998.” *AJA* 104, 2 (2000) s. 221-253.
- Spiedel** Speidel, M. P., “The Police Officer, a Hero. An Inscribed Relief from Near Ephesos (I.K. 17, 3222).” *EA* 5 (1985) 159–160.
- Stephan, Honoratioren** Stephan, E., *Honoratioren, Griechen, Polisbürger: Kollektive Identitäten innerhalb der Obersicht des kaiserzeitlichen Kleinasien*. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2002.
- Stier, Stephanephoria** Stier, H. E., s.v. “Stephanephoria.” *şurada*: RE VI, A,2 s. 2343-2347.
- Strong - Jeppesen** Strong, D – Jeppesen, K. “Discoveries at Halicarnassus: New Fragments of the Amazon Frieze of the Mausoleum” *AArch* 35 (1964) s. 195—203.
- Strubbe** Strubbe, J. H. M. “The sitonia in the cities of Asia Minor under the Principate (i).” *EA* 10 (1987), s. 45–82.

- Strubbe, J. H. M. “The sitonia in the cities of Asia Minor under the Principate (ii).” EA 13 (1989) s. 97–122.
- M. Ç. Şahin** Şahin, M. Ç., “New Inscriptions from Lagina, Stratonikeia and Panamara.” EA 34 (2002) s. 1–21.
- M. Ç. Şahin – Engelmann,** Şahin, M. Ç. – Engelmann, H., “Inschriften aus dem Museum von Bodrum.” ZPE 34 (1979) s. 211 – 220.
- S. Şahin** Şahin, S., “Studien zu den Inschriften von Perge I: Germanicus in Perge.” EA 24 (1995) s. 21–36.
- TAM** Tutuli Asiae Minoris. Vindobonae 1901-1989.
- Thonemann – Ertuğrul** Thonemann, P. – Ertuğrul, F., “The Carminii of Attouda.” EA 38 (2005) s. 75-86.
- Theodorescu** Theodorescu, D., “La frons scaenae du Théâtre: innovations et particularités à l’époque de Zoilos.” şurada: R. R. R. Smith and Kenan T. Erim (ed.) *Aphrodisias Papers 2: the theatre, a sculptor’s workshop, philosophers, and coin-types. Including the papers given at the Third International Aphrodisias Colloquium held at New York University on 7 and 8 April, 1989* (JRA Suppl. 2). Ann Arbor: Journal of Roman Archaeology 1991, s. 127-148.
- Touloumakos** Touloumakos, J., “Zum römischen Gemeindepatronat im griechischen Osten.” Hermes 116/3 (1988) s. 304-324.
- Tyche** Beiträge zur Alten Geschichte, Papyrologie und Epigraphik.
- Vagts, Aphrodisias** Vagts, R., *Aphrodisias in Karien: die geschichtliche Entwicklung der Stadt, ihre künstlerische und literarische Bedeutung, ihre Verfassung und Verwaltung in römischer Kaiserzeit*. Borna-Leipzig: Noske, 1920.

- Varinlioğlu** Varinlioğlu, E., "Inscripfen von Stratonikeia in Karien." EA 12 (1988) s. 79–128.
- Varinlioğlu, E., "Inscriptions from Stratoniceia in Caria." ZPE 41 (1981) s. 189-193.
- Veyne, *bread and circuses*** Veyne, P., *Bread and Circuses: Historical Sociology and Political Pluralism*, translated by B. Pearce, London 1992.
- Welch** Welch, K., "The Stadium at Aphrodisias." AJA 102,3 (1998) s. 547-569.
- Wilhelm** Wilhelm, A., "Inscripfen aus Halikarnassos und Theangela." JÖAI 11 (1908) s. 54-75.
- Winter, *Baupolitik*** Winter, E., *Staatliche Baupolitik und Baufürsorge in den römischen Provinzen des kaiserzeitlichen Kleinasien*. Bonn: R. Habelt, 1996.
- Wörrle, *Stadt und Fest*** Wörrle, M., *Stadt und Fest im kaiserzeitlichen Kleinasien: Studien zu einer agonistischen Stiftung aus Oinoanda*. Vestigia, vol. 39. Munich: C. H. Beck, 1988.
- Yegül, *hamamlar*** Yegül, F. K., *Antik Çağ'da hamamlar ve yıkanma*. İstanbul: Homer Kitabevi ve Yayıncılık, 2006.
- Yegül, F. K., "A study in architectural iconography: Kaisersaal and the imperial cult." *The Art Bulletin* 64.1 (1982), s. 7–31.
- Zuiderhoek, *Politics of Munificence*** Zuiderhoek, A., *The Politics of Munificence in the Roman Empire: Citizens, Elites and Benefactors in Asia Minor*. Cambridge: Cambridge University Press, 2009.
- Zuiderhoek, A., "On the Political Sociology of the Imperial Greek City." *GRBS* 48 (2008) s. 417-445.

ZPE

Zeitschrift für Papyrologie und Epigraphik.

HARİTA ve TABLOLAR

Harita 1: Yazıtları Katalog Kapsamına Dahil Edilen Karia Kentleri

BATL harita 61 ve 65'den yeniden

Alabanda: T.60 / T.161

Aphrodisias: T.1-T.59

Apollonia Salbake: T.61-T.64

Attouda: T.65-T.67

Bargylia: T.162-T.164

Euromos: T.68-T.70

Halikarnassos: T.71

Herakleia Latmia: T.165

Herakleia Salbake: T.72-T.74 / T.166

Hydisos: T.75-T.76

Hyllarima: T.77-T.78

Iasos: T.79-T.88 / T.167-T.170

Kaunos: T.89 (?)

Keramos: T.90-T.95

Kidrama: T.171

Labraunda: T.96-T.102

Lagina: T.103-T.114

Mylasa: T.115-T.120

Myndos: T.121-T.122

Nysa: T.123-T.124 / T.172-T.173

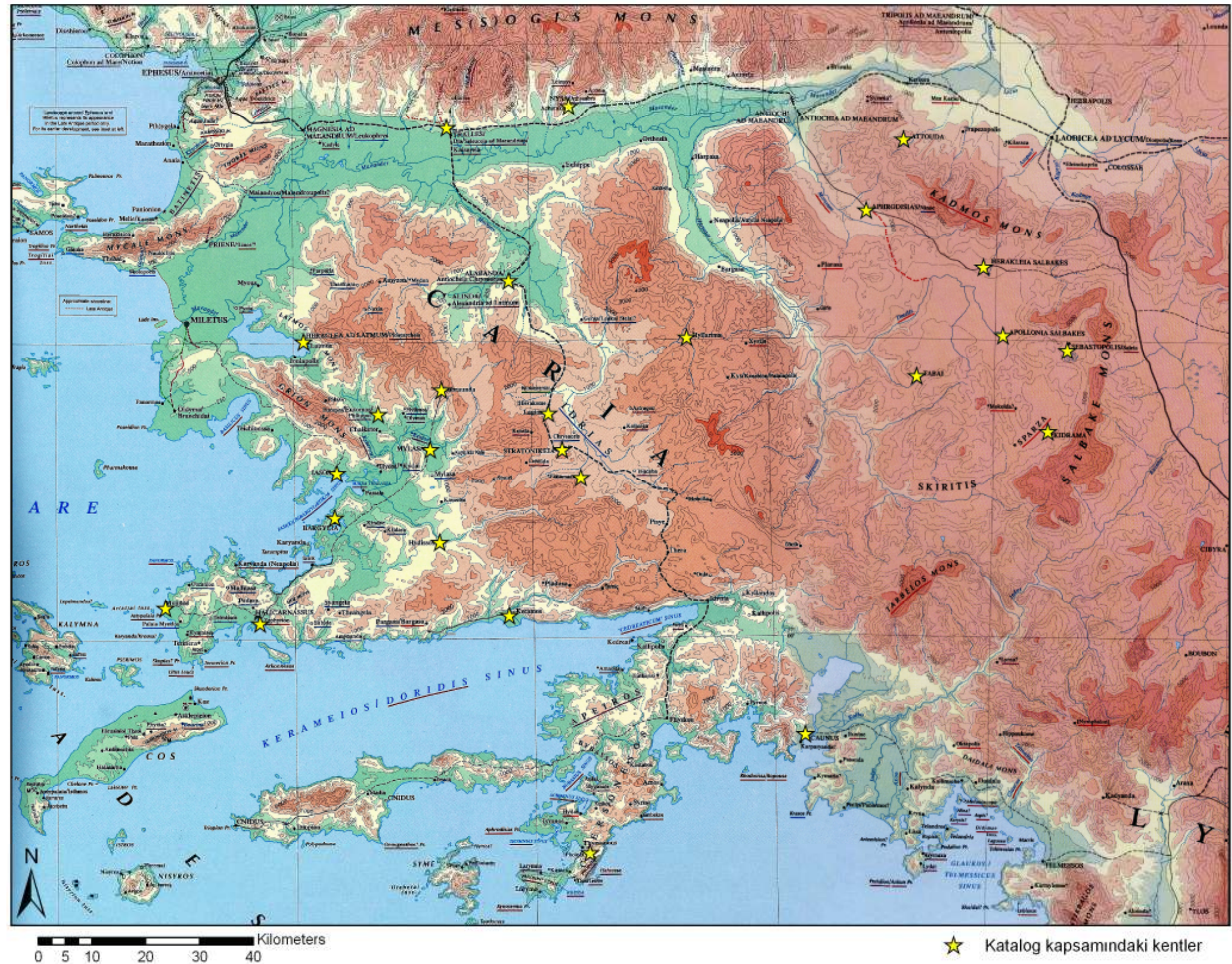
Panamara: T.125-T.146

Phoiniks: T.147

Sebastopolis: T.148 / T.174-T.175

Tabai: T.152

Tralleis: T.153-T.160 / T.177

★ Katalog kapsamındaki kentler

T	MÖ II		MÖ I				MS I				MS II				MS III				
	1.Ya.	2.Ya.	1.Çe.	2.Çe.	3.Çe.	4.Çe.	1.Çe.	2.Çe.	3.Çe.	4.Çe.	1.Çe.	2.Çe.	3.Çe.	4.Çe.	1.Çe.	2.Çe.	3.Çe.	4.Çe.	
141																			
142																			
143																			
144																			
145																			
146																			
147																			
148																			
149																			
150																			
151																			
152																			
153																			
154																			
155																			
156																			
157																			
158																			
159																			
160																			

116-117

138 ≤ ≤ 161

Tablo 2: Bir Yüzyıl veya Altındaki Zaman Dilimine Tarihlenen İmar Faaliyetlerinin Yüzyllara (MS I - III) Göre Dağılımı

T	MS I				T	MS II				T	MS III			
	1.Çe.	2.Çe.	3.Çe.	4.Çe.		1.Çe.	2.Çe.	3.Çe.	4.Çe.		1.Çe.	2.Çe.	3.Çe.	4.Çe.
18					91	98-117				85	209 ≤			
19		≤ 37			100	98-117				86	209 ≤			
20	14 ≤	≤ 29			102	102-114				57	212 ≤			
21	14 ≤	≤ 31			92	102-117				58	212 ≤			
36	14 ≤	≤ 37			148	116-117				66				
90	14 ≤	≤ 37			107					147				
103					134									
23		41 ≤	≤ 54		135									
32		41 ≤	≤ 68		136-137-138									
22	14 ≤		≤ 68		155									
96-97					37	117 ≤			≤ 138					
131					38	117 ≤			≤ 138					
27-28-29-31		41 ≤		≤ 96	39	117 ≤			≤ 138					
72			ca.60		40				≤ 138					
73					80				138					
130					81				138					
150					82									
75				78-81	65	117 ≤			≤ 161					
33				83-96	108	117 ≤			≤ 161					
132					138	117 ≤			≤ 161					
60					139	117 ≤			≤ 161					
129					41-42				138 ≤					
24					77				138 ≤					
71					151				138 ≤					
104					94				138 ≤					
105					95				138 ≤					
106					111-112				138 ≤				≤ 193	
119					113				138 ≤				≤ 198	

Tablo 3: Agora'lara, Agora'ları Çevreleyen Stoa'lara ve Agora'ların Genel Donanımına Yönelik İmar Faaliyetleri

T. no.	İmar faaliyetin niteliği	Tarih	Faaliyeti gerçekleştiren kişinin memuriyeti
16	Aphrodisias; kuzey agora, stoa inşası	MÖ I.–MS I. yy.	[στεφανηφόρησας τὸ [- - - - - ὁ ἱερὸς τῆς Ἀφροδείτης καὶ] Ἐλευθερίας διὰ [βίου
20	Aphrodisias; güney agora, stoa inşası	MS 14 – 29	καὶ - - - c. 13 - - ἱερ]ῆς Ἀφροδείτης
34	Aphrodisias; güney agora, faaliyetin niteliği belirlenmiyor	MS I. – II. yy.	πριμοπειλάριος
43	Aphrodisias; güney agora, kuzey portiko sütun inşası	MS II. yy.	-----
61	Apollonia Salbake; agora (?) ile ilişkili sütun inşası	MÖ II – I. yy.	-----
62	Apollonia Salbake; agora (?) ile ilişkili sütun inşası	MÖ II – I. yy.	ὕπερ ἀγορανομίας
80	Iasos; Roma agora'sı doğu stoa'nın inşası	MÖ 138	?
81	Iasos; Roma agora'sı doğu stoa'nın mimari elemanlarının inşası	MÖ 138	-----
90	Keramos; agora'da inşa edilen stoa için para bağışı	MS 14-37	ἂ ἐπιγγέλαιτο τοῦ τῆς στεφανηφορίας αὐτοῦ ἔνιαυτοῦ
142	Stratonikeia(?); agora'da mermer zemin döşemesi	MS II. yy.	[ἱερατεύσας] ... μετὰ πάντα τὰ τῆς ἀρχιερατοσύνης ἀναλώ[μ]ισα
153	Tralleis; agora için sütun inşasına yönelik söz, <i>eksedra</i> kaplaması	MS I. yy.	γραμματεῦσαντα καὶ τῆς ... γεροσύας καὶ τῶν ... νέων καὶ Ρωμαίων
154	Tralleis; agora'da <i>peripatos</i> , <i>agoranomion</i> , Dorik <i>peristyl</i> , sarnıçlar ve <i>ergasteria</i> inşası, ayrıca bunların bakımı için vakıf.	Principatus	ἀγορανομήσαντες
156	Tralleis; agora'da balık çarşısında masa inşası	MS II. yy.	ἀγορανομήσαντα
159	Tralleis; agora'da (?) güneş saati inşası	Principatus	-----
175	Sebastopolis; agora'da <i>tetrastoon</i> 'un (zemin) döşemesi ve belirlenemeyen diğer bir faaliyet için para bağışı	?	?

Tablo 4: Stoa'lara (Agora ile İlişkili Olanlar Hariç) Yönelik İmar Faaliyetleri

T. no.	İmar faaliyetin niteliği	Tarih	Faaliyeti gerçekleştirilen kişinin memuriyeti
52-53	Aphrodisias; Arşiv binasının (<i>grammatophylakion</i>) güney stoa'sının temelinden itibaren inşası, ayrıca yarım kalan diğer stoa'ların tüm işleriyle yeniden düzenlenerek tamamlanması.	MS 180- 230	γυμνασιάρχῳσαντα [και] στεφανηφορήσαντα ... και ἀρχιερατεύσαντα τὸν Σεβαστῶν [και] ἀγωνοθετήσαντα δις
83	İasos; Artemis Astias stoa'sının çatısı ve stoa ile ilişkili iki <i>eksedra</i>	MS 180 - 193	ὕπερ] τῆς στεφανηφορίας τοῦ υἱοῦ
98	Labraunda; kutsal alanda stoa'nın çatısı	MS I. yy. 2. y.	ιερέυς
105	Lagina; kutsal alanda inşa edilen stoa için para bağıışı	MS I. yy.	ιερατεύσας τῆς Ἐκάτης
106	Lagina; kutsal alanda inşa edilen stoa için para bağıışı	MS I. yy.	ιερατεύσας [τῆς] Ἐκάτης
109	Lagina; kutsal alanda bir stoa'nın mozaik taş ile kaplanması	MS II. yy. 2. y.	[ιερέυς ἐπανγυλιόμενος ἐν πε]νταετηρίδι ... (και) ἰέρεια
111 – 112	Lagina; kutsal alanda dört adet stoa inşası	MS 138 - 193	ιερατέυσαν[τα]ς
121	Myndos; stoa (?) inşası	Principatus	?
122	Myndos; stoa (?) inşası	Principatus	?
125	Panamara; stoa'lar ve <i>ergasteria</i> (?) inşası	MÖ I. yy. sonu – MS I. yy. başı	ιερατεύσας
133	Panamara; yeri bilinmeyen stoa'nın (<i>Flaviane</i>) inşasına para bağıışı	MS I. yy. 2. y. – MS II. yy.	ιερείς τῆς] Ἐκάτης ..., ἀρχιερείς
146	Panamara; kutsal alanda (?) stoa onarımı	MS III. yy. sonu	?
167	İasos; stoa inşası	?	[- - -]σ[- - -]χησας
177	Tralleis; stoa'nın güney çatısı, girişlerin boyası	?	ἀρχων τῆς γερουσίας

Tablo 5a: Yerel Kültürel Hizmet Eden Yapılara Yönelik İmar Faaliyetleri

No.	Yeri	İmar faaliyetinin niteliği	Tarih	Faaliyeti gerçekleştirilen kişinin memuriyeti
2	Aphrodisias	Zeus Nineudios tapınağı (?) ile ilişkili <i>epistylon</i> inşası	MÖ I. yy.	?
4	Aphrodisias	Aphrodite tapınağı	MÖ geç. I. yy.	ierεvς θεοῦ Ἀφροδείτη[ς]
5	Aphrodisias	Aphrodite tapınağı; <i>prodomos</i> inşası	MÖ geç. I. yy.	?
18	Aphrodisias	Aphrodite tapınağı; sütun inşası	MS erk. I. yy.	-----
19	Aphrodisias	Aphrodite tapınağı; sütun inşası	MS I. yy. I. y.	[ier]εῖς τῆς Ἀφροδείτης
40	Aphrodisias	Aphrodite tapınağı; şölen salonu inşası (vasiyet aracılığı ile)	MS erk. II. yy.	ierεvς θεοῦ Ἡρ[α]κλέους
48	Aphrodisias	Hephaistos kültü ile ilişkili bir yapı, nitelik belirlenmiyor	MS II. yy.	ierεvς θεοῦ Ἡφαιστου
60	Alabanda	Apollon Isotimos tapınağı (?) ile ilişkili sütun/revak inşası	MS I. yy. ort., veya 2. y.	ἐπανγλιαμένου, στεφανηφοροῦντος
63	Apollonia Salbake	Parthenos kültü ile ilişkili (?) bir yapının (<i>Parthenon</i>) inşası	MS II. yy. 2. y. - III. yy. 1. y.	παρὰ φύλαξ
68	Euromos	Zeus Lepsynos tapınağı; sütun inşası	Principatus	στεφανηφορῶν ἐξ ὑποσχέσεως
69	Euromos	Zeus Lepsynos tapınağı; sütun inşası	Principatus	ὑπὲρ ... γυναικὸς ἰδίας ἱερατευσούσης ἐξ ὑποσχέσεως
70	Euromos	Zeus Lepsynos tapınağı; sütun inşası	MS II. yy.	ἀρχίατρος τῆς πόλεως στεφανηφορῶν
73	Herakleia Salbake	Herakles tapınağı; tapınak inşasına para bağıışı	MS I. yy. 2. y.	ἐστεφανηφορηκυῖαν
77	Hyllarima	Zeus Hyllios tapınağı (?); <i>pronaos</i> inşası	MS 138 - 161	-----
78	Hyllarima	Belirlenemeyen bir kült ile ilişkili <i>naos</i> inşası	Principatus	ιερωσύνην ἀν[ισ]λαβῶν
95	Keramos	Olasılıkla bir kült yapısı ile ilişkili, nitelik belirlenmiyor	MS 138 - 161	----- ayrica bkz. <i>I.Keramos</i> , no. 27.
102	Labraunda	Zeus Labraundos kutsal alanı; Hestia kültü ile ilişkili ocak	MS II. yy.	ἀρχιερέvς τε Σεβ[αστοῦ]? καὶ ἱερέvς] τοῦ Διός
103	Lagina	Hekate tapınağı; <i>pronaos</i> onarımı için para bağıışı	MS I. yy. 1. y.	Bkz. <i>I.Stratonikeia</i> , no. 662a, ἱερέvς (καὶ) ἱέρεια
111-112	Lagina	Kutsal alanda <i>propylon</i> inşası ve kutsal masanın mermer işleri	MS 138-193	ιερατεύσαν[τα]ς
115	Mylasa	Belirlenemeyen bir kült yapısı (?) ile ilişkili sütun inşası	MÖ II - I. yy.	[ierεvς] Ποσειδῶνος Ἴσθ[μίου]
116	Mylasa	Zeus Osogo tapınağı; sütun inşası	MÖ II - I. yy.	στεφανηφορήσας καὶ ἱερατεύσας ... καὶ ἀγορανομήσας
118	Mylasa	Belirlenemeyen bir kült yapısı (?) ile ilişkili <i>parastias</i> inşası	MÖ I-MS I. yy.	ierεvς Ἀφροδείτης Συρίας
127	Panamara	<i>Oikos</i> ve mermer kaplamaları, boyası ve resimlendirilmesi ile giriş	MS I. yy.	iera[τεῦσαντες κατὰ πεν]ταετηρίδα,
128	Panamara	Tapınak alanında belirlenemeyen bir yapının (<i>oikos</i> ?) inşası	MS I. yy.	ιέρεια]
129	Panamara	Hera tapınağı; kemer, yeni mekanlar, <i>thyra</i> vb. inşası	MS I. yy. ort. veya 2. y.	κα]ὶ πάρος ἱερατεύον καὶ νεω[κόρος γενόμεvς]
131	Panamara	Yıkılmış olan depo binasının yeniden inşası	MS I. yy. ort.	ierεvς ... (καὶ) ... ἱέρηα
132	Panamara	Hera tapınağının siva ve boyası, <i>proantes</i> inşası	MS geç. I. yy.	ιερατεύσαντες ἐν Ἡράτοις

No.	Yeri	İmar faaliyetinin niteliği	Tarih	Faaliyeti gerçekleştirilen kişinin memuriyeti
139	Panamara	Masa inşası	MS 117 - 161	ιερατευσάντων ... θεᾶς Ἐκάρτης
141	Panamara	Olasılıkla kutsal alanda belirlenemeyen bir inşa faaliyeti, ktş. T.140	MS II. yy.	ἐν τῷ τῆς ιερωσύνης χρόνῳ
143	Panamara	Hera'nın <i>naos</i> 'u ve <i>pronaos</i> 'unun zemin kaplaması	MS II. yy. 2.y.	ἱερεῖς ἐξ ἐπισηλείας ἐν Ἡρατίοις μετ[ᾶ ἱερεω]σὺ[ν] τῆς Ἐκάρτης
144	Panamara	Tapınakla ilişkili yemek salonunun restorasyonu	MS geç II. yy.	[ἱερεὺς]
145	Panamara	Tapınakla ilişkili <i>philotrophion</i> (yiyecek deposu?) inşası	MS II. yy. 2. y. - MS III. yy.	ἐν τῷ τῆς ιερωσύνης χρόνῳ
161	Alabanda	Apollon Isotimos tapınağı, sütun inşası	?	-----
168	İasos	Artemis Astias tapınağı (?) ile ilişkili sütun inşası		-----
172	Nysa	Asklepios kültü ile ilişkili (?) <i>temenos</i> inşası	?	ἰατρὸς γενόμενος

Tablo 5b: İmparatorluk Kültüne Hizmet Eden Yapılara Yönelik İmar Faaliyetleri

No.	Yeri	İmar faaliyetinin niteliği	Tarih	Faaliyeti gerçekleştirilen kişinin memuriyeti
21	Aphrodisias	<i>Sebasteion</i> ; <i>naos</i> inşası	MS 14-37	?
23	Aphrodisias	<i>Sebasteion</i> ; güney portiko'nun (deprem sonrası) yeniden inşası	MS 41-54	-----
32	Aphrodisias	<i>Sebasteion</i> ; kuzey portiko'nun inşası / (deprem sonrası) yeniden inşası	MS 14-41 / MS 41-68	-----
47	Aphrodisias	<i>Sebasteion</i> ile ilişkili (?) bir onarım	MS II. yy.	-----
75	Hydisos	İmparatorluk kültü ile ilişkili (?) [<i>naos</i>] inşası	MS 78-81	ἱερ[ε]ῦς [-----]
130	Panamara	İmparatorluk? kültü ile ilişkili <i>naos</i> ve bununla ilişkili kemer inşası, (Claudius tapınağı?)	MS I. yy. 2. y.	[ἱερατ]εύσαν[τες και στεφανηφορήσαντες και ἀρχιερατε]ύσαντε[ς τῶν Σε[βαστῶ]ν]

Tablo 6: Hamam ve *Gymnasion* Yapularına Yönelik İmar Faaliyetleri

No.	Yapı	İmar faaliyetinin niteliği	Tarih	Faaliyeti gerçekleştirilen kişinin memuriyeti
24	<i>Gymnasion</i> (?)	Sütun inşası; gençlerin <i>gymnasion</i> 'u	MS I. yy.	γυμνασιαρχήσας
35	Hadrian Hamamı	Sütun inşası; doğu avlu, batı portiko	MS II. yy.	-----
36	Eusebes Hamamı	Temelinden itibaren inşa (?) / bağış (?)	MS 14-37	?
37	<i>Gymnasion</i>	Gençlerin <i>gymnasion</i> 'u (?)	MS 117-138	?
38	Hadrian Hamamı	<i>Alipterion</i> inşası	MS 117-138	?
39	Hadrian Hamamı	Portiko; güney avlu	MS 117-138	-----
44	Hadrian Hamamı	Sütun inşası; doğu avlu	MS II. yy.	-----
45	Hadrian Hamamı (?)	Sütun inşası	MS II. yy.	-----
46	Hadrian Hamamı	Sütun inşası; doğu avlu	MS II. yy.	-----
51	Diogenes <i>Gymn.</i>	<i>Alipterion</i> ve sütun inşası, girişte kaplama	MS 170-190	ἀρχιερέα, ταμίαν, ἀρχινεοποτόν, ἱερέα διὰ βίου θεᾶς Ἀφροδίτης
54	Hadrian Hamamı	Sütun inşası; doğu avlu, batı portiko	MS II.- III. yy.	?
55	Hadrian Hamamı	Sütun inşası; doğu avlu, batı portiko	MS II.- III. yy.	-----
71	<i>Gymnasion</i> (?)	<i>Bathron</i> (oturak) inşası	MS I. yy.	γυμνασιαρχῶ[ν] και ... ὑπογυμνασιαρχῶν
79	<i>Gymnasion</i> (?)	Sütun inşası	MÖ I. yy.	γυμνασιαρχῶν
82	<i>Gymnasion</i>	<i>Cancellus</i> inşası ve çevresindekilerin onarımı	MS I. yy. 1. y.	γυμνασιαρχήσαντα τῶν νέων
88	<i>Gymnasion</i> (?)	<i>Thyroma</i> inşası	?	[π]αιδονόμος ... ἐν τῇ παιδονομίᾳ
91	Hamam	<i>Alipterion</i> inşası, temelinden itibaren	MS 98 - 117	ἀγορανομιοῦντες
93	Hamam	Hamamın inşası, temelinden itibaren	MS 100 - 138	ἀρχιερατεύοντες
94	Hamam	Hamam inşasına yönelik bağış	MS II. yy.	ἱερο[πολ]ήσαντ[α] και ἀγορανο[μ]ήσαντα κ[α]ί γραμματεῦσαντα
96 - 97	Hamam	Hamamın tüm inşası (?)	MS I. yy.	-----
99	Hamam	<i>Apothyterion</i> inşası	MS I. yy. 2. y. - erken II. yy.	ἱερέυς
107	Hamam	Kadınlr hamamı inşası	MS erken II. yy.	[ἱερέυς ... και ... ἱερίαι]
108	<i>Gymnasion</i>	Yukarı <i>gymnasion</i> 'da <i>atrium</i> inşası	MS 117 - 161	[ἱερέυ]ς ... (και) ἱερέια ... [μετὰ τὴν ἱερωσύ]νην και στεφανηφορίαν
110	Hamam	<i>Azanius</i> hamamının <i>stoa</i> 'sında mozaik kaplama	MS II. yy. 2. y.	[ἱερέυς] ... (και) ἱερέια ...
113	Hamam	Onarım ve yeniden inşasına yönelik bağış	MS 138 - 198	ἱερέις ... ἐν αὐτῷ τῷ τῆς ἱερωσύνης ἐνιαυτῷ
117	Hamam	Hamamın tüm inşası (?)	MÖ I. yy. sonu	-----
120	<i>Gymnasion</i>	Sütun inşası	Principatus	γυμνασιαρχῆς [κατ]ὰ τὸ ψήφισμ[α]
138	Hamam	<i>Atrium</i> inşası	MS 117-161	ἡρχιεράτευκεν] ... και ἐστεφανοφόρηκεν και μετὰ πολλὰ ἀναλώματα τὰ ἐν τῇ ἀρχιερωσύ[ν]η
148	<i>Gymnasion</i>	<i>Tetrastylon</i> 'da <i>eksedra</i> 'nın kaplaması	MS 116 - 117	τεμιστῆς εἰρηνηγαρχικῆς (summa honoraria)
164	<i>Gymnasion</i> (?)	?	?	?

Tablo 7: Tiyatrolara Yönelik İmar Faaliyetleri

No.	İmar faaliyetinin niteliği	Tarih	Faaliyeti gerçekleştiren kişinin memuriyeti
3	<i>Logeion</i> ve <i>proskenion</i> inşası	MÖ 28	στεφανοφορήσας τὸ δέκατον ἐξῆς
26-27-28-29, 31(?)	<i>Analemma</i> , merdivenler, döşemeler(?), <i>cunei</i> , kemerler, oturaklar ve üçüncü <i>diazoma</i>	MS 41 - 96	-----
41	Sahne binası; sütunların inşası, duvarların ve zeminin kaplamaları	MS 138 - 161	ἀρχιερέυς και ἱερέυς διὰ βίου θεᾶς [[Ἀφροδίτης]]
51	11000 <i>denarii</i> kapitalli vakıf parasından 10000 <i>denarii</i> ile izleyici koltukları inşası, yol inşasının tamamlanması	MS 170 - 190	ἀρχιερέα, ταμίαν, ἀρχινεοποιόν, ἱερέα διὰ βίου θεᾶς Ἀφροδίτης
103	Tiyatro ve (Hekate tapınağı) <i>pronaos</i> 'un onarımı için bağış	MS I. yy. I. y.	ἱερέυς (bkz. <i>I.Stratonikeia</i> , no. 662a)
124	Tiyatronun üst kısmında duvar / set inşası	Principatus	ἀστυνόμους νομίμωσ και εὐτόνωσ ἀρξάντας

Tablo 8: Su Temini ve Sunumu ile İlişkili Yapılara Yönelik İmar Faaliyetleri

No.	Yeri	İmar faaliyetinin niteliği	Tarih	Faaliyeti gerçekleştiren kişinin memuriyeti
33	Aphrodisias	Su depoları, içerisindeki haznelerin ve içindeki işlerin inşası.	MS 83-96	γενόμενος ἱερέυς Ἡλίου και ἀρχ[τερ]εῦς Οὐεσπ[ασσιανο]ῦ Καίσαρος Σεβαστοῦ
92	Keramos	Çeşme inşası	MS 102 - 117	-----
104	Lagina	<i>Hydragogion</i> (?) ve çeşme inşası	MS I. yy.	ἱερέυς (bkz. <i>I.Stratonikeia</i> , no. 660)
119	Mylasa	Çeşme, su kuyusu (?) onarımı (?)	MS I. yy.	[- - -] και στεφανηφόρος και ἱερέυς Διὸς Ὀσσοῦ
123	Nysa	<i>Gymnasion</i> 'da (?) çeşme inşası	Principatus	[ἀ]γωνοθετῶν
134	Panamara (?)	<i>Parthenike</i> adındaki çeşmenin onarımı (?)	MS II. yy. başı	[με]τὰ τῆς ἱερείας
135-136-137	Lagina	<i>Hydragogion</i> inşası	MS II. yy. başı	ἱερῆ ... ἀρχιερῆ τῶν Σεβαστῶν, γυμνασιάρχον ... ἀγωνοθέτην ... ἱερῆ διὰ βίου ...

DİZİNLER

ANTİK ESERLER DİZİNİ (INDEX OPERUM ANTICORUM)

Agath.

- II, 17, 2 s. 35 dn. 211
 II, 17, 2-8 s. 35 dn. 210; s. 130 dn. 907

App., civ.

- I, 11, 97 s. 175 dn. 1233

Aristeid.

- XIV, 213 s. 41 dn. 256

Cass. Dio

- LIX, 28, 1 s. 131 dn. 907

Demosth.. or.

- XX, 18 - 21 s. 9 dn. 27

Dig.

- XXX. 41. 6-7 s. 74 dn. 503
 XXX. 41. 8-10 s. 74 dn. 504
 L. 1. 2 pr. s. 26 dn. 151; s. 38 dn. 231; s. 46 dn. 299
 L. 1. 38. 2 s. 26 dn. 151
 L. 4. 18. 5 s. 32 dn. 188
 L. 10. 3. 2 s. 49 dn. 320; s. 51 dn. 331; s. 153 dn. 1079
 L. 10.7 pr. s. 74 dn. 505
 L. 10. 7. 1 s. 74 dn. 505
 L. 12. 14 s. 15 dn. 83; s. 90 dn. 619; s. 123 dn. 857

Dio, or.

- XLVI, 6 s. 10 dn. 39
 XLVIII, 9-10 s. 38 dn. 232

Diod.

V, 62–63 s. 70 dn. 465

Dion Khrys.

I, 23 s. 17 dn. 91

XLVII, 15 s. 50 dn. 329

Hdt.

II, 129, 3 s. 66 dn. 436

VIII, 5, 1 s. 66 dn. 436

Hes., *erg.*

340-355 s. 27 dn. 158

355-360 s. 27 dn. 159

Isokr., *or.*

VII, 25 s. 9 dn. 27

Ksen., *hell.*

VI, 1, 3 s. 66 dn. 436

Lys.

XIX, 57-58 s. 9 dn. 27

Paus.

VIII, 43, 4 s. 35 dn. 210; s. 35 dn. 211; s. 152 dn. 1066

X, 4, 1 s. 50 dn. 326

Philostr., *soph.*

II, 3 (Olearius 548, 12-31) s. 146 dn. 1033

Plat., *polit.*

VIII, 545b-c s. 36 dn. 217

Plin., *epist.*

X, 23 s. 141 dn. 984

X, 24	s. 141 dn. 984
X, 70	s. 141 dn. 984
X, 79	s. 38 dn 236; s. 46 dn. 299
X, 112	s. 11 dn. 45

Plin., *nat.*

V, 107	s. 69 dn. 456
--------	---------------

Plut., *Perik.*

XIV, 1	s. 51 dn. 331
--------	---------------

Pol.

V, 90, 5-6	s. 17 dn. 92
XVI, 12, 3-4	s. 271 dn. 1344

Strab.

XII, 8, 18 (C 579)	s. 35 dn. 211; s. 130 dn. 907; s. 151 dn. 1065
XIII, 1, 59 (C 611)	s. 69 dn. 456
XIV, 2, 23 (C 658)	s. 132 dn. 913
XIV, 2, 23 (C 659)	s. 119 dn. 826

Tac., *ann.*

IV, 15	s. 131 dn. 907
IV, 55	s. 131 dn. 907

Theodos., *can.*

XXI, 33	s. 373
---------	--------

Vitr.

X, pr. 1-4	s. 65 dn. 427-428
------------	-------------------

ΕΠΙΓΡΑΦΙΚ ΕΣΕΡΛΕΡ ΔΙΖΙΝΙ

(KONKORDANZ)

Ai Trállεις, Pappakonstantinou
no. 77 T.123

AJA

— **108,3 (2004), Chaniotis**
s. 378-386 no. 1 T.1
s. 393vdd no. 12 T.16
s. 395vd no. 15 T.48
s. 397 no. 19 T.49
s. 397vd no. 20 T.50

ALA (ala2004), Roueché
no. 7 T.59

AnatSt

— **31 (1981), Sheppard**
s. 25vd no. 6 T.65

Aphrodisias Papers 1

Building of the Temple, Reynolds
s. 40 T.37

*Aphrodisias Papers 2**Construction of the Theatre, Reynolds*

s. 22 no. A.1 T.26
s. 23 no. A.2 T.28
s. 24 no. A.3 T.30
s. 24 no. A.4 T.27
s. 24vd no. A.5 T.29
s. 25 no. A.6 T.31
s. 26 no. B.1 T.41
s. 28 no. C T.57

*Aphrodisias Papers 4**Twelve buildings, Chaniotis*

s. 64 vd no. 1b T.40
s. 65 no. 2 T.2
s. 66 – 70 no. 4a T.52
s. 67 no. 4b T.53
s. 71vd no. 7 T.37
s. 72vd no. 8 T.51
s. 74vd no. 10 T.33
s. 77vd no. 11c T.17

Aphrodisias & Rome, Reynolds

doc. 36a-b T.3i-ii
doc. 37 T.4
doc. 39 T.16

ASAA— **29/30 (1967/68), Pugliese Carratelli**

s. 469vd no. 32 T.83

— **31/32 (1969/70), Pugliese Carratelli**

s. 372-374 no. 2 T.170
s. 394-396 no. 18 T.81
s. 396 no. 18bis T.80

BCH— **10 (1886), Kontoleon**

s. 520 no. 19 T.123

— **12 (1888), Cousin - Deschamps**

s. 101-104 no. 22 T.146

— **14 (1890), Doublet - Deschamps**

s. 627vd no. 30 T.75

— **15 (1891), Bérard**

s. 545 no. 9 T.87

- **18 (1894), Cousin - Deschamps** no. 158 T.64
s. 41 no. 5-6 T.77 no. 160 T.61
s. 23 no.16 T.87 no. 161 T.62
— **28 (1904), Cousin** no. 162 T.63
s. 261vd no. 87 T.144 no. 168 T.148
— **32 (1908), Reinach** no. 173 T.175
s. 499-513 T.63 no. 179 T.174
— **44 (1920), Hatzfeld** no. 185 T.171
s. 96 no. 34 T.104
— **51 (1927), Hatzfeld** **CIG II, 2**
s. 79vdd no. 28 T.129 no. 2713 T.68
— **58 (1934) Laumonier** no. 2714 T.70
s. 298vdd no. 2 T.161 no. 2751 T.10
s. 378 no. 41 T.78 no. 2752 T.6
— **62 (1938), Laumonier** no. 2753 T.12
s. 264 T.103 no. 2754 T.5
s. 168 T.128 no. 2926 T.157
- BSA** **CRAI**
— **50 (1955), Bean - Cook** — **50 (1906), Edhem Bey**
s. 112 no. 38 T.122 s. 419 no. IIIb T.60
s. 138 no. 52 T.121
— **59 (1964), Cormack** **EA**
s. 23 no. 24 T.43 — **4 (1984), French**
s. 27 no. 37 T.19ii s. 82 no. 1 T.71
— **12 (1988), Varinlioglu**
s. 88vd no. 14 T.176
— **13 (1989), Blümel**
no. 391 T.85i s. 5 no. *I.Mylasa*, 512 T.117
— **24 (1995), S. Şahin**
s. 33 dn. 48 T.90
— **25 (1995), Blümel**
s. 60vd no. 31 T.124
— **41 (2008), Ertuğrul**
s. 87vd no. 2 T.158
- Bull. ép.**
— **(1996), P. Charneux**
no. 391 T.85i
- La Carie, Robert**
no. 45 T.166
no. 46 T.74
no. 63a T.72
no. 67 T.73

GIBM IV.1, Hirschfeld

no. 924a T.79i
 no. 925a T.79ii
 no. 926 T.167

Gnomon**— 60 (1988), Crampa**

s. 607 T.92
 s. 607vd T.94

I.Aph.2007

no. 1. 2 T.4
 no. 1. 4 T.18iii
 no. 1.5 T.18i
 no. 1.6 T.18ii
 no. 1. 7 T.19i
 no. 1. 8 T.19ii
 no. 1. 102 T.22
 no. 1. 174 T.37
 no. 2.507 T.24
 no. 3.2 T.16
 no. 4.1 T.43
 no. 4.3 T.34
 no. 4.4 T.20
 no. 4.309 T.59
 no. 5.2 T.44
 no. 5.3 T.45
 no. 5.6 T.36
 no. 5.9 T.38
 no. 5.201 T.35
 no. 5.202 T.54
 no. 5.205 T.46
 no. 5.206. T.55
 no. 5.207 T.39i
 no. 5.208 T.39ii

no. 8.1(i) T.3i
 no. 8.5 T.3ii
 no. 8.14 T.30
 no. 8.82 T.31
 no. 8.84 T.42
 no. 8.85i T.41
 no. 8.108 T.28
 no. 8.111 T.26
 no. 8.112 T.27
 no. 8.113 T.29
 no. 8.115 T.57
 no. 9.1 T.32
 no. 9.25 T.23
 no. 9.112 T.21
 no. 11.302 T.17
 no. 12.26d T.40
 no. 12.304 T.2
 no. 12.308 T.25
 no. 12.314 T.33
 no. 12.318 T.47
 no. 12.404i T.14
 no. 12.404ii T.15
 no. 12.405 T.6
 no. 12.406 T.7
 no. 12.407 T.8
 no. 12.408 T.9
 no. 12.503 T.12
 no. 12.504 T.13
 no. 12.505 T.10
 no. 12.903 T.5
 no. 12.909 T.56
 no. 12.1006 T.52
 no. 12.1014 T.53
 no. 12.1111 T.51
 no. 13.503 T.11

no. 14.18	T.58	no. 23	T.101
		no. 24	T.100
<i>I.Iasos</i>		no. 36	T.102
no. 8	T.81	no. 65	T.97
no. 22	T.170		
no. 102	T.88	<i>I.Mylasa</i>	
no. 122	T.82	no. 326	T.116
no. 251	T.83	no. 329	T.118
no. 253	T.87	no. 338	T.115
no. 254	T.80	no. 504	T.119
no. 255	T.79	no. 505	T.120
no. 256	T.167	no. 512	T.117
no. 257	T.168	no. 952	T.75
no. 258	T.169	no. 957	T.76
no. 260	T.84		
no. 621	T.162	<i>I.Peraia</i>	
no. 622	T.164	no. 110	T.147
no. 623	T.163		
		<i>I.Stratonikeia</i>	
<i>I.Kaunos</i>		no. 15	T.138
no. 130	T.89	no. 16	T.135
		no. 17	T.144
<i>I.Keramos</i>		no. 108	T.127
no. 14	T.90	no. 110	T.128
no. 17	T.92	no. 111	T.125
no. 18	T.91	no. 112	T.129
no. 19	T.93i	no. 144	T.131
no. 20	T.93ii	no. 161	T.126
no. 26	T.94	no. 168	T.130
no. 28	T.95	no. 197	T.139
		no. 200	T.132
<i>I.Labraunda</i>		no. 220a	T.134
no.20	T.96	no. 226	T.133
no. 21	T.98	no. 227	T.141
no. 22	T.99	no. 229a-b	T.142i-ii

no. 267	T.145	s. 34vd	T.69
no. 281	T.143		
no. 289	T.136	JHS	
no. 292	T.140	— 11 (1890), Hicks	
no. 293	T.137	s. 124vd no. 7	T.94
no. 310	T.146	s. 125 no. 8	T.93ii
no. 522	T.104	s. 126 no. 9	T.93i
no. 530	T.111	— 17 (1897), Anderson	
no. 662b	T.103	s. 400 no. 5	T.67
no. 651	T.105		
no. 653	T.106	JRS	
no. 664	T.108	— 71 (1981), Roueché	
no. 668	T.112	s. 108-113 no. 6	T.59
no. 674	T.114		
no. 684	T.109	KST	
no. 685	T.110	— 14,2 (1993), Berti	
no. 701	T.113	s. 92vdd	T.85ii
no. 706a	T.107	— 21, 2 (2000), Berti	
no. 1009	T.151	s. 165 - 166 ve s. 169 (resim 6)	T.81
no. 1012	T.149		
no. 1026	T.150	Le Bas – Waddington	
no. 1314	T.176	no. 313	T.68
		no. 314	T.70a
		no. 315	T.70b
		no. 316	T.70c
		no. 317	T.70d
		no. 318	T.70e
		no. 502	T.71
		no. 1583	T.77
		no. 1591	T.13
		no. 1663b	T.172
		MAMA VI	
		no. 75	T.66
		no. 79	T.67
JDAI			
— 114 (1999), Rumscheid			
no. 74	T.157		
no. 77	T.156		
no. 145	T.153		
no. 146	T.154		
no. 147a.	T.177		
no. 149	T.155		
no. 151	T.160		
no. 162	T.159		

no. 98	T.74	s. 132vd no. 9	T.97
no. 106, I	T.72		
no. 147a	T.166		
MAMA VIII		OpAth	
		— 21 (1996), Liljenstolpe –Schmalensee	
		s. 129 – 131 ve 148	T.101
no. 413d	T.40		
no. 433	T.22	PCPhS	
no. 435a-b	T.29	— 26 (1980), Reynolds	
no. 436	T.27	s. 77vd no. 6	T.20
no. 437	T.18iii	s. 78 no. 7	T.34
no. 438	T.18i	s. 79 no. 10	T.21
no. 439	T.10		
no. 441	T.11	Pérée rhodienne, Bresson	
no. 442	T.7	no. 159 (7/6/1/189)	T.147
no. 443	T.8		
no. 444	T.9	RAL (= Rendiconti)	
no. 449	T.33	— 9, 4 (1993), Pugliese Carratelli	
no. 450	T.19i	s. 265 – 268 no. 2	T.85i
no. 484	T.25	s. 269 no. 3	T.86
no. 498	T.52	— 9, 6 (1995), Pugliese Carratelli	
no. 564	T.56	s. 673vdd	T.85i
MDAI(A)		REG	
— 15 (1890), Judeich		— 6 (1893), Reinach	
s. 155 no. 3	T.84	s. 180 no.18	T.88
— 18 (1893), Hiller		— 19 (1906), Reinach	
s. 333vd no. 2	T.173	s. 220vd no. 122	T.18ii
		s. 224 no. 127	T.14
Monument, Smith		s. 224vd no. 128	T.15
T.2	T.3i-ii	s. 225 no. 131	T.7
T.3	T.4		
		RPh	
		— 23 (1899), Haussoullier	
Nine Insc., Crampa		s. 282vd no. 4	T.165
s. 124vd no. 4	T.96		
s. 125vd no. 5	T.101		

SDAW		no. 914	T.27
— (1894), Fabricius		no. 915	T.29
s. 917 no. II	T.75	no. 916	T.31
s. 918 no. III	T.77	no. 922	T.57
		— XLIII (1993)	
SEG		no. 718	T.85i
— IV (1929)		no. 719	T.86
no. 414	T.173	— XLV (1995)	
— XVI (1959)		no. 1504	T.36
no. 689	T.121	no. 1521	T.85i
no. 690	T.122	no. 1525	T.90
— XXX (1980)		no. 1536	T.124
no. 1244	T.20	— XLVI (1996)	
no. 1248	T.21	no. 1422	T.101
no. 1255	T.34	— L (2000)	
— XXXI (1981)		no. 1107	T.81
no. 910	T.59	— LIV (2004)	
no. 913	T.23	no. 1020	T.1
no. 942	T.143	no. 1023	T.16
no. 944	T.150	no. 1027	T.49
— XXXVI (1986)		no. 1028	T.50
no. 987 A	T.81	no. 1041	T.48
no. 987 B	T.80	— LV (2005)	
— XXXVIII (1988)		no. 1147	T.152
no. 1063-17	T.92		
no. 1094	T.176		
— XXXIX (1989)		<i>Studi su Iasos di Caria</i>	
no. 1130	T.117	<i>stoà orientale, Pugliese Carratelli</i>	
— XL (1990)		s. 151 – 154	T.80 - 81
no. 945	T.4		
no. 946	T.37	<i>Studia in honorem Georgii Mihailov</i>	
— XLI (1991)		<i>Dedication, Reynolds</i>	
no. 911	T.26	s. 397-402	T.36
no. 912	T.28		
no. 913	T.30	ZPE	
		— 41 (1981), Varinlioglu	

s. 189-192 no. 1 T.150

— **43 (1981), Reynolds**

s. 317-327 no. 1 T.23

KENT İMARINA İLİŞKİN YUNANCA KELİMELEER DİZİNİ

- ἄβαξ·** T.112 (sat. 10) τὸν ποικίλον **ἄβακα** τῆ τραπέζῃ τῆς θεοῦ ἐπέθηκαν.
- ἀγορά·** T.90 (sat. 31-32) εἰς τὴν Σεβαστὴν κατασκευ[α]ζομένην στοὰν διπλῆν ἐν τῇ **ἀ[γο]ραῖ**; T.111 (sat. 13) τὴν πρὸ τῆς οἰκίας πρὸς τῇ βιοτικῇ **ἀγορᾶ** στοάν; T.112 (sat. 10) τὴν πρὸ τῆς **οἰκίας** στοὰν τὴν πρὸς τῇ βιοτικῇ **ἀγορᾶ**; T.142i (sat. 7); T.142ii (sat. 6) στρώσας λευκολίθῳ ἐν τῇ **ἀγορᾶ** πόδας ,αφ’; T.153 (sat. 13) ὑποσχόμενον καὶ εἰς τὴν **ἀγορὰν** κίονας εἴκοσι; T.154 (sat. 2) τὸν ἐπὶ τῆς **ἀγορᾶς** κρυπτὸν περίπατον; T.175 (sat. 16) χρήμα[τα δὲ δόντα? εἰς τὴν σκ]ούτλωσιν κα[ὶ] τὴν — τοῦ τετ]ραστόου τῆς [ἀγορᾶς? τῆς —]ίδος.
- ἀγορανόμιον** T.154 (sat. 3) τὸ **ἀγορανόμιον** καὶ τὸ περίστυλον Δώρ<ι>ον; T.170 (sat. 7) στέξαι τὸ **ἀγορανόμιον** καὶ τὸ προσκείμενον οἴκημ[α,]; T.170 (sat. 13) ζωγραφῆσειν πη τὸ **ἀγορανόμιο[ν]**.
- ἀκρωτήριο·** T.26 (sat. 3) **ἀκρωτή[ρ]ια** τὰ εἰς τὴν κε[- - - -].
- ἀλειπτήριο·** T.38 (fr.e) [- - - ὑπέ]σχετο τὸ **ἀλειπτήριο** [- - -]; T.51 (sat. 25) τὸ **ἀλειπτήριο** καὶ τὸν ἐμβασιλικὸν αὐτοῦ καὶ τὰς εἰσόδους καὶ ἐξόδους; T.91 (sat. 2) τὸ] **ἀλειπτήριο** ἐκ θεμελίων.
- ἀνατίθημι·** T.32 (sat. 1) **ἀνέθη[κ]αν** ἐκ τῶν ιδ[ίων]; T.33 (sat. 8) **ἀνέθηκε** ... ἐκ τῶν ιδίων ὑπαρχόντων; T.35 (sat. 2) ἐκ τῶν ιδίων ... **ἀνέθηκεν**; T.38 (fr.g) **ἀνέθηκεν** [κ]αὶ τῷ [- - -]; T.40 (sat. 23-24) [πρὶν **ἀνέθη]κα** τῇ θεῷ θυηπ[ολι]κῶν χρημάτων; T.41 (sat. 1) ἐκ τῶν ιδίων κατεσκευάσεν καὶ **ἀνέθηκεν**; T.44 (sat. 5) ἐκ τῶν ιδίων [**ἀνέθηκε**]; T.46 (sat. 7) ἐκ τῶν ιδίων **ἀνέθηκαν**; T.51 (sat. 16)

ἱερέα διὰ βίου θεᾶς Ἀφροδίτης ἢ **ἀνέθηκεν** χρήματα εἰς
 ἀρχιερέων; T.51 (sat. 19) τῇ πόλει δὲ μυριάδας δέκα [ῆ]μιου
ἀναθέντα εἰς αἰωνίων ἔργων κατασκευὰς; T.51 (sat. 33) τῇ
 λαμπροτάτῃ δὲ βουλῇ καὶ τῇ ἱερωτάτῃ γερουσίᾳ **ἀνατεθεικότα**
 χρήματα εἰς αἰωνίων κλήρων διανομᾶς T.54 (sat. 2) **ἀνέθηκεν**
 τῷ Δήμῳ -]; T.55 (sat. 2) τῷ Δήμῳ ἐκ [τῶν] ἰδίων **ἀνέθηκαν**; T.61
 (sat. 3) **ἀνέθηκε**; T.62 (sat. 4) ἐκ τῶν ἰδίων **ἀνέθηκε**; T.63 (sat. 8)
 κατεσκεύασεν τὸν παρθενῶνα οἰκοδομήσαντες καὶ
 ξυλώσαντες καὶ κεραμώσαντες καὶ χρεῖσαντες καὶ
 ζωγραφήσαντες **ἀνέθηκαν**; T.66 (sat. 15) [**ἀναθειῶσαν** καὶ εἰς
 ἔργων ἐπισκευὰς; T.74 (sat. 2) **ἀνέθηκεν** τῇ πι[ατρ]ίδι; T.76
 (sat. 5) ἐκ τῶν ἰδίων **ἀνέθηκαν**; T.77 (sat. 2) ἐκ τῶν [ἰ]δίων
ἀνέθεσαν; T.78 (sat. 2) **ἀνέθηκεν** τὸν ναόν?]; T.88 (sat. 7-8)
ἀνατέθεικεν ἐκ τῶν ἰδίων; T.91 (sat. 2) ἐκ θεμελίων
 κατασκευάσαντες ἐκ τῶν ἰδίων **ἀνέθησαν**.]; T.92 (sat. 8) τῇ[ν]
 κρήνην [κατασκευάσας **ἀνέθηκεν**.]; T.93i-ii (sat. 4) ἐκ τῶν ἰδίων
 κατασκευάσαντες **ἀνέθηκαν**; T.96 (sat. 3) ἐκ τῶν ἰδίων
ἀνέθηκεν; T.97 (sat. 4-5) **ἀνατεθεικότα**; T.100 (fr.c) [ἐκ τῶν
 ἰδίων] **ἀνέθηκεν**; T.100 (fr.h) [- -] ἀνέθηκεν; T.107 (sat. 6)
ἀναθέντες καὶ τὸ γυναικ[ῆ]ιον βαλανῖον; T.113 (sat. 13) εἰς
 ἐπισκευὴν καὶ κατασκευὴν βαλανείου, οὗ ὁ πάππος τ[οῦ]
 Ἀριστέου Φλά(ουιος) Αἰνέας **ἀνέθηκεν** τῇ πόλει; T.116 (sat. 8)
ἀνέθηκαν τοὺς ἐξῆς κίονας ὀκτώ ἐκ τῶν ἰδίων ὑπαρχόντων;
 T.117 (sat. 1-2) **ἀνέθηκε** τὰ βαλανῆα; T.118 (sat. 6) τὴν
 πα[ρ]αστάδα **ἀνέθηκεν**; T.121 (sat. 2) ἐκ τῶν ἰδίων **ἀνέθηκεν**.];
 T.123 (sat. 5) παρ' ἑαυτοῦ **ἀνέθηκεν** τὴν κρήνην καὶ τὸν Ἑρμῆν;
 T.127 (sat. 4) **ἀνέθηκαν** τὸν οἶκον] καὶ τὸ στρώμα [- -
 λευκόλι]θον; T.129 (sat. 2) [κατ]εσκεύασεν παρ' ἑαυτοῦ κ[αὶ

ἀνέθη]κεν; T.131 (sat. 12) ἀνέθηκαν τὸ ἀργ[ύ]ριον τῷ θεῷ εἰς ἀργυρώματα; T.132 (sat. 11) κατασκευάσαντες παρ' ἑαυτῶν ἀνέθηκαν; T.136 (sat. 5) ἀγάλματα ἀνατεθεικῶς ἐν τοῖς ἱεροῖς τῷ τε ἐν Παναμάροις καὶ τῷ ἐν Λαγείνοις καὶ τῷ ἐν Κολιόργοις; T.150 (fr.e) [ἀνέθη]κεν τ[- - -]; T.151 (sat. 2) καταριφθέντα ἐ]κ τῶν σισμῶν ἀνέ[θηκεν]; T.152 (sat. 4) ἀνέθηκαν τὴν ψαλίδα; T.154 (sat. 2) ἀνέθηκαν τὸν ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς κρυπτόν περίπατον καὶ; T.153 (sat. 16) ἀναθέντα καὶ τῇ Κλαυδία βουλῇ ἀργ[υ]ρ[ί]ου; T.156 (sat. 18) ἀναθέντα δὲ ἐκ τῶν ιδίων; T.159 (sat. 5) ἐκ τῶν ιδίων ἀνέθηκεν; T.161 (sat. 2) ἀνήθηκεν; T.163 (sat. 1) τὸν] πυλῶνα ἀνέθηκεν; T.166 (sat. 1) [τὸ - - -]ιον ἀνέθηκεν; T.171 (sat. 10) ἀμοιβῆς καὶ εὐνοίας ἔνεκεν ἀνέθηκεν; T.172 (sat. 5) ἀνέθηκεν τὸ τέμενος καὶ τὰ ἱερά; T.175 (sat. 9) [— ἀνα]θέντα? πρῶτον [χρήματα? τῇ πατ]ρίδι εἰς ἀγῶνα γυ[μνικόν].

- ἀνάλημμα:** T.27 (sat. 2) καὶ τὰ ἀναλήμματα; T.28 (sat. 2) τὰ ἀναλήμματα καὶ τὰς ἀνόδους.
- ἀνδρῶν:** T.147 (sat. 9) ποιήσαντα τὸν ἀνδρῶναν κατερειμένον ἀπὸ τοῦ σεισμοῦ ἐκ τῶν ιδίων.
- ἀνίστημι:** T.65 (sat. 4) ἀνέστησεν.; T.66 (sat. 17-18) ἐκ τῶν κοιν]ῶ[ν προ]σόδων [ἀνέστησεν ἢ πατρὶς]; T.67 (sat. 6) σ]ὺν παντὶ τῷ πε[ριόντι κό]σμῳ ἐκ τῶν ιδί[ων ἀνέστη]σεν; T.94 (sat. 16) ἀναστήσαντες [τὸν ἀ]νδριάντα καὶ τὴν εἰκόνα παρ' ἑαυτοῦ.
- ἀνοδος:** T.28 (sat. 3) τὰς ἀνόδους καὶ τὰ συστρώματα.
- ἀπογράφω:** T.176 (sat. 6-7) ἀπογεγραπφέναι δὲ καὶ τὰς ὀκτῶ δοκούς.

- ἀποδόχιον** T.154 (sat. 4) καὶ τὸ περίστυλον Δώρ<ι>ον καὶ τὰ ἐν αὐτῶ **ἀποδόχια** καὶ τὰ ἐπὶ τούτων ἐνγῆων ἐργαστήρια ἑκατὸν.
- ἀποδυτήριον** T.99 (sat. 2) [τὸ] **ἀποδυτήριον** [ἀνέθηκεν].
- ἀποθήκη** T.131 (sat. 7) τὴν **ἀποθήκην** συνπεσοῦσαν.
- ἀποκαθίστημι** T.23 (sat. 2) τὸ καθ' ἑαυτὸν μέρος ^v **ἀποκα[θ]έστησεν**; T.32 (sat. 1) π[ά]λιν ἐκ τῶν ἰδίων ... τελέσασα **ἀποκαθέστησεν**; T.33 (sat. 6) **ἀποκαταστήσας** τῇ πόλει; T.60 (sat. 13-14) ἐτελίωσεν καὶ **ἀποκατέστησεν**.
- ἀριστητήριον** T.144 (sat. 18) ἐπανορθωσάμενον τὴν τοῦ **ἀριστητηρίου** στενοχωρίαν.
- ἀτρείον** T.36 (sat. 7) ἐργεπιστατησάντων τοῦ βαλανείου καὶ τοῦ **ἀτρείου**; T.108 (sat. 4) σὺν παντὶ τῶ κόσμῳ τὸ **ἀτρείον** τοῦ ἄνω γυμνασίου; T.138 (sat. 7) κατεσκεύασεν ἐκ τῶν ἰδίων καὶ μέγιστον ἔργον **ἀτρείον** βαλανείῳ.
- βάθρον** T.28 (sat. 5) καὶ τὰ **βάθρα** πάντα; T.71 (sat. 3) τὰ τέσσαρα **βάθρα**.
- βαλανεῖον** T.36 (sat. 5) καὶ ἐκ τῆς ὕλης τοῦ Εὐσεβιανοῦ **βαλανείου**; T.36 (sat. 7) ἐργεπιστατησάντων τοῦ **βαλανείου** καὶ τοῦ ἀτρείου; T.93i-ii (sat. 3) καὶ τὸ **βαλανεῖον** ἐκ θεμελίων καὶ τὰ ἐν αὐτῶ ἔργα πάντα σὺν παντὶ τῶ κόσμῳ; T.94 (sat. 4) κατασκευασθῆναι [τὸ ἀνδρ]έον **βαλανεῖον**; T.96 (sat. 2) τὸ **βαλανῆον** [καὶ ἄλλα (?); T.97 (sat. 9-10) καὶ τὸ **βαλανεῖον**; T.107 (sat. 7) ἀναθέντες καὶ τὸ γυναικ[ῖ]ον **βαλανῖον**; T.110 (sat. 12) ἐσκούτλωσαν δὲ καὶ λίθῳ ποικίλῳ στοὰν [τοῦ Ἀζ]ανίου **βαλανίου**; T.113 (sat. 12-13) ἔδωκαν . . . εἰς ἐπισκευὴν καὶ κατασκευὴν **βαλανείου**; T.113 (sat.

- 15) [τουτ]ο του Ἀριστέου ἀνέντος τῆ πατρίδι τῶ [αὐτῶ ἐν]ιαυτῶ του **βαλανείου** μέρος; T.117 (sat. 1-2) ἀνέθ[η]κε τὰ **βαλανῆα**; T.138 (sat. 7) κατεσκεύασεν ἐκ τῶν ἰδίων καὶ μέγιστον ἔργον ἄτριον **βαλανεῖω**; T.143 (sat. 11) ἐν τοῖς δυ[σὶ] **βαλανεῖοις** ἔθεσαν ἄλειμμα ἡρωματισμέν]ον.
- βάσις**· T.156 (sat. 21) μαρμαρίνας τραπέζας ἰβ' σ<ύν> ταῖς **βάσειν** <ι>β'.
- βιβλιοθήκη**· T.59 (sat. 13) καὶ τὸν ἐν αὐτῇ οἶκον σὺν περιφλι[ώμασιν] καὶ **βιβλιοθήκαις** καὶ τοῖς παρ' αὐτὸν ἐργαστη[ρίοις]; T.52 (sat. 25-26) σὺν ὀροφαῖς καὶ τοῖς ἐν τῶ οἴκῳ κείοσιν καὶ **β[ιβλιοθή]καις** καὶ τοῖς φυραματικοῖς καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶ[σιν]; T.74 (sat. 1) [τὴν **βυβλιοθή]κην** ἐκ θεμελίων κατ[α]σκευάσαντες καὶ τὸν περὶ αὐ[τὴν] κόσμον.
- βουλευτήριον**· T.136 (sat. 10) ναὸν κατασκευάσας ἐν τῶ **βουλευτηρίῳ** καὶ κοσμήσας ἀξιοπρεπῶς; T.137 (sat. 28) **κατεσκευακότα** ναὸν ἐν τῶ περιστώῳ του **βουλευτηρίου** σὺν τοῖς ἀγάλμασιν ἐν παντὶ τῶ κόσμῳ.
- βιωτικός**· T.111 (sat. 13) [τὴν πρὸ τῆς οἰκίας πρὸς] τῇ **βιοτικῇ** ἀγορᾷ στοάν; T.112 (sat. 9) τὴν πρὸ τῆς οἰκίας στοάν τὴν πρὸς τῇ **βιοτικῇ** ἀγορᾷ.
- βωμόσπειρον**· T.51 (sat. 31) καὶ τοὺς κείονας μετὰ τῶν **βωμοσπειρῶν** καὶ κεφαλῶν.
- γεῖσος**· T.51 (sat. 23) ἐξ ἀρχῆς μέχρι τέλους ἐκ θεμελίων μέχρι **γεῖσους**; T.52 (sat. 20) τὰ τε ἐπιστύ[λια] καὶ ζωφόρους καὶ **γεῖση** τοῖς κείοσιν ἐπιτεθει[κέναι] πᾶσιν.

- γλυφή·** T.51 (sat. 30) καὶ τὰς λευκολίθους παραστά[δ]ας καὶ τὸ κατ' αὐτῶν εἶλημα μετὰ τῆς **γλυφῆς** αὐτῶν.
- γραμματοφυλακίον·** T.52 (sat. 9) τοῦ **γραμματοφυλακίου** ... τοῦ περ[ιστώ]ου στοᾶς μεσημβρινῆς ἀπὸ θεμελίων τὸ [λιθι]κὸν πᾶν; T.53 (sat. 1) τὴν μεση[μβρινὴν στοαν το]ῦ **γραμματαφυλακίου**.
- γραφή·** T.171 (sat. 3) τὴν ἐκθέτωσιν καὶ τὸν τούτων κόσμον καὶ χρῆσιν καὶ **γραφὰς**.
- γυμνάσιον·** T.37 (fr.d) τὸ **γυμνάσιον** τῶν νέων καὶ ΤΟ[- -]; T.51 (sat. 24) ἐν τῷ Διογενιανῶ δὲ **γυμνασίῳ**; T.82 (sat. 6-7) τοὺς τε λιθίνους κανκέλλους τοῦ **γυμνασίου**; T.107 (sat. 9) ἔθεσαν ἔλαιον πᾶσιν καὶ ἐ[ν] τῷ **γυμνασίῳ** τῇ πονπῇ τῆς θεᾶς; T.108 (sat. 4) σὺν παντὶ τῷ κόσμῳ τὸ ἄτριον τοῦ ἄνω **γυμ[νασίου]**; T.143 (sat. 25-26) ἐπαγγειλάμενοι σκουτλώσειν ἀπὸ ἐδάφους μέχρις ὀρόφου στοᾶν τοῦ Ἀδριανείου Ἀντων<ε>ί<κν>ου **γυμνασίου**; T.148 (sat. 10) ὑπὲρ τῆς στρώσεως τῆς ἐξέδρας τῆς ἐν τῷ τετραστύλῳ τοῦ **γυμνασίου**.
- διάζωμα·** T.28 (sat. 12-13) καὶ τὸ τρίτον **διάζωμα** τοῦ θεάτρου; T.29 (sat. 2) καὶ τὸ τρί[τ]ον **διάζωμα** τοῦ θεάτρου.
- διαστύλιον·** T.52 (sat. 14-15) καὶ στοᾶς ἀνατολικῆς ἀπὸ θ[εμε]λίῳν **διάστυλα** ὀκτώ μετενηνοχότα δὲ [εἰς ταύτη]ν; T.52 (sat. 17) καὶ τῆς παλαιᾶς στοᾶς κατὰ τὸ γενόμ[ενον] ψήφισμα **διάστυλα** ὀκτώ; T.52 (sat. 18) καὶ στοᾶς δυσμικῆ[ς **διά]στυλον** ἓν.
- διάφασις·** T.170 (sat. 9-10) θυρώσειν δὲ καὶ τὰς **διάφασεις** τῶν στυλοπαραστάδων καὶ χρίσειν ἐκ τῶν ἐκτὸς μερῶν.

δίδωμι

T.51 (sat. 14) λογιστήν μετὰ ὑπαतिकοὺς **δοθέντα** τῆς Κυζικηνῶν πόλεως; T.51 (sat. 20) **δέδοται** εἰς μὲν τὰ θεωρητήρια τοῦ Θεάτρου (δηνάρια) μύρια; T.51 (sat. 35) ἄλλας δὲ πολλὰς πολλακίς διανομὰς **δεδωκότα**; T.51 (sat. 37) ἑτέρας δὲ διανομὰς **δεδωκότα** πολλακίς τῇ τε βουλῇ πάση καὶ τῇ γερουσίᾳ; T.73 (sat. 10) **δεδωκυῖαν** ἰς τὴν κατασκευή[ν] τοῦ σεβαστοῦ Ἡρακλίου; T.82 (sat. 13) τὸ δὲ ἀνάλωμα ἰς τὸν ἀνδριάντα **ἔδωκεν**; T.90 (sat. 25) δινά[ρια] ὀκτακόσια **δίδωσιν**; T.94 (sat. 5) καὶ **δόντα** εἰς [τὴν κατ]ασκευὴν αὐτοῦ ἀργύρια; T.103 (sat. 1) [**ἔδωκεν**] καὶ εἰς τὴν τοῦ Θεά[τρου καὶ τοῦ προνάο]υ ἐπισκευὴν; T.105 (sat. 3) **ἔδωκεν** εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς στοᾶς; T.106 (sat. 3) **ἔδωκεν** εἰς τὴν κατασκε[υὴν] τῆς δυσμικῆς στοᾶς; T.107 (sat. 11) **δόντες** ταῖς γυναιξὶ ταῖς πολίτισιν τῇ ἀρχ<ι>ερωσύνη ἀνὰ * θ'; T.110 (sat. 10) **ἔδωκαν** τῇ τελευταίᾳ τριακάδῃ διανομὴν τοῖς ἐν τῷ περιπολίῳ; T.113 (sat. 6) **ἔδωκαν** διανομῆς ἐκάστῳ τῶν πολιτῶν ἀνὰ δηνάρια δύο ἐν τῷ Θεάτρῳ; T.113 (sat. 10) **ἔδωκαν** δὲ καὶ τὰ τῆς Σεβαστῆς δηνάρια χεῖλια ἐν αὐτῷ τῷ τῆς ἱερωσύνης ἐνιαυτῷ εἰς ἐπισκευὴν καὶ κατασκευὴν βαλανείου; T.133 (sat. 6) τε **δόσι** ἀρ[γυ]ρίου καὶ πάλιν ἐπὶ τῇ κ[α]τασκευῇ στοᾶς; T.139 (sat. 13) [**δούς**] διανομὰς ἐκάστῳ ἀνὰ * [. ']; T.142 (sat. 4) **δούς** τῇ πατρίδι ἰς μισθοδοσίαν ξενικοῦ δικαστηρίου ἀργυρίου * ς ' ; T.143 (sat. 15) γέρα τοῖς ἀνελθοῦ]σιν παρ' ἑαυτῶν **δόντες**; T.144 (sat. 11) σὺν τῇ λοιπῇ πολυτελείᾳ τῶν δειπνῶν **δόντα**; T.146 (sat. 38) **δόντες** δὲ φιλοτείμως καὶ μεγαλοψύχως καὶ τὰς νομὰς ταῖς προόδοις; T.156 (sat. 14) **δόντα** εἰς τὸ δημόσιον * ,βφκζ'; T.175 (sat. 14) χρήμα[τα δὲ **δόντα**? εἰς τὴν σκ]ούτλωσιν κα[ὶ] τὴν — τοῦ τετ]ραστόου τῆς [ἀγορᾶς? τῆς —]ίδος.

- δειπνιστήριον** T.40 (sat. 13) [ύ]πεσχημένος κατασκευάσει[ν] θυηπολεῖον **δειπνιστήριον** καὶ τὰ περὶ αὐτὸ οἰκήματα.
- δεξαμενή** T.33 (sat. 5) τὰ ὑδρεγδοχεῖα καὶ τ[ὰς] ἐν αὐτοῖς **δεξαμενάς**.
- δοκός** T.176 (sat. 7-8) ἀπογεγραπμένοι δὲ καὶ τὰς ὀκτώ **δοκοῦς**.
- δοκῶ** T.52 (sat. 28) τὸ δὲ περίστων ὄλον **δεδοκῶσ[θαι]** καὶ κεκεραμῶσθαι καὶ ὠροφῶσθαι καὶ συντε[τελει]ῶσθαι.
- ἑαυτοῦ** T.45 (sat. 9) ἐκ τῶν **ἑαυτοῦ**; T.52 (sat. 30) συντε[τελει]ῶσθαι ἐκ τῶν ἰδίων ὑφ' **ἑαυτοῦ**; T.59 (sat. 11) κτίστην καὶ σωτήρα καὶ τῆς **ἑαυτοῦ** πατρίδος; T.85 (sat. 14-15) ἀρχιερασάμενον ἐπ[ικοινω]νῶς τῶν Σεβββ. ἐν τῇ [**ἑαυ**]τοῦ πατρίδι; T.86 (sat. 7-8) πρώτην ἐν τῇ **ἑαυτῆς** πατρίδι; T.86 (sat. 15-16) ἐκ τῶν **ἑαυτῆς** ἀνδριάντος ἀναστάσει; T.94 (sat. 16) ἀναστήσαντες [τὸν ἀ]νδριάντα καὶ τὴν εἰκόνα παρ' **ἑαυτοῦ**; T.123 (sat. 5) παρ' **ἑαυτοῦ** ἀνέθηκεν; T.131 (sat. 12) κατεσκεύασαν παρ' **ἑαυτῶν**; T.132 (sat. 10) κατασκευάσαντες παρ' **ἑαυτῶν** ἀνέθηκαν; T.136 (sat. 2) μετὰ ἱερείας [τῆς καὶ **ἑαυτοῦ** γ]υναικὸς; T.143 (sat. 15) γέρα τοῖς ἀνελθοῦσιν παρ' **ἑαυτῶν** δόντες; T.145 (sat. 7-8) καὶ τὸ φιλοτρ[ο]φῖον κατεσκευάσ[ε]ν [π]αρ' **ἑαυτοῦ**; T.156 (sat. 23) τὸν **ἑαυτοῦ** φίλον; T.177 (sat. 3) κατασκευακέναι παρ' **ἑαυτοῦ**; T.177 (sat. 8-9) πεποιῆσθαι δὲ παρ' **ἑαυτοῦ** καὶ ἐνδώ[μη]σιν εἰς τὰ π[—].
- ἔδαφος** T.41 (sat. 1) καὶ τὴν σκούτλωσιν τοῦ τοίχου καὶ τοῦ **ἔδαφους**; T.143 (sat. 20-21) ψηφοθετήσαντες τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ προνάου τῆς Ἡρας τὰ **ἔδάφη**; T.143 (sat. 23-24) ἐπαγγειλάμενοι σκουτλώσειν ἀπὸ **ἔδαφους** μέχρις ὀρόφου στοὰν τοῦ Ἀδριανείου Ἄντων<ε>ί<ν>ου γυμνασίου.

- εἶλημα**· T.51 (sat. 30) καὶ τὰς λευκολίθους παραστά[δ]ας καὶ τὸ κατ' αὐτῶν **εἶλημα** μετὰ τῆς γλυφῆς αὐτῶν.
- εἴσοδος**· T.26 (sat. 2) εἰς [τὸ] θεάτρον **εἰσόδω[ν]**; T.51 (sat. 26) τὸ ἀλιπτήριον· καὶ τὸν ἐμβασιλικὸν αὐτοῦ καὶ τὰς **εἰσόδους** καὶ ἐξόδους; T.111 (sat. 12) ἔν τε [τῇ ἱεραῖ οἰκίᾳ τὰς τρεῖς στοᾶς] μετὰ τοῦ προπύλου τοῦ πρὸ τῆς **εἰσόδου**; T.112 (sat. 9) καὶ τὸ πρόπυλον σὺν τῇ **εἰσόδω**; T.127 (sat. 6) καὶ τὴν **εἴσο[δον]** σὺν καὶ τῇ ἐπι]χρώσει καὶ ζωγρα[φία].
- ἐκθέτωσις**· T.171 (sat. 3) τὴν **ἐκθέτωσιν** καὶ τὸν τούτων κόσμον καὶ χρῆσιν καὶ γραφὰς.
- ἐκχώννυμι**· T.124 (sat. 7) **ἐκχώσαντας** δὲ καὶ τὸν ἐπικείμενον τῷ θεάτρῳ σπῖλον.
- ἐμβασιλικός**· T.51 (sat. 25-26) τὸ ἀλιπτήριον· καὶ τὸν **ἐμβασιλικὸν** αὐτοῦ καὶ τὰς εἰσόδους καὶ ἐξόδους.
- ἐμός**· T.40 (sat. 15) ἐκ τῶν **ἐμῶν**.
- ἐνδώμησις**· T.129 (sat. 4) σὺν . . . καὶ τῇ **ἐνδωμήσει** τῶ[ν] λευκολίθων καὶ συ[. . .]νμασιν καὶ ἐξερείσμ[ασιν]; T.176 (sat. 9) πεποιῆσθαι δὲ παρ' ἑαυτοῦ καὶ **ἐνδώ[μη]σιν** εἰς τὰ π[—].
- ἐξέδρα**· T.52 (sat. 24) τοῦ δὲ οἴκου τοῦ βορινοῦ [τῆς τε] **ἐξέδρας** τὰ λείποντα λευκόλιθα πεποικηκότ[α πάν]τα; T.52 (sat. 27) ἐρ]γαστήριά τε σὺν τοῖς ἐν τῇ **ἐξέδρα** τετελειωκ[ότα δέκα]ἐννέα; T.83 (sat. 2) τὰς δύο **ἐξέδρας** καὶ τὸν ὄροφον τῆς στοᾶς; T.148 (sat. 8-9) ὑπὲρ τῆς στρώσεως τῆς **ἐξέδρας** τῆς ἐν

τῷ τετραστύλῳ τοῦ γυμνασίου; T.153 (sat. 15) σκουτλώσαντα δὲ καὶ μουσώσαντα καὶ ταύτην τὴν **ἐξέδραν** ἀντ' οὐδενός.

- ἐξέρεισμα** T.129 (sat. 4) σὺν . . . καὶ τῇ ἐνδωμήσει τῷ[ν] λευκολίθων καὶ συ[. . .]νμασιν καὶ **ἐξερείσμ[ασιν]**.
- ἐξοδος** T.51 (sat. 26) τὸ ἀλιπτήριον· καὶ τὸν ἐμβασιλικὸν αὐτοῦ καὶ τὰς εἰσόδους καὶ **ἐξόδους**.
- ἐπανορθώω** T.144 (sat. 17) **ἐπανορθωσάμενον** τὴν τοῦ ἀριστητηρίου στενοχωρίαν.
- ἐπιμελέομαι** T.25 (sat. 25-26) **ἐπιμεληθέντος** Ἐρμογένους το[ῦ] Ὑψικλέους φύσε[ι] δὲ Ἐρμοῦ τοῦ γραμματέως τῶν νέων; T.33 (sat. 9) **ἐπιμελη[θείσης]** Ἀμμίας τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ; T.42 (sat. 2) **ἐπιμεληθέντος** Ποπλίου Αἰλίου Καλλικράτους τοῦ προτολόγου ἄρχοντος; T.128 (sat. 6-7) [- - - ?**ἐπιμελη]θέντων** τῶν τοῦ [- - -].
- ἐπιμελητής** T.66 (sat. 18) δι' **ἐ[πι]μελητο[ῦ]**.
- ἐπισκευάζω** T.82 (sat. 8) ἐκ τῶν ἰδίων κατασκευάσαντα καὶ **ἐπισκευάσαντα** τὸν περὶ αὐτοὺς κόσμον; T.134 (sat. 11) [**ἐπισκευάσας** τὴν κ[ρ]ήνην τὴν λεγομένην Παρθενικὴν ἐκ τῶν ἰδίων; T.146 (sat. 44-45) ἐν τῇ στοᾷ ἦν ὁ πατὴρ αὐτῶν ἐκ θεμελίων **ἐπεσκεύασεν**.
- ἐπισκευή** T.66 (sat. 15) [ἀναθεῖσαν καὶ εἰς ἔργων **ἐπ[ι][σκευὰς]**; T.85 (sat. 7) ἔργω[ν κατασκευ]ὰς τε καὶ **ἐπισκ[ευὰς]**; T.103 (sat. 3) καὶ εἰς τὴν τοῦ θεά[τρου] καὶ τοῦ προνάου **ἐπισκευήν**; T.113 (sat. 12) ἔδωκαν . . . εἰς **ἐπισκευήν** καὶ κατασκευὴν βαλανείου; T.128 (sat. 2) τὴν **ἐπισκε[υήν]** καὶ τὴν κατασ[κευήν] τῶν ἐν [τῷ ἱερῷ? - -].

- ἐπιστύλιον** T.2 (sat. 1) τὸ ἐπιστ[ύλιον - - -]; T.6 (sat. 1-2) τὸ ἐπιστύλιον καὶ τὸν ἐπ' αὐτοῦ κόσμον; T.7 (sat. 1) [- - - τὸ ἐπιστύλιον?] καὶ τὸν ἐπ' αὐτοῦ κόσμον; T.8 (sat. 1) [- - - τὸ ἐπιστύλιον?] καὶ τὸν ἐπ' αὐτοῦ κόσμον; T.9 (sat. 1) [- - - τὸ ἐπιστύλιον? καὶ τὸν] ἐπ' αὐτοῦ κόσμον; T.10 (sat. 1-2) τὸ ἐπιστύλιον καὶ τὸν ἐπ' αὐτοῦ κόσμον; T.11 (sat. 1-2) [τὰ ἐπιστύλια] καὶ τὸν ἐπ' αὐτῶν [κόσμον; T.12 (sat. 1-2) τὸ ἐπιστύλιον [καὶ τὸν ἐπ' αὐτοῦ] κόσμον; T.13 (sat. 2-3) τὸ ἐπιστύλιον καὶ τὸν ἐπ' αὐτοῦ κόσμον; T.14 (sat. 1-2) τὸ ἐπιστύλιον καὶ τὸν ἐπ' αὐτοῦ κόσμον; T.15 (sat. 1-2) τὸ [ἐπιστύ^{c.6}]λιον κα[ὶ τ]ὸν ἐπ' αὐτοῦ κόσμον; T.52 (sat. 19) τὰ τε ἐπιστύ[λια] καὶ ζωφόρους καὶ γείση τοῖς κείοσιν ἐπιτεθει[κέναι] πᾶσιν.
- ἐπιτίθημι** T.52 (sat. 20) τὰ τε ἐπιστύ[λια] καὶ ζωφόρους καὶ γείση τοῖς κείοσιν ἐπιτεθει[κέναι] πᾶσιν; T.52 (sat. 22) κείοσιν τε αὐτῆς πεντε ἔχουσιν τοὺς [θρά]νους μόνους ἐπιτεθεικέναι τοὺς λοιποῦ[ς σφον]δύλους πάντας; T.112 (sat. 11) καὶ τὸν ποικίλον ἄβακα τῆ τραπέζῃ τῆς θεοῦ ἐπέθηκαν.
- ἐπίχρωσις** T.127 (sat. 6-7) καὶ τὴν εἴσο[δον] σὺν καὶ τῇ ἐπι[χρώσει] καὶ ζωγρα[φία].
- ἐργαστήριον** T.59 (sat. 13) καὶ τὸν ἐν αὐτῇ οἶκον σὺν περιφλι[ώμασιν] καὶ βιβλιοθήκαις καὶ τοῖς παρ' αὐτὸν ἐργαστη[ρίοις] διστέγοις δυσὶν; T.52 (sat. 26-27) ἐρ[γαστήρι]ά τε σὺν τοῖς ἐν τῇ ἐξέδρα τετελειωκ[ότα δέκα] ἑννέα; T.125 (sat. 5) <τ>ὰ [- - ἐρ] <γ>αστήρια; T.154 (sat. 5) καὶ τὸ περιστυλον Δώρ<ι>ον καὶ τὰ ἐν αὐτῶ ἀποδόχια καὶ τὰ ἐπὶ τούτων ἐνγῶν ἐργαστήρια ἑκατὸν.
- ἐργεπιστατέω** T.25 (sat. 28) ἐργεπιστατήσαντος Πανφίλου τοῦ Ἀρτέμωνος Κροκίωνος; T.27 (sat. 4-5) ἐργεπιστατήσαντος Ἐρμαῖ

Ἀριστοκλέους τοῦ Ἀρτεμιδώρου; T.28 (sat. 8-9)
 ἐργεπιστατήσαντος Ἐρμᾶ; T.29 (sat. 2) ἐργεπιστα]τήσαντος
 Ἐρμᾶ Ἀριστοκλέου[ς τοῦ Ἀρτεμιδώρου]; T.36 (sat. 7)
 ἐργεπιστατησάντων τοῦ βαλανείου καὶ τοῦ ἄτρειου; T.36 (sat.
 15) ἐργεπιστατησάντων; T.87 (sat. 1) ἐργεπιστατήσαντος
 Πότεντος τοῦ εὐεργέτου τῆς πόλεως.

ἔργον·

T.33 (sat. 7) κα[ι] κατασκευάσας τὰ ἐν αὐτοῖς [ἔργα; T.51 (sat. 19)
 τῇ πόλει δὲ μυριάδας δέκα [ἦ]μισυ ἀναθέντα εἰς αἰωνίων ἔργων
 κατασκευὰς; T.51 (sat. 21) καὶ τὸ ἔργον δὲ τοῦτο τὸ τῆς πλατείας
 (*scil.* ὁδοῦ); T.56 (sat. 3) κτίστης τῶν μεγίστων ἔργων ἐν τῇ
 πόλει; T.58 (sat. 19) καὶ μεγάλοις ἔργοις ἐκ τῶν ἰδίων
 κοσμήσαντος τὴν πόλιν; T.66 (sat. 15) [ἀναθεῖσαν καὶ εἰς ἔ]ργων
 ἐπ[ισκευὰς; T.85 (sat. 6) ἔργω[ν κατασκευ]ὰς τε καὶ ἐπισκ[ευὰς;
 T.85 (sat. 22) ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτοῦ ἔργω; T.86 (sat. 12) πρὸ τοῦ
 κατασκευασθέντος ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ... ἔργου; T.93i-ii (sat.
 3) καὶ τὸ βαλανεῖον ἐκ θεμελίων καὶ τὰ ἐν αὐτῷ ἔργα πάντα
 σὺν παντὶ τῷ κόσμῳ; T.114 (sat. 4) μετὰ ἀ[ρ]χιερωσύνην καὶ
 ἔργου κ[α]τασκευὴν μεγαλοπρεποῦς; T.129 (sat. 3) καὶ τὰς δύο
 [θύρας σ]ὺν τοῖς λευκολίθοις ἔργοις - - -]; T.138 (sat. 7)
 κατεσκεύασεν ἐκ τ]ῶν ἰδίων καὶ μέγιστον ἔργον ἄτρειον
 βαλανεῖον.

Ἡρακλίον·

T.73 (sat. 11) ἰς τὴν κατασκευὴ[ν] τοῦ σεβαστοῦ Ἡρακλίου.

ζωγραφέω·

T.63 (sat. 8) κατεσκεύασεν τὸν παρθενῶνα οἰκοδομήσαντες καὶ
 ξυλώσαντες καὶ κεραμώσαντες καὶ χρεΐσαντες καὶ
 ζωγραφήσαντες ἀνέθηκαν; T.170 (sat. 12-13) καὶ ζωγραφῆσιν
 πη τὸ ἀγορανόμο[ν].

- ζωγραφία** T.127 (sat. 7) καὶ τὴν εἴσο[δον σὺν καὶ τῆι ἐπι]χρώσει καὶ **ζωγρα[φία]**.
- ζώφορος** T.52 (sat. 20) τὰ τε ἐπιστύ[λια] καὶ **ζωφόρους** καὶ γείση τοῖς κείοσιν ἐπιτεθει[κέναι] πᾶσιν.
- θεάτρον** T.26 (sat. 2) εἰς [τὸ] **θεάτρον**; T.26 (sat. 5) ἐντ[ος τοῦ] **θεάτρον**; T.51 (sat. 20) δέδοται εἰς μὲν τὰ θεωρητήρια τοῦ **θεάτρον** (δηνάρια) μύρια; T.57 (sat. 4) τὴν μετασκούτλωσιν τοῦ πεδαλίου τοῦ **θεάτρον**; T.103 (sat. 2) εἰς τὴν τοῦ **θεά[τρον]** καὶ τοῦ προνάου ἐπισκευήν; T.113 (sat. 7) ἔδωκαν διανομῆς ἐκάστῳ τῶν πολιτῶν ἀνά δηνάρια δύο ἐν τῷ **θεάτρον**; T.124 (sat. 9) ἐκχώσαντας δὲ καὶ τὸν ἐπικείμενον τῷ **θεάτρον** σπίλον.
- θεμέλιος** T.50 (fr.b) ἐκ] **θεμελίων**; T.51 (sat. 23) ἐξ ἀρχῆς μέχρι τέλους ἐκ **θεμελίων** μέχρι γείσους; T.52 (sat. 11-12) ἀπὸ **θεμελίων** τὸ [λιθι]κὸν πᾶν; T.52 (sat. 14-15) στοᾶς ἀνατολικῆς ἀπὸ **θεμελίων** διάστυλα ὀκτώ μετενηνοχότα δὲ [εἰς ταύτη]ν; T.74 (sat. 1) [τὴν βιβλιοθή]κην ἐκ **θεμελίων** κατ[α]σκευάσαντες καὶ τὸν περὶ αὐ[τὴν κόσμον]; T.89 (sat. 4) [- - ἐκ **θεμελίων**; T.91 (sat. 2) τὸ] ἀλιπτήριον ἐκ **θεμελίων**; T.93i-ii (sat. 3) τὸ βαλανεῖον ἐκ **θεμελίων** καὶ τὰ ἐν αὐτῷ ἔργα πάντα σὺν παντὶ τῷ κόσμῳ; T.146 (sat. 44) ἐν τῇ στοᾷ ἦν ὁ πατὴρ αὐτῶν ἐκ **θεμελίων** ἐπεσκεύασεν.
- θεωρητήριον** T.51 (sat. 20) δέδοται εἰς μὲν τὰ **θεωρητήρια** τοῦ θεάτρον (δηνάρια) μύρια.
- θράνος** T.52 (sat. 21-22) κείοσιν τε αὐτῆς πεντε ἔχουσιν τοὺς **[θρά]νους** μόνους ἐπιτεθεικέναι τοὺς λοιποὺς[ς σφον]δύλους πάντας.

θυμέλη·	T.102 (fr.a) Ἰστίης θυμέλην .
θύρα·	T.129 (sat. 3) καὶ τὰς δύο [θύρας σ]ὺν τοῖς λευκολίθοις ἔργοις [-].
θυρώω·	T.170 (sat. 9) θυρώσειν δὲ καὶ τὰς διαφάσεις τῶν στυλοπαραστάδων.
θύρωμα·	T.52 (sat. 31) σὺν [καὶ τοῖς] ἐφεστῶσιν θυρώμασιν πᾶσιν; T.88 (sat. 9) καὶ τὰ θυρώματα ἐπὶ τοῦ πυλῶνος.
θ[---]·	T.174 (sat. 4) τὴν θ[---] .
ἴδιος·	T.25 (sat. 25) [τ]ὴν δὲ ἀνάθεισιν τοῦ ἀγάλματος [πεπ]οιῆσθαι τοὺς νέους ἐκ τῶν ιδίων ; T.32 (sat. 1) ἀνέθη[κ]αν ἐκ τῶν ιδίων ; T.32 (sat. 1) πάλιν ἐκ τῶν ιδίων ... τελέσσασα ἀποκαθέστησεν; T.33 (sat. 8-9) ἀνέθηκε ... ἐκ τῶν ιδίων ὑπαρχόντων; T.35 (sat. 2) ἐκ τῶν ιδίων τοῦτον τὸν κείονα ἀνέθηκεν; T.41 (sat. 1) ἐκ τῶν ιδίων κατεσκευάσεν καὶ ἀνέθηκεν; T.44i (sat. 5) ἐξ κεί[ο]γας ἐκ τῶν ιδίων [ἀνέθηκε]; T.46 (sat. 6-7) ἐκ τῶν ιδίων ἀνέθηκαν; T.51 (sat. 25) ἀπὸ ἐτέρων ιδίων χρημάτων; T.52 (sat. 9) T.52 (sat. 8) τετελειωκότα [δὲ καὶ] ἐκ τῶν ιδίων ; T.52 (sat. 30) καὶ συντε[τελει]ῶσθαι ἐκ τῶν ιδίων ὑφ' ἑαυτοῦ; T.53 (sat. 1) ἐκ τῶν ιδίων κατασκευάσας; T.55 (sat. 2) τῷ Δήμῳ ἐκ [τῶν] ιδίων ἀνέθηκαν; T.58 (sat. 20) καὶ μεγάλοις ἔργοις ἐκ τῶν ιδίων κοσμήσαντος τὴν πόλιν; T.62 (sat. 3) ἐκ τῶν ιδίων ἀνέθηκε; T.67 (sat. 5-6) ἐκ τῶν ιδίων ἀνέστη[σεν]; T.76 (sat. 5) - - ἐκ] τῶν ιδίων ἀ[νέθηκαν]; T.77 (sat. 2) ἐκ τῶν [ιδίων ἀνέθεσαν; T.80 (sat. 1) ἐκ [τῶν ιδίων [καθιέρωσεν]; T.81 (sat. 2) ἐκ τῶν ιδίων [κα]θιέρωσεν; T.82 (sat. 7) ἐκ τῶν ιδίων κατασκευάσαντα καὶ ἐπισκευάσαντα; T.83 (sat. 2) κατασκευά[σεν ἐκ τῶν ιδίων .]; T.85

(sat. 22) ἐν τῷ **ιδίῳ** αὐτοῦ ἔργῳ; T.88 (sat. 8) ἀνατέθεικεν ἐκ τῶν **ιδίων**; T.91 (sat. 2) ἐκ θεμελίων κατασκευάσαντες ἐκ τῶν **ιδίων** ἀνέθηκαν.; T.93i-ii (sat. 4) ἐκ τῶν **ιδίων** κατασκευάσαντες ἀνέθηκαν; T.96 (sat. 3) ἐκ τῶν **ιδίων** ἀνέθηκ]εν; T.97 (sat. 9) ἀνα[τεθει]κότα . . . [ἐκ τῶν **ιδίων**; T.100 (fr.c) [ἐκ τῶν **ιδίων**] ἀνέθη[κεν]; T.101 (sat. 1) ἐκ τῶν **ιδίων** ἀνέθηκεν; T.111 (sat. 11) κατασκευάσαντας ἐκ τῶν **ιδίων**; T.112 (sat. 8) κατεσκεύασαν ἐκ τῶν **ιδίων** τῇ ἱερᾷ οἰκίᾳ τὰς τρεῖς στοὰς; T.116 (sat. 10) ἀνέθηκαν τοὺς ἐξῆς κίονας ὀκτὼ ἐκ τῶν **ιδίων** ὑπαρχόντων; T.121 (sat. 2) ἐκ τῶν **ιδίων** ἀνέθηκεν.; T.134 (sat. 14) [ἐπισκεύασας τὴν κ]ρήνην τὴν λεγομένην Παρθενικὴν ἐκ τῶν **ιδίων**; T.135 (sat. 8) ἀγωνοθέτην κατ' ἐνιαυτὸν ἐκ τῶν **ιδίων**; T.136 (sat. 6) μὴ διαλελοιπῶς μηδὲ ἐνὶ ἐνιαυτῷ τοῦ ἐκ τῶν **ιδίων** λειτουργεῖν; T.136 (sat. 9) καὶ ὕδατα πλούσια εἰσαγείωκχεν **ιδίοις** ἀναλώμασιν; T.137 (sat. 20) ἀγωνοθετοῦντα κατ' ἐνιαυτὸν ἐκ τῶν **ιδίων**; T.138 (sat. 7) κατεσκεύασεν ἐκ τῶν **ιδίων** καὶ μέγιστον ἔργον ἄτρειον βαλανεῖω; T.140 (sat. 4) κατασκευάσ[ας - - - -]λι[- -]κων ἐκ τῶν [**ιδίων**; T.141 (sat. 10) κατεσκεύασεν . . . ἐκ τῶν **ιδίων** τὴν ι[- - -]; T.147 (sat. 12) ποιήσαντα τὸν ἀνδρῶναν κατερειμένον ἀπὸ τοῦ σεισμοῦ ἐκ τῶν **ιδίων**; T.148 (sat. 13) πάλιν δὲ ὑπὲρ ἀναστάσεως τῆς Νείκης ἐκ τῶν **ιδίων** τειμηθεῖς τειμαῖς διὰ νυκτὸς στρατηγικαῖς; T.156 (sat. 19) ἀναθέντα δὲ ἐκ τῶν **ιδίων**; T.159 (sat. 5) ἐκ τῶν **ιδίων** ἀνέθηκεν; T.167 (sat. 6) ἐκ τῶν **ιδίων**.

ιδρύω

T.102 (fr. b) ? **ιδρύσατ]ο**.

ιερὸν

T.4 (sat. 2) τὸ **ιερὸν**; T.109 (sat. 7) ἐστίασαντες ταῖς ἐορταῖς τοὺς τε [ἐν τῇ πόλι καὶ το]ὺς ἐν τῷ **ιερῷ**; T.109 (sat. 10) ἐχαρ[ίσαντο δὲ

καὶ] τὰ **ιερά** τοῖς θύουσιν; T.110 (sat. 11) ἐχ[αρίσαντο δὲ] καὶ τὰ **ιερά** τοῖς θύουσιν; T.112 (sat. 6) τὸ χαρίσασθαι τοῖς θύουσιν τὰ **ιερά**; T.135 (sat. 9) **ιερά** καὶ ἀγάλματα θεῶν κατεσκευακότα; T.135 (sat. 11) ὕδραγώγια πεποηκότα καὶ ὕδατα εἰσαγειωκχότα εἰς τὸ **ιερόν** τῆς Ἑκάτης; T.136 (sat. 5) ἀγάλματα ἀνατεθεικῶς ἐν τοῖς **ιεροῖς** τῷ τε ἐν Παναμάροις καὶ τῷ ἐν Λαγείνοις καὶ τῷ ἐν Κολιόργοις; T.136 (sat. 9) [κ]αὶ ὕδραγώγια κατεσκεύασεν ἐν τῷ **ιερῷ** τῆς Ἑκάτης; T.137 (sat. 26) κατεσκευακότα ὕδραγώγια καὶ ὕδατα εἰσαγειωκχότα εἰς τὸ **ιερόν** τῆς Ἑκάτης; T.139 (sat. 16) ἐχαρίσ]ατο δὲ καὶ τοῖς θύουσιν τῷ θεῷ τὰ **ιερά**; T.144 (sat. 25) τῆς ἐν τῷ **ιερῷ** διὰ τὸ [- - -].

- ι[- - -]· T.141 (sat. 10) κατεσκεύασεν . . . ἐκ τῶν ἰδίων τὴν ι[- - -].
- καγκέλλος· T.76 (sat. 4) - - - τοῦ] **καγκέλλου** [- -]; T.82 (sat. 6) τοὺς τε λιθίνους **κανκέλλους** τοῦ γυμνασίου.
- καθιέρω· T.80 (sat. 1) ἐκ [τῶν ἰδί]ων [**καθιέρωσεν**]; T.81 (sat. 2) ἐκ τῶν ἰδίων [**κα**]θιέρωσεν; T.154 (sat. 6) τὰς ἐπ' αὐτῶν προσόδους **καθιέρωσαν** τοῖς Σεβαστοῖς καὶ τῷ δήμῳ εἰς τὸ διηνεκὲς.
- καθιδρύω· T.130 (sat. 4) **καθιδρυσάμενο**ι τὸν ἱερ[ὸν ναὸν τοῦ].
- κάλυμμα· T.170 (sat. 5-6) κατασκ[ευ]άσαι τὴν ὀροφὴν ἔχ[ου]σαν στρώματα καὶ **κά[λυ]μμα**.
- κατάγλυφος· T.81 (sat. 2) σὺν τοῖς στύλοις καὶ στυλ]οβάταις καὶ σπείραις καὶ τοῖς ἐπι[φ]ερομένοις λευκολίθοις **καταγλύφοις**.
- καταρίπτω· T.151 (sat. 2) **καταριφθέ[ντα]** ἐ]κ τῶν σισμῶν ἀνέ[θηκεν].

κατασκευάζω T.33 (sat. 7) κατασκευάσας τὰ ἐν αὐτοῖς [ἔργα; T.40 (sat. 12) [ύ]πεσχημένος κατασκευάσει[ν] θυηπολεῖον δειπνιστήριον; T.41 (sat. 1) ἐκ τῶν ιδίων κατεσκευάσεν καὶ ἀνέθηκεν; T.51 (sat. 32) κατασκευακότα; T.53 (sat. 1) ἐκ τῶν ιδίων κατασκευάσας; T.63 (sat. 4) κατεσκευάσεν τὸν παρθενῶνα οἰκοδομήσαντες καὶ ξυλώσαντες καὶ κεραμώσαντες καὶ χρεΐσαντες καὶ ζωγραφήσαντες ἀνέθηκαν; T.74 (sat. 1) [τὴν βιβλιοθή]κην ἐκ θεμελίων κατ[α]σκευάσαντες καὶ τὸν περὶ αὐ[τὴν] κόσμον; T.82 (sat. 7-8) ἐκ τῶν ιδίων κατασκευάσαντα καὶ ἐπισκευάσαντα; T.83 (sat. 2) κατασκευά[σεν] ἐκ τῶν ιδίων.; T.85 (sat. 11) ἐν ᾧ κατεσκε[ύασεν] προ]σταδίῳ τε καὶ λουσω[ρίῳ; T.86 (sat. 8-9) πρὸ τοῦ κατασκευασθέντος ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ... ἔργου; T.89 (fr.b-c sat. 3) [- - - κατεσ]κεύ[α - - -]; T.90 (sat. 30-31) εἰς τὴν Σεβαστὴν κατασκευ[α]ζομένην στοὰν διπλῆν; T.90 (sat. 36) ἐν [τῇ κα]τασκευαζ[ο]μένη Σεβαστῇ σ[τοᾶ].; T.91 (sat. 2) ἐκ θεμελίων κατασκευάσαντες ἐκ τῶν ιδίων ἀνέθ[ηκαν].; T.92 (sat. 8) τῆ[ν] κρήνην [κατασκευάσας ἀνέθηκεν.]; T.93i-ii (sat. 4) ἐκ τῶν ιδίων κατασκευάσαντες ἀνέθηκαν; T.94 (sat. 4) [ύποσχόμε]νον δὲ κατασκευασθῆναι [τὸ ἀνδρ]έον βαλανεῖον; T.94 (sat. 15) καὶ τιμῆς ἔνεκεν τῆς εἰς αὐ[τὸν] κατασ]κευάσαντες; T.108 (sat. 3-4) κατεσκευάσ]αν σὺν παντὶ τῷ κόσμῳ τὸ ἄτρειον τοῦ ἄνω γυμ[νασίου]; T.111 (sat. 11) κατασκευάσαντας ἐκ τῶν ιδίων; T.112 (sat. 7) κατεσκευάσαν ἐκ τῶν ιδίων; T.126 (sat. 4) κατασκευάσαντες; T.129 (sat. 2) [κατ]εσκευάσεν παρ' ἑατοῦ κ[αὶ] ἀνέθηκεν; T.131 (sat. 11) κατεσκευάσαν παρ' ἑαυτῶν; T.132 (sat. 9-10) κατασκευάσαντες παρ' ἑαυτῶν ἀνέθηκαν; T.135 (sat. 10) ἱερὰ καὶ ἀγάλματα θεῶν κατεσκευακότα; T.136 (sat. 9) [κ]αὶ ὑδραγωγία κατεσκευάσεν ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Ἑκάτης; T.136 (sat. 10)

[κ]αὶ ναὸν **κατασκευάσας** ἐν τῷ βουλευτηρίῳ καὶ κοσμήσας ἀξιοπρεπῶς; T.137 (sat. 24) **κατεσκευακότα** ὑδραγωγία καὶ ὕδατα εἰσαγειωκχότα εἰς τὸ ἱερὸν τῆς Ἑκάτης; T.137 (sat. 27) **κατεσκευακότα** ναὸν ἐν τῷ περιστώῳ τοῦ βουλευτηρίου σὺν τοῖς ἀγάλμασιν ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ; T.138 (sat. 7) **κατεσκεύασεν** ἐκ τ]ῶν ἰδίων καὶ μέγιστον ἔργον ἄτρειον βαλανείῳ; T.139 (sat. 7) **κατασκευάσαντες** κατὰ τὰ μέγιστα τρα[πέζας τοῦ θεοῦ; T.140 (sat. 3) **κατασκευάσ[ας** - - - -]λι[- -]κων ἐκ τῶν [ιδίων; T.144 (sat. 18-19) καὶ **κατασκευάσαντα** τὴν τε ἐν<v> αὐτῷ ψαλίδα καὶ τὸν κοιτῶνα; T.145 (sat. 7) καὶ τὸ φιλοτρ[ο]φῖον **κατεσκευάσ[ε]ν** [π]αρ' ἑαυτοῦ; T.170 (sat. 3-4) [καὶ] πάλιν **κατασκ[ε]υάσαι** τὴν ὄροφὴν; T.173 (sat. 1) τὸ χρεο[φυλάκιον **κατεσκεύασαν.**]; T.177 (sat. 2-3) **κατασκευακέναι** παρ' ἑαυτοῦ.

κατασκεύασμα: T.170 (sat. 27-28) ποιήσασθαι τὴν ἐ[πι]γρ[αφ]ὴν ἐπὶ τῶν **κατασκευασμάτων;** T.170 (sat. 33) [.]ην τοῦ **[κ]ατα[σ]κευάσ[ματ]ο[ς].**

κατασκευή: T.51 (sat. 19) τῇ πόλει δὲ μυριάδας δέκα [ῆ]μισυ ἀναθέντα εἰς αἰωνίων ἔργων **κατασκευὰς;** T.73 (sat. 10) καὶ δεδωκυῖαν ἰς τὴν **κατασκευή[ν]** τοῦ σεβαστοῦ Ἡρακλίου; T.85 (sat. 6-7) ἔργω[ν **κατασκευ]άς** τε καὶ ἐπισκ[ευ]άς; T.94 (sat. 6) καὶ δόντα εἰς [τὴν **κατ]ασκευὴν** αὐτοῦ ἀργύρια; T.105 (sat. 3) ἔδωκεν εἰς τὴν **κατασκευὴν** τῆς στοᾶς; T.106 (sat. 4) ἔδωκεν εἰς τὴν **κατασκε[υ]ήν** τῆς δυσμικῆς στοᾶς; T.113 (sat. 12) ἔδωκαν . . . εἰς ἐπισκευὴν καὶ **κατασκευὴν** βαλανείου; T.114 (sat. 4-5) μετὰ ἀ[ρ]χιερωσύνην καὶ ἔργου **κ[α]τασκευὴν** μεγαλοπρεποῦς; T.128 (sat. 2-3) τὴν ἐπισκε[υ]ήν καὶ τὴν **κατασ]κευὴν** τῶν ἐν [τῷ ἱερῷ?

- -]; T.133 (sat. 7-8) ἐπὶ τῇ κ[α]τασκευῇ στοᾶς τῆς κα[λου]μένης Φλαβιανῆς.

- καταστέγασις**· T.26 (sat. 6) καὶ τ[ὴν ? κατασ]τέγασιν [- - - -].
- κατερείπω**· T.147 (sat. 9-10) ποιήσαντα τὸν ἀνδρῶναν **κατερειμένον** ἀπὸ τοῦ σεισμοῦ ἐκ τῶν ιδίων.
- κεραμόω**· T.52 (sat. 29) τὸ δὲ περίστων ὅλον δεδοκῶσ[θαι καὶ] **κεκεραμῶσθαι** καὶ ὠροφῶσθαι καὶ συντε[τελει]ῶσθαι ἐκ τῶν ιδίων ὑφ' ἑαυτοῦ σὺν [καὶ τοῖς] ἐφεστῶσιν θυρώμασιν πᾶσιν; T.63 (sat. 6-7) κατεσκεύασεν τὸν παρθενῶνα οἰκοδομήσαντες καὶ ξυλώσαντες καὶ **κεραμῶσαντες** καὶ χρεῖσαντες καὶ ζωγραφήσαντες ἀνέθηκαν.
- κερκίς**· T.28 (sat. 4) τὰς **κερκείδας** καὶ τὰς ψελίδας; T.29 (sat. 1) τὴν **κ]ερκείδα** καὶ τὰς ψελίδας.
- κεφαλή**· T.45 (sat. 8) τοὺς [ἐ]ξ [κεί]ονας σὺν σ[πε]ίραις καὶ **κεφαλεῖσιν**; T.51 (sat. 31) τοὺς κείονας μετὰ τῶν βωμοσπειρῶν καὶ **κεφαλῶν**; T.52 (sat. 19) τοῖς τε κείοσιν τῆς στοᾶς ταύτης προσ]επιτεθεικέναι τὰς **κεφαλὰς** πᾶσιν; T.55 (sat. 2) τοὺς τέσσαρας κείονα[ς σὺ]ν ταῖς σπείραις καὶ ταῖς **κεφαλεῖσιν**; T.68 (sat. 5) τὸν κείονα σὺν σπείρῃ καὶ **κεφαλῇ**; T.69 (sat. 6) τὸν κείονα σὺν σ[πε]ίρῃ καὶ **κεφαλῇ**; T.70 (sat. 6) τὸν κείονα σὺν σπείρῃ καὶ **κεφαλῇ**.
- κεφαλέον**· T.122 (sat. 2) τῆ[ν στοᾶν? - - συν - - καὶ τοῖς χ]ρυσοῖς **κεφαλέ[οις]**.
- κίον**· T.18i (sat. 8) τὸν **κίονα**; T.18ii (sat. 7-8) τὸν **κίονα**; T.18iii (sat. 7) τὸν **κίονα**; T.24 (sat. 2) τὸν **κίονα**; T.35 (sat. 2) τοῦτον τὸν **κείονα**

... σὺν τῷ σπειροκεφάλῳ; T.41 (sat. 1) τοὺς **κείονας** καὶ τὸν κατ' αὐτῶν κόσμον; T.44i (sat. 4) ἕξ **κεί[ο]γας** ἐκ τῶν ιδίων ... [σὺν τοῖς σπειροκεφάλοις]; T.45 (sat. 6) τοὺς [ἕ]ξ **[κεί]ονας** σὺν σ[πε]ίραις καὶ κεφαλεῖσιν; T.46 (sat. 4-5) τοὺς δεκατέσσαρας **κείονας** σὺν τοῖς σπειροκεφάλοις; T.51 (sat. 31) καὶ τοὺς **κείονας** μετὰ τῶν βωμοσπειρῶν καὶ κεφαλῶν; T.52 (sat. 18) τοῖς τε **κείοσιν** τῆς στοᾶς ταύτης προσεπιτεθεικέναι τὰς κεφαλὰς πᾶσιν; T.52 (sat. 20) τὰ τε ἐπιστύ[λια] καὶ ζωφόρους καὶ γείση τοῖς **κείοσιν** ἐπιτεθει[κέναι] πᾶσιν; T.52 (sat. 21) **κείοσίν** τε αὐτῆς πεντε ἔχουσιν τοὺς [θρά]νους μόνους ἐπιτεθεικέναι τοὺς λοιποὺς σφον]δύλους πάντας; T.52 (sat. 25) σὺν ὄροφαῖς καὶ τοῖς ἐν τῷ οἴκῳ **κείοσιν** καὶ β[ιβλιοθή]καις καὶ τοῖς φυραματικοῖς καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶ[σιν]; T.54 (sat. 1) τὸν **κειονα** σὺν τ[- -]; T.55 (sat. 2) τοὺς τέσσαρας **κείονα[ς]** σὺν ταῖς σπείραις καὶ ταῖς κεφαλεῖσιν; T.68 (sat. 4) τὸν **κείονα** σὺν σπείρηι καὶ κεφαλῇ; T.69 (sat. 5) τὸν **κείονα** σὺν σ[π]είρηι καὶ κεφαλῇ; T.70 (sat. 5) τὸν **κείονα** σὺν σπείρηι καὶ κεφαλῇ; T.100 (fr.g) [τοὺς ποικίλου]ς **κείονας** καὶ τὰ ἐπ[- -]; T.101 (sat. 1) καὶ τοὺς ποικίλους **κείονας** σὺν τοῖς σπειροκεφάλοις; T.115 (sat. 4) [τὸν **κ]είονα**; T.116 (sat. 9) τοὺς ἑξῆς **κίονας** ὀκτῶ; T.120 (sat. 4) [τὸν] **κείονα** ΣΤ[- -]; T.153 (sat. 13) ὑποσχόμενον καὶ εἰς τὴν ἀγορὰν **κίονας** εἴκοσι; T.167 (sat. 4) τοὺς **κίονας** μέχρι τῆς Δαμαίωνος στοᾶς; T.168 (sat. 3) τὸν **κίονα**; T.169 (sat. 3) τὸν **κίονα**.

κλειδοφυλάκιον· T.129 (sat. 3) τὴν τε ψαλίδα καὶ τὰς π[αστάδας] σὺν τῷ **κλειδοφυλακίῳ**.

- κοιτών·** T.144 (sat. 20) κατασκευάσαντα τήν τε ἐν<ν> αὐτῷ ψαλίδα καὶ τὸν **κοιτῶνα**.
- κοσμῆω·** T.1 (sat. 9-12) **κοσμῆσας** αὐτήν ἐπανγγελίαις καλλίσ[τ]αις καὶ ἀναθήμασιν; T.58 (sat. 21) καὶ μεγάλοις ἔργοις ἐκ τῶν ἰδίων **κοσμῆσαντος** τήν πόλιν; T.90 (sat. 4-5) πάσῃ **κεκοσμη<>μέ[ν]ος** ἀ]ρετῆι; T.136 (sat. 10) [κ]αὶ ναὸν κατασκευάσας ἐν τῷ βουλευτηρίῳ καὶ **κοσμῆσας** ἀξιοπρεπῶς.
- κόσμος·** T.41 (sat. 1) τοὺς κείονας καὶ τὸν κατ' αὐτῶν **κόσμον**; T.67 (sat. 5) σ]ὺν παντὶ τῷ πε[ριόντι **κό]σμῳ** ἐκ τῶν ἰδί[ων ἀνέστη]σεν; T.74 (sat. 2) [τὴν βιβλιοθή]κην ἐκ θεμελίων κατασκευάσαντες καὶ τὸν περὶ αὐ[τὴν **κόσμον**; T.75 (sat. 5) [σὺν τοῖς πυ]λῶσιν καὶ τῷ λ[ο]ι[πῷ **κόσμῳ**; T.78 (sat. 2) ἀνέθηκεν τὸν ναόν? σὺν τῷ **κόσμῳ** κ]αὶ τοῖς κύκλῳ τοίχοις; T.82 (sat. 9) καὶ ἐπισκευάσαντα τὸν περὶ αὐτοὺς **κόσμον**; T.93i-ii (sat. 3) καὶ τὸ βαλανεῖον ἐκ θεμελίων καὶ τὰ ἐν αὐτῷ ἔργα πάντα σὺν παντὶ τῷ **κόσμῳ**; T.101 (sat. 1) καὶ τὸν ἐπιφερόμενον κατ' αὐτῶν λευκόλιθον **[κόσμον**; T.108 (sat. 4) σὺν παντὶ τῷ **κόσμῳ** τὸ ἄτρειον τοῦ ἄνω γυμ[νασίου]; T.128 (sat. 9) καὶ **κόσμον** διη[νεκῆ - - -] ἀργυρωμάτων; T.136 (sat. 12) καὶ τὸν ἄλλον **κόσμον** πάντα πεπόηκεν; T.137 (sat. 29) σὺν τοῖς ἀγάλμασιν ἐν παντὶ τῷ **κόσμῳ**; T.167 (sat. 8) σὺν τῷ παντελεῖ **κόσμῳ** τὴν στοάν; T.171 (sat. 4) τὴν ἐκθέτωσιν καὶ τὸν τούτων **κόσμον** καὶ χρεῖσιν καὶ γραφὰς; T.176 (sat. 6) σὺν τοῖς λιποῦσιν κυματίοις κα[ὶ] τῷ ἐν αὐταῖς **κόσμῳ**.
- κρήνη·** T.92 (sat. 7) τῆ[ν] **κρήνην** [κατασκευάσας ἀνέθηκεν.]; T.104 (sat. 1) τὸ ὑδραγωγίον] τὸ φέρον ἐπὶ τὴν **κρήνην**; T.119 (sat. 3) εἰς τε τὰς προγονικὰς **κρήνας**; T.123 (sat. 6) παρ' ἑαυτοῦ ἀνέθηκεν τὴν

κρήνην καὶ τὸν Ἑρμῆν; T.134 (sat. 12) [ἐπισκευάσας τὴν κ]ρήνην τὴν λεγομένην Παρθενικὴν ἐκ τῶν ιδίων; T.176 (sat. 2) τὴν κρήνην [- - -].

- κρηπεῖς:** T.77 (sat. 2) τὸ πρόναον τὸ λίθινον ὄλον σὺν τῇ κρηπεῖδι.
- κτίστης:** T.1 (sat. 8-9) κτίστης καὶ εὐεργέτης τῆς πόλεως καὶ σωτήρ; T.25 (sat. 7-9) εὐεργέτην καὶ κτίστην γεγονότα διὰ προγόνων τοῦ δήμου; T.25 (sat. 14) κτίστην; T.42 (sat. 2) κτίστην καὶ εὐεργέτην ἐν πᾶσιν τῆς πατρίδος; T.56 (sat. 3) κτίστης τῶν μεγίστων ἔργων ἐν τῇ πόλει; T.58 (sat. 6) κτίστην; T.59 (sat. 9-10) κτίστην καὶ σωτήρα καὶ τῆς ἑαυτοῦ πατρίδος; T.64 (sat. 1) κτίστην καὶ φίλον [- - -]; T.72 (sat. 2-3) κτίστην κ[αὶ] εὐεργέτην τῆς πόλεως; T.157 (sat. 7) σωτήρα καὶ κτίστην τῆς πατρίδος.
- κυμάτιον:** T.176 (sat. 5) σὺν τοῖς λιποῦσιν κυματίοις κα[ὶ] τῷ ἐν αὐταῖς κόσμῳ.
- λευκόλιθος:** T.51 (sat. 29) καὶ τὰς λευκολίθους παραστά[δ]ας καὶ τὸ κατ' αὐτῶν εἶλημα μετὰ τῆς γλυφῆς αὐτῶν; T.52 (sat. 24) τοῦ δὲ οἴκου τοῦ βορινοῦ [τῆς τε] ἐξέδρας τὰ λείποντα λευκόλιθα πεποιηκότ[α πάν]τα; T.81 (sat. 2) σὺν τοῖς στύλοις καὶ στυλοβάταις καὶ σπείραις καὶ τοῖς ἐπι[φ]ερομένοις λευκολίθοις καταγλύφοις; T.90 (sat. 35) ἀναγ[ρα]φῆναι ἐν [στή]λι λευκολίθωι; T.100 (fr.i) [λε]υ[κ]ο[λιθ] - - ?; T.101 (sat. 1) τὸν τε λευκόλιθον στυλοβάτην; T.101 (sat. 1) καὶ τὸν ἐπιφερόμενον κατ' αὐτῶν λευκόλιθον [κόσμον; T.127 (sat. 5-6) ἀ[νέθη]καν τὸν οἶκον] καὶ τὸ στρώμα [- - λευκόλι]θον; T.129 (sat. 3) καὶ τὰς δύο [θύρας σ]ὺν τοῖς λευκολίθοις ἔργοις [- - -]; T.129 (sat. 4) σὺν . . . καὶ τῇ ἐνδωμήσει τῶ[ν] λευκολίθων καὶ συ[

...]νμασιν καὶ ἐξερεΐσμ[ασιν]; T.142i (sat. 7); T.142ii (sat. 5-6) καὶ στρώσας **λευκολίθω** ἐν τῇ ἀγορᾷ πόδας ,αφ'.

- λιθικός** T.52 (sat. 11-12) ἀπὸ θεμελίων τὸ **[λιθι]κὸν** πᾶν.
- λίθινος** T.76 (sat. 2-3) **?λίθινον**; T.77 (sat. 2) τὸ πρόναον **τὸ λίθινον** ὄλον σὺν τῇ κρηπείδι; T.82 (sat. 6) τοὺς τε **λιθίνους** κανκέλλους τοῦ γυμνασίου.
- λίθος** T.109 (sat. 10) ἐσκούτλωσαν δὲ καὶ **λίθω** ποικίλω στο[άν - -]; T.110 (sat. 12) ἐσκούτλωσαν δὲ καὶ **λίθω** ποικίλω στοᾶν [τοῦ Ἀζ]ανίου βαλανίου.
- λογήιον** T.3 (sat. 2-3) τὸ **λογήιον** καὶ τὸ προσκήνιον σὺν τοῖς ἐν αὐτῶι προσκοσμήμασιν πᾶσιν.
- λουσω[ρίον]** T.85 (sat. 12) ἐν ᾧ κατεσκε[ύασεν προ]σταδίω τε καὶ **λουσω[ρίω]**.
- μαρμαρίνος** T.156 (sat. 20) καὶ τὰς ἐν τῇ ὄψαρισπώλει<δι> **μαρμαρίνας** τραπέζας ιβ' σ<ύν> ταῖς βάσεσιν <ι>β'.
- μέρος** T.51 (sat. 22) ἐξ ἀμφοτέρων τῶν **μέρων**; T.113 (sat. 15) [τοῦτ]ο τοῦ Ἀριστέου ἀνέντος τῇ πατρίδι τῷ [αὐτῷ ἐν]ιαυτῷ τοῦ βαλανείου **μέρος**; T.170 (sat. 12) θυρώσειν δὲ καὶ τὰς διαφάσεις τῶν στυλοπαραστάδων καὶ χρίσειν ἐκ τῶν ἐκτὸς **μερῶν**.
- μεσότοιχος** T.170 (sat. 1) [τόν τ]ε **μεσότοιχον** [- -].
- μετασκούτλωσις** T.57 (sat. 4) τὴν **μετασκούτλωσιν** τοῦ πεδαλίου τοῦ θεάτρου.
- μεταφέρω** T.52 (sat. 15) καὶ στοᾶς ἀνατολικῆς ἀπὸ θ[εμε]λίων διάστυλα ὀκτῶ; **μετενηνοχότα** δὲ [εἰς ταύτη]ν.

- μουσόω** T.153 (sat. 14) σκουτλώσαντα δὲ καὶ **μουσώσαντα** καὶ ταύτην τὴν ἐξέδραν ἀντ' οὐδενός.
- μ[-----]** T.76 (sat. 3) ?λίθινον [[ON]] **Μ[-----** τοῦ] καγκέλλου.
- νάος** T.21 (sat. 3) τὸν **νάον** καὶ τ[ὸν βῶμ]ον; T.65 (sat. 3) ἀρχιερε[ὺς τῆς Ἀσίας τοῦ ἐν Ἐφέσῳ **ναοῦ**]; T.78 (sat. 2) [ἀνέθηκεν τὸν **ναόν**? σὺν τῷ κόσμῳ κ]αὶ τοῖς κύκλῳ τοίχοις; T.130 (sat. 4) καθι[δρουσάμενο]ι τὸν ἱερ[ὸν **ναόν** τοῦ - - ο]υ; T.132 (sat. 6) τὸν τῆς Ἥρας **ναόν** χρίσαντες καὶ πλάσαντες; T.136 (sat. 10) **ναόν** κατασκευάσας ἐν τῷ βουλευτηρίῳ καὶ κοσμήσας ἀξιοπρεπῶς; T.137 (sat. 27) κατεσκευακότα **ναόν** ἐν τῷ περιστώῳ τοῦ βουλευτηρίου σὺν τοῖς ἀγάλμασιν ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ; T.143 (sat. 19-20) ψηφοθετήσαντες τοῦ **ναοῦ** καὶ τοῦ προνάου τῆς Ἥρας τὰ ἐδάφη; T.146 (sat. 7) ἀρχιερέων καὶ ἀσιαρχῶν **ναῶν** τῶν ἐν Ἐφέσῳ.
- ξυλόω** T.63 (sat. 6) κατεσκεύασεν τὸν παρθενῶνα οἰκοδομήσαντες καὶ **ξυλώσαντες** καὶ κεραμώσαντες καὶ χρεΐσαντες καὶ ζωγραφήσαντες ἀνέθηκαν.
- ξυλόξεσις** T.129 (sat. 5) σὺν ... καὶ τῇ στεγ[άσει] καὶ τῇ λοιπῇ **ξυλοξ[έσει - -]** καὶ σὺν τῇ χρεΐσει[ι].
- οἶκημα** T.40 (sat. 14) θυηπολεῖον δειπνιστήριον[ν] καὶ τὰ περὶ αὐτὸ **οἰκήματα**; T.170 (sat. 8) καὶ στέξαι τὸ ἀγορανόμιον καὶ τὸ προσκείμενον **οἶκημ[α]**.
- οἰκία** T.111 (sat. 11) ἐν τε [τῇ ἱερᾷ **οἰκία** τὰς τρεῖς στοὰς] μετὰ τοῦ προπύλου τοῦ πρὸ τῆς εἰσόδου; T.111 (sat. 12) [τὴν πρὸ τῆς **οἰκίας** πρὸς] τῇ βιοτικῇ ἀγορᾷ στοάν; T.112 (sat. 8)

- κατεσκεύασαν ἐκ τῶν ἰδίων τῇ ἱερᾷ οἰκίᾳ τὰς τρεῖς στοᾶς; T.112 (sat. 9) τὴν πρὸ τῆς οἰκίας στοᾶν τὴν πρὸς τῇ βιοτικῇ ἀγορᾷ; T.125 (sat. 4) [- -] ΕΡΩ τῶν οἰκίων.
- οἰκοδομέω** T.63 (sat. 5-6) κατεσκεύασεν τὸν παρθενῶνα οἰκοδομήσαντες καὶ ξυλώσαντες καὶ κεραμώσαντες καὶ χρεΐσαντες καὶ ζωγραφήσαντες ἀνέθηκαν.
- οἰκοδομή** T.98 (sat. 3-4) τὴν στοᾶν ἐσκέπασεν τῇ οἰκοδομῇ.
- οἰκοδομία** T.129 (sat. 5) σὺν ... καὶ τῇ λοιπῇ οἰκοδομ[ία]; T.170 (sat. 2) [παρ]αθεΐσαν οἰκοδομ[ίαν].
- οἶκος** T.52 (sat. 12) καὶ τὸν ἐν αὐτῇ οἶκον; T.52 (sat. 23) τοῦ δὲ οἴκου τοῦ βορινοῦ [τῆς τε] ἐξέδρας τὰ λείποντα λευκόλιθα πεποιηκότ[α πάν]τα; T.52 (sat. 25) καὶ τοῖς ἐν τῷ οἴκῳ κείοσιν; T.127 (sat. 4) ἀνέθηκαν τὸν οἶκον] καὶ τὸ στρώμα [- - λευκόλι]θον.
- ὀροφή** T.52 (sat. 25) σὺν ὀροφαῖς καὶ τοῖς ἐν τῷ οἴκῳ κείοσιν καὶ βιβλιοθή]καις καὶ τοῖς φυραματικοῖς καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶ[σιν]; T.170 (sat. 4) κατασκ[ευ]άσαι τὴν ὀροφήν ἔχ[ου]σαν στρώματα καὶ κά[λυ]μμα; T.177 (sat. 4) τὴν μεσεμβρινὴν στοᾶ ὀροφήν χωρῶν ὀκτώ.
- ὀροφος** T.83 (sat. 2) τὰς δύο ἐξέδρας καὶ τὸν ὀροφον τῆς στοᾶς; T.143 (sat. 24) ἐπαγγειλάμενοι σκουτλώσειν ἀπὸ ἐδάφους μέχρις ὀρόφου στοᾶν τοῦ Ἀδριανείου Ἀντων<ε>ί<ν>ου γυμνασίου.
- ὀροφῶ** T.52 (sat. 29) τὸ δὲ περίστων ὅλον δεδοκῶσ[θαι καὶ] κεκεραμῶσθαι καὶ ὠροφῶσθαι καὶ συντε[τελει]ῶσθαι ἐκ τῶν ἰδίων ὑφ' ἑαυτοῦ σὺν [καὶ τοῖς] ἐφροσῶσιν θυρώμασιν πᾶσιν.

- ὄψαριοπωλεῖον**· T.156 (sat. 19-20) καὶ τὰς ἐν τῇ ὄψαριοπώλει<δι> μαρμαρίνας τραπέζας ἰβ' σ<ύν> ταῖς βάσεσιν <ι>β'.
- παραγώγιον**· T.119 (sat. 4) εἷς . . . τ[ὰ π]αραγώγια κατὰ τὴν τῶν προγόνων ἐπανγελίαν.
- παραστάς**· T.51 (sat. 29) καὶ τὰς λευκολίθους παραστά[δ]ας καὶ τὸ κατ' αὐτῶν εἶλημα μετὰ τῆς γλυφῆς αὐτῶν; T.118 (sat. 4-5) τὴν πα[ρ]αστάδα ἀνέθηκεν.
- παρθενών**· T.63 (sat. 5) κατεσκεύασεν τὸν παρθενῶνα οἰκοδομήσαντες καὶ ξυλώσαντες καὶ κεραμώσαντες καὶ χρεΐσαντες καὶ ζωγραφήσαντες ἀνέθηκαν.
- παστάς**· T.129 (sat. 2) τὴν τε ψαλίδα καὶ τὰς π[αστάδας] σὺν τῷ κλει]δοφυλακίῳ.
- πεδαλίον**· T.57 (sat. 4) τὴν μετασκούτλωσιν τοῦ πεδαλίου τοῦ θεάτρου.
- περιοικοδόμημα**· T.26 (sat. 2-3) τὰ ? περιοικοδομήμ[ατ]α λιθέας.
- περίπατος**· T.124 (sat. 11) ἀντὶ τῆς εἰς τὸν θερμὸν περίπατον δαπάνης; T.154 (sat. 3) τὸν ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς κρυπτὸν περίπατον; T.154 (sat. 8) χορήγιον τῶν δύο κρυπτῶν περιπάτων.
- περίστυλον**· T.154 (sat. 4) καὶ τὸ περίστυλον Δώρ<ι>ον καὶ τὰ ἐν αὐτῷ ἀποδόχια καὶ τὰ ἐπὶ τούτων ἐνγῆων ἐργαστήρια ἑκατὸν.
- περίστων**· T.52 (sat. 10-11) τοῦ γραμματοφυλακίου ... τοῦ περ[ιστώ]ου στοᾶς μεσημβρινῆς ἀπὸ θεμελίων τὸ [λιθι]κὸν πᾶν; T.52 (sat. 28) τὸ δὲ περίστων ὅλον δεδοκῶσ[θαι καὶ] κεκεραμῶσθαι καὶ ὠροφῶσθαι καὶ συντε[τελει]ῶσθαι; T.137 (sat. 28)

κατεσκευακότα ναὸν ἐν τῷ **περιστώφ** τοῦ βουλευτηρίου σὺν τοῖς ἀγάλμασιν ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ.

- περιφλίωμα**· T.39i-ii (sat. 3) τὸ **περιφλίωμα** ἐκ{κ} τῶν ιδίων ἀνέθηκεν; T.59 (sat. 12) καὶ τὸν ἐν αὐτῇ οἶκον σὺν **περιφλι[ώμασιν]** καὶ βιβλιοθήκαις καὶ τοῖς παρ' αὐτὸν ἐργαστη[ρίοις] διστέγοις δυσὶν.
- πῆγμα**· T.88 (sat. 11) σὺν τῷ **πῆγματι**.
- πῆχυς**· T.170 (sat. 31) [- - - **πη]χυν** καὶ ἥμισυ πλα[- -].
- πλάσσω**· T.132 (sat. 7) τὸν τῆς Ἡρας ναὸν χρίσαντες καὶ **πλάσαντες**.
- ποιέω**· T.25 (sat. 24-25) [τ]ῆν δὲ ἀνάθεσιν τοῦ ἀγάλματος **[πεπ]οιῆσθαι** τοὺς νέους ἐκ τῶν ιδίων; T.52 (sat. 24) τοῦ δὲ οἴκου τοῦ βορινοῦ [τῆς τε] ἐξέδρας τὰ λείποντα λευκόλιθα **πεποηκότ[α πάν]τα**; T.77 (sat. 2) **ἐ]ποίει**; T.135 (sat. 10) ὑδραγωγία **πεποηκότα** καὶ ὕδατα εἰσαγειωκχότα εἰς τὸ ἱερόν τῆς Ἐκάτης; T.85 (sat. 19) ἐλαιοθεσίαν πάνδημον **ποιησάμενον**; T.107 (sat. 5) **ποιησάμενοι** καὶ ἀποστολάς; T.135 (sat. 11) πάντα ἀδιαλίπτως **πεποηκότα** καὶ μεγαλοψύχως; T.136 (sat. 12) καὶ τὸν ἄλλον κόσμον πάντα **πεπόηκεν** καὶ τὰς ἄλλας πάσας φιλοτειμίας **πεπόηκεν**; T.137 (sat. 23) **πεποηκότα** πάντα ἐπὶ ὠφελία τῆς πόλεως; T.138 (sat. 8) καὶ ταῦτα ἡδέως **[ἐ]ποίησεν**; T.139 (sat. 8-9) **πεπο[ιηκῶς]** δὲ καὶ δημοθοινίας καὶ δεῖπνα πάση] τύ[χη καὶ ἡλικία] καὶ πάντα **ποιήσας** [εὐσεβῶς; T.147 (sat. 8) **ποιήσαντα** τὸν ἀνδρῶναν κατερειμένον ἀπὸ τοῦ σεισμοῦ ἐκ τῶν ιδίων; T.170 (sat. 25) καθότι τὴν ἐπαγγελίαν **πεποίητα[ι]**; T.170 (sat. 26) **ποιήσασθαι** τὴν ἐ[πι]γρ[αφ]ῆν ἐπὶ τῶν κατασκευασμάτων; T.176 (sat. 8) **πεποιῆσθαι** δὲ παρ' ἑαυτοῦ καὶ ἐνδώ[μη]σιν εἰς τὰ π[—].

- ποικίλος** T.100 (fr.g) [τούς **ποικίλου**]ς κείονας καὶ τὰ ἐπ[- -]; T.101 (sat. 1) καὶ τούς **ποικίλους** κείονας σὺν τοῖς σπιροκεφάλοις; T.109 (sat. 10) ἐσκούτλωσαν δὲ καὶ λίθῳ **ποικίλῳ** στο[άν - -]; T.110 (sat. 12) ἐσκούτλωσαν δὲ καὶ λίθῳ **ποικίλῳ** στοᾶν [τοῦ Ἀζ]ανίου βαλανίου; T.112 (sat. 10) καὶ τὸν **ποικίλον** ἄβακα τῇ τραπέζῃ τῆς θεοῦ ἐπέθηκαν.
- proantes** T.132 (sat. 8) τὸν **πρόαντα** σὺν τοῖς ἐπιφερομένοις πᾶσι.
- προδαπανάω** T.87 (sat. 2) **προδαπανήσαντος** ἐκ τῶν ιδίων.
- πρόδομον** T.5 (sat. 1) τὸ **πρόδομον**.
- πρόναον** T.77 (sat. 2) τὸ **πρόναον** τὸ λίθινον ὄλον σὺν τῇ κρηπείδι; T.103 (sat. 3) καὶ εἰς τὴν τοῦ θεά[τρου καὶ τοῦ **προνάου**] ἐπισκευὴν; T.143 (sat. 20) ψηφοθετήσαντες τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ **προνάου** τῆς Ἡρας τὰ ἐδάφη.
- προνοέω** T.70 (sat. 6-7) **προνοησαμένης** τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ Τρυφαίνης; T.153 (sat. 20) [**προνοησαμένου** τῆς ἀνα]στάσεως τῆς [στήλης ὑπὲρ] τῆς [Κλ]αυδίας βουλῆς Σέξ[σ]του Βάσσου τοῦ βουλευτοῦ.
- προσαπαρτίζω** T.77 (sat. 2) **προσαπαρτίσασα** Κλαυδία Ἀριστογενίς.
- προσεπιτίθημι** T.52 (sat. 19) τοῖς τε κείοσιν τῆς στοᾶς ταύτ[ης **προσ]επιτεθεικέναι** τὰς κεφαλὰς πᾶσιν.
- πρόπυλον** T.111 (sat. 12) ἔν τε [τῇ ἱερᾷ οἰκίᾳ τὰς τρεῖς στοᾶς] μετὰ τοῦ **προπύλου** τοῦ πρὸ τῆς εἰσόδου; T.112 (sat. 8) καὶ τὸ **πρόπυλον** σὺν τῇ εἰσόδῳ.

- προσκήνιον** · T.3i - ii (sat. 2-3) τὸ λογήιον καὶ τὸ **προσκήνιον** σὺν τοῖς ἐν αὐτῶι προσκοσμήμασιν πᾶσιν.
- προστάδιον** · T.85 (sat. 11-12) ἐν ᾧ κατεσκε[ύασεν **προ]σταδίῳ** τε καὶ λουσω[ρίῳ].
- πυλών** · T.75 (sat. 5) [σὺν τοῖς **πυ]λῶσιν** καὶ τῷ λ[ο]ι[πῶ] κόσμῳ; T.88 (sat. 10) καὶ τὰ θυρώματα ἐπὶ τοῦ **πυλῶνος**; T.162 (sat. 1) τὸν **πυλῶνα**; T.163 (sat. 1) τὸν] **πυλῶνα** ἀνέθηκεν.
- πύργος** · T.17 (sat. 3) τὸν **πύργον**.
- π[—]** · T.176 (sat. 9) πεποιῆσθαι δὲ παρ' ἑαυτοῦ καὶ ἐνδῶ[μῃ]σιν εἰς τὰ **π[—]**.
- σεισμός / σισμός** · T.32 (sat. 1) ὑπὸ **σεισ[μῶ]ν** δ[έκα]τενεχθέντα καὶ ἀχρη[ω]θέν[τ]α; T.147 (sat. 11) ἀνδρῶναν κατερειμένον ἀπὸ τοῦ **σεισμοῦ**; T.151 (sat. 2) καταριφθέντα ἐ]κ τῶν **σισμῶν** ἀνέ[θηκεν].
- σκεπάζω** · T.98 (sat. 3-4) τὴν στοὰν **ἐσκέπασεν** τῇ οἰκοδομῇ.
- σκουτλώω** · T.51 (sat. 27) **σκουτλώσαντα**; T.109 (sat. 10) **ἐσκούτλωσαν** δὲ καὶ λίθῳ ποικίλῳ στο[ὰν - -]; T.110 (sat. 11-12) **ἐσκούτλωσαν** δὲ καὶ λίθῳ ποικίλῳ στοὰν [τοῦ Ἀζ]ανίου βαλανίου; T.143 (sat. 23) ἐπαγγελιάμενοι **σκουτλώσειν** ἀπὸ ἐδάφους μέχρις ὀρόφου στοὰν τοῦ Ἀδριανείου Ἄντων<ε>ί<ν>ου γυμνασίου; T.153 (sat. 14) **σκουτλώσαντα** δὲ καὶ μουσώσαντα καὶ ταύτην τὴν ἐξέδραν ἀντ' οὐδενός.
- σκούτλωσις** · T.41 (sat. 1) καὶ τὴν **σκούτλωσιν** τοῦ τοίχου καὶ τοῦ ἐδάφους; T.175 (sat. 14) χρήμα[τα δὲ δόντα? εἰς τὴν **σκ]ούτλωσιν** κα[ὶ τὴν — τοῦ τετ]ραστόου τῆς [ἀγορᾶς? τῆς —]ίδος.

- σπεῖρα**· T.45 (sat. 7) τοὺς [ἐ]ξ [κεί]ονας σὺν **σ[πε]ίραις** καὶ κεφαλεῖσιν; T.55 (sat. 2) τοὺς τέσσαρας κείονα[ς σὺ]ν ταῖς **σπεύραις** καὶ ταῖς κεφαλεῖσιν; T.68 (sat. 5) τὸν κείονα σὺν **σπεύρηι** καὶ κεφαλῇ; T.69 (sat. 6) τὸν κείονα σὺν **σ[π]εύρηι** καὶ κεφαλῇ; T.70 (sat. 5) τὸν κείονα σὺν **σπεύρηι** καὶ κεφαλῇ; T.81 (sat. 2) σὺν τοῖς στύλοις καὶ στυλ]οβάταις καὶ **σπεύραις** καὶ τοῖς ἐπι[φ]ερομένοις λευκολίθοις καταγλύφοις.
- σπειροκέφαλον**· T.35 (sat. 3) τοῦτον τὸν κείονα ... σὺν τῷ **σπειροκεφάλῳ**; T.44i (sat. 7) ἐξ κεί[ο]νας ἐκ τῶν ἰδίων ... [σὺν τοῖς **σπειροκεφάλοις**]; T.46 (sat. 5-6) τοὺς δεκατέσσαρας κείονας σὺν τοῖς **σπειροκεφάλοις**; T.101 (sat. 1) καὶ τοὺς ποικίλους κείονας σὺν τοῖς **σπειροκεφάλοις**.
- σπίλος**· T.124 (sat. 9) ἐκχώσαντας δὲ καὶ τὸν ἐπικείμενον τῷ θεάτρῳ **σπίλον**.
- στέγασις**· T.129 (sat. 5) σὺν ... καὶ τῇ **στεγ[άσει]** καὶ τῇ λοιπῇ ξυλοξ[-] καὶ σὺν τῇ χρείσει[ι].
- στέγω**· T.170 (sat. 6) καὶ **στέξαι** τὸ ἀγορανόμιον καὶ τὸ προσκείμενον οἴκημ[α].
- στόα**· T.20i (sat. 1) τὴν **στόα[ν]**; T.52 (sat. 11) τοῦ γραμματοφυλακίου ... τοῦ περ[ιστώ]ου **στοᾶς** μεσημβρινῆς ἀπὸ θεμελίων τὸ [λιθι]κὸν πᾶν; T.52 (sat. 14) καὶ **στοᾶς** ἀνατολικῆς ἀπὸ θ[εμε]λίων διάστυλα ὀκτώ μετενηνοχότα δὲ [εἰς ταύτη]ν; T.52 (sat. 16) καὶ τῆς παλαιᾶς **στοᾶς** κατὰ τὸ γενόμε[ενον] ψήφισμα διάστυλα ὀκτώ; T.52 (sat. 17) καὶ στοᾶς δυσμικῆ[ς **διά]στυλον** ἓν; T.52 (sat. 18) τοῖς τε κείοσιν τῆς **στοᾶς** ταύτ[ης] προσ]επιτεθεικέναι τὰς κεφαλὰς πᾶσιν; T.53 (sat. 1) τὴν μεση[μβρινήν] **στοαν** το]ῦ

γραμματαφυλακ[ίου; T.83 (sat. 2) τὰς δύο ἐξέδρας καὶ τὸν ὄροφον τῆς **στοᾶς**; T.90 (sat. 31) εἰς τὴν Σεβαστὴν κατασκευ[α]ζομένην **στοᾶν** διπλῆν; T.90 (sat. 36) ἐν [τῆ κα]τασκευαζ[ο]μένη Σεβαστῆι **σ[τοᾶι.]**; T.98 (sat. 3) τὴν **στοᾶν** ἐσκέπασεν τῆ οἰκοδομῆ; T.105 (sat. 3) ἔδωκεν εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς **στοᾶς**; T.106 (sat. 4) ἔδωκεν εἰς τὴν κατασκε[υήν] τῆς δυσμικῆς **στοᾶς**; T.109 (sat. 10) ἐσκούτλωσαν δὲ καὶ λίθῳ ποικίλῳ **στο[ᾶν - -]**; T.110 (sat. 12) ἐσκούτλωσαν δὲ καὶ λίθῳ ποικίλῳ **στοᾶν** [τοῦ Ἀζ]ανίου βαλανίου; T.111 (sat. 11) ἐν τε [τῆ ἱερᾶ οἰκία τὰς τρεῖς **στοᾶς**] μετὰ τοῦ προπύλου τοῦ πρὸ τῆς εἰσόδου; T.111 (sat. 13) [καὶ τὴν πρὸ τῆς οἰκίας πρὸς] τῆ βιοτικῆ ἀγορᾶ **στοᾶν**; T.112 (sat. 8) κατεσκεύασαν ἐκ τῶν ἰδίων τῆ ἱερᾶ οἰκία τὰς τρεῖς **στοᾶς**; T.112 (sat. 9) καὶ τὴν πρὸ τῆς οἰκίας **στοᾶν** τὴν πρὸς τῆ βιοτικῆ ἀγορᾶ; T.121 (sat. 2) [τὴν **?στο[ᾶν]**; T.122 (sat. 1) τῆ[ν **στοᾶν?** - - - συν - - - καὶ τοῖς χ]ρυσοῖς κεφαλέ[οις.]; T.125 (sat. 3) [τὰς **σ[τ]οᾶς** ἐκ τῶν περι[σ]σωμάτων; T.133 (sat. 8) ἐπὶ τῆ κ[α]τασκευῆ **στοᾶς** τῆς κα[λου]μένης Φλαβιανῆς; T.143 (sat. 24) ἐπαγγειλάμενοι σκουτλώσειν ἀπὸ ἐδάφους μέχρις ὀρόφου **στοᾶν** τοῦ Ἀδριανείου Ἄντων<ε>ί<ν>ου γυμνασίου; T.145 (sat. 6) ἔχρισεν τὴν στοᾶν; T.146 (sat. 43) ἐν τῆ **στοᾶ** ἦν ὁ πατὴρ αὐτῶν ἐκ θεμελίων ἐπεσκεύασεν; T.167 (sat. 6) τοὺς κίονας μέχρι τῆς Δαμαίωνος **στοᾶς**; T.167 (sat. 8) σὺν τῷ παντελεῖ κόσμῳ **τὴν στοᾶν**; T.177 (sat. 4) τὴν μεσεμβρινὴν **στοᾶ** ὀροφὴν χωρῶν ὀκτώ.

στόρνυμι

T.142i (sat. 6-7); T.142ii (sat. 5) καὶ **στρώσας** λευκολίθῳ ἐν τῆ ἀγορᾶ πόδας ,αφ'.

- στρώμα**· T.127 (sat. 5) ἀ[νέθηκαν τὸν οἶκον] καὶ τὸ **στρώμα** [- - λευκόλι]θον; T.170 (sat. 5) κατασκ[ευ]άσαι τὴν ὄροφὴν ἔχ[ου]σαν **στρώματα** καὶ κά[λυ]μμα.
- στρώσις**· T.148 (sat. 8) ὑπὲρ τῆς **στρώσεως** τῆς ἐξέδρας τῆς ἐν τῷ τετραστύλῳ τοῦ γυμνασίου.
- στύλος**· T.81 (sat. 2) σὺν τοῖς **στύλοις** καὶ στυλ]οβάταις καὶ σπείραις καὶ τοῖς ἐπι[φ]ερομένοις λευκολίθοις καταγλύφοις.
- στυλοβάτης**· T.81 (sat. 2) σὺν τοῖς στύλοις καὶ **στυλ]οβάταις** καὶ σπείραις καὶ τοῖς ἐπι[φ]ερομένοις λευκολίθοις καταγλύφοις; T.101 (sat. 1) τὸν τε λευκόλιθον **στυλοβάτην**.
- στυλοπαραστάς**· T.170 (sat.10-11) θυρώσειν δὲ καὶ τὰς διαφάσεις τῶν **στυλοπαραστάδων** καὶ χρίσειν ἐκ τῶν ἐκτὸς μερῶν.
- συμπίτνω**· T.131 (sat. 7-8) τὴν ἀποθήκην **συνπεσοῦσαν**.
- συντελειῶ**· T.52 (sat. 29-30) τὸ δὲ περίστων ὅλον δεδοκῶσ[θαι καὶ] κεκεραμῶσθαι καὶ ὠροφῶσθαι καὶ **συντε[τελει]ῶσθαι** ἐκ τῶν ἰδίων ὑφ' ἑαυτοῦ σὺν [καὶ τοῖς] ἐφεστῶσιν θυρώμασιν πᾶσιν.
- συντελέω**· T.112 (sat. 10) στοὰν τὴν πρὸς τῇ βιοτικῇ ἀγορᾷ **συνετέλεσαν**.
- συντελείωσις**· T.94 (sat. 7) καὶ πάλιν εἰς τὴν **συντελείωσιν** χαρισάμενον [μεγαλοψύ]χως ἀργύρια.
- συνεργάστης**· T.159 (sat. 3-4) τὸ ὠρολόγιον τοῖς **συνεργα[στα]σταῖς**.
- συνεργεπιστατέω**· T.87 (sat. 2) **συνεργεπιστατησάντων** Ἐστιαίου τοῦ Πανταίνου Ἀμύντου καὶ Διοφάντου τοῦ δ' Διοφάντου.

- σύστημα** T.28 (sat. 3) καὶ τὰ **συστρώματα** καὶ τὰς κερκείδας.
- σφόνδυλος** T.52 (sat. 21-22) κείουσιν τε αὐτῆς πεντε ἔχουσιν τοὺς [θρά]νους μόνους ἐπιτεθεικέναι τοὺς λοιποὺς [ς **σφον**]δύλους πάντας.
- τοῖχος** T.41 (sat. 1) καὶ τὴν σκούτλωσιν τοῦ **τοίχου** καὶ τοῦ ἐδάφους; T.78 (sat. 2) ἀνέθηκεν τὸν ναόν? σὺν τῷ κόσμῳ κ]αὶ τοῖς κύκλῳ **τοίχοις**.
- τελειόω** T.52 (sat. 8) **τετελειωκότα** [δὲ καὶ] ἐκ τῶν ἰδίων τοῦ γραμματοφυλακίου [σὺν] καὶ Ἰουλία Παύλα τῇ γυναικὶ τοῦ περ[ιστώ]ου στοᾶς μεσημβρινῆς ἀπὸ θεμελίων τὸ [λιθι]κὸν πᾶν; T.52 (sat. 27) ἐργαστήριά τε σὺν τοῖς ἐν τῇ ἐξέδρᾳ **τετελειωκ[ότα** δέκα]έννέα; T.60 (sat. 13-14) **ἐτελίωσεν** καὶ ἀποκατέστησεν.
- τέμενος** T.172 (sat. 6) ἀνέθηκεν τὸ **τέμενος** καὶ τὰ ἱερά.
- τετράστοον** T.175 (sat. 15) χρήμα[τα δὲ δόντα? εἰς τὴν σκ]ούτλωσιν κα[ὶ] τὴν — τοῦ **τετ]**ραστόου τῆς [ἀγορᾶς? τῆς —]ίδος.
- τετράστυλον** T.148 (sat. 9-10) ὑπὲρ τῆς στρώσεως τῆς ἐξέδρας τῆς ἐν τῷ **τετραστύλῳ** τοῦ γυμνασίου.
- τράπεζα** T.112 (sat. 10) καὶ τὸν ποικίλον ἄβακα τῇ **τραπέζῃ** τῆς θεοῦ ἐπέθηκαν; T.139 (sat. 7-8) κατασκευάσαντες κατὰ τὰ μέγιστα **τρα[πέζας** τοῦ θεοῦ; T.143 (sat. 4) ὑποδεξάμενοι εἰς τὰς τοῦ θεοῦ **τραπέζας**; T.143 (sat. 14) τῷ ἱερεὶ καὶ τῇ **τραπέζῃ** [τοῦ θεοῦ; T.144 (sat. 6) ἐπὶ τὴν τοῦ θεοῦ **τ]**ράπεσζαν; T.156 (sat. 20-21) καὶ τὰς ἐν τῇ ὄψαριοπώλει<δι> μαρμαρίνας **τραπέζας** ἰβ' σ<ύν> ταῖς βάσεσιν <ι>β'.

- ύδραγωγίον**· T.104 (sat. 1) τὸ **ύδραγωγίον**] τὸ φέρον ἐπὶ τὴν κρήνην; T.135 (sat. 10) **ύδραγωγία** πεποηκότα καὶ ύδατα εἰσαγειωκχότα εἰς τὸ ἱερὸν τῆς Ἐκάτης; T.136 (sat. 9) [κ]αὶ **ύδραγωγία** κατεσκεύασεν ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Ἐκάτης; T.137 (sat. 25) κατεσκευακότα **ύδραγωγία** καὶ ύδατα εἰσαγειωκχότα εἰς τὸ ἱερὸν τῆς Ἐκάτης.
- ύδροδοχεῖον**· T.33 (sat. 4) τὰ **ύδρεγδοχεῖα** καὶ τ[ὰς] ἐν αὐτοῖς δεξαμενάς.
- ύδωρ**· T.33 (sat. 5) καὶ τὰ **ύδα[τα κα]**θ' ὅλην ῥέοντα τὴν πόλιν.
- ύλη**· T.36 (sat. 5) καὶ ἐκ τῆς **ύλης** τοῦ Εὐσεβιανοῦ βαλανείου.
- φιλοτρ[ο]φῖον**· T.145 (sat. 6-7) καὶ τὸ **φιλοτρ[ο]φῖον** κατεσκευάσ[ε]ν [π]αρ' ἑαυτοῦ.
- φυραματικά**· T.52 (sat. 26) σὺν ὀροφαῖς καὶ τοῖς ἐν τῷ οἴκῳ κείουσιν καὶ β[ιβλιοθή]καις καὶ τοῖς **φυραματικοῖς** καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶ[σιν].
- χαρίζομαι**· T.94 (sat. 7) καὶ πάλιν εἰς τὴν συντελείωσιν **χαρισάμενον** [μεγαλοψύ]χως ἀργύρια; T.109 (sat. 10) **έχαρ[ίσαντο]** δὲ καὶ τὰ ἱερὰ τοῖς θύουσιν; T.110 (sat. 11) **έχαρ[ίσαντο]** δὲ καὶ τὰ ἱερὰ τοῖς θύουσιν; T.112 (sat. 6) τὸ **χαρίσασθαι** τοῖς θύουσιν τὰ ἱερὰ; T.139 (sat. 16) **έχαρ[ίσ]ατο** δὲ καὶ τοῖς θύουσιν τῷ θεῷ τὰ ἱερὰ.
- χρεῖω**· T.63 (sat. 7) κατεσκεύασεν τὸν παρθενῶνα οἰκοδομήσαντες καὶ ξυλώσαντες καὶ κεραμώσαντες καὶ **χρεῖσαντες** καὶ ζωγραφήσαντες ἀνέθηκαν; T.132 (sat. 7) τὸν τῆς Ἥρας ναὸν **χρεῖσαντες** καὶ πλάσαντες; T.145 (sat. 6) **έχρισεν** τὴν στοὰν; T.170 (sat. 11) θυρώσειν δὲ καὶ τὰς διαφάσεις τῶν στυλοπαραστάδων καὶ **χρίσειν** ἐκ τῶν ἐκτὸς μερῶν.

- χρεῖσις** T.129 (sat. 5) σὺν ... καὶ τῇ στεγ[άσει] καὶ τῇ λοιπῇ ξυλοξ[έσει - -
-] καὶ σὺν τῇ **χρεῖσει[ι]**; T.171 (sat. 4) τὴν ἐκθέτωσιν καὶ τὸν
τούτων κόσμον καὶ **χρεῖσιν** καὶ γραφάς.
- χρεο[φυλάκιον]** T.173 (sat. 1) τὸ **χρεο[φυλάκιον]** κατεσκεύασαν.]
- χῶρος / χώρα** T.177 (sat. 4) τὴν μεσεμβρινὴν στοᾶ ὀροφὴν **χωρῶν** ὀκτώ.
- ψαλῖς** T.28 (sat. 4-5) καὶ τὰς **ψελίδας** καὶ τὰ βάθρα πάντα; T.29 (sat. 1)
τὴν κ]ερκεῖδα καὶ τὰς **ψελίδας**; T.129 (sat. 2) τὴν τε **ψαλίδα** καὶ
τὰς π[αστάδας] σὺν τῷ κλει]δοφυλακίῳ; T.144 (sat. 19) καὶ
κατασκευάσαντα τὴν τε ἐν<v> αὐτῷ **ψαλίδα** καὶ τὸν κοιτῶνα;
T.152 (sat. 4) ἀνέθηκαν τὴν **ψαλίδα**.
- ψυχρολουσίον** T.110 (sat. 12-13) στοᾶν [τοῦ Ἀζ]ανίου βαλανίου τὴν πρὸς τῷ
ψυχρολουσίῳ.
- ψηφοθετέω** T.143 (sat. 19) **ψηφοθετήσαντες** τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ προνάου τῆς
Ἡρας τὰ ἐδάφη.
- ῥολόγιον** T.159 (sat. 2-3) τὸ **ῥολόγιον** τοῖς συνεργα{στα}σταῖς.
- Incerta**
- [- - -]ιον** T.166 (sat. 1) [τὸ - - -]ιον **ἀνέθηκεν**.

ÖZGEÇMİŞ

Adı ve SOYADI : Güray ÜNVER

Doğum Tarihi ve Yeri : 23.11.1973 - Ankara

Medeni Durumu : Evli

Eğitim Durumu

Mezun Olduğu Lise : Özel Yükseliş Lisesi, Ankara

Lisans Diploması : Ankara Üniversitesi, DTCF Eskiçağ Dilleri ve Kültürleri Bölümü,
Latin Dili ve Edebiyatı ABD.

Yükseklisans Diploması: Akdeniz Üniversitesi, SBE, Eskiçağ Dilleri ve Kültürleri A.B.D.

Tez Konusu : Lykia ve Pamphylia'nın Latince ve Latince-Yunanca Çift Dilli
Yazıtları Işığında Romalılaşma Süreci

Yabancı Dil / Diller : İngilizce

Bilimsel Faaliyetler**İş Denevimi**

Stajlar :

Projeler : Muğla Kültür Envanteri Projesi (2005-2007)

Çalıştığı Kurumlar : Muğla Üniversitesi (2007 -)

Adres : Muğla Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü 48000
Kötekli - Muğla

Tel. no :